This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

1837
ARTES VERITAS SCIENTIA
LIBRARY OF THE
UNIVERSITY OF MICHIGAN
TUEBOR
CIRCUMSPICE

8

S.

J. G. Lochn

IVLII
CAESARIS
SCALIGERI
VIRI CLARISSIMI
POEMATA
OMNIA
in duas partes diviſa.

Pleraque omnia in publicum iam primum prodeunt: reliqua vero quam ante emendatius edita ſunt.

SOPHOCLIS AIAX LORARIVS
ſtylo Tragico
A IOSEPHO SCALIGERO
IVLII F. tranſlatus.

Eiuſdem Epigrammata quædam, tum Græca tum Latina, cum quibuſdam e Græco verſis.

In Bibliopolio Commeliniano.

1600.

Harv.
6743
Libr
6-6-1922
Gen

POEMATVM INDEX.

Priore parte continentur.

Apicula, vbi Epiſtola,	*1*
Nemeſis,	*55*
Teretiſmata, vbi Satyra,	*71*
Noua Epigrammata,	*106*
Farrago,	*140*
Thaumantia,	*209*
Ara Fracaſtorea,	*239*
Nympha indigena,	*254*
Adamantij Catelli tumulus,	*271*
Heroes,	*286*
Archilocus,	*316*
Heroina,	*334*
Hipponax,	*360*
Sidera,	*428*
Anacreontica,	*441*
Lacryma,	*492*
Ænigmata,	*511*
Urbes,	*543*
Logogriphi,	*574*
Manes Catulliani,	*593*
Ata.	*621*

Altera vero continentur.

Hymni,	*3*
Diui,	*29*
Diua,	*60*
Exceſſus,	*85*
Epidorpidum lib. VIII.	*99*
De regnorum euerſionibus.	*300*

401201

Et cantu indulget: quaſi ſemper ſorte ſecunda
Uſus, odoratas figens in puppe coronas.
Sic & ubi ſapiens rabida fera murmura ſortis
Excuſſit victor: ſimili poſt illa tenore
Nec leuis exultat, memori nec tangitur Ata.
Et nunc conſilijs dubijs innoluitur acer:
Nunc opus ex illis, quantum res exigit, ambit.
Seu ſua ſuppetias poſcant, ſiue eret amicus.
Perfunctus quibus, in vultu ſtans ſemper eodem,
Aut multo non abſimili, conuertitur ad qua
Felicem Genius cæli vocat. ille minaces
Aut legit hiſtorias, quo ſeſe efformet ab illis:
Aut Helicona quatit. quo motu percuſſus ille
Fundit ab ignoto mellitos fonte fluores.
E quibus ipſa mihi nunc haurit Apicula: quæ te
Audet ad ingenuos leuis inuitare liquores.
Ni refugis tenueſq; ſonos, humileſq; camunas,
Mollia ſectantes, & humi repentia verba,
Non plebeia tamen, ſuaui nec inania ſucco.
Flectere, & aligeras Cereris Braſſace puellas
Ad te admitte libens. puro tibi fonte recentis
Turba ſaui liquidos latices operata laborat,
Floribus e ſummis detergens ſedula rores.
Illa volat tibi iam. Viden', vt pernicibus alis
Explicuere aciem plenis examina nimbis,
Auguſtumq; caput placidis cinxere choreis
In numerum? Quin vera canam. quin mella tibi illa
Nulla ferunt, ſed adulantur, quo dulcia poſſint
Sublegere, altiloquo quæ iſto populentur ab ore,
Libantes placide, nutum, lucemq; verentes,
Mella mihi vt referant quouis potiora metallo.

Quare verſus faciat.

Si mea mens vlla potuit ratione moueri,
Ne verſus facerem: ſeu ſegnis mollia captans

Otia, ſeu metuens criticos, famamq; ſiniſtram,
Abduxiſſem animum, cœnas ſectatus & aulas,
Priuatus ne domi diſtenta in pelle quieſſem.
Sed nos numen agit, quodcunq; eſt illud: opinor
Pars Fatum dixere: alijs Fors nomine dicta eſt.
Sic, quaſi de cumulo cuiq; euenißse, quod vrget.
Hinc amens ſe nauta premit, ſibi perditus inſtat,
Ut ſit lucro alijs. funeſta dedecat hora
Miles honoratam vita ſic prodigus auram,
Et metuit non velle mori. decus id putat vnum,
Haud vixiſſe: niſi in ſtolido moriatur honore.
Ergo hoc, ſiue datum eſt, dandi fuit unde poteſtas:
Seu temere arreptum eſt, nec habet prudentia laudem:
Amiſſi imperij miſerum hoc ſolamen anhelo.
Ut taceam, quam ſolicito de gurgite rerum,
Heu quibus infelix animus male fluctuat, iſto
In portu recreat Phœbi ſperabilis ardor.
Et iuuat, e tetricis Stagiritæ labyrinthis
Egreſſum, mediocri aura, leniq; foueri,
Quæ mihi muſarum tenero de pectore ſurgens,
Aſpirat requiem in cura hac, blandoq; labore.
Quod ſi non alijs multo certamine famam
Affectatam, etiam exortam, tenuiſque & ineptus
Aſſequar, id nihil eſt. non hoc peto. id ambio, vt vnus
His procul a populo videar vixiſſe profano.

Mortis contemptus, & conſtantia.

Quando erit, vt vitrei propter vada torua Garumnæ
Diſpicere inter nos liceat primordia mundi?
Aut cur hos titulos Mileti magnus alumnus
Vindicet humori, refluis cur incita metis
Oceani ſe aliter vis infert hic, vbi regnas,
Atq; alijs, Braſſace, locis. quæ deniq; origo

Sit fluuijs: fluctu maria vt ſuſpenſa tumenti
Ad plenam inſurgant veluti prægnantia lunam.
Poſt hæc, aut prius, vt deceat nos viuere. nanq;
Et ſcire, & facere, efficiunt nos eſſe beatos.
Vtrum ſi defuerit, tantum hinc decedat, oportet.
Principio vt mortis contemptus vita ſit. atqui
Si viuam tanquam moriturus, non moriar tum,
„ *Cum moriar. moritur, ſemper qui viuere credit.*
Scilicet hic vulgo diffuſus territat horror
Obſcuras mundi maculas, animaſq; minutas:
Cum nihil ex aliquo fieri, timuere futurum.
Cum tamen is timor acer adeſt, mors acris abeſt: cum
Mors aderit, timor ille aberit. dirimit procul vnum
Punctum, ac momentum, vt nequeāt ſimul eſſe. Quid ergo?
Si non ſum, patiar? ſi ſum, mutatio nulla eſt.
At tetra incutiunt mihi tartara dira pericla.
Falle vafer vitam: falles quoq; tartara. nanq;
Si deſideria efficies virtute minora:
Candida perpetuis ſedes promittitur aſtris.
Quocirca non ſunt longiſſima ſæcula vitæ,
Sed ſunt optima de Superis optanda. nec ipſis
A precibus, ſed conſilijs, ſed luce bonorum
Inculpata operum, paruo contentus, & intra
Me, euadam magnus: ferar extra, atq; arduus vltra
Naturas humiles, ſperati compos honoris.
Quem non ambitio, vani nec opinio vulgi
Datve, adimitve mihi, ſed ego, ac vis prouida cum Dijs.
Contra fortunam nullus ſit firmior agger,
Nullus obex, nullus caſtrenſis ericius, atq;
Nil nimium velle, & modicis aſſueſcere. Quantum
Dat natura, feres ſemper, nunquam auferet illa,
Donec te amoueat curis mordacibus, vnde
Sit lucro exoluiſſe pedes, & ad æthera veram
In patriam aſciſci felicis ciuibus aulæ.

Quare

Quare ſcribat.

Inter honoratæ ſtudium ſapientiæ, & illas,
Huc ad nos quæ ſunt demiſſæ cælitus, artes,
Quæ mi explere queant animum, ſatiareq; nunquam,
Hoc etiam blandæ decus immortale camœnæ
Exercere aliqua lubuit, ne caſſus, & expers
Sim his munditiis, cultu quæ aptantur honeſto,
Sine bonis eſſem, quæ circunducere fatum
Imperio ſuêrunt ſæuo, & ſubducere mortem,
Corporibus quæ lege venit naturæ, animiſq;
Ignauis, qui ſe exuerint, hominemq; ſimul. Nam
Plebs moriens aliis, moritur, verum & ſibi viuens.
Propterea te verſiculis, Braſſace, ſaluto
Sæpe meis, verbis cum poſſim lege ſolutis
Commodius. verum merum quantum bene culti
Sermonis famulum ſuauis me captat amor; quem
Non delere metus, non deterrere labor quit:
Ne riſum moueam, ne fruſtra obuertier auſim.
Nam quanquam Romæ externum me barbara tellus
Extulerit: tamen inde ad eam mens me appulit audax,
Et ciuem fecit, quantum ad linguam attinet ipſam.
Nam ipſe & Romanus lingua in patria eſt peregrinus,
Moribus antiquis tam diſtans more ſuo, quam
Longe eſt verus homo a ficto, & viuente cadauer.
Vix ita Roma ſui, atq; ſui eſt nunc nominis vmbra.
Quo fit, vt in vitijs placeat ſibi, & ipſa relinquat
Sermonis patrij veris monumenta Latinis,
Qui Latium frugiq; animo ſimul, atq; venuſto,
Et virtute queunt repræſentare vetuſtum,
Nec minus exculta diſponere carmina lingua.
Quos inter ſi me vel dignum nominis aura,
Vide, putes, iam non factorum pœnitet, aiam,
Aſſirmemq; tuo talem, Braſſace, periclo.

Cacozelia Fernelii, & fucantium ſacros libros.

Nulla mihi omnino rerum, Braſsace, videtur
Plus auerſari mundum meretricis, & auram,
Quam matrona facit. Quæ ſe plus fucet, eo plus
Palleat, & plus, quo plus implet, eo fit inanis.
Rideo, ſi medicus ſpurca de fæce loquutus
Ampulletur: & a decimo vix ordine quoq;
Verborum expreßit verbum, quod fecerit ad rem.
Interea expecto ſudans, quid ructet ab ampla
Bulla. Sic ſitio, ſitit & nihilominus illa
In medijs intercus aquis oratio putris,
Tympana vanà ſonans tumidi ventoſa parentis.
Hoc tamen eſt aliquid: cincinnos, & calamiſtros
Arti ruſticulæ, ſpinthera, ſtalagmia, inaures
Indere, & armillas. non auerſabor ineptus,
Si fruges à Arabes animauit rore Latino:
Aut Arabes, aut quæ Graijs peperere coronam.
Verum animi pendens miſere ne torqueat. Heus tu
Paſce, nec occide. occidet mora. tolle: ſequar te.
En quocunq; voles captiuum hinc auribus abduc.
Quòd ſiquis monet, ut mi animus det iura modeſti,
Ferre docens, ferri ſicut mea crimina vellem:
Accipiam, & patiar, modò ne extorquere paret mi
Laudes, ut veniam. ignoſcam: laudare recuſem.
Et iubeam hunc ſibi plaudere, me populoq; ſilente.
Parieteq; in proprio ſibi conduxiſſe theatrum:
Quod nec poſteritas, nec noſtra hæc ſæcla rotundent.
Tanto, Vide, minus, plus inuituſque legam, quæ
Cantibus in ſacris ioca confudere profana
Nympharum, & Protei. idq; genus ſic monſtra nefanda.
Nec recinam Solymi ſancto quæ Regis ab ore
Scita, excepta inſanibus inuoluere camœnis.

Dum

Dum numeros miſere metuunt vaſtare Latinus:
Et numeros, & res deprauauere prophetæ.
Ergo ego, cum me cœleſtes reuocabit ad arces
Spiritus a mundo hoc, patefactaq; flammea gaza,
Adytum tacitus incenſus vocibus, ardens
Præ deſiderio patriæq; patriſque videndæ,
Pro vitulo mentem imponam fatalibus aris.
In quibus haud fundat teneram cum ſanguine vitam
Hoſtia, quod priſcis olim vetus illa fuerat:
Amiſſam reparet ſed Chriſti in ſanguine vitam.

Vitæ partem deſcribit, & de fama.

Si quæris, quid agam, pius, officioſus amicus,
Ut ſolet, ac te æquum eſt, cape. Somnus mi aufugit. Ille
Nulla ope naturæ, nulla vult arte teneri,
Sive tenere, nec illectus modo tangere. Quare
Paulatim conſumor, inops ſucci, atq; ſalutis.
Et male tabentes artus deformat egeſtas,
Emacians, carpens quodcunque hoc relliquiarum,
Sinerat arthritis rugoſam inſternere pellem.
Ne tamen hoc credas, curas inducere bellum,
Quod patrij deſiderium, & ſpes mortua cæli;
Nec quod re meliore epulas firmat Orphanus, hirudo
Pupilli, ac viduæ. Vetus eſt amiſſa cicatrix.
Amiſſa ſedes facta eſt oblivio virtus.
Seque propinare hæredi dementia puta eſt:
Pars inimico etiam. Nihil horum me afficit. Illud
Subvereor, ne ſit promptum ſurrepere virus
Ambitio, famæ ſitis immortalis. at hoc quid?
Sive aliquid ſimus, ut verum eſt: (nam quid mihi læta
Fama ferat mærenti abitum ſub tartara, cœlo
Si potior: quantus eſt ad eum hic reſpectus inanis?)
Quid tum animi mihi ſit, ſi non ſim? abſiſte moveri:
Seu ſis, ſeu non ſis: nihil horum pertinet ad te:

Poſt quam hic non fueris. Dum ſum, cur ergo laborem
Ut non ſim; quaſi poſt, ubi non ſim, ſimque futurus:
Me tamen hæc febris tenet, & ſine fine tenebit:
Ut ſtulte, ac miſere ſumus omnes relligioſi,
Omne hominum genus. Hoc dempto, non lenior infans,
Sedulitas mercatoris non maior: opella
Promptior uxori præſtatur diuitis: amico
Non præſto magis ullus. Amor cum ſimplicitate.
Ne me forte putes, quod agit pars maxima, rerum
Affinem illarum, quas fert moroſa ſenectus.
In controuerſis medium ſeco, iudico parcus,
Nec mihi, ſed rationi, aut quod ratio eſſe videtur.
Mitto, ſecurus, quid mordicus hic tenet, aut hic.
Sic mi etiam in ſomnis, quod rectum eſt, perſonat auris,
Poſt quam ex ore Dei demiſſum celitus hauſi:
Æternæ referens ſpeciem vitæ, atque colores.
Sic ſum. cui videar forte haud incommodus, uti
Me liceat, tibi præſertim, qui ſolus, & unus
Literularum præſidium es, portuſque quietus.
Nam populo ſi diſpliceam, hoc placuiſſe merebor.

Cauſidicus & medicus.

Si moreret hoc medicus, quod creditur eſſe bono, cui
Præſtat opem: contra, quanam cruce dignus habetur,
Si morbum prolatat, eo non more, Tuellus
Quo ſolet, ignarus rerum, officijque ſalubris:
Verum ut plus habeat: verum ut plus ſoluere poſſit
Extorta a miſeris lati diuergia fundi.
Si litem peperit rabioſa inſania duræ
Ceruicis, mala mens, ingrata ſuperbia: (morbo huic
Quis ſimilis, quis par morbus?) me prouehit atra
Bilis ad artificem ſcelerum, conſultus haberi
Qui iuris petit. huic narro, quodcunque videtur
Eſſe opera ad cauſſam. laudat: ſterilemque mihi ſpem

Pregnan-

Prægnantem facit. at pariet mille illa dolores,
Mille neces. abeo. utque huic aduerſaria quæ ſit,
Afferri iubeo a famulo. Componit eandem
Nomine mutato. laudat nihilominus. Vltro
Irritant timidos, ſi quem ceſſare verentur.
Hic me deduxit dubia ad confinia vitæ.
Paupertas ſit opes? opulentia nil ſit habere?
Haud aliter tutus viues. Sic turba canum te
Latrat. conficiet, redimas niſi te ocius offa.
Elige, an eſuriens malis, miſerande, perire,
Anne ſatur. In medio nil denique tutius
Nil & in extremis. Ferrum ſi deſit, at ipſa
Se credunt lima. Nuſquam comœdia mimo
Spiſſius, aut riſum denſa excepere theatra,
Quam duo conſiderent propriis de rebus, acerbis
Cum certent odiis, contrauerſantibus illis.
Rodere tunc credas medicos de pelle caprina.
Quidam tinguntur prima de ſede tumentes,
Præque rogatis ta: atque Latina vocabula captans
Interea ægrotus, cuius res vertitur, & cui
Conducti aſſiſtunt, fruſtra hæc certamina damnans
Deteſtatus eorum effœta voce querelas:
Ignotæ extinctus teſtatur morte furorem,

De Lucretio.

Riſi, quem veneror, nuper, Braſſace, canentem
Principiorum alios, aliaſque ex ordine motus,
Lactea nectareo fundentem flumina ab ore.
Nullo conſilio diſcreta eſſe omnia primo
Motu, atque inceſſu, quæ ſors temeraria cunque
Sedem aſſignauit, ſortita eſſe illa: nec vlli
Eſſe in eam imperium nunc vllum, vnquamve fuiſſe.
Sed grauitate ſua terram diſcludere cælos
A medio, vt quondam nebula de fontibus imis

Prodita ſint abolenda: & eo plus, quo quæritur plus
His animus veris, pro fictis ficta relinquam.

De amore.

Olim qui deſiderium definit amorem,
Errauit, ſeſeque ſimul, vulgumque fefellit.
Non accurati nec acuti lex ea dicti.
Non is diuino, noſtro non conuenit, haud ei,
Qui in pecudes, qui anima excortes ſeſe induit in res.
Namque Deus qui non, careat quod eo, appetat? & nos,
Cum potimur? Deſiderio confecta iuuencum
Errabunda ſuum cum bucula quærit, amore
Id, fatear, facere. Aſt valles vbi vidit ad imas,
Depoſita cura veteri, nouam ibi induit, vſque
Ille quoad ferat exultim veſtigia, & hærens
Affricet, aut ſuggat diſtentas lacte papillas.
Tum deſiderio poſito non ponit amorem.
Sic & vbi Alpini gleba eſt vi percita Cori,
Et ſublata facit violentis pulſibus auras:
Tandem ſe in gremium demiſit tuta parentis,
Poſt primum deſiderium fruitura quiete:
Vltima qua naturali deuincit amore.
Vſque adeo veteres potuerunt fallere noſtram
Simplicitatem: ideo veneranda quod ipſa vetuſtas
Dictorum eſt autorque & fons, & origo bonorum
Multorum. Cape, quod ſedet, at quodcunque vacillat,
Aut firma, amoto aut tantundem ſubijce: & ex
Ipſa e ſuſpitione, minaci & forte ruina.
At nunc vix amor eſt, ſed adhuc veſtigia amoris
Quo prima cauſa cupimus cohærere, bonoque.
Tum perfectus erit, tum plene verus amor, cum
In patria olim felices hærebimus illi.
Tantum aberit deſiderio, vt teneamur ab vllo.
Quidnam amor eſt ergo? affectus, cui vnio nomen,

Quæ nos rei fruitu coniunctos aptat habendæ.
Unde etiam hæc ſunt verba duo: unde & nomen amoris.
Quod ſi res abſit, deſiderium parit. Atqui
Corpore diſiuncto, mens ipſa in imagine tota eſt.
Ipſa anima inſinuata animæ: nec ſola manere
Quit: ſed ſe applicat, & cæcis compagibus hæſit.
His te ego tam raris epulis, Braſſace, forenſi
De ſtrepitu feſſum, doctas qui lancinat aures,
Accipiam: ſi feſta dies te forte, vel aſtrum
Inſtitium, vel ſolennis vindemia laxet
A iure, in quo operam debes ad commoda regni.

De partu ſeptimeſtri.

Res perridicula eſt. ſed non hic protinus aures
Tangit riſus, at infamis damnata dolore
Fama acri pupugit pectus mucrone mariti.
Nec locus eſt falſo, nec id obtrectatio tam: ſed
Indicium faſſa, proprioque ex ore locuta.
Quæris, ut eſt? canere hic potuit duplices hymenæos.
Nam deducta domum tuam ſponſa puella puellam
Alteram habebat in arcanis uteri labyrinthis.
O te felicem geminis ſponſalibus. ergo
Quid clamas? retegis magna quid voce, quod ante
Quam tu reſcieras, nemo ſciret, quaſi præco,
Cum clarat pugilis victrici fronde coronam?
Et vanum fortaſſe blatis. Nam territa morte,
Quam minitabaris de ſuſpitione, profeſſa eſt
Quod ſtulte quæris, nolens reperire: diſerte
Cum dictum averit iuguloque & pectore ſicam.
Excede: tu viciſti. Nunc iudicium medicorum
Implorat. Dubitant, an ſexto menſe puella
Nata ſit: an qui poſt ſequitur. Concurſus. eunt ad
Me, pater & verus ſponſus, & pater ille puellæ,
Non pater, ut clamat: pater, ut clamamus, eo quod

Legitimum

Legitimum partum tam iuris regula, quam quæ
Hippocrates docet, atque Arabes, pleniuſque Galenus:
Hi partem efficiunt. Nam bis centeſima lux, &
Altera ab his fœtum materna condidit aluo.
Quo exactus dubio procul ex his ſeptimus exit.
Propterea quod apud Græcos menſi ſatis vnde
Triginta luces. quarum quæ eſt vltima, menſis
Eſt eadem atque vna in numero quæ prima ſequentis.
Quapropter gemino geminatum quaſi nomine ſignauit.
Quo fit; vt hic totus ſic ambitus abſoluatur.
Adde quod Hippocrates decimeſtres ſæpe vocat, qui
In decimo nati, non perfecto tamen illo.
Sic non perfectus, tanquam ſit, ſeptimus audit.
Adde, quod in toto ſpatio, quod vertitur intra
Quatuor ac bis centum: & quod ſubducitur vltra
Centum octogintaq; vitales ſæpe Galenus
Teſtatur fœtus: aſt vls; aut cis, fore nullum.
Hæc ita cum fuerint a me digeſta perite:
Audiui tamen eſſe aliquos, etſi haud moror, iſthic
Baubantes catulosq; ronchis qui detrahere auſint
Mi hærentem capiti rara cum laude coronam.
Quos ego. ſed tamen indigni ſunt Cæſaris ira.
Vertite vos in quas facies mala cunque figura
Inuidia aſtringat: quo vos fert triſtis Erinnys:
Omnibus aucta locis adero lux; vnde proterui
Exiccarim oculos, & lumen luminis vſum:
Si lumen potius, nec ſit tenebroſa tenebra:
Mancipia horrenda ſcutica, caculæque ſcholarum.
Hæc ad te, Braſſace, dabam ſecurus, & expers
Ambitionis: vt hi medicum ne ambire putent me.
Tantum aberit, primum, vt cupiam me dicier eſſe.
Nam detritum iri multum mihi cenſeo famæ
Inde bonæ: ſi poſteritas hoc ſciuerit olim,
Hos inter medicos operam, nomenque dediſſe.

Otium

Otium non ignauum.

Tranquillum genus hoc, paucis imitabile, vitæ
Aut cupio, aut capto ſaltem, ſecretus ab acri
Ambitione, niſi hac, quæ eſt ambitione carere.
Nam fruimur vitio affini virtutis amore.
Haud tamen, ut ſe commendans ignauia, ſolem
Se pectat; ſaturo ſolis ſibi pectore ructet.
Aut morbi grauis implicitus mordacibus auſis
Prodita viuendi per me ſua commoda clamet.
Nec aliis deſum, ut mi adſim ſcaber: At neque vero
Vt ſoueam, quæ ſacrauit ſibi vulgus ineptum,
Alges mi. Iccirco viridantes ruris amœni
Illectant umbræ. Non hic mihi nuncius aures
Verberat, appingens dubiis mendacia dictis:
Quid Sultanus agat, quid Rex, quid Cæſar, & is, cui
Terna pirata tribuit ſors ſtulta coronas.
Quid mihi cum ſtolidis Anglis, iuga qui noua regni
Inſeruere ſuo veteri, atque externa pararunt
Seruitii ſibi iura, ſuis ne ea iuſta paterent?
Mecum ideo inſidias vario diſpono dolori:
Inque voluptatis gremio fio Deus alma.
Aurea nobilium rerum regina voluptas,
Te qui ſpernit, inops rationis funditus eſt, &
Turpibus in rebus qui collocat. Illa frui das,
Æternus opifex momentis quæ ſibi ſeruat.
Huc ego vtramque aciemque meam, Braſſace, quietis
Intendo, haud alio dicendus iure beatus.
Nec tam formoſam faciem ulla aſpergine tetra
Vrit ephelis, at in ſolida me pace guberno:
Mi autor, mi populuſque, clienſque, fidusq; patronus.
Ni expectem; de me reboet quid mobilis Aula.
Hoc unum potuit verum turbare triumphum.

Spes & metus.

Longum iis, qui ſperant, fit curta diecula ſeclum.
Erigone feruente gelant, in frigore ſudant.
Semihora inuadit miſeros furtiua ſenectus.
Prægnanteſque mora curis peperere querelas.
Suſpitio incruſtans, pauida alternatio mentis.
Non erit: imo erit. At quando? quoaduſque? quid? vnde?
Vide, reſorbenti ſi mens ita fluctuat æſtu,
Non ſatius carniſſe illo, ſperare quod inſtat.
Haud tanti fuerit, regno quater eſſe potitum,
Quam ſperaſſe ſemel, miſtumque aluiſſe timorem.
Carnifices animi, mora, & expectatio. Quin ſi
Impendere malum ſcierim: iam iam, illico, malim
Id, priuſque ſubire etiam, quam poſſe carere
Tantulum hoc, aut tantum. Quid profuit illud abeſſe,
Si tu id adeſſe facis? Semel id forte ingruet: atque
Inde breui decedet: at & tu præcipis: & quod
Per ſeſe ipſum abeat, pernici mente retractas.
Hæret te reticente mali letalis imago:
Quam tu ſpem pones, fallax fraudauerit hora.
Eluſum tum pœna manet leuitatis acerba.
At fac, eueniat: non ſit tam dulce, velut cum
Improuiſa cadunt. exemplo ſunt mala. quando
De ſubito currere, noſcant magis. Aſpice, vt alta
Luce repentina tonitru de vertice terret.
Cum primum crepat, & ſonitu perturbat inani
Ante expectatum. Quod ſi fulgetra ſecundo
Murmure concuſſere, minor pauor occupat aures.
Veſtibulo in primo labiorum blanda voluptas
Sic ſtatim adulatur: tum procedente ſapore,
Aſſueſcit guſtus, nec tum immutatur aperte.
Quocirca ſeu me ſtipat ſapientia rerum:
Seu moueor ſpe, non tetra formidine ſortis:

Seu

Seu ſenſus vocat, & ratio ſolet: vtile ſolum
Clamat, & abducto pudor obticet ortus honeſto:
Non ſperem. ſpes eſt vanorum epulum puerorum,
Et ſexus, cui Fors fecit ſine pectore portas.

Laudat eum, & Boetianum.

Abs quiuis homine accipias præclara libenter:
Verum a præclaro, quantum iuuet? eſt ibi vero,
Quod gaudere queam cumulate, apponere lucro,
Laudi ducere: quod dignum me hac laude putaris:
Quæ tum in iudicio, magni tum in mente Boeti
Expleat: & raro me commendarit honore.
Nil te promptius, aut maius pro commoda amici:
Quemq; leues, quemque & foueas: nil dulcius illo
Quam modo muſæo dignetur melle ſuo: quod
Aequat nectareo priſca omnia mella ſapore.
Nil vtroque diſertius, aptius, excutere alto
Condita conſilio veterum monimenta virorum:
Et conferre nouis. vtro victoria vergat
Deſignare: atque ambiguis diſponere metas.
Vos ego plebeij ſtrepitus, animique maligni,
Infamiſque ad opes curæ, lanis ambitionis,
Horret quos malus ipſe ſui male conſcius, hoſtes
Cum venerer, tum perpetuo venerabor amore.
Nec mihi longa dies adimet, quod ponere ſuaſit:
Sed creſcet: veluti natura lege parentis
Paruo turgida ſemenio ſurrecta, ni ſenti
Cum ſata luxuriant culmo granumque figurant.
Ille ego, qui paucos admiror, & omnibus inſto,
Quanquam æquus, quanquam tacito candore coruſcus,
Vos lectos proceres inter, numeroſque choroſque
Muſarum, atque aditus ſacros Heliconis amœni,
Suauiaque exculta lingua pigmenta Latina
Inſerere audebo: ac potius per veſtuet adictos,

Fomite delituit quo heſternæ tecta favillæ:
Ne vagus ad ſteriles ſcopulos impingat inanis
Velificans animus, quem iactat vana cupido:
Lucidus ad placidas Muſarum ſiſtitur aras
Ab noſtri exilium blandum miſerante Pronœa,
Exilium, in quod ſe abducens mens induit amens.
Hic mihi non pingui cinereſcit victima flamma
Nidoroſa: nec a Medo, aut latrone Sabæo
Lacryma, credita odore Deum placare, liqueſcit.
In Sophia ſacros adolens altaribus ignes
Macto voluptatem, quæ non ſit vera voluptas.
Inque Boni vario, ſimili tamen undique vultu
Fingo meum. Quod me facere, & ſeruare beatum
Quit ſolum, cæleſte alimentum, & lumen anhelans,
Vt via longa, quibus violentior ingruit imber
Turbinis: & corrupit iter, cælumque minatur
Fulguribus: ſpes eſt melius fore, munere ſeri
Hoſpitij: & molli ærumnam penſare quiete.
Hoc ſic tranſigitur noctis quodcunque ſuperſit.
Hicque diem ſtudeo ſimilem aſſuere inde futurum,
In quo natura conſultum exerceo pectus.
Doque libens operam caris oratus amicis.
Tango etiam ſortem, atque inuita extorqueo tantum
Durus opum; quantum poſſit me e fæce popelli
Eximere, ac modico contentum aſcribere cæli
Ciuibus. Hæc veteris ſi e re videantur amici
Magne proba, Braſſace: vt item mihi deinde probentur:
Qui de iudicioque acri, ingenioque fideli
Pendeo, prout tua ſunt, pro nugis cætera ducens.

Medici loquutulei.

Spero, quod metuebam olim, ne ſolus, & vno
Pluribus aut paulo comitatus, ponere poſſim
Tantum operæ, quantum mi oneris tum imponeret audax
Fama,

Fama, ſui ſidens. Hæc, inquam, quod metui tunc,
Spero aliter cadere, ac rebar. Sic vndique tota
Oppida complentur. Non eſt locus vllus, vbi non
Aſsideat medicus. Populoſa Lutetia nobis,
Facundus vomitat medicorum Peſſulus vndam.
Qui ſi conſilys inſtructi, atque arte verenda
Inſtituant facere, haud melius fortuna parare
Vlla bono hoc potuit mortalibus. Aſt ubi regnat
Præceps pigritia, atque ſui fiducia nutrix,
Lenſus, atque ſui miſeris ars conciliatrix,
Et præpoſtera agit: væ væ quibus ingruit imber
Peſtifer. in primis extantque vetantque profari:
Aut tergunt effata. adeo ſermonis acerbi,
Tincti Tullio solo, & nunquam ceſſante Galeno:
Vt fruſtra experiare. ruit damnoſa procella
Aſella vena, vel ſi te muſca laceſsit,
Aſſirment vulnus, quaſi flictum a dente leonis.
Pernicies ſed dira palam tunc imminet ægris
In mundo. nec abeſt mors his, infamia at illis.
Cum tamen hinc Celſus, clamet tamen inde Galenus:
Nec verbis nec verba opera eſt curare medentis.

Siſachthia.

Quod videtur vir, quodque animo forti, atque feroci:
Sim patris nebulo: ſim caudex, blennaque fungi:
In me ſi accipiam, quæ nunc iniuria facta eſt.
Quod ſi vlciſcendi non eſt locus, atque poteſtas,
Parque pari vt referam, tacitus quaſi dulce vorabo?
Haud faciam. hoc etenim eſt ſeruique ſibique rebellis.
Aſt animus ſeſe excutiet, dabit omnia pro ſe,
Militet vt ſibi: nec ſeruitum demigret vlli.
Decretum ac ſtabile eſt, me libertate tueri,
Libertatem me: pro vtroque vtrumque paciſci:
In chartiſque nocens virus manus illinet atris.

Prodidit ille fidem: aſt hic & hinc & dirus amicus.
Omnes iuſtitiam: cuncti ſine lege pudorem.
Non dicam, quanta eſt ſectarum inſcitia legum:
Solicitudo voluptatis, contemptus honeſti;
Putida ruſticuli ridenda proteruia faſtus;
Ingluuies, penes, Epicuri de grege porci.
Non dicam matres, vxores, atque ſorores.
Non decimus quiſquis eſt, quin ſit mala beſtia, mulus;
Aut curruca fouens proprio nido oua cuculli. (tum eſt.
Dicam emptũ, quod habent: quod ſunt, quodcunq; pare-
Venale eſſe itidem: pretium quoque venditur ipſum.
Nanque licent, quanti fruſtrentur prima ſecundis.
Cumque utrinque licent; qui plus dat, plura reportat.

Cicero in Lyceo.

Rectis cum primum ſtudijs intendere cœpi,
Hoc perfectum habui, ut ſeruarem; quidue deceret,
Quid non. Nam ſapere, vtroque hoc finitur; honeſto,
Et vero. mox deinde igitur ſit proxima cura,
Participare alios: tum quaque ex ordine rerum,
Lecto, compoſito, puro ſermone docere.
Laute accepturi primo quas ſalgama miſſu
Promittunt ſtruices? iuſſum cœnare palumbes
Meu' ſaturas porris? prius hinc diſcedere certum eſt,
Quam me plebeia capiant faſtidia cœnæ.
Quantum hominum temere conſumptis litigat horis,
Multa tumens, fruſtra glomerans per multa, priuſquam
Perueniat, quo ſe, ſeipſo ſtipatus, agebat.
Suppilata fore putri turgentia ſucco
Verba legens, hamis fatuus ferruminat vncis:
Et ſibi inæqualis phraſeos diſtenditur hydrops.
Hac tu audes ſacros aditus penetrare Lycei?
Cum totidem verbis naturam æquare iubemur,
Quæ Cicero haud nouit: quis dixerit? ecquid ab illo

Di-

Dicas, ille tibi neſciit ſi diceret, Quorſum
Ignea pavonis caudam Iouis ales habebit?
Pulchra illa eſt: fateor. Pavoni pulchra, ſed iſti,
Ut volet in caelum, ſit ſarcina prorſus inepta.
Quam tibi ſit ſatius; qua ſe dat tempus; & ut res
Eſt; is componas, non tu huic: tibi ſerviat ille.
Serviet ille autem, ſi tu iſto ſciveris uti
Imperio, tibi quod ſapientia ſuppetit ultro;
Quae non iis magis, lenocinijſque ſuperbis
Fruitur: fatuo nec ſeſe venditat auro.
Sed ſibi recta, tibi ſit recta: niſi ipſe reflectis;
Et rerum lucem verbi caligine inumbrat.
Res mihi cum balbis iſtis, Braſſace moleſtis
Eſt: qualem ſine me, melius tu intelligis: atque
Intercedis; ut a pulchro ne diſcrepet uſus:
Nec vero pulchrum male diſiungatur ab uſu.

Sylvium commendat lauream petiturum.

Si ſcires, quanti pluris, quantique minoris,
Vide, ſit, eſſe patrem, & non eſſe: ignoſcere patri
Aequum, tota etiam metuenti cuncta, putares.
Sylvius ad vos it, qui quanquam eſt indole tanta,
Quanta ex quantilla fortuna emergere rarum eſt,
Et probitate ſua ſe commendare potis ſit:
Me tamen angit atrox metus ingens; nequid in illum
Fors graſſetur adhuc, qua coepit pergere, pergens.
Ipſe tibi dicet, quod non quit epiſtola. non quod
Verba mihi deſint; aſſiduum exſaturare dolorem
Queis poſſim: ſupereſt animi, & ſermonis amari;
Rabula non quantum, quantumvis Pariſia fundit
Foemina, quae vendit populo male lota dicaci
Scruta; nihil melius dans lata ad iurgia lingua.

At ſcio fortunas noſtras famularier ipſi
Fortunæ. Dominum me vtrarumque eſſe decere:
Has vt ne pluris faciam, quam ſe facere ipſæ
Poſſunt: illam contemnam, contemnere quam dat,
Quæ cognoſcit eam Virtus, nil poſſe, niſi vnum hoc,
Velle bonis male: quo poſſit ſic poſſe videri.
Quo fit, vti placidam malim conſciſcere vitam:
Quam diri mihi fert obliuio blanda doloris:
Et placidam affectem leni ſub pectore pacem,
Compoſitis rebus: turbas quæ mente ciere
Conſuerunt. Ne ſic quaſi preſſa rubeta coaxem
Aut Satyri fœdis Mulbra conſpurcata lituris.
Quod reliquum, vt ſtudijs finemque, manumque ſupremam
Impoſuiſſe olim videatur; vos adit ergo
Syluius: vt capiti hæreſcant inſignia laurus.
Quæ ſi non meruit; tamen hoc tua gratia tanta eſt;
Vt meruiſſe queat, te promittente, videri.
Qui caput es rerum, ſtudioſorum commune aſylum,
Cunctarumque bonarum artium pater, atque patronus.

Se incuſat, & populi malitiam.

Qui me crediderunt fortunæ fluctibus atris;
Nec tum curarim, poſita ſpe in turbine rerum;
Hoc merito patior, quod nec Metanæa potis ſit
Delere, aut ſuccis Hygiea potentibus vlcus.
Sic virtus deſerta ſuas vlciſcitur vmbras.
Nam mihi relligio eſt, hominem me dicere verum.
Nam qui? cuius mens cœloque Deoque relicto
Terrarum deſiderio tabeſcit inani.
Hoc potuit ſæcli corrupti putrida tabes,
Quæ me fallentem meipſum diſtraxerat a me.
Nonne ego ſum, rapida medio qui in gurgite flammas
Algebam? gelidis lucebam flammeus vndis?
At liquido exemplo eſſe poteſt ſors improba vulgi:

Quam

Quam tumidam riſi felix; felicior ægram
Sum miſeratus: vt eſt hominis pleni, atque beati,
Et bene de rerum natura lege merentis.
  Nam quid te moror his, quæ ſunt tibi nota magis, quam
Vel fluuij curſus, vel ſemita trita dies.
  Indomitum pecus, & nullo ſub faſce fatiſcens
Criminis, ad ſcelus omne genus gens tetra patrandum
Ipſa ſibi ſemperq; recens, ſemperq; parata:
Inuentiq; nouæ media ſe laude fatigans.
Qui vt potuere animo ſtupato, & prodigo honoris,
Securiq; ſui ficta ſub luce latere:
Nil ijs detractum eſt cuius de nomine. verum hac
Turbella, vt tandem reſipiſceret, iſta retexit
Garrula rancidulo ſermone vieta ſenectus,
Querquera, ſuſpicioſa, tenax, fideiq; reiq;.
Cuius præſidijs liber nunc viuere tento:
Ne caſtiganti ſit opus ſcutica, atq; flagello.
Vide, potens moderati animi, linguæq; decore,
Ingenijq; pij, & ſuperantis cuncta laboris,
Ad mediam noctem, incœnatus & has ego nugas,
Futris ſegnitia impatiens, vigilacibus horis
Scribebam, infamis heu ſarcina lenta grabati,
Ne cum corpore mens pariter marceret opaco:
Ne vigil a ſomno, id capto diſtaret inerti.

Male relata gratia.

  Nunquam demeruit prolixius vllus amicos
Dexteritate, atq; obſequijs, atque officiis, quam
Eſt a me factum. mihi quid tum venerit vſu
Contra; illorum opera, ſi non piget, & vacat, audi.
  Primum, cuius ego fueram olim caſtra ſecutus
A teneris miſer vnguiculis, vſq; ad ſtata vitæ
Robora, nec tenui muſcerda fecit onuſtum.
Ille quidem bonus, & largus, ſed pauper. At vnum hoc
Plus

Plus alijs ſenſi, aſt alijs non deterior, nec
Quem ullo poſteriorem ulla virtute putaret.
Ergo manu propria dedit in calcaribus aurum,
E clade ob fratrem, ac genitorem, aquilamq; receptos,
Quæ noſtro pingunt Caderia teſqua cruore.
Addidit & laudes, poſſent quæ ſaxa mouere; ut
Creſceret an virtus, an vis inſana furoris,
Nam furor eſt, iſta vitam pro laude paciſci.
Affinem me appellauit, mi inſignia regni
Romani ut ferrem poſthac, virtute meapte;
Bartholomæo quæ obtigerunt, uxore Bauara.
Vnde biceps veteres noua mi daret ales honores.
Atq; idem pene infantem me eduxerat, auctum
Armis, literulis, & ſanctis moribus. illum
Tandem apud exui ego tyrocinij beneculti
Prima rudimenta. Inde annos prouectus ad illos,
In quibus ediderim ſpecimenq;, & facta decora,
Elogium retuli. tantum in calcaribus aurum
Omne tulit punctum, haud alibi comparuit uſquam,
Ni, ne mentiar, in modico pendente monili.
Quæro vices alias: dira me vbi clade Rauenna
Multauit re, ſpeq; omni, tum Felſina libris
Imbuit. Hic ego de ſocijs bene ſedulus vnicum
Seruaui incolumem, atq; accepto vulnere. at ille
Cum coniuratis petiit caput enſe nefando:
Ne in Marcum potior foret atri cauſſa Popilij.
Poſthinc ad Ligures Tauri cognomine, quid non
Patraui, ut facerem Domina ſatis? Hoſtis ab eius
Arcibus expulſus: proprijs exutus. Inanis
Solus ego. acciſa ſpes. Tum tranſlatus amor; quem
Heu ferens ſtultus, ſapiens ſtomacharer; ineptus,
Cum deſiderio tabeſcere dulce putarem.
Demum ad me redij: & quodcunq; amiſeram, id ipſum
Æquius amiſſum ferrem, quam iam ante petitus.

Illis

Illis ex crucibus fatum euaſiſſe putabam:
At non mutauit factum. namq; implicuit ſe:
Obſtitit in dictis, in factis, corpore, mente.
Corpore priuauit male, mentem extorſit inanem.
Namq; ubi ſecuroq; animi, cerebriq; quieti
Hoſte procul, mi oſtentauit bene pinguia rerum
Otia pacatis Aquitana opulentia terris:
Et ſomnus placuit; nec diſplicuere ſodales:
Ab furtim obrepſit Fors importuna: labores
Quæ mihi prædulces populari indiceret aura.
Admouiq; manus iterum, diſiectaq; Muſis
Pectora, deſidieq; natantis miles amoris
Do nomen. Libertatem cum ſorte pudenda,
Cumq; iocis lepidis chartas commuto ſeueras.
Atq; nouum numen mendaci carmine fingo.
Cuius rei pretium (merita hoc mendacia vatum)
Pœna fuit. tetrum, atq; ingratum fœmina monſtrum
Oſtendit quicquam mihi nil debere: nec iſtud
Immerito, quoniam de illa quæ falſa canebam,
Nil ſpectant ad eam. Ergo opera illa eſt irrita fruſtra ad
Hunc eluſa modum. Abiecta hac e pectore cura
Quod reliquum rebar, me conſolabar amicis.
Præterita hæc poteram, poteram impendentia quondam
Suſtinuiſſe mala. At vacuo hæc quoq; bulla tumore
Æque vana fuit. Promiſſa haud amica: quantum
Spes in me, officium in fallacibus abſit amicis.
Ut iam decreuerim; quoniam contraria ſemper
Eueniunt, hinc iam niſi peſſima quæq; malorum
Expectare: cadet ſecus? hoc apponere lucro.

De ſcriptis poetarum.

Quantum abes a tetricis, tibi quas palatia curas
Dira ſerunt; dum iſtic aliena ridicula ultro
Nequitia commiſſa luis, ſub litium acerbis;

Quaſe

Sic ſe vita fouens æſtu ſe abſumit eodem:
Ut quondam in ſtipulam emerito cum deditur arvo
Flamma vorax, ingrata ſibi, officioſa nocendo
Extitit, ut ſe deficeret: defecit, ut eſſet.

Iniuriarum ſæculi ſolamen a Muſis.

Etſi me temere iactatum lucis amore,
Hoc ætatis onus, ſeraq; incommoda vitæ
Induxiſſe queant, nimis ut vixiſſe putarim:
Sæculaq; inſani damnata cupidine rerum,
Ut credam, faciunt, mortem finem eſſe malorum,
Tot conſternando tetri ludibria mundi:
Pura tamen, plebiſq; ſibi ſubducta tumultu
Otia muſarum in medio obtinuere querelas.
Demonſtrantq; mihi, ſcelerata tædia turba
Debere haud facere, ut vita has ſpirabilis auras
Inuitent trahere: hæc quaſi ſit medicina laborum
Ultima; non eſſe in cenſuq; & lumine rerum.
Sicut item contra falſa mala gaudia vitæ
Pellicere, ut rear hoc regnum immortale parare.
Aſt unum præ oculis, animi in fronte, atq; receſſu
Ducere ſic vitam hanc: quoniam manet altera; cuius
Hæc exemplar erit: vultum illa ut ducat ab iſta.
Hoc ego perpetuo placida cum mente volutans
Me tanquam in ſpeculo ipſe meo contemplor: & idem
Non bene formatos iucundi reddere ſenſus
Maturo, at tenui conceptos carmine mando:
Quos tibi, Vide, humili numero congeſſit Apollo.
Non ut te doceant. Quid enim, ter maxime rerum
Indagator, inexpletus qui interpres olympi,
Aſſecla naturæ, legum mens, lima poeſis
Diceris, es, conferre queant; quod neſciat iſta
Sedulitas ſtudijs abs te impertita ſeueris?
Verum utut informes quo nec bene cunq; dolatos

Effingas

Effingat: ſimileſq; tuæ digneris benigne
Et facere, & factos ſperato oſtendere cælo.

Conqueritur de ancilla abſoluta, quæ arcas vxoris effregerat, & aurum omne cum mundo pretioſo abſtulerat.

Cum circumſpicio, valido quam ſubruta pulſu
Fundamenta, ſolo putri male fulta vacillant:
Tum miſerabilia hæc malefida vmbracula vitæ
Comperio, vt multis id quod videatur acerbum,
Iucundum rear eſſe mihi: diſcedere ab illa.
Innumera vario facta diſcrimine labes
Subſidente ſuperficie. Quod culmine cœlum
Tangebat, teter lutulenti eſt fundus hiatus,
Sub quo meq; meaſq; ſimul ſidere querar res:
Nam ſum ego ad inuiſam ſuperis ſortem atq; malignam
Egregie ingenio natus: cui nulla parata eſt
A fato ſincera quies. Tempus fuit olim,
Cum me inter homines agitantem, & honoribus auctum
Semper in excubijs tenuit metus; inq; dies me
Acrius vrgere, excedere, attentumque monere;
Ne miſer hoſtiles placarem ſanguine manes:
Nunc tranquilla fouent ſatura momenta quietis.
Verum quos inter, cui tanta iniuria facta eſt
A ſuperis? ſuperi modo ſi mortalia curant.
Velcas, & Gabalos, & quos Vaſconia nutrit
Sanguine amicorumque, & viſceribus peregrini,
Latronum nebulas in vallibus, inque iugis, quæ
Explicat in Celtas ab Iberis hirta Pyrene,
Ludos, atque iocos, prout dat turba impia, dicas:
Sic dormit lex. Si quando expergiſcitur, horret:
Suppliciumque metu mutum ſilet: vt ſuperatur
Inuentis ſcelerum, quæ haud norant ſecula priſca.

Nam priſco peccare modo, dignatio nulla eſt:
Ruſticitas mera: ſed ſola hæc ſit digna flagelli.
Mœchari laus eſt: ſtuprata inſultat adulter.
Vapulat, & ſilet: aut damnas eſt ſoluere mulctam.
Tu ſcis, depoſitam qua compilauerit arcam:
Fregerit, abſtulerit nummos, nunc nuncque negarit.
Peruigilis ſtudio, ac multo ſudore paratum:
Quod nati parui, quod frugi & nobilis uxor,
Optima quod plenis iam filia nubilis annis
Dotem oret, miſera Chriſtus quod voce proſeucha,
Impurum monſtrum mihi ut aurum ſuſtulit omne.
Capta eſt, faſſa nefas. abſoluitur: atque meo de
Argento, indignum, mecum decidit, & aufert
Partem porro etiam. Sic viuitur hic. reliqua audi.
Fundum uni diſtractum alij ſi vendiderit: ille
Strenuus, ut faciat ſic rem, laudatur. adsbo
Ad diros pluteos: bis tantum impendere cogat,
Quanti eſt ille reus. Poſt hunc diploma diſertim
Seruabit quinquennc: illis ego fabula. Sic me
Imperij antiqui quondam, tenuiſque foci nunc
Verſat, & affligat diri vaſania fati.
Meque putas pauidum mortes horrere minaces?
Cum permulta alioqui habeam, quæ dicere poſſim:
Quæ ratio bullam ſapienti oſtendat inanem.
Serum in mane ipſo, dubiaque crepuſcula vitæ,
Et nox ante diem, fruſtra expectata dies, iam
Sic a me abſterrent: ſic diſtentumque relegant:
Ut, non eſſe, putem ſolum, Braſſace, beatum.

Laruati græcarum literarum inſectatores.

Hinc abſens neſcis, quid rerum euenerit. Unus
Ex ijs, qui cineres aſinina pelle moneta,
Carbones animo, lingua ignea ſpicula geſtat;
Clamat ſeditionem omnem, quæ noſtra laborat

Relligio, fultam, firmamque crepidine Græca.
Hunc fontem, hinc fluuium, hunc ferre hæc primordia finem.
Arcendos adoleſcentes a peſte nefanda.
Quin omnes opere ſtudioſos talis, ad vnum,
Malleolis, ſcirpis, pallenti ſulfure dignos.
Quid faciam? qui obliuiſci temere nihil vnquam,
Quod ſemel apprendi, potui? Si Tartara Græcos
Dira manent miſeros; non eſt mihi tempus in vllo
Momento, vt poſſim flammas vitare voraces.
Qui tamen iſta cibariolis obnoxia libris
Tam damnem, quam quod fugiendum maxime habetur?
Sed ſcio, quid faciam. Si tu, Braſſace, tuliſſes
Hanc legem; a me ipſo longe diuerſus abirem:
Iudicium, atque animum nulli pietate ſecundum
Impenſe veritus. Nunc cum me ad poma relegant
Impoſturarum proceres, male ſobria monſtra,
Nequitiæque, merique duces, Strumæque popelli:
Qui amentata malis iaciunt conuitia verbis:
Quæſtus habent animas noſtras, & pignora cæli:
Nec patior tacitus; nec contra verba parabo.

Deum curare mortalia.

Diagora, vel Protagora ſi diſcipuli omnes,
Tanquam ex ære, forent conflati corpus in vnum:
Non peius poterant ſpoliato illudere cælo:
Quam noſtri hic faciunt. Eſt, factis plurima turba
Eſſe Deum quæ diſſimulat. Sed peſſima merx hæc
Haud negat. illud agit modo; ne mortalia curet.
Aſt infame lutum hoc, terris quod Tartara dira
Extulerunt, Orci ſpurca compluta ſaliua
Eſſe negat. Negem ego: cum te fert ille negantem:
Nec ſentire facit ſenſus; quod mente latet te.
Nam ſi non Deus eſt hoc, quod nos dicimus eſſe:
Facta infecta facit: reficit defecta: reducit,

Verum me vetuit melior pudor. Is fateor, tunc,
Hæc cum deſiperem, deerat laſciuia præceps.
Sic mihi ſe obduxit. neque iam vitare procacis
Tum Veneris ratione vlla ſacraria quiui.
Omnia ficta tamen, pura nec conſona vitæ:
Et quæ nec mea ſunt, nec dici digna quidem, quæ
Triſtis aquæ potor nequeam traxiſſe per illos,
Quos puer arcitenens mortalibus incutit ignes.
Hæc ſed vtut ſe habeant: ſi tu non ſpreueris, ergo
Se forſan numeris auſint miſcere ſeueris.
Quanquam vbi reſpicio noſtra hæc ad ſæcula; nata
Illa videre equidem videor pro tempore, & in re
Opportuna, de venia ad ſubſellia famæ
Tranſigere & poſſe, & certum ſperare fauorem.

De voluptate.

Multa voluptati vereor conuitia facta
Immerito: atque ſupercilio iactata minaci
Duriter à priſcis; quæ rerum inſcitia fudit.
Nam ſi naturæ eſt metis præſcripta voluptas;
Quis dubitabit naturam damnare neceſſe,
Illa damnata? modus vt rerum alma voluptas,
Conueniens homini, ſeu ſenſus percipit illam,
Siue intellectus. vt abeſt defectus ab illa:
Sic exceſſus item, vitium ne fiat vtrinque.
Inter enim nimium, atq; parum metatur: & audet,
Et penetrare ſinum terræ, & ſe affigere cœlo.
Nam cum ſæpe opifex fruiturque, & gaudet in ipſo hoc:
Nonne voluptatis capit emolumenta ſua; quæ
Noſtra refert; ſimili & facie proportio adumbrat.
Nec ſi homini cibus eſt datus, & datus ei quoque guſtus,
Atque illi ſapit, & parili natura tenoris
Reſponſu inſinuat ſeſe, & ſimul inſinuetur.
Aſpellenda eſt iudicio tam futili, inepto.
Nec ſi de morbo feſſus ſudore leuabor,

Abijciendum eſt conſilium, quod profore credam:
Mollia nec capiam iucundi commoda ſenſus:
Adque deum referam, atque a me gratiam inibit
Hoc, quodcunque ſtatum hunc vita adiutarit habendum.
Verum ruſticitas, atque aſperitas natura
Ingratoſque ſibi facit, ingratoſque deo, cum
Spernunt munera natura: vt videantur honeſti
Ac fortes: tum plus alijs ſapere atque videre:
Qua nil humani credant a ſe eſſe alienum.
Illud in hoc quaeſo longe fuge credere de me,
Hac aſpirari, qua homini ſunt calitus vni
Credita, commendata: vt homo ſibi ſit, ſibi & adſit.
Quocirca toto ex animo, toto quoque nixu
Amplectar: qua me facit hic, facietque beatum.
Aurea nobilium rerum regina, miniſtra.
Et qua contractum ad luctum, triſteſque labores
Deriuare queunt animum, dat Dia voluptas,
Prima boni, medij lex, correctrixque malorum,
Euocat ad placidam requiem, exiliumque doloris.
At te appello Stoam, caperata frontis acerbum,
Canditem, & obſtipum iubeo plorare, tuoſque:
Ni te etiam tunc cum contra verum hac tua fundis,
Titillat quaſi victorem furtiua voluptas: (iubebit.
Qua abs te hominem exuat: vt me hominem induere alma

Muſarum otium.

Sape meam riſi (ſuberat bona cauſſa) poeſim:
Quod tam eſſet tenuis, nulliſque incondita neruis
Repet humi. Verum natura huc prodiga noſtri
(Quid faciam?) detrudit, inops & conſili, & omnis
Indicij: & placuit mihi, ſic quoque velle placere.
Quin vbi de lumbis, puro defecta nitore
Proculcata meis agrotat dictio nugis:
Tum nihilo abſiſtit ſapientius: atque ibi tentat

Porro ex informi teretem procudere verſum.
Ergo principio ex humili concepta tenore
Sic cum materia, cum fœcundóque calore
Procedente opera occeptant procedere verba,
Atque animari, quæ macies exanguis habebat.
Aut ego fallor, & iratis credo hæc mihi Muſis.
Quicquid id eſt; ſaltem a vulgo in ſecreta releget,
Huc, vbi tu quoque perpetuis teris otia chartis.
Nam quid præterea viuendi molliter autor
Suadeat, aut monſtret, quam tempus ſurripere ipſis
Temporibus; noſtrum & facere hoc, quodcunque fugit nos?
Nam qui aliter? quo alio officii diſtrictus amore
Vnam e toto æuo poßis diſtinguere lucem,
Quam dicas tantum eſſe tuam, niſi tute tuus ſis?
Væ quibus inuiſis, ſibi non notis, ſibi diris
Tempus iners vacuo furtim prouoluitur æuo.
Tu ne tuis turi præficias hos rebus agundis,
Qui ſe deſeruere? latent ſub crimine vitæ?
Nam iis crimen vixiſſe fuit, mors ipſa decori,
Si tamen illa poteſt amiſſa reponere. Verum
Nec tum deſiit is, ſi nunquam occœperat eſſe.

De Platone & Ariſtotele.

Quanquam eſt in veterum monumentis larga ſupellex:
Sub qua præſidium, atque animi quæruntur honores:
Vobis ingeniis melioribus, & magis aptis
Eloquio largo, ſibi quod bona curia poſcit,
Sugere commodius lac eſt Ciceronis, & alta
Flumina, diuino manant quæ ex ore Platonis:
At nobis, tetrici ſpatia inſidioſa Monarchæ
Dum terimus, preßis inſedit vena labellis
Strictior: & rerum quot ſunt momenta figuris,
Exæquans totidem verborum, ambage relicta,
Damnataque etiam, ſed non ſine nectaris aura,

Aurea

Auma natiui nam qui pigmenta decoris
Credit Ariſtotelis thecis non eſſe repoſta;
Fallitur. Vt Thaſios vis imbecilla cerebri
Exhorret latices: vt lucida tela diei
Subluſtris crepero gaudens in veſpere bubo.
Vius turba roſas, ſpinis exterrita, vitat:
At non, qui potuit molli requieſcere lecto,
Noluit Eleo ſudare in carcere victor:
Obijcere & crudo crepitantia tempora ceſtu.
Ille autem fallente via curuamine torquet
Miſtum exoterico vitiatque liquamine cinnum,
Nec vigil intus ineſt ſal, nec cordata ſinapis.
Aſt animum pinguis pictura paſcit hiantem,
At ſanum faciunt faſtidia, non cibus ille.
Vt qui auri granum media diſquirit arena,
Sæpe fames moneat diſcedere longa prius, quam
Se oſtentans oculos feriat quæſita nitela.
Ingenium impatiens mihi nugarumque moræque
Repræſentari ſibi vult: citiusque negari
Ingenue, quam differri. dilatio crux eſt.
Quin differre crucem, ſit crux geminata moranti.
At Stagirita ſi non delectat acetum,
Omnia quod cito, quod paucis quadrata rotundet:
Et placet effuſo late diſcurrere campo:
Nec ſequor, obiectis nec te veto carceribus: ſed
Laudo: aliis alios natura vt floribus ornat:
Atque frui iubet, occulta quod lege pararit:
Cuius conſilia, & fines diſquirere ſtultum eſt.

Xenia.

Si iacuit priſcis, vt nunc deſpecta poeſis,
Plena ſui retinens ſaturo quæ tædia vultu
Stulta indignatur, quod non reſpondeat actis
Fama: ſuam meritis hoſtis grauis inuida lucem.

Subtrahat, & ſeſe defraudet auara labores:
Nec tamen hoc ceßet rumturum voluere ſaxum:
Miror in hoc miſere tot, totque hæſiſſe luto: queis
Aura foret populi ſterilis cibus. Ergo velut ne
Iudicio varia variis ſunt ſortibus artes,
Nec cuiquam a proprio Genio diſcedere fas eſt?
Ecce ego, cui rigidi arrident ſpineta Lycei,
Nec diuina placent magni pigmenta Platonis,
Quem Fortuna ſub occaſum prope ſolis ab ortu,
Vt profugum laceret, toto pene orbe ſecuta eſt:
Inſanire volo tamen: illis atque relictis
Hac ſpreta vigiles lenta de nocte Camœnas
Solicito, & placidam vanis permuto quietem.
Quid faciam? medio in ſomno (quis credat!) acerbis,
Et tot inhumanis diſtricta hæc pectora curis
Illudunt, blaterantque nouos inſomnia verſus.
Quos ego ſi memori poßem reuocare tenore,
Complerem vacuas ſtipato carmine chartas.
Hæc quoque quæ ſimili ſubiguntur pollinis alueo
Cruſtula, commiſta multa, Braſſace, ſalute
Mitto tibi, quæ cereoli, quæ pemma puſillum,
Saturnalitiis tibi quæ ſint ſtrena ſigillis.

Ereptus ex peſte ſcribit.

Clade ex terribili refero, Braßace, ſalutem,
Re mihi, voto etiam tibi: cælitus autor vtrique,
Denuo qui mihi det veteres arceßere Muſas,
Diuinoſque aditus ſancti penetrare Lycei.
Haud etenim fuerat mihi tam graue, tamque moleſtum
Vel metus inſtantis, vel certa iniuria mortis,
Quam quod ſegnis erat mens, & torpedine marcens
Cuncta obliuiſci lucrum vita eſſe putabat:
Ac verum vt fatear, non eſſe volebat, vt eſſet.
Huc mihi conſilii recidit res omnis inani,

Ut quod pluris erat, pro vili vile putarem.
Quam nam ineam humanæ rationem mentis! eo quod
Qui mihi ſcripſiſſem, qui alios ſentire iuberem,
Æuum perpetuis animis calumque paratum,
Tranquilliſque piis, doctiſque, & fortibus oras:
Nunc trepidem, malimque hic anxius eſſe viator,
Pauperiemque famemque pati, ſeniique labores,
Seruitiique, foriique iugum, belliſque ruinas,
Promiſſa in patria certis quam ſedibus uti.
Ad me ſæpe tamen redeo, ne transfuga, ne erro,
Deſertorve, minuſque frequens diuellar ab ipſis
Signis: atque ignominia te, Vide, notatus
Dictatore, grauis ſim exauctoratus amici.

Queritur ſe ab amicis deſertum tempore peſtilentiæ.

Ille tuæ excubitor fidus, Braſſace, ſalutis
A te ipſo datus, & vitæ commiſſus habenis,
Ille tui ſancti pius obſeruator amoris:
Quo ſe proſequeris, quo ſe dignaris honore,
Ipſe ſuæ tenuem vitæ vix mordicus umbram
Nunc tenet, & mortis propiore afflatur ab aura.
Dumque impar crebris torpet pigra cura periclis,
Attonitus circumſpicio, quæ protinus atra
Hereat, atque metu, atque fuga vehat ultima finem.
Inſtabilis ſic ſto: ſic me fugioque ſequorque,
Quæſitiſque abſcedo locis, meque ipſe relinquo,
Et mecum aueho, præſentem ignotumque requiro.
Peſtem arte, aut fato potui fortaſſe cauere,
Non fortaſſe famem: pro ſe ſibi quiſque, quod inſtat,
Expedit, ingrata ſecurus mente futuri,
Et precium vitæ eſt, alienum haud ſcire laborem.
Quin, heu, qui mihi ſe vitam hanc debere caducam

Sæpe fatebantur: quorum officioſa loquentum
Pectora honorificis ſignabant dicta figuris,
Diſsimulantque, creantque nouas obliuia mentes.
Quid merui lucis nimio damnatus amore
Exutus potius ſpe, quam formidine leti;
Mollia degenere vt fundam de pectore verba,
Verbaque factaque, nec ſtatuat ſententia mentem.
Eloquar? an ſua cuique Deus ſit dira cupido?
Hæc, quibus in fatis iacter, ne neſcius eſſes
Dictabam tibi, Vide, ferox tumiduſque, quod ille,
Hæc tibi qui ſcribit, ſoli ſibi defuit vni:
Officiis, pietate ſuperfuit vnus amicis.

Vitæ incommoda.

Quid iuuat heu cumulis numerare fugacibus annos?
Dicereque hoc, Vixi: cuius nihil amplius extat,
Vixque obſcura trahit tenui veſtigia cauda.
Heu quoties circumſpicio, num tempora, quæ me
Lubrica deſeruere, ſui mihi auara relinquant
E tantis aliquid: nec quicquam hærere miſertum eſt;
Pœnitet & quantum eſt mortis ſub nomine vita.
Olim vbi paupertas ſe commendauit honeſto,
Simplicitaſque fuit laus, nec ſe vendidit aurum
Virtutis precio: nec perdita ſæcula fraudi
Ipſa fuere ſibi, atque oneri mala ſarcina vita,
Præteritos numerare dies, præſentibus illos
Iungere, & æquales etiam ſperare futuros.
Præque venire hac æternam ſimili ordine vitam,
Inter compoſitos animos virtute licebat.
Nunc quod adeſt, ſapiens optauit abeſſe, nec vnquam
Expectans melius, medio ſudauit in algu.
Alſit, inhumanus torret cum Sirius agros.
Quis potis enormes fortunæ euoluere turbas?
Fortunam dico, quicquid ſub nomine fati

Cuncta ruit: noſtra his ſola eſt excepta voluntas,
Res diuina quidem, ac diuino numine recta.
Quis potis has verſu immanes narrare ruinas:
Neuum vt eas vitare queat? fac te eſſe ſupremi
Inuictique animi, nullus quem flectere caſus,
Nullus obex cohibere valet: ſi ſolus is eſſes
Hoc ſolum, quod es: id poteris fortaße domare,
Viuereque, atque etiam prædarum agitare triumphum.
At te nec generis iniuria, te nec amici
Euerſa implorantis opes latuere iacentem.
Ecce tamen, ecce forum, en peſtem, en tibi Tartara Martis
Tartareo Plutone magis metuenda ſequaci.
Cum quo ſi mutem hæc, quodcunque infame ſub ipſis
Terræ viſceribus componis, Siſyphon, vndas
Tantaleas, iecoriſque offas ſine lege renatas:
Elyſii campi videantur amœna vireta,
Præ iis quæ hanc præcipites vitam obſedere ruinæ.

Præpoſtera de poeſi iudicia.

Hic quanquam mihi ſub nonam decimamque licebat
Stertere, & anguſtæ diſceſſum fallere mortis:
Ecce tamen miſeris licet inſanire lituris,
Exiliique reis iterum impalleſcere nugis.
Nam poſtquam fatum (fatum eſt qua cuique voluntas)
Fabellis diuos ſuaſit miſcere profanis
Laudatis numeris, lauro ſpadiceque dignis.
Exilium indixit toruus Germanus, idipſum
Haud patera facturus, vbi mea carmina potant.
Accipe iudicium: vetereſque nouoſque Poetas
Qui ruri cecinere, libri turgente feretro
Compoſuit: Nymphas Scalani excluſit ab illis.
His Æſymnetis, Boccatius, atque Petrarcha
Et Carmelites partes tetulere priores.
Quorum non digner Muſarum ſcripta culinis.

Ergo

Atque dolore. mala vt nequeat ſi forte referri
Gratia, ni ſingam. ſtolidi eſt ſe illudere. lucrum
Eſſe reor, lucro damnoſo ſcire carere.
Tum tu ne iubeas, Braſſace, adhibere fidem: vel
Si Styga, ſi cælum iuret, manesve parentum.
At ſi iuret item mentiri velle, & amicum
Fallere, tum credam. Non ſi mihi Iuppiter auctor
Spondeat, hunc veterem ſperem deponere morbum.

De ſua arthritide.

Cum articulis deformatis, morſuque doloris
Poſtquam conſtitui, de his eſt nunc ſcribere tempus.
Sic poſtquam fidis mandauit ſemina ſulcis
Spicea legifera componens ſerta coronæ,
(Omnia ſic quaſi ſint cultus, ſegetiſque futura)
Quam nullam quandoque habuit ſibi, cantat amicam.
Solans præteritos præſente quiete labores.
Cum primum hæc rabies inceſſit adurere membra
Mollius haud multo, quam qui ſuſpirat ab Ætna
Ingenuus, vel præcipitis nothus Ætheris ignis.
Verum is paulo poſt diſſolui, ac prorſus abire
Sic ſemel, atque iterum, atque etiam, quartoque recurrit
Atque abijt cito: Sic ſemper ratus eſſe futurum
Tunc contemnere, nec magni facere, & nihilo plus
Curare, vt victus ratio conſtaret, vt altis
Subtraherem a ſtudiis vigilatas tempore noctes
Per quam alieno, hiemes diris Aquilonibus actas.
Proceſſit ad peiora. ætas grauis. hauſta nefandis
Curta domus furtis. famuli, reſpublica, lites:
Quæ poſſunt Phœbum excutere ipſum e pectore Phœbi.
Factum eſt, vt morbus cum ætate graueſceret: atque
Quatuor, vt minimum, menſes hoc vile grabatum,
Quod pro piſtrino fatum mihi (dignius ipſum)
Fixit; vbi hiſtoria texo hoc miſerabile carmen,

Nugacis pica quaſi ſis auiſer oua fouerem:
E quibus excluſa ſtreperent hæc carmina nugæ:
Queque magis dolor vrget atrox: magis vrget anhelo
Muſa tumens verſu. Atque vt credas: nonne vides vt
Carmis numeri laxa compage vacillant?
Verum vt dira dolor res eſt, & Stoicus in quo
Longe dignior vt placeret, quam diſputet in quem:
Eſt tamen id peius; quod rancida monſtra cucullі
Vociferantur, id eſſe Dei venerabile munus:
Atque iis, quos is amet, ſolitum hanc mandare ſalutem:
Quæ (precor) illis eueniat: careant hoc ego amore:
Non hoc, quo potior: puram ſine crimine vitam
Qui ſpirat: ſeſe inſinuans, commiſſa remittens:
Ne repetam, prohibens: cumulanſque bonis bona de ſe.
At quæ continuis concita elementa procellis
Digladiantur: & vt quatiant, quatiuntur, acerbis
Exagitata odiis, variis complexibus arcta:
Siue hodie, ſeu cras diſſoluant vincla, neceſſe eſt,
Perdita ſic fiant dubiæ vadimonia vitæ:
Nam certa eſt morbus ventura ſponſio mortis,
Mortis particula, impendentis mortis imago:
Dicere ni mauis fauces, & limina leti.
Ac peiora quidem. tractu nam temporis ipſo
Diſcruciantur: Ibi momento cernitur hora.

De inuido quodam Medulo.

Si poſſem, Braſſace, velim, quod velle decebit,
Quam poſſim; me poſſe magis, ſed velle minus, quam
Mi volo. nam, quoniam credo mihi nil pote quicquam
Eueniſſe boni, mecum colluctor ineptus,
Et cum fortuna rixor de cortice. verum
In meipſo bene viuendi ſita nota medulla eſt.
Nolo obliuiſci, ſi qua eſt iniuria facta,
Quæ moroſum animum fecit nil tale merentem.

Quin, ſi de cælo veniat, nil tale ferentem:
Non tam rem reputans, quam indignans crimen iniquum:
Expertus, rigida quam diſtet iunctus ab orno,
Mobilis uſque ab aquis, abnutans qualibet aura.
Sunt etenim, qui alijs bene nolunt eſſe videre.
Lolligo, inuidia hæc. ſed longe tetrius illud:
Spes vruit vacuas fruſtra expectantis amici:
Quo ſe egeat ſemper, ſemper quo pendeat abſe.
At tibi magnanimum priſco de ſtemmate pectus
Longe aliud ſpirat. tibi nil antiquius, atque
Si benefactis perpetuis ſupereſſe potis ſis,
Atque tibi, atque alijs. ſæpe es defeſſus habendo,
Non dando. ſatis eſt, ſatis ipſum. præterea quod
Exoneret vota, aſt animos onerarit auaros,
(Qua ſe turba bonis maleſuadis dedit acerbum
In nexum, illa ſibi præuortens cæca) relinquis.
Ipſemet audiui. tibi cum promitteret ille,
Ille ingratorum inſtrumentum, atque orca marina,
Præmia, ſi dubiam velles componere litem.
Quid tum poſtea, ais, ſi huius molitio cauſſa
Comparat, vt faciam, me: nec ſatis eſſe rear, quæ
Poßideo virtute mea, cælique benigna:
Poſt etiam hoc, quod tu dederis, captandum aliud ſit?
Qui non meta ſibi eſt, an meta hunc vlla ſequetur?

Refert ſua conſilia ad Braſſaci ſapientiam.

Vide mea pondus graue, & alitis aura Camœnæ:
Queis ſimul & volet, & ſolidum regat incita curſum:
Non, vt bombylio temere, pappuſque feratur:
O vtinam tecum reliquum hoc ætatis honeſtis
In ſtudijs tecum, aut prope te ſaltem eſſe liceret:
Vt quæ præcipitis ſuadet vis flammea mentis,
Acri iudicio illa tuo compoſita quieſcant.

Seu

Seu me ſanctiorum ancipitem commercia legum
Invitent, pellant ſeu ſomnia ſtulta chymiſtæ, aut
Altera ſtultitiæ ſoboles magiæ: aut mihi comptam
Oſtentet faciem ſe inhiantis blanda poeſis:
Aut abſtruſa animis laxis arcana Lycei
Nexibus aſtringant placidis, inque omnia verſent:
Omnia tu moderare: tibi mea debeat ipſum hoc
Mens quodcunque ſapit, quodve appetit, aut fugit acri
Tuta fuga: ne verſura deleret aratrum:
Neu male degenerent malecultis ſemina ſulcis:
Incipiens operi affecto non forte ſuperſim:
Educam, ac me ſufficiam, nunquamque fatiſcam,
Firmo progreſſu in ſtudijs, animoque parato,
Pervigili, invicto, ſolido, victore laboris.
In me remigium, tu clavus & aura ſecunda:
Si curas modo. Quod tanti ſit ob commoda regni,
Quod tibi ſe, fideique tuæ commiſit, ab iſtis
Illo te hinc diverſus agis: decedere certum eſt
Communi utilitati, intra me condere, nec Dijs
Tantopere invitis famam latrare fugacem.

Animæ pabulum.

Quidam præſidijs Fortunæ ſeptus Athenis
Magnifice excipere ad menſas aſſuetus amicos,
Ut magis cœnarent olus, laganumque Platonis:
Nactus eum mane, accepta dictaque ſalute,
O ſuaves epulas, inquit, quas poſtera ſuaves
Lux quoque ſentit. Eo tenuis tum munera victus,
Quo poſſit plane corpus nutririer, & qui
Cedere, non remorans, eſcæ menſiſque futuris,
Laudavit falſe: cui contradicere nolim.
Etſi ego longe alias epulas duco eſſe priores,
Poſtera mox nequeat quas lux diſſoluere: nec quas
Tertia conficere, aut porrectum protinus annum.

Quas tamen & tum alia ex apothecis eruta cæli
Conijcio hauſiſſe ambroſis de voce Platonis.
His igitur, quæ Fortunæ ludibria ridentes
Et ſaturant pauca, & multa haud faſtidia portant,
Cum Græco ſale, cum veterum grauitate Latina,
Hoc ætatis ago: faſtumque & ſtemma remitto
Cognatis. capiant, quibus hoc ſolum extulit aurum
Nobilitatis, & excitent ſub pectore regnum:
Excoxitque metum curis, mentemque reuellit:
Expreſsitque foras animum, moreſque ſequaces.
Nam pridem implicitum inſanis hoc nominis vinclis
Viuere maiorum me aliena ætate tumentem,
Summarum ſummam rebar debere putari,
Mancipio veluti data ſit mihi opinio mundi.
Pluſquam aliquid qui me eſſe neget, tum vapulet. ô Dij
Quæ ſcabies. quanto melior mihi vita parata eſt,
Pauliſper cum me collegi, animumque repreſsi,
E diuerticuliſq; vagum, erronemque reduxi.
Interea cano, quæ vates canere ante ſolebant:
Non tam animi victus, famæq; famelicus, vt me
Perpetibus perdam, velut ante, laboribus, angar,
Nunquam deſiſtam inſanire, diem addere nocti,
Noctibus addere, dico, dies, nocteſq; diebus,
Faſtidire meipſum, obliuia quærere vitæ,
De vulgo quoniam penitus nihil attinet ad me,
Vt quod præſtiterit, cogar dependere. Nec mi
Corpus in offenſo eſt, oneri mens, vt fuit olim:
Nec quæ cura prius tenebrabat lumina mentis,
Macerat, inque metu male habet, vigilemque fatigat.
Sed tranquilla amor, & liquidæ funalia lucis
Illuſtrant, quaqua aſpicio: ſi forte datur mî
Qualemcunq; auido vitam præcerpere leto,
Atque a natura ſaturum diſcedere menſa.

Studiorum

Studium veræ vitæ.

Vide, pater bene quæſita, partaq; quietis,
Quæ ſociata pari cum maieſtate ſerena,
Sola poteſt hominem facere, & ſeruare beatum:
Aſpice quam læto ridens Zephyritis honore
Frondiferis fecundum in ſaltibus æthera mulcet,
Coniugio aſpirans cæli, terræque parentis.
Nam ſimul ipſe vere demittens ſe uuidus alto
Iuppiter in gremium effuſus Telluris amatæ
Implet eam, reparatque nouum genitalibus æuum:
Fœta recrudeſcit tempeſtas fertilis anni,
Idque adeo hoc etiam, quo te, Braſſace, ſaluto,
Muſarum ſoboles, hoc munus amabile carmen,
Feruet opus tenero perculſæ mentis amore.
Illam dulcis Amor tinctis in nectare telis
Perculit, eque ſuis proprias attexuit alas:
Inq; tuas quibus acta manus, perque ora volaret.
Omnia nam quæcunque vides, mare, ſidera, terras,
Aeraque, omnimodis meditantia ſemina formis,
Frenat Amorque acuitque, agitans primordia aduſque
Finis ſepta, motaſque ſui feruoris imbuit.
Me quoque ad effœta repentem limina vitæ
Vltima, ſuſpenſum regni melioris amore,
Sollicitatque, premitque, nouo permulſa lepore
Carmina ſufficiens, & vult ſupereſſe labori.
Haud tamen abductum ad fracti diuortia cantus
Captum tenet illecebris: quas cultus inani
Vanus habet ſtrepitu verborum, aureſq; fatigat.
Sed ſuaues numeros rerum conſulta medulla
Implet, præcipuis opulentans carmina dictis.
Ipſe ab ſegnitie mediocris ad acta laboris
Ex ſimo ingenium pennis ſublimibus aptum,
Curarum tenus: excluſa ut ſint otia, & æquo

Anxius angor agens validos mortalibus ignes,
Affectans liquida, ac blanda, proſcenia laudis.
Unde nec ambitiæ potuit me obtundere dira,
Nec lacere in fraudem feruens pellacia famæ.
Nec venit in mentem, votis adnectere vota:
Sed quæ iſti ſacrant, longe execrare: malignum
Et vulgus, caſſum omnino ratione modoque
Reijcere: erratis & non renouare furores,
Nec ſtabilita nouis fera dogmata diſciplinis.
Hæc facere intendo, neque adhuc intenta remittor
Sed perſto peragens. Ita nunc inſania mundi
Fermenteſcit: & e tenui conflata fauilla,
Tanta furit, male quanta Deos furioſa laceſſit.
Ipſe ſui plenus, nulli tolerabilis auctor
Nequitiæ ac ſceleris, populi ſufflator amarus
Multiuolaſque ferens e diro ſemine ſectas,
Non caſtigatus, pœna non territus ulla,
Factus ſupplicioq;, metuq; licentior, exlex,
Seu deſperans, ſiue fuga ſpes hauſit inanes.
Quare eſt decretum (& faciam) quodcunque videtur
Huic rectum, mihi perniciem, mortemque videri:
Delitias, capitale: iocum, ludumq;, labores.
In medio tamen, ad medium q; utrinq; reductus
Quæro me in meipſo, atque alijs. Iam nec mihi cura
Uſurpare oculis, animo que cernere poſſum.
Mens obſignata, & multorum conſcia, amico
Fida ſuo, æqua alijs, ſibi trux, & acerba, & iniqua,
Quo ferat æquum ab ſe, et ab eis, reddatque vicisſim.
Ne redeat res ad verbum (excuſatio ſtulta eſt)
Pœnitet: aut poſt pœniteat non pœnituiſſe.
Et dubitant homines dubitare, & quærere verum,
Ne dubitent? vacet, & reliquis ita rebus omiſsis
Ut ſunt, eſſe. egomet mihi ſim, ſi illa eſſe recuſent.

IVLII CAESARIS SCALIGERI NEMESIS AD DIVAM CONSTANTIAM RANGONIAM.

TE, quæ Deorum nata ſupremo ſatu
Demiſſa Cælo es, certa lex mortalibus,
Conſtantia alma, Sidus, ac decus meum:
Quod luce prima, cum parit Phœbus diem,
Quod nocte ſera, cum truces curæ ſilent,
Meditor ſerenum numen, auguſtum, pium,
Tutum minaci pectus inuictum metu:
Parum videtur omnibus, mihi nihil.
Quis apparatum mentis immenſa tuum
Contra impotentis tela ſortis impiâ
Videt, nec obſtupeſcit, & verum putat?
Quis non adorat fulgidum vultus iubar,
Facile, remiſſum, viuidum, conſtans, graue?
Quis credet una in corporis compagine
Tam multa, tam diuerſa ineſſe numina?
Tam parca mentis vota? tam largam manum?
Orationem melle conditam, catam?
Lætam ſeueram, æquabilem frontis modum,
Malis benignam, ſubditis ſeriam bonis:
Tibi inuercam, cæteri ut matrem ſciant.
Idcirco te fortuna cum tentat, timet.

Nam ſi repugnat, ſcit repugnari ſibi.
Aut ſi benignis obſecundarit notis:
Tum liberalitate ſe victam ſtupet.
Quare quod orbis expiatrix hoc tibi
Et par, & impar numine expreſſit ſuo,
Habe dicatum: quando ſic credi potes,
Natura tute, viſque Fortuna tua.

Nemeſis.

Proles Tonantis maxima, ac princeps Iouis,
Regina ſuperi, atque inferi omnipotens Poli,
Numen triſulca vividum, ac minax face,
Cuncta audiens, cuncta intuens, Numen graue:
Fortunæ inquam ſi quis elatus rota
Ludentis aura ventilatur impetu;
Nemeſis ſupremi conſcia, ac iudex ſoli,
Noſtrique vera temperatrix ambitus:
Tot illa clari lumina obtutus, quibus
Vani reciprocæ excubant mundi vices,
Quo Fata certo obſeſſa præſcribunt modo,
Quo tranſtuliſti? aut quanta ſunt, ſi adhuc vides?
Rigidas furore freta ceruices fero,
Secura recti, noſtra fert inſania.
Ecce implicatis ille conſeptus dolis
Fucat venena melle tetra perfidum
Vultum ſequentur verba, non factum fidem.
Huic irruenteis acuit inſidias furor:
Illi obſtinato pertinax tumens gradu
Proteruienteis ira ſuccendit faces.
Ille impudicis turpiter ſectus notis,
Ficto ſeuerum fronte componens ſtatum
Picta fatigat ſiderum ſedes prece.
Delubra pace ſtructa, & aras Cælitum
Diri profanat Martis inueſtus furor,

Vltrice

Vltrix morte, & noctis luctifica premens.
Heu luce caſſum fulgida clarum genus
Turpi cruentus obſidet cumulo cinis.
Cui militaris ſupplici ignouit manus,
Animam petitas inter exhalat dapes.
Fas omne ruptum eſt, & pium. probitas iacet.
Vtinam iaceret: ſorte at exacta exulo
Phlegethontis imus horridas linquens ſpecus
Fugit, abijt, receſſit, ac reditum negat.
Elementa ſcelere victa: vita empta eſt nece.
Quid amplius vis? quid moraris? & licet?
O terra mater, O maria Nereïſora,
O pulſa pictis alitum pennis ſolas
Audite cæli: audite vos caui ſpecus:
Quæque ima late lubrico liquentibus
Subter latebris rore completis vada.
Et tu verendi conſcium ſilentij:
Cum prata noctis roſido vultu madent,
Orbiſque tacitis ſub coloribus latet:
Cuncta intuentium ſiderum frequens decus.
Propter nouercæ copulas, nati graue
Patri imputatur funus: & viuit pater?
Gladios ne dicam? an iudicis falſi minas?
Sicas? venena? an omne pœnarum genus?
Latices nocentes? noxias Cereris opes?
Minus tremendi Tartari periculum.
Saxum, Rotaſque; Vulturis dapes iecur,
Tetricum trifaucis Cerberi latrans caput,
Aut ſiquid his monſtroſius quicquam eſt, putem.
Huc acer, huc Iambe, feſtina, impete:
Sed qualis olim Scenicis Graium choris
Ferox olentem felle ſparſiſti caprum.
Quæ prima, quæ poſtrema ſacra manibus
Archilochijs dabo? aut perirato ſemi,

Qui claudicante fortius currit pede?
Pudet, pigetque Sortis humanæ, pudet:
Meaque inter hæc, non inter horrendi maris
Vaſtas arenas, atque ſolitudines,
Omnem aleam extra generis humani ſatum.
Meiſ pallor orbis liuidus metallici
Naturæ, & vocatum ad alta, ſolicitat virum?
Domeſtica hoſtis, atque iniqua fœmina
Libidinoſa perditum franget face?
Sanctum cruore Martio mutem otium?
Lætus calenteis cæde patrata manus
Nefas iubenti Barbaro oſtentem truci?
Nidore menſæ capta libertas fleat,
Putidas inepti contremens nutus Heri?
O qui ſub hac nitente cæli fornice
Ferox ſuperba dote ſtipatus, ſedens
Ætatem inani gloria illuſam foues:
Qui te beatum indoce te ipſe ſtupes:
Vel diſce, vel me diſcere optantem doce.
Natura, mater, an nouerca flebilis
Vitæ pudendos auſpicata ſit modos:
Teneraque rudis lucis incunabula.
Sæua Leæna catulus armatur iuba.
Vnguique obunco. Dentis orbes efferos,
Immane murmur, impetum horrendum canam?
Vnam, arbitror, crudelis, hoſtem maximam,
Dirum biſulco vulneri afflantem halitum,
Solicita noſtri, Viperam, o, vita es probe.
Per te ſenecta ſpolia deglubens rudis
Hiantia inter latibula exeſi ſpecus,
Redit ad apricas Vere graſſatrix vias,
Ah immerenti pecori inſidias ſtruens
Hauſtus petitæ reddit infeſtos aquæ.
An tu vireta rore ſpargis vitreo:

Et

Et murmurante prata fundis riuulo: ut
Suimet, inuitatus ad ſomnum, reus
Amarulenta morte paſtor occubet?
Quid mihi decorum lucidi ingenij ſtatum?
Quid expedita munera ſubgannis manus?
Iam iam tu, ut in ſe vertat has eaſdem manus:
Id omne, qualecunque, lucis intimæ
Fraudis veneno ſiniſtra fœdaſti. Neque
Ulla beſtiis peſte maior eſt, homine homini.
Hic, nunc proderet? aut quid eſt, ſi non id eſt?
Enſem furenti, ſpicula inſano dare,
Quæ Lex ſuaſit, aut decus vitæ probum?
Quid ille iactabundus, ac ferox, ſimul
Flagrante pugna Marte ferueret, truces
Truculentus Hector ſanguine aſperſus manus?
Amore Achilles victus infami, inſolens
Cæſorum aceruos ciuium aſpectat libens?
Dotes tibi illas omne, haud poſthac mihi.
Summus at, inquis, ut Deos cognoſcerem.
Quotus Deorum quiſque ſub ſcientiam
Noſtram cadit? quis ullus illuſtri via
Mirifica rapidi limina aſcendit globi?
Supinus adeo eſt, atque contemptus Deus,
Noſtris ut unis excitetur ſordibus;
Idem ille fiet unus e noſtro grege.
At ſi (quod extat verius) purus, grauis,
Iuſtus, ſeuerus, gratus, immenſus, pius:
Noſtrum hec quis audit, aut videt, fœdus, leuis,
Rapax, iniquus, dirus, anguſtus, ferus?
Quorſum igitur alio tendit ingenij vigor,
Quam ut deſtitutus lucis æterno bono
Viuens, videnſque millies pereas miſer?
At artium orbem liberalium canis
Inuentaque alia. At adde nautæ inſaniam,

Pictas tenaci qui oblinat puppes pice:
Pulſuque dura pectora obruens graui,
Dum lenta curuo tonſa luctatur fretu:
Mutet calenteis Sole diuerſo vias.
Fert nubiloſo ſaucium latus Noto
Hibericis carina tunſa fluctibus:
Suſpirat ille coniugem: hic caros Lares:
Mortemque duram duriorem conficit,
Cernens tenellos liberos animo memor.
Liguribus Auſter aduena exultans iugis,
Pellaxque pontus ſcrupeis mendax vadis,
Libyſſa ſcindens breuia, & incertos ſinus:
Et turbulento barbarus Boreas pede
Vndiſona regna pallido quatiunt metu.
Sic te exinanis? ſic miſer nullam tui
Partem relinquis? mortis vt ſatis via
Haud vna ſit, qui promptus irrites Deum?
O qui micantis verticem cali rotas
Immenſe clari ocelle luſtrator Poli,
Sol, cui retecta tecta monſtrantur: cui
Telluris alma fertile gremium parit.
O praliorum fabuloſorum Pater,
Irriſe Vatum voce mendaci Deus,
Arbiter ſereni, nubilíq; Iuppiter:
Iam ne orba Troum cerne bellantum agmina:
Huc verte lances. Commoda, atque incommoda
Quis pendet; ac non ille, qui pendet, gemit?
Iactata veſtra hec munera ingenij, mala
Suſpiriorum ſunt metalla, & fomites:
Quæ nec cauere, nec monere ſis potis.
Ah turpe; longas lucis ambages grauis
Perferre: vana id eſt alere ſpe miſerias.
Quid aliud addit annus anno, quam mori?
Aut pulchra vita, aut pulcra mors, pulchra eſt viro.

Ah

Ah quid tenacem memoriæ exprobrat fidem?
Aut cuius uſus, nullus: aut ſi quis manet,
Curis aceruos acribus plenos dabit.
Vt efferis Aquilonibus redux furor
Ciet hyemes retorrido fultus grege:
Lenaq́ gelidum nocte contriſtat polum:
Sic expedita ſub relapſo tempore
Memor ſubactam retrahit in mentem mala.
Quid perſpicacis lumen huc prudentiæ,
Affers? quod atra euenta, quam premant prius
Nimis oculato pectora veneno enecat?
Namque vt ſupinus curua ſub claui ſola,
Seu cum virenti colle deducens pecus,
Siue vbi coruſca nemoris exuperans iuga
Perculſus ægro pallidus paſtor metu
Videt furentis fluminis rapidas minas:
Mali futuri mole iam oppreſſus ſtupet.
At mox ruentis fulminis ritu impetus,
Nouamque ſpumæ turbine affectans viam,
Feſſi labores vomeris lætos ruit:
Sic prouidentis luminis obtutus duce
Bis eadem onuſtus præcipit metus mala.
Sat ſat miniſter, & magiſter omnium,
Occulta tempus aperit, & aperta occulit,
Certas reducens omnium rerum vices.
Ita annus altas orbe molitus vias,
Connexa celſi ſpatia ſulcans ætheris
Fugiens, ſequenſque, idem reſtat, accedit ſibi: &
Super ſeipſum flexipes voluit gradus.
Quis fultus ater fraude gentilis Ligur,
Vaſtumvè Atlantis accola exercens mare
Vitabit hæc? quis impetus Thracij ducis?
Quæ vis Latina? lenta quæ Parthi fuga?
Trahensvè prædam, vt barbaros plauſtro lares

Formica denſum cogit agmen ordine,
Raptas onuſto calle connectans opes.
It prima caſtris dux, & inſolentibus
Dat ſigna, lentas atque caſtigat moras.
Vaſtiſque fretus bos lacertorum toris
Lentis flagellis paret, ac loro ſtudet.
Quid Dædala alti particeps mens halitus?
Hanc ſedula non vindicant apes ſibi?
Priuata quæ res hominis, aut quæ publica
Perfuſa tali luce fulſit, vt vias,
Vt temporum viciſſitudines, vt &
Aduerſa bella, & proſpera, & paces fugax,
Et diſpares, & Martis euentus truces,
Sentiret æque, ac mente fundaret pari?
Ciuilis ergo ius ſupercilij obijcis?
O Sortem iniquam, o fata fœda, & aſpera:
Natum eſſe talem, vt imperem necem mihi?
Non conſtitutus lege dura Carnifex
Vt cæde facta vetere, patretur noua?
Quod plectis, hoc committis? Heu ſerum genus.
Remedia morbo victa Natura graui:
Aut eadem atrociora, ſi vincunt, vigent.
Scelere expietur fortuitum alio ſcelus?
Vt vtra ſit Fortuna peiore ambigua,
Si occidis, an ſi parcis, hinc dubium miſer.
At te beatum, ſtulte, iactas: vt tibi
Solertiamque, & artium ſcitas opes
Cælo ſuprema ſorte demiſſas putas.
Scilicet pudenda vt arma nequitiæ tuæ,
Penis, gulaq;, & alea damnum pares?
En cæterum Natura quod finxit pecus,
Cicur, ferumq;, armenta, & infirmos greges,
Habet quietum, & inſolens periculi:
Niſi quod auara ſæuus exturbarit manus.

At tu ille tumidus, atque coopertus dolis
Sudas aratra, aut vellera attondes, ſimul
Albente cælo Lucifer roſea manu
Candore pingit igneo valuas Poli.
Aut ante lucis aureum decus, feri
Latronis avida tela formidans fugis.
Aut te minores beluas ſequeris apros,
Magnum arbitratus eſſe, momentum viri,
Si leporis, aut odora latrantum agmina, aut
Fallentis aſtu ſubdolam vulpis fugam
Urbis relictis mœnijs ſiſtas miſer.
Gruibusve, edacibusve turdis retia
Blandi ſoporis dulce munus auferant.
Cum adhuc tenella luce nigricantia
Sol noctis ora nitente confutat face.
Et reſtituta reſidis laboribus
Matuta pueris candidum diem rotis
Ad prima cæli pertulit cacumina.
Aut te ſupina vita, marcidum otium,
Negat orientis, occidentis pernegat
Vidiſſe ſolis lectulo amiſſo iubar.
Tum Venere turpi ſordidus flammæ vapor
Bruta medullas exedit vorax fax.
Quem viperino crine, cincta viperis
Inſana Erinnys obſidet Stygia flagro.
Non ſic rubentis fonte Vulcani fluunt
Acherontis atri vertices; flammæ globi,
Quos Sicula fundit Ætna, quos Lemnus vomit,
Atque uſta Lipare, atque Avernales ſpecus,
Effœminati; heu fœmina, nec iam viri.
Compoſita pingue ſpirat unguentum coma.
Buxi labores nubilum tenent Notum,
Diſcriminato vertici ut ſtetit ſtrues.
Heroas ille pulsis, hybernum gelu,

Ferocientis ater Autumni labos,
Fremitus tubarum, iuſſa Mauortij ducis
Illiberali excuſſa ſunt omnia metu:
Ut excitato ſole percuſſus ſemel
Ultrice fulſit luce vulnificus chalybs.
Qui fulminantis fulgur irrides Iouis,
Tonaſque tumidus voce, cur manu ſtupes?
Te ne in minaces torua Neptuni freta
Obyciat hoſti Roma, vel Romæ æmulus
Gallus ferocem cuſpide inuictus manum?
Hac, qua Britannus fluctibus Nereus ſtrepit:
Feruenſque mugit claſſe, qua latet, mare.
Aut ubi tremendos Ungaro Turcas fero
Urgebit; alto corde te ſpernet virum
Sublimis acri turma collucens equo.
Siue ille Hibero gramine, atque hordeo ſatur:
Seu Calaber arcta lateris ſuccinxit latex.
Rigenſve duro Boryſthenes ſtupidus gelu
Tenore vegetum ſtrinxit argento caput:
Tibi ſeruus animus, iuris & nullus ſui
Metitur intus ut nihil, foris omnia:
Negat maleagens ſcelere, quem ſpernit Deum.
Formidoloſus patriæ, inuiſus domi,
Hoſtis omnium, turbator orbis, impius
Parentibus, peſtis neceſſitudinum,
Reus tui. Quid amplius dicam? haud ſcio.
Nec facere crimen, eſſe ſed crimen iuuat.
Hæc noſtra virtus? eſt ea ad cœlum via?
Quæ monſtra virtus tetra domitabat, fugax
Heu miſera, monſtrorum eſſe nunc cœpit loco.
Abes abs teipſo mente, quam iactas, cares.
Aut fare: Quorſum, quod nil ſit, expetis?
Quod eſt, nefandus vertis hoc uſum in malum.
Quæſita pelagi viſcera in gulam tuam:

Sparſus.

Sparſoſque pontius funere externo gregis.
Vexata maria? aſt illa formidas: neque
Sunt tuta, quæ timenda? quæ metuas timent?
Petiturque eadem, qui dedit vitam tibi.
Bos incubati tabe confectus ſenij.
Cibuſque fit, quo autore tu capis cibum?
Hæc merita? ſic reponitur durus labor?
Natura iam iam muta formidat ſibi.
Ante creauit miſera; ut ingratus caua
Voraginoſa cuncta dilueres gula?
Cui cuncta parcunt, parceres nulli ſcelus?
Auferre munera illa, non gulam poteſt,
Arceſſe ad iſta gloria florem rudis.
Qui blanda pecora vincis, & cogis mori,
Te vince: & ipſe viue, quem viuum volunt.
Iam vitia vita noſtra, nec ſcelera capit,
Nec ſcelera ſeſe: ipſum & animum exuperant mala.
Ut onere ſedit victa, vita quod facit;
Rapidis reſorpta eſt hauſtibus terræ Stygis
Ignota iam ſibi ipſa, quæ fuerit prius:
Quæ nunc nec eſt, nec eſſe quo poſſit, videt.
Heu genus nefandum. Belua, armenti greges,
Obſcura terræ viſcera, & vetus Chaos,
Deum ſequuntur, ille quà iuſſit ſemel:
Tu non ſequeris? criminis precium petis,
Laudiſque non ferenda iam præconia?
Meritus nefandi ſupplicij genere vltimò
Alia via, quam morte, qui morte occubes.
Sic ſcelere tu te vincis, ut vincat ſcelus,
Maculans ſerenum nocte ferali diem.
Is es, cruore, pauperumque viſcere
Pio calenteis, dire, qui iactas opes?
Opes beati ruris, ac ferax decus
Nemoris virentis, lucidique vber ſoli,

Et Regna flauæ Cereris, & florem Dei,
Cui tenera turba Mimallonum ſtrepit tuba.
At tetra facinora, quorum ope hic regnas, lues.
Degenere fraudant vomerem fructu ſata:
Fruſtraq; trita aratra; ſeu ſteriles vagus
Sulcos acerba luce mordebit dies:
Cum mane puro pingit, ac rutilat Polum.
Seu cum rubenti Phœbus occaſus manu
Iniqua demit bobus adiunctis iuga.
Quoties regenteis eximens annus niues
Lætas aprico reddidit luces Ioui?
Et nulla ſulcos ambit operoſos Ceres.
Molles vt importunus Apriles rigor
Deurit: vt hyemis horrido ſatellite
Victa ſpolia plectuntur Autumni ſenis.
Languet ſoluti ſuda temperies Poli:
Si quando torpidum hiſpidis flabris gelu
Blandus reſoluit aduena tepor pede.
Morſuque Boreæ ſtrictus infami liber
Iuſtis iniquo penſo vt impoſitas agris
Abiurat operas: ſpemque mentitur ſeges.
Cur Veſper agro languidos euocat boues?
Pando refectos mane cur reddit iugo?
Vaſtata ſuetis arua functionibus
Strigoſa ſquallent, ſentaque informi ſitu.
Nec gnauus auget fertiles glebas labor.
Quòd ſi ſuprema fata nos Mundi manent:
Et iſta noſtrum monſtra conuincunt ſcelus:
In vltima venimus ætatis gradus:
Quæ nos metallo decolorauit malo.
Vale nefanda vita; dum mihi integrum,
Non præueniri, præuenire qui volo.
Nempe mihi nomen diuitis: quem tam premit
Horrens egeſtas: vndique vt petenda ſint

Aliena

Aliena ſpolia? ab vita ducenda eſt in hoc?
At non ita arborem, arboriſve germina
Natura aeſtituta fugit, ut feris
Vitæ ad paranda dona conquirant opes.
Aut cum ſuperbus floridum cornu exerit
Vernante rore Taurus, aut Aquarius
Serum refuſo Cymbio infeſtat polum.
Aſpice volantum plumeum, ac pictum genus:
Aſpice feras, mutumque Neptuni gregem:
Quam libere agitent, quamque nil petant tui.
Illis perennis limpidius fontis liquor
Servit iuſſus: uvidas illis ſpecus
Natura mater excavavit, ut foret
Ubi ſe levarent languidis laboribus.
Illis virentes herbidæ ripæ tori
Terra parentis æmulam gemmis cutim
Stravere. ſive ſolis æſtivi fugam
Parare, tepido ſive apricari ſolo.
At me furentem, atque opibus inhiantem impijs,
Servumque nugis concatenatum meris
Torquet tyranna cura: nec linquet prius,
Quam male ominata barbari in cæli loca,
Aut ſpurca ſcorti ſceptra mutet: aut ſacram
Pallentis auri cæca transformet famem.
Ut intonatum murmure hyberno ſalum
Feris frequentes fremitibus plangunt Noti:
Sic impeditas mentis ancipiti bono
Eventa miſere male habitas dotes necant.
Ah in repoſtos ultimi Poli ſinus,
Inhoſpitalis Teſqua ſola Caucaſi:
Subter doloſi tremula Neptuni vada.
Incommodis ut ceteris careas, ſequi
Inſtabit hæc, miſerumque tondebit iecur.
Turbans ſerena mentis alta munera.

Ac velut arator fumida victor face
Aut ſedulam, atque operibus intentam ſacris:
Aut ante fucos caſtra metantem ducem,
Parcam beati vindicem afflexit fani.
It ſtridor acri gente commota grauis,
Raucumque amaris murmur obſcurum ignibus.
Atque audit aliquis unde mirari; quid eſt,
Quod naſcituros dura luget Thracia:
Quod luce caſſos ebrijs beat choris?
Surgamus omnes umbra, & umbrae ſomnia.
Surgamus: ut nos noſſe nos, tempus manet.

IVL.

IVLII CAESARIS SCA-LIGERI

TERETISMATA.

Satyra.

AT melius fuerat non ſcribere. namque tacere
Tutum ſemper erit: præſertim, ut ſæcula noſtra
Et pura, & vacua a vitiis nil tale merentur.
Incipe qua lubeat, vel nunc a milite: cuius
Moribus, & vita licet impune omnia dira.
Ut ſuauit, meditari: & patrare inmeditatum:
Abiurare ultro commiſſum, ac depoſitum: rem
Soluere vel pugnis, etiam vel ſoluere pugnis.
Nil horum eſt. Fama nil poſſis detrahere eius.
Sobrius, & donans, & amica fronte benignus,
Ipſe ſua ſtipe contentus, nil quæritat extra.
Reſpice, mercator raptos a fœnore nummos
Diuidit in viduas, & diſpertitur egenis.
Sacrifici inceſti non ſunt: non vota, preceſque
Venales. Gratis, gratis ſuſcepta dabuntur.
Non contemplatur ſectam vigil, anxius arcam,
Qui ſcortum illectet, ſatyra ſtomachante, ſacerdos:
Nec lauat aſſidue maleolentia menſtrua menſis.
Deſita nunc, olim facta. At dilatio nulla,
Quæque diem diffindat, ut immortalia fiant
Iudicia, & ius conſilio mendicet inani.
Cedit cauſſa, ne ex illa victus cadat, ingens
Saturnalitio duplicatus ventre patronus.
Nec rem pupillæ Nacca in ſua commoda vertit.

Cuíque virum dabit: ergo paciſcitur Amneſtiam.
Ire die, tuto ire licet vel nocte Toloſæ.
Nil ſaccum metuas, nil ſicam, nilve cloacam.
Non vendit natam monacho turpiſsima mater,
Ut lingat digitos, iugulatis ebria curis.
Committas cuiuis: confectum eſt, ſterte vel annum.
Diſpenſator adeſt: rogat vltro te, ut rationes
Vel ſe abſente putes. de ſumma nil tibi deerit.
Deque ſuo potius demenſo ſubſtrahet ipſe,
Quam cumulum faciat meliorem drachma peculi.
Mentitur nemo, niſi qui inceſtum canit: atque
Scribit adulteria, aut fraudes, aut proditiones.
Non ſi dona dais, quæ Agamemnone ſprevit Achilles
Magnanimus ſpondente, habeas falſum tibi teſtem.
Non prece, non pretio iudex corrumpitur. Aurum
Purum exire, putumque ſolet. Mera puſtula cuſi
Argenti. Neutrum tibi falſificabitur ære.
Non gula: non ſtrepero turris damnata fritillo
Obiurgat calum, quod non deſcenderit vltro
In iactum, ſtolidiſve facit conuicia Diuis,
Qui non in dubium deducunt ſidera punctum.
Nil niſi nunc ſolitum eſt, hominem ſpirare, Deumque
Cætera fœda ſilent. Rediuiuo viuimus auro.
Vere nunc orbis tum rem, tum numen adeptus,
Aurea cui reditu iam circumuoluitur ætas.
Sic fratrem frater vult dilexiſſe: viciſſim
Ut pius vxorem poſcat, tradatque parenti.
Nulla ferit communem vltro, citroque repulſam.
Et tu vis ſatyram me ſcribere, & ignem vrges?
Addo, quod ex alijs quidnam aduertiſſe pudendum
Et dignum ſcuticæ, quod non in me verear? Iam
Iam me egomet metuo. Iamdudum pignora porto
Nequitiæ ipſe meæ, ſpeculumque mei ecce ego ſio.
Ergo alium pingens, meipſum me iudice ſcindam.

Illo

Ille tenet, cui pura manus, cui pura ſupellex
Non inter numeroſa pupis diſtenta crumena.
Nil attentavit: vadimonia deſeruit: non
Prodidit hoſpitium, Divos non corde laceſſit.
Maxit in effœti deplicata cubilia patris.
Illi res igitur propior iam facta pericle eſt.
Ut nemo canat, & ſatyrus toto exulet orbe:
At nos, tranquillæ articulos qui nectare vitæ
Curamus; veniamq; damus, petimusq; viciſſim:
Qui quod erit, quodcunque erit, hoc ſus deq; vocamus.
Et permittimus, ut ſcribas, contraq; rogamus
Me fatuum, ac ſtultum, & vanum quem gloria ſtringit.
Nam quare ſcribo, niſi qui legar? Aufer hoc, inquit
Quidam, cui nihil eſt curæ hoc. tamen optimus idem
Appoſuit titulos, & propria nomina leris.
Verum illud moneo, atque rogo per amicitiam; quæ
Omnes commoditates vult præferre fidelis:
Ne ſi tu occipias deſcribere, quæ fugienda
Eſſe doces, dicas dicto, factoq; fugienda.
Multa mihi fateor vitia eſſe. at plurima longe
Me didiciſſe ſtuo ſatyrarum e voce procaci,
Quæ nunquam audieram, nedum feciſſe fatebor.
Is, quem emendabis, non eſt correctus. at iſtis
Quæ neſcirem ego, tum nequam ſum factus ad unguem.
Et tum Ariſtophanis pueros ſudare iubebis?
Phy, Græcis licuit. nunquam decuiſſe licebit.
Pulchrum exercitium, & præcepti maxima laus hæc
Claris, & puris verum deſcribere verbis.
Nec bonus eſſe queit illotis ſermonis amator.
Dimidium facti, ac rerum eſt vis ipſa loquendi.
Quam melius fuerat, tota hæc intacta vacare?
Diſſimulare? cruci peſſum demittere, & orco,
Quam librum, atque animum tali mactare litura?
Aſtutum hinc, nihil horum in noſtram immiſeris aurem.

At, puto, ſunt vobis in cenſum mollia fata.
Turpe pedis nomen veſtrum interfecit Homerum.
Alcman ipſe pedum morſu, non nomine obiit.
Quid minus eſt acino? aſt acinus mors veſtra, poeta, eſt.
Hunc teſtudo animam fruſtra fugientis ademit.
Ille epulum eſt canibus. Plumbo ille intruſus inani
Pro tumulo inſtabili latitat ſub fornice Nerei.
Felix, ſi poſſunt maria eluere improbam Erinnyn,
Quæ nec ſalſa nimis tam ſalſo viſa Cratino.
Zelotypæ hunc lacerant nimium in diſcrimina Threſſæ.
Illum diſcipulus cantatum in tartara mittit.
Hæc ſibi pro hoſte manus violentas attulit. Ille
Paupertatis agrum lippis deplorat ocellis,
Triſtis, & informi maledicens multa Sabino.
At raris opibus donatus Virgilius ſe &
Multis cum famulis nitido curabat amictu.
Imo nihil præter patrium (vix hunc quoque) agellum
Conceßit, non donauit ferus ille Tyrannus.
Nam mihi quos hortos, quæ tu conuiuia dices
Æquiparare unam tenuem Corydonis auenam?
Solum mi obiicies meritum bona multa poetam,
Oppianum, illa tuliſſe, & ſucceßiſſe paternis.
Concedo. Verum tum vnus fuit Antoninus.
Ad noſtros. Magnus numero fuit auctior vno
Actius, aut muſa genitor Iouianus amœne?
Obſcœno moreris ſed Politiane furore.
Eſurit exilij ſorbens pulmenta Marotus.
Arſit in cinerem inſani lutum inane Doleti.
Atque mihi occentes, tibi magna iniuria facta eſt.
Cum te lingua canum clamet non eſſe poetam.

Medicus.

Si tibi ridere eſt animus, vel ſi uacat, audi.
Magnanimo riſu iuguletur cura viciſſim.
Ut ſapiens teneas fugitiua tempora vitæ.

Unum

Vnum atq; alterum eram ſpatium facturus in vmbra.
Quem vacuum ignauo mulceret Sirius æſtu,
Lentus more meo, & paſſu ſuſpenſus inerti.
Ecce tibi ſatura inſanorum ſanguine Irudo
Garrulitate leui nulli ceſſura cicadæ,
Quid ſit? ait. ſtatur. videq́. ſed inania veſtra
Officia vt mirum eſt cognato in tempore mortis
Ceſſare: vt tacito dormit Libitina feretro.
Quid vos larmgenæ, morbi, mortiſq; miniſtri
Carnifices diri facietis, ſi bona veſtra
Pendent tota malis alienis. Augur in vrbe
Templa ſacro lituo deſignat. venerit vnus
Veſtrum: obſeruatum de cælo clamet: vt ille,
Qui monachis primo de mane occurrerit atris.
Si miſerum eſt nobis ſic nobiſcum eſſe: quid id ſit,
Quod vos eſtis? ab impuris monſtra impia fatis:
Non impune modo vos; ſed mercede necantes,
Nil niſi ſtercora, nil niſi dira cadauera olentes.
Et torques collo, & digitis grauis annulus errat:
Quos boia, & laquei potius ſumma e cruce larrant.
Eſto. Aliquid poſſis dare, quod te poſtulet uſus.
Quis veſtrum ſtuduit ſapere, & ſentire quod ex re eſt?
Pars aſinis, ouibus, capris, porciſque relictis
Sacrificio ſat habent tempus ſeruire biennij.
(Vt caluus vino pumex, vel ſpongia, vel crux)
Sex ſeptem verba vt diſcant ſine lege profari.
Mox vt ad humanum ſe audent conferre macellum
Mole unus inuiſum ſuperis, Orciq; Tyrannis
Stercoreamq; manum, & callos ceruicis inaurant.
Callos, qui ſacco facti, corbiq; ferendis
(Vt Caluus ſolitus oleis portare fimetum)
Pars vix prima elementa feri ſub verbere lori
Guſtarunt: propria exturbant de ſede magiſtros,
Et ſe ſubſtituunt: ſic gratia prima relata eſt.

Mox hoſtes natibus puerorum, exinde crumenis
Æruſcatores indicunt bella minuta.
Hinc farcti paucis obolis, atq; ære miſello
(Annulus illico prægrandis) talaribus imis
Oſtendenda tegunt lacero veſtigia calceo.
Magna ſupercilijs, maioraq; vocibus audent.
Crede, & ſaluus eris. promiſſis certa fides. nam
Cum te interficiet, morbo curaberis omni.
Sic aït, eſurienſque aliquem ut ſpoliaret, abiuit:
Et reſponſurum coruum deluſit hiantem.

Ego.

Quo me habeam pacto, quæ ſunt mihi commoda, quiue
Angores, miſerum felix me ſcribere cogis.
Qui patitur, nam bis patitur, narrare coactus.
Vita prius dicenda, dein ſors. Quid mi animi eſſe
Dixeris: ut ſera reptans in limine vita,
Atque domo veteri, atq; noua procul anius, exul
(Vix mihi, vix ipſi, neque enim fas credere, credo.)
Aſpicio in tetræ medio ſediſſe latrinæ?
Hic ubi nil præter fœdiſſima fœnora ciuem
Diſtendunt: ubi nil niſi lis ſpoliauit eundem:
Hic ego qui fiam diues, donare coactus
A Genio, qua in gente nefas donare putatur;
Ni ſibi donetur, ne a ſe ſint dona profecta?
Iccirco iucunda mea venatio vita
Nonnihil abſtulerat, quæ ſecum incommoda ferret,
Abſtulerat. verum morbus præuertit: ut illam
Mutarem (o fatum) lento rigidoq; grabato.
Hic me, quæ neruos prædira, ac multa cicatrix
Læſit, habetq; negatq; remittere. Non mihi cælum
Profuit appellare, nec abſtinuiſſe nocente
Sæpe cibo, & puris contento viuere lymphis.
Ecce calor nocuit: frigus quoq;, Libsq;, Notusq;
Et Boreas: ſudusq;, & Iuppiter humidus imbri.

Tum

Tum requieſque, laborque, & preſcripti conatus.
Quidnon? omnia. quingenti ſunt plus minus. illos
Ore roges: tales noſtra dicent ope morbo
Exemptos, capere hinc iucunde munera lucis.
Credo ego, quod ab auo promiſit mater Achili:
Quod ſapiens etiam Prodicus dedit Herculea vi;
Euenisse mihi: manifeſta vt pernicie mi
Gloriam emunxi; atque pari penſem virtute labores.
Quæ cauſſa eſt, vt ſæpe rear mihi cælitus illum
Demiſſum ab Iunone fera. Nam ſponte remittit,
Atque abit: & redit interdum demum altero ab anno.
Ergo nihil facio. Males, & vipera, & vrſus
Ridentur: fomenta ſilent, oleique liquores.
Interea libri. Hippocrates, fiduſque Galenus
Interpres. Plato, Ariſtoteles, Ciceroque, Maroque.
Nam reliquos (dicam?) quaſi ſunt bellaria menſis.
A meipſoque nouum ſuffuror Cæſara Cæſar.
Neve alium mihi propterea bonus obiice vultum.
Vox eadem. Non idem animus, ſed maior & exlex.
Inter pauperiem ſtat caſtigata ſupellex
Caſſitero ſplendens vili, argentoque minuto,
Inter Fabritium, & dicentem in Apolline cano.
Auertunt hiemes aulæa vieta furentes
Cum lucente foco, lignis qui ſeruiat inemptis.
Lintea mirabis nunc, nunc à fonte referri.
Pantagula, & quam Burdigala deridet alumnus
Ridendus. Famulis longe vnctius eſt cilibantum.
Sic per tranſennam Bacchus me ſuſpicit. illo
Decolor in fatuis Achelo deſipit vndis,
Carne ſatur pauca: piſcine auidiſſimus: oua
Odi, tanquam epulas monachorum tartareorum,
Ne oſtentet clunes primis gallina coquinis,
Ficarumque secum ſeruatoris Capitoli
Nocte ſilens nigra, ſtertit cum cætera turba.

Porta

Porta patet, cunctos admittens. Hic male guttur
Oſtentat mihi, quod depaſta eſt indica peſtis,
Rancidulum eroſa rancus de nare locutus.
Gaiaco ſua vota facit: ſic lignea nata
Secula. nam fuerant de duro haud ultima ferro.
Alter inexpleta clamat tormenta podagrâ
Ridiculus. Tibi opem vis ferre? me inutilis eſſe?
Conualuit tamen: atque artem ſubſannat inertem
Autori. Accedit vidua, aut pupillus egens
A rure, atque colu. Vitium cauſſata crumenæ
Narrat anus noſtros non auſam tangere poſtes,
Impenſe veritam, ne non intraret amice.
Ut, cui fons gelido præbet de nomine nomen,
Diluuium fundis, nummorum rauca Celæno:
Huic ego non ſolum trepidos non aufero nummos.
Quin ultro exhibeoque libens, & pharmaca ſoluo.
Hoſpitibus faueo: tecto foueo peregrinos,
Et veſte, & ſi quid reliquæ Fors improba fecit.
Templa odi. Neque enim templi ſpurciſſima quicquam
Iam retinent. Adeam, cum proſtibularia non ſint.
Deſierit Romæ cum mercatura Simonis.
Interea meditor, cerebrique ſigilla reſigno.
Audeoque & cælum metiri, & tollere metas,
Velificans quouis Luſitano inſanior. At tunc
Supplicia innumero numeroque & mole parantur.
Primum vicina e caſula meretricula quantum
Pota quiritatur? dein carri, thenſa boatrix,
Lignipedeſque opera, foſſor, marra, atque ligones.
Mormolyca, larua tempeſtatumque tribuni,
Et quæ tartareo conflata e ſemine ditis
Torua minas abigit trepidi campana tonantis,
Non pellunt ſurdum ſcabioſo e pectore Phœbum.
Magnificis igitur preſſis in puluere chartis
Execror externanda fera conuicia vitæ.

Villa

Villa, nemus, riuus, propinqui pictus oliua
Hortus, & in ſero Phœbi Garumna receſſu
Iuuant. libri aut pro libris liba cerebri.
Cumq; uolutari noſtras tam rideo nugas:
Et mihi ſum, plauſuſq; actorq;, & ſcena, theatrumq;.
Et quicquid miſero fama luctamur amore.
Cætera contemno, ſpernoq;, & abominor. Vrit
Sola animum inuictum rediuiua fama corona.
Ambitio infelix, & habendi inſana cupido,
Quæq; truces olim furiare eſt auſa Typhones,
Inuidia atra, pedem in noſtras nunquam intulit ædes.
Nec curo, quod non fabellis inſerar, aut me
Rauca crepet tonſtrina, ſenacula fœmellarum.
Nec quod me Iouius patrijs non pingat in armis.
Nec quod me in cenſu numerat Cacus aratorum,
Nilque a Scaligero nebulo diſcernit Araſſum.
Qui dat pro capite exactori bina minuta.
Brenni progenies: & ſi non illius eſſem,
Ille meo poterat deduci ſanguine. Quid ni?
Cuius uterque parens diuino e ſtemmate: cuius
Tot tantis atavi regionibus imperitarunt:
Brenni progenies Brenni in prædiuite regno,
Quod precor auguſti creſcat ſub nomine Regis,
Pro capite, hoc, quod Muſarum ſacrauimus aris,
Gallica quæ raris celebrarent facta triumphis,
Pro capite hoc, quod Mauortis deuouimus aris,
Quod pro Francigenis tot paſſum eſt vulnera regnis:
Annua pro capite hoc, hoc, vectigalia ſoluo.

Conuiua.

Quod nomen, quodque officium ſacrum fuit olim
Principibus ſociumque, & regibus & Polemarchis
Admiror modice: ſic, quomodo cætera. Namque
Execratori propior faſtidio ineptos.
Alterum ab inferuis reor exiluiſſe barathris

Siue artem, ſiue officium, ſeu perniciem: quæ
Alligat ad menſam ſine compedibus Paraſitos.
Iuppiter: vt ne hoc, quod de me ſit merda futurum,
Me totum vt vendam: alterius viuamque cadauer?
At ſatis hoc olim excuſſit facundus Aquinas.
Nunc medium hæc inter, priſcumq;, illudq; Epicharmi,
In quo pene etiam meipſum fors atra feſellit,
Expediam. Nam quis nomen teneruro commune
Contemnat? propius nequeat, niſi vixerit idem.
Ad cœnam ergo vocor. non illuc ire vocato
Relligio. accedas. paruo pro crimine tetrum
Supplicium, & peius dryina ſitiente tremendum.
Principio rebus reliquis eſt omnibus ante
Vertendum, ne prætereat ſecorditer hora
Condicta. Ergo fors vacuus teris auia ſeri
Limina. ſi nemo te rideat: vreris vltro:
Si quod in antiqua vi libertatis acetum eſt.
Dic, quoties dixti: quota? quanta eſt! quantane? nondum.
Haud longe tamen huc properandum, ne mora fiam.
Hinc moueo. Interea Stertinius obuius. Heus tu:
Cardiaco ſuccurre, rogo. Cras viſero. ſed nunc,
Eſt mihi cras. forſan cras non erit. vt mihi viſcus
Subſilit: & vitam ſubducturum eſſe minatur.
Non queo adeſſe. abeo ad cœnam. cœnaueris at mox.
Interea fer opem morituro. diſperean ſi
Ignoſcet Midas fallenti. Quare abeo. Quid
Ergo tu humanum medicum es te ſæpe profeſſus?
Sic garrit nugax. blaterantem ego neglego. Cœnam
Cœnam, & herum præ oculis. Nil præterea. aduenio illuc.
Nemo dum. Horologus ſæpe vt mentitur ineptus.
Non caret hoc etiam culpa. Non ſedulus illis
Dicar: ſed metuens ne me præuenerit offa.
Tum ſpatia hic facienda mihi vel ad vſque trecenta,
Ni ſunt plura. puer ridet vafer, atque ſcreante

Illudit

Illudit. pigri reliqui: tu prouidus vnus.
Poſtridie ne quid tale accidat, vſque ſub imam
Horam expectandum curo. Fors cætera turba
Diſcubuit. Iure hoc iubeor ſtans ſumere pernam
Iam eroſam: aut turpi diſcedere murmure onuſtus.
Fac me aliquando venire in tempore: quid tibi dicam?
Quid ſileam? cubito vt premeris, vel crure, vel ala,
Quæ te etiam nunquam attactum ſudare coegit:
Aut ala Altini, aut pes Carni, aut naſus Anapi.
Omnia commemoras dira. at dic commoda, ſodes.
Dicam. me fateor iam tum ſine fine beatum,
Iam primum ſupra ſe cum me ponit: & vltro
Dat primo calicem, poſtquam potauerit, illas
Celi relliquias? Non ſunt hæ ſanguine emendæ?
Appoſuit clunes. teipſum inuitato editoque.
Non ego te inuitem? Tu his es dominuſque mihique?
Nonne potes digito ſperatum attingere cælum?
Non tu rex tunc es regni ſine ſanguine, inempti?
Quis nam hæc deſpiciat, niſi nauticus, aut olitor, qui
Nectareis poſitis non audent hiſcere quadris?
Nam menſa arguitur plus ruſticus, atque epulis, quam
Dicere ſi iubeas Ciceronis vocibus horam,
Quod nulli eueniſſe putant, qui noſtra loquuntur.
Hæc olim mecum, & nunc cum conſidero, ſane
Illico lubricus, & facilis aſſentior. Ergo
Ad cœnam. venio impranſus, ſaltem male pranſus:
Quem inſtant multa negotia: vinea, liberi, amici,
Ægroti, lites: vitam hæ ſubducere poſſunt,
Nedum horas. facere inſanum e ſtolido Peribonum.
Accedo: inteſtina crepant. crudum modo ructat.
Non aderit ſtructor, ſextam niſi dixerit. Et mos
Eſt aula ad decimam, aut vltra ad mediam vſq; cubandum,
Non diſcumbendum. proprios plebs ruſtica mores
Pellicula in propria teneat, vel vapulet ergo.

Aſſedit. ſimul hic alij conſedimus. ah ah
Is, quem ſcis lauti nomen captare, palumbum
Integrum vbi poſuit; non coctum clamat: & eſſe
Eſſe reponendum. Miſer ille effertur inanis
Inde ſine exequijs in condum: ut craſtinus extet.
Quem toſtum appoſuit ſed non ſemel. Interea ſi
Cultello Veneto macra hic gallina ſecatur,
Vult pinguem dici, ac teneram, raroque ſapore.
Cum centum pullos excluſerit. Eſt eadem vox
Alpheno: & dignam clamabunt pontifice. illi
Quod non iam miſſa eſt gallina, iniuria facta eſt.
Iam memini temetum æſtu, caldumque, & aceſcens.
Mutito. oſtendis te neſcire hanc generoſi
Materiam vini, ſolitus potare ſalictum.
Tum mihi quod famulo donaſſem forte domi, vel
Forte etiam catulo, forte abieciſſem & in ignem,
Oblato tanquam precioſo pignore honorat.
Ergo fame ſatur, aut paruo, prauove cibo, ſic
Mando oculis epulas, & dentes dentibus. vltro
Vltro hærens ſcopulis, & naufragus, & fugitiuus
Ipſe mei. iubeor demenſo pondere veſci.
Nam quis nam appoſito conſumpto pane priore
Tantundem poſcat? buccellæ caſeus hæret.
Hæret non implet dentis veſtigia primi.
Quod nec iam ſaturam muſcam ſaturare valeret.
Obſeruare etiam, quantum hauſeris, & quoties. tum
Diſpenſatori & puero iam garrit in aurem:
Ne tu de primo dederis. Miſcere priuſquam
E cella egrediare, memento, atque indere lymphas.
Tum mihi. ſobrius es, nec tu conuiuia curas
Inque ſcholis, inque officijs caſtrenſibus altus,
Philoſophus, medicuſque, Italuſque, & nobilis. Eheu
Tot mihi tot tituli atq; famæ, atq; ſiti hoc die emendi?
Diſperеam, niſi iam lardum, laganumq; catinum.

Et

Et pullum in medio porri, cepaq; ſepultum
Cum Bruco intingente manum fœdamq;, nigramque
Aut obſtetrice a cunis veniente cruentis
Diſcupio, & ratio eſt ratione valentior omni.
Eſſe meum mihi me, & vulgum damnare profanum.
Qui liber quando eſſe queat, ſeruire laborat.
Mortis imagine emat gratis quod vendere debet.

Pater.

Pauca tibi narrare volo, quæ dicere quondam
Mi ſolitus Iucundus homo integer, acer, amuſſis,
Fermentato iudicio, ingenioque ſubacto:
Quem velles vidiſſe adeo, atque audiſſe loquentem:
Euclides, & Vitruuius cui cedere poſſunt.
Nam geminos poſuit pinguis tibi Sequana pontes:
Impleuitque alias immenſis molibus vrbes.
Hunc mihi Phœnicem, linguaque & moribus, autor
Vitæ vtriuſque pater dederat conſultus alendum.
Stultitia eſt patris natus, ſed prodita quantum?
Et tamen ipſe videri vult ſapientia nati.
Quid non ille miſer pro illo dicitve, facitve?
Indicit bellum Eois, Solique cadenti
Remiſque ac velis fatis fugientibus inſtat.
Quærit opes, vbi mors laqueos ſubtendit apertos.
Non cæli, non Neptuni viresve minæve
Sufficiant. Non abſiſtit ter naufragus vndis.
Aurum odorat foſſa vaſto telluris hiatu,
Sæpe vbi non tegitur felix operoſius; atque
Ægypti reges ſub Pyramidum ſtructuris.
Nam quid enim euenisſe poteſt felicius illi,
Quam facere ex auro thecam? quid? quam defodere auri
Matricem, & condire illo ſibi aromate corpus?
Quid tibi de furtis, terraque marique, rapinis,
Fœnoribus dicam? periuria nectar in ore eſt.
Aſpice, quam vacuum veſtit ſpecioſa lacunar

Bractea: quam nitidaque ſtria, puraque columna.
Una in tam vaſtis, una eſt ſententia rebus.
Plus habeam, quo plus vellem. Quid praeterea? nil.
Haec hominum domina eſt, haec eſt regina Deorum.
Sola placet: ſolam prece, mica & thuris adorant.
Quid tibi vis? ſat habes. tot vectigalia, turbam
Seruorum multo cum ſtipatore clientem.
Dicam. ſolus ego dominus modo. ſic ſatur eſto.
At me natorum ſeptem ſcis eſſe parentem.
Quid faciam? ergo mihi ſit ſeptuplicanda ſupellex?
Es deiecti animi, nec ſedes conuenit alta.
Si nihiles, nihil eſſe velis, ego perpetuabo.
Sic faciam: & plus, ſi potero. Fortuna fauebit.
Hoc ius: haec lex ſola: Quod utile, ut hoc ſit honeſtum.
Te miſeriacum Philoſophis plorare iubebo.

Otium.

Libertina prius Romana incommoda laurus
Vatibus excripſit. Tali ueſtigatus odore.
(Namque hoc eſt ſatyris vitium ſatis omnibus unum,
Ut praeſcriptum aliis deſcribant carmine carmen,
Atque nouas veteri tumefactent carmine buccas)
Fuſius explicuit dilatans acer Aquinas:
Sarracum, & carrum, atque integra rupe columnas.
Hoc tamen eſt leue, nec preterquam erronibus, atque
Dum verſus faciunt lymphata vagantibus, acre
Ac durum tolerare. Domi quis nanque ſedere
Te vetat, ex alta turbamque videre feneſtra?
Siue ſues ditaturi ſunt pingue macellum:
Siue boues fugere canes, dubiamue ſecurim:
Seu fur ſe dedit inque pedes, inque auia turba
Sublecto, ut Molinus, panno, ſectaue crumena.
Me ſine facta queri Fortunae: qua pia mater
Sacrilego, productori inſidioſa nouerca,
Siquis in humanis diſquirat praemia caeli:

Huic virgas. virgæ ludus, ſi terga fatigant.
At ſi ſuggeritur virga, vt ſint pabula flammis.
Fortunamque, fidem, atque hominum ingenia inde recenſe.
Ad turbam venio. Quis me felicior alter?
Cui, quæ alij diſcurrentes per ſtrata, per vrbem,
Inueniunt, durum meditanti, aut molle cubanti
Se vltro dant. Noſtram tota vrbs eſt ante feneſtram.
Principio porta eſt, Bacchi quæ ducit in agros.
In quos incipiunt a lucibus Orionis
Ire putatum. exercetur dein paſtinum ad vſque
Quo biſpes lucigena ſit portitor Helleſponti.
Nunquam ceſſat opus. vocat ablaqueatio. glubit
Poſthac ille pedamenta: hic inſpicat: hic cæſo
Viminalenta legit, queis pendula flabra ligentur.
Nec finis. ſplendet repetito tempore marra.
Luxuries ſtringenda. para fœnilia. vix hæc
Comportata: feruens Dionis trudit in æſtum.
Area, plauſtra, ſeges. defunctus commodum: ad albuos
Vinaceum. ſic idem annus ſe in ſeipſe reuoluit
Quæ conſumpta putes, referens opera, atque labores.
Adde operas, operas, miſero & ſuſpiria vatis
Ante oculos cuius, & cuius plurimus aures
Vinitor armatus ligno, ferroque pedes it
Tanto cum ſtrepitu. vt ſint ſurda tonitrua. ſed nec
Hoc contentus, habet vocem, quæ lancinet Euros
Euroſque, Zephyroſque, & agentes nubila Cauros,
Pectora mi findunt tremulo clangore cachinni.
Indicum ingulat tum contemplantis inanis
Cantus, & obſcœnus vox proſtibulata figuris.
Incipit hæc ſcabies tubaris cum fronte. vbi ſeri
Appetit hora diei: refricat pruritibus aures.
Interea ſperare licet fortaſſe quietem.
Quin longe peius. Mala merx vicinia pauper
Mangonum, veſpillonum: cauponibus addo

Nautas. Rixantur remex, portiſculus. Ille
Vinum adhibet fomenta animo. hic muriatica ſpirat,
Aut Myttota: Furit gladius, ſcalmuſve reuulſus.
Adiungas furnoſque duos, fontemque Ragaum.
Quos quot monſtra locos huic deteſtabilia orbi
Efficiunt paßim praua, atque impura frequentes,
Qui velit enumerare, velit, quot fœnora, quotque
Inſidias, impoſturas fert machina Bruci.
Adde molas in piſtrinis, quas verſat aqua vis
Aut octo, aut plures: Aſinos, aſinis peiores
Adde & agaſones, deuota heu pectora furtis.
Adde fame informes, fecit quos ſæpe diſertos
Lamentatores querimonia blanda Proſeuchas.
Aut ex naufragio, aut poſtliminio redeuntes,
Quos Liguris tenuit nati Orco dira triremis.
Aut qui ſe pingunt mentiti fulminis igne.
Adde &, Mæonides ſibi quam exoptauit ineptus
Tartareo campanarum molimine vocem.
Quæ nunquam ceſſat primoris lucis ab ortu
Ad tenebras: mediјs etiam irritata tenebris
Vix mihi dum cœpti diſrumpit munera ſomni.
Hoc alibi queſti, nec dum profecimus hilum.
Hic repeto. quæ ſe repetit. quin nec repetita
Irrequieta, imo potius, tum perpetuata
Depromptas prohibet audire, & reddere voces.
Adde ſacerdotum catulos, queis nequius vſquam
Nil eſt, nil erit: vt referunt ſua ſemina plantæ.
Aut flent, aut choreas agitant, aut carmina cantant:
Mutuaque indomitis miſcent conuicia rixis,
Et ſpurias ignobilibus ſtridoribus iras.
Adde obſtetrices piſtricibus, & lotrices,
Ambubaiarum clamores, ſarda nouella,
Vinum, oleum, far, goßypium, ſcelerata ſinapis,
Thus, reſina, ſiſer, vitrum, ientacula, ſulfur:

Cruſtula

Cruſtula, Caſtrimaza, tomacla, epityra, turunda,
Alec, quem putrem captiua Bononia miſit:
Et ſale viniuoro mordax Thumilla Brigantum.
Aut fatui, aut medici portenta, inuenta ſceleſti
Peſtifera: unde queat nummis ſe explere vorago.
Omnia quæ & Phœbo ingenium furarier auſint.
Et mirare, bonum nequeo ſeu pangere verſum,
Siue Stagiræo ſuccendi afflatus amore?
Vnum, credo, meis accedit peſtibus atris
Solamen. mihi quod rauco clamore cuculli
Campanis furtis animarum, accede nefanda
Inter ſe, fœda tetraque libidine putres,
Laruata ſpinthurnices, mera cymbala mundi
Rancida neſcio qua media de nocte rudentes
Diſſiliunt ſomnum. Hoc vno poſſim eſſe beatus.

Machla.

Non tota es, velut illa in pyxide condita Lyde.
Iam bona pars ſuber, capitur quod pyxide nulla,
Semipede oſtentans maiorem nocte diurnam.
Iam tumenta femur mentita famelicum, inane.
Nam barathrum, & barathro quod prominet atq; propẽdet,
Quæ pyxis, quiſnam puteus, quænam camarina,
Quæ capere, aut celare queat camarina Mephitin?
Sed bella es: ſed conſilio dictante pudica.
Quæ ſuperes canibus: quæ relliquiæ es monachorum.
Solus non tetigit, qui noluit, atque notauit
Proſtibulum integrum. ab te quis ſine bile rogari,
Quis mentis compos poterit ſine bile rogare?
Sed bella es. Naſus Germani forma camini.
Informes oculi, Bacchi ſed lumine fulti.
Labra velut crudæ mulæ, ſcrofæque ſubantis.
Mentum, quo minor eſt Pindus, Parnaſus & Oeta.
Frons perfricta diu. rugas ſed tollere neſcis,
Rugas, quas implet Veneti ceruſſa laboris.

Infelix ſulcos ſine fructu ſeminis æquat.
An digitos uncos? an quod cheromantia clamat,
Nodoſos referam? quo perfidius nihil extat.
Aſt ubi ſunt dentes, tibi quos natura creauit?
Sunt phatnæ ſine equis. pendet tamen unus, & alter,
Tanquam templorum demiſsi ad lumina lychni.
Hinc rarus viſus. ſiquid ridere coegit,
Officioſa manus viduas tegit obice fauces.
Eſt mos pro foribus luſtralem opponere lympham
In templis: qua aiunt Ditis portenta fugari.
Hanc tu quantum horres? quid abhorres tangere? nempe
Ille metus cruciat, ne gutta pharmaca ſignent:
Purpura & in medio non ſit tibi purpura tractu;
Et de peniuora fias panthera leæna
Oſtendens maculis ſtellati crimina vultus.
Adde, quod infame ſpirat ſacer hircus ab ala,
Qui poſſet centum Sophoclis ſaturare cothurnos.
Quodq; meri bibulo fœtet tibi anhelitus ore:
Et mentis facit amotæ deliria fari
Putida: quæ trimam pudeat clamare puellam.
Bis ſex luſtra tuos vicerunt auia ſoles,
Et ludis teneras inter Talariſca choreas:
Et cantas, quæ non nolit cantare Catulla
Una tui conſors, & fœdi conſcia lecti.
Quæ ſi ſit proba, tu proba ſis; ego vanior auris,
Quas captat dubiæ ſectator pallidus aulæ.

Extemporanea.

Legi de Fabio puero (mirabile dictu)
Romano: ut captus nunc eſt plebiſque, patrunque.
Nam propria hæc. cædes, poſticula, ſica, venena,
Venales animæ. Si quid ſcis, præterea adde.
Ad puerum redeo. Is Fabius pullus Iouis, ipſe
Scribere dum dictat ternis: audire rogantes:
Reſpondere. Utinam qui hæc ſcripſit Politianus,

Addiderit

Addiderit: flantem pariter ſorbere ſuetum.
Felici ipſe etiam ſcribens epigrammata libro
Adiunxit titulos: ætatis tempora parue.
Scripſit nam hoc vndenos, hoc plus minus annos.
Vnde venit creſcens de tempore gloria. ſicut
Magna ſeges paruo ſi turgida Gargara campo
Prouecet: aut (umera Attilij, aut tetri horrea Bruci.
Dy rerum indigetes, quid agam miſer? Ecce grauatus
Annorum ſerie curua, atque exercitus, vnum, aut
Alterum ab inuito deduco limine verſum.
Quæ Sangelaſii ſi ſint collata camœnis,
Aut quæ candidulus ſcribebat Dampetrus olim.
Quanquam, quod miſerum eſt, olidi ſub labe cuculli,
Qui poſſit quemuis facere inſanire poetam,
Argutos inter videar ſtrepere anſer olores.
Rem propius paulo quæſo, Braſſace, putemus.
Ecce ego, qui multo vixdum emergentia nixu
Extremo effœta carioſus fine ſenecta
Hic cum Silenis teretiſmata prurio: multa
Sæpe pati fateor: moroſe inducere. dirum
Verſibus aſpondon factis indicere bellum.
Non tam ſæpe animum inſtabilis Gumedria: non tam
Sæpe leuis Gallus lænas, & ſyrmata mutat,
Quam miſeras nugas ego. Tolle hoc: pone quod inſtat.
Diſplicet hoc. placet hoc, acuit magis: hoc magis vrget.
Quo fit, vt arroſo cernantur viſcera ventre.
Hoc vitium: verum natum hoc ex ambitione
Ex que metu proprio, ac cenſura poſteritatis,
Addit ſæpe animam numeris: vitamque perennem
Promittit. Tua quid ſi quatuor, aut tribus horis
Chœrilus increpitet muſas, tibi ruperit aures?
Eſt aliquid, iucundum etiam eſt: ex tempore multa
Audire effutita. vbi vero deſierit; tum
Non res laudatur, nec quam velles repetitum.

Sed

Sed Caſſy ingenium hiberno torrentior amne,
Diceret hic melius, ſi vellet. At hæc aliqua eſt laus
Sed me defraudat. Malim ergo odiſſe loquacem.
Cum mihi malnaticum poßit, dat ſugere loram.
Hoc tamen, ut vitiis ſcatet omnibus, omnia ſeclum
Deteriora ſequens laudat, ſibi prorſus iniquum:
Vult fluidum: fluidum ſimilem ſibi laudat Eraſmus,
Barbara delumbi renomentem verba ſuſurro.
At Verum famæ limam eſſe puto inſtrumentum.
„*Nam dubium fabricans non ſemper malleus ictum*
„*Infligit, qua opus eſt. Quocirca muccida vulgi*
Iudicia hinc valeant acidi, plebiſque fauores.

Vita.

Hæc ſumma eſt, æuo vt dulci, lætoque fruamur.
Hoc quidnam eſſe aliud, quam hic vitæ ponere metam,
Nullam aliam ſperare? utrum maliſne? viator
Semper in hoſpitio, dat quod prouincia, plenum
Pulicibusque & cimicibus: quæ incommoda latro
Et peſtis faciet leniora viderier: aut te
In patria nitidum, terſum, florente, beatum
Inter amicitias, & noti pignora cæli?
Hic quid agis; cuius non tandem pœniteat te?
Fac age te eſſe bonum: parcetne bono podagra illa,
Quæ affligit toties miſero me dira grabato?
Uſque adeone mori miſerum eſt? Nam ſiue malus ſis,
Mortuus es iam: ſiue bonus; meliora manent te.
Seu metuis fieri nil: vt nunc Thuſca cloaca.
Tunc tibi opus nihilo. Atque Deo hoc par eſſe videris,
In quem nil queat ille: nec atri fulminis auram,
Nec cruſtam, aut nodum ſcabiei immittere Hibera.
Quare etiam, atque etiam mihi ſumma eſt relligio ultra
Tendere velle dies. Nam quid ne dies bene noctis
Addidit, aut illi nox: quam lignum adde camino?
Hinc eſt ergo abeundum alti ſub culmina Olympi:

Et ſtabiem infamis Barjano linquere litis.
Et quæcunque ferox e Lemouicis ſaxetis
Turba fame exacta ebcaturiatur ſanguine noſtro.
Leſus, quid facias? precium eſt patientia: lucrum
Perdere. Nam laerat ridens gens impia. at inſtes:
Occidis: impinget que dicam tibi Stellio dirus,
Namque lupus nunquam viſus laceraſſe lupinam.

Caluus.

Barbara quis neſcit larua conuicia Calui?
Ore venenatas ſpurco quas fuderit offas?
Quæque fori in medio buccas ſufflauit inanes?
Utque mero grauida tumefecerit orgia lingua.
Vinum eſt, quod gannit: temeto ignoſcite ciues,
Nudauit quoties oſtreoſas muriet ſannas.
Denteque gingiua viduata ſedilia putris.
Gingiue, qualem fleret ſibi Ploxemus eſſe.
Ipſe ſui ſimilis. Quid enim damnatius illo?
Seipſum cui natura negat. Qua inuita animarum
Tartareis e conciliis legiſſe caninam
Nouimus, & nautis notum, & cauponibus eſſe.
Cerbereis qua nobilium latratibus aures
Infeſtare queat. nihil illo latius, vnum
Si modo de doctis valet offendiſſe ferox: quem
Adlatret: lemiſque oculis abſorbeat. omnes
Reddidit infenſos ciues: niſi ſalgama quorum
Emit: queis merdam & ieiunia olentia ſoluat.
Omnibus infeſtus, grauis, exitiabilis, amens.
Tabifico ex Aconis collectam dente ſaliuam
Inſpuit & mendax fama depaſcitur artus.
Eſt operæprecium fortis cognoſcere vitæ
Falſa rudimenta: & quæ ſacramenta futura
Dixerit auſpiciys ſibi militia: quibus vmbram,
Et numerum aggreſſum eſt pecus hoc augere malorum.
Principio e filicis caſa ſtat ſuffarcta maniplis

Quippe cui nullus liber eſt. Tum ſi quis adeſſet,
(Fac plus eſſe librorum illi, quam Fuluius anno
Uxorum extulerit: cyathos quam ſiccet Aphydnus
Quam vanis Ligures quatiunt rumoribus aulas:
Quam ſpurios generent, & alant gens ſilba cucullis
Quam falſos cuſit nummos Chelidonius) illis
Quid faciat? qui prima rudes elementa puellos
Sola docere queat? tum nullam præterea artem.
Ergo etiam accinctus mappa, & ſi ſordidius quid,
Innoluens noto ſeſe nidore culinæ,
Excoquit immundis quæ indat clyſteria culis.
Ut mirum non ſit, ſacco curuatus, onuſtus
Ipſe ſibi intra ædes portat ſi ſæpe farinam.
De ſartore, obolo lardi fruſtilla licetur:
Quæ in manica, digitiſque ferat perſæpe duobus,
Atque caua guſtet vinum venale manu. Ergo
Ebrius ut vomitu fœdauit marmora caldo,
Delubris laticum Diuis delibat honorem,
Sæpe quibus preculis ſemeſis contudit aures.
Inde pigrum ad fluuium potatum vbi duxit aſellum.
Coram oculis ſalſis, qui prætereuntque, ſedentque
Panificum naſo monſtratus, & obſtetricum,
Ecce triumphali fert tale ſupercilium ore:
Cui currum clitella facit, ſceptrumque flagellum,
Fœnora ſunt ludus. Sed non impoſtor inanis
Aricolis ut pallet imaginibus: nec abire
E templo, niſi durateis ferat oſcula plantis,
Cereolos & fumoſis affigat Aletis:
Rancidulaſque preces globulis metitus acernis,
Expiet ægrorum mortes luſtralibus vndis.

Vulturii.

A te principium: tibi deſinet. accipe vitæ
Carmina digna tua. Hæc ſi nil valuere: nec illa.
Nam quis te ferat, & ſanna non ſcindat adunca

Et ſerui nomen blandum, & paſtoris habentem
Carnificem eſſe hominum: pecudes deglubere te. Ergo
Corda glabella tremit de paſcali, atque ſaloce.
Purpura, quæ hos humeros virgatis ſtriglibus ambit,
Sanguine tincta meo eſt: eſt Chriſti ſanguine tincta.
Sed tunc pura fuit: fœdo nunc tetrior hirco eſt.
Nil mutas. lupus hac tegitur: pecus ante ſouebas.
Aurum (eſto) ex viduis, ex horridulis pupillis
Corraſum, in templa eſt illatum. Hic candidus error.
Nempe aliquid templum eſt. vetuit iurare per illud
Qui ſciuit non deberi. Deus, inquit, in illo eſt.
Aufers tu a templo, quod dones militibus: queis
Ducas de gregibus iugulatis, dire, triumphum.
Cui dicam ſimilem? monſtro quæ regna trifauci
Perſonat horrendum? non, non. Nanque ille fidelis.
At tibi nulla fides hominive, Orcove, Deove,
Vulturio potius. Nil viui ſumma: Cadauer,
Quo diram ingluuiem ſibi ſanguine farcias hauſto.
Nec ſimilis, nec diſſimilis tibi fœmina. Nanque
Es, non es, quod dico (ſcelus) quod dicere nolo.
Ad diuos non poterit niſi cui viceſima demum
Bruma recurrerit. Idcirco cum pauca rogaret,
Scaligeri non eſt admiſſus filius: atqui
Ex patre raro, & mundo ipſo generoſus ab auo,
Armis natus, & exacto bene iure peritus.
At potuit centum titulis Serapica beatus
Pelegrinus, legere ignarus, ſed cætera doctus
Quæ ſecreta mouent picantes orgia mithras.
In quibus eſt ludus, quin laus miſcere venena.
Ille a faſcigero quondam ſubtractus aſello
Inde canius ſtrigili, & palea ſtabularius; uſque
Eſt euectus eo, vt lecto caperetur herili.
Inceſtus Glany, aut matula Glanialis adito.
Cuncta ſonet. dabit ille annos, myſteria qui dat.

Tu quoq; ſi non es de veſica illius offa:
Si pateris prius eſſe antiſtita, ſis antiſtes.
Haccine tu cælo ſpectas ſublimis ab alto,
Quem crepitu dicunt terrere infamia corda,
Fulminibuſque tuis pretium eſt, oppedere, regnum?
At caput hoc tetrũ eſt: bene habent ſed cetera. monſtrũ hoc,
Non monſtrum: inter ſe reſpondent omnia membra.
Huc huc ſacrifice, & monachum tecum arripe ſodes.
Pingues prouentus, & vectigalia magna
Annua cum decimis. Genua huc ſubmittere fas eſt.
Eſt appellandus dominus. Frons tecta, planda eſt.
Siccine mendicis? Non tu Balathro mendacius:
Haud aliter, quam qui pro buccis oſtia pulſat?
Et tenuem poſcit trito de ponte monetam?
Perdite, quid differs? ſum nobilis, inquit. vbi illa eſt
Aurea nobilitas? ſi poſcis more Proſeuchæ?
Hoc differs; quod ſponte damus ſtiſtilla rogant.
At tu per leges violentas exigis aurum.
Soluendas decimas vel rupto ramice clamant
Frugibus ex, gregibus, porro, mentaque, & anetho,
Atq; vua, atq; operam ſero ſoluentis oliuæ.
Nummum etiam pluſquam decimas de vxoribus? eſt ius.
Donandas decimas clamo, & ſoluo ipſe benignus.
Portandas decimas & clamo, & ſeruiđus iuſto
Pauperibus Chriſti. Cur ergo, peſſime rerum,
Theſauri diſpenſator, promuſque miniſter
Diues eras aliis, tibi pauper, & vnicus vni,
Præuertens tibi cuncta, aliis nil ponere curas?
Ex hoc pars tua certa fuit. pars cætera cuius?
Non Chriſti? non membra pij ſunt eius egeni?
Vidi egomet ſtomachoſus anum, cui vinea cortes
Tres vuæ tulerat, prapuros, nec bene plenos
In collo poſitos. pendenda his portio: lata eſt.
Nil ſupereſt, vectigali decimaq; ſoluta.

Sedula

Sedula adit parochum: petitur buccella canina.
Aedes, inquit, habes. Venalis vinea victum
Suppeditare poteſt. ah ah miſerande popelle.
Non tibi erat dictum hoc: decimas ut ſoluere velles.
Sic niſi quo accipiens quantum ſat, reddere poſſet.
At redeunt animum numeri virtutis auarum.
Quæ virtus, nil ſcire boni? nil velle doceri?
Se feciſſe Deum? vitiorumque omnium aceruis
Omnibus immenſum cumulum addere nequitiarum?
Ter media iuſſere patres conſurgere nocte,
Ad templum, media ut ludentem nocte viderent?
Unde tibi nummi? nonne hos e ſanguine Chriſti?
Laſerunt veſtem, tibi ſanguis luditur. Ergo
Nunquam meminiſti in libris tibi mentio Chriſti.
Sola hoc expreſſit nomen luſoria charta.
Sic paucto nummos amiſſos obiicis illi.
Colloſeris eum ſic reum curare tonabis.
Alea tum muto Chriſto dare puncta iubetur.
Crapula diſtentum ridendum te inde propinat
Seruo, cui veſtro demens ieiunia cantas.
Ille init fœdus cum condo, cumque culina.
Tum dames, ac ſigna iubet plorare lagœna.
Quæritur interea, quis vult conducere ternos
Anni proventus: emere at niſi malit opimi
Iura ſacerdotij ſunt hæc: inſtruxe popellum
Negligere: eximias, prædamque referre locati.
Quæro ego, cur habeas ſolus; quæ mille hominum vix
Dilapidare queat. quæro totius ut anni
Frugibus acceptis, vendas tot millibus iſtud
Nil facere: & noctes vigilare, & ſtertere luces.
Lux odio eſt. Ergo hanc ingulas iodice, meroque.
Nox conſanguinea eſt. placuit ſic concolor atro.
Nunc venit in mentem: quoties madiduſque, ſupinuſque
Haud intellecti ſemeſa ad murmura libri

Fabellas interponis. quod ſi taciturna
Lingua verat penſum orandi: mens obruta turpis
Ventre lupæ abducit ſpatiatum ad inane cerebrum.
Tunc, cum vota Deo per teipſum ais eſſe ſoluta,
Ut nil præterea tantis de verſibus addas,
Illi ſic feciſſe ſatis te, Battale, credis.
Interea crudum monet octaua hora. Equitandum eſt.
Mulus adeſt, aut mula, aſinum quæ geſtet inerte.
Sic vetulam fertur portare ciconia matrem.
Centum empta eſt. nihil eſt. phaleris ſine, & orbibus aureis.
Cætera tantilli ſunt ponderis, ac momenti.
Cum tu fœtidum olens tetro centone lupanar,
Inceſtaque manu fatalia cruſtula tractans,
Quæ capitis vacui, ac maleſuadum vulgus adorat,
Aſpectas ſpurium polluta ad ſacra miniſtrum,
Chriſtus ait. ſtruitis qui ſciſſa ſepulcra Prophetis
Væ vobis. teſtes eritis de crimine patrum.
At, tibi, qui pateris catamitum aſtare canenti,
Quem tibi Taura tulit, non teſtis criminis hæres?
Atque vtinam puro impulſu, pruritibus igneis
Eſſet natus, concubitu certo, atque parato,
Non vino, ac fœdo attrectatu ſolicitatus
Editus, & nomen gerit, & cognomen, & arma.
Forſitan & votis fœcundi pondera ventris
Impetrata. Deum quicquid mortalia curas,
Si partus facit eſſe meo de nomine patrem:
Auratum ſtatuam ad fœcunda altaria puppum.
Inde amor extorquendi; animus ſceleratus habendi,
Nil dare pauperibus, non poni in crimine. Quippe
Eſſe domi hæredem, ſumma eſt certiſſima cura.
Haud miror facere hæc: verum hæc tibi poſſe licere,
Per me, per populum, & bardi deliria mundi.
Qui miſſat, rudit, & tibi onus graue portat aſellus.

Medicus reguli, aut dominæ.

Scire volo cauſam: cur vis me intendere morbo,
Unde aliud nequeam, niſi mortem conſequi acerbam.
Nam peracerba venit vel poſt triceſima rerum
Sæcula, ſi non eſt morienti ſæpe vocata.
Quam ut fugiat, perimit dirus gladiator amicum.
Quicum ſæpe famem communi diſpulit offa.
Quam mortem ut fugiat, ruit in mortem ille, inimicus
Cum tergum premit: & ſaxo ſe deiicit alto:
Quid me igitur fiet, cum tu me incluſeris aula?
Dives eris. me igitur tu me incluſeris arca.
Quidnam Cæſar agit? proventus computat. Ergo
Dives erit. Mens, verba, animus, manus, omnia: nummi.
Illis obſervitium eſt herus, aut hera multa daturi.
Iamq; dedere. Atqui liber ſatis eſſe ſibi olim
Dixerat. Et nunc magniloquus ſe miſit in Orcum?
Mentio philoſophi eſt ubi nulla, & nulla poetæ.
Quorum diſtentis clamabat nomina buccis.
Nec pudet? at pigeat ſaltem vel carceris atri.
Sic nunc, cui vita minimum ſupereſſet, abiuit.
Unde fugit ſapiens? ubi ſe dolet eſſe moratum?
Non regem auguſtum, nec ſtemmata regia tango
Nec proceres alios regni, regiſq; miniſtros,
Si ille probat: quæ garrulitas agganniet audax?
Sed veneror claroſq; equites, equitumq; magiſtros.
Ille mihi deſignatur cui faſtus anhelat
Intolerabilis: & præ uno ſe deſpicit omnes.
Ecce dies abit: & torquet mihi viſcera ventus
Collectuſque fame, & ſordentis fæce catini:
Quin pranſum imus? at at nimis es tu ruſticus: Exi.
Nondum experrectus dominus. Tun' fercula prima
Afferri tibi mendico, atque aliena ſequenti?
Sat tibi ſi domini, dominæve ligurieris ius.
Ecce tamen ſurgit de lecto. adeunda. ſaluta.

Nil tibi reſpondit? nihil. eſtne irata? quid egi?
Contradixti, cum villas laudaret; & vrbe
Contempta denas hiemes in montibus egit.
Conſulere iſta, meum eſt. Medico mihi nanque fideli
Commendata valetudo. Sic noſtra ſaluti
Eius commoda poſt habeam. Nunc præmia cernis.
Vix tu verbum hodie diducto edixeris ore.
Quid tum igitur? taceam? ventus ſi forte labella
Aut oculos matutinus, friguſve momordit.
Clamet: quidnam agis hic rerum? quid negligis iſta
Dicere, quæ videas offendere poſſe ſalutem?
Ocius hinc. vos huc mecum. hic eſt ludus. at alter
Haud huic abſimilis. Satis hæc. reclude palæſtram.
Huc afferte pilas. Si rectius impulit, & tu
Non attentus ad id, ſero laudaueris: actum eſt.
Ictibus in dubiis ſi iudicium tibi verum
Sorte mala placuit: Quid? tu, clamoſe magiſter,
Ludum hunc cum veſtris audes componere libris?
Quiſnam te huc luſcum ad ſpectacula noſtra vocauit?
Oh ſi abſim: peream. Vultu damnata minaci
Libertas dabit exilium. Hoc apponere lucro eſt,
Si tecum extruſa eſt non rupta cuticula. Iam fac
Mitia, ſi poßis, cuncta hæc. fac omnia læta.
Ipſa pila ad nutum ſequiturque, & vota ſecundat.
Lætus adit menſam. Irridet, ſi dixeris, Aufer.
Quid faceres, dicet, bona ſi tua, ſtulte, comeſſem,
Cum tu noſtra vores? num iuſsi tollere quadram?
Si, ve taces, ridet. Conducit, an officit? inque.
Ne tu boletis inquam, neu credere fungis.
Quidne taces igitur? componit carmina vento
Percitus: aut laxe meditatur ſcrota crumenæ.
Ad remos, non ad coracas. Vbi ſurgit ab illis
Diuinis epulis, ſepelit ſomno abditus horas.
Inde graui capite, & blennoſis branchia neruis,

Potat inexpletum Baccho ſpumante, merendam
Multiforem ad buxum, tum miſta ad tympana demiens
Audet ineptuviens crudam ſaltare culinam.
Sudor adeſt. ſi ceſſandi ratio ulla ineatur,
Cæſaris arbitrio. fumoſi præmia rictus
Rusticitas, ſenium. vix abſunt verbera verbis.
Quid referam? variis cum diuerſoria mutat
Aſturconibus, aut ciſiis ſub ſidere Capri
Nocte pigra, curtaq; macerrima tergora mulæ,
Sollicitata tibi atque oblita meare tolutim,
Succuſſant. Ructas maleolentis murmura vappæ,
Et quoties vatum noras ſuſpendere inepta
Carmina, dependet concreta ſtiria naſo.
Tum longe hoſpitium: vel nullum ſæpe. roganti
(Fiet) reſponſum eſt. Maius nunc curo. Caminus
Vel nullus, vel nulla etiam tibi ligna recepto.
Interea Boreas memorem facit eſſe querelæ:
Et tibi lucentem tranſmittit regula noctem,
Dignus, qui aſtrologus tali ratione voceris.
Quod ſi de libris, librorum literuliſve
Excutias aliquid, contra quam vulgus anhelat:
Felicem clames calonem, rura, triremem,
Præter quæ carnifici linguaq;, manuq; reportes.

Pædagogus.

Poſt modo, quæ ad menſam tibi ſunt ſeruanda, docebo
Nunc quibus orator valeas, quibus eſſe poeta,
Edocam. Imprimis libros venerator Eraſmi.
Inde haurire potes linguæ pigmenta renatæ.
Cætera turba nocens, mendica, leberide calua
Aridior, fruſtra ſeſe decepit inertem,
Cum Cicerone ſuo ingenium, geniumq; fatigans.
Suxit Longolius ſuccum Ciceronis inanem.
Longolij ſuccum Cicero. Tibi nomina Plautus
Det, det verba. habeas, coluit quæ ſancta vetuſtas.

An tibi quæ dederat populo delumbior ætas
Biſſenis credas tabulis præferre decorum?
Hic tibi plena tui præmordax protinus otij
Concoquat ambitio, ac fama veſana cupido.
Inſanis ſcabies quæ vita ſecunda vocatur.
Atque vt cognoſcas, quid aplnda diſtet adorque,
Ex illis ſancta euoluam miracula linguæ.
Vt poſsis conferre, catax vter eſſe feratur.
Recludam crepera nunc tempeſtate Fauiſſas
Dum ad benedicendum tibi ego degrumo viam, tu
Coſsim animum aduortas, ne hæc euannetur ab aura,
Et fiat vatrax in iudicio hocce ferendo.
Expediam topper corgo decermina magna
Non exciſsata ex mendica differitate.
Qualia fiſcellatores verborum hamiotæ
Tractu enerriculoſic conferruminat illa
Turba, nec apta ſibi diſque coloria multum.
Quæ veruat ſubleſta cohors: nam tungere neſcit.
Lingua petrones latia, potiuſque truones.
Prox valleſcit enim male cæcultantis in ore
Sæcli: quod tuditat iam demagis, atque nihil. Tu
Momar eris, ſi his ſis ambactus. Alebria verba
Sunt retinenda tibi, quæ corde interritus axo.
Ne tu cracentis imiteris cruſcula Todi.
Namq; hæc, & tenuis, quæ nunc, oratio ſiremps.
An plus de ſtrebulis placeat veſperna minutis
Quam contigna tibi, aut totum cænare ſolocem?
Flocces, atque ex ſir laudato Manius. At tu
Lautia, quæ adiiciunt proſimuria, procilinatq;.
Vtque balius potior, quam index, quam Condaliotes.
Spurina melior ſic Nauius: & prior ille
Qui extitit e terra, vt loqueretur fibra petentis.
Non eſt lingua opica hæc, nunc ſicul Adaſia quæ ſit
Crapteſcat. ſed axilla etiam ſtat muccus inanis

No

Ni velit in ſacris caſtis augenda nouella
Atteyra vinum. Decus hoc ſic andruat ad te
Si rapias ipſum. Nec te careſſa dolusque
Ille Bonsmator laciat, perdatque ſupinum.
Nam mendacia ſunt perſæpe anterruma veris.
At tu bellatos iſtos ſine fine caueto.
Semper ut Arcubia vigil, ariuſcator ad omnia
His antigerio purgabis flemina lingua.
His ſoculis nitidus de ſtrigoſo efficieris.
Diſſement, deflaccabunt que famem, illuquiemque:
His ſuffundatis tibi res ſuper alta ſtruetur.
His ſic nos tenemus: reliqui ſunt Bambaliones.
Sic tibi Dij dent, quicquid aues cinctute magiſter,
Ut te intellexi, aut pariter tu forte teipſum.

IVLII CAESARIS SCA
LIGERI NOVA EPI-
GRAMMATA.

AD DIVAM CONSTAN
TIAM RANGONIAM.

MIſta ſuis olim rerum primordia cauſſis,
Quæq; gerunt cauſſa prima elementa vices,
Quiq; per immenſum inſinuans ſe ſpiritus orb
Incerta certus omnia mole capit,
Detinuere mei meliores nominis horas:
Atq; attriuit iners fortia membra labor.
Ergo animo facilis tranquillum arriſit Apollo:
Effœtumq; noua Muſa refecit ope.
Atq; aliis qua victa ſitu eſt odioſa ſenectus,
Blanda pio Phœbi numine capta venit.
Teq; meum ſpecto certum Rangonia ſidus:
Seu tu ſis Helice, ſeu Cynoſura mihi.
Ipſa ingens, ego nil. tua ſed momenta ſequutus
Parua a me hac, de te magna futura puto.

Ad vmbras amatorum.

Quæcunque inferna Veneris per inania regna,
Per Stygiam tacitis tractibus itis aquam,
Vmbræ; qua leuibus tenebras perſtringitis alis:
Quas viridis placido myrtus opacat agro:
Crudeles utinam ſola videatis amores,
Turbidaq; in fletus carmina fuſa rudi.

H

Hic mihi dum veteres aſpirat Nema flammas
Oraque fatali melle venenat Amor.
Mox veſtrum aucturus numerum moror omnia: noſtri
Si modo ego hinc poſſum corporis umbra mori.

Ad Leſbiam.

Cum primum ex iſta facie mihi dura tetendit
Retia: digna fuit, digna perire Venus,
Digna fuit: Diuum ſed ſi natura repugnat:
Nec iam adeo effuſo mors volat atra gradu:
Tunc ego debueram ſemel expiraſſe: nec ultro
Heu toties fatis ſic ſupereſſe meis.
Quales purpurea ſoluuntur luce pruinæ:
Qualis odorato cera ſub igne cadit:
Uror, & indomita vexant præcordia flammæ;
Atque vafer lenta me face torret Amor.
Aſpexi quoties diuinum frontis honorem,
Aureaq; in blandis ſidera luminibus:
Pectoribus toties hæſerunt ſpicula noſtris:
Miſtaq; cum gelido ſpes fuit aucta metu.
At tu per teneri iucundum lumen Amoris:
Hei mihi, qualem oculus ſpirat uterq; tuus:
Lesbia ſidereum cæli decus: unde Cupido
Deduxit rapidas in mea damna faces:
Heu heu perpetuo tandem miſerere doloris;
Hæc anima ut votis ſeruiat una tuis.

Quare ſe interfecturus, abſtiterit.

Non, ita me Dij ament, & diis mihi millibus una
Lesbia, Diis magnis millibus una prior:
Hunc ultro luctu captis ſuperauimus annis:
Et vitæ potui tædia ferre trucis.
Sed validas auſim natura ſoluere leges,
Et petere in noſtros ultima dona rogos,

Riſit

Riſit: & obiectis mea Lesbia lucibus illis,
Quæ fraudant numero ſidera magna ſuo:
Et vitæ, & mentis ſedes oſtendit: & inde
Dulce fuit nobis viuere: dulce mori.

Solicitari Leſbiæ deſiderio.

Qua præceps Atheſis rapido citus amne ſuperbit:
Et iuga pacato barbara mutat agro:
Quam me ſolicitat peregrinæ ſpiritus auræ:
Quam ſine te patriæ Lesbia ſordet amor.
Quam ſtupeo: quantus cæli me tractus iniqui,
Quantaque me profugo diuidit vnda mihi.
Me trans aerias Alpeis fuge, tranſque ſonantem
Nerea; ſtricta pigro qua ſtupet vnda gelu:
Huc, vbi perpetuo Phœbi damnatur ab æſtu,
Atque hiat indigenis perdita terra notis:
Tecum adſum: tecum trahis in deſerta ſequacem:
Tecum ſolicito per fora denſa pede.
Tantum ſæuitia, & fraudis commenta doloſa
Cum petis, abſentem Lesbia nulla rapis.

Accepto falſo nuncio interitus mei e clade Rauennati hauſto veneno interiit.

Debebam tibi me pro noxa Lesbia: verum
Vita mea eſt grauior mortua morte tua.
Subtractam tibi te nobis hæc reddit imago:
Fingere me nullum nulla tabella poteſt.
Immo hoc heu noſtri monumentum eſt funeris: at te
Ars niſi ſub noſtro pectore nulla capit.

Ad Garumnam.

Vane quid auſpiciis leuibus Garumna ſuperbis?
Quod lauit aureolos flumine Aella pedes?
Ah quam ſollicito quæres in gurgite fluctus:
Quam miſer in toto flumine nullus eris.

Siue vſtum te flammigeris afflabit ocellis:
Seu tacitas animi frigore coget aquas.

Ad Altinium riuulum Patauinum.

Altini pater, hoc tenui licet abditus amni
Grandia vix habeas nomina ferre Dei:
Altini tamen argutis placidiſſimus auris,
Altini Euganeæ rexq; paterq; plagæ.
Quid graue, ſi ſalſo tingam tua flumina fletu,
Quæque fugis, refluo ſunt freta ſalſa vado?
Haſce trahes lacrymas captiuæ pignora mentis
Certa: quibus celeres auctior addis aquas.
Qua tua Glaucilla pedibus lenis vnda ſuperbit:
Et cælum ſuda luce ſerenat Amor.
Nec timeas hauſtus quæſituram fontis amaros:
Nam domina haud alio paſcitur imbre mea.

Aellæ ſtudium in venatione.

Si fato fuit, vt curſu meus ignis anhelo
Truderet infeſtas corde micante feras:
O fiam viridis fruticoſo vertice collis,
Fultave conigeris lucida ſylua comis.
Qualis in abducta fertur Lilybeide terra
Ætna leues vſta paſcere fronte niues.
Aut ego ſub iaculo ſpectarer cornus acuto:
Aut premeret celerem copula fida canem.
Sic miſero mihi præfertur nemus, atque cruenta
Teſqua, & inhumano ſemita capta rubo.
At tu, ſiue odio noſtri ſubduceris: huc cor
Redde, quod in veſtro pectore ſignat herum.
Seu placidi gregis arcta premis veſtigia: ne mi
Captiuo profugos præfer, Aella, pedes.
Siue truces ſequeris animoſo pectore peſtes:
Aptior eſt votis te fera nulla tuis.

Præfert

Si ſoluis tempeſtates; ſi nubila diſſers:
Quo ſtabit verſa in nubila vita mihi?

Præfert Adamantiam Auroræ, & Phœbo.

Luce ſua mea lux trepidos vbi ſoluerit ignes:
Et caua conſpicuum fugerit vmbra caput:
Ah ne optem mihi Diua tuos Matuta labores:
Quæ vaga roriferis hora reducat equis.
Quid mihi cum Phœbo huc? veſtras ille excutit vmbras:
At mihi in hanc noctem fax ſatis vna venit.

Contraria monſtra in ſe ineſſe.

Si qua ſub aduerſis dimiſſus deſtinat oris
Monſtra peregrino perdita mundus agro,
Huc collata, ſuoq; adeo contenta rigere,
Sunt tanquam noſtris ſemina parua malis.
Quiſne vnquam gelidis alſit ferus ignis in vndis?
Quæ concepta feris ignibus arſit aqua?
At mihi non imbrem lacrymarum interficit æſtus:
Non lacrymarum æſtus ictus ab imbre cadit.
Quid mirum ſi me veſtris affingere flammis,
Et glaciem propero velle referre tuam?
Iſto oculo tacita exuris me glauca loquaci:
At torpent ſtupido corda retuſa gelu.

Nocturnum ſuſpiciens cælum.

Cætera, quæ veſtro fulgent vaga ſidera mundo,
Extulit ex alto nox taciturna mari:
At mihi iam miſero ſolet omni ſidere cælum,
Lumina dum Pholoæ lucida ſomnus habet.
Lucifer aurati pecoris cordate magiſter,
Coge gregem: numerum non habet ille ſuum.

Ad Idmonem paſtorem.

Idmon, cum tenui deducta eſt fiſcina iunco:
Et ſpuit arguta prandia grata cani.

Aſpiciam

Aſpiciam lacerum hoc marcenti lumine ſeptum;
Et neget infecto vellere fœtus ouem:
Ni me de ſimulis lucens crudelis imago
Verberat: & medio lacte Bathylla venit.
Seu pictos video colles genitalibus auris:
Seu gelidas rigida valle ſedere niues.
Signant precipiti cedentia flumina curſu:
Lenis & aſtricto murmure fluxus aquæ.
Qua me verti oculis, oculos ferit: inuidus illam
Æolus, & ſicco Iuppiter ore notat.
Oſtendit viduus deſerto ſtipes in agro:
Vernaq; ſub reduci ſylua parata coma:
Quin tenuem in cœnam tepidam cum ſpumat ahenum,
Coctaque ludenti palpitat igne cutis:
Fingo illam in media flamma mihi: ſed tamen eheu
Me miſerum, flamma quam procul illa mea eſt.

Dolet, lætaturque amicæ abitu.

Aſpexitq; abitque & ſpicula cæca relinquens
Fraudauit votis brachia noſtra ſuis.
Ah loquor infelix? ſolo ſi lumine vicit:
Quid faceret toto corpore Diua tibi?

Lucinæ comparat crepuſculum.

Cernis, vt Heſperiis flammatus Iuppiter auris
Seros purpurea luce colorat agros?
Oſtendit veſtri ſpeciem Lucina decoris:
Abſimilis, heu heu, ſit licet ille tibi.
Pura ſerenitatis portendit lumina terris:
Craſtinus vt nitido Phœbus obibit equo.
At mihi vel medium frons ignibus iſta coruſcit
Abnuerat picea condita nube diem.

Cur tam æſtate, quam hieme mihi male ſit.

Dum has exigua gelida dum noctis in vmbra
Dulcibus attonitas queſtibus vrget aues:

Et dum præcipiti ſuperantur flumine ripæ:
Informiſque graui nix iacet alta gelu:
Quid tamen aduerſis toties miſer alloquor auris,
Voſque feros æſtus, voſque feras hiemes?
Si fuit, vt flammæ laqueis torquerer acutis:
Debuit accenſas frangere bruma faces.
Frigida ſin lacrymæ Lacheſis me deſtinat atræ:
Auget inhumanas vnde mihi æſtus aquas?
Sic eſt: quæ cælum obnubit, cælumque ſerenat,
Tantundem ipſa & in hæc tempora iuris habet.

Ad conuallem Viueſiam.

Aurea perpetuis ſpecuum concepta ruinis:
Fida comes miſeris queſtibus vna meis:
Quod tantum huc dubia conceptas voce querelas
Confero: quod ſano nomine pulſa ſonas:
Hoc fit: nam præter te vnam, loca denia noſtra
Nulla magis referunt ora ſuperba Deæ.
Sic &, vbi truncis reſpondes vocibus, illa
Reddit ab extremo verba retorta ſono.
Tu tenerum vernis vt pingis floribus annum:
Sic florens roſeo fundit ab ore iubar.
Verum anni interitum triſti cum funere montes
Lugent: & gelidas vda refundis aquas:
Vnum hoc diſſimile eſt: duro nam marmore, duro
Aridior lacrymas reiicit illa meas.

Ne quid abſenti humanitus accidat.

Aſpiciam ne illo redeuntem e litore, quæ tum
Vita e dimidio lumine capta mihi eſt?
At tu quolibet in dominam graſſare furore:
Et telis penitus vtere dira tuis.
Haud potes in totam: potior pars altera mecum eſt,
Vnam ſi quæris perdere: perde duos.

A

Ab anicula maga effictam dominam.

Quæ veterem cæli genium, ſoleſque fatigat:
Et grauis innumera luce ſuperbit annis:
Sæpe ſub acclini ſurgentis colle Sabini:
Sæpe ſub inſomnis te mihi ſignat aqua.
Quà puer ambigua trepidans Albinius vnda
Auctior it lacrymis in tua iura meis.
Verum vbi in amplexus, atque oſcula dulcia demens,
Turbidus, ac demens corde micante ruo:
Inde rapi ingratis video mea gaudia ventis:
Pictaque præcipites effugit vmbra manus.
Heu pereunt artes magicæ non amplius vllæ
Fugeris: non aliter tu quoque prenſa fugis.

Calendis Maiis corollæ.

Annua cum nitido tellus opuleſcit amictu:
Fætaque fœcundo ſole graneſcit humus:
Quid, mea lux, virides placido petis ore corollas;
Ritus vt a veteri conditus extat auo?
Heu mihi quantum atris nigreſcunt pectora curis;
Nec cadit hic cæli ſub mea corda decor.
At mihi ſi reducis tempeſtas nobilis anni
Læta iubet læto tempora corde ſequi:
Non eſt, quod rapidos æſtus, hiemeſque procaces
Poſthabeas, hæc vt munera vere feras.
Seu ver, ſeu mihi bruma ferat ſi bruma mihi te:
Fiet vel gelido ver mihi bruma die.

Dormientem excitauit Lollia.

Iam placidus curis ſomnus ſucceſſerat atris
Blandus, & incauto pectore fuſus erat.
Regna trahens victa Veneris mea Lollia ſecum,
Conſtitit ad taciti conſcia fulcra tori.

Et ſenſim admotis oculis, quibus imperat aſtris,
Exoluit gelidi dulcia vincla Dei.
Quid, ſomnum aufugere, eſt mirum? Sic ſole recenti,
Sic matutinam, ſic facit ille fugam.

Morior ne moriar.

Ceperunt quoties miſera me tędia vitę:
Statque mala vltrici tanta abolere manu:
Lenior oſtendit placidos Amaranthis ocellos:
Corque timens trepidum vulnera dira fugit.
Tunc leuis amentem ancipiti ſpes occupat ala:
Vtque mori nequeam, mors prior illa venit.

Comparat ſe cum amica.

Mellitos oculorum hauſtus, frontemque ſuperbam,
Oſculaque inſidiis inſidioſa meis,
In prædam trahit: & morſu populatur acuto
Impia, quæ didicit perdere cuncta, dies.
Nec te in diuinis graſſantem ſæua papillas,
Atque in magnorum tot monumenta Deum,
Terrebat pudor? at Veneris nunc perdita regna:
Contemptus nullo vulnere nudus amor.
Me tamen in veteres idem furor obruit ignes:
Et memor antiqui muneris vna fides.
Tempora te vincunt, ſpretum qua vincis amorem:
At me, qui vinco tempora, vincit amor.

Martiæ tetrica ſeueritas.

Dum varii vernant Zephyro genitore colores:
Umbraque ſubiectam lucida pingit aquam:
Atque anni facies, & veris nobilis ætas,
Sunt totidem cordi vulnera ſæua meo?
Infelix miror. lætique immunia cæli
Quo dicam auerſo pectora noſtra Deo?
Ab gentes aliæ puro, populique fruuntur
Sole ſuo: & noſter nubila ſolus amat.

Aſpect

Aſpectus Pholoes.

In me auidum Pholoe quoties inflexit ocellum;
Noſtraque ſub lenta paſcitur aura face:
Affixum me animus cura fugitiuus inani
Luſit: & ad dominæ ſe tulit ora ſuæ.
Ignoſco, fugitiue, tibi moribundus ab æſtu:
Haud alio poteras fulmina ferre gelu.

Cal. Ianuariis munuſcula.

Craſtinus ut reducis fiet ſol portitor anni:
O tibi perpetuos inchoet ille dies.
Ne calices, mea lux, nec cymbia mitte, nec auri
Lucida compoſitis pondera pecta notis.
Quid mihi cum Capida? mihi quid cum Mentore? tu me
Candida theſauris munera mitte tuis.
Baſiolum mihi mitte, mihi Lala mitte meum cor,
Et quo carnifici lumine riſus hiat.
Intercepta times pereant? iunge oribus ora:
Ut tectam peragant tutius illa viam.

De ſpeculo Pholoes.

Hoc noſtri ſpeculi ſpeculum Venus, unde Cupido
Extinctas didicit rurſum animare faces,
Non ſolum Pholoen, duro ſed ab æquore monſtrat
Flammea cum gelida pectora noſtra Dea.
Ah quam diſſimilis uno fortuna metallo
Ludit: & aduerſis utitur una modis.
Ut gelidam duro demonſtrat ab æquore Diuam:
Ut duram gelido monſtrat ab orbe Deam:
Me gelidum duro, gelidoque ſub æquore ſignet:
Tamque ego ſim durus, quam fuit illa mihi.
Augeri aut gelido potis eſt ſi flamma metallo:
Hæc ſpecula afflatos indicet una duos.

Epitaph. Albij coloni agro paterno.

Quem ſegetes, quem vita Deos imitata priores,
Quem gemuit larga fertilis annus ope:
Albius huc patrij poſt aurea fœdera ſulci
Debita poſcenti ſemina ſoluit humo.
Bis felix ager, & ſtudioſum paſſus aratrum,
Atque iterum, domini cum tegit oſſa ſui.

De monili Adamantiæ.

Quid tibi ſunt tereti baccata monilia collo?
Quid tegit æthereum pallida turba decus?
Captiua dominum oſtentans ſub imagine collum
In noſtrum exerces regna ſuperba caput.
Transfer ab his in me, transfer Adamantia regnis:
Conueniunt magis hæc vincula dura mihi.

Ad Curas.

Curæ, infelices Curæ, quæ fortibus auſis
Finditis innumero pectora noſtra pede:
Ecquid, vbi aſsiduis exercita mortibus antra
Et datur occultos cordis adire ſinus,
Cernitis æterna mentis ſub luce latentem,
Quæ veram oſtentat vnica forma Deam?
Iſthinc vos decuit fugere, execrabile vulgus,
Et ſua iam dominæ linquere regna meæ.

Ad Alpes Noricas.

Quæ mihi præruptis rigidæ ceruicibus Alpes
Redditis infeſtas ad bona noſtra vias:
Qua nebuloſa cauis fumat Germania campis,
Et concreta pigro frigore torpet humus:
Nam vos tam viridi veſtitas vertice pinus
Noſtro credibile eſt intepuiſſe Deo:
O ſaltem faciles taciti per inania cæli
Reddatis cordi murmura pauca meo.

Dicite mi properet ſurreptam ducere vitam:
Atque abiuratos velle referre dies.
Nec gelu durum excuſet, triſteiſque pruinas,
Quod potuit Pholoes pectora ferre trucis.

Baſia ſeminat.

Indulgent mea torquatis nec ſepta columbis:
Nec metuit tenero de grege præda lupum.
Aurea nobilium rerum regina Voluptas,
Sit ſatis hæc Adolæ texta corona manu.
Tu modo fac, tumidis quæ credimus oſcula ſulcis,
Candida puniceis frugibus aucta ſonent.
Quid mihi cum Cerere huc? veteri vacet illa dolori.
Quid mihi cum veſtro vomere, dura Pales?
Omne opus a domina eſt: culto ſatis excubat agro
Ruſtica pro raro ſemine facta Venus.

Ad Venerem ſementis commendatio.

Quid pudet auditis quæſo, Cytherea, iuuencis?
Quid rus purpuream ducit in ora notam?
Quam ſterilis quondam turbarunt murmura ſyluæ,
Te petit hæc placido fertilis ora toro.
Aſpira faciles ad credita baſia ſulcos:
Et grauidas miro ſemine finge faces.
Non ſtudium penitus, curas nec prodis inanes:
Diua feres operæ præmia digna tuæ.
Matura roſeos criſpans ſemente maniplos
Interea nodis callida necte tribus.
Poſt, ubi Lemniacæ capient te tædia flammæ:
Solicitum noſtro munere falle Deum.

Epitaph, Andreæ Mantegnæ pictoris & plaſtæ.

Secula Martiades rerum dum fluxa propagas:
Armaſti fatis in tua fila manus.

Nunc, nigras Erebi quando diuertis ad vmbras,
Velle mori cogis, viuere ſiquis amat.

Caroli Seuini elegantia cum libello de Ranis, Teſtud. Cochleis, Cinara.

Quot mihi ludenteis vdo ſub gurgite Ranas:
Quaeque latent patulis cornua falſa canis:
Quaſque ſub inculta piſcoſo margine ripa
Arida marmoreo tegmine teſta capit:
Ipſe meros totidem miſit Seuinus amores.
Abſens muneribus neſcit abeſſe ſuis.
An me igitur leues liquit Venus aurea Conchas?
Et nitet in putri ſurgere iuſſa lacu?
Cuncta trahens ſecum ille ſalis pigmenta Latini
Auget honoratis munera tanta iocis.
Tam blandis Seuine ardent accentibus aura:
Tam nitidum ſacro ſpirat ab ore decus.
Ille etiam raris olim ſurgentia ſulcis
Germina compoſitas iuſſit inire dapes.
Sed non & rudibus, Phœbique ab luce recluſis
Oſtendit faciles menſa diſerta Deos.
Aptius haud poterant mutae teſtudinis ora,
Quam tam facundi vindicis ore loqui.

Blanditur Somno.

Somne grauis hominum ſolitus deludere curas:
Aurea cum vigili ſidera luce micant:
Atque idem ſolitus hominum reſerare labores:
Cum repetis placido ſidera feſſa pede:
Ecquid, vbi genus omne auium, genus omne animantum,
Ipſaque Lethaeo flumina rore domas:
Non pudet exilio, ac luctu, curiſque ſepultum
Tanti vnum immunem muneris eſſe hominem,
Septimus Heſperiis cum ſol caput obruet vndis:
Et dabit amplexus ſerior hora tuos?

Cætera ſi tecum conſpirant numina: victis
At ſaltem regni iam miſerere tui.

Cum exoriente ſole comparat Agerillam in occidente.

Mons vbi Garumnæ pernicibus imperat vndis;
Iuraq; perpetuas in ſua cogit aquas:
Aurea purpureo ſurgens Aurora cubili,
Dum ſiccat madidas roſida Diua comas:
Quam ſtupet æthereo perfuſos lumine colles:
Exortumque alio quam ſtupet orbe diem.
O Dea, quid geminas miraris candida flammas
Eoaque facis, Heſperiaq; Dea?
Ecce tibi grauiora mei ſpectacula fati:
Qui gemina, duplici in lumine, nocte premor.

Breuiſsimæ noctis felicitas.

O noctem auguſtam: qua nunquam purior vlla
Aurea puniceam lux tulit alma diem.
Vnde venis, nox felix, nox lucida lauru?
Nox mihi perpetuis lucibus vna prior.
Tene Venus Paphio vexit pulcherrima curru?
Tene Cytheriacis pauit amica iugis?
Tene in Acidaliis aluit Charis hoſpita campis?
Pectoraque ambroſio pura referſit agro?
Vnde geris faculaſq; nouas, raroſque Hymenæos?
Vnde geris gemino lumina fulta die?
Dum loquor infelix: quid abis? quo tendis iter? quas
Cæca mihi tenebras? quas mihi cæca neces?
Diua redi. nequeo, tanti ſub ſolis honore,
Tam nitidis flammis, atra fauere queam?

Reddita ex fonte forma.

Vt ſe conſpexit tacita meus ignis in vnda,
Eque repercuſsis vmbra reluxit aquis:

Hoc metuens, ne transferrem mutatus amores:
Impulit irata lucida ſtagna manu.
Et concepta diu iurare in verba coegit,
Miſcens languidulis oſcula rupta modis,
Turbida fallaci ne admoſſem lumina fonti:
Ah ne odioſa ſuas proderet vnda faces.
Tunc mihi rimatæ dulces præcordia guttæ
Preſſerunt mutilo verba retorta ſono.
Hunc profugum a nobis animum, hæc profugi hoſpita teſ
Pectora: ſed faſtus teſtor, Aella, tuos.
Nequicquam me alij facies tua deſtinat igni.
Haud ita lympha mihi te abluere vna poteſt.
Tu modo ne miſeros exure proteruior artus.
Ignea ne hoc cogar fonte leuare mala.

De curis ſuis, & corde.

Aſpice, qua rapido ſinnoſa volumina flexu
Impetus in Nerei ſtagna ſuperba rapit:
Secum perpetuo congeſtas agmine curas,
Secum eodem miſeræ flumine corda trahunt.
Ah quam diuerſo perit hæc concordia fato:
Si redeunt curæ, perdita corda manent.

Diſpar euentus mihi, & loco.

Hic iacuit: grauidos illic dum ſoluit ocellos,
Credidit herboſo candida colla toro.
Hic me expirantem curſu correpta ſuperbo
Deſtituit rapida ſub iuga longa fuga.
Quali purpureæ colludunt more columbæ:
Vt raptus duplici redditur ore cibus:
Hic mihi puniceos libauit Diua racemos,
Oſculaque inſueto ſucta reſucta ſono.
Felices ſegetes, felix vindemia: quantum
Vno eodem variis vtimur orbe Deis.

Lya

Lydia ſi veſtras animauit frondibus lunas:
Si ſteriles picto floris honore vias:
At mihi cum miſero vel tantum inflexit ocellum:
Igneus in lacero corde triumphat amor.

Veneri baſia perſoluit.

Quæ tibi, ſi noſtris plauſiſſet teſſera votis,
Propoſitus ludens præmia baſiolis,
Debeo: tibi habe quinque iſthæc baſia. habe me,
Quem damnes voti, Cypria Diua, reum.
Cætera, ſi veſtrum pacato numine, ſi fas;
O Dea, vel regno ſunt potiora tuo.

Inter oſculandum transfugit cor.

Hoc mihi reſtabat miſero de mollibus: hoc me
Reddidit extremo ſors inimica Deo.
Transfugit mihi cor ſemihiulca ſub oſcula ductum:
Quodque ego non potui, pars tenet vna mei.
O ego pars noſtri fiam miſerandus: a a me
Sic poſſim rapida perfidus ire fuga.
Ah ſi ferre nequis tam grandi corpore flammas,
Qui poteris rapidas pars modo ferre faces?

Ad aquas Aponenſes.

Iam quater auratis remeauit Dea lutea bigis,
Piſcoſos Nerei quinta colorat agros:
Sulfureas Aponi cum ſuſpirauimus ad vndas:
Lymphaque crudeli ſub face victa fugit.
Scilicet antiquo fons ipſe incoctus ab æſtu
Feruidior noſtra ſe negat ire face.
Euganei montes, quæque arida ſaxa tenetis,
Quæque leues leni colle ſedetis aquæ:
Tuque pater princeps, qui pumice tectus aduſto
Clara triumphatæ nomina peſtis habes:
Cede meis lacrymis: lacrymæ tamen, heu tamen ipſæ
Debuerant peſtem vincere poſſe meam.

In ſomnis Criſpillam amplectitur, quam mortuam eſſe audiuerat.

Viuis? & o noſtri potior nota pectoris, uno
Reſtitues tibi me te mihi, meque die?
Quam dudum exiguo vita hæc fluitabat hiatu?
Quam mox contempto funere læta venit?
Alloquor? an toties fallaci perdita ſomno
Præſagit faciles nox taciturna Deos?
Oſculor? an pariter vacuis erramus in umbris?
Carpunturque auido corpora trunca gelu?
Sed ſeu nos fera mors curis ſubtraxerit atris:
Siue quies tacito nos ferit alta pede:
Aut hæc perpetuo ludat mea lumina lapſu:
Aut mors hunc gelida ſoluat utrumque manu.

Luſus ſuos etiam Diis inuidiam facere.

Alma Venus placidi felicia prælia luſus,
Quæ vouit facili dulcis Aella tibi,
Accipe: & ignotis, mitiſſima Diua, ſuſurris
Auge cœleſtis numinis inuidiam.

Contrariæ repræſentationes.

Sum tecum? an ne abs te hinc [illegible]? ſum ne
Hic tecum? an rupi vincula dura fugax?
Si non ſum; quænam hæc oculis occurſat imago?
Si ſum, quid mihi te brachia noſtra negant?
Præſentem præſens me quæro? O fata, Sed abſens
Abſentem: mecum me ſine cur ego ſim?
Non vana hæc vobis ſpecies, mea lumina: quando
Aut ibi, & hic ſimul, aut nuſpiam ego ullus ero.

Pantheiæ rigor.

Cum ſe iſti accinxit primum natura decoris
Atque opere obſtupuit Dædala victa ſuo:
Aut tibi veniſſent æqui pietatis amores:
Aut totidem verbis pondera blanda tuis.

Qu

Quidſi verba abeunt animo mihi, triſtibus iris,
Atq; acie rapidi luminis icta tui:
...mirum eſt: ſed corde meo cum inſerta profundo
Es domina, & voces non capis vna meas.

Ad Stœchadas cum pernoctaret.

...ppe hi ſunt muti ſilices, brutaque paludes:
Quippe hæc, quæ rigida marmora mole iacent:
...ppe hi ſunt ſcopuli, & ſcopulis furor additus Euri,
Fractaque ſpumificis murmurat vnda vadis.
...umea in tanto pelagi, ventique tumultu
Redditur ad voces nominis vmbra meas.
...ppe hi nec ſilices, trucibus nec marmora ventis:
Nec refluis ſcopulos æſtibus vrget aqua.
...d ſcopuloſque, minaxque ſalum, triſteſque ruinas
...lle gelido pectore fixit amor.
...n cum de placido tranquillo numine vultus
Abſcindit voces vox truculenta meas:
...ubi fraudato pacatæ frontis honore
...conceptо mu' a furore fugit.

Ad Teleſillam.

...id radiis madidos pandis Teleſilla capillos
Credula! quid ludis lumina falſa Dei?
...tuæ lucis rutila perſtringitur aura:
Palentiſque procedens decolor vrget equos.
...bus etherios quum aut inflectis ocellos,
Aut ſiccas rapido pectoris igne mei?

Vulneratæ ceruæ ſe comparat.

...bi Threicia grauiter fera fixa ſagitta eſt,
...tiferaſ fugiens vltima fata manus:
...petit ignoto Dictæum vbi ſidere ſurgens,
...purpureo tepidam gramine carpit humum.
...ego flammato moriens Lampteros ocello:
Inde legit votis ſpicula dira meis:

Haud

Haud minus, uno eodem quæro ſub vulnere vitam:
Nec mi alibi raptos eſt reparare dies.

Myrtilla Bononiam petit.

Huc, vbi Felſinea Renus celer accola ripa
Laxas perpetuo margine frenat aquas:
Tranſtulit hinc abiens noſtros Myrtilla furores,
Atque auido profugum pectore ſecum animum.
Sis felix anime: at ſi quid modo numinis vmbra
Conciliat domini nomina parua tui.
Nanque ego ſi nullo cordi ſuffultus honore,
Communis nequeo non memor eſſe Deæ:
Haud procul a vero eſt, noſtri vt memor illa viciſſim
Fiat: quæ gemino corde ſuperba fugit.

De Cornelia Turria ciue ſua admirabili Heroina.

Quid merui fugiens Atheſis pater? unde petenti
Indigenæ dulces amnes negantur aquæ,
Vt me etiam patriis hoſtis malus intubet aris?
Vt noſtram noſtro ſanguine paſcat humum?
Vt pius, & fortis veteris ſim criminis heres?
Inſontemque premant barbara fata patrem?
O genus, o patria, o patrij dulciſſima cœli
Lux, mihi perpetuis luctibus vna prior:
Quique rudi faciles formaſtis verba Penates
Mollia: cum veſtros luſimus ante focos:
Me fors aeriis licet auferat auia nimbis,
Et procul a notis æquora liminibus:
At tenera antiqua fruitur dum Turrias aura:
Et patriis animus paſcitur ille Deis:
Me mihi quæ rapuit, cariſque abduxerat amicis:
Cuius ab ignigeno fomite vita mihi eſt:
Tantum aberit, miſeram ſubeamus vt exulis vmbram:
Quanta ipſa eſt patria patria rara mea.

Ex vulgata veterum opinione.

iſquam lux animi ſpatio confecta ſupremo
Natura rigidas implet inepta vias:
verum eſt; genitas radiorum viribus vmbras
Crimina ſub Stygio noſtra referre Ioue:
um ſuprema dies curis me exoluerit atris;
Nec tamen immiti ſoluerit illa Deo:
lunc ſub gelidas orci per dena ſyluas
Me ſecum vacuo limite ſiſtat Amor.
Nam neque nube caua liquidus cum conditur ether,
Nec dum flammigerum nox ruit alta diem,
At nec ſolicito cum ſol altiſſimus æſtu
Subuectam rapido lumine pulſat humum,
unc expreſſa meo de corpore funditur vmbra:
Contra Amor aſſiduo numine bella gerit.
um vmbra mihi quando fuit? vt mihi ſemper
Lucida perpetuas ventilat aura faces.

Somnium non fictum, de cupidinum vinculis.

Ic vbi piſcoſus aperit Benacus arenas
Vaſtus; & innumero gurgite ditat aquas:
am quid vimineos captiua in pectora nexus
Ducitis; aut caſſas nectitis arte moras?
Aut quid me tumidas fruſtra committitis vndis?
Totque ab inhumana verbera ferre manu?
i mihi ſub rigidis ſit pœna luenda tyrannis:
Vna poteſt veſtris legibus: vna poteſt.

Miſeram pietatem: qui matrem hic eſſe malim, quam in cælo.

Quæ gelida veniunt decimo ſub frigore brumæ
Inſtaurant lacrymas tempora lenta meas.
Cumque alias ſoleat ſuperatis oblita doloris,
Candidior nitidos hora referre dies:

Mi

Mi creſcit deſiderium; & veſtigia ſeruans
Prima, pius calido pectore anhelat Amor:
O dulce exilium, o falſa mala gaudia vitæ,
O fallax trepido tempore fulta quies.
Te licet in patria Diuum florente, ſenatus
Creſcat; te hîs malim, mater, adeſſe malis?

Vſta carmina.

Si qua tibi ludens numeris, Glaucilla, pudicis,
Expreßit miſeras candida Muſa faces:
Turbida fulmineas ſuccendens protinus iras,
Indideras auidis pabula dira focis.
Quid mirum? mirum potius, ſi, dum legis, haud ſunt
Fulguribus rapidi luminis vſta tui.

Munuſcula.

Quas tibi myrtigenas miſi, Teleſilla, corollas:
Quæque tuli Genio lucida ſerta tuo:
Ipſa ſuis manibus ſudauit Cypris: & ipſe
Lecta ſuburbano litore miſit Amor.
Cætera gemmiferis iactat niger Indus ab oris:
Diuiteq; ab Serum vellere venit honos.
Ah ne ſperne, tuis quaſi ſint hæc vltima votis:
Nec tam diuina pignora digna manu:
Nam tibi ſi a qua velim committere munera: ſolam,
Non poßum, niſi te mittere, Diua, tibi.

In Taurinis ſomniat amicam.

Humida qua rudibus Clauſilla ſub Alpibus hauſta
Fluctibus Eridani intra reſignat aquas:
Somnus honeſta genitor taciturnus in vmbra
Tranſtulit heu gemitus huc elementa mei.
Feſſarum pater, & fomes placidißime rerum,
Hac tibi ſignatam quis dedit arte manum?

...ulderet vt ſummum, ſub qua Natura pependit:
Atque opere obſtupuit Dædala victa ſuo?
...leptum. at qui potuit ſine crimine rerum
Eſſe tua in frontis turbine tuta quies?

Ad roſam.

Æmula ſuccinctis ridenti luce labellis,
Dic roſa: ſidereus vnde coloris honos?
...nquid vbi ignigenis admota es naribus: illas
Traxiſti flammas ſubdola agente anima?
Aut, vbi flammigeri tibi luxuriantur ocelli;
Inſidet ſtrictus igne comante rubor?
Aſt vna cum ſolicitam ſol reddat, & vnus;
Qui vita ſoles reſtituunt gemini?
...miſerum, me: quem nec ſol, nec Sirius vrit
Ignibus ingeſtis; vno oculo pereo.

Dipſadi venerea comparat venena.

...ſi in deſertis Libyes, vbi letifer atros
Per populos rapidis Auſter anhelat equis,
...is, & infeſto metuenda ſimillima cælo,
Repsit in infami beſtia dipſas agro:
...idius pellens: morſuque inſpirat acuto
Perpetuam illato vulnere dira ſitim.
...ud aliud mea nunc obſedit corda venenum
Letali vnius luminis icta acie.
...ram aliter cecidit: flammas namque inter acutas
Sunt eadem auxilijs ora petenda meis.

De oculis Fulgentiæ, quam Lamptera vocat.

...mea flammigeris obnoxia membra tyrannis,
Anxia cogebas ſub iuga panda, Venus:
...nd vaga perpetuo repetuntur ſpicula cornu?
Seua quid innumero bella ſub hoſte geris?

Diua tibi prætende vnum Lampterus ocellum:
Vnum hoc innumeri ſideris inſtar erit.

In omnium rerum quiete ſe vnum angi.

Roſida nunc reficit nocturnos orbita ſaltus:
Nunc tacet, & medias nox ſecat alta vias.
Effera nunc pingues mulcent animalia ſomni:
Et torua inſtratis fluctibus vnda ſilet.
Quin etiam tacitis, labentia ſidera cælo,
Ne ſomnos adimant, ire iubentur equis.
Vix bene ſemirutis Echo præſecta ſub antris
Concaua, nec certo murmure pulſa fauet.
Vnus in abductas longum feror auius auras:
Et legit audaces ſemita longa pedes.
Huc me ſub veteri cogit Teleſilla triumpho:
Cuius in arbitriis lege ſuperbit amor.
Quæ blandum lacrymis niſi me lactaſſet amantem,
Sauciaq; incertis corda Cupidinibus:
Ah ah quam lento fureret fax ignea plauſu:
Quamque forent grauibus libera colla modis.
Nunc nolens volo, meq; ſequor, fugioq; ſequentem:
Atq; vltro redeo præda cruenta mihi.

Iterum ſolicitari ad bellum.

Diues vbi exercet lætos Aquitania colles:
Et pinguem innumero vomere findit humum:
Syluarum, ac nemorum dirus populator honoris,
Exercet rapidus improba regna Canis,
Et modo Garumnæ curſum ſcrutatur anhelum:
Ac iubet anguſti fluminis ire viam.
Ille ſiti modo naſcenteis malus enecat herbas:
Languidaq; exhauſto pignora fonte premit.
Attamen hic mediis Mauors crudeſcit in armis:
Et circum amentes mors volat atra manus.

Heccine mi exilium, Diui, indixiſtis acerbum?
Et lentos tanto turbine ferre dies?
Ut patiar toties alienis crimina cæli:
Duraq; barbarica colla premam galea?
O dirum exilium, diraq; incommoda vitæ:
Si procul a vita degere, vita mihi eſt.
Si placuit ferro, & flammarum triſtibus iris,
Si cæli rapido me igne perire iuuat:
Reddite me noſtris, noſtris me reddite ocellis:
Vna ſat in mortis iura puella mea eſt.

De catella Balbinæ.

Nuntiat hoc, mea lux, furti quod conſcia noſtri
Latrabat greſſus nota catella meos:
Ignotum tibi ſed canis hæc latrabat Amorem:
Quo duce non vnquam pectora noſtra vacant.

Colles alloquitur Romanos.

Vos cælo educti ſcopuli, ſacræq; ruinæ:
Et nox, quæ Latios obruis alta Deos:
Felices animæ, veteres quibus inclyta Roma
Relliquias ſacri nominis vmbra capit:
Si veſtra hæc cedunt fatis: ſi dente proterno
Expugnant feſſas ſæcula cana moras:
Spes etiam eſt, vt ſæua quibus fortuna ſuperbit,
Extinguant miſeras tempora longa vices.

Cum Glaucilla comparatio.

Cum mea flammatis pulſantur lumina ocellis:
Et fractus gelido fulgure cedit Amor,
Vnice curarum limes, Glaucilla, mearum:
O ſeges, o numeris area lata meis:
Sic nobis bene Dij eſſe velint, minuantque dolores:
Vel tu numinibus, tu mihi mille prior:
Dura licet rigeant grauius tibi corda pruinis:
Mollia plus caleant fulmine corda mihi:

Quid niueas roſeo ſignat tibi lumine malas?
Quod mea pallori deſtinat ora gelu?
Si ſit, ut e veſtro glacies petat ore meum cor:
Si rapidas noſtro ducis ab ore faces:
O fieres quoque, uti hinc rapidus tibi ſeruiat aſtus:
Torpeat in gelido frigore noſtra anima.

Ad animum ſuum.

O toties fugitiue, tua viden' hoſpitis iras
Me aduerſum firma caſtra locare manu?
Si mihi das operam, & noſtri te anxere dolores:
Quæ male fauſta tuos tranſtulit aura gradus?
Sin ita te miſere ceperunt tædia noſtri,
Ut malis profugo frena inimica pede:
Quid fugis? ex iſta mea mens cum pendeat hoſte,
Uteris meipſo non minus hoſte mihi.

Ad Natiſonem fluuium.

Inſomnes latices, refluiq; oblita recurſus
Flumina, quæq; alto ſole tepetis aquæ:
Vos quoque perpetuis horrentes rupibus Alpes,
Inuia magnanimæ mœnia dura plagæ:
Voſq; canæ valles: & vos vada lenta adoro:
Teq; ferax, humilis & miſer hoſpes, ager.
Huc ad vos noſtra huc referant ſi corpora fluctus:
Nec bonus inuideat forte viator humum:
Suſpendens Veneriq; lyram, paruaſque tabellas,
Triſtia ſignato puluere verba notet.
Obruit hic virides ſæuum mare Cæſaris annos:
Et ſatis ad tantas vix fuit unda faces.

Philomelam conſolatur.

Nondum etiam tenues diffudit in aera rores
Arbiter optatæ lucis, opiſque Deus.
Atque memor gelidæ, nec adhuc ab luce ſolutæ
Noctis, inexpletos integrat orba modos,

Nat

[...]etum populea querens Philomela ſub vmbra,
Et tenerum querulo carmine luget Ityn.
An me recedentis miſeram vigor aureus anni
Quæque ferunt ſteriles tempora amara dies
[...]ctant deſiderio? lotaque ania cantu,
Flebilibuſque modis rumpere iuſſit Amor?
[...]ue ferox animum rugis; & crimina cordis
Excute de frontis luce, ſerena, tui.
[...]t mihi perpetuis lacrymis, luctuque ſepulto,
Aduerſo Pteriles numine mitte frui.

Non vicit, tametſi potitus.

[...]mus! & nitidis dum ludit Adorea pennis,
Iuit in amplexus Panthea magna meos?
An victi & tetricis ſuperata ſuperbia fatis
Ciſſit adorato colla premenda iugo?
[...]onge hæc, quæ procul in noſtram eſt graſſata quietem,
Ah propius nectet qualia vincla mihi?

De lacrymis Erythillæ.

[...]udeles lacrymæ, ſanctique obliti decoris
Flumina: quod nitidis fas fuit ire genis?
[...]t mihi ſidereos, ſic corripuiſtis ocellos:
Cum gutta æthereum lucida pinxit ebur?
[...]rgnis auſa hoc Veneris? heu dure Cupido:
Non pudet ah nos hæc monſtra ſuperba pati?
[...]bis tum lacrymæ tibi ſi perit ignis ab iſta;
Vnde erit, extinctas rurſum animare faces?

Praxillæ affectio.

[...]m tereti mea lux vinxit mea colla lacerto:
Quæ ſibi ſola potens vincula nouit amor:
[...] dubia annexis coniuncta per oſcula labris
Errat ab igniuomo turbine victa anima:
[...]tinam ſic mors, inquit, nos ſoluat amantes,
Iuppiter. at ne has ſic mors quoque ſoluat moras.

Sed trabe conſertim iunctas, ac redde tenebris:
Atque eodem geminum vulnere pectus age.
Ne pete ne, Praxilla, duos vt vulneret: ex te
Hic animus numeros pendet habetq; ſuos.

Poſt triennii oppugnationem Zephyrilla potitus.

Dulces exuuiæ, quæſiti clara triumphi
Muneraq; & primi conſcia ſigna metus:
Nectarea lacryma, grauiuſq; admorſa labella
Flammea: quæq; vnus baſia nouit amor.
Vos ne ego poſt ternas glacies, triplice ſq; calores?
Vos ne inter dura munera militiæ?
Vos ne mihi e mediis nox hæc Amathuntidos antris:
Vos ne ab Acidalio miſit amor nemore?
Dum loquor: heu miſerum: & menti mens hæret inani,
Seq; leuem falſis implet imaginibus:
Quo ruitis? duri quid non potuiſtis Amores
Fallere tantillæ lumina noſtra moræ?
Heu Veneris fugite infeſti ludibria regni.
Ante etenim, quam quod cœperit eſſe, perit.

Flores ex diuinitate Pholoes facti letales.

Quacunque aerio per inania murmura cliuo
Rorilegæ ſaltus ſollicitatis apes:
Ah vos decipiat falſi ne floris imago:
Candida qua Pholoæ colla reclinat amor.
Illic frigida vis taxi, & ſedere venena
Maſcula: nec Cyrno lenior vmbra fuit.
Fulgida quinetiam ſic fulminis aura coruſci
Aura vitalis ſoluere iura ſolet.

Somnum riualem periturum Circiæ aſpectu.

Aufugit mihi ſomnus: & imo agitata cubili
Peruigil in lucem membra recurſat Amor.

Qu

...quid ſperem? dormitne igitur mea Circia? ſic eſt.
Illam imbuens tacito pectore ſenſus habet.
...mm, pater quondam placidiſſime Somne quietis:
Nunc plagij & raptus ſane: metuſque pater:
...dam armis quid opus teneram ſuperare puellam?
Si te teulo tantum viderit illa, peris.

Alpes ab Annibale exciſas, iterum perituras.

...tum, aeriis ſpes vt vehat omnia pennis,
Deſtinens rapido vota, preceſque pede?
Nec natura grauis propior lux vltima fato
Quamlibet armatas excubet ante fores?
...ſibi me ingrati rapuerunt Circia venti,
Sera Subalpinis dum tepet vmbra iugis?
...pe, infelices ripæ, quæ triſtibus auris,
Et fera barbarico cingitis arma pede:
...ſu Diua oculos: nec me iam redditis illi:
Atque alio exciſas igne perire iuuat?

Ad Elogium ſuum in tumulo.

...tingues natula, & durum ſpirantia caſum
Carmina, nec dulcis munere fulta animæ:
...ra animis: heu vera mei morientis imago:
Si tamen ab vita vis ſuper vlla mea:
...modo fatali venient noua funera planctu:
Et cedent numeris noſtra elementa ſuis:
...ſignate leui conceptam ceſpite cauſſam:
Redditeque his miſeris lucida buſta notis:
...lla hic vmbra loco. tumulus, quem cernis, inanis.
Nam cui nec vita, mors quoque nulla fuit.

A Næuia & vitam, & mortem.

...ptum, atque amiſſum viuo me funere, quid fles;
O animi potior parſque, ſaluſque mei?

Poſtquam ſidereis mea Neæra cœpit ocellis
In me odium fati ſolicitare mei:
Quæ prius his vita lentis errabat in vmbris
Deſes, & ignaui tabe ſepulta ſitus,
Flammigeriſque oculis placidum bibit icta venenum
Mens mea. ſi voluit viuere, iuſſa mori eſt.

Sirii ardoribus vim comparat oculorum.

Qualis in aduerſo ſtellarum infamia cælo
Letifero ſonteis explicat orbe comas
Sirius; atque agros igni diffindit acuto,
Cum queritur raptas flos taciturnus aquas:
Sic mea ſed gemina populantur pectora flamma:
Et ſubeunt rabida tetra venena ſiti.
Sed tamen in tantis arentia membra ruinis
Soluor: vt æſtiuo nix perit alta die.
Atque ego non iam non lacryma miſer vtar inani:
Sed lacryma vtetur me Teleſilla vioe.

Amiſſa quies in Circia inſtauratur.

Aſpicis, vt liquido crebreſcunt ſidera cælo:
Noxque frequens tacitis ignibus vda micat?
Quæſitamque inter nemorum fruticeta quietem
Abdita ſopitis luſtra dedere feris.
Quique ferox fluctus furioſo tunditur Euro,
Attonitis poſito murmure ſedit aquis.
Quid merui miſer, vt laribus turbatus auitis
Perpetiar duro vincla ſuperba iugo?
Quid tibi vis, Fortuna? fuga fuga quæritur: vt ſim
Vna nouo ſemper perdita præda ſolo?
Non potes. ætheria dum Glaucia veſcitur aura,
Perpetua fidi numinis arce fruar.

Dolet non poſſe pro te dolere.

Quaſcunque aſpicio lacrymas, quas perdita mater
Fundit, inhumanos cum vocat orba Deos:
Quanta oculis demens noſtris conuicia feci:
Quòs videam votis non ſatis eſſe meis.
utrum alter: tantas capias cum pectore flammas:
Ire vel a magno flumine gutta poteſt?

Ad arma ſua.

ſtrum præſidio immanes qui fulminis iras:
Seu vis fulmineo eſt fortior vlla metu:
torta hominum, Diuumque, & quicquid vbique eſt,
Spernebam amenti mente, ſuperba anima:
ltu bellis infenſa malis, ac neſcia veſtri
Otia de amplexu vos rapuere meo.
Mollior hinc reuocat blandis inflexibus ætas:
Languida difficili colla leuatque iugo.
Iam porro quid erit veſtri mihi numinis vſus:
Quem tamen abdidicit vincere nudus Amor?

E perpetuo incendio omnia vſtum iri.

e animus tenues mihi dilabetur in auras:
Seu leuis infernos viderit vmbra Deos:
locus, locus ille meo torrebitur æſtu:
Nec poterunt tantas ferre elementa vices.
ubit me liquidas ſubter vaga flumina ponti:
Vnde dat Oceanus humida iura vadis.
tabit rapidis liquentia marmora flammis:
Inque patenti ingens æquore nullus erit.
ſo cum tanta miſer iactes incendia: monſtri
Secura, atque expers vna puella tui eſt.

Nimio Lampteros fulgore tenebras.

ia dum circum tua lactea colla ſuperbit:
Et ſtupet aſtrictis arſque decorque comis:

Liquitur incerta trepidus formidine ſanguis:
Sedibus atq; abeunt menſq; animusque ſuis.
Hiccine qui puris ſurgit mihi Lucifer vndis:
Et trahit innumeros in ſua regna Deos?
An roſeis Aurora nitens innixa quadrigis
Diſpulit inuecto pallida caſtra die?
O durum exitium: tanta ſub luce tenebris
Solus agor: ſolum lumina nocte premunt.

Amaranthidos crines alterum eſſe cælum.

Quæ diuina comis Amaranthidos aura ſuperbit:
Atq; inter faciles ludit amica ſinus:
Cernis, vt immoto ſtupidum ſtet lumine cælum,
Et tacitus placida fronde quieſcat ager?
Non hic ob immites oculos, ſæuumq; furorem,
Aut venit a duri turbine frontis honor.
Æthera quin potius videas tabeſcere, quando
Vrget ſideribus ſidera magna ſuis.
Sed rigida fieri ſpernit rudis accola ripæ:
Quæ cælo ciuis aura recepta meo eſt.

Futuræ nuptæ luſus nocturni, ne videndo Dii inuideant.

Flammeolum, & Tyrio deceptas murice lanas
Induet intacta craſtina nupta manu.
Quiq; ſibi toties me deuinxere lacerti,
Inſtituent poſito vincula vera metu.
Vnus ibi e gemina concreſcet ſpiritus aura:
Et dubio errabit limite flos animæ.
Cætera, quæ Venus, & gemini nouiſtis Amores,
Et torus, & caſti Cinxia Diua tori:
Ne noſtro inuideant cæleſtia Numina cælo:
Cæca teget tacita nox vigilata face.

Inui

Innitus Fortunam, ſponte dominam.

er ſcelerum ignota: facies, perque inuia fati
Conſilia, & Nemeſis noxia tela Deæ:
Quidnam ego non vidi? quid non perpeſſus? vbi non
Extant heu vitæ iam monumenta meæ?
Exilium, turpemq; famem, belliq; furores,
Et rabidæ inuidiæ ſpicula cæca tuli.
Inuitus mala tanta: at me nunc ferre volentem,
Seruitij infeſtus pondera iuſſit Amor.

Inter peſtilentiam, ad Nemeſim, & Iouem vltorem, & Genium, &c.

Dijrum vltores, & Dij morientis Iulij,
Et Dij, quos veteri ſum veneratus ope:
Et natale ſolum, & duri bene conſcia caſus
Numina, me ſanctis quæ rapuiſtis auis:
Dum furit immani Libitinæ inſania luctu,
Et ſortem iniuſta librat vtranq; manu,
Accipite hanc animam, meq; his exoluite: dum mors
Vna poteſt tantis mortibus vna fugam.

Claudit opus ſpretis ludibriis Venereis.

Poſt validas fati clades, fortiſque ſuperbæ
Imperia, & rigidus quæ iuga dura tuli:
Spes Dea, Spes vitæ domina & regina futuræ:
Nunc capiam pauido munera veſtra ſinu?
Siue tamen eſt, quod amans in amata regna figura
Cedit; menſque animos integra vna duos:
Iurata Iunos, ſi conſcia ſidera fallit;
Si Teleſilla datam ſoluit inepta fidem.:
Iuncta prius trahere in varios mea pectora caſus,
Nunc vocet in leges ſic quoque dira ſuas.
Iam vale Cytherea: vale ſcelerate Cupido:
Ac merito populo fabula nata vale.

IVLII CAESARIS SCA-
LIGERI FARRAGO.

Ad Sæcula.

QVÆ tacitis furtim reduces anfractib
orbes
Vertitis æternis, Sæcula cana, rotis,
Hæc quoque iam variis genij quæ luſimus an
Excipite: & fido tuta parate ſinu.
Illa quidem multam non vno vertice laurum,
Laurigerique petunt præmia certa Dei.
At niſi perpetuo vobis ſeruentur honore,
Et libeat valida tuta fouere fide:
Dedecori plus iuris erit, data perdere: quam ſit
Quæſitum meritis non habuiſſe decus.

Ad Geruaſium Marſtallerum.

Geruaſi bone, quid tibi cum latrone Brigante,
Qui ſemicoctus Chriſtianus eſt adhuc?
Tempus id male perditum eſt: ſed nec abſque periclis
Quantum Pirene barbara illuſit tibi.
Nulla quam pietas beat, nullus implet Apollo:
Cui laus recepti ſanguine aſpergi hoſpitis.
Thracij Boreæ m[illegible]is & furoribus atrum
Beatus ille qui procul ſpectat mare.
Teri ſacrum Clario caput, ſancta pectora Phœbo
Pene hauſit enſis Celtiberus impius?
Sed nec hoc licuit Deis, nec licere fatebor.
Sed nec fatebor eſſe (ſi id fiat) Deos,
O mei genij boni, & dulces pignus honores.
Interpres alti, ac certe rimator poli.

Do

Debeo hoc facili Ioue, debeo: quod amicum
Tuis benigna fata ſeruarunt meis.
Inquietor tamen acribus ſeptus vndiq; curis:
Quod te videre nulla poſt ætas dabit.
Iam qui in Italiam pedes, queq; te via ducet,
Nunquam reducet rurſus ad meos Lares.
At memento tamen tui rore nectaris acrem
Deſiderij ſedare flammati ſitim.
Sed agant patriam ad tuam cælites ſine noxa
Procul Pyrene compotem voti, ac tui.

De Baryæno.

Tunc cum eſſet monachus Baryanus, mortuus orbi
Ille fuit. Monachus corpore nam nihil eſt.
At nunc cum eſt atheos, iam vere eſt mortuus orbi,
Atque orbi, atque Deo, corporeque, atque anima.

De eodem.

Quod dixi monachum eſſe nihil, quia mortuus orbi eſt:
Erraui. hoc ipſo tetrior eſt monachus.
Mortuus impinguat ſteriles lætamine ſulcos.
At monachus ſegetum munera rodit iners.
Hinc monachus, tandemque atheos, quibus eſſe periclis
Tetri ipſo peior ter Baryane potes.

Ad Caluum.

Miſelle Calue, nanior que, inanior que
Nanisque, inanisque, caſsibuſque aranearum,
Quæ pœnitenda ſors, maligna fata fœdum
Te compulerunt in meos tam viuidos iambos?
Baſſabat ad fimeta, muccùlenta panis
Præmorſa fruſta deuorare: aqua ſitim necare,
Quam morte fama viuere in meis iambis,
Furem, ebrioſum, excoleatum, peierante lingua.

Ad Syluium, & Ioſeph Iuſtum filiós, de ſomnio diuino, atque animæ immortalitate.

Sylui, & optime Syluy frater, ac comes acer
Iuſte, iam profugi duo cara ſidera patris
Pectoris gemina o mei candidiſſima ſigna,
Pro quibus patria decus dulce morte receſſit,
Et iam amabilior mihi barbarus nitet orbis,
Deque vorticibus ferox ſic Garumna remittit,
Mitis vt veluti palus lenta profluat vnda.
Aſpera omnia læta ſunt: plena copia cornu,
Et rubus prius inſolens acre ſpirat amomum.
O boni Geny duces, aureæque iuuenta
Munus accipite hoc meum, quod dicatur vtrique,
Spectra cum rata ſomny, lucideque quietis
Indicare iubent Dei, cuius hæc mihi ſumma eſt.
Nondum ab Oceano pigras excitata tenebras
Terſerat roſea manu præſes aurea lucis:
Vt daret teneram diem, ferreoſque labores.
Tum mihi Deus ille, qui regna ſueuit amata
Lucis neſcia deſidi temperare ſopore
Soluerat vigilacibus corda libera curis.
Liber ergo animus nigra labe carceris huius
Euolauit ad extimi templa diſſita mundi.
Acceptuſque choro Deum, tinnuliſque choreis
Audiit numeroſius quicquid hic rude fertur.
O cui veteres Lares, ſacra patria, ſceptrum,
Fulgidas & imagines, aureoſque triumphos
Abſtulit volucris Dea, quæ cuncta viuida virtus
Reddituræ fuit bono mitis alite fati:
Erigas vegeta ducis dia lumina mentis,
Qua vides nitidos globos incitata ſonoris
Certa vertere continenter volumina gyris.

(ſtris hunc celerem citius ſindere auia bigis?
Atq; tardigradum ad poli tendere alta ſupremi.
Hunc ſuis radijs diem ſpargere æthere ſudum.
Flammeis rutilum comis tela fundere Martem.
Mittere Iouem manu ſceptra diuitiarum.
Cornua ecce maris Dea mutuata nitorem,
Vt myrto redimita eat pulchra Cypris odora.
Omnia his opifex bono fata numine torquet
Addiens moderaminis ius tenentis habenas.
Quæ cata facilimam ſuſtinent bene mentes:
Nec ſub ſit grauitate enim, ſicut ima, laborant.
Velle ſed ſatis eſt eis rite vt incita verſent.
Talis eſt animus tui ſepta pectoris implens.
En vides alias faces. Cerne cætera ſparſa
Quærunt nitidam orbitam, lacteoſq; receſſus.
Hic demiſſa loco tua eſt mens, & huc reditura.
Ne ſinas tibi ſic dari verba inania veri.
Hæc vbi euigilaueris clara ſomnia cæli.
Sylueum, & volo Syluij conuenire ſodalem,
Qui cluent tibi liberum iure pignora cara,
Illius referas data vera viſa quietis,
Captuſa ſophiſticis ne qua ſomnia dictis
Sæculum hoc male perditum mentibus ferat illis.
Morſque eis veniat prius, his tremenda tenebris,
Quam quæ onuſta periculis veſtra corpora ſoluit.

In familiam putrem.

Proles fœtida putridi parentis,
Partus ſordide ruſtici catelli,
Aue ſaxeæ plumbei nepotis,
Turba peſſima turba peſſimorum,
Mera nequitiæ, inſolentiaq;,
Liberique, patreſq;, auique cuncti.

De Tryphone alchumiſta.

Eſt Gallus, & eſt Græcus, & eſt Trypho Latinus,
Orator, arithmeticus, aſtricus, poeta
Metator, & exædificator architectus,
Sed Gallus is, & Græcus is, artibus tot unus
Impoſtor ad exordia ſordidata vita
Primis elementis cerebroſus alchumiſta
Carbone niger, pallidus improba famılla,
Decoctor, ut excoctor; at aurei metalli,
Nunquam miſer, & ter miſer; ipſe quod fatetur:
Tam mane tori liquit olentis atra ſtrata.
Quin veſpere poſt quæſierit auream referre
Perlucidulam turgidulam grumuli mitellam.

De Tricareno.

Cum triplici tumeant temeraria pectora faſtu
Terrarum, cæli, tartareique fori:
Regnorum fatuis populis partiris honores,
Cælum aliis vendis: tàrtara ſola tua.

Ad Popilium qui ſibi halecem ſalitum miſerat.

Ahena ſiquis offerat calcaria
Veneto, quid huic eis opus?
Mihin' canem venaticum dono dabis,
Ubi lepus nullus manet?
Telemachus haud recepit Atridæ citos
Equos, inepta curſibus
Terræ incola. Et cadauer eſt cana merum,
Ubi liquor deeſt meri.
Siticuloſi tu nepotem Nerei,
Sic mittis halecem mihi,
Ut Appulum exerta æmuler lingua canem:
Aut vappa maceret ſitim.

Aut mitte fuſtem, qui domem halecem tuum:
Aut tu ſitito, vt tu bibas.

De Alfonſo Daualo. Proſopopœia Lombardiæ.

Tyranne fœde ſæuior leone vulnerato,
Et quiritante vrſa vrſulos parente turpi cellos
Adulterumque ſuſpicante fœmina maritum,
Aut impudica deprecante pipulo nouerca:
Lepuſculo formidoloſior, fugaciorque,
Quum Lacon cluniculas afflauerit catellus.
Curſu Lacænæ, ſine morſibus valens Moloſſus:
Cui iniruenti perniciem vel eſt, vel eſſe poſſit.
Quouſque noſtra abuteris cruente parricida
Patientia ſeminir, ſecurus immerentium?
Turgens & noſtri ſanguinis ſitienloſe potu
Exeſa ructas deuorata hereditatis oſſa.
Et eſſe quiſquam ſuadeat Deos? Deos putemus?

Iocus ſerius.

Audi Popili, & Neni, quæ ſomno excitus
Nedum etiam exorto leuiter luſi die.
...m ſcripturientem blando adgarritu ſuo
...ur moleſtæ noctis decipiens moras
Narraret vicinarum fabellas mihi.
Homines dum metuunt, quas vident rerum vices,
Benefacere mancis vltro, ac mendicantibus
Aſſueunt. Quod hominum malum, ac nequam genus
Per ſe frequens, pietate ſit frequens magis,
...nania dum certo bene fieri ſciunt.
..., vt gratiam referant, cum accipiunt, inquiunt,
Anno altero vt queatis dare iterum, precor.
Mos eſt Toloſæ, cum vitam obeunt, ea die
Qui fœnerando male parta male poſſident
Multa erogare ſtolide per ſuperbiam,
Nunquam de more, ſine more, & lege, & modo.

Nam omiſsis operis permulti domi ſedent
E ſportula oſcitantes. Id parum foret.
At temulenti inter ſe rixantur male
Dictis: atque infelices conſerunt manus.
Ergo vt Bernoia vacca cornu ictus periit,
Paneſque & vina pro foribus gratis dabant:
Quidam, vt gratus præ cæteris viſus foret,
Quotannis, inquit, hoc modo detis, precor.

Ad Furnium.

Incipiant te odiſſe legens tua carmina Furni:
Qui ſperaſſem etiam vincere poſſe Deos.
Nunc vero quoniam tua me poſt terga relinquis:
Poſſe doces vnum nec ſuperare virum.
Quin venerer potius: quid enim te vincere certem?
Si tu es ego, atque ego tu: victor vterque ſumus.

De Caluo.

Quid monſtro mortem, diuine poeta, minaris;
Quod vicit vitiis omnia iudicia?
Infecit corpus terras, at ſpiritus auras:
Sic ignem faſtu, ſic bene potus aquam.
Tartara diſsidiis, cælum impietate laceſsit.
Quæ mors morte ipſa nequior eſſe poteſt?

De Dampetri verſibus & ſuis.

Quinque carmina verſibus trecentis
Dampetri bona non bonis benigne
Cæſar optima peſsimus ſalutat.
Quæ tanto meliora multa paucis,
Quanto ſunt peiora noſtra priſcis.

Ad Cupidinem.

Appetente vere primo, cum tener vireſcit annus
Vinitorque falce tonſas vitibus maritat vlmos;
Atque compari marito bucculam mugire cernis,
Et ſimul geſtire ſaltu timidulos hædulos petulcos:

...tibi ut ſuos amores garrula ut cantillat ales,
...tur deſiderata mens genuque pro puella.
...ſque abit nec audit veritatem mens monentem.
...pido, ſiue numen, numinisue es ira magni,
...uid vnquam ego male egi, ab ſeuere vt vindicaſti,
...s mei me oblitum agebas, quo tu abire noluiſti.

In malum poetam.

O poetarum fœtidis inquinatior hircis
...tibus male ſobriis impudicior aulis,
...genus repetas nouum, ſiue ſomnia priſca.
...us aquarius pater, cuius ebria mater.
...it ille vanniſer: mater proſtituit ſe.
...poeta, nec vltimi dignus are poeta:
...ndentibus Arcadum conſecrande Thaliis,
...ſere furiæ ſuis imbuere papillis,
...aque tulit cibi fruſta Cerberus ore.
...ſus es male conditis verſibus genus almum
...tare Polymniæ, Pegaſique lacunam:
...ue to, quod es impudens, ebrioſior vrna
...putare licebit hoc te eſſe inepte poetam?
...d abibit id hinc tibi. Verte, volue, reuolue:
...potes niſi Tartari præficis numerari.

De Cola pictore Siculo, qui finxit aquam.

...menides olim ſpecies ſibi finxit; vt eſſet
Unde iſta hic fierent, quæ minor orbis habet.
...tabulas vbi Cola manus admouit; ab iſtis
Quales ſunt, cœleſtis, fecit, vt eſſet aqua.
...d alia in ſummo Archetypo collucet imago,
Hæc eſt, in qua olim ſpiritus ille fuit.
...inalliceat, vobis hac dicere, calum.
Plus eſt e noſtris ponere veſtra tibi.

Ad Vidum Braſſacum.

...um multumque diuque cogitaſſem,

Braſſace optime, vera lima iuris,
Quantum diſcupio placere Muſis,
Priuatim tamen vt tibi probemur
Puro iudicio, integraque amore,
Inter Herculeos latet labores.
Boni conſulere at velis, quod huc me
Puſilla offero lucubratione:
Hac, quam ad lychnida ſemiſomnus atram,
Intempeſta ubi conticeſceret nox,
Addictus Genio Catulliano,
Raptim præcipiti manu exarabam.
Tu ſi forte quid hic ineptiarum
Offendes animo tuo ſeuero,
Tum dabis veniam mihi, tibique.
Tu intriſti tibi: ſic tibi exedendum.

Ad eundem.

Hactenus quod improbata barbaris tacet Thalia
Barbarorum reprobata cauſſa plus valebat.
Nunc quod a vobis probata, non tacebit alma Clio
Barbarorum & reprobauit praua barbaris probata.

Vino cinnamomite donat præfe-ctos gymnaſii.

Si nectaris mihi datis recentis & vetuſti
De fonte guttas Pegaſi: guttas? fluenta plena
Fluenta plenis alueis, lactis meros Latinos,
Quod nectar arte conditum eſt: artium omnium ſequeſt
Æquum eſt, redire, vt vnde ſit, redire diſcat. Ergo
Hoc nectaris mihi annum, quod muneri clientes
Nuper dedere, ruſticos cum repperit receſſus
Muſis inanes dulcibus, ſed barbaros tumultu.
Iſthuc volauit hinc. Si vos ei conſuletis, illud
Curabitis, ne plus volet. Diu volare noxa eſt.

Valete, & bibite, ego Callipotius recenſui.

Arnol

Arnoldus Ferronus Atticus miſerat inuecti-
uam in Sardum, quam poſtea per epi-
ſtolam rogabat, vt vreret.

Me tuam ergo feris monumenta exurere flammis?
Iure eodem iubeas vrere me Latium.
...ſu flagri reus, & mortis; ſit quicquid vbique
Pœnarum potis eſt ferre patique reus.
Sis reus, & pluſquam mortis: ſit quicquid in omni
Intendiſſe potes crimine ſupplicij.
...iens vacies nequeunt tenebreſcere. Vitam,
Quam morti dederas, mors rapere vlla nequit.

Fur Sacilio amico ſuſtulerat commen-
tarium de anima.

Fur tulit ille tibi non magna incommoda, quiſquis
Tam doctam eſt auſus ſurripuiſſe animam.
...dam tibi ſic ſapiens animam abſtulit excors.
Tu meliorem iſtam, quam tibi omiſit, habes.
...potius iactura: tuam pro munere nobis
Cum dat; qui frueris deteriore mea.

Ex Moſcho κηριοκλέπτης.

...um cellas vexat digitis, furtimque puſilla
Surripit argutus mella Cupido manu:
...na aperis vindex ſecurum & plura parantem
...ere ſeua fero vulnere fixit apes.
...ouit ille hoſtem, ac terram pede pulſat, & vdo
Ter quater incenſam perflat ab ore manum.
...ma tum lacrymans oſtendit vulnera matri
Singultans preſsis blæſa ſuperciliis.
Quodque adeo tenuis ſauiſſet barbara telo
Tantula ſit tanti vulneris autor apes.
...ridens genitrix: Ne me his inceſſe querelis.
Tu quoque tam paruus vulnera quanta facis?

Certat cum Automedonte, aut Anacreonte.

Tecum mihi quid o Mars,
Qui ſanguinem profundis,
Nocturna qui Cytheres
Frequento caſtra mitis?
Procul paterna regna:
Procul cruenta bella.
Abite cura onuſta
Metuque, ſpeque lenta.
Aurum vale nefandum,
Quod peierare cogis:
Fratreſque ad inuitem armas:
Diros facis parentes,
Et impias nouercas.
Adeſte mi corollæ.
Spiret recens oliuum,
Sed quale ſemiſomno
Dat Noctiluca amanti.
Adeſte mi chorea:
Poſt haſce, Somne dulcis,
Molli madens Lyæo.
Præſens quod eſt, memento,
Quis ſcit, quod eſt futurum?

Apologus de ſe & Caluo.

Vt vulpes vidit generoſum e monte leonem
Ruſtica, letifero concidit icta metu.
Lux mitem ut propius detexit poſtera regem,
Audax vicino conſtitit acta gradu.
Ergo etiam blandi componens murmura vultus.
In ſolio magni eſt auſa ſedere ducis.
Magnanimum ille caput torua ceruice ſuperbum,
Atque oculis torquens lumina ſæua trucis,

Vn

Inguiſera Stygias miſeram detruſit ad vndas:
Adludit atque atrox horrida verba neci
...um, mutuſque, idem leo, Spernis amicum,
Herrebas cuius hoſtica facta, peri.

Certat cum Auſonio.

Aut extra arato eſt circundata bucula tergo:
Aut intus ſpirant dura metalla bouem.

Item.

...ſt vbi, ait Myron, quam feci bucula? Quippe
Non fuit hæc, inquit: huius imago fuit.

De Niobe ſaxea.

Intus ſepulcrum non habet cadauer.
...tra cadauer non habet ſepulcrum.
...ſt idem cadauer & ſepulcrum.

Cum Antipatro.

Quæ ſegmentatis preſſiſſet paruula cunis
Mollia purpureis ſtragula picta notis:
...um tabificis lumen, quod ſpirat ocellis
Mollitia ſuperant quæ bona ſomnus habet:
...ta trahens liquido illa, atque oſſe carentia duro
Brachia (nam Pholoe lactea tota fuit)
...lia tela ſuis habetauit luſibus. hoc eſt:
Sola adimit Marti fortia tela Venus.

De S. auaro.

...ame, diraque fame moriturus Alaſtor
Hæredem ſeſe ſcripſerat ipſe ſibi.
...probe, quid ficto tabulas hærede fatigas?
Qui tibi non vixti, nec tibi poſſe mori eſt.

Ad Cupidinem.

...e tua, mihi ſeu mitis, ſeu dire Cupido,
Hoc dicam tamen, hoc, pace Cupido tua:

Et puer es tu; & ſtudia tua eſt victoria. Cuncta
Ecce amo, te præter, omnia. non amo te.
Iraſcere mihi: nec erit, quod amare potis ſim?
Nil ne etiam? Inuito te hac amo: non amo te.

Ad Dampetrum.

Diuinum mihi Dampetrum quod olim
Finxeram, mihi dixerant amici;
Perſuadebat opinio volenti
Summa, ima, omnia de bono poeta:
Ius amicitiæ iubebat, illis
Crederem omnia de pio poeta.
Nunc cum altos animi mei receſſus
Atticis myrotheciis refuſi
Colliquamine nectaris Latini
Intimos animi imbuit receſſus:
Oro ignoſcite candidi ſodales
Non vobis, mihi non mihi ipſe credo.
Qui putaſtis amiculi puſilla
Tam grandem recitatione vatem
Principem recitare literarum?
Non poteſtis. At o tibi tibiipſi
Soli Dampetre, Dampetroque ſoli,
Tuo carmine maximo poeta
Pote oſtendere maximum poetam.

Ad Lapidanum.

Ne ferox hiemis gelu pura corda retundat,
Corda Melpomene Dea digna, dignaque Phœbo;
Paruuli moderator o Syluij Lapidane:
Mox vbi pede ſordido prela pomifer annus
Decoloribus ebrius inquinauerit vuis,
Mitis accipies Dei læta dona trimatris:
Nam prius Semeles locos turgidos ſinuarat:
Mox femur Iouis intimum fecerat ſibi cunas.

...lum ... pore nouo meis creuit in ſabuletis.
O Deum ſemele genus, mater alma bicornis:
...ppiter pater ardui temperator Olympi:
...ſtra pignora habete vos. Nil ego moror iſta.
...tiuum volo Liberi, latus omnino, fœtum.
...s ſimul latice inclyto Pegaſi bene tunctus
...s pigrum ignigeno ruat, percuat que furore,
...mque patrem Polyhymnia Lapidanum:
...t dicta Polyhymnia Polypinia fiat.

Luſus amatorius.

...rripuit mihi me Somnus, ſed ſurripientem
Durus Amor, mordax, curaq; ſurripuit.
...rripuit Bromius vigilacis tædia curæ.
Solus reſtat adhuc imperioſus Amor.
...ſt hunc ſurripere haud potis eſt vis vlla Deorum.
Non ſi ter tanto numina plura forent.
...ni cuncta poteſt, & cunctis plura Thyella:
Aſt hunc nec mihi ſic ſurripere illa poteſt.
...m ſeu me fugit illa, furens mage creſcit Amor mi.
...ue petit dulci nectare, creſcit item.

Ad Atticum de Mauro.

...ne Scaligera quod non lapis Attice fiat
Maurus iners, quæris? ſaxeus ante fuit.

Aiax Oileus pictus in tela.

...pice diſiectis crepitantes nubibus ignes,
Quos quatit vltrici Palladis ira manu.
...t rapidas moriens furiato pectore flammas:
...de minas rigido lumine ſpirat adhuc.
...ris tenues non læſas fulmine telas?
...rcere vult operi magna Minerua ſuo.

De patriæ deſiderio.

...lae, grauiſſimi candidiſſima patris

Inter omina ſanguinis, militaris origo.
Qui ſacram, referens auos, fers nepotibus auram,
Quis dies roſea vehens flaua munera lucis
O mihi veteres Deos, patrioſque Penates
Monſtret e vitreo ſinu Sirmionis amœni!
Hic ubi pelagi modo, legibuſque ſolutus
Vitreas aperit pigri Mincij pater vndas.
Quave Barbara mitibus collibus iuga mutans
Obſitus cumulo aggeris, pontibuſque ſuperbus
Incitas Atheſis ruit vorticoſus arenas?
Orbis o veteris decus, flos nitenſque recentis
Te voco Italiæ nitor, te parentis ocelle,
Quæ Iouem gremio gerens, dona robore Martis
Mater ingenijs potens, nec feris minor armis
Multa millia ciuium ſplendidiſſima nutris
Igneis animis truces, mite pectus habentes,
Dexteras animis pares, Martioſque lacertos.
O mihi tot habens Deos, quot Ioues, Dea, ciues,
Serios, faciles, graues, nulla in arte ſecundos.
Qui Atticis quoties iocis mellea ora reſoluunt,
Spirat e roſeis labris tranſmarina Cythere.
Siue ſeria condiunt cantionibus orſa
Muſa Mæonij ſenis conticeſcere gaudet.
Qua deſiderium mihi hoc vlla leuat hora?
Cui ſpei reliquum nihil: cui ſuper nihil extat.
Haurio arma, duces, equos, viridemque iuuentam,
Eductaſque polo domos, bellicaſque cateruas
Ægrum in illuuie trahens ſpiritum miſer, abſens.
Unus hoc potuit mihi pertuliſſe leuamen
Charilaus ab inclytæ flore nobilitatis:
Mente qui tenera ſenum priſca ſæcula condens
Patrij genium ſoli, ac regna fronte reportans
Ne fleam patriæ memor: ſolus omnia præſtat.

Ad Sabinum.

ne, quod me verſibus tuis vehis
Suprema ad vſque ſidera.
aque dictionis aureum ſtilum,
itumque flumen prædicas:
nnibus quemadmodum ſodalibus.
Mihi relatum identidem eſt:
rum Heluius ſic principem locum ſibi
Utrique iure vindicat,
literarum, vt candide mentis nota
Retro relinquat ceteros.
ttago Sabine, ſed grates meras
Puro profectas pectore.
qui mei, meæque plane conſcius
Obſcuritatis perditæ
gere merito laudis id queam tibi
Quam tot labores poſtulant.
tique iure poſtero, & priſco ſimul:
Et quale nunc eſt ſeculum.
n obliuione & negligentia boni
Nomen poetæ qui obſitum
deratumque popularibus tuis
Sic libera manu aſſeris:
n quis poetam, quis poetarum patrem
Te non, Sabine prædicet?
quem patronum Tullius ſenſit, fori
Te vindicem priſci neget?

De Bardotto Franciſcano.

dottus ſimilem medicis ſe dicit, & inquit:
uellunt morbum ex corpore, ego ex animo.
t potius ſimiles aliter, ſi comparet. Illi
otibus immeritos, vocibus ille necat.

Quin

Quin potius ſint diſſimiles, ſi diſpicis. Ille
Carnifices miſeri corporis, ille animæ.

Ad Andream Melanchthonem.

Non tibi dolet, Melanchthon, vinculorum acerbitas,
Sic fortis es. ſic ſpiritus dictat Dei.
Nos dolemus his malis te detineri peſſimis,
Dolore, morbo, carcere, & ſiti, & fame.
Siquid officina poſſit noſtra Chriſti munere,
Opesq; quantum iure ſupremo valent:
Id tibi dicamus omne: fortitudo, veritas,
Virtus, poteſtas, dignitas Chriſti, decus
Eximat pudore triſti, ferreisq; vinculis
Reddens ſereno lucidum vultum polo.
Perfer, obdura, precare Cælitum regem Deum.
Deum inuicem precabimur Deo ſatum:
Soſpitem redonet aura patriæ, patri, domo
Carum, atq; amatum, & ſplendidum, & lautum

Ad Mellinum Sangelaſium.

Melline Franci gloria luminis,
Melline montis fama biuerticis,
Quem fama ſe maior, minor te
Atq; tuis meritis triumphat.
Sunt, quos fluentis curſus Horatij
Leporq; dulcis, grataq; puritas,
Et flexus ille par Deorum
Cantibus arripiat ſtupentes.
Trahatq; ſecum, more ruentium
Septentrionum, aut Eridani trucis,
Pallente paſtorum magiſtro
Inſubricum populantis aruum.
At me audientem ſub numeris lyram
Tuis loquentem candida ſecula,

Qui

...ulus reuiuiſcit reſurgens
...ilibus ſtudiis Apollo,
Nec faſtuoſæ barbitos aurea
...be reductum collocat in ſinu
...lce ſonantis incitato
...elpomenes quoq; digna plectro.
Quem priſca auorum Martia pectora
...uerſa Muſis, atq; choris Deum
...ſtant vobis pudorem
...m meritum animoſe tollis.
Sic dia ſudi ros ſoboles Poli
...ſa dira tabe Caniculæ
...integrat refecta, quantum
...pere Cereris repoſcunt.
Sicut legentem prata per auia,
...q; limas ſerta Polymnia
...a; miram ur domare
...imperioſa fata.
O ſons beati carminis, vt tui
...ere lerge fluminis agmina.
...de inuidere vorticoſo
...at Atheſi Tyberiue poſsint.
O ille felix ter, quater, amplius,
...tuus ros cælitus excidit.
...dines imminentem
...abdet timidam querelam.

Ad Matinellum Cyprianum.

Quo me pacto habeam Marille quæris?
...pacto me habeat parabilis ſors?
...mutauerit impudica vultum?
Expingam hac Eryſichthonem tabella
...m horribilem eſuritionum.
...igal quatit, haurit vſq; ad oſſa
...tus penitiſsimis medullis.

Mars

Mars circumtonat impio furore.
Lites crimina peſtilentis orbis
Laus ſunt maxima ſeculi nocentis.
Æger, aridus, imbecillis, expes,
Expecto, expeto, prouocoque,
Ne te decipe barbaro ſolacio.
Et ſpes abiicio, & pedes requiro.
Et expem refer, expedem referque.
Ab ſi non queo pugnam inire, vt ante
Saltem huius vice non fuga eſt relicta?

Mediocritas.

Ne Gyge mihi, ne proterua Mida
Effer munera: ne ſuperba magno
Mendax Græcia quæ iacit tumultu.
Ne mi cædibus inquinata diris
Latis otia comparata fundis.
Arridens mihi vita, parca, læta
Se contenta, ſibi modum reponens
Me in cœlum referat beatiorum.
Illud nil nimis eſt nimis probatum.

De Caluo.

Caluum neſcio quem in meis libellis
Inuenis rabie inuida inquietum.
Diris ſordibus obrutum vetuſtis
Matriſque & patris, atque aui, atque auorum.
Ego neſcio quis ſit iſte Caluus:
Niſi ſit, qui aſinos fricabat olim.

De Britone.

Nullus Brito bonus: memini dictum eſſe poeta.
Hoc addo: non ſi ſit quoque Brito Deus.

...inquit malum tunc Brito Deum prius eſſe putabit:
...Brutum faciat quam Deus ipſe bonum.

De Druſaco & Sabello.

...ſito merito laceratur fœmina. Monſtrum
Non niſi Druſacum gignere monſtra queunt.
...m eadem immerito laceratur fœmina: ſi non
...Aut par aut potior inde Sabelle venis.

De poeta bibaqua.

...ter aquæ, ſi ſcripta, mero ſine, languida tangis,
Spongia tantundem grata repones aqua.

De Atti.

...mihi Gallicanus Attis,
...deſem fugitantior laboris,
...ſegnitie obrutus veterni.
...ſtipe ibi illico ſalſus ille, bellus
...intrus in aurium receſſus
...dunt ſceleratam eam Mephitim,
...eructas bibulis ſenis barathrum.
...ille, ille ego, ſegnis, & pigellus,
...flatum, ocior in pedes, ſagitta.
...Attille tibi bene ac benigne
...s quæcunque petiueris petenti,
...m ſtercore diluis veternum.

Ad Apollinem.

...Aurei plenum meditantis ictum
...ebat ſincere, paterque Pæan
...ſimus, quali premit aura durum
Daunia Fatum.
Seu feras certo metuende telo
...ſcis: ſeu te poſitis ſagittis

Suſpicit

Suſpicit Delos reducem, tuoque
Pondere gaudet.
Da mea flexum lepidum Camœna,
Dum comes luci Zephyrus cadenti
Icarii ſæuo Cane ſtante campos
Mulcet hiantes.
Lenit alterno ſpatioſa colles
Feruidos greſſu requies: amatum
Taurus abrumpens opus, otioſas
Ruminat herbas.
Prodige effuſam taciturnus vmbram
Legit æquati genius diei.
Errat in campis vacuus ſoluto
Pectore coruus.
Dum mihi ſæuus moderator arcus
Hoſtis inuiſæ Veneri quietis
Ingerens flammas vafer obſoletum
Suſcitat ignem.
Blandaque antiqui memorem furoris
Dictat accentum lyra: nec iocoſis
Abſtinet vocalis amico ab antro
Pulſibus Echo.
Vber arguto ſaliens fluento
Fiſtula arridet: trepidumque puro
Geſtiens riuo fluuius canoras
Temperat vndas.
Muſaque hic mecum leuis obloquentes
Expedit chordas: vitreumque vultum
Verba defoſſis oculis doloſo
Lumine dantem.
Cantat: & claras hilarata flammis
Per leueis ducit numeros, pareſque
Dulcis impellit tremulos vaganti
Pollice neruos.

Gran

Grandior ſano Latium tumultu
bellum cantet grauiore plectro,
...m ferit forti pede concitatos
Agmine campos.
...Mens innixo tumidum cruore
...s depoſcunt: neque caſtra molles
...curas, & amica noctis
Bella canentem.

De tribus lupis.

Tres Agenni ſunt lupi acres: peſtilens eſt vltimus,
vorax mirum in modum ille: ſed ſecundus eſt pecus.
...mus eſt leo famelicus ſitiens ſanguinis.
...tis videtur ille, qui ſecundus, optimus.
...cumbis, ſi ſapis, ne edas: quia dixeram pecus.
...ortuum nam edet vigens te, vel vigentem mortuus.

Niobe. Certat cum Callimacho.

...uum Dij me marmor, de marmore viuam
Praxiteles: tanto plus valet illa manus.

Eadem.

...quæras Niobes quare eſt exanguis imago.
Quod Dij fecerunt, ars imitatur opus.

Ad Maidiuium & Bergium.

Maidiui optime, multum amate Bergi,
...æ tecula noſtra, bini ocelli,
...atius plauſus ago benignis,
...e vos detinuere: ne miſellum
...trum deſereretis hic ſodalem,
Mida ſequeremini culinam.
...are corcula bina, bini ocelli,
...prendebitis, hic iocabimur, ne
...de forte ſequamini culinam.

De Broteo.

Vxorem non ducebas, te duxerat vxor:
Non illam, illius dum ſequereris opes.
Qui ſequitur, rapitur? qui ducit, ducitur? hoc eſt,
Monſtrum hominis decuit non niſi monſtra ſequi.

De eodem.

Qui Venere irata roſtro ſit turpis adunco:
Is ne tortam Veneris ſecum habuiſſe poteſt?
Qui Latia Venere inuita vult diſcere Romam:
Quicquam Romani huius [illegible] poteſt?
Pallade qui Graia infenſa Propylaea minatur:
Eſſe Periclaeo huic nectare gutta poteſt?
Os turget: ſtrepit in Latio: frangunt Athenæ.
At pius eſt: immo pernegat eſſe Deum.

De morte auiculæ Bandelli.

Cur flet auem Bandellus homo? canit ille canora:
Et vati vates, & numeris numeros.
Nam ſi quem ex meritis cæleſtia numina curant,
Digna erat in terris viuere ſemper auis.
At ſi inſtant meritis cæleſtia numina: nulla
Digna illam in terris turba videre fuit.
Quod ſi nullam habuit talem ſibi Iuppiter: ipſis
Debuit inferior Iuppiter eſſe ſuis.
Quin ſimilem ergo tui quia non habet ille poetam:
In cælum pariter ne rapiare, caue.

De Bandelli amoribus Thuſca lingua decantatis.

Maxime Phœbigenum, cui Thuſco æqualis Homero
Lydia Mæonio nectare vena fluit:
Vnde tibi ætherios immenſi numinis hauſtus
Largus opum pleno pectore ſpirat amor?

...mu tuis vates, tanta eſt Lucretia. An ipſum
Hoc illi dederas? an dedit illa tibi?
...tale impenſis, tranſcendes ſidera. Sic te
Dat Dea, tam rari carminis eſſe Deum.

In picturam Iacob dormientis ad ſcalam.

...vides immortalis monumenta triumphi,
Tot tibi Martigenas qui pepigere duces.
...terram domitam premit; hinc expugnat Olympum.
Haud aliter decet hæc ſigna referre Deos.

Ad Diam charactere Catulliano.

Dia flammata requies Camœna,
...ferox ſagittiferis lacertis
...hinc illuc volitans in ignes
Arciger urget.
...ego hunc tecum per inhoſpitales
...fauces, inimica nautis
...qua vorticibus procella
Tunditur Euri.
...per immenſum pelagi profundum,
...lavat Sol emeritas quadrigas
...latus ſalſo Heſperius Palæmon
Subluit æſtu.
...per incerta loca cæca Solis,
...dirique Acherontis undam:
...præceps Phlegethon amarum
Evomit ignem.
...nubilentas operoſa luces
...tulenta facis, protervo
...noſtrum ſine fine læſum
Frigida pectus.

Mutuum poſt quam dabimus vices ſin
Spiritus tractum relegens ſupinum
In te abî diri rapido furoris
Percitus œſtro.

Nunc ſequens priſcæ fugitiua vitæ
Cor ſua veſtigia, te requirens
Hæret, ut caram ſobolem per alti
Anxia Pindi

Ingemit raptam miſeranda mater
Stercoris prædonem agere, aut ouilis
Proditorem accuſat, & immerentis
Perfida prata.

Ipſa vox mœſti ſpeciem doloris
Intimam præfert; quotieſque natum
Inuocat: ſylua reduci fateri
Voce latentem.

At virens pulſum lateris tenelli
Illius fulſit torus: ut vagantur
Pulcher illuxit locus, & reducta
Sepibus umbra.

Illa ſi dumos virides lacertos
Audiit motare; micat repente
Auribus fictum metuens metum, & vanam
Anxia ſyluam.

Ad Maidiuium.

Audi Maidiui, quid illinc agentis, male
Hominum iudicio forte fortuna euenit.
Poſtquam fato Budæus eſt functus ſuo,
Venerunt ad me literæ a Gato meo.
Multa perhumane, amice uiſitatum præter id:
Ut principatum literatorum mihi
Nunc vindicarem, dum ſedes, inquit, vacat.
Pro meo inſtituto paucis reſpondi, Gate

...uenit Budæ, is, qui non primus fuit,
...ec primus, nec ſecundus illo eſt mortuo.

Mulieris idea rara.

...ara loquens, vacuata ſuperſtitione, pudica,
Magna ex parte domi ſedula, rara foris:
...n conuiuia, non ſcenas, nec templa fatigans,
Nec fugiens: nil dans, & nihil accipiens.
...n percontatrix: non vicinæ incita luxu:
Non memor dotis, neue memor generis.
Attenta imperiis: facile officioſa marito:
Simbularis, patiens, ſobria, munda, pia.
...on ſuſpiratrix, non fletrix. denique tantum
Ipſa ſibi placeat, ſi placitura viro eſt.
...æ grauia atque operoſa? Nega bona. durius atqui
Mauriſque opera, quæ volet eſſe mala.

Io. Petrus Vſpertus mihi ægrotanti morbo, amore, & æſtu anni.

...æſti celſis in collibus vrimur æſtu,
Ventus vbi aſſiduo flamine tecta quatit:
...o te coniiciam torreri, Scaliger, igne
Et Phœbi, & quo nunc Itala terra calet?
...ſtum te antiquis mulierum viribus vrat
Aut vterque ignis, acrior ille tamen.
...inc ætatis onus, morbi hinc incommoda tanti
Me torrent, curas exacuuntque meas.
...uo melior quiſque eſt, plures hoc inuida fata
Intendunt laqueos, inſidiaſque parant:
...lida vidit Therſites funera magni.
Hectoreo fratres iuſta tulere rogo:
...inde caue, & tua quo vita eſt præſtantior omni,
Hoc vita maior ſit tibi cura tua.

Reſponſio.

Si nequit Æoliis pacari flatibus æſtus:
Inq; altis auget collibus aura faces:
Hoc vobis dant fata, quibus licet æthere largo
Cæleſtes propius poſſe videre Deos.
Id miror magis: æterno mea flamma triumpho
Si me plus abſens plus coquit ignis ſuo.

Ad eundem Vſpertum xenia ægrotans.

En Vſperte tibi præſentis xenia mortis.
At tu felici ſidere viue diu.
Sic tibi blanda ſuos tua Martia donet ocellos,
Infigatq; tuis oſcula ſancta labris.
Hac miſera ingrato committes verba ſepulchro:
Ni prius hic, prius hic mortuus eſſet amans.

Ad Georgium Buchananum.

Felix, Georgi, lactea vena pater,
Quæ ditat immenſum mare:
Quid barbarorum voce ſquallentem abſona,
Meriſq; nugis obſitum,
Ineptientem non ferendis artibus
Audire memet poſtulas?
Plectrumne Phœbo temperante, Marſyas
Tentabit ictum pollicis?
Amabiles Thalia ſi faciat modos:
Garrire pica geſtiet?
Te natum ad alta Pegaſi cacumina
Tepente ſuſcepit ſinu
Regina ſacri magna Calliope ſoni
Liquore non noto imbuit.
Deditq; palmam fortis dicere generoſius,
Latina quot colit cohors.

Puris beata voce teſellis niter
Perſtringit aures candidas,
Flexuq; ducta vena dulcis aureo
Quam ſuſtulit, iterat ſitim.
O me ſuperbum mole ſublatum noua
Te literatorum Deo.
Deſideratum abeſſe ſe, vt ſcribis, doles,
Quod aliquid eſſe me putes.
Tu ni ipſe contemplator: in quo cuncta ſunt:
Et vita lenes tua.

De Griſaco.

Carnifici a medico conſumptus tabe Griſacus,
Factus mortis ope eſt albidus, ante niger.
Exclamat vulgus: Se viuo pulchrior. Atqui
Exclamat ſapiens: Pulchrior, & melior.

De Galeno, Pontano, Eraſmo.

Qui nimis arrodit, nimis ipſum ſe anxius vrget,
Hunc neſcire manum tollere de tabula.
Aſt vbi tu cumulas Aſiatica tadia nugis,
Hoc neſcire manum eſt tollere de tabula.

Tumulus Sabot Catelli Bandelli.

Cana fides, modico fueras quæ clauſa Catello,
Cumque fide raro numine iuncta Venus:
Gratiaq; & variis artes qui luſibus ambis
Nequitias faciens delicioſus Amor.
Quo nunc ibitis? aut quæ vos noua ſcena recepit?
Poſtquam actus pompa funeris ille iacet?
Parue Sabot, res mira, ac Thuſci cura Maronis:
Et quouis merito cælite digne Deo:

Et tumulum, & lacrymas, quin & pia vota tuliſti,
Et fineret, ferres carmina digna dolor.
Quantus eras, cum tam grandis nunc pectora vatis
Tam modico tecum marmore tectus habes?

Dedicatio Theocrenes fontis Viueſiani.

Uuidi ſoboles Iouis,
Vitrei decus ætheris,
Cuius in gremium pater
Lucis, Oceanus pater
Hauſta viſcera fudit.
Cui prius latebris fera
Rupis, indomiti iugi
Deliteſcere fas fuit,
Fas fluenta nouo nouis
Sacra prodere cælo.
Non equi leuis vngula
Bruta te elicuit foras.
(Nil niſi Deus hic agit)
Qui creauit, is & vocat
Scaliger Theocrenem.
Surge purus ad obuia
Pura lumina Solis, vt
Non olens caper, aut ouis
Imbuat ſcatebras tuas
Immerente cruore.
Non meri tibi fundere
Poculum licet: at tuus
Ipſe totus eris ſacer,
Cum nouas liquida bibes
Vatis aure Camœnas.

Iudicium.

Quod me rogarunt heſterna die viri

Do

ecti & faceti Vſperte, id nunc ſcribam tibi.
uid de Longolio ſentis? inquiunt. egon'?
audem ſutorem, qui ſemper domi ſedens
illa reficit: ſed veſti illi nihil ſubeſt.
uid de Budæo? ferrum hic, & ſilices ſpuit,
uibus necantur aures audientium.
aſmi arena quauis aura tollitur:
lumine ventoque ingruente diſperit.
At quid Doletus tractat? Reſpondi, lutum,
am nec calcem, nec arenam vult porcus ſibi.

De catella.

uca mirificis parturiendis apta catellis
Se mater Melite eſt ex Adamante meo.
m paruo ſtudium, tam pene in corpore nullo?
Sic paruo, aut nullo clauditur orbe fides.

De ſuo morbo.

go ego, qui nec fata hominum, nec facta Deorum
ſcrabam amenti pectore, torua anima:
a Diuum bona contempſi, qui ſidera ſpreui:
Qui magni irriſi tela triſulca Iouis,
ector: & indomito nequicquam obſeſſus ab igni,
Exitij patior pignora certa mei?
mihi ſum, vt deſim, & deſum vt poſſim eſſe ſuperſtes?
Omnia num feci, nunc nihil vt fierem?
rat adhuc vis fulminea veſana iuuenta.
Vt vir ſim; ambitio non ſinat eſſe hominem?

De ſua tabe.

iliatum in viridi tererem piger otia ripa,
Quæ ſtabili rapidas obice carpit aquas:
mihi tota ſibi peregrina refulſit imago:
Infremuitque intus fractus ab ira animus.
ando? vbi? quiſnam autor? queis me artibus ipſe reliqui?
Qui non ſim, quare vita vocanda mea eſt?

Somnium non fictum, ad Matthæum Bandellum.

Anima cum libera foret ab officiis ſuis,
Quas vulgo functiones ciuiles vocant,
Propter dolorum impedimenta, quæ mihi
Quotidianum interdixere uſum mei,
Reducta in artem principem, ac veram, ſui
Compos, domina, regina, meliores vices
Sibi arrogauit, ſerua exuta compede
Ac ſibi ſeſe inſinuata, mortalis globi
Aggreditur principia aſſequi, ac verum Deum
Et iuncta cum cæleſtibus cohortibus
Vetera recenſet: dehinc contemplatur noua,
Et proſpicit futura conſulta, & rata.
Idcirco nox eſt tertia, quæ futura ab hac
Diſtabat: cum ſum viſus certis ædibus
Superuenire tum inchoatis candido
E marmore. Ibi materia ſimilis plurima
Iacebat. Igitur ego operi accingor nouo.
Imponitur lapis vnus, & item alter, tertio
Additur & quartus: adeoque ad amuſſim omnia.
Sed mirum dictu: cuncta viſa creſcere.
Placet. Laboris tædet, & tempus monet
Domi expectari. ego ædes, ſomnus me deſerit.
Poſtridie eius diei quæ eſt ſecuta, nox
Eundem apparatum marmoreum oſtendit mihi.
Accedo. Video templum, non domum. Magis
Placet. parem operam pono, quam prius. nihil
Minus creſcere cæmenta mirandum in modum.
Cum me laboris inſolentem, & marcidum
Somnus reliquit: nocte ut alia fecerat.
At quæ antecesſit hunc, in quo ſcribo, diem,
Oſtendit montem caleaductum, & arduum.

...abris, ſcrupiſque obductum, ac vepribus obſitum.
...ſummo lux immenſa: ſedes commoda:
Aquæ ſalientes: herbidi ripis tori.
...ad radices multi ex multis gentibus
...rmati, inermes, ſaturi, conſumpti inedia,
...es, puellæ: tum ſtatæ ætatis viri
...ambulare, volitare, aditum quærere:
...tur per pericula, atque incommoda
...cumes opera quiſq; nanciſci ſua.
...addere gradum. primum illi irridere me:
...ſtomachari. Ego nihilominus tamen
...Mihi ipſe dare animum, & illis verba: neq; me in eo
...ſerunt articulo occaſionis tam bonæ.
...beati tandem compotem loci
...receptat, feſſum, ac latum. aſt illico
...ſit dati ſomnus, & laboribus.
At tu Bandelle, qui cælum propè es meum:
...audis, audiris. (proh Dij, quid tu vis tibi?)
...ſteriles glacies hiberno gelu:
...aſſlaris aura, & illo ſpiritu,
...mihi te fecit iam poetarum Deum:
Aut ſomnium interpretare: aut ſi quid mali
...amico quod graueris ſoluere,
...vt a me hæc auerruncaſſit Deus.

Dedicatio theatreoli naturalis Viueſiani.

...frequens ſaxo quæ circunfuſa ſilenti
Sibila argutæ turba canora comis:
...adnutans denſo ſoror orbe ſorori
Fitque amplexus tentat inire ſuæ.
...rapidi, Syluane, Canis molliſſimus horas
Frangere, & his cryptis membra leuare potes:
...gelido de fonte ſacros hauſire liquores:
Grandiaque ancipiti carpere poma manu.

Cætera

Cætera, quæ faciles promittunt gaudia Nymphæ,
Vel cælum hac denſa nube latere queunt.

De Ligure.

Vipera Tartareum Ligurem calcata momordit:
Ipſa & obit: par mors vtraque vtrique fuit.

De Sobrino, & Petrono.

Sobrino nihil eſt a me, niſi lora, profectum.
Aſt dono inuito millia multa dedit.
Petrono a meipſo plus meipſo eſt ſæpe tributum:
Qui extremo in caſu mutua pauca negat.
Ruſticus illuſtri differt hoc, candidus atro.
Quid precer vtrique? hoc: ſit, quod vterque velit.

De Poetis.

Si hæc eſt conditio miſera, Solimane, Poeſis,
Poſt neglecta ſuos vt iaceat cineres:
Ah ego vos multas optem ſiluiſſe, Camœnæ:
Morte hac vita illa ſi ſit emenda mihi.
Pauper, & ingratis Clio blandita valeto.
Si quam alijs vitam comparat, ipſa caret.

De Amaſio non ficta.

Conuomuit cyathos patinator amaſius: Aura
Ter, quater infami concrepuere nates.
Somno vincti oculi: vino inteſtina ſoluta
Signarunt caligas fœtidiore nota.
Diffugere omnes. ſic ſic iuuat, ille, fugaſſe.
Aufugite: inque malam hinc ocius ite crucem.
Et rebibit, quantum vitreum compleuerat orbem.
Sic demonſtrandi eſt circulus iſte modus.
Di tibi dent, quæcunque cupis, vomitator Amaſi.
Rem facies. Nullo ſic perit hora modo.

De fuco.

Magna Gallia plurimis trophæis

…agou Galliâ maximis triumphis:
Felix Gallia voce multilingui:
Immenſis opibus, ſitu beato:
Diuina ſapientia referta:
Inſignis pietate ſingulari,
…ue perdita proditore fuco eſt.

De Caluo.

…lue bibis vappam, generoſa Chaloſsia vendis,
Hæc bibere eſt aliis, vendere, Calue, tibi.

Ad Goueanum.

Te licet innumero anteat lectore Toloſa:
Regia etenim, & claris conſpicienda viris:
Anguſtaque premat Cadurcos mole ſenatus,
(…ui ab excelſo numine iura vigent:
…s tamen potiora tuæ ad miracula linguæ,
Inq; loco veteris fratris habendus adit
…lauus extrema non vltima cura ſenecta,
Quo indocto patrem viuere poſſe neges.
…gnore non opus hoc fuerat: ſed pignus habes, ſeu
Cordis habes animam, ſeu cor habes animæ.

Epitaphium grammatici Mauri.

…rbarie miſerum Latium quâ conſpuit atra:
Dedidicit pure quo duce Roma loqui:
…idicula pueris cathedra, ſcuticaq; relicta,
Nunc docet informem barbara verba canem.

De Bareno monacho.

…quis peior eo eſſe poteſt, quod peſsimum habetur,
Peior tanto bis, terq; Barænus erit.
…ec quicquam eſſe poteſt peius peiore Barano,
Non ſi ſe attentet vincere velle ſimul.
…, vt ſe vincat vitiis? quin poſſe Barænum
Vincere ſit nuſquam vis potis vlla homini.

Nulla

Nulla hominis vis, nulla pole, vis nulla Deorum,
Non ſi ter tanto numina plura forent.
Si qua illum fecit, tum in eo natura quieuit,
Si non naturam fecit & ipſe ſuam.

Ad Venerem.

Alma parens Amorum,
Heſperus quos purpureæ conciliat nutrita:
Tu potes imminentem
E polo in ſyluas gelidam ducere Noctilucam.
Nec minus inquieto
Peruium ponti fremitum ſternere rite amanti.
Te duce coniugatas
Ebriis thyrſo increpitas frondibus impedire
Lyncas amatus Euan.
Tum decus veris Zephyros floriparis ab antris
In gremium Cybeles
Euocas, poſtquam teneri cura memordit Atys.
Frigida reſtituto
Iam vacant anno nemora, & canities receſſit.
Flumina laxiere
Profluunt curſu, & ſolitas iam didicere ripas.
O numeris iocoſos
Mollibus conſperge ſales, & Latiam decorem.
Tædia dum ſoluta
Voce declino, & ſtrepitum ſolicitoſq; vultus
Æoliaque mecum
Docta vocales animet pollice Dia chordas.

Epicurus.

Lude, bibe, obgræcare, piger. Quid ſcire futurum?
Quid mens ſolicita feſſa labore iuuit?
Vt potes, & potes, & edas, mortalis ſenex.
Viuere namque & non viuere, prorſus idem.

Hæc tua ſumma eſt. Momentis viteris. At te
Mortuo habebunt alij omnia, tuq; nihil.

Dedicatio quercus Viueſianæ.

Cui cælum, cui terra parens, terraq; parentis
Parent fœcundo viſcera plena ſinu:
Hæc tibi pro veteri vita mortalis honore,
Et quod ſeruato fert ſibi ciue decus:
Qui das, qui ſeruas vitam, bone Iuppiter, idem,
Et vitæ, & mortis munera quercus obit.

De Marano.

Iudæus Syrus eſt, ſed ſe negat eſſe Maranum,
Signa tibi dicam: cætera mando Deis.
Cum pars Moſi data ſit, pars altera Chriſto,
Sed cum Moſes Chriſtum habitare vetet:
Cor tenuat Mahometes: ſimulant tria verbula Chriſtum.
Poſtquam ſigna dedi: cætera mando tibi.

De Secundo.

Culina, myrotheca, proſtitutrina
Sunt res Secundi ſceptra, regna, regia.
Quid tu horrida, inquit, ille cum meditrina
Valent ab oculis ventre, lumbis, cruribus?
Valeo hercle, nec opus eſt mihi his quicquam.
Quomodo vales, Marane, ſi nihil vales?

Hyporchema omnium poematum operoſiſſimum Baccho, Sileno, Pani, Gratiis, Cupidini, Cybelæ, Veneri, Heræ, Nemeſi.

Rem citus ego pede celere magis ago numeroſa
Abeoque Venere duce ſuper alta loca volans.
Me humero Amor ibi gerit: alia imbi nitida Charis.

Age

Age fretigena Dea, Deus age puer, vbi fere?
Prius agilis anima mea, modò pauitat: alias
Catarefugere voluit: adeo ſtupida metuit.
Sine mihi, quæ habeo vetera: noua nihil ego moror.
Dubia mala nimis auidus oculus opera bibit.
Video quid? an adit ea iuga ſatyrica fera vis?
Tenuia folia, thyaſitega, faciſera quatit.
Vetulus humiliter alibi ſedet homulus aſino.
Stata creperipeda ciet alia tripudia cohors.
Furor, odia merà, calida, tumida, rapida fuga.
Laticis hic opicus onere madidus. At at etiam
Grauia gladia gemina, ubi, ubi alio age tua flagra?
Colubrigerula Furia capita rotat, vbi vlulat.
Maria Zephyriſfremus ſenex etiam & etiam ſtatuit.
Viduum operis abolet caulinga tenebra polum.
Capra, lepus, equus, ouis, aquila, leo, lupus, aries.
Latibulicola pecora frutice latera ſinuant.
Strepit ibi caua ſpecula, viridia nemora fremunt.
Sacra nequeo ſat abolita repetere loca pedum:
Facilis vbi memoria ſtatuit initia animi,
Memoria tremula, fluida: beneficia pereunt,
Vacua rota velut. Ea paribus habita radiis
Spatia premit alia, & alia, ſinibus vbi agitur.
Ruit ita cor alacre, validaque nouaq; rabies.
Quis erit ad ea bonus, & ad ea quis erit habilis?
Ades hederi amemorinaga, pete, rape, quære, trahe.
Reſiliat age crepitus, aderit ſibilatro minax,
Specua ſopor vbi liquidus animi hebetat obiens.
Quid ero? gelida mora negat hilarius ea dare.
Utinam habeam aliquid, inopia quo abeat alio abhinc.
Labor inerit in oneribus: onera grauia igitur erunt.
Ita honor adigit ea facere, quibus anima ſapit.
Fatuus hiat honor, onus vbi placida bona premit.
Celebris habitat apud olida pecua ſtoliditas.

Fac.

Facilius ut opera dabitur ab homine nihili.
Tradere iubet animus audax in apicibus iter,
Vocat aliud opus in agibilibus: opere frui.
Eblatero, ſibi ita loquitur, ut inhiat opibus.
Date, dabitur. habe, habeo. fero, fer. ut ago, ita tu agas.
Maxima religio est opiuora capita populi:
Vitrea Venus, & Amor here, Hera bona, Nemeſis.
Pelagidome Nomie, Barybromie, femorigena,
Pater Euie, Cybela Phrygia domina, date locum.
Rapior. Animula miſerula properiter abiit.

In Bacchum Galliambus.

Tenere patrem quietis genitore Ioue ſatum
Iubet alta mens Cybeles tereti pede canere:
Sacra iuncta quos ouantes ſimul abdita decorant.
Age Thyrſiger, Bicornis, Dionyſe, Bigenite,
Eleleu, Euan Bimater, Semele femorigena,
Animi mei tumentis furiata loca ſubi.
Laticis Deæ potentes, virides hyalicuba,
Vaga Nais amnicultrix, ſoror & pelagidoma,
Rigidoque tecta quercus pigra cortice Hamadryas:
Simul Euas Hippa pictis redimita nebridibus,
Refer has preces alumno: paret ara propitium.
Phrygios relinque campos Deus, Tmolus initio
Ubi vagienti apteria tinnula dederat.
Iam patre digna proles, Barycthyperibromie,
Reparator alme feſſi venerabilis animi,
Quid erit prius canenti, quid erit poſterius?
An ut artibus doloſis ſoror aeria Iouis
Semele necem ſuaſit, rata pignora memorans,
Rata fulgurantis ignitona pignora talami?
Furibunda flamma plenum cineri dedit uterum:
Nihil illa læſit alto ſacra membra Ioue ſati.
Famulatur ignis igni, coma fulminea tua:

Nona flamma iunctaflamma duplicata tibi fuit:
Tibi ſpirat biſce puris tonitruſona numeris.
An vt inde ſemicretum aſſuerit ſibi femori
Pater arbiter ſerem, pluuiaq; dator aquæ:
Quoad integrum Deo ſera dies daret habitum.
Viden' hinc choros Euanium? viden' agmina properaſ?
Sacra tecta fronde, plexis ſacra condita caniſtris?
Viget hinc tenellus infans: puerumq; video mox.
Baryymeni, Baſſareu, Eiie, Gegeneophone,
Age ſolue viperini ſera cingula catuli:
Et eo recinge flagrum: face verbera tumeant.
Date, dura terra, nubes: date vos nemora locum.
Mora nulla, nec quieti modus vllus. adorere,
Quate, pelle, cade, Penthei memor, & memor Acæti,
Sola quo ſecante ponti latro dux Lydius erat.
Modo ſalſa adunciroſtro vada corpore varians.
Supere, Infere, omnia vnus, Lye, Lyſie, Nomie.
Nihil eſt tibi quod obſtat: nihil eſt tibi, quod obeſt:
Coluberve dirus aſtu, Lybicave iuba lea,
Rigiduſve montis aſpri, nemorumve ferus apex
Fluuiuſve curuicurſor, Thetis aut reciprocipes,
Notus aut periculoſus, Boreaſve maritimus,
Zephyruſve dona veris genitabilia ciens.
Tua lege ſenſit acri iuga decolor Oriens:
Tua prima Dithyrambi nota, clamor Io, io:
Tua prima ſunt triumphi noua ſtemmata titulis:
Acies tuis vt armis truculenta, gigas obiit:
Rabies reflexit in ſeipſa bipennifera cadens.
Canimus, tot atque tantos domitare ſacrilegos:
Male pœnitere Mineidas artis & operæ:
Temerarios tumultus vbi ſancta celebritas
Simul hauſit; & ſimul tum ſuis vlta facinora.
Peregrine, Semitalis, Myrionyme, Xenie,
Hyperemeroclophypne, Ploiwerterobathypne,

Gemin

Geminuſq́; & unus idem: varius, ſimilis item
Nomius, Thyonicus, Nyctilieus, Oreodromus:
Tua lympha pura fontis: tua munera laticis
Saboris e rotundis ſinubus gravis acini.
Tibi prima mella pingues dederunt liquida fani.
Neque ſoli aratra iactat ſibi ſulciſeca Ceres:
Neq; Veſta mater auctos ſibi montipera lares:
Neq; iura ſancta ſummo Themis ardua ſolio.
Neq; ſceptra Iuppiter vindicat aurea ſine te.
Animantibus repletur tibi terra: tibi mare.
Comes eſt recens Iuventas ſtata, neſcia tenebras,
Bona ſempiterna vita vegetantia cumulans.
Duce te ſuper ſupremi ferimur ſpatia poli:
Fruimurq; Caelitum ut, fruimurq; dape Deum.
Sine te Deus fatigat temere pius Helicona:
Temere impedita languet pigra vena, cita prius.
Mihi Tauriformis Euan, mihi Merotrophe veni.
Modulenta ſiſte veſtigia munere ferula:
Modo ſuſtine, profanis fera pectora feriens.
Genitus bis ex eodem, ſemel ante ſatus eras.
Pater, obſtetrix, & idem fuit ille, pia parens.
Toties ſatus, biformis, modo foemina, modo vir:
Temeſa idem, Iacchus idem: dubius, neque dubius.
Igitur ſi Eleuſinaris Cerealibus agitas:
Erycina ſive Cypro Cytherea Venus alit:
Velamus Oſiris undas colocaſiopatulas:
Tibi temporum reponunt variante pede vices:
Saturas hiems quietes, aleaq; viridia
Modo ſerta flore picto, modo fructibus obita.
Comes uda cymbaliſq;, crotaleſq; ſit Hecate
Hera, mutuata pueri tua lumina radij,
Ululata nocti lucis per inania triuijs.
Faces triplex in una, triplici unica facie.
Ades o Nyſaee, ades Carpime, Botrypyrigenes,

Quem puerum, iuuenemque, ſenemque aluere popinæ:
Quem Gangrænarum fœtida proſtibula:
Qui mundum, atque Deum lacerauit vocibus atris:
Si bonus eſt, bonus & Cerberus eſſe poteſt.

De Doleti poeſi.

Quiſquis Doletum laudat, vt poetam,
Laudat Doletum, non vt eſt poeta.
Non eſt idem poeta, quod Doletus.
Nihil, Doletum præter, eſt Doletus.
Quiſquis Doletum laudat, vt poetam
Nec laudat is poeta, nec Doletum.

De Baræni maledicentia.

Colore tincta noctis
Liuidaque rabie
Legens ferus Barænus
Carmina, inquit: Agedum
An hæc mea officina?
Me quid ergo male habent?

Idem argumentum.

Ignea cum legeret numeris mea carmina daris,
Et rabie infami tetra Barænus, ait:
Si non ſunt mea: cur rabies inſignis aperta eſt?
Sin mea: me rabies, quæ necat iſta, mea eſt?

De Picato, & Ipnio. Parodia.

Pulchre conuenit hiſpidis moloſſis
Ipnio rabidoque, Pittioque.
Ambo in ordine ineruditi eodem,
Ambo carnifices periculoſi.
Vter perniciosior? vterque.
Ille eſt peſtis acerba veritatis,
Hic fomes, pater, autor, educator
Morborum omnium, & ægritudinum omnium.
Pulchre conuenit inuidis moloſſis.

De tutore.

Eſt cum pupilla deprenſus virgine tutor:
Quod fuit, hoc aucto nomine tutor erit.

De Altiſiodorenſibus.

Vinum Altiſiodorenſi potare meracum
Uni pene licet. Cui tam procul abdidit uni
A venis Bacchi venas Neptunus aquarum.

Diuæ Ianinæ Plotiaſcæ tumulus.

Qui fecit, hoc ut marmor ore ficto
Fictaque voce ferret has fletus notas:
Si poſſet, ipſe magnus ore vero
Fletus ſuos, tum mortuæ laudes dare:
Feciſſet hæc, ut fecit illud. Atqui
Vel ille, vel quis orbis id ſatis queat?
Aſt tantum abeſt, ut poſſit hoc parare,
Ut ora muta um marmor ipſa facta ſint.

Auſonij.

Armatam vidit Venerem Lacedæmone Pallas. &c.

Reſponſio.

Imbelli imbellis placuiſti, & inermis inermi.
Quid mirum, ſimili ſi fauet ille ſibi?
Sunt omnis, haud honor hic. ſumptis es nudior armis.
Nudam eſſe, & tua ſunt arma, valere nihil.

De Amanio ſtupido.

Qui ſtuporem integritatem interpretabar Arcadis,
Pene factus Arcas ipſe rudo rudia carmina.

De ſuo tædio.

Barbaris modo qui feris memet angere diſco,
Hinc ubi noua ſiderum deuolutio ſoluet,
Subuehar pius ad pij ſancta culmina cæli.
Quem locum patriæ Deus ſceptra iure parauit.

Hinc procul rabie fori flammeiſq; Megaris
Et me ei dabit hoſpitem, nec me ei dabit hoſtem.

De ſua abſtinentia.

Sic vinum celebro, veluti vim Martis Homerus,
Talpa diem, Cicero carmina, Caluus aquam.

Doletus iactabat ſe habere Ciceronis animam.

Antoni comites, tuq; o Catilina Cethegi,
Et Clodi cineres, & maleſana cohors:
Exilio ac cædi Ciceronis parcite. peius
Diſperit; illam animam quando Doletus habet.

De eiuſdem arrogantia.

Non potuit dulci e Ciceronis extitiſſe vino
Aliud acetum, quam quod expuit Doletus.

De eiuſdem vaeſania.

Qui Ciceronis habet mentemq; animamq; Dolete:
Mentemq;, atq; animam non habet ille ſuam.

De Caluo.

Infelix calamus, manuſq; pura,
Infelix, miſerabilis papyrus:
Qua monſtri oblita perditi cruore
Ah culpa ſine ſic fuiſtis acta
Fatali miſere neceßitate,
Monſtri interlita perditi cruore
Ah culpa ſine funditus periſtis.

De quodam.

Cum inuitus nequam diſcendis legibus horas
Perderet irriſis legibus hoſtis atrox:
Quod reliquum fuerat, leno, latro, carcere, vinclis,
Supplicio, didicit qualia vera forent.

De Baſiis Io. Secundi Hagienſis.

Mollia tam blando ſpirant quæ murmure: quæ tam
Dulcia nectareo baſia picta ſono:
Siderea Veneris puto defluxiſſe labellis.
Tam lepida ex alio non potuere loco.
Cætera mellito languent defecta veneno:
Nec decus eximiæ ſuſtinuere notæ
Ergone diuina hæc Veneris, plebeia mariti?
Tam diuerſa vno ſic coiere choro.

De muliere importuna.

Mulier eſt morbus naturalis eo modo,
Quo etiam ſenectus, qua carere non potes,
Haud morte præuertendo, quos damnas, dies.
Ergo neceſſe, vt viuas tu, mori ſenem:
Vt ſpecies viuat, perpeti domi crucem.

De fonte Io. Brinonis, cuius aqua lapideſcit.

Vnde nouo teretes concreti cortice rores,
Lubricaq́; inuerſus turbine gutta ſtupet?
An tecum natura ſuas communicat artes,
Nec ſeruire ſibi tota elementa iubet?
Militat ergo tibi varians momenta, fugaces
Intra ſciens tellus in ſua cogit aquas.
An potius raris numeris, concentibus altis
Murmura victa tuis, marmora facta ſilent?

De Lutetia.

Quo fermenteſcens ſuperare Lutetia muros
Ipſa ſuos? nullo ſe capit arcta loco.
Illius in tractu (certiſſima cætera nox eſt)
Feſſo metitur ſol piger axe diem.
Quo te vrges, ibi te inuenies: vel ſiſte; vel opta
Orbem alium: non quit hic ſatis eſſe tibi.

Hiemalis flos ad Natalem.

Cur tua non metuit glaciales flammula Cauros,
Atque gelu inuito ſurgere iuſſa viget?
Induit æthereus genitali effuſus Olympo
Occulta vitæ ſemina luce dies?
An potius qui te multa cum laude coronat
Muſarum explicuit frondis honore color?
Sola vt in ignaua florent tua pectora turba:
Sic hieme in media floreat iſta tibi.

Caſtigatio.

Sæpe videns fucata ſuas Thaumantia rugas,
Perfida ſæpe videns pectora, ſæpe manus,
Et faciem informem naturæ lege ſolutam,
Atque animo dignum pectus inane cauo,
Haud mirum ſi ingrata fui: Nam perditus, inquit,
Hoc merito mendax plectitur ille ſuo.

De Noſtradamo.

Cur Noſtradamus ſe eſſe ait prophetam?
Quia ducit ortum a Beniamin prophetis.
Quod ſi a Mahomet, qui fuit propheta,
Bis Noſtradamus ſic erit propheta.

De textis ſericis Vitelliæ.

Linea compoſitis vbi nexibus æquora pingunt
Frondea diuina tot monumenta manu,
An tibi laurigera meditantur ſtirpe coronam?
Palladia an glaucis turget oliua comis?
Tortilis an varios imitatur pampinus orbes?
An trepidum anfractum tortilis ambit helix?
An potius raris ſimul intertexta figuris
Lina pererratas explicuere vias.
Æmula Niliacis alia arte futura papyris
Ut raros pariant candida verba modos.

Serica ſic calamo, cedent ſic aurea, ſiens.
Imo tuis potius aurea cuncta notis.

De Margarita Vitellia.

Deliciæ Phœbi Libethrides, o tamen vna,
Non niſi quæ ſancti nomen amoris habes,
Non Veneris commiſſa Erato, ſed pura, ſed illa,
Quale decus decoris Pallas inermis habet,
Imple animo vacuis errantia verba figuris.
Vix tuam poteris dicere tota Deam.
Quod ſi non poteris: ſeſe tum ſuggeret ipſa.
Lumine plena ſuo ſufficit vna frui.
Teque colam rarum, diuina Vitellia, numen,
Quo nullum aſtrigero purius orbe micat.
Nec tamen his te, Diua, canam: te cuncta minora.
Sed dicam, de te dicere poſſe nihil.

In Bibinum.

Cum ſupra captumque tuum, mollemque laborem
Enumero dextra fortia facta mea:
Quæ facere haud valeas, ea nec mihi facta putaſti:
Nec credis data, quæ te dare poſſe negas.
Hæc animi veniunt praui de mente maligna.
Vritur ancipiti mens ſtupefacta fide.
Quare iſtud nec ego ipſe tuum non credere credo.
Credo etiam, te non credere poſſe tibi.

In Strumam.

Par eadem ratio, par cauſſa reciproca rerum:
Vt qui vina bibit, ſic quoque vina vomat.
Nunc leges, cauſſaſque nouas natura profudit.
Struma bibit vinum, carmina fœda vomit.
Quod ſi non factum eſt, vt carmina fœda vorarit,
Mirandum cur non carmina fœda cacat.

Ad Nullum.

Omnes Dij male ſi mihi negarunt,

Quæ donant bona peſſimus benignè:
Et tu vnus bona tot mihi dediſti:
Unus inſtar es omnium Deorum.

Ad amicum, qui ſibi miſit acetarium media æſtate.

Aſpice quam rapido furit implacabilis æſtu
Phœbus, ut Herculei terga leonis habet:
Atque minas toruis fluuius effecit inanes
Segnis & exangui conticet vnda vado.
Ipſe tamen viridi reparabilis hortus amictu,
Ecce fauet menſis, magne poeta, tuis.
Ut mihi quanta tua ſplendet facundia lingua,
Tanta meis ſulcis vena perennis eat.

De Salacone, qui ſibi antrum fecerat.

Auerſas Salaco quærens a luce latebras,
Oſtendit tenebris qualia vota facit.
Atri, impuri animi eſt, oblatam prodere lucem:
Præſentem abſenti perdere nocte diem.

Idem.

Qui captat latebras auerſas ſole, pudicus
Turſuſve, aut tandem vir bonus eſſe poteſt?
Qui fugit a cæli tecto, male dignus habetur,
Qui terram tegat, aut quem bene terra tegat.

De Apoſtata.

Ridiculum abiecit damnata ad clauſtra cucullum,
Dum non vult mundo mortuus eſſe Lycon.
Sed tenuit mores obſcœnaque facta cuculli.
Sic nunc eſt mundo mortuus, atq; Deo.

Ad Boetianum Senatorem Burdeg.

Salue magne Boetiane, quod te
Iampridem per epiſtolam pudenter
Ut mi ſeminarem tuum polito

Pictum carmine mitteres, rogans:
Tum quod pollicitus mi item fuiſſes
Clarum ſponte tua benignus antrum:
Haud factum doleo: oppidoque miror,
Qui ſic exciderim tibi, tuorum
Mirator bene candidus laborum.
Dices: non meruiſſe me. ſed iſthuc
Si ſpectes, tua ſcripta digna cunctis
Orbis auribus, à quibus legantur.

De Bambalione.

Bambalio loquitur, regiſque negotia curat:
Verum quod loquitur, prendere nemo poteſt.
Dicebant priſci (medium ſecat) iſte ſed harpax
Extremum & medium, principiumque ſecat.

Ad Petrum Natalem, qui ſibi miſit itinerarium librum Bellonij.

Cum viſenda multa mirareris, neque
Tam ſat, quam multum, docta natura manus
Si, quas in varia mundi diſiecit loca,
In vnum coniecisſet immenſas opes:
Atque vt votis obiecit, ſic oculis quoque
Subiecta contuliſſet: tum ſi quis ſibi
Ad cognoſcendas defuiſſet: marcida
Ignauia eum accuſaret opportunitas.
Id quod etiamnum fit, cum quis quod præ ſe habet,
Neſcit: quodque eſt magis pudendum: ſi ipſe ſe
Ignorat, quem præſentem & haurit, & videt.
Igitur quum diſſiparit natura omnia
Longe lateque, & multis diſſecet modis:
Eſt multa dignus commendatione, qui
Diu multo labore perfunctus modum
Noſtra expectationi ſtatuit, ac ſpei,
Confertis commentariis, puro ſtilo,

Compendioſa

Compendioſa mole, ſincera fide,
Velut fecit Bellonius: qui, dum ſua
Vita, ſuiſque commodis tua commoda
Meaque antepoṅit, Genium defraudans ſuum,
Haud parcens ſumptui, haud metuens periculi
Euerrit maria, effodit radices Syras,
Arabia monſtra pinxit, & rerum nouas
Effigies nobis, veteres quæ fuerant, facit.
Dignus, cui magnam debeamus gratiam
Vt ille dignus, tanta qui nobis dedit:
Ita dignus es Natalis: cui bona fide
Tantundem debeatur apponi: mihi
Qui percupienti, nec reperienti vſpiam
Feciſti, vt nunc potirer. Quare quicquid eſt
Quod ex præſenti lectione rediexit
Tum commoditatis, tum voluptatis, tibi
Acceptum refero: ſed ita, vti palam profitear
Tuo beneficio, ac liberalitate me
Adiutum, atque auctum, nec minus memorem tui
In hoc theatro rerum naturæ fore.

Boetiani Iambus filius Androgyni Auratini.

Non mirum Androgyni productum e ſemine fœtum:
Vtraque commodius ſemina iuncta vigent.
Sed mirum e neutro (neutrum eſt hoc, quicquid vtrũ)
Tam fortem atque acrem proſiluiſſe virum.

Ad Pedricum Ocalez Aragonium.

Quidnam Euri pluuioſa fermomenta querentem,
Atque ab inequali putria prata Noto,
Inuitas ſterilis me ad ſcrupea terga ruinæ,
Qua fugit exuſtos ſiccus Hiberus agros?
Huc, vbi pro nitido languet rugoſus Iacchus,
Lurida liuenti pendet oliua coma.

Sed nunc aquosus opes Cereris populatur inanes:
Spes fugat eluſa ſpem labefacta manus.
Spes hominis quæ ſola Deum promittit, & audet
Frugentem canere, his deſuit una locis.
Pro ſtipula tenuis vix ah tegit umbra cicadam:
Et metu infamem villica toſta famem.
Tanti odium haud pluuiæ eſt, ut vitam odiſſe velimus.
Vitane carnifici eſt vivere velle cruci?
Deucalioneo ſolvatur ſidere cœlum:
Unaque ſit facies æquoris orbis iners:
Non veniam: precium eſt Caurorum iniuria. Sed tu,
Si potes in ſaxo vivere, vive tibi.

Inexhauſtus amor.

Si ex decore iſtius, luce ac ſplendore veneni
Quod placidus toto victare naſcet amor,
Pendet amor meus: & blandum immortale venenum,
Non valet in ſumma creſcere mole vigens,
Cur mihi turget, & immenſa me mole fatigans
Ignis inexhauſto flumine creſcit amor?
An quæ fine carent, nec poſſunt creſcere in ipſis,
In nobis creſcunt cognitione ſui?

Scripſit hæc pro poetis Gallicanis.

Sobòles ſuperbi viſcerum Pyrenæi
Vaſconici Garumna regnator ſoli,
Torvus minaci fronte provolvens fluctus
Huc, qua Britannis Nereus Coris gemit,
Urge ſupinæ utrunque carcerem ripæ,
Laxans furores impotentis æquoris:
Liquentium habenas cærulas quadrigarum,
Ad flava torque Santonum maris vada,
Radensque litus Aremoricæ plagæ
Te te infer evolutus, acer, incitus,

Ubi

Ubi micantis clarus in ſinu cæli
Franci renidet ſudus ardor ætherii.
Tua vena larga eſt: largiore ſed vena
Ibi videbis fulgurantis, ignea
Cohortis eminentium poetarum
Inuſitata mole numen arduum.
Ferire nubes: vltimos penetrare
Cæli receſſus: ducere inde ad nos Deos.
Ubi adminiſtra Pegaſi miniſtratrix
Apollinis cohorte ſtipatur cohors,
Iodellus, & Ronſardus: & quis eſt ille
Ferens coronas alacer ambobus globus?
O mira ſæcla: quæ ſupra fidem rerum
Fando auiam potentiam æquaſtis Dei.
Cauſſas vt excuſationis excuſet;
Quicunque Phœbi ſorte contentus breui
Sedit veterno preſſus vſque ad hoc tempus,
Effœta dicens fata, naturæ vice.
Non eſt, quod aiunt, circularibus nodis
Seſe ſubire tempus, & redire, quod
Abiuit olim, vt hora flexipes nobis
Rurſus reducat, quicquid abſtulit boni.
Nunquam fuit, quod extat inter immenſum
Rerum volumen, caſta quas laurus ſua
Opacat vmbra. Nec futura ſunt rurſum,
Quæ nunc vibrato vertice excedunt polos.
Nec ſtare poſſunt. Aſt vbi ſemel fiet,
Ut ignis hic extinctus euadat cinis,
Non amplius videbis alta ſublimis
Æternitatis ſacra ſede perpeti
Fomenta famæ ventilare: nec vatum
Ventura turba vacua complebit loca:
Quæ nunc beatus occupare contendit,
Contendit, occupauit, ac tenet chorus.

Tam clarus iſta luce, quam pius leni
Amoris aura, læta quæ fouet bonos.
Quis alter aucto ſidere, acer, elatus
Se dignum eo fauore Paſcalis facit:
Ergo implicatus lætis improbè vinclis
Iubente Phœbo, ſuccinentibus ſuis
Inauguratorum ordinem Senatorum
Agnouit, vt ſolebat, & iuſtum, & pium.
Saluete fontes, verticeſque Parnaſſi:
Petriſque montis vuidi rores ſacri,
Quos ſudat Æther ſummus, & quibus fuſis
Vatum tumebunt ſucculenta pectora.
Nempe abſque vobis ſicca turba, ſtrigoſa
Inane murmur, arida infamem ſiti
Sonum ciebit rauca: nec dabit vocem
Vox ipſa: nec tacebit id ſilentium.
O mundi ocelle, o lucis arbiter Titan,
Repagulis iam diſſitas priſcis tuas
Relinque diſcoloribus vias Indis.
Hinc tibi oriendum eſt. venit hinc nobis Dies.

In clepſydram, quam mihi dono dedit illuſtris Ianus Fregoſus Epiſcop. Aginn.

Quatuor omnigenis diſtinctum vultibus annum
Pulueris hic totidem vaſcula fœta notant.
Vt ruit ille ſuos iterum rediturus in orbes,
Hæc repetunt vacui priſtina iura loci.
Vt fugitiua ſecant bis ſenos tempora menſes,
Hic ſtatuit numero fixa columna pari.
Nonne vides albo ac nigro variata colore
Ferre die noctem, nocte referre diem?
Hæc ſunt Fregoſis antiqua inſignia Diuis.
Non potuit Virtus plenius alta loqui:

Æquare anfractus longo inſuperabilis æui:
Virtute immenſi ſæcla tenere Dei.

Inuito ſibi interruptum colloquium interuentu noctis.

O noctem auguſtam, cui non æquanda diei eſt,
Quæ clauſit tenera luce ſerena diem?
Dum ſermone ſacro cunctantes frangimus horas
Mens que inhians magni pendet ab ore viri.
Heſpere cum videas tam rari illuſtria Phœbi
Quæ nunquam occiduis lumina merſit aquis,
An, ut es aſtrigeri ſupremo ab limine mundi
Sole nitente meo tendere noctis iter!

Reſpondet Heſperus.

Heſperus ille ego qui quondam, nunc Lucifer idem
Præuertor ſolis lumina rara tui.

Ad P. Natalem.

Si quando te voluntas, aut fatum tuum
Adegerit ad poeticæ famæ ſitim,
Cauere imprimis in animum inducas duo:
Tibi ne placeas, tibi ne diſpliceas nimis.
Illud riſum aliis, tibi parit hoc odium tui.
Qui delet nihil, admittit cuncta pro bonis.
Et qui ſe arrodit iniquius, infenſus ſibi
Relinquit ille ſæpe, hic ſubſtituit mala.
Vterque neſcit tollere de tabula manum.

Paſquinus.

Nunquam ego ſperaui tam peſſima ſæcla futura,
Vt bonus, & pauper eſſet inane pecus,
Mille licet veniat Muſis comitatus Homerus:
Si nihil attuleris, ibis Homere foras.
Mille etiam veniat cælis comitatus Ieſus:
Si nihil attulerit, ibit & ipſe foras.

In Alanum.

Ex aliis recitas alienos, ſalſe, labores.
Dic aliquando aliquid quod ſit, o Alane, tuum.

Reſponſio.

Præſtat onus præſtans alieni ferre decoris:
Quam tenue & nullo pondere ferre ſuum.
Si Deus eſt operum facilis, quæ condimus, autor:
Qui meliora canet, debuit illa Deo.
Si non eſt: opus illud erit mihi futile, nec me
Solicitet, ſi me quis meliora canet.

In Monachum.

Qui monachus fuit, & monachus poſt deſiit eſſe,
Hunc mala teſtatur vita fuiſſe malum.
Sed quia depoſito patrat mala digna cucullo,
Teſtatur bis ſic eſſe, fuiſſe malum.
Siue malum dicit fugiſſe, fuiſſe fatetur:
Siue bonum, plus hoc dicitur eſſe malus.
Qui monachus fuit, & monachus nunc deſinit eſſe,
Eſt monachus, nec quit deſinere eſſe malus.

In contemptores literarum.

Poſtquam nos rabido furioſa calumnia vultu
Obſidet, & magni neſcia monſtra Dei,
Candidaque antiqua nec libertatis imago,
Nec ſupereſt ſaltem nomine priſcus honor:
Heu quondam Aoniæ meæ numina magna ſorores,
At nunc infami ſordida turba nota,
Accipite has lacrymas veſtræ libamina morti,
Ire modo in tanto ſi qua dolore poteſt.
Mox ego vobiſcum hinc abero: ſolumque iuuabit
Viuere, cum poterit veſtra ruina mori.

Huius vitæ præſentes mores.

Algere, & eſurire, & eſſe vulgus:
Referre grates ora verberanti:

Silere compilantibus dryphactis:
Aut mulcta duplicabitur querenti.
Seruire ſeruis, præterire noſmet.
Quos noſſe vox piaculi iubebat:
Quos noſſe ius potiſſimum docebat:
Hæc tota noſtra diſciplina vitæ eſt.

Ad Carbonarium.

Es Ramne cruda ſpina literarum.
Ignitus acris flamma literarum.
Extinctus ater carbo literarum.
Inepta non ferenda, non tacenda.
Litura ſuſque deque literarum.

Hos ego verſiculos feci: cur plectitur alter?
Pro nato ſeruus ſic mala verba timet.
Pro nato ſerui ſic quoq; terga gemunt.
Pro nato ſeruo verbera ſæua ſonant.
Pro nato ſeruum ſic fuga dura premit.
Sic pariunt aliis verbera dura metum.
Sic pariunt aliis prodita caſtra necem.
Sic pariunt aliis crimina falſa fugam.
Sic pariunt aliis pectora vana dolos.
Sic pariunt aliis verba doloſa cruces.

In Cynidracontem.

Miſta lupo canis eſt ſignata voce Lyciſca:
Seque cani, atque etiam miſcet hyæna lupo.
Tigris item, vulpeſque cani, parduſque leæna.
Perdicem patitur quæ parit oua domi.
Sic aliis alias ſpecies mutare figuris,
Priſcaque ſe in facies induere ora nouas.
At neque natura, neque carminis ambitus ullus
Ingenij capiant ſemina miſta tui.
Mula, onager, lupus, vrſus, aper, crocodilus, hyæna:
Solus equus non es, nilque leonis habes.

Cruſta hominis rabioſa habeat laruata figura:
Nullum animal, nullum; nil niſi Erynnis eris.
Immo nec illa habeat: tu non illius imago es.
Aſt illa eſt potius oris imago tui.

Ad Corymbos.

Pallentis hederæ filij Corymbi
Vmbra virentis candidis poetis
Apollinis de vertice, atque Bacchi:
Auratus ad laurum ſuam vocat vos.
Quin tertia adſit: non enim ſatis ſunt
Duæ coronæ triplici poetæ.

In Bibinum.

Si quis Bibinum neſcit, hæc pingit eum tabella.
Mendax, malignus, impudens, proditor, ebrioſus,
Deum negans verbo impius, reque probans negatum.

In eundem.

Si quis iurarit ſe nequam ſcire Bibinum,
Fruſtra iudicio fallitur ipſe ſuo.
Ipſemet hoc ipſum iurarit forte Bibinus.
Credere non ſalua relligione potes.
Impius, inceſtus, fumoſa Harpyia culinæ,
Sacrorum, & fidei proditor ipſe ſuæ.
Non quit in anguſta tituli tam debilis vmbra
Tam lata ſcelerum conditione frui.

In putidum.

Vides, vt alta fronte naſus ille maſculus
Sui impotens non ſe capit: ringens ſuperbia
Videtur eſſe firmior nouis periculis?
Non eſt: ſed atro ſepio, blennaque mollior,
Effœminatiorque fœmininus fœmina
Se fallit, vt nos & queat deinde fallere.

In barbariem huius ſæculi.

Si veteres magno vates in honore fuerunt,
Nec nunc ſunt: nunc ſunt ſæcula fœda mea.
Sed ſi illi nullo nec tunc in honore fuerunt,
Nec nunc ſunt: nunc ſunt ſæcula fœda duo.
Quæcunque aſpectas, pleno quod numine ſentis,
Harmonia numeris nil niſi Muſa fuit.
Exul ab harmonia, & ſacris concentibus orbis
Ruſtica proluuies rus niſi ruris olet.

In Strumam.

In gremio ventis agitata natus arena,
Mirum ſi inſtabili eſt pectore Struma leuis?
Æſtibus in gremio ferventis natus arena,
Mirum ſi rabido pectore Struma calet?
Vitibus in gremio conſtrata natus arena,
Mirum ſi Bacchi pectore Struma furit?

In Brontium.

Malleolos, cumque his minitatur Brontius ignes,
Et bona ſub fiſci iura parata dari.
Audeat abſtruſum ſi quis nunc dicere verum,
Ergo etiam metuat veris ab igne Deus.
Non tanti fuit alterius defendere regnum.
Tu potes, & ſi vis, te tueare Deus.

In Paſtillum.

Ebrius & mendax ſi debuit eſſe poeta:
Sic bene Paſtillus ebrius eſſe poteſt.
Quod ſi mente furens debet bonus eſſe poeta:
Eſſe ita Paſtillus archipoeta poteſt.

De Vitellia.

Si clarum clara eſt lucis Vitellia lumen,
Claraue lux clari luminis vlla viget:
Quid mirum ex oculis, e caſto pectore flammas
Mittere, quæ poſſint vrere corda virum?

Vrit, at ex illis non ſunt incendia flammis:
Lumine ſed ſimili cuncta vigere facit.

In clepſydram, quam mihi dono dedit Margareta Vitellia.

Immenſum exiguis referunt quæ lapſibus æuum
Tempora, cur concha Cypride clauſa latent?
Temporis an Domina eſt obſeſſi immenſa venuſtas,
Quæ dominæ facies, quæ ſacra lingua viget?
Tale meum ſplendet fulgens Vitellia ſidus.
Tale tuum ingenio donat habere meo.

De Vitelliæ aduentu.

Armorum in medio, trepidique horrore tumultus
Cur hilarata ſacris vultibus aura nitet?
Cur dira bacchante fameque lueque tremenda
Vitales reparat terra ſalubris opes?
Omnia tuta refert rediens Vitellia ſecum,
Vnica pax vitæ, vitaque ſola mea.

De ſe.

De tetrica feſſus diro certamine pugna
Sedit ad Aonias Mars bibiturus aquas.
Et bibit, & cecinit. placuerunt carmina Muſis.
Inde ferox pugnat Scaliger, inde canit.

Xenia ad Maumontium.

Maumonti decus elegantis æui,
Cuius eſt ſoboles futurus annus:
Nihil cum mihi præter haſce nugas
Muneris foret ad manus, quod iſtis
Saturnalibus expedire poſſem:
Hæc commento aliquo fuere ſalſo
Mihi incommoda ſarcienda tanta.
Hippocrenides hortus eſt amænus
Plenus floribus undecunque miris,
Quot ſpirat genitalis aura, feruens

Quot æſtas patitur, quot obſoleta
Admittunt hiemis graues furores:
Quotquot tempora muſtulenta fundunt.
Quot criſpant madidi gelu Decembres,
Nec flacceſcere triſtibus ſub Auſtris,
Nec timent aquilonias pruinas.
Ex his perpetuam tibi coronam
Diuino capiti ſacer poeta,
Nectes. Hinc tibi ſumpta mira noſtra
Me monſtrante tibi neſcienti
Ianus limina primus ſtrena pulſat
Nullis cereoliſue, cruſtuliſue,
Nec farctis, neque dulciariis, nec
Saturnalitiis minor ſigillis.
Hoc tam tempore floribus ſiniſtro
Qui flores pote, quotue ubi, requiris?
Mammontyque, Vitelliaque ab ore.

Vetus flamma.

O oculi, per quos letales iere ſagittæ
Fulgura, ſidereis tela vibrata oculis:
O oculi, per quos abiit cor, ibique reliquit
Fulmina, captiuis tela tyranna locis.
Si vos non miſeret (quod nec ſit credere dignum)
Iam reliquum veteris mi nihil eſſe mei:
At veſtras vertiſſe vices, pigeat, naturam,
Quando unam præter cernitis eſſe nihil.
Atque ſuas damnaſſe vices vos tædeat illam,
Cum rapido e vobis flumina ab igne cadant.

De ſuo in Cardanum libro.

Quæſiere de amico amici, quid tandem rei
Hominibus doctis liber eſt viſus ille, quem
Cardano de Subtilitate miſimus.
Reſpondit ille verbo vero, ac ſimplici:

Vt in aliis hominum iudicia, ita eſſe in meis
Varia, nec vnquam in quoquam conuenientia.
Id equidem item ego noram ante, quam illa ſcriberem.
Et tanquam auditurus admoui manus,
Nec prouocatus potius, quam vltro prouocans.
Quatuor hominum ideas, quibus illa haud ſcripta ſunt.
Primum qui in verbo ſunt, negant ſubſtantiam.
Dein qui dicunt non eſſe ſapientem Deum.
...um qui ſeipſos aſino non pluris putant.
Quartum otioſum, atque voluptatis mancipium:
Si quis ſuper hos, huic ille ſcriptus eſt liber.
Sin nullus eſt: at eſto ſolus is mihi.

In Bibinum.

Heus bone, heus tibi ni caues Bibine
...nge iniuria maxima apparata eſt.
Quid mali meruere vinicida?
...con- conditione parricida,
Si duro corio exuaris iſto,
...ſtus moriare pelle equina,
...contra tueare te eſſe aſellum.

Ithyphallicum de Corano.

Ite carmina flammeis incitata nimbis
...petu truculenta, quo bilis vrget, acri:
...o probri pater & Deus prouocat Coranus:
...e timete ferociam peſtilentis oris:
...te vulnera ferreis incitata ſannis.
...icorabies cadet; ſi quis arma monſtret.
...l fugacius eſt eo, qui cupit timeri.
...vides, vt eat metu pallidus virenti?
...uam genua labant. tremit ventilata ceruix,
...tuſexque ſilens iacet ſiderata lingua.

De ſe.

Hic eſt Scaliger ille, quem ſolebant

Armata fugere, & timere turma.
At qua non; cadere atque abire vita.
Hic eſt Scaliger ille, quo timentes
Mortis vulnera corruentis atra
Solent certius obtinere vitam.
Hic eſt inuidia vtriuſque victor,
Qua poßit lacerari, & illius, qua
Seipſam lacerare poßit ipſa.
Vnus omnibus omnia, omnium vnus.

De Panthea.

Panthea luce ſua ſtupido ſubleger at arcum,
Telaque, & vranimas altera tela faces:
Ergo volans Amor igniuomis inſedit ocellis,
Fixit & argutis regna ſuperciliis.
Olim, ait, vno, nunc gemino iaculabor ab arcu
Omnigena & gemina tela, faceſque face.
Ferre nequit, qua iactat atrox incendia. Quondam
Armis, nunc ſe, illo captus ab igne, caret.

Iambos ſæuit Baranus, iambis petitus eſt.

Sementem infamis faceres cum ſtultus Iambi,
Atque dares lato ſemina praua ſolo:
Vberior tructis euenit tibi meßis Iambi,
Nutat & in ſtipula pendula ſpica leui.
Et licet ille tuus fuerit carioſus Iambus,
Nunc glomus in nitido turgidus orbe micat.
Sic peſtes domat horrendas Fortuna, cruenta
Cum ſeges occiſi ſanguine creuit heri.

Poſtquam iuuentus deſes, mancipium otij,
Vt eſt pigitum laboris, atque opera ſimul,
Omiſit facere, laude digna qua forent:
Item contempſit laudatores, nominis
Boni ſecura, ne videretur ſibi
Deeſſe ad id, quod expetendum ducerent.

quid filios moneat quis, quæ in rem futura ſunt,
quæ quam eis facere poſſint ad ſapientiam:
care ea curioſa inſtituunt, ſua
ſunt authores, ſic teſtes inertiæ.
ubus nihil valere ſit ſummum bonum.
Ergo aliud agentes ſeſe prætereunt, neque
ropter vitam viuunt: cui ſoli tamen
ulere volunt videri enixe, atque vnice.
Sic magna pars peiores ſimus in dies,
quo ad vltionem fœtor excutiat Dei.

Riſi meipſe: interrogatus, quot mihi
ſent anni? reſpondi: vicies quater
le haberam, impediri ad octo, tantum, aut circiter.
oſt contemplatus, quod vulgo dici ſolet,
miſſem abſumptum in ſomnos, & pene eſſe nil:
imidio tum vixiſſe me ſenſi minus.
ro dum nugæ me ſequuntur, & ſequor
as viciſſim: quantum depenſum eſt? abi hinc
ad morbos mortis apparatus, omnibus
orbis peiores lites conditas mero
eno, infames furtis & falſis dolis
ctus bellorum, & quolibet large metu
rribiliora incommoda accepta, & data.
uod mihi ſit reliqui factum, oſtende: & viceris,
ertim cum ij, quos dicam habere, perierint.
am retro aſpiciens vnum ne inuenio quidem
ui mihi imminentem manſurum eſſe ſpondeat.
anſurum? ah nec venturum, quin non eſſe nunc
m non eſt, & cum fuerit, non magis fore.

Si id adeo fatis eſt placitum, tanquam bonum
le aliis ſuper alia me afflictari malis,
iam miſereri autorem ipſum poſſit mei,
ſtra vna reſtat virtus & patientia.

Non

Non illa vecors, eſſe quæ negat malum.
Non illa demens, eſſe quæ clamat bonum,
Sibi perſonata atque hunc faciens fucum ſibi,
Sed quæ eſſe malum, & ſe quouis peiorem putat.

Nouo modo natura abortiuum genus
Hominum, conceptum ſordidum primordiis
Infamibuſque auſpiciis in lucem editum
Ex aſſe malorum fecit heredem ſibi,
Fidei committens ea Fortunæ perfida.
Tum ne quid his obmurmuraret ſic, quaſi
Inofficioſum teſtamentum illud foret,
Umbellæ ſapientiola aſperſit ſextulam.
Quod tantum abeſt, vt condiat cætera mala,
Ut hæc miniſtra ſit miniſtrorum caput,
Quo te præſidium ſentias premi malis.
Nam cæterum nouerca quod finxit pecus,
Fecit ſui plenum, extra conquirens nihil,
Saturum, pronum, ſupinum iuxta ſe frui:
Quanquam aliis moriens, ſibi viuens homo
Aliis viuus miſere, miſere moritur ſibi.

Si deputentur hominum ſtudia, quæ ſibi
Conueniunt, quæ non: fine quæ vero carent:
In animum ſibi facile quiſque inducat ſuum,
Quid eligendum, quid relinquendum ſiet.
Multa opera tres ſunt: motus principia tria.
Neceſſitas naturæ eſt rebus omnibus:
Utilitas alij eſt alia pro captu ſuo.
In tertio voluptas eſt loco ſita,
Prima vt regina rerum eſt, ita regnat ſibi.
Illex ſecunda, animorum prædo tertia eſt.
Hi vitæ currus, cui niſi ſapientia
Auriga ſit: tam falſo fine & perdita
Pro iis ſe multa ſubiiciunt animæ ac ſenſibus,

Vt fruſtra quæras, quod tenere te putes.

Sunt operæ ac laudis quidam fines alienæ,
...aculus Æſopi vt non ſit tam garrulus, iſti
...unt me dictum non tam eſſe, ac velle videri.
...is ego diſſimilem fateor me. nanque mali vt ſunt
...ſe volunt credi, faciunt quod credere poſſis,
...m, inconſtantes, ingrati, perfidi, auari.

In Ponticum.

...s te irrident, nunquam tu Pontice rides.
Scire velim, nunquid ſic Agelaſtus eris.

In vxorium.

...m verberante vapules, ſileas vxore loquente:
Illa die, moctu te ſitiente bibat:
...ulierque ſupplici faciat conuicia dira,
Illi tu mulier: illa tibi vir erit.

...ara, pugnantes flammas, celique receſſus
Credimus, immenſi regna tremenda Dei.
...d temerata fides varie iactatur ab æſtu.
Aſficit dantes: plus valet illa manus.

...rdegala hoc ſi flet, quondam quod libera vixit,
Nunc ſcuticæ infami verbere ſerua tremit.
...tica non ſentit peius: pro iudice podex:
Si eſt aſini: medicus ſi ſcarabæus erit.

De Tholerio.

...de peſte pio retrahit te pectore furca,
Furca inter magnos eſt referenda Deos.
...te dira lues redimit de culmine furcæ,
...um pro te merito pendeat ipſa lues.

De ingrato Struma.

Multa dedi, quoties petiit, quæcunque popoſcit.
Sponte, libens etiam plura daturus eram.

Aruit

Aruit ingluuies, & inanior arſit habendo.
Strumaque iam porro vult ſibi cuncta dari.
Cuncta vti dem Strumæ? quid ſi mea viſcera poſcat?
Hoc mihi iam ratio nulla iubere poteſt.
Cuncta niſi dederis, inquit periere priora.
Multa tamen mihi, quam cuncta perire volo.
Nam cui de multis, de magnis gratia nulla eſt,
Huic quoque de cunctis nulla futura fuit.

In eundem.

Quando puer fuerat, iuuenilia carmina fecit
Struma ferox: laudem non ſine laude tulit.
Quando fuit iuuenis, puerilia carmina fecit:
Replicuit verſas ſors odioſa vices.
Quando ſenex fuerit, faciet quæ carmina? certum eſt
Carmina, quæ ſemper nulla fuere, fore.

In eundem.

Ingratus ille, quem videtis, eſt canis,
Non furis hoſtis: ater ipſe fur eſt.
Canes canem vorate: qui meam, meum
Panem vorauit, & latrat farinam.

Paſquinus.

Per varios caſus, per mille volumina rerum,
Et bruti interdum barbara Cherſa ſoli,
Venimus, vt magnam poſſemus viſere Romam.
Vidimus, at Roma turpe cadauer erat.
Quid mouet ergo illam, ſi mortua dæmones intus
Iam poſſunt animæ ſic ſimulare vices?
Mentiris: nam animarum Orci, laruaque voraces
Munera ſic animæ fingere nulla queunt.

Extremo in ſenio, duraque in limine vitæ,
Quam mala turba grauem, quam dolor eſſe facit,

...rbis malis hen longe Lybicis immanior aris,
Tectior immiſſi fulminis igne dolor:
...puet Aonis ludentes collibus auras
Ingenium ad numeros poſſe leuare meum?
...nt: nec fors exiliis cumulauit amaris
Mentis honorata, inducique fugam.
...mum oſtendit quoties Vitellia pectus,
Ex liquido numeros fonte rigauit amor.
...c canimus: nec opus Muſis tam ſancta canenti
Pectora, ſe Aonias ſufficit vna Deas.

De ingrato Struma.

...gas, quis is ſit in meis libris canis
Quem vocaus Nocticorunum, quem voco Ægothelen?
Struma quidam eſt, gracculuſque Æſopicus,
Turgidus pauonis aura, gemmeiſque pennis,
...rum, inferumque ſaturi odij meta vltima,
Qui meum panem vorauit, & latrat farinam.

In Noſtradamum.

...ula quid ſperas? quid ſpectas pendula verbis
Gallia, Iudaa qua blatit arte furor?
...regum veterum ſpoliis, tot onuſta recentum,
Hoc tua clara feres ludere ſceptra ſcelus?
...ne vides linguam impuri nebulonis inanem?
Huncne tuam pateris ludificare fidem?
...m futilius, pectuſne nocentis Agyrta,
An tu, qua toties falſa fouere potes?
...d ſis tam facilis, nolis vt velle dolere:
Saltem non etiam poſſe dolere, dole.

De orbitate ſtudiorum ad Lutetiam. Eſt vaticinium tyrannidis Hiſpanicæ, poſt mortem Henrici III.

...ſem lacrymis conceptum æquare dolorem,
...ceptoque tuas æquare dolore ruinas,

Flebilibuſ-

Flebilibuſque pias lacrymis æquare Camœnas:
Et flerem & canerem tantum, tantumque dolerem,
Quanta tua immerita eſt facies miſeranda ruina.
O mater ſtudiorum, alma veneranda decori
Regina, hæc quondam, heu ſeruo nunc obſita luctu.
Sed neque mi ſatis ad lacrymas eſt flebilis vnda,
Nec ſat ſuppeditare valent ſe corda dolori:
Nec ſuper ad lacrymas tantas operoſa Camœna.
Olim & magniloquis florentem Diua cateruis,
Et raram auguſta geſtantem fronte coronam,
Vt memini, vt video auulſo nunc corde iacentem,
Orbamque & viduam, & cæleſti lumine caſſam
Informis trepidare infamia lumina mortis
Vt video, vt memini, vt me grauis excutit horror.
Illa etiam quondam, quæ ſe oſtentare ſolebant
Præmia lauricomæ non ſat laudata coronæ,
Præmia veridicis ſpirata afflatibus auræ,
Omnia ſunt terrori. intentant omnia mortem:
Obruta dum tetris mortales carceris vmbris
Luctificis ſe ſubtraxit ſpes fracta periclis.
Magne pater, qui conſiliis, qui fulgure mentis
Promiſti inuicto nos robore firmaturum,
Vſque ſub igniti metuenda piacula mundi,
Aſpice nos, te ſancte pater tua ſigna ſecutos.
Eripe letiferis, ſumus heu tua membra, ruinis.
Nec patere antiquum diuini luminis hoſtem
Longius inſultare, tuiſque illudere regnis.

IV

VLII CAESARIS SCA-
LIGERI THAVMANTIA
AD
IVAM CONSTANTIAM
RANGONIAM.

O Decus immenſi rerum Conſtantia mundi;
Quale poteſt fieri fœmina, quale Dea:
Aſpice letali confectam vulnere mentem:
Numine ſic potuit vincere iuſſa tuo.
it abit, totuſque meus tibi militat ardor:
Dum tua ficta aperit nomina verus amor.

Ad Thaumantiam.

rum opus, atque antehac nulli res cognita Fato:
Quæque tui ſimilis vnica, parque tibi es.
ſtis facies, ſub qua natura pependit:
Atque opere obſtupuit Dædala victa ſuo:
lla ſidereos demitte ad carmina vultus.
ſatis hos miſero ſæpe negaſſe mihi.
quidem mæſto lugent mea vulnera cantu
Flebiliter, tanta vix ſatis apta Dea.
tamen eductam patrio, Thaumantia, cælo
Hæc eadem mundi docta per ora ferunt.
templum ergo mei diuina mente ſequuta,
Ipſa tui in ſpeculo hoc ne capiare, caue.

Mutatis omnibus me non mutari.

æcunque æthereo circumplectuntur amictu,
ſunt ſueta alternas omnia ferre vices.

Aſpice quod tenero variantur vere corolla:
Horrida quot gelidis bruma rigeſcit aquis.
Indica Santonicis mutantur flamina Cauris.
Et ponente fero flant Aquilone Noti.
Nec minus ipſa etiam Gangetide pingitur aura,
Fuſcula quæ tacito procubat umbra polo.
At mihi letiferis poſt ſaucia corda ſagittis
Conſtanti dominus pectore turget Amor.
Quid mirum, ſi non mutas crudelia corda;
Mutentur quare dulcia corda mihi?

Te defuncta, me non ſuperfuturum.

Deſertas vbi deſpicies, Thaumantia, terras,
Candida ſidereo ſtella recepta ſinu:
Si miſero, quæ fila ſecat Dea, parcet amanti:
Me viuum ſine te, quo velit illa, mori:
Contra ego ſuſpiciam anguſtum Thaumantia cælum:
Quo ſine te moriens viuere morte queam.

Si animus nunquam quieſcet, perij.

Si placidus ſomnus feſſos afflarit ocellos:
Feſſos, qui nequeant fulmina tanta pati:
Pectora damnatæ deponent tædia vitæ:
Linquet & ingratus languida corda labor.
Aſt animus vigili crebreſcet ſancius igni:
Regnabitque nouo numine flamma vetus.
Excindor. Quæ conditio duriſſima rerum hæc:
Si datur in media nulla quiete quies?

Interitus ex tua hilaritate mihi vita eſt.

Cum placida es, liquidoque nitens Thaumantia vultu
Tetrica pacato ſæuit in ore Venus.
Turbida fulmineos vbi pectore colligis ignes:
Lenis ab ignigeno fulgurat ore lepos.

uid ſuam? primis quæ meta ſit vltima votis?
Quæve anceps animum temperet hora meum?
upiter, O? mihi perpetuas in turbine mortes.
Nam te hilari vera eſt vita, perire mihi.

Thaumantiæ cantus.

tillans Dea cæleſtes dum prouocat auras:
Et roſeo ignotos explicat ore modos:
lcia flexanima miratus carmina linguæ,
Inconſulta animus ebibit aure necem.
m ſeipſum fallens paulatim elabitur: & iam
Iam moritur: nec ſcit, quid fuit inde mori.

Ab eadem diuerſus euentus.

ida concreto terram nix obruit imbri:
Atque ſtupent pigro flumina ſtricta gelu:
mina demiſit celſa Thaumantia turri:
Liquitur hæc: ſolutis illa citantur aquis.
mihi, quem rapidis torrent hæc lumina flammis,
Torpent degeneri pectora ſerua metu.
lix, ſi diuerſo natura tumultu
Me quatiat: quodq; eſt, non ego id eſſe queo.

Tu ſola cura mea es.

meditor domi niſque ardeſcunt pectora curis:
Exactaque ſurripitur mens aliena ſibi:
ſpicit me illo dulcis Thaumantia riſu,
Quo terram, pelagus, ſidera, cuncta trahit:
ur, ego, rapioque tuas, ait, improbe, curas:
Tune ego: te ne igitur tu tibi, diua, rapis?

Donatus annulus me vinctum habet;
Thaumantia libera manet.

x, quod veteri ſpreta matrice metallum
Agnoſtis dominæ regna beata meæ.
lix, quod cæleſti mox luce relicta
Noſtra tuis fatis membra minora capis.

O potius felix, cum priſtina iura prioris
Sortis habes. nam ſum, quod mea diua fuit.
Quid ſi quod domina eſt, ego ſum? non conquerar ergo,
Si tu me vinc̃is, illa ſoluta manet?

Oculi Thaumantiæ.

Nocturnum mea ſuſpiciens Thaumantia cælum
Auxit flammigeri maxima ſigna poli.
Quodque rubens in virgineis ardeſcit ariſtis:
Ignea quodque trucis corda leonis habet.
Si creſcunt veſtris cæleſtia ſidera: quare
Luminibus pereunt lumina noſtra tuis?

Dominæ ſæuitia.

Ne mea ſis, poſtquam per te concordibus aſtris
Quæ mea ſunt, miſeris diſperiere viis.
Ne tua ſis, poſtquam per te diſcordibus iris,
Quæ tua ſunt, miſere diſperiiſſe facis.
O tua ſis potius. tua quæ lux imperat aſtris,
Iratos referet in meliora Deos.
Ne mea, ne tua ſis: ego ſim tuus. atque vt ames me,
Exultem: ſi odis, ſic periiſſe bonum eſt.

Muneri mittit ſuſpiria ſua.

Hæc tibi carnifici ſuſpiria condita flamma
Largus Acidalio de grege mittit Amor.
Excipiens placido facilis Thaumantia nutu.
Hæc ſerui gelido munera conde ſinu.
Horreſcis? nec turba placet male perdita? ſenti,
Qualia crudelis pectora noſtra facis.

Somnia.

Dormio: tunc vera cenſentur commoda vita:
Cum facilem oſtentant ſomnia ſacra Deam.
Euigilo: tunc ridentur mihi ſomnia, quando
In nihilum celeri vana abiere pede.

S

...n quin vigilans, atq; omnia dulcia fingo:
...ntaq; inuitis miſceo monſtra modis.
...rror placuit: plus illo viuimus: ille
...il domina inuita me facit eſſe ſuum.

In luſu latrunculorum.

...urmis præmiſſa cohors pro turribus altis
...plet inexpleti iuſſa cruenta ducis:
...q; horrificis in cædibus ardet Amazon:
...froger & ſparſas carpit auarus opes:
...uit imbelles audere Cupidinis artes?
...i decuit teneras abſtinuiſſe manus.
...i fulminea ſedem ſibi legit in arce:
...illa dominæ fulgurat arce Dea.
...ſerum: qui diſperij ſine milite victus:
...ud mihi tot contra tela parata putem?

Male affici ab irata, peius a facili.

...rocul auerſo dura eſt Thaumantia vultu:
...uitur infeſta fuſa medulla face.
...capi tuo ſi vinxit brachia collo:
...ora Lethæo diriguere gelu.
...xitio eſt, tantum exoptare bonorum:
...eius tanto tangere poſſe Deos.

Ratio cum appetentia.

...ta mihi in mentem veniunt per munia vitæ.
...imus vt valeat cedere iuſſus Amor.
...bi quæ in mentem veniunt, de mente recedunt.
...id quod, ſi ipſe velit, nolo ego, cedat Amor?
...rum inuiſi, atq; horrendi immane furoris:
...eq; velle queam: ſi neq; poſſe velim.

Ad Hirundinem.

...dit, & reducis repetens veſtigia veris,
...lacerum genitrix Daulia luget Ityn.

Querquera barbarico meditatur carmina planctu:
Atriaque artifici pendula figit ope.
Impia ſi veteris defles malefacta furoris:
Ah fugias domine pectora cruda mea.
Nanq; immane odium potuit te armare tyranni.
At ſeruum, ac fidum hæc perdere læta poteſt?
Dulcia ſeu gelidæ quæris diuortia brumæ:
Heu fuge: nam gelida hic nil niſi ſæuit hiems.

Omnia fiam, vt prope illam ſim.

Dum vehitur ſegmentato Thaumantia curru:
Ah fierem trepidis orbita facta rotis.
Seu leuis Aſturco glomerauit mollius orbes:
Cur non ſum Phrygia ſtragula picta manu?
Deficio. ah fierem cæleſtia verba loquentis:
Verba, quibus pellax cuncta venenat Amor.
Omnia ſim potius: ſed non eſſe ipſa potis ſim.
Saxea nam Cæſar pectora ferre nequit.

De niue importuna.

Cum fueram noſtros viſurus craſtinus ignes:
Demiſit cano Iuppiter orbe niues.
Abſtineo? an cæli irati committo periclis,
Quæ conſtat flammis ignea vita mihi?
Ibo: geluq; meis tabeſcet ab ignibus, aut me
Extinguet. Victor, aut ego liber ero.

Ad Caurum.

Core ferox: nam te gelidis metuende procellis
Exercet madida Cantabris ora fuga:
Excute nimbiferos plumoſo flamine currus:
Præcipiteſque minax fer violentus aquas:
Lenta quibus linquat placitos Thaumantia colles,
Huc referens nitida fronte ſerena diem.
O leges placidas, o miri commoda cæli:
Si mihi, tot ſtringens nubila, ſudus eris.

Redeuntem rure ſoli comparat.

rnatum Vulturni in turbine cælum?
cta nimboſi cur ſtupuere Noti?
diſſimilis, melior ſe ſplendidit annus?
ta rerum quæ rediere vices?
go ex agris ad nos, Dea, deſtinat imber:
iumque refers lucida rure pedem?
r hinc pluuias, ac nubes diſtulit olim:
rem pluuia hæc nunc fugat vna meum.

Miſer annus, ſi vt mihi, ita eius ver hiems fiat.

bi cum ſyluis, & primi floribus anni?
media ex oculis turget in vrbe tuis.
, mihi triſtis hiems: miſer ah miſer annus:
are pari conditione frui.

Ad Thaumantiam.

, qui tam celſo potiatur honore:
a eris alterius: tota futura tua es.
Venus fac, ipſa ſui capiatur amore:
at & quanti ſit, necis eſſe ream.

Comparat manus ſuas cum dominæ manibus.

nus, & manus hæc: rigida hæc, hæc mollior vmbra,
lenis æſtiuos temperat aura Notos.
nus, haud manus hæc. placida hæc, crudelior illa,
eraq; omni ſæuior vna cruce.
anus, at mors hæc, non iam manus: impia quando
a e captiuo pectore corda tulit.
, interij: ſi tango, aut tangor ab illa:
mori, nec pœna iam mea nomen habet.

Thaumantia exoptauit in ſe morbum, quo laborabam, transferri.

Cum miſer indomito languerem tabidus igni:
Decolor afflatas diluit aura genas.
Priſtinus e vegeto fugit nitor aureus ore:
Seuiit horrendis mortis imago minis.
Ergo precum quam nulla cohors, non obſita fletu
Lumina, non rerum compoſuere vices,
Flectens ſidereos in me Thaumantis ocellos,
Se optauit potius talia monſtra pati.
Ne eueniat tantum ſcelus, ah rex Iuppiter, ah Dij.
Quæ ſimile huic ſolers vis reparabit opus?
Tum melius, me vnum (parua eſt iactura) perire,
Quam ſimul in te, me teq; perire, duos.

Apparatus precum.

Pollicitus mi ego rara precum pigmenta daturum,
Cruda quibus voto ſe daret illa meo;
Diſpoſui fidens numeros, ſuadaq; medullam,
Fultaq; ſupplicibus mollea verba modis,
At poſtquam acceſsi domini ad faſtigia vultus:
Excidit ancipiti diruta lingua metu.
Tum pallor tamen, & trepidis hærentia ſignis
Ediderant animi ſupplicis ora notas.
Has capies pro captiuis, Thaumantia, verbis,
Quæ ſe ad diuinos proſtituere pedes.
Aut ſi verba iubes: cum tu ſubduxeris illa,
Et teneas; melius ipſa referre potes.

Ad violas hiemales.

O bis felices violæ; quas ſerior annus
Extulit; & dominæ quas tetigere manus.
Ah miſeræ: effugiſſe hiemem ſatis eſſe putatis:
Quas nouus immenſo Sirius igne premit?

Affectus aduerſum tempora nubila.

pluit, obducto mœret Thaumantia vultu.
gnaq; nimbiferi ditat opaca Iouis.
luo lacrymis: totum hunc ſim verſus in imbrem:
mortem ſpectas, ſæua, ſerena meam?

Nullius temporis mutatione mutor.

a cum referet ſolitos Aurora labores:
dies mihi erit nil niſi tota labor.
adeſt: ſoluet que graui iuga dura labore:
t que ſera grauem finiat hora diem?
ſum: mihi ſi prolixa mollior hora
noctem nox, nec lux ferat vlla diem.

Dominæ ſaltatio.

ea diua ciet numeroſos maſcula ſaltus:
utit audaci picta aſarota pede:
gutos liquido quot corpore motus:
uce ſenſi animum corde micare modis.
gitur ſeruum moderaris habenis:
oluit; cum tu vis pepuliſſe, ſequi.

Thaumantiæ corollæ.

i compoſuit verno de flore corollam,
tus veris ipſa corolla fuit.
n propriis carpentem latus Adonis:
ctuit, Venerem dum putat eſſe ſuam.

Thaumantia ſole fulgidior.

longe mea lux infenſa tenebris;
premitur ſero tempore fuſca dies;
at. mihi quærenti, quid mœſta iuberet?
s huc, inquit, lumina ſolis age.
gitur tegito, Thaumantia, vultus;
timet, aut luci credidit eſſe ſatis.

Iratæ ex calumnia ſupplicat.

Si merui, peream: miſerum periiſſe iuuabit.
Quin ſi tu veniam des, dare nolo mihi.
Mortem oro: tædet cæli conuexa tueri.
Hoc pretium? hæc fidei pignora certa meæ?
Et repſiſſe poteſt diuina in pectora dira
Suſpicio? at nequiit in mea dira lues.
Si raras æquare tuas, Thaumantia, magnum eſt,
Virtutes: illas exuperare, quid eſt?

Eodem argumento.

Ah ne aurem pete: ſic diris madet illa venenis.
Diuino ſatis eſt oſcula ferre pedi.
Siue pote eſt lacrymis, ſiue eſt pote ſanguine, falſam
Eluere inuiſam ſuſpicione fidem.
In lacrymam aut ſacro vertatur flumine ſanguis:
Aut totus venis exeat ille meis.
Si fieri mea vita nequit tibi teſtis amoris:
Quod reliquum eſt: fidei victima ſancta cadam.

Ad oculos ſuos.

Si nequit amentem mihi vita auferre dolorem:
Auferre? ah nimis eſt: fallere, ſi ſat erat.
Quod ſupereſt: Dij Deæq; omnes: aſt finiat amens
Et vitam, & vitæ triſtia facta dolor.
O oculi, iam non oculi: ſed ianua diris
Fletibus effecti ianua lata meis:
Iam mihi non oculi, iam non mihi lumina, verum
Optatæ toties vis tenebroſa necis:
Si per vos morior: vobis cur vita ſuperſtes?
An cum meta perit, ſemita tuta fuit?

Subuculæ cum maculis, ſtriis, anfractibus.

Diuinos tenui ductos ſub tegmine textus:
Quæ vos compoſuit pingere docta manus?

lidum eſt, tegit incomperti arcana receſſus:
git e plagulis ſe manifeſta fides.
vere miro ſub tegmine textus:
ae vos facit, eſt talis & ipſa manus.

Ad Lycen ſeruam.

us ex eboris fuluum collegerat aurum;
d rara ad laqueos necteret arte Lyce.
gis: ſi captiuum me ſplendor adegit
: quid facient retia facta mihi?

Quæ mihi dixerit Thaumantia.

lo, cur nequeo? crudeli abſiſtere flamma:
faciam, tanta hæc vt mihi damna parem.
eo, cur nolo? crudelem creſcere flammam.
faciam, tibi vt hæc tædia tanta parem.
us, quod ſponte fero, hoc inuita recuſo:
o plus leuor, hoc ſit mihi maius onus.

Ex lucidis labiis atra verba.

ma eſt oculus, iaculentur lumina flammam:
x eſt manus hæc, nix ego tactus agam.
a ſi roſeis ſplendeſcunt labra pyropis:
mihi de verbis nox ruit atra tuis?

Morbi & amoris incommoda.

lle neces, & durus facta tyrannus
a, mi ſurda quæ parat aure dolor:
e etiam regnare Cupidinis arcus?
ardus mulcet brachia, myrrha caput.
es, hunc clamorem inter, huncq; inter odorem,
llibus aſſuete o nequitioſe choris,
arcis teneræ matris prætendere flammas:
tuaq; extincti perdere corda viri?
um: creſcat, potuit ſi creſcere mors hæc.
t ſi non: ſaltem ſit ſatis vna mihi.

Omnia

Omnia fio & nihil ſum.

Si fugio, quis me ſequitur? ſi cedo, quis vrget?
Si fleo, quis cædit? ſi patior, quis agit?
Quin morior: neq; ſic ſcio, qui me interficit. ergo
Omnia ſit ne aliquis, fiat vt ille nihil?

Si gelu incendit, flamma reparabit.

Quod mihi vernantes Thaumantia læta corollas,
Tot fera laſciuus fulgura miſit Amor.
Fulgida luteolis igneſcit Caltula flammis,
Quæq; ab luce rubens Flammea nomen habet.
Pallidulæ violæ, quis vos Deus ignibus uſſit?
Quiſve dedit gelidis ignea fata roſis?
Huc ad me. vos ſi illa ſuis flammauit ocellis
Frigida, fas, flammis poſſe redire meis.

Qui eius eſſe poſſim.

Tota es pulchra tibi, tota effera, tota cruenta,
Tota mei peſtis vltima, tota cinis.
Tota tua es truculenta tuis pro moribus iſtis:
Ergo ego diuerſis, qui tuus eſſe queam?

Ab ea & totus, & ſemper.

Nulla mihi potius felix illuxerit hora,
Quam non ſis felix o mea Diua mihi.
Immo aliud: mihi quæ felix illuxerit hora:
Si non ſis felix o mea Diua mihi?
Sis felix mihi: ſic felix illuxerit hora:
Quin fueris omnis temporis hora mihi.

Ad Fortunam.

Quæ rerum ſeries violentis nexibus arces,
Hocq; adeo imperij nomine dicta Dea es:
A duro ſi non pigeat me forte dolore
Felici inſontem, ſancta, leuare manu:
Nulla tibi extali pinguis cadet hoſtia cultro:
Num mors, num nidor vos facit eſſe Deos?

t claram ſuper omnia numina Cæſar,
e Deam: qui te credidiſteſſe nihil.

Mors vitam dat amanti.

? an dubiam terrebunt vulnera mentem?
mihi, me vt amem molliter, hoſtis ero?
mnia conclamata, & victa periſtis:
um & perij, non pereundo, ſimul.
ſiderium petijt, ſpes ægra negauit:
s vita dolet; mors parat atra dies?

Silentium a magnitudine.

m, & mirandum, ac rarum te opus eſſe Deorum,
net inceſſus, frons, latus, ora, manus.
nea eſt mortale ſonans, mortalia corda:
ri decus hoc, illa referre nequit.

erainter me & Thaumantiam, Stella.

deſiderium ſi ferre queam: ſi
nihi ſine te nox bona, Stella, venit:
nox, mihi ne ſtella nox luceat vlla:
tella ſine ſit, ſit ſine luce dies.
nor infelix? cum me mea, Stella, relinquit:
lla ſine nox, ſit ſine luce dies.

Cælo quoque imperat.

facili cælo mutauimus oram.
tur non ſunt pectora verſa tibi?
mere optaui mitem auſcultare precanti:
on & cæli legibus vna ſubeſt.

Aequata bona malis.

ne ætheriis etiam æquiparanda triumphis:
ibi, ſiqua alibi ſunt potiora bona:
, infernis etiam anteferenda ruinis:
bi, ſiue alibi ſunt grauiora mala:
li: mihi ſola dedit Thaumantia. cuncta
are quis potuit? Quis? niſi ſola Dea.

Velo cum careret, oppoſuit manum.

Velum aberat: quare vt tegeret Thaumantia vultus
Oppoſuit nitidæ candida vela manus.
Quas non ergo neces? quæ non ſum monſtra precatus
O auido fieret aridus igne cinis.
Fruſtra illa oppoſuit: fruſtra ſum monſtra precatus.
Perpetuo vigeat lumine lenis obex.
Et nitor immenſus, manus & tranſlucida: quare
Nec potuit tegere hæc, nec valet ille tegi.

Horæ tædia ex abſentia.

Te mihi curta diem totum quæ ſuſtulit hora,
Hora fuit toto longior illa die.
Curta die toto fuit vt mihi longior hora:
Sic hora breuior mi mea vita fuit.
Longa abit hora, dies manet: hic fit longior illa:
Nam mihi vita redit te redeunte mihi.

Commodis pereo: quid fiet mœrore?

Audebam: fractis gelidus pauor obſtitit auſis.
Dicebam: oppreſſit dicta parata metus.
At pia quo miſeros conſolaretur amores,
Porrexit facilem commoda diua manum.
Et tetigit, & flamma fui. Quid fiet ab ira;
Si de clementi ſtant mala tanta Dea?

Ad oculos ſuos.

Si veſtrum eſt, varia viſum componere luce:
Sum cæcus veſtra cur ego factus ope?
An decuit modico miſerum me lumine tangi,
Nec magnas propius velle videre Deas?

In conſtantiam meam ab eius faſtu.

Si nolo; quiſnam faciet me velle negantem?
Si volo; quiſnam me cogere, nolle, volet?
Si nolens volo, nolo volens; tu Iuppiter audi.
Non ſatis alterius criminis eſſe reum?

ls quæ miſero me in ſe transformat amore:
a ſui ſimilem ſic facit eſſe leuem.

Luſus fictus.

ruſco peterem promiſſa ſuauia ab ore,
ulit inuita fronte ſuperba genam.
it: & pepulit: demiſſoq́; inuida vultu
ſidit in gremium ſidera noſtra ſuum.
e velle tuum eſt, Thaumantia blanda negare:
non das igitur, cum mihi, Diua, negas?

Libatus calix.

reum ſapidi laticis libarat honorem,
s, quæ vincunt pura labella roſas.
miſero dedit inde mihi. Dij, Iuppiter, omnes,
ſtora qui liquida ſicca leuatis ope:
faciam? veris potuit ſi nectar in ignes;
ſeereq; e gelido dira liquore ſitis?
ate præcipites currus Phaetontis anheli:
antaque ſulfureis cum furit Ætna iugis:
ataſq; polo flammas Phlegethontis auari:
ue Iouis manibus fulmina: cuncta bibam.

Ab ea fio & omnia & nihil.

Laurìcomi es decus immortale furoris:
iq; ex te numeros ambit, habetq; ſuos:
vbi noſtra oculis ardeſcunt lumina veſtris,
ita precum primo limine lingua ſilet?
r in tenues liquefactus ſpiritus auras:
q; abs te factus omnia, fio nihil?

Lingua, quæ ſilendo noluit vincere, laudando vincat.

ſtus animi dubius, quam me crudelibus aſtris
tulerit læuus per mea fata dies.
næ temporibus, quæ magnis imperat horis,
ebuit inſanas corrigere illa vices:

Diſſimulat: ſæuaſq; timens Rhamnuſia flammas,
Pergit adoratas velle fouere faces.
Quid reliqui faciant fata inter perdita Diui?
Quæ mihi ſubſidio numina vana vocem?
Si ceſſere Dei, quid erit mortalibus auſis?
Aut quid ſperem opibus ſiſtere poſſe meis?
Lingua faue: leuius grauis hæc fortuna feretur.
Quæq; ſemel poteras vincere, vince diu.

Armillæ mihi e meis curis connexis contexta a Thaumantia.

Quas mihi carnifices gaudens ſerit improba curas:
O me felicem, ſi niſi cura fuit:
Verum perpetuas quas fabricat impia mortes,
Seſe acuens fatis in mea fata ſuis,
Artifici ignotos his addens ordine nodos,
Inijcit manibus fortia vincla meis.
Quid ſperem mortalis, opem cui ferre recuſat
Et Venus, & Veneris bellua tetra puer?
Vel parete Dei: mihi vel monſtrate precanti,
Hanc qua poſſitis arte domare feram.

Luſus non fictus.

Me incluſit cum lacticola Thaumantia Phyrne:
Et nitidæ expreſſo lumine frontis, ait:
Ludite felices Amathuſia turba columbi:
Atq; vna attonitas miſceat aura duos.
Brachia non edera, non vincant oſcula conchæ.
Cumq; tua inuideas, dulcis Adoni, Dea.
Ah neſcis mea diua? an ſi ſcis, improba ludis?
Non ſum hic intus ego, es ſi mea vita foris.

Omnia ei ſtudere.

Nonne hæc lingua truces iuſſit crudeſcere turmas?
Quæ tenero vultus lumine muta ſtupet.

...hanc extimuit Veneris fera dextera dextram,
...modicis digiti pulſibus icta tremit?
...hac fulmineos riſerunt corda tumultus,
...tenui verbi turbine victa cadunt?
...cum fuerant, fuerant tibi: nunc miſer abſunt,
...ſtudent dominæ velle parare ſua.

Veſpertinus color igneus cum aura frigida.

...color eſt, & ſeri temporis aura.
...tibi, miſero conuenit ille mihi.
...nem, inde gelu aſpicias: ſimul omnia. verum hoc
...fert; quod me abs te tam procul eſſe iubes.

...ſus, quibus mihi reſpondit Thaumantia.

...rpia, at ſanctis precibus venerare pudorem,
...abit mihi, ſic ſeruet ille tibi.
...m ſpirat conſtanti pectore cælum.
...eus extiterit, nec tuus eſſe poteſt.

Oculorum nimia vis.

...geros huc verte oculos, Thaumantia, flammis
...tia quo ſicces lumina noſtra tuis,
...iu tamen o radios intendere. nanque
...iam non oculi, ſed cinis ater erunt.

Etiam amorum eſſe dominam.

...orabam Venerem, Venerisq; pharetras:
...ihi Thaumantem ſub ſua iura darent.
...t: at facilem luſit ſpes irrita nutum:
..., Amor oblitus velle redire, fugit.
...iter liber domitis regnabo tyrannis?
...ſi hæc illam, illum, te, tua, cuncta domat?

Luſus fictus.

...trepidus cauto duo baſia furto:
...dem audaci vis mihi aperta tulit.

Et duo ſponte dedit, furtim & duo ſuſtulit audax:
Et duo vi rapuit: & duo ſponte dedi.
At miſero irata eſt: at cælum territat armis:
Gratia cui tamen eſt æqua relata pari.
Pœnitet? & tumidis oneras pia fata querelis?
En tua reddo tibi, tu mea redde mihi.

Me vnum mei erroris cauſſam.

Ignea quæ picto fulgetis ſidera cælo:
Et nox ſidereis ignibus vda comes:
Sæpe meos vobis narraui perditus igneis:
Sæpe tibi fletus ſemina dura mei.
Debebant ſimiles ardentia lumina flammas:
Debuit hæc lacrymas vda fouere meas.
Cur aliena moror; me deſero? Sidera nolent
Captiuum: memet cur miſer eſſe volo?

Magnitudine Thaumantiæ me eſſe inopem.

Si quæſita mihi in media lux nocte fuiſſet:
Lux foret in media nocte reperta mihi.
Nunc lucis quæro in medio mihi ſole decorem:
Et vis eſt animo noctis oborta meo.
Infelix: ſi alios ſtudio defectus inani
Ludit: meq; inopem copia ſola facit.

Thaumantiæ venatio.

Ecce nemus vigili venator voce laceſſit:
Atq; ferox dominæ pondere ſudat equus.
Hinc tibi turba fugax, hinc magni fulminis ales:
Ah miſeræ, quo vos quo fuga vertet aues?
En ego, cui placidi pars commendata laboris
Maxima, cui parent retia, pennæ, canes:
Quis credat? ſibi quis fuerit crudelior? a me
Aufugio: & pereo ſplendida præda Deæ.

De eius velo.

utit liquidas rapidis afflatibus auras,
tq; niger gelidas proruit annus aquas:
erit nitidum terris ſol aureus orbem,
ſtum rutilo ſubuehit axe diem:
t miſero mihi cur tegis, improba, vultus
roba? qui poteras regna negare Iouis?
magnanimis tolle hæc vela impia Cauris:
, pater, flammis ſerica texta tuis.
quis; habeas animi ſuſpiria noſtri:
t vras rapido pectoris igne mei.

Monile corallinum.

ſanguineis bacata catena corallis
illat, ſerui tincta cruore tui.
is, ſic vincta meo es quæ ſanguine? qui te
uine ſic eodem vincio, ſeruus ero?

De curis meis.

urata es noſtras, Thaumantia, curas:
u quid iam fuerim neſcio, quidve ſiem:
ubi, diua, tuas ceſiſti prodiga curas:
ubi quid fueris, quid cupis eſſe, ſciam?
us neſcire. mala hæc ſunt premia. noſtra
vita decus eſt, viuere velle tibi.

Dubito an eam lenem viderim.

e Saturni natum quæ fecit inanem:
s vt flammas diſpulit igne ſuo:
minibus ſummittunt ſidera lucem:
remefactus Amor totus inermis erat:
t placidum trepida hæc ad carmina vultum.
io ſi verum eſt: vix ego credo mihi.
di, aut vidiſſe puto. nam lumine tanto
queo, nec ſpero poſſe videre Deos.

Idem vtrique fatum.

O grauis, o grauia amentis maleſana furoris,
Quæ ſunt auſa aures verba ferire meas.
Cum tu, inquit, (nam fata volent) me amiſeris: illa
Quæ ſim, quæ fuerim, deteget hora tibi.
Quo fugies? quæ terra pedes ignota fugaces
Excipiet, quæ eadem non ſit aperta mihi?
Erraſti: ſi te amittam, me amiſero. Qualem
Vtrique, aut neutri deferet hora diem.

Pelago ſimilem, ſed crudeliorem.

Eſt ſæuum mare, & indomitis ſuperæſtuat iris:
Datque hominum miſera corpora multa neci,
Aſt & idem placido perfert commercia vultu:
Atque vaga patitur tergora dura trabis.
At tibi cur dederat tantum Cytherea decoris:
Vt ſcires etiam ſpernere poſſe Deas?
Spernere quin nihil eſt: amiſſos perdere? ſæui
Hoc ſolum pelagi reſtat, iniqua, tibi.

Quare nequeat ceſſare.

Decreram numeros, & ſacri nominis auram
Emeritam in gremio ponere, diua, tuo.
Iam nunc terra parens, iam molles æquoris vndæ,
Quæq; crepant pennis auia præpetibus,
Cognatique tibi lucentes ætheris ignes
Thaumantis faciem, pectora, verba ſonant.
At ſemper ſibi ſuccedens nouus inſtitit ardor:
Formam infinitam ſic ſine fine cano.

Ad eandem.

Viue diu felix numeris, Thaumantia, noſtris:
Contra, vitam oculis tu mihi redde tuis.
Si tibi ego, mihi tu vitam penſabimus: ah cur
Cum viuo tibi, non viuis & ipſa mihi?

Luſus fictus.

ebo? an patiar tremefacta mente repulſam?
liſtam? an repetam corde micante fugam?
ntabo: vel infami ſi fulmine calum:
ſi tartareis ignibus aſtra ruant.
s. At qualis tamen hæc victoria? victus
bam antehac: victor nunc ſine Marte cado.

Vndecunque domina.

ua terrifico ſtipata proteruia vultu
ficis inſidiis pectora noſtra ſuis,
prius, tum vocales ſoluuntur in auras,
ſiunt iris ora diſerta tuis.
lucida es, facilique nites, Thaumantia, nutu:
eadem igneſcunt luſibus ora nouis.
arum domina es: ſi dura, ſiue benigna,
pauor celebrat, ſiue amor acta tua.

De lauru aurea.

inflexo ſimulata hæc laurus in auro
ntat magnæ numina magna Deæ.
ignis poterat crepitanti perdere flamma:
ior huic veniet ſemper ab igne decor.
, quæ potuit conſumi tempore fama,
r ab illius lumine ſemper erit.

Non euenta, ſed ipſam ſæuire.

, quæ me perimunt, quo torqueor igni:
ca, ait, hec patris, ſi numerare potes.
, & tacito moriens incendor ab æ[?]u:
it, paruus amor pauca referre docet.
oties pereo? neque ſunt hæc, cauſa doloris.
mala quæ non ſunt, tu facis eſſe mala.

Carere & oculis, & mente, quam per hæc perire.

Quid patiar miſera damnata incendia mentis?
Si nequeo tantum lumina ferre tua?
Illa tamen miſeranda (nefas) miſere expetit vri:
Inque oculos oculi ſemper abire mei.
Ite hinc turba ferox, fugitiua, ac neſcia pacis.
Si ſine te fuero, tunc ego totus ero.

Irata perire, ſecundiore interfici.

Quæram, quod non inueniam, ſed quærere vellem,
Et reperire pia dulcia verba Deæ.
Inueniam, quod non quæram, nec quærere vellem,
Ah miſer irata triſtia uerba Deæ.
Non quæram, non inueniam, non quærere vellem,
Non reperire volens illa, vel illa mihi.
Triſtia me interimunt: occidunt dulcia. cur non
Vel mora præſidio, vel fuga tuta venit?

Grauius eſt mihi non augere amorem, quam ferre.

Quod queo, cur nolo? crudeli abſiſtere flamma.
Non faciam, tanta hæc vt mihi dona parem:
Quod volo, cur nequeo? crudelem creſcere flammam
Non faciam, tibi vt hæc tædia tanta parem.
Illud onus, quod ſponte fero, hoc quod ſponte recuſo.
Sed quo plus leuor, hoc fit mihi maius onus.

Eius violentiam fulmine præſtantiorem

Si nequit hinc dominam crudelem turbidus imber
Excutere: & fruſtra vota preceſque tuli:
Aſpice me, quicunque ferox tua fulmina torques:
Et valeant flammis flammea regna tuis.
An potis in gelido non eſt tua pectore flamma?
An me tunm præ illo fulmine fulmen aqua eſt

Quare in mœrore læta canam.

amor, creuitq; ſimul creuere querelæ.
deſunt igitur triſtia verba mihi?
ſæuitiæ, molli diſcordia lapſa,
domina inſinuant nil niſi dulce loqui.

Ad animum ſuum, vti ſe vlciſcatur.

nime, vltricis moderator forſitan hora:
a dominæ obiiciet pectora cruda tibi.
ſurtimque ſuis lentam ignibus vre:
ſcet: faciat qualia corda mihi.

Sibiipſi aduerſari.

, me libertas interficit audax.
fugio, heu miſerum, nolo carere malis.
materies fœdi ſum dira triumphi:
itiumque feræ mortis imago premit.
ttium inſani miſerum, atque immane furoris:
mala cum fugiat, nolit habere bona.

inodia poſt iram, pro ſexu fœmineo.

cors animus, dementi tortus ab ira
reſſit ſtolido pectore verba furor,
ans dominæ nitidis victoria pennis,
uſſus placido corrigit ore pudor.
s principium generis? tu ne altera rerum
ina, quam æquali ſors tulit æqua viro?
ttuam felici orbi lux vera refulſit:
manoque recens extitit ore Deus.
tique ſtupens animo Natura pependit:
didaque ignota lex noua creuit ope.
is fractura modos, duroſque rigores,
miſſi referens ardua regna poli.
non potis effœti conſiſtere mundi
chima, ſed leti turbine capta ruat.

In te diſpoſuit lenis concordia mentis,
Qui tribuit cadis ſemina cruda viris.
Ille ex ſe elicita cæleſtia munera forma
Miris compoſuit membra beata modis.
Quid moror? immenſum poſſet cum poſſe: inuanit,
Poſtquam te fecit, condere velle nihil.

Thaumantia Venere pulchrior.

Si mihi nequitias faciat Venus aurea, quantas
Si quantas Veneri trans mare ſudat Amor:
Sordeſcant ſtupido cæleſtia lumina, nec mi
Thaumantis placitas deleat alma faces.
Hoc eſt cur, raperet mihi me vt Cytherea negantem:
Non ſe, ſed dominam prætulit illa meam.

Ad Cupidinem.

Perfide, quicunque es gemini moderator Amoris,
Ignea quique facit vulnera, quique fugat:
Prima mihi induxti lenta faſtidia vitæ:
Tunc, cum dedidici viuere velle meus.
Non veniam peto, non requiem, non candida pacis
Munera, non duro colla ſoluta iugo.
Huic oſtende tui quam magna potentia regni eſt:
Si, vt mei nolis, at miſerere tui.

Mors vtrinque.

Diſperiiſti amens, niſi te miſere, inquit, amarem:
Cur periiſti igitur, cum miſere, inquit, amo?
Quid dicam, aut, taceam? mors eſt, te, diua, carere:
Mors eſt, te, cum tu ſis mea vita, frui.

Silentium pro omni ratione.

Irrequieta grauis raperent cum flumina linguæ,
Quæq; homines faciunt, quæq; dedere Dei,
Deficiunt medio cur ſubſiſtentia curſu?
Et ſecat audaces ſpes odioſa vias?

ſinito cumulo quis deſore credat
ca? mari e magno cedere gutta nequit?
ius, ne turpe mihi ſit pauca loquenti:
re ſed potius cuncta, ſilere meum eſt.

Inter contrariam perniciem.

ciam? dico, an ſileo? ſi dico, peribo.
etenim ardentes omnia verba faces.
, interius clauſo miſer igne cremabor.
mors hæc, quæ ſit bina parata mihi?

Thaumantia, & reſponſio.

diuinus amor te, vt concinis, vrit:
iuina decet ſine carere bona:
tis? ah nunquam ius ſit tibi corporis huius:
tibi præterea quid dare poſſe putem?
n factus, ſic in te abs teipſa recurris:
c diuinum eſt: tu tibi, diua, dabis.

Omnia ſpernens, omnia eſt.

Hyale nixu mirata lacertos:
nt, o felix quam tetigiſſe volent.
blimem me in equo ſtupefacta ſedentem,
o concepit qualia vota ſibi.
Niconoe numeris permulſa decoris,
ant ab his nomina ferre ſua.
ua nam ſacta virum mouere ſuperbam:
a præ te vna quæ facis eſſe nihil?
hominumque artes, arteſque Deorum.
cum te orbis eſt minor, orbis eris.

Quo plus fugit, plus fugat.

ſcimi ſunt hæc vmbracula Fauni,
abitat denſis hirta Napea iugis.
n decus his criſpatur Hamadryas auris.
ut hinc querulæ cæſia Nais aquæ.

Ergo etiam vitreum vocat ad commercia caluum:
Dum ridet Zephyri captus amore locus.
Ipſe volens veneror vernantia numina Nymphas:
Sylueſtreſque animus certus adoro Deos.
Tu modo, diua, tibi has nuper quas ſtruximus aras
Atque incenſa auge numine thura tuo.
Deſpicis? ah me ah cur abſentem interficis abſens?
Atque fugas mage me, quo mage dura fugis?

Nulla domari flamma.

Aſpice, Sol, rutila retegis qui luce colores:
Et reuehis reduci flammeus orbe diem.
Aſpice, qui rapidas iaculans Sirius auras:
Squallenteſque auidas ignibus vris agros.
Non pudet? en veſtras ego ſolus adurere flammas
Audeo: nec ſatis eſt illa, vel illa mihi.
Plus pudeat: Thaumas cunctos quod riſerit ignes:
Atque meum gelido pectore cruda necat.

Splendor, & Stemmata.

Si ſola es, quam lux rerum mirabilis ambit:
Nec patitur ſimiles gloria tanta Deas:
Si rerum ad lucem cunctus tibi ſubſtitit orbis:
Atque ſtupent opere tota elementa ſuo:
Qui ſperem, ah temere, tantis abſiſtere flammis?
Quidue amens animi ſub mea fata ruo?
O caluum. tibi cur licuit non eſſe minorem?
Aut cur maiorem non licet eſſe mihi?

Ad Garumnam.

Torua Pyrenaei ſoboles operoſa furoris:
Siqua ſoluta citas nix tumefecit aquas:
Sic tua perpetuo componas flumina curſu:
Sic magni ſuperes vota ſuperba Padi:
Parce, o, terrifico praeceps crudeſcere fluctu:
Quamque vehis dominam ſentiat vnda Deam.

ſti, pater; & lento pius æquore lambis,
umanes æthereos ripa beata pedes.
dicam? nitido, ne times ſtupefactus ocellos?
quatit ignoto lingua diſerta metu?
ſti patrio cæleſtia numina cælo
hta, nunc iuri ſubdita nulla tuo?

Amanti miſero vitæ pretium, perire obliuione.

iam diuina afflauit me ſpiritus aura,
ꝗ Baſentiacis ludit operta iugis:
ale me cepit cunctarum obliuio rerum,
tur non etiam me capit illa mei?
memini me fulmineis ſuccumbere flammis:
que negem precium hoc eſſe, perire, mihi?

Amoris mei, odij tui præmia.

tis, ne ſæua preces Thaumantia noſtras
ſpice: vel veſtros deſpice, diua, Deos.
uere Dei deponere molliter iras;
miſſa vident ſupplicis ora rei.
ſi pro culpa nimium damnabis amorem:
ido qua ſit debita noxa tibi?

omparat ſe perdicibus, & lepuſculis.

a fulminea conſpecto turbine penna
lida ſe tenui puluere texit auis.
canum lepus inſidias exterritus hauſit;
cipites acuit tum fuga anhela pedes.
: cur ſponte ſequor mea fata? volenſque
fugio: & facio vt ſim tua præda mei?

Hoſtem Cupidinis, quam amicum.

u Venus, & Veneris tu filius audi:
domina es, domina ſeu puer es, dominus:
tis plus ſæpe mali, ſi ſemper amicis:
ais, & matris tutius hoſtis ero.

Annuli Thaumantiæ.

Ardeſcit ſocio rutilans adamante pyropus:
Sic animo articulus conuenit iſte tuo.
Acres fulminei faculas iaculantur ocelli:
Frigida ſtant duro corda retuſa gelu.

Quia in me illa, ego contra me.

Quod minus eſt in te, plus in me cernitur eſſe:
Quod plus in te, in me cernitur eſſe minus.
Si minus hoc fuerat, fuerat ſat: verius hoc ſit:
Quod totum in me, in te cernitur eſſe nihil.
Quis potuit ſaeuos ſufferre fidelius ignes?
Quæ potuit ſeruo durior eſſe ſuo?
Quanquam in me tota es, tanta eſt diſcordia: vt in m
Fadi diſsidij ſis quoque cauſa mihi.

Non raptum a Thaumantia, ſed vltro ſeſe obtuliſſe.

Si quicquam ex animo fieri pote, quod placeat: quin
Vel plusquam placeat, auferat atque animum:
Auferat inuitum placide, ducatque volentem:
Atque ſinu Veneris collocet in medio:
Hoc abs te factum eſt, o maxima diua Dearum:
Me inuitum vt noſtris ſenſibus eriperes.
Non videor tamen eſſe mihi, cui iniuria facta eſt:
Cum te viſa olim deſierim eſſe meus.
Quin a me ad te abij ſapiens, meque ipſe reliqui:
Ne tuus hic in me, ſed meus in te habitem.

Thaumantiæ pietate interire.

Mortem ferre videns oculis Thaumantia duris:
Hoc credo, noſtras tum miſerata neces;
Auertit: parſitque auidis exurere flammis.
Letifero ergo ſubit mors ſociata gelu.
Quæ fugiam mala, ſi pietas mitiſsima diri
Afferat interitus fata cruenta mihi?

Oporteat riualem odiſſe, an amare.

im, ac ſpe defectum me cruda reliquit:
Atque alius potitur (& fero?) luce mea?
egina Venus: liceat ne odiſſe fruentem:
In quem Thaumas amat, me quoque amare iubes?

Iras comparat.

m ſibi me flenis Thaumantia. qualem
go putes animum, Iuppiter, eſſe meum?
at inexhauſtos tua dextera fulminis ignes:
que caput calum corruat omne tuum:
minus eſt, omnique minus formidine culpa:
culpe, & pœna. quid minus? imo nihil.
ſi irata (nefas) mihi ſit Thaumantia: mors hac
lemor, mihi qua ſic aliunde venit.
tus furere hunc (Dij Dij meliora) furorem:
ae nam mors, qua a me ſic venit atra mihi?

Proditum ſe a Thaumantia.

ea ſpes, verum leto ſpes aurea quondam,
rtareis miſero nunc numeranda malis:
e me, quoſcunque petis fugitiua receſſus:
nget ad me iterum falſa referre pedem.
e: & inſano oppreſſum miſerere furore
dmentem, ſine vi, corde ſine, atque anima.
lerat me ingrata tuo Thaumantia ductu:
caſu infelix nunc grauiore ruam.
pite infamem immortalia ſacula famam:
eque ipſis poſthac credite cuncta Deis.
otius cecidiſſe prius, quam ſtare viderer?
rdereque ab ſuperi, qua bona non habui?
deram meipſum, vt fruerer caleſtibus auris.
nc amiſi illas, me nec habere queo.

Thaumantia

Thaumantiæ vis fato potior.

Si qua vis vis ſi qua viget ſub numine magno:
Numine, quod Fati numina cuncta regit:
Exprimere (haud lacrymam, haud poſco pia pectora) t
Verbum vnum: aut (o ſi) murmura pauca peto.
Dij magni, magni Indigetes, genus omne Deorum:
Iam nunc credam aliquod vos genus eſſe Deum.
Sed ſi cuncta domat ſolo Thaumantia nutu:
Quis vos, non illam, dixerit eſſe Deum?

Ad eandem.

Si poſſum ſine te, Thaumantia, viuere: poſſum,
(O vtinam) ſine te ſic quoque, diua, mori.
At ſine te poſſum nulla ſi morte domari:
Quomodo nam ſine te viuere, vita mihi eſt?
Et crudelis abis? nec ſunt mea damna dolori?
At ſaltem ſit, non poſſe dolere, dolor.

Reſipiſcit.

Has etiam laceras vdis ſingultibus auras
Compoſito fingi carmine iuſſit Amor.
Nec pudet inualidis feſſos anfractibus annos,
Me miſerum, dura ſub iuga fefre Deæ.
Pectora qui potuit vecordibus vrere flammis,
Quæ ferus inſana Mars furiabat ope:
Credidit ipſe parum ſibi, ni potiore triumpho
Fortia conſtantis vreret oſſa viri.
Si veniæ locus: humanumque piumque furoris
Veſani pretium ſit, meminiſſe mei.

IVLII CAESARIS SCALIGERI ARÆ FRACASTOREÆ.

Ad Famam.

DIua frænatrix animi ruentis,
Auiis aui redimita pennis:
Quæ bonos cæli patrij beatis
Ignibus æquas:
Sæclorum almum decus imminentum,
Temporum victrix, domitrix locorum,
Morte deletum reparans; tibi ipſi
Famâ ſuperſtes,
Cui nouos tentas aperire cantus,
Cui nouos audes numeros? quibuſnam
Nixibus? ſi non nouus excitetur
Alter Apollo?
Nam ſatis non ſit vetus ille Phœbus:
Vel ſatis ſi ſit: comitem volentem
Hinc agens Fracaſtoreum dolenti
Abſtulit orbi.
Diue ſupremi caua templa cæli,
Diue deuexæ ſola dura terræ,
Cuncta natura ratione certa
Pignora librans,
Si nouem caſtos animos ſororum
Tecum habes: priſca viduatus aura
Spiritus quanam tenues ſequetur
Voce Camœnas?

Ergo

Ergo tu nobis eris: ergo noſtrum
Pectus implebis, tibi te canendo
Unicum, prima, ultima poſt Maronem
Meta canentum.

Ad Charitas.

Quis mihi verſiculos
Sponte natos, arte nulla
Pexos, ſuaues, non laboratos dabit?
Qualia Pannoniis
Læta campis pullulaſcunt
Auri flagella creta ſarmento ſuo.
Qualis Acidalio
Rore tincta, rore cæli,
Mucrone rupto, turgida emicat roſa.
Vos lepidæ Charites,
Tranſmarina tu Venuſtas
Afflata Phœbo concitate numina:
Ferte pedem faciles:
Ferte gemmeas corollas:
Afferte cantum flebili mollem ſono.
Ecce Fracaſtoreus,
Veſter imperator ille,
Ille ille veſter imperator unicus.
Lætitiam patriæ,
Ultimum diem ſuorum
Clauſit, futuris ſeculis poeticen.

Ad cæleſtem mentem, quæ regit nos.

Fœcunda cæli rore vena fœcundi,
Cui cedit almi ſuauis unda Parnaſi.
Nanque illa terræ bruta de ſinu ſurgens,
Mendace vatum mente fabuloſorum
Ditat furores, nemaſque ſcribentum:
Tu ſancta proles ætheriſque, cælique.

Ducens ſupremas e Dei ſinu flammas,
Parem parenti te induis, vehens tecum
Cunctarum onuſta ſeminarium rerum,
Quæ concitantur mentibus beatorum.
Nunquam fatiſcis. Vividum iubar longe
Contentius ſit, quo magis laboraſti:
Te te explica ergo, Virgo ſancta, ſublimis:
Ut vatis alti pura funus exornes:
Ut vatis alti manibus parentemus.
Nanque ille talis, tantus & fuit vates:
Ut voce dici non niſi Dei poſſet.

Ad Parcam.

Quæ reduces per orbes
Dum devolvis trepida tenuia fila vitæ,
Conſcia Parca fati,
Horridi fati, precibus non habilis, miniſtra,
Te caput innocentum
Poſſe bacchari ſcieram, morte iubente, noſtrum.
Aſt genus in Deorum
Poſſe, quis tecum pepigit? quo tibi iure factum eſt?
Ecce iacet ſupremum
Nunc decus terræ, & patrij pignora certa cæli.
Sidera quis revolvet?
Quis te naturam propriis principiis recludet?
Heu lacrymoſa rerum
Secula: heu vanæ caries, cura metuſque vitæ.
Ne liceat deinceps
Amplius naſci: quoniam vivere poſſe, mors eſt.

Ad Auroram.

Matuta mater, uvidis quæ rorulenta guttis
Ocellus auro fulgidus naſcentis es dei:
Olim videbas alterum terris micare Solem:
Nunc duplicem miraberis polo nitere Phœbum.

Illuſtre numen Caſtoris poſtquam occupauerit illum:
Qui nunc tenebras poſteris, luctum ſuis reliquit.

Ad populos arbores.

Electifera Phaetontiades
Olim mollia membra puellæ.
(Nam vos pius eſſe coegit amor
Cortice duro.)
Quando ad tumuli lacrymoſi notas
Magnique parentalia vatis
Liquidos vetat effundere fletus
Inuida radix,
Rigide teneros quæ cohibet pedes:
Audite pias, o pia numina,
Triſti rudibus numeris obſitas
Voce querelas.
Veſtraſque rogo mittite lacrymas,
Quas auricomis tumidas radiis
Circum viridantia ſerta rogi
Sarca reponat.
An Sarca ſacris ſcatebris incitus,
An notus & immanibus inferis,
Et carus ſuperis Benacus
Numine raro
Solis vobis incognitus eſt?
Ille eſt Latij magni Aganippe,
Nerei pater, & ſoboles idem.
Vbere vena
Is veſtra libens brachia ditans
Atque ad lacrymas, atque ad debitos
Tumulo fletus, larga alimenta
Suggeret vndis.
Tunc Herculeis picta laboribus,
Tremulo pede nutantia folia.

Hebetes aemula, uatrones nitida
Tempora cingent.

Threnus.

Si deſiderium, & lacryma ſolamen eſſe poſſunt:
Solamen poſſum tum dare, tum accipere.
Si deſiderium, & lacrymas ſolamen auget vltro:
Cum deſiderio augere queo lacrymas.
Aſt hac ſi damnum fruſtra reparare cuncta certant:
Ah quid lancinat hoc, illud, & hoc animum?

Ad Fracaſtoriam animam.

Verona flet: Natura luget: ordines
Omnes Deorum, qui citos orbes rotant
Immane quantum lacrymantur, & gemunt:
Mœſtam ſororum neniam chorus cantat.
Procace Phœbus mœſta fert ſilentia.
Suſpirat omnis orbis, ut meta vltima
Vita occupauit Caſtoris magni dies.
Et abſtinere me iubet luctu pudor?
Quod noſtra paruo Muſa momenti nequit
Æquare tanti tam feras damni vices.
Cuius ſerenis o recepta ſedibus
Anima, quietis alma compos aurea,
Quid ſi corolla lucidis texta roſis,
Violaque mite veris halantes decus.
Puris caniſtris ſerta complexu rudi
Manes corymbi tortiles placant tuos.
Mea deſpicata hinc exigentur carmina?

Allocutio.

Virginum decus ſororum:
Natura quantum facereque, & pati poteſt.
Quale nec fuiſſe quondam
Latura nec poſt eſſe credo ſecula.
Haud paruum tui ſtrophais

(Quis hoc, quis amens poſſe ſperet, aut putet?)
Sed tamen non improbandum
Admitte magnum numen hunc lyra ſonum,
Pignus inflammati amoris,
Quo ſauciata ſtare mens neſcit loco.
Se ipſa ſtringit, vrget, aufert:
Percuſſa thyrſo qualis auium nemus
Euias furens fatigat.
Simul furit, ſimul ſtupet, ſimul fugit.
Senticeta nulla curſum,
Prærupta nulla, nulla tardant flumina.
Blanda donec vis ſoporis
Feſſos reſoluit, & ſimul vincit pedes.

Epicedium.

Qui Fracaſtorei Phœbum diuina canentem
Audieras, quid enim quæris in hoc tumulo?
Terram terra premit, tellus tellure grauatur,
Perque ſuas repetunt ſeſe elementa vices.
Ille olim ſancto capiebat pectore cælum.
Nunc capitur cælis: inde petendus erit.

Ad Benacum.

Corniger pelagi fremo,
Mincij genitor ſacri,
Qui liquentibus agmina
Explicas vaga lymphis.
Tu ferus, pater, Alpibus
Deuolutus ab intimis,
Mitiore frequens vado
Dorſa barbara mutas.
Mille tum ſcatebris tuis
Viuidis virides comis
Naides tua flumina
Rorulenta recantant.

Tu ſacras Heliconij
Collis æquiparas aquas.
Quin eas magis anteis
Fonte plenior aureo.
Par quis eſt, erit, aut fuit
Gutturis liquidi ſono?
Eſt tamen ſoboles tua
Pura vena Catulli.
Nam mihi penitus ſedet
Mente relligio pia
Numen vnicum, & vltimum
Nominare Maronem.
Cede turgida Græcia.
Non habes quibus excites
Mortuam tibi gloriam.
Comparatio vana eſt.
Ergo nunc pater optime,
Cum Fracaſtoreus ſuum
Nectar in liquidas aquas
Cælitus tulit hauſtum,
Quæ prius cupidis viris
Innuebat adorea
Suſtulit dubiam bonus
Cum bono alite palmam.
Heu vbi, heu vbi nunc es? heu
Quo ſequar Genium meum?
Non datur? lacryma hic lacus,
Hacque flumina fiunto.

Ad auiculas, aquas, ventos.

Dicite ſiluicola cohors,
Quæ remigiis vaga præpetibus
Peragratis varia loca.
Dicite io hyali latices
Turba fluentis ſono gregis.

Age vbique hoſpita, ciuis vbiq;
Saltem miſereſcite vos
Lubrica liquidi ſoboles ætheris,
Cana qui colitis ſpecus.
Qui ſuſpenſi fluctibus, illos
Suſpenditis: atq; fretis
Tunſi tunditis illa viciſſim.
Noſtri ingenij genium
Vbi? qua quæram? miſero quis iter
Monſtrare volet, vel ſciet?
Natura parens inclyta rerum
Si illo abs te abiit, nec ibi es,
Nunc feliciter ille vbi regnat:
Te dimidio minor es:
Nec nos ſolos funera tangunt.

Leſſus.

Ecquis triſtibus excitus querelis
Audet eſſe pius, priſq; votis
Arido dare lacrymas ſepulchro?
Ecquis præteriti memor decoris,
Nunc ſpectans lacrymabilem ruinam
Amens percitus impiis querelis
Diro carmine prouocare cælos?
O vtrum miſeri eligemus? vtrum?
Neutrum. nam neq; candido poetæ
Sunt conuicia concienda cælo:
Nec eſt fletibus ille dignus vllis,
Qui factus modo particeps olympi eſt.
Mille hic ocius excitentur aræ,
Verbenis nitidæ, innubaq; lauru.
Vnum numen in omnibus canendum.

Ad animam Fracaſtorij hyporchema.

Vigilia, lacryma, lacryma
Bibula miſeria canere iubet aliquid.

Supera domicilia tenens,
Nitidula, rutilior animo radio.
Sacra noua, noua Dea cape hæc.
Honos decet ea tibi maximus hominum.
Sed vtique bene tibi volens,
Tibique data bona lepida lepide amans.
Paria quibus alia alibi
Neque video, neque ego habeo, neque ſcio.
Canere tua valet Erato hoc,
Et ea facula animi aquiligena, cui
Vegeti agilia loca poli
Modo facile patula gremium aperiunt.

Amœbeum.

SC. *Dic Parnaſe decus Dei,*
Qui dulci numeros flamine temperat,
Cum ſis ſat tibi, & arduus,
Cur maiore quatis vertice ſidera?
PAR. *Dum Fracaſtoreus ſua*
Vita compos erat, me quoque compotem
Fecit. multus, & impotens
Nunc diris animus fluctuat æſtibus.
SC. *Quin ergo potius putem*
Illo, Diue, tuo funere gloriæ
Funus compoſitum: neque
Auſurum viduos tollere vertices.
PAR. *Dum terras coluit meus:*
Terras me propius collibuit pati.
At nunc cum petiit polum:
Vel toruus repetam, vel placidus ſequar.

EICON.

Vt vis coruſca fulminis tela triſulca vibrat:
Cuncta terra pauet: talemque conſeſſum gemit:

Tum bobus adiunctis iuga demit arator ouans:
Enumeratque gregem paſtor pauore pallidum.
Septentrio ut rerum potens nubila rapta fugat.
Per loca ſuda redux ſol lucidum oſtentat caput.
At vos tenebris obſiti, nimbificis tenebris
(Sol pater ecce perit) quando videbimus diem?

Ad Solem.

Molis ſidereæ decus
Fulgide orbis ocelle
Micantis alme
Arbiter auræ.
Vita lucigena dator,
Flammeo vage curru,
Cui cunctus uni
Militat æther:
Nam flammis animas tuis
Corporum genus, alta
Caligine atrum
Noctis opacæ:
Deleri tua lumina,
Et cum lumine numen,
Cur mortis ictu
Paſſus iniquo es?
Quis Fracaſtoreum tibi
Reddet? unde reſurget
Spes, tanta rurſus
Poſſe parari?
Audi, quæ tibi nunc canit
Saucium cor amore,
Et dictat ipſe
Mœſtus Apollo.
Illum ſi e lacrymis meis
Magni in templa Tonantis
Non ſuſtuliſti

Turbinis igni:
Hinc mors exoticis omnes,
Te intentior, ambiat
Maiore luſtrans
Lumine terras.

Ad animum Fracaſtorij.

Diuinæ animæ ætherei temperator orbis.
Hæc inter ubi ſæcula degeres beatus
Nunc certa videns lumina viſionis almæ:
Num præterita te capit aura ſacra lucis?
Ecquid te beat aurea fama, cui iam
Par nulla fuit, nec reor hinc parem futuram.
Unum excipio ſedulus unicum Maronem.
Cui thuricremas mens mea prouoluta ad aras
Se luſtrat, & a triſtibus expiata ſurgit.
Te noſtra iuuant otia, ludibria, venti,
Quos carpit, & auget vario gloria ludo.
Inſcitia quos nebulis circumuolat atris.
Anima exſpoliis omnibus expedita; ſanctis
Nunc plena epulis: hæc, tua quæ fuere quondam,
Et nunc mea ſunt, te nihili pendere certum eſt.
Tantus tamen eſt ardor, & incitatus æſtus,
Quem deſiderium fouet, & cæcus amoris
Flammas radius, te ut tamen hic eſſe velimus.
Si ſit licitum huc animum redire ſanctum.
Verona patens lepidus clari orbis ocellus
Sic te luget, & animum deſpondit ademptum,
Uno vidua ut, vidua eſt omnibus relicta.

Pæan.

Quis noua, quis o vetera carmina, quis expediet?
Quæ leniant mihi doloris æſtum.
Non ſitiens, aut biforis autor habilis moduli
Gingris acutis acer vrat aures.

Phœbe pater, & patris amœna comes almá cohors
Vos vos vocat, vos ambit hoc ſepulcrum.
Paean age, Paean ades, ecce tibi quam tumulus
Blanditur, auctus aureis corollis.
Huc edera trunc inaga, tu viola pallidula,
Tu lutea ſplendore picta caltha.
Alma roſa, quæ veneris alma monumenta geris
Notiſque teſtans Naidum querelas
Mitis hyacinthe patulis niger hians calathis,
Sic ſurmus atro conuenis dolori.
Colligite floripara, quæ decora prata gerunt.
Verbena caſtas implicet que laurus.
Et date: datis penitus addite, quæ vota precum
Sint grata magni manibus poetæ.

Ad Fracaſtorium.

Cum damnum attonitus noſtrum flea:
Nequitque fletus eſſe par dolori,
Tum ſpargo trepidos pro lacrymis numeros;
Cum ſpecto attonitus numeros tuos,
Pudore fracta Muſa conticeſcit,
Et ſpargo tepidas pro numeris lacrymas.
Cum mens, & pudor, & meritum tuum
Pugnent: es ergo fletibus canendus,
Et ſpargam miſtos cum lacrymis numeros.

Monodia.

Plenus unde nouus mihi, plenus ingruit ardor?
Unde ſufficit ipſe ſe, quem periiſſe putabam?
Nam nec Aonidum chorus, nam nec ætheris alti
Spiritus miſere fouet perditum: ſimul atque
Phœbus, & comites Deæ chara numina Phœbi
Cum Fracaſtoreo ſuo ſe extulere ſub aſtra.
Tum ſatis, ſatis & ſuper cantitaſſe videbar,
Cantitaſſeque, fleſſeque & conſecraſſe canenda

Inclytum caput. Ipſa iam ſe negare dolebat
Tota materia penus. Nam quis adderet illis
Aureis titulos: quibus flore pingitur aureo
Omnium Deus artium: muta ſola canentum!
Me citius tamen huc, & huc raptat acer amor, quem
Non poteſt labor vllus, aut quit quies quatere vlla.
Me ſcio nihil arduum, nec nihil dare clarum,
Has niſi lacrymas pias, hos pios niſi fletus.
Quæ ſolent pueri quoque, vt dona perdita plorant.

Ad vitam hanc.

Heu falſa quies, irrequieta, bulla inanis
Miſerorum lacrymoſa face ludibria torrens
Se qui tibi dedit, tibi ſeſeque reponit
Zephyros capturientem plagulis exinuatis.
Hunc arguet hora, vltima momenta recludens,
Modo Fracaſtoreum quæ retulerunt in olympum.
Credam tibi ego? non faciam. nec fidere fas eſt.
Pereunt ſi ſacra rerum, repetunt ſi ſua Diui.

Melos.

Non ſi ruentis fulminis impetu
Stridens minaci murmure fumida
Demiſſa torno flamma cælo
Aerias pepuliſſet arces,
Aut qua ſuperbis flexibus inquieta
Valles ſub imas Vindelici iugi
Amœna ſerpens ob ſalicta
Vis Atheſis furioſa lambit:
Tam mœſta planctu turbida ciuitas
Lugeret atris obruta fletibus:
Suſpirioſa nec querelis
Cælicolas oneraret vdis.
Ut fracta vatis funere maximi
Secura tanti ſeſſa pericli

Poſthac

Poſthac: parem viſuri nullam
Heu patrij decoris ruinam.
Dum rara floris dona poetici
Pictum furorem dotibus omnibus
Virtutibuſque ſingularem
Fata Fracaſtoreum repoſcunt.
Ille incitati conſcius ætheris
Micantis ortu lucis ab intimo
Ad occidentis vſque metas
Vectus inemeritis quadrigis
Nouis reflexit ſidera curſibus
Noua repoſta lege receſſibus,
Acceſſibuſque, anfractibuſque
Addidit imperium, atque ademit.
Natura totos pandidit huic ſinus,
Seque ex remotis explicuit locis,
Vt huic pararet abditarum
Principia, atque elementa rerum.
Hic impetratis induciis fera
Cum morte pacem legibus arduis
Fecit: vel intulit reuinctam
In nitidos ſpoliis triumphos.
Hic ſolus inter Auſonios Lares
Non vſitata, nec tenui tuba
Spirauit altum, ſed venuſtum
Miſcuit alterutrumque vtroque.
Verona mater, quid tua vulnera
Demens retracto? quis lacrymas tuas
Conſoler? Heu ſolamen vnde,
Quod mihi non habeo, reponam?

Conſecratio.

Ante aras redolentibus
Sertis implicitas, quem potius canam
Quam mirabilibus conſiliis qui occluit Deum?

Atque Dei progeniem concelebrauit almam.
Hic deductus ab vltimis
Naturæ numeris ad ſuperos globos,
Omnes curriculis diſpoſuit, quæque ſuis, vias:
Non quaſi qui diſceret hæc, ſed quaſi qui doceret.
O miris hominum modis
Egreſſe ingenium. o omnibus artibus
Maior. pro lacrymis, pro teneris fletibus accipe
Quas tibi ſacris ederis rite ſacramus aras.

In eius picturam.

Aſpice, quam ſacri ſplendeſcunt ſidera vultus,
Morſque manus docta lumine victa ſilet.
Hic etiam caneret: ſed non diuina canenti
Affluere e muto verba colore valent.
Quin vmbra vmbra tuæ hæc. te vero ars nulla, ſed alto
Carmine te, niſi tu, fingere nemo poteſt.

Item in eius picturam.

Poſtquam letiferis immitis legibus æui,
(Cuncta quibus rapida mors rapit atra fuga,)
Cæleſtes magni vultus ceſſere Maronis:
Nullaq; tam faciles ſiſtit imago Deos:
Quod ſupereſt, Fracaſtoreo ſupplebit inanes
Sola inter cunctos fida tabella vices.

Epitaphium.

Hic ſitus eſt Fracaſtoreus Hieronymus: vrna
Quem capit, hic cepit pectore cuncta ſuo.
Sidera digeſſit: reuocauit funera: rerum
Naturæ imperij conſcius, atq; Dei.
Aut Heliconiadum fontem ſibi ſuſtulit omnem,
Aut tumulus vertex hic Heliconis erit.

O fierem mare: verum obſtat mihi torridus a[illegible]
Ipſe ſenex poſito ventorum murmure Ner[illegible]
Excipiens facilis virides Nereidas aura
Immittet tacitas tenero ſub pectore flam[illegible]
Heu ſuſpecta meos perturbant numina ſenſus
An non ſic quæſitus Hylas? ubi raptus in [illegible]
Nequicquam comitem Alciden, dominumq; [illegible]
Ille ter inuiſas pulſauit nomine ſyluas:
Hic mentita illi ter reddita vocis imago eſt.
Ter miſer hic animum falſa ſpe luſit inanem.
Inde ſuas pecudes pelagi de gurgite Proteus
Oſtentabit: & alliciet te ad munera paſtum
Ut generum vndiſoni Phorcynides [illegible]
At te [illegible] nimis ne vrant male monſtra [illegible]
Mille auium tepidis coit in conuallibus Arni[illegible]
Mille Arni ad ripas totidem cum matribus [illegible]
Ecce tibi obſedere hirtos procul abdita montes
Retia: qua raro nemus interlucet hiatu.
Aura, quæ leuibus noſtras ſpes ducentis alis,
Hac precor integro referatis carmina tractu.
Ias ad Heſperij pelagi vada lenta ſequuta,
Ias te, Bandelle, feris in fluctibus offert:
Sed piceam metuit flagrans incendia puppis:

AVGE. *Dulcius ergo apibus: blando cum murmure ca[illegible]*
Florilega vernis in ſaltibus omnia libant:
Aut tener argutis Zephyris cum ſibilat [illegible]
Aut maturus ager Cererem cum fluctuat: a[illegible]
Saxa petens rigua pinguis ſtrepat Ollius herb[illegible]

IAS. *At tibi quæ paribus dictabat Dia cicutis,*
Dia tibi, tu ſyluicolis ab arundine Faunis:
O, memora: nomenque tibi tua ſecla propagent[illegible]

AVGE. *Bina tibi, Bandelle, eodem ſub tempore mala,*
Quæ furi præcerpta, acida pubentia ſucco,
Horrida non grando, non improbus obtundet im[illegible]

Iam roſeas ſplendore tuas imitantia malas
Inter acus tenues, atque in ſtramine condita molli,
Maturum procul hæc ducent a ſole colorem.
Spernis an hæc, diuine puer? Extra aurea mundi
Limina, qua ſe nox numeroſo ſidere condit,
Abdita erant raro felicia ſtipite mala.
Mala etiam veteres paſcebant ruſtica ciues:
Regiaque his olim conceſſit victa puella:
Ah domina nimia: tua ſi mihi pectora vincant.
Et facient, niſi portenti me fallit imago.
Sunt ſiquidem coniuncta pio ſub matris amore:
Non temere coniuncta: ſibi quoque gaudia diſcunt.
Non ſolis ſibi ſunt: ſua nos quoque munera ſignant.
IAS. *Qualis amatrices ederas amplectitur vlmus:*
Vlmus amans vt veſtitur pallentibus vuis:
Sic tua Pierio conſpirat fiſtula cantu.
AVGE. *Blandus vt arenti feſſis meſſoribus æſtu,*
Tunſa Parætonias vbi ventilat area fruges,
It Zephyrus, planaque agrum ſolatur hiantem:
Sic mihi fonte tuo creſcunt Aganippidos vnda.
IAS. *Quid tibi ego hoc ingens vatum pro munere donem?*
Ne committe via ſerata noctis in vmbra.
Hic pecori cytiſus, hic mollia gramina tauris.
Nec graue, quod ſegetes nullo ſunt culmine. quid tu
Nec viola ſegetes, nec lilia culmina curant.
Grexque tuus tuto vigili requieſcet Hylacte.

Oreas.

Sub Lyces perſona Camilla Scaligera diui Bonifatij patris natalia canit, & Titi fratris mei interitum in clade Rauennati deflet.

THERILLA.

Hanc prædam, feſſoſque canes ſub tecta referto:
Adde gradum Talariſca: greges ita grandior vmbra

Et paſtu vocat, & tectis blanditur apricis.
Oſtentans tremulis roſeum iubar Heſperus vndis
Balatum exciverat ſtabulis. tum fumida thura
Extructis congeſta focis, circum vndique ductæ
Mordebant ederæq; vaga, laurique virentes.
Ipſa autem foliis apij lugubris amari
Hæc memores inter lacrymas diuina profudit
Verba Lyce, ſacraſque manu ſimul obtinet aras.
Frater, vbi es nec? vbi tranquilli me venerit vſ
Aſpiciat patrij vitreas prope gurgitis vndas
Argento rapidos æſtus leuare ſuſurro?
Frater, vbi es nec? ego te gelidis in vallibus illum,
Illum ego te in luſtris, inter ſpelæa ferarum,
Quaq; vocant duri primo ſub ſole labores
Effingo: facienq; tuam ſuper omnia duco.
Candidus ipſe autem cæleſtibus auius antris
Duceris, imbriferaſquè domos ſuper, & ſuper alta
Limina. Quique truces ſalientis grandine nimbi,
Quique gregem ſequitur lupus ipſe, gregemque ſeq
Faſcinus a veſtris longe malus exulat oris.
Aureus ecce autem ſuperis inſigniter agris
Armentum tota cedens tibi Lucifer aula
Solatur gelidæ trunoas mœrore querelas.
Diſtentis pueri depellite matribus agnos:
Depulſis curate ſuos in prandea faſces:
Nec pranſos fidis errantes cogite clauſtris.
Dira prius pecori curans contagia paſtor,
Nunc Deus, ex alto miſerans acerbit olympo.
Hæc fratri diuina Lyce. diuina parenti
Quas quibus ætherias hilaraſti cantibus auras?
Heſpere, quando oriens alias illuſtriar ibis,
Lætus vbi excieris magni natalia patris?
Patris, cui tantum debent mea carmina, quantum
Pinguia ſidereis turgentia gramina guttis.

Emerſit: lucemque ſuo vehet aurea curru?
Qua dies vecta prius pater Hirpius altera lux eſt.
Nunc etiam leuior feſſos tegit vmbra iuuencos:
Dulciaq; agricolis ſpirat ſacer otia pagus.
Nec lupa iam vitula perturbat ſomnia: nec iam
Facta parens lacerum lugebit bucula natum.
Ipſa etiam querula poſuerunt murmura valles.
Tum freta degenerant fructus oblita priores:
Blandaq; ad Halcyonas vertit ſua pignora Nereus.
Sudat apis bona mella: bonus bos curat aratra.
Hirpius alpigenis aris fauet: Hirpius aris
Cum fauet: & bona mella apis: & bos linquit aratra,
Ecce nouus tibi ridet ager: te ſepibus imis
Purpureæ ſalices, rigidi te montibus orni,
Et ſegetes, amnesq; leues, atq; antra loquuntur.
Omne tibi longo dicet genus ordine laudes,
Inter aquas, ſi nauta vagus: ſi meſſor, in æſtu.
Nymphæ Hamadryades, aliæ, ad natalia patris,
Numina adorato capient ſibi munera libo:
Non tamen vlla meo vis veſtra carebit honore.
Vere feram flores, croceos in meſſe maniplos:
Et pingues vobis ſudabit vinitor vuas.
Theſtyli, fer mihi thura foras, fer maſcula thura,
Verbenaſque ſacras, immortaleiſque amaranthos:
Excidat vt profugus luſtratus faſcinus oris.
Atque ſuperciliſum lanam ſalit. optima proles,
Flos gregis auricoma fœtura propaginis agna,
Ne fontes turbate. ſitim nec Phœbus in æſtu.
Colliget, aut calidos ſales: nec Sirius ardor.
Ne ſtabulorum ſpectate motu. nec flabra, nec imbres
Diuina ſub luce dabunt bona tempora clauſtris.
Aſpicis, vt dexter candenti nube coruſcat?
Sopitoſque ſacer quando cinis excitat ignes:
Pinguia collucent nitidis altaria flammis.

NEREIS.

Pro diua Lucretia Gonzaga Pyrrhi filia canit Talariſca.

OCNVS. *Huc age ſuccineos per eburnea colla decores*
Lumine capta tuo ludens cui ventilat aura
Huc age, quo ſimul frondeſcunt ornus cupreſ
Sic tua perpetuo renouetur flore iuuentus.

TALAR. *Sic mihi flore nouo ſplendeſcat mollior ætas*
Sic vaga ſuccineis alluſerit aura capillis.
Hinc fugiam. quo me Ocne vocas? mihi diſplic
Diſplicet omen. habent feralia ſigna cupreſſi.

OCN. *Aſpice quod crebris operit labruſca racemis.*
Atq; procax Elices decor immortalibus vin
Vtraq; vt obduxit paribus complexibus arb
O vtinam locus ille meos ſic iungat amores.

TAL. *Quis ſcit, an ille truncis cacalis deformibus v*
Deſtinet extremas nobis morientibus horas?
Quid properas? ſeris vocat labruſca racemis:
Virgineumq; Elices ſteriles imitantur honore

OCN. *Intonſi montes: celſas quibus admouit arces*
Iuppiter: & propius conſurgere fecit Olympu
(ut veſtros mecum ſpernat Talariſca receſſus
Quæ patrium aſtrigero conſurgit ad æthera vi

TAL. *Hei mihi quam teneras lædit fera ſemita pla*
Atq; iugum ſuperare, graue eſt: teneriſque
Ac feſſis operoſum, alto deſcendere cliuo.
At quos hic referunt Satyros habitare petr

OCN. *O maris indomiti, o inexuperabiles æquor:*
O regnum infeſta Veneris, toruumq; minanti
Si qua tori virgo faciles contempſerit ignes:
Luſibus o noſtris molles date litoris algas.

TAL. *Heu metus maris vndiſonos infuetæ tumultibu*
At non & Venerem, indomitæ comes vna D

Virgineique pedes lenta laſſantur arena.
Infeſtumq; ferunt ſæuis raptoribus æquor:
OCN. *Ergo ad perpetui molliſſima murmura riui*
Huc ades o Dea: ſic noſtros extinxeris æſtus.
Sic mea conſimili manantia lumina fletu
Videris, & noſtri forſan miſerebere caſus.
TAL. *Mater vbi ſegetes ad Solis lumina ſiccat?*
Linaq; preſſa cauis Beroe domat horrida lymphis?
Ah ah ne teneros mater calcauerit hydros:
Quos equidem audiui toto inſidiarier æſtu.
OCN. *Dux gregis infeſto meditans fera prelia fronte,*
Aut mihi Cyprigenas gratus monſtraueris artes,
Blanda quibus faciles habeas ad vota capellas:
Aut valido oranti mihi diſiice tempora cornu.
TAL. *Corne loquax, caſtiq; tori ſeruator honeſte,*
Cui nihil ad Veneris fœdiſſima gaudia notum eſt:
Inſtrue, quo caſtos Ocnus ſectetur amores:
Et viridis nitidum vitæ ſeruabis honorem.
OCN. *Ergo etiam vitæ noſtræ geris anxia curam?*
Ah ſatis: ah nimium, ſi ſpes, vel ſola, ſuperſit,
Condiat immanes mihi quæ ſub pectore flammas.
Sæpe etiam in melius ſeſe fortuna retorſit.

NAIS.

Pro Diua Hippolyta Taurella canit AEgla.

Ite meæ procul illa ſecus prærupta capellæ,
Dum gelidum rapidos differt hinc mane calores,
Ad virides cytiſos, & potum rore ſalictum.
Poſt vbi ſub ſtabulum ſero de ſole reducet
Heſperus: & grauido ſuperabitis vbere limen:
Anguis manibus ſaturos molliſſima ſomnos
Populea, & poſitis conſternet culmus ariſtis.
Interea Muſa moriens quæ dixerit Andis

Benaci decus, Eridani flos, Mincius Andis,
Cum longum miſere curis tabeſceret atris:
Dicite. amat repeti ſyluis miſeranda Camena.
Subde rotas pigro prapes Matuta dies:
Quæ cantum querulis tereti ſub rore cicadis:
Nunc nobis lacrymas geris: extremáſque querelas.
Dum veteres ſyluas felicia numina, dumque
Priſca peregrinis exercita queſtibus antra,
Teque mea ſemper tantum mihi conſcia vocis,
Denia qua rudibus reſpondes pulſibus Echo,
Alloquor. hoc certum eſt: mutam non fundere vit
Hibernis Herſille puer mihi durior umbris:
Acrior iratis catulis, immitior Auſtris,
Uſque etiam ne animā miſeram banc? quando om
Munera? Quid violæ? quid ſuaue rubentia mal
Venit lecta ferens puris electra ſub antris
Cura Deum, gaudens viuacibus Ollius alnis,
Benacuſque pater tereti præcinctus oliua,
Amnicolas ſalices, glauciſque umbracula bacis,
Lutenteiſque addens corylos, ſelectaque fraga.
Hæc, ait, Herſillus quorum capiatur amore.
O roſa, & o noſtros luctus imitate Hyacinthe,
Fortunate puer: fati tu victor acerbi
Exerces notulis poſt triſtia funera luctum.
Teque legit placida miſeratus voce viator,
Atque agiles Nympha, atque vda conſcia noctis
Sidera, quæ cælum numeroſo lumine complent.
Me vero quiſnam ſtatuit modus? aſpice tantum
Nunc etiam tumidis vacat altum fluctibus æquor
Aeriæque ſilent Alpes, ſyluæque coruſca.
At non in noſtro ſilet acris pectore cura.
Lætior exacto miteſcit frigore bruma:
Autumnuſque acidum Baccho duce temperat an
Nec curas matura Ceres, nec bruma remittit.

Quam ſatius granidos dilecta armenta per agros
Paſcerẽ qua patrias ſalices lætiſſima ſtringunt
Flumina: & uberibus Sarce ſalit uuida guttis?
At tibi ne nitidi ſordeſcant numina ruris:
Et Satyri ſyluas habitant, & Naides antra,
Et Venus, & ſaltus iaculis Diana fatigans,
Et qui te forma pulcher referebat Adonis.
Aſpice, quinetiam torto qui murmure ſeuit,
Diues arundinei torquens Padus inclita frontis
Cornua, per ſulcos varia diuertit ab vrbe.
Hic bene compoſitis circum ſua retia uarris
Aut acres iaculo ſectabere feruidus apros:
Aut certa pauidos agitabis arundine ceruos.
Eſt mihi Lampegenes animoſo pectore proles,
Lampogene audacem geminũ quam uiuida niſu
Terrorem tulit, & uaſtis diſpendia ſyluis.
Deſpicis hæc? & adhuc crudeli pectore perſtas?
O Pan, Pan: ſeu te gelida pineta Lycæi,
Seu iuga Penei demulcent, ſeu iuga Pindi
Deprenſum: quid enim fruſtra tua perdit arundo
Aut humilem capream, aut ſiuum genus acre luporum.
Nil illa meruere: leuis lupus. iſta capellas
Peſtis agit: pecus Herſillus, pecoriſque magiſtram.
An ne hæc, quos olim Clytoe narrabat amores?
Nulla illam in triuiis vigilantem luna fefellit.
Iam tum etiam teneras æquabam vertice ariſtas,
Horreſcens hœdi luſus, frontemque procacem.
Ut furis: vt fruſtra furis: vt mens te agra retorſit
Audis? & hæc tua cura boum? tua cura peculi?
Ah neſcis: patrios tibi linquens bacula lucos
Abſentis deſiderio confecta iuuenci
Auia, nequicquam ſyluis nunc errat opacis,
Infames hæc propter aquas, vbi riuulus hæret
Degener, & turpat paſtres inflexibus vluas.

O pereant pecudes: nihil eſt Herſillus in illis.
Herſillus tantum curaret mea vulnera, quantum me.
Aut æſtum Padus, aut venientis litora fluctus.
Ah tornis potius ſtent ferrea pectora tauri.
Nempe iacet Paluerus: habent violaria fontes,
Fontes ſerta: rigens iacet imo carduus agro.
Nec ſemper de ſe ſperet te forma ſuperbum.
Occidit agricolis Titan, & naſcitur idem:
Et reparant vetuli Phœbe diſpendia vultus:
Populus æſtiuo bicolor ſpoliatur honore:
Dein viduum redeunti veſtitur fronde cacumen,
At noſtrum breue ver quæ poſthac bruma reducet?
Nobilior violis, hiberno mollior Euro,
Lenior arenti fluuio, quo Sirmius vltro
Solicitus petit, atq; tuas flens obiicit iras.
Sed prius Odryſius glaciales vinitor vuas
Ad gelidum Boream prælis calcabit acernis:
Mitis erit ſobolis prædam Caſpia tigris,
Prædonis tigris, miſera Andi Herſillus amante:
Quam quiſquam incedat noſtro prælatus amori.
Hanc lunam, atq; iſthæc tedentia ſigna, numenq;
Numen, & hos ſeram teſtor, longeq; manere,
Dum gratum tibi ſit, accitam vulnere mortem.
Et iam Tithoni fallacibus excita curis,
Pallida, ne, bona diua, meos horreſce furores,
Non ipſe horreſcit leti puer autor acerbi.
Lucem aliis, portat nobis Aurora tenebras.

POLITIS.

Sub Macares perſona Diuam Corneliam T anam ciuem & ſeipſum canit.

Nympha, Sarciades Nymphæ: quibus æthere large
Roſida melliſluis ſuccreſcunt paſcua guttis:
Haſce piæ miſeri Alconis ſeruate querelas.

Irriſit tumido Macaris mea baſia vultu,
Sordidaq; increpuit: nec ſponte fugitiua reliquit.
Paſtor amas? ego paſtoris labia horrida tangam?
Tangam ego? non faciam. quid enim cum ſordibus vrbi?
Abſtineas atramq; manum, ſetoſaq; menta.
Me miſeram: vt metuo, manus hæc ne me inquinet atra.
Ne toruo ex oculo fugiat mihi ſanguis ab ore.
Atq; roget me mater, & iracundus Orontes.
Tum male me hoc habeat: mater me expellat ab vrbe.
Et cogar truculentæ habitare cubilibus vrſæ?
Vt pauida hoc iter ignoro, quod ducit in agros:
Vt pauet tacita ſuſpecta ſilentia luna:
Vt dura timeo non ſueta, queſcere terra,
Parce feris oculis noſtros offendere ocellos.
Heu quam terribili feriunt tua bucina pulſu.
Ruſticus es. teneras temeraſti vocibus aures.
Vix mihi præ horriſono poſſunt audire tumultu.
Ibo ego ad Alcitheen, magicis quæ cantibus aurem
Eluat agreſti contractam e corpore labem.
Sic ait, atq; abiens gremium ter conſpuit imum.
Ter ſpuit, & tacito ſecum ter murmurat ore.
Nec modo, vt aſpicerem, vertit caput. hoc placet ergo,
Diua Paphum, diua Idalium, Golgonq;, Amathuntaque,
Et Cnidon, & ſedes Erycinidas, atq; Cythera
Quæ colis: ac miſeris rapidas feris improba curas?
Illa igitur tibi ne vt placitos obiecerit agros?
O vtinam & veſtris illuſerit ardua regnis,
Auſa meas tecum pariter diſperdere flammas.
Ergo alius videor nunc iam mihi. nunquid & illa
Vera canunt? Veteres homines mutaſſe figuras.
Nam memini: a ſtabulis veſtigia lenta ſequenti
Circia tranſuerſo ſecuit pede tramitis orbem:
Et verſo celeres ſtupefecit puluere plantas.
Paſtores ouium, teneraque propaginis agnum,

Fortunata, quid increpitas loca deuia? quid fles?
Aut illum tugurij illectum mollibus umbris,
Aut matris memorem, aut captum formidine ſylu
Inter ubi labuntur aquæ, fluminaque ſonorum,
Certa ferent feſſum veſtigia. tu bona riuum
Neglige: forſan & in ſtabulis te quærit apricis.
Mater, felici mater decepta dolore,
Te nunc turbat amor. te nunc vocalibus antris
Redditus ad gemitum fallit ſonus. haud minus illa
Turbat amor: fallitque cauo ſonus editus antro.
At me quis caſus ſequitur? quæ prata reducent
Te profugum, Beremoa, mihi caput? unde dolorem
Aut ſiſtam, aut quantum fatis eſt in pectora ſum
Et dura rupes, & rupibus obruta dumis
Secula, quæ longum ſuperando vincitis æuum:
Nunquam ego nam poſt hæc ſuffixum corde dolore
Lemure? nunquam te aſpectu perfruar? eheu
Heu vbi, quæ Aſſyrium quondam ſpiraſtis olorem
Oſcula, pallidulis ah nunc obſeſſa labellis:
Ingenuuſque nitor pallenti afflatus ab umbra.
Vos coryli teſtes, & vos notiſſima lauri
Numina: vos iuncti perplexo vimine qualli
Quæ meſſes, aut quis tepidis ſpumauerit albis
Autumnus: quæ purpureis fiſcellis caniſtris.
Quo cantu ſyluas deuulſerit: aut quibus alto
Curſu præcipites numeris frenauerit amnes,
Quas lamas, quos irriguos conſeuerit hortos:
Quæ laureta, quibus cœnacula ſepta cupreſſis.
Ah nimis infames feralia ſigna cupreſſi,
Me quoque, me ſignate. nec ulmi vitibus abſunt,
Nec truncis edera, nec amnis flumina ripis.
Nec ſine me dilecta greges, Berenica, reliquit.
Heu quoties pauidæ pecudes, ſtupidæque capellæ
Putribus in ſtagnis rauca, limoque paluſtri

Inſomnes duxere pigra formidine noctes.
Rore etiam paſtæ morbos traxere ſub altis
Sordibus: & rigidis ſcabies grauis hæſit in armis.
Triſtes relliquiæ, quando nil dulce ſuper mi:
Vobis gramineis ſpirent aconita receſſus:
Sacraque deſtituant ieiuna pabula vacca:
Letaleſque bibant peſtes, virideſque colubros.
Flaua nec abſiſtant gelidis examina taxis:
Si merui miſer, atque oneri duriſſima vita eſt.
Communem natum curabas perdita mater:
Perdita mater: an & meruit puer aureus ille?
Et meruit puer ille: & eras tu perdita mater.
Et nunc ille cauo nequicquam abiectus in antro
Vulnus alit lacrymis, ægraque incendia mentis.
Atque greges, atque arua ferox, lucemque peroſus
Arida cœnoſo ſoluit ieiunia riuo.
Aſpice, te meditatur. habet, quas deſtinet aras.
Et te digna Pales: & tu Pale digna, nec illi
Non tecum gregis, aut ſulci reddentur honores.
Candida perpetuis pariter celebrabere ludis:
Diuitibus grauidi pariter ſub lucibus anni
Pura coronatas circum cadet hoſtia fruges.
Saltabunt tibi: turba tibi noua carmina dicet.
Te ſegetes, Berenica, greges, Berenica, ſalutant.
Sis ſtabulis bona: ſis grauibus iucunda racemis.
Tu modo, diua, tuis aſpira lenior aris:
Æternumque meo ſalue, ac vale inclyta luctu.

HAMADRYAS.

Pro Diua Conſtantia Rangonia, quæ deflet abſentiam diui Cæſaris Fregoſi mariti.

Illa ego cerulea genitoris conſita ripa.
Aurea Nympha tamen terris, Nympha aurea cœlo,
Felix Heſperiis, felix Aganippidos auris,

O, vbi

O, vbi lenta mei quæram veſtigia Tenthi?
Anne etiam aeria rigidis ceruicibus Alpes,
Et iuga Cantabricis nunquam viduata pruinis
Stant tenero ſuperanda pedi? quis finis eundi?
Forſan & ignota penetrauit puppe Britannos,
At quibus Oceanum fama eſt ſæuire periclis?
Dic Benace pater, tumidum qui ſurgis in æquor:
An ſuper ille queat inſanibus eſſe procellis.
At tu, qui varios Nereo duce volueris orbes
Diue refer genitor: noſtros vbi videris ignes:
Siue prope eſt pelagus, ſeu fluminis accola ripæ.
Eheu quam ſimilis noſtro eſt tua lympha marito:
Si ille aut cæruleus foret, aut ſi tu aureus eſſes.
Non reditura fugit: ſic non rediturus abiuit.
Quiſnam ergo huc rediens implebit nuntius aures?
Fortunata ſoror, noſtros quæ Nais amores
Inueniſſe potes ſubterlabentibus vndis.
Quod ſi frondoſis latet in conuallibus ille,
Atque mari, atq; amni procul auius: hei mihi qu
Qua quæram? quas ſola vias inſiſtere pergam?
Infelix metuo, ne qua illum barbara Circe
Abſtulerit: tantique operis tot perdita textus
Nequicquam patria, atque mei monumenta parar
Diua, Deam nitido tacitam quæ lumine noctem
Vincis, & innumeris excelſa anfractibus ambis:
Dic quibus in latebris abſcondit adultera Tenthum
Impia: quæ noſtras auſa eſt ſibi quærere tædas:
Impia, carminibus quæ illum immutarit Hiberis.
Sic tibi nocturni redeunti ex orbe laboris
Latmius Endymion inflectat lætus ocellos.
Annuit: & tremula viſa eſt crebreſcere luce.
Sic erit? At vos o liquidæ, virideſque ſorores;
Ni veſter miſeræ dominus reddatur amanti:
Supremo ſatis hæc vobis ſint murmura planctus.

A D

ADAMANTII CATEL-LI TVMVLVS.

IDEÆ

FIDEI, CONSTANTIAE,

FEROCIÆ, VENVSTATIS,

LENITATIS ADAMANTIO

LEPIDISS. CATELLO

IVLIVS CAESAR

SCALIGER

P.

QVis putet effœta reptantem ad limina vitæ
Atrato amiſſum carmine flere canem?
Flevimus & teneræ Aonia de rupe ſorores
Auxerunt fletus flumina fontis aquis.
Quin natura, dolens fruſtra omnibus artibus olim
Tanta opifex iterum poſſe redire ſibi,
Luget: & attonito lugens mœrore, ſtupeſcit,
Tantum Atropo immiti nunc licuiſſe nefas.

Adamantille tenellule,
Feſſi delitiæ ſenis,
Vultus percipiens heri,
Vocis præveniens notas,
Verno ſidere blandior,
Quod leves Zephyros vehit,
Me mi pene fidelior,
Olim heu. Nunc ubi tot bona
Delens rapiens dies,

Invexit

Inuexit ſubitus dies
Mœrores nigricantibus
Curis, quas lepidis modis
Ablegare ſueueras.

Puro candidior catelle cycno,
Seniente proteruior puella,
Quæ optat, quod timet: & timet, quod optat:
Quo caret, cupit, impotens habere:
Aſt illo, quod habet, cupit carere:
Idem ardentior impigro leone,
Quem refers animo, ut toris iubarum:
Cita fulminis acrior ſagitta.
Idem blandior omnibus cachinnis,
Quos laſciua procax quatit Neæra:
Quo te proripis? aut cui parabis
Blandum aſſultibus impetum retortis?
Cui tot ludicra, morſiunculaſque?
Cui tam gratus es amaſius futurus?
Quis dabit tibi ſuauiationes?
Quis in auriculas leues ſuſurros?
Inuidit ne Hecate meos amores?
Et te candidulo tenelluloque
Pulchritudinis æmulatione
Quæſiuit ſuperare regna Ditis?

Age cane tener anime catulum,
Ubi mera Venus erat, ubi vitrea Fides.
Age ſacra lyra ſocia numeri
Repete, quod alibi facis, agilis opifex.
Nigra tamen ea vehe, quæ abigeres
Propitia precibus ab hilaribus Elegis.
Ita modo tibi, mihi, mihi & aliis
Lepida anima Atropos agit auida lacrymas.

Poſſum fundere fletum,
Et producere funus:
Ius præſtare ſepulcri,
Et veſanus haberi:
Poſſum ſpernere luctum,
Et contemnere funus,
Atque ingratus haberi.
Hæc, veſania vera:
Illud, flos pietatis.
Sit vulgus procul a me:
Et plusquam ſapientes.
Tantum eſt. Inter vtrunque.

O qui fuiſti floſculus catellorum,
Quoscunque terra condit, aut alit viuos:
Siue Arcas in venatibus feris princeps:
Seu ſe Diana cum iugis ſuis iactat.
Seu Melita primas concupiuerit laudes:
Te namque genti comparare Neptuni,
Eſt impudica mentis, & foro captæ,
Inſanientis, duriter cerebroſæ.
Aſtræa mitis, & Gigas procelloſe,
Quanquam recepti ſiderum in choros, flagrant
Maleficiis infamibus canes veſtri.
At tu Catelle, vere rex catellorum
Idemque vitam flos colentium rerum,
Lux delicata, coreulumque Naturæ,
Cui tam ſuperbis verſibus parentamus:
Poſtquam dolentem ſic herum reliquiſti:
Quo te migraſſe dixerim? quibus diris
Onerabo fata faſcibus querelarum?
Illus ne dicam luctuoſus inuitis,
In mente grata, in aureo meo verſu
Perennitatis regna te reperturum?

Tu ne es ille ferocúlus
Stipator lateris mei:
Seu campos peterem, ſiue domi manerem?
Tu ne es viuida formula,
Tun' lex ſola, merus modus
Naturæ meditantis rabiem leonis?
Quæ te robore fortior,
Maior corpore quæ fera
Tantillum regredi compulerit ſequentem?
Tu ſæuas hiemis minas,
Spretis delitiis tori,
Mecum tam patiens, quam rigidus tuliſti:
Seu nos eliceret dies
Extra limina: noctibus
Seu libros ſererem, aut excuterem profundis.
Pernox frigore ſub fero,
Quo ſum debilis, aßidens
Lucubrantem animo, & pectore pertinaci.
Quare quod prius hauſerim
Te cuſtode, fauente te,
Hic dependo libens, ac potius repono.

Si mihi tecum reliquos in annos,
Quos ferum Fatum miſeros parauit:
(Nam bonos ſancta pietatis expers
Lancinat atrox)
O decus rerum lepidum mearum,
Protinus tandem licuiſſet olim
Eße ſecuro, neque cogitanti
Vulneris huius:
Tu grauis gratum ſenij leuamen
Lene, curarum dominus ferarum
Unus, & ſolus comes extitiſſes
Paruæ Adamanti.

Nunc quid incuſem hic? homines, Deoſne?
Quem numbo tam calidis querelis?
Queue te quaram, inueniamue nulla
Mercè redemptum?
Heu quaſi extares, quoties vòcaui?
Error heu quantum placuit? miſella
Sicut amiſſam vitulam, aut iùuencum
Bucula quærit.
Illa ſi dumos viridès lacertos
Audit motare: micàt repentè
Auribus, fictum metuens metum, & vanam
Anxia ſiluam.

Annula tremula, miſera loca ſubige fuga.
Quid aliud aueo? lacryma pia vocat.
Periit, & abiit animus: ut is obeat ibi,
Latet vbi lapide gelidulus Adamas.

Mihi dilecte pater alme, mihi dicende quietis
Tacito qui pede furua bona noctis
Reduci ſubſtituis grata dies.
Age linquens animarum Triuia regna ſilentum,
Vitrea deſidis aſpergine Lethes
Animum peruigilem tange receſſum.
Decimus Phœbus equis me celer afflauit anhelis:
Totidem candida noctes ſoror atras
Lacrymanti reparato tulit orbe:
Adamantillus amorum comes almus lepidorum
Abiens, nec redimendus pretio ullo
Remanauit fera diri mala luctus.
Igitur ſi veterum dicta virorum ſapientum
Orionis ſine probro canem ad aſtra
Retulerunt: ibi fulgebit & ille.
At o altis mone flammis date cinis, heri ab ore

Numeroſum meditantis cape luctum,
Nitida afflans querulum barbiton aura.

Martis habens Narbo monumenta, terror hoſtium,
Frons fida Galli limitis, regni decus:
Sic tibi Doris aquas a face puras liberet:
Et munda lenis Nereus lambat vada:
Marmora mitte mihi, quibus ſepulcrum conſtrua[m]
Nanque hinc Caryſtus, Africa, & Luna eſt pr[…]
Si rogites, tumuli cui comparetur ſplendor hic:
Adamantio catellulo, & cordi meo.

Dic age, dic catelle:
Ecquid es mœſtus, miſerum cum dominum relin[…]
Eſt tibi ſenſus vllus?
An ſimul molles anima hinc in Zephyros receſ[…]
Vnde igitur ſerena
Tanta vis mentis liquidæ in corpore delicato?
Articulis ſoluta
Vox repræſentans vegeta defuit vna lingua.
Heu quot (inane fatum)
Turgidi faſtus hominum nomina iactitabunt?
Si bene credo: nullis
Artibus tecum meritos, quos nego, comparari.

Qualis labori fœmina perpeti
Cum ceſſit, artus vt foueat ſuos.
Nam virium exhauſit tenorem
Nox pigra continuata luci:
Penſi futuri (ſic decuit) memor,
Quod aut heriles inſinuant minæ,
Aut liberorum multitudo:
Suppoſuit Cineri fauillam.
Diu latebant exigua foci
Prunæ, fideli tegmine conditæ,

Mox impotentes excitata
Flamma ruet crepitante vento.
Crementa miris tunc capiens modis
Victrix tyranno tranſilit impetu:
Et ſæpe totas innocentes
Improba depopulatur urbes.
Sic me parumper ſub Genio poli
Verus, ſerenum ſideris halitu
Abduxit a moerore captum:
Compoſuitq; animum quieti.
Mox ad vireta & lumina fleximus;
Et pignus nos admonuit locus:
Crux ex dolore fit, quod almas
Delitias aliis parauit.

Matuta parens aurea lucida diei:
Quæ ſaltibus arentibus, aridiſque lamis
Humoris agens munera roſidis repenis.
Terrore feras excute de ſuis cauernis
Atq; agricolas operis fer laborioſis.
Noſtram pia mentem exue cogitatione,
Ne ignaua creent otia flammeos dolores.
Qui ſe comites fletibus induant medullis.
Nam pene ſepultum obruit hic dolor miſellum.
Cum e mente necem non queo delere catelli.
Iam læta ſeges contegit alta terga matris.
Ceſſit vitreus iam color a tepore veris
Fraudans roſeo lumine floſculos nitentes.
Ecce manum poſcit ſeges. Ecquid heu moror me?
Quouſque eſſe virum me vel ſemel recorder?

Grauis ægra, maligna dies
Fera carnificis filia fati:
Memorem quod amara mones,

Socio amiſſo, vulneris atri?
Coaleſcentia refricans?
Dureq; iubes tumuli imperio
Mœrore lauare notas?
Nec erit pudor, aut modus, aut requies?
Quin plus ſat hoc eſſe putans
Me fleo potius, quod fleo catulum?

Poſtquam me nequeo precipiti temperare luctu:
Et quo magis retro pedem, me miſerans, refero,
Hoc tanto magis ille indomitus pertinax perurit.
Effunde habenas: lacrymas Muſa vocata voca.

Heu quoties ſubit imperij decus obſitum ruinis:
Seruire meq; conſpicor:
Quis dubitet tum ſuprema mihi terminum diei
Optare? nolle viuere?
Iuppiter, Elicij qui nomine nuncupatus olim
Non rite tentantes ruis.
Huc tua tela, Deum, atq; hominum ſator, abde ſe
In pectus aliquod barbarum.
Hæc mecum numero plangens rogo. verum vbi cat
Amiſſus in mentem redit:
Flectitur huc animi mollis fuga. Tam poteſt inept
In fortibus viris dolor.

Si paſſerem poeta luxit optimus:
Eluxit idem paſſerem.
Si Stella fleuit alitem Dioneum:
Ceſſauit a fletu volens.
Nec forſan inchoauit, aut ille, aut hic. aſt
Feciſſe amice ſat, ſat eſt.
At tu miſelle ſerio, ac vero dolens
Depone perſonam canis.

Corporis puſilluli umbra, magna per veſtigia,
Hac obis maligna furuæ regna ſtant Proſerpinæ,
Interrans, non timebis horrida ſpecus canem?
Qui trifauci regna voce fulminis quatit modo?
An Charontis vim minacem pertimeſces murcidi?
Quando non habes minuti dona nauli, quæ feras:
Aureuſque ramus ille deſit, unde tranſeas.
Ergo tam ferox, & audax, quandiu dum viueres,
Offer illi noſtra monſtro tædioſe carmina:
Aere queis, & metalis aureis plus fulgida.
A quibus pacatus ille trans Stygem te ſubuehat.

Mens ſacri Genij potens:
Tu poli ſuperas iuga:
Tu ſinus Stygios ſubis:
Et per omnia tranſuolans
Ludis intemerata.
Siquid ardet in æthere:
Torpet aut quid in infimis
Candido imperio Iouis
Ditis imperio nigri
Conſcia, eruta pandis.
Nulla te via lubrici
Temporis cita præterit,
Nec rigens mora detinet
Certa dux, pia regula,
Sancta lux rationis.
Quos tibi laqueos dies,
Quæ veretria texuit?
Quas (malum) teretes plagas
Auſa tendere perpulit
Ut volens rapereris?
Sancta diua, potens tui,
Et tui modus o Dea

Pone iam lacrymis modum:
Pauca carmina ſint ſatis:
Si ſatis bene culta.
Oro mitte Catelluli
Laudibus cruciare te.
Nec ſeneſcere in hoc velis:
Tamdiu: & muliebribus
Fletibus temerare.

Catelle, ſacra qui colis vagus loca,
Vireta amœna, læta, lecta pignora,
Quibus remuneratur inclytos viros,
Bona æquitate ſic fauente Iuppiter:
Adi Catulli, adi Maronis hoſpites.
Eos ſalute plurima obruas, meo,
Tuoque nomine. Inde, ſi quis, unde, quis
Sies, rogare te velit: refer ſtatim.
Catellus, inque, Cæſaris. Sat hactenus,
Maligna fama nanque quod ſuprà eſt, tegit.

Libet rogare, quiſquis audire expetit.
Natura Neptuni gregem
An fabricarit: aridi montis iugis
Eſſe ut iuberet incolam.
An penna præpes aliti Iouis data,
Uti ſub undis lubricum
Captaret anguem, aut lingulam, aut congrum, aut
Non dixeris nugas meras?
Quid me quietum, aut Martis, & ſocium, & duc
Muſiſque ſacratum caput,
Abduxit actum in barbari cæli loca?
Ubi nulla pietas excubat:
Sed furta, Bacchus, ſica, graſſator, Venus,
Fraus, dira peieratio.

Et præter hæc tot optimatum ſuum animum mala,
Furor perennis litium.
Quas qui abdicare debuit, doctus fovet;
Ut ſericatus ambulet;
Laxe habitet; alta latifundiis tumens
Multa extruat prætoria;
Turgenſque noſtro ſanguine eructet pegrum,
Aut Atagena Hibericum.
Tamen ferebam fortitudine, aut mera
Oblivione perdita.
Quod cura ſi recurreret: præſto fuit
Adamantij lepidum caput.
Qui me moneret lentitudinis meæ:
Cum ſe viderem tam catum.
Nunc, cum ille triſti morte captus hinc abit:
Me me reliquit me ſine:

Primus ille qui fuit,
Cui condidiſſe cantione fletum
Non inepta viſa res:
Heu quas creavit mentibus ruinas?
Non me oportuit prius
Conſideraſſe, quam ſibi placeret
Mœſtus in lyra ſua?
Invitat ad ſe planctus: at calentes
Cantus occupans moras
Laſſus remittet, haud ſatur querelis.
Quod mihi modo venit
Uſu, ſed uſu inutili, impioque:
Arduus ut omnibus
Spretis, canendo defleam catellum.

Si verum eſt, dubiis omnia ſolibus
Deduci ad veteris ſomnia limitis:

Vero nomine quod dixerimus, nihil.
Accincta aſsiduis pœna laboribus
Quare vt perpetuis corda quatit bonis?
Quod ſi credidimus vitam Adamantij
Æui curriculis & ſpatio parem:
A vero male nos luſimus anij.
Sin ei ſors eadem, quæ mihi contigit:
Cur me diſcruciam, principibus ſuis
Acceptam merito ſi ſoluit fidem?

Inſaniam quis vllus vnquam credidit,
Eſſe animi miſeri medicinam?
Eſt: ſcimus id nos. Nam vel hic furor meus
Immemorem memorem facit eſſe catelli.
Illumque tunc, cum canimus, obliuiſcimur.
Vix bene diſsidium hoc mihi credere promptum eſt

Catelle norma candidi ſplendoris, & nitoris,
Quicunque vibrat fulgurans a Bengala lapillis,
Tibi vnde nomen (vt reor) fluxit iubente fato.
Idemque lacte purior, tum mitior columba,
Simplex tori quam neſciens fert in ſinu puella.
Catelle turbulentior leone vulnerato,
Quem vis acuta perculit Maſsylia ſagitta:
Herique pernox aſſecla comeſque lucubrantis:
Quamuis gelu ſpumeſcerent ſtringente cuncta Coro.
Vbi te locorum quæritem? quis hinc viam docebit?
Tecum haud queo iam viuere hic, & abſq; te moleſti

Colore tincta noctis
Canopica Syenes
Vt vecta turba pictis
Teſtaceis faſellis,
Aut quas papyrus armat,
Deuexioris vnda

Iucundo boatu
Triſtes modos cientes
Suum canunt Oſirim.
Myrrha ſatum Cythere
Ultum fortis aprum.
Ut Ælinum ſacrabant
Iam Doria Camœnæ.
Ut mollis illa turba
Stalagmiata Mide
Bromium vocat puellum.
Quibus tuum miniſtras
Sonum beata Muſa:
Sic nunc tuo poetæ,
Qui te modis frequentat,
Modis inuſitatis
Succurre larga: rore
Tuoque tinge labra,
Quæ ſicca ſunt vocando
Puſillulum catellum:
Ne lacrymæ putent ſe
Plus poſſe ad irrigandum
Arentis oris oras.
Et præferunt ſeipſas
Liquidiſsimis Camœnis.

Seu fecit ætas, ſiue tempus aſperum,
Quo tenebroſa faces rutilas quatit
Tiſiphone ſata nocte, ciens male ſana ſorores.
Adultionis ultimum noua gradum:
Seu potiora grauis ſtudij otia
Debita naturæ, conſultis debita fatis:
Id vindicarunt tempus abſciſſum ſibi.
Deſierant celebres Aganippides,
Nec penitus noſtris numeris auerſus Apollo

Olim medullas ſæuus incendens amor
Me mihi ſurripuit male ſobrio.
Mollia tum rigido dictarunt carmina Muſæ.
Quin vſque ad ipſum ſæpe duxerunt Deum,
Quem merito canerem grauibus modis.
Et non tam grauibus Heroas, & Heroinas.
At nunc ſuperba mors triumpho nobili
Exiliens ſuperato Adamantio
(Mirum) vt amara facit dulces mihi fundere

Multa luſimus proteruè:
Sed proteruior fuit mors.
Sic ſupinitas Thaliæ
Ex ſupinitate nata eſt.
Fata dira, ſæua fata,
Mors maligna, mors amara,
Redde mi meum catellum:
Aut fer, vt male audiatis.

Muſa delicia Iouis, nectariſque miniſtra:
Quod cum ſuauiſonis fluens Hippocrenidos vndis,
Spiritus creat arduos, arduoſque poetas.
Non tuas tibi concidet turpis hircus ad aras.
Bacchus hunc olidum hauriat, fumidumque cruore
Quæque viniuoro iacet turba victa ſopore.
Nidor hinc male ſobrios expatrabit ocellos.
Nec focos tenera imbuet rapta bucula matri.
Illa quid meruit, precor? quidve vita bidentum,
Fiat, vt lenior mihi, leniorque Camœna?
Sed tibi dabo muneri, rara dona, catellum:
Si tu eum celebri dabis poſſe dicere cantu.
Si mihi Stygij Iouis furua Iuno remittet.

Præſidio ſortis iniqua
Sceleſta mors auſa fuit nefandum

Fl

Flagitium dira patrare.
Quid peius eſt, quam ruere impotenter
Alma parens quod orbis
Natura dans, conſidit orbitatu?
Si bene ſit, quod ſit, ut extet:
Quid, quod facit, ne, quod erat, ſit ultra?
Redde mihi ſana catellum.
Aut te vocabo ſobolem Megara.

Verona mater, orbis aureum decus ſiue ſicoi,
Seu ruculenti marginem ultimum velis comparare.
Ecquid pudebit inclytos Lares meos lenitatis?
Quod mellicellum flevimus fauente Muſa catellum?

Regina vocis alma,
Quæ modulis concelebras geſta virum, Thalia:
Seu tendis excitare
Funditus e principiis ſemina dia rerum:
Seu ducis ad maritum
Virgo tegens virgineum flammeolo pudorem.
Eſt munerum tuorum
Flectere crudam precibus connubij inſolentem.
O lacrymas ſuaui
Nectare mulce vario carmine temperatas,
Quas cogor hic calentes
Fundere nunc conſtituens ad tumulum catelli.

Momenta trucis limida temporis:
Quæ perpetuis rediuiua rotis
Sine delectu, ſine reſpectu
Crudeliter omnia conſumitis:
Audite, rogo: & docete contra.
Orbi melius nonne fuiſſet
Domino catulum ſupereſſe pio:
Quam nihil eſſe, quod aliquid fuerat?

IVLII CAESARIS SC

LIGERI HEROES.

AD

GVIDONEM GOL

DVM BRASSACVM

PRÆSIDEM

BVRDEG.

Nobilis Heroum numeroſis aucta Camœn
En redit ad notos te duce turba Lar
Illa quidem æternis olim præcincta coron
Gaudebat tituli luce ſuperba tui.
Nunc autem adſcitis aliis auguſtior aris,
Aut petit abs te, aut dat thura cremanda tib

C. Iulius Cæſar dictator.

Omnia qui ſolus fueram: cui Roma triumphus,
Roma parens, patriæ Roma nouerca patri:
Adſum Cæſar, ab extremo cui terminus axe
Summittit trepidum pronus vtrunque caput.
Plus mea mi nocuit pietas, quam Martius hoſtis.
Hoc, quod non potuit vis, ſcelus eſſe facit.
Ponite ferales animos, turba impia. non me
Caditis. hoc Roma eſt, quod manus iſta ruit.

Cani Scaligero cognomento Magno.

O natum imperiis ſanctum caput: aurea ſecli
Vena boni: belli & pacis vterq; parens,
Cognato inuicta o virtus contermina cælo:
O par magnanimo dextraq; menſq; Deo:
Deliciæ humani generis: ſpes vltima rerum,
Quas fera Fors fati turbine rapta quatit:
Sancte, libens cape, quas tepidas tibi ponimus aras,
Inclytaque aſtrigenæ ſtemmata parta manu.
Et patere exigua hæc profugi quoq; facta nepotis
Surgere, quæ veteri mole ruente, vacat.
Nil ſummum ſtetit vſq; tuo ſuper omnia ductu
Res euecta, ſuo pondere preſſa iacet.

Romulus.

Plusquam hominem auguſtis meritis ſtupefacta vetuſtas
Noſtra refert magni ſemina Martis opus.
Reddidi auis vetus imperium: noua regna nepotes
Tanta fouent, meta & viribus æqua Deis.
Nomen iure fugent. ſublato nanque Quirino
Par nunquam ſacris ſedibus vllus erit.

Numa.

Immanis fuerat quæ tetra licentia ferri,
Libertas nitido nomine læta venit.
Exq; feris homines feci, exq; tyrannide regnum.
Ille dedit terras, aſt ego iura Poli.

Tullus Hoſtilius.

Hoſticus ergo cruor, tauri in pecudumq; cruorem,
Sacrificum in cultrum Martius enſis abit?
Aſpice qua cæli poſitus ſis parte ſerenus,
Degenerem populum, magne Quirine, tuum.
Fœmineis reſides euerte receſſibus aras.
Monſtrare, haud Roma eſt, ſed dare poſſe Deos.

Alexander

Alexander Magnus.

Materies ego virtutis, mihi vt illa viciſsim
Fomes inexpleto; qui Ioue natus eram.
Nec bello formidaui; nec pace quieui;
Nec ſenſiſſe necis horrida tela putes.
Veſtro iſto ſed enim orbe mihi cedente priore;
Alter hic a terris iam capiendus erat.

Vlyſſes.

Cætera, quæ faciunt genitis mortalibus orti:
Talia ſunt, fieri quæ ſibi quiſque putat.
Ille Heros, de quo vereantur ſcribere; cuius
Geſta verecunda ſunt potiora fide.

L. Martio.

Paſcere diuini clariſsima tempora circum,
Lapſa Iouis gremio, paſcere flamma viri:
Dum redit ad laceros melior fortuna Quirites:
Atq; ſuos noſcunt ſigna recepta Deos.
Exhibuit duo Scipiadas: bina hoſtica vicit
Caſtra: duci, Mauors inclyte, da quod agat.
Illos, atque alios elegerit aura ſenatus,
Aut populi. Virtus hæc ſibi ſola parit.

M. Marcellus.

Barbare, quid temere, ac fruſtra tumido ore ſuperbi
Fortunæ inſtabilis non bene fretus ope?
Viciſti, non Romanum. neque enim illa fugacis
Colluuies, Roma eſt. integra reſtat adhuc.
Huc conuerte acies. en hæ ſunt, Annibal, Alpes,
Hic Roma, Italia hæc, Dextera noſtra: times.

Philippus rex.

Materiam ſuperaui omnem. da cætera: vincam,
Hoc quod virtuti ſors ſupereſſe dedit,
Transfudi in natum: inde fuit tam magnus. ab v
Mortali haud poterant numina tanta capi.

Si

Sicinnius Dentatus.

Si celerem verus vates ceciniſſet Achillem:
Poſt famæ celebres ille iaceret opes.
Si mihi mendaci clauſiſſet Græcia lingua:
Vix ſatis ad dextra ſit monumenta noua.
Malo tamen priſca præferre inſignia laudis.
Non eſt Romanum fingere, ſed facere.

Maſiniſſæ.

Unum conſtitui heroem deſcribere: laudes
Obtulit ad meritas ſe Maſiniſſa ſuas.
Virtutem, imperium tacitus contemplor: at unus
Non fuit. Hic longe plurimus, unus, erat.
Sortis tentator variæ, victorq; malignæ
Cunctorum expreſſit omnia facta virum.
Eſt, non eſt Regnum: eſt ſemper Maſiniſſa. Triumphi
Romani, ab Roma pars quoq; ſæpe fuit.

Hectori.

Ne tenui ingentem heroem metire ſepulcro.
Haud tumuli tantum ſors capit ulla virum.
Buſtum, Aſia, Europe iuratis ſæcla maniplis,
Totius cæli cura, metuſque Deum.

Brenno Veronæ conditori.

Magnanimas age, terribiles age, Brenne, phalanges:
Inclyta virtuti debita terra tuæ eſt.
Transfer ad illuſtres felicia ſemina mentes:
Unde Atheſi inuideant regna ſuprema Iouis.
Non potuere alta ſtatui primordia gentis
Nobilius viro, nobiliore loco.

Q. Fabius Maximus.

Hoſtis Fortuna eſt, non tu. non prælia terrent.
Sortem æquam facias: ſigna parata: veni.
Temporis es ſeruus, dominus non noſter. at illud
Sit par: nos domini temporis, atq; tui.

Nec tibi ſpem faciat ſocy temeraria virtus:
Nanque illum contra, & te ſatis vnus ero.

Antenor.

Diis fretus, Diis indigenis: quibus vltima cordi
Inter fata Deum fata fuere Phrygum,
Dextra Aſiam forti, iuſta acria Pergama lingua.
Victorem docui cedere velle mihi.

Pyrrhus rex.

Robore nulli, nulli animis, nulli arte ſecundus,
Magno ter tanto maior Achille meo,
Veras quæro acies, & veri prælia Martis.
Qui petat imbelles, malumus eſſe domi.
Aut totum, aut nihil: At paruum, nihilo eſt min
Dedecet Æacidas, progeniemque Iouis.
Nolim, exprobretur tenuis victoria Pyrrho.
Vinci a Romanis, vincere pene fuit.

Iacobus Sadoletus.

Quæ tetris pietas infenſior exulat aulis,
Vltro aula, ac penitus candida facta mea eſt.
Quæque forum tumido furiabat perdita faſtu,
Impoſita eſt per me lingua diſerta polo.
Hæc ſumma eſt: recte ſapere, & bene dicere verum
Sic ſolus iunxi cum Cicerone Deum.

Annibal.

Sum ne ego, qui trepidas fractis ceruicibus Alpes
Inſtitui ignoto tramite ferre iugum?
Sum ne ego, qui innumera conſertis cæde maniplis,
Romanos docui ſcire pauere Deos?
Quando ego, qui Italiam fugio, ſum pulſus ab hoſt
Victorem victo cur patria ore vocat?
Siccine me inuidia, ciues, oneraſtis acerba,
Vt clam ſperatas ſubtraheretis opes?

Non potuit Romana manus, non ſidera: ſed fraus
Punica me Annibalem perdere ſola poteſt.

Aeneas.

Ira Deum reliquiæ: fato ſuperſtes, exciſæ anima Aſiæ:
Repoſui patri officium: vitam patriæ: regnum meis:
Victoris interitum: Latio auos veteres: cælo Deos nouos.

Camillus.

Heu quibus auſpiciis populum poſuiſte Quirine
Fundaſti valida mœnia parua manu?
Triſtes reliquiæ, duri diſcrimina leti
Defendunt rigida vix bene rupe iugum.
Ponere magnum erat è nihilò ſurgentia. plus eſt:
Ingentem moli reſtituiſſe ſuæ.

M. Cato maior.

Unicus in toto Cato ſum ter maximus orbe.
Talem habuere forum, curia, caſtra, virum.
Omnipotens mea lingua: manus dura omnia vincens:
Conſilium felix: imperium ſapiens.
Quæ ſibi quiſque alij tenuere ampliſſima: luxus;
Diuitiæ, ambitio, perdita viſa mihi.
Libertas animi ſine ſeditione: cupido
Pro patria: pro me non niſi turba, labor:
Iudiciis actus variis, ita ſoluor ab illis,
Ut ſe accuſator tanto putet eſſe reum.
Unus, talis eram: plures ſi forte fuiſſe,
Sic plures Romas ergo fuiſſe putes.

Priamus.

Vos etiam cæco mortales carcere clauſi
Auditis querulis fundere verba modis?
Aut minus eſſe rei, quam quantum ambire poteſtis,
Aut quantum vitæ ſors ſupereſſe velit?
Plus habui, quam quod potui ſeruare. quod ab plus;
Plus vixi, quam quod viuere debueram.

Scipio.

Heſperios animos, inuictaq́; robora gentis,
Queſq́; dat indomitos Africa terra viros
Perdominiſſe, aliquid mihi ſit. Victoria, dura
Victorem Italia vincere ſola fuit.

Pythagoræ.

Ipſa tacens ſpecies, ſenis ipſa tacentis imago
Obſeſſa æterna munera mentis habet.
Pythagoram melius Natura haud exprimit. & ni
Defuncti ſapiens vmbra ſilere docet.

Achilles.

Qui magnæ momenta Aſiæ, qui fata parentum
Vici, & Romulidum ſemina dia ducum,
Quod cælum adiecto mortali inuidit honore
Iuppiter, hoc per me nemine dante tuli.
Terrori heroum vita eſt mortalibus. ante
Feci ego, quam fierem, poſſe timere, Iouem.

Aiacis.

Ceſſantem ad naues qui præſtitit vnus Achillem:
Cunctorum & cunctis præſtitit vnus opem:
Hectoris e manibus ſeruatis mille carinis,
Qui Graiis reditus commoda tuta dedit:
Non redit ipſe, hoſti inuictus ſe vicit: & hic nunc
Hoſtica ſic etiam mortuus arua premit.

Oreſtes.

Vltrices poſthac, populi, cognoſcite Diras,
Quæ ſontum mentes exagitare ſolent.
Impia tota fuit mater, non totus Oreſtes.
Dimidium furiat: tota quid ergo nihil?

Ariſtoteles.

Ne perge, ne viator: hic ſiſtas gradum.
Vltra ne promouere poſſe te putas?

Hic meta mundi, hæc finis orbis vltima,
Ariſtoteles, haud totus, haud ſemis, neq;
Tantilla tanti portio miraculi.
Magnne dicam interpretem clarum poli,
An æmulum? alteraſq; Naturæ vices
An ſuper & hæc, & omnia alibi poſſumus
Quæ dicere, & quæ dicere hic non poßumus?
Apprende mente: ſi tamen mentem Dei
Qui comparem par prendit, hunc ſolers capis.
Vnus ſuper omnes ſingulis qui omnes fuit.
Penes Deos homo, penes homines Deus.

Plato.

Dic Plato, quid enim fruſtra mea carmina tentent
Aſtra ſubire notis aurea facta tuis?
Non noſtrum eſt: non vlla tuum mortalibus auſis
Ingenium, & linguam lingua referre queat.
Ipſe tibi pretium ſolus: tu meta tibiipſi:
Teq; alius, niſi tu, dicere nemo poteſt.

Benedictus Scaliger pater.

Euerſo patrio imperio, atq; illuſtribus armis,
Scaligerum inuicti poſt opera alta animi,
Victum ab eo toties fatum ſuperauit. & inde hæc
Relliquias tanti nominis vrna capit.

Saladinus.

Innumeri hunc tulerant reges orientis honorem:
Ægyptum vt quaterent ſub iuga quiſque ſua.
Hoc etiam a Scythicis effuſa proteruia campis,
Hoc etiam tenuit maxima Roma decus.
Quos fecit tumidos tantarum gloria rerum,
Et bellatorum copia tanta ducum,
Cogite: & occaſum ſero cum limite ſolem,
Quotq; ſub Arctoa ſidera nocte micant.

Non viget in tenui Saladini gloria Marte.
Occaſusque, orienſque omnibus vnus ero.

Hercules.

Nempe trucis iuſſu teterrima monſtra nouercæ
Hoc dextra inuicto robore preſſa iacent.
Conde alios pater vxori bone Iuppiter orbes,
Quos vincam. aut merito iam mihi pande tuum.

Lucæ Gaurici præceptoris.

Poſt leges cæli varias, aſcriptaque mundo
Fœdera, poſt ſuperis reddita iura Deis:
Quem vix ſiderei magnum cepere receſſus,
Hoc hoſpes modico puluere terra tegit.
Viuere dignus erat ſemper: ſed vita futuris
Auctior, æterno lumine vita fuit.

Narſes.

Conſilium, grauitas, popularis gratia, Mauors
Succeſſus etiam poſt mea fata dedit.
Quot finem regnis poſuiſſet Gothica virtus,
Huic finem ponens tanta ego reſtituo.

Cocles.

Quis tecum Deus? o, quiſnam fuit ille Deorum?
Quis Deus arma tua fudit Ethruſca manu?
Quis tibi in humano diuinas corpore vires:
Mortalique animo cedere fata dedit?
Vellere ſigna iube: veſtri Porſenna Quiritem
Vnum totius agminis inſtar habes.

Angelo Politiano.

Ante, tuo quam te noßem de pectore, non te,
Aiebam, decuit, Politiane, mori.
Siue mori decuit: ſed non decuiſſe fatebor
Ab ſic ah iuuenem, Politiane, mori.
At diuina ſemel noui cum pectora: dixi,
Nec iuuenem, nec iam, Politiane, mori.

Ioannes Picus Mirandula.

Heroas cur non implet Mirandula noſtras?
Mortali ſcribi non valet ille manu.

Hermolaus Barbarus.

Quid primum? quid poſtremum? quid denique dicam?
Quid ſileam? en conſtant cuncta parata ſimul.
Maxima nobilitas: facies diuina: ſupremum
Ingenium: ſancta pectora: pura manus.
Solum id, quod nunquam fuerit, neſciuerat. immo
Hoc, ac cum cauſſis, non fore ſciuit item.
Unicus e cælo cecidit, non tertius. Aſtris
Integer vt cecidit, integer aſtra petit.
Heu heu cur iuuenem rapuit mors inuida? viuo
Principis haud poterat nomine Roma frui.

Aeſculapius.

Pone tibi metas naturæ, pone receſſus
Et Iouis, & quicquid Iuppiter eſſe poteſt.
Ille dedit vitam, mortem dabit. auctius hoc eſt:
Poſt mortem, vita do ſine labe bonum.

Quintus Mutius Scæuola.

Hoc patere, hoc, quod iure tibi debetur iniquo.
Hoc patere, hoc, quod tu debueras facere.
Sentiat hoc in ſeſe olim Porſenna paratum:
Quod te præcipiti numine ferre videt.
Magna nimis ſuperis viſa es, mihi perdita: nanque
Quæ patriæ non es dextera, nec mea ſis.

Petrus Bembus.

Si probitas, pietas, grauitas, animuſque quietus
Cedunt iis numeris, qui Ciceronis erant:
Sic palmam ex Cicerone feram. ſin gloria maior
Ex illis: palmam de Cicerone feram.

Scæua C. Cæſaris cent.

Ne pellat te ingrata, quaſi fortuna minorem:
Par magno, aut maior, maxime Scæua, duce.
Si tibi pro meritis æquos partitur honores;
Caſtra det. in te vno caſtraque, & ipſe fuit.

Ioanni Iucundo præceptori.

Prima elementa mihi puero dedit ille tenello,
Qui norat magni prima elementa Dei.
Sancte ſenex, tibi parua pia fero munera linguæ:
Veſtra illa has fruges ſemina iacta ferunt.
At vos cæleſtes, animi, qui voluitis orbes:
Qui ſi ceſſetis, omnia fuſa cadent:
Feſsi eſtis? date Iucundo. reget omnia ſolus:
Reſtituetque etiam, ſi male fulta ruant.

M. Antonius Turrianus.

Suada, Venus, Nemeſis, Charites, Sapientia, Muſæ
Amplexæ in cunis pectora Turrioli,
Pro ſe quæque ſibi trahere, & contendere. verum
Cum ſors, viſaque ſimul omnibus æqua foret:
Marte ſuperueniente: Venus, committimus, inquit,
Vno aſſenſu hominem, iudiciumque tibi.
Ille ferox gladium nudans, Hoc vicimus. aut vos
Hunc mecum: aut totus ceſſerit ergo mihi.

Nicolaus Arci Comes.

Ille decus Latij, patriæ mellitus alumnus,
Cuius honorata eſt Roma ſuperba chely:
Calliopæ in gremio numeroſa voce relicta,
Quaque nouos ſuperat, quaque laceſſit auos:
Dum Turrij laudes effuſis ambit habenis:
Eſt factus Genio grandior ipſe ſuo.
Creſcere qui potuit tantus? res mira putetur,
Quem caperet, factus plenior eſſe Deo.

Nerua.

Poſt tot monſtra hominum, poſt tot portenta Deorum:
Acciſæ patriæ qui medeatur, adeſt.
Accepere alij tua iam momenta tyranni
Roma vetus: potius hæc tibi Nerua dedit.

Leonida & ſocij.

Fœlices animæ, magno quas Græcia luctu,
Quasq; canat magnis Græcia læta modis:
Magnanimo duplicem peperiſtis funere vitam:
Hanc patria, vobis altera vera datur.
Nec tam perpetuis decorat vos fama coronis:
Quam veſtro maior facta decore volat.

Matthias Coruinus.

Romano inuictos deuici robore Parthos:
Parthica nam generis ſemina Turcus habet,
Romano intacta, eſt mihi gens deuicta Scytharum:
Finibus & paſſa eſt cedere torua ſuis.
Bis tricena iuij ſub ſignis prælia. pulſus
Bis ſum, non victus: cætera victor abij.
Sarmata pro ludo eſt: terror legionibus, armis
Germanus didicit dura timere meis.
Plurima pro patria Cæſar, pro ſe omnia ſemper.
Unquam pro me ego nil: omnia pro patria.
Non mi eſt Hungariæ regnum: donamus. at orbis,
Quam ſic defendo, cætera turba mea es.

L. Lucullus.

Inclyta facundos vicit ſapientia Graios:
Sunt deleta armis barbara ſigna meis.
Illo impar Pompei, minor hoc. ne attinge triumphos
Ex Aſia. Hoc, quod agis, actum erat ante mihi.

Beliſarius.

Gens rerum domitrix, genus inſuperabile bella
Verterat Æneadas in ſua iura lares.

Sed neque victa vnquam duris diſcedit ab armis.
Magnanimas augent aucta pericla manus.
Fortem, felicem, impauidum qui vicerit: illum
Quos titulos, quantum nomen habere decet?
Gotthicus, atque alio ſit Iuſtinianus honore:
Si ſibi de capite detrahit ille meo.

Deciis duobus.

Rari animi, & dubiis certiſsima robora rebus,
Vel potiora omni laude, vel inuidia:
Tempore qui prior eſt, prior an virtute: quis ergo
Vel docuiſſe valens, vel didiciſſe volens?

Iacobus Faber Stapulen.

Inuidioſa vtriuſque ſui ſapientia mundi
Mortalis, Stapulæ quem genuere, Faber.
Iacta alios, qui egeant laudis, mea Gallia, veſtra.
Namque mea potius, Gallia, laudis eges.

Diomedes.

Redde Helenam prædo infamis. Venus improba ma
Quæ dederat, noſtro vulnere læſa fugit.
Cedite vos alij mortalia corpora. Nam ſunt
Materies dextræ numina ſola meæ.

Palamedes.

Siſyphij comites, ſcelerumque inuentor Vlyſſes,
Morte mea impuras exaturate manus,
Si Troianorum exitium debetur Vlyſsi.
Quo ſine non vnquam mœnia Scæa cadant:
Adduxi: ergo dedi. Quid idem ergo fata dedere
Exitiumque illis, exitiumque mihi?

Torellus Saraina & Paulus Aemylius.

Deſcripſit patrium ignaris qui gentibus orbem,
Et noſtros patrij qui decus orbis auos,
Acer iudicio, ingenio Torellus amœno,
Legibus inſignis, nobilis hiſtoria.

Condidit æternos meritæ genitricis honores:
Scaligeros poſuit, quos cecidere, lares.
Non potuit tamen ille ſuis felicibus horis
Certius ignotos continuare duces.
Quid faceret? toties vario fortuna tumultu
Dum furit: & miſeris incubat hoſtis agris;
Tempus edax operit: populatur dira vetuſtas
Nominaque, & ſaclo geſta ſepulta rudi.
Paulus adeſt, qui facundo detexuit ore
Eruta Germanis ſtemmata ſacra libris.
Magnanimo primum imperium deduxit Alano:
Attila quo Latias tempore fregit opes
Guillelmum vſque ad auum magni genitoris: at illi
Nicoleos fuerat, quod fuit ipſe mihi.
Pro quibus, o, meritis quid iam, quid vtrique reponam?
Reddere quid profugi ſordida fata parent?
Nanque hos nec lacrymis penſandos eſſe labores
Arbitror: & mihi iam nil niſi flere datur.
Premia vos ipſi vobis. opus omnia vincit
Veſtrum: quo patria reddita vita fuit.

Solon Athenienſes alloquitur.

Cum te hominem facio, non ſum Deus? ecce tyrannus,
Quem venerare, vorat libera iura: dedi.
Occupat is patriam: tibi patria tecta relinquo:
Tuque vt agas ciuis, protinus exul ago.
Non eſt exilium, patria ditione carere:
In patria exilium eſt, lege carere, bonis.

Ninus.

Qui ieci veterum cœleſtia ſemina regum:
Unde trahit claros ordo ſuperbus auos:
Qui populi primus docui fera pectora duri
Aut ſponte, aut gelido ferre paatore iugum:

Orbis ades: memorq; Ninum celebrate triumpho
Tam populi, quam rex. Hi metuant, hic amet.

Trigemini Horat. & Curiat.

Utro animum inclinet trepidum victoria noſtrum,
Neſcio: virtutis nomine tantus amor.
Malo tamen noſtros, quanquam ah ſic vincimus: hoſt
Vincere ſic potius, vt meruiſſe putes.

Auguſtinus Ghiſius.

Heu cur magnanimam licuit non tangere dextram
Cui me ſeipſa darent pectora, lingua, manus.
Naturam immenſam rara eſt fortuna ſequuta.
Mox ſocia certant vtraque iuncta ſua.
Magna dat hæc. hæc magna iubet dare. ſuſcipit ille
Multa ſibi, quæ habeat, quo dare multa velit.
Priuatus reges ſuperat: ſpes preuenit omnes,
Quæque facit populus maxima vota Deis.
Hunc magnum, aſt vnum fecit Fortuna petentem:
Hic omnes, etiam qui bona nulla petant.
Scribens deficio: dando non deficit. Unum
Hoc ſat habet, ſi ſe ſcit retinere ſibi.

Hippocrates, Galenus, Auicenna.

Quæ breuia argutis fuerant aſtricta libellis,
Tectaque concisis ſenſa profunda notis:
Et quæ Pergameis confuſa ambagibus alter
Diſsimili ſimilis dat ratione ſenex:
Plebeiorum opus huc ſub regia tecta recepi:
Sciret vt externo certius ore loqui.
Addita, quæ deerant: ſunt ambitioſa reſecta.
Appoſitoque decens ordine lucet honos.
Oblatras tamen, at nec te miſeranda mouebant
Heu tranſlatorum vulnera facta manu?
Atqui hoc ſupplicium tibi, cum laudata relinquas
Quæque palam damnas, clam ſequerere miſer.

Mu

Mummius.

Hectoris ingentis manes: ſi forte ſilentum
Agmina mortalis vox ſubit vlla Deum:
Quęq; Aſia, quęq; Europa fuit vna ſepulcrum,
Quęq; ſibi vaſtus magna fuit tumulus:
Diſiecit veteres cineres, regnaq; ſuperba,
Martigeniſque frequens Troia renata viris.
Myrmidones periere: refer congreſſus Achillis
Æneadum patitur Theſſala terra iugum.

Deſ. Eraſmo Roterodamo.

Tu me etiam moreris? ah quid me linquis Eraſme
Ante, meus quam ſit conciliatus amor?
Tu ne etiam? cui tam paruus fuit orbis, vt alta
Expleres mentis fulmina torua tuæ.
Ergo ſidereis poſtquam eſt ſubuecta quadrigis,
Atq; Dei læto lingua recepta ſinu;
Ille ego, qui inſana ridebam vulnera mortis,
Conditaque Ætnæa tela triſulca manu,
Ad quoduis ſtupeo momentum, ac territus aſto
Maxima cum videam numina poſſe mori.

Hieronymus Fracaſtorius.

Os Fracaſtorio naſcenti defuit. ergo
Sedulus attenta finxit Apollo manu.
Inde hauri medicuſque ingens, ingenſque poeta
Et magno facies omnia plena Deo.

Io. Iouianus Pontanus.

Millia multiplicis canimus diſcrimina mentis:
Vt nec Mercurius ſe putet eſſe parem.
Nemo vnquam melius tractauit præmia pacis:
Aut fortis docuit ferrea iura manus.
Nulla vnquam audiuit meliorem curia linguam:
Nulla magis ſapidos ſobria menſa iocos.

Et

Et tamen ipſe vides, quot quantas attigit artes.
Immo ſic coluit, autor vt eſſe queat.

Peretto Pomponatio præceptori.

Nunc iam vera vides fulgenti exceptus olympo,
Principia æterno ſemine noſtra capi.
Hoc tibi naturæ ſocio tum defuit vnum.
Cætera nec cunctis ſic potuere loqui.

Themiſtocles Theſeum alloquitur, & Palladem.

Coge vagum populum, ac Graium fac nobilis vrbem.
Quo foueat veteres tetrica Pallas auos.
At tu diua, tibi patruum quæ cedere cogis:
Linquat vt auſpiciis mœnia ſacra tuis:
Id Theſeo: hoc patrum dones mitiſſima, ciues
Ut pelago ſeruet. hoc quoque cede mihi.

Pompeius.

Cui prius imperij virtus dedit ardua faſces,
Quam caperet miles iuſſa aliena rudis;
Heu domitor maris, ac terræ, ſpes aurea cæli,
Hoc rapior, tegor hac, ſpiritus illud habet.
Qualibet ingrato præceps graſſare tyranno
Virtutis toties turbine fuſa meæ:
Non poteras Fortuna tuas oſtendere vires,
Ni caderem, tandem dedecus vlta tuum.

Cn. Cornelius Cethegus.

Flos delibatus populi Cornelius, vnus
Magniloquus, Suadæ pura medulla Deæ.
His meruit magni celebrari laudibus Enny.
Nec pro dimidio tanta fuere ſatis.

Q. Cæditius.

Tutus abi: ſubduc legiones: Punica ſiſtam
Signa ego: vel tantus, nec ſatis, hoſtis erit.

Conſilium do: doque animam. reget omnia virtus:
Victoris dominam hanc dextra cluere valet.
Pone puta; ſi vis Romanam excindere gentem;
Quintum Caditanum vincere poſſe prius.

Ennio.

Pande ſinus age, nec lingua te ſubtrahe noſtræ:
Pande Helicon: pura ſoluite ſacra Deæ.
Tantus amor veſtri, tantæ probæ gloria laudis:
Vix alius veſtras ut mereatur opes.
Magne ſenex, cui torua graui ſonat horrida cantu
Buccina, bellaci cum crepat haſta manu:
Dic Romæ, dic Phœbigenis, te hanc condere vitam:
His donare ſacræ ſemina magna tubæ.

Traianus:

Hactenus indulſit ſceleri fortuna ſenatus.
Hinc facies placido libera fronte vadat.
Non tu, Roma, mea es, ſed ego tuus: accipe leges.
Quas mihi des: doceas, atque docere ſimul.

Prometheus.

Hoccine, mortales, vero pro munere vitæ
Redditis, ut ne ſit fama fama ſecunda mihi?
Terra fuit, quod erit, quod & eſt, quod & eſtis: & iſtud
Euexi ignoti ſidera ad alta poli.
Ignes exerui æternos: ſacra illa recluſi,
Quos ſine Cimmeriis nox ſilet atra iugis.
Pro quibus, ingrati, roſtrumque, feraſque catenas,
Ac rupes totus fabula factus ago.
Me me etiam in ſcenam traxiſtis; ut impia duro
Turba gemens plauſu verba ſupina daret?
Vanum neſcio quem, diuinum feciſtis, Homerum:
Quem veſtra in ſuperos ſtupra referre iuuat.
Me diuum, atque Deos qui vos feciſſe ferar: me
Dementes vano ſic lacerare probro?

Bonifario Scaligero patruo.

Ergo legens de te ſcripſi quæ maxime rerum:
Tanta etiam vt valeant ſolicitare Iouem:
Inueni dictiſque tuis, factiſque minorem
Omnigenam linguam, magnificamque manum.
Quare quæ de aliis ſumma omnia dixero: in iis te
Principij ac finis iura tenere, tuum eſt.

Pindaro.

Ales olorinis diuino carmine cantus
Vltima Pegaſei meta ſeuera chori:
Nam quis te patrij liquida inter ſidera cæli
Conſequitur? quis te poſſe tenere putet?
Te ſatis eſt quæſiſſe: ſatis potuiſſe videre:
Eſt audire Dei, non hominis capere.

Matthæus Bandellus.

Dum teneros loquitur dulcis Bandellus amores:
Ipſe ſui oblitus tela remiſit Amor.
Seu canit Aonium fontem, fontiſque Sorores:
Fonti ipſi ex illo lactea vena fluit.
Phœbus vbi inſuetis tentat ſupereſſe Camœnis:
Bandelli inſolita temperat arte lyram.
Hic totum prima repetens ab origine mundum,
Digerit in numeros cuncta elementa ſuos.
Rerum, ac Fatorum, rariſque interpres olympi
Arceſſit faciles in ſua vota Deos.
Infelix ſæclum, an felicis commoda cæli,
Si, quæ debentur omnibus, vnus habet?

Xenophonti.

O quem te in numerum, aut cenſum, Vir magne, re[...]
Quem docuit puras vtraque Pallas opes.
Arma canamne inuicta Ducis? te ne, Attica Pitho,
Lucida nectareo verba parare ſono?

Vtrumque, & dextra, & diuinæ fulgure linguæ
Quæ dixti, facere: dicere, quæ faceres.

Ioanni Cottæ.

Intra in me Cotta Genius, quem dicere conor:
Aut perit trepida mens tremefacta fuga.
Tu Latij Siren: ita cantu interficis omnes.
Nam tua qui legit, ſcribere nemo poteſt,

Demoſtheni.

Quidnam agis vndiſoni ſtreperas prope gurgitis vndas,
Qui ſandis poſſes ponere iura Deis?
Vt ne feras populi inſanas interritus aures?
Fallere. vt auſcultent te, freta muta ſilent.

C. Fabritius.

A me ad vos auri conuertite pondera, ſcitis
Qui vtier his: ego, qui neſcio, quid faciam?
His membris quantum, ac quoties dominarier auſim:
Tam dominarier auſim auri etiam dominis.

Cæſar Fregoſus.

Cur non eſt patria natus Fregoſus in aula,
Cui dederant veteres maxima ſceptra Lares?
Cui fuerat totus bellanti debitus orbis,
Non potuit ſola tantus ab Vrbe capi.
Cur, qui aliis peperit patrias, ſibi defuit vni?
Diuinum potius eſt dare, quam accipere.
Dum parat excidium excidiis (ah dedecus) hoſtis
Territus excepit proditum ab inſidiis.
Qui reges domuit, qui Martem terruit armis:
Iniuſto poterat non niſi Marte mori.

P. Ouidius Naſo.

A me vtinam inciperes ferus eſſe, cruente: nec atras
Per cædes faceres ad mea fata gradum.
Si mea te monuit tetricum laſciua iuuentus:
Te iuuenem damnas perditus: exul abi.

Impia flagitiis ſqualent penetralia diris.
Laruati ſuperant nomina fœda rei.
Non te diuinum ingenium, non candida tangunt
Pectora, non Clario lingua ſecunda Deo.
Lactea molliuit veteres mea vena poetas:
Et rerum docuit pondera certa nouos.
Cum te laudarem, tunc ſum mentitus: ob vnum ho
Exilij fuerat debita pœna mihi.

Homerus.

Mortales, me etiam mortali ſemine cretum,
Et paria auſi eſtis credere fata mihi,
Ac non natura ſuperatas carmine leges,
Verſaque in humanas iura ſuperna vices?
Non homines, non me Muſæ peperere: ſed a me
Principium Muſæ patre tulere ſuum.

Ludouico Cælio præcept.

Deſcripſit Varro, coram quæ ſæpe videbat;
Aut facile e patriis prompſerat hauſta libris.
Varronem extinctum magni ſit reddere: maius
Illum maiorem condere. vtrunque dedi.

Cœlius Calcagninus.

Cælius haud Romæ genitus, nec natus Athenis,
Non vbi Caſtalias vngula fecit aquas:
Arpinum æquaui, patrem Stagira ſalutat:
Aut genui Muſas, aut peperere ſuum.
Iudicium, ingenium, pietas, facundia, cenſus,
Nobilitas, grauitas, gratia, forma, lepor:
Si quid præterea mortalem rarius orbem
Concelebrat, ſiquid ſidera magna colunt:
Cuncta fui. Verum humano tam pectore maius,
Cuncta aliis dare, quam cuncta habuiſſe mihi.

Arch

Archimedes.

Vlterius ne tende: tenes Romane, quod optas:
Vltima iam mundi machina tota tua eſt.
Occides: ne huius vincis dum lumina mundi
Poſſim inuictum alium iam fabricare nouum.

Mithridates.

Quid decora imperij, aut magnos memorare triumphos,
Omnia quæ miſera ſors tulit. atra fuga.
Immenſi geſta alta animi, ingentemque vigorem
Hauriat illa eadem, quæ male ferre poteſt.
Vicit, cui dederant Dij vincere: non ea virtus,
Sed Fors, virtutem ludere dura volens.
Plus habeat laudis, quod me ſuperauerit, vnus:
Atque ego, quod victo fata dedere, probri.
Magnus, quod tanto ſtatuit de rege tropheum,
De me metitur, quicquid habere poteſt.

Turnus.

Dijs victus, non mortalis me dextra peremit.
Sed mea ſors ſuperis inuidioſa fuit.
Æneam Italis ſi fas eſt ponere regna:
Cur potius Troiæ non ego regna dedi?

Ariſtodemus.

Cæſa, amiſſo in clade Rauennati Fratre, ac mox Patre ante oculos, mori voluit. poſt multos annos legens apud Herodotum Ariſtodemi diuinam rabiem, renouata ſui memoria ſeipſum in illo deſcripſit.

Virtuti ſi ſubſcripſit Fortuna minaci:
Fataque tum vires extimuere meas:
Nec mors innumero quæſita ab cuſpide crudas
Vim irritanti eſt iniicere auſa manus.

Si turpe eſt potuiſſe, Dei quod velle negabant:
Nunc iterum miſerum eſt, non potuiſſe mori?
Quid mecum tibi Perſa ferox? Quem iudice mundi
Mars ſatur obſtupuit, mors tremefacta fugit.

Neſtor.

Quam temere Dux ille decem ſibi Neſtoras optat:
Auſculiare vni qui putat eſſe graue.
Haud capitum numero creſcit Sapientia. verum
Pro cunctis Sapiens vnicus hic ſat erit.
Redde patri, Phœbo poſcenti redde puellam:
Nullam adimas ſocio: Tu tibi Neſtor eris.

Minos.

Cunctantem armauit velox ſapientia linguam:
Hoc, quod vis belli ius iubet eſſe domi.
Legibus vt ciues, hoſtes compeſceret armis.
Hæc duo, quæ nobis ſola dedere Deos.

Socrates.

Bellua nullius capitis, quia multa dabantur:
Porro etiam inceſtas conſcelerare manus?
Nec vetuit meritum, aut pietas? non inclyta virtus
Ne non ſis ſimilis ſemper vbique tui.
Verte in te & ferrum, & lapides, gelidamque Cicutam
Cæteraque infamis barbara tela necis.
Nanque oneri tua vita tibi eſt, aliiſque pudori:
Sed mea diuinis pura, leuiſque notis.
At tibi, dire, mori, qui nil ſis; nulla poteſtas.
Et mihi non mors, ſed vita ſecunda venit.

Conſtantinus.

Imperij per me deſectis partibus agri,
Reſtitui Latio cor, caput, ora, manus.
Scire velis, quantus fuerim? quo vindice geſta hæc?
Poſtquam deſtitui, barbara Roma fuit.

Franciſcus Ferrutius.

Parua manus, ſed dux ingens. nec robora caſtris
Vlla queunt modicis æquiparare meis.
Diſieci obſidium: dein ſupplementa reduxi
Per medios. qui non cedit, at ille cadit.
Præſidium paucis deieci, ex arcibus, ingens.
Deiectus vix hoc credidit ipſe ſibi.
Deſinet eſſe Deus bellorum turbine Mauors:
Ni daret hæc illi victima tanta locum.

Anacreon.

Blande ſenex teneri mollis moderator amoris,
Mellea cui liquido nectare vena fluit.
Lactea Pimplei ſaturant quem flumina fontis:
Quæ ſpectare licet, non etiam bibere.
Felix, cui licuit procul, o, ſpectare bibentem,
Atque haurire oculis ambroſium laticem.
Millia multa leni ſeſe qua murmura cliuo
Æquant cæleſtis diſſita clauſtra ſoni:
Te ſequor o blande fidicen numeroſe Camœnæ:
O Phœbi, o Eratus corque merum, atque animæ.
Ipſe lubens e tam latis mihi paucula fundis
Semina per numeros ſparge, benigne, rudes.
Sparge, pater. tuum Pieriis ſe iactet ab antris,
Sicui par tumidis flat tuba cruda modis.

Antonius Montanarus.

Arcana excipiens diuina incendia mentis,
Compoſitoque animo bibliotheca loquens,
Rarus in hoc, patria nos Montanarus in vrbe
Fouit, vt in ſancto pignora cara ſinu.
Magnum heroa (heros noſtro male cognitus orbi).
Noſcunt relliquias ſæcula priſca ſuas.
Non poſſum dare, quas animus conceperat, vnus
Inuictas laudes vincis vt ipſe tuas.

Cyrus maior.

Exemptum ex hominum genere, ac mortalibus actis
Proiecere feris: ergo dedere Deis.
Si veſter ſum; cum exponis, dabis improbe pœnas.
Si non ſum: merito tu mihi ſeruus eris.

Cyrus minor Græcos milites ſuos alloquitur.

Quo diuerſus abis? ſatis eſt pepuliſſe. reuerte
Qua placet inuicto Mars ſibi marte meo.
Non frater, non me valida vicere caterua:
Sed victrix abſens me necat iſta manus.

Marcilio Ficino.

Sancta anima, & cælum tibi tu quæ ſæpe fuiſti,
Spira in me rari flamina pura boni.
Ter cæli ſocia es: ter magni ciuis olympi:
Ter comes in gremium pulchra recepta Dei.
Cum fluis ex aſtris: Diui momenta Platonis
Cum capis: & nunc te cum Iouis aula capit.

T. Flauius Veſpaſianus.

Noſce graues Decios: etiam cognoſce Catones:
Quin & Publicolæ mitia corda ſenis:
Omnes pone ſimul: quid vis ſimul omnibus addes?
Adde etiam poſt hæc addita: cuncta fui.
Me viuo vt populus tandem ſe poſſe negaret
Vel memor eſſe boni, vel memor eſſe mali.

Domitius Calderinus.

Oſtendi panem canibus, ſaturi illico veri
Exprobrant, ſi quid forte deeſſe putent.
Incipite: inde ſequar. vos ſi potiora videtis:
Iam meliore animo quæ ſequeremur, erunt.
Tutum eſt ad pelagi ſcopulos vidiſſe natantem.
Peiores ſcopulis vos reor eſſe maris.

Audenti furor ille grauis, grauis vnda pepercit:
Vt foret, ingratus qui laceraret, aper.
Affectanti facile eſt infigere clauum.
At puppis tota hæc, totaque prora mea eſt.

Iunio Bruto.

Quæ mentis ſpecies, animi quæ robora tanti
Abdita ſunt brutis auſa latere locis?
Diſſimulare, cati: fortis, pepuliſſe Tyrannos:
Felicis, ſapere eſt: vincere morte, viri.

Theodorus Gaza.

Barbariem qui expugnaui, me barbarus hoſtis
Expulit. at pulſus, ſic quoque victor abij.
Auexi patriam ex patria ſub pectore ſancto:
Quæ miſeranda canis præda futura fuit.
Inuexi Romam in Latium. Cognoſcite Romam,
Quæ belli nullo turbine capta, viget.
Pro quibus, ah, meritis o ter ſcelerate Tyranne
Qui cauda es, Roma diceris eſſe caput,
Te viuente, vidente, iubente, miſerrimus illa
Pauperie fractus, qua tibi regna canis,
En morior. morior vero, qua publica cura eſt
Cuncta pati, & melius poſt ſua fata tegi.
Romule te iacta, iacta te maxime Theſeu.
Veſtra eſt materies terrea: forma mea eſt.

Tito fratri, qui obiit in clade Rauennati.

Tu me etiam Heſperiis, etiam lugendus Eois
Heu fratris nomen frater inane mihi:
Ergo etiam terris, etiam lacrymabilis auris
Amiſſo vitæ lumine, Frater, abes?
Frater abes. tecumq; rapis quodcunque relinquis.
Nam tecum malim, frater, abeſſe mihi.
Heu vbi ſum quæ tecum abeo, meq; ipſe relinquo?
Si quod es, hoc ego ſum: quod ſum ego, tu eſſe nequis.

Dampetro.

Dampetre Francigeni lux felicißima regni
Regnum ipſe, Aonij certaque meta chori,
Occidis. & diuina alios quæ viuere fecit,
Te haud potuit fatis eripuiſſe lyra?
Quin potuit, quin eripuit, quin vicimus. haud tu
Hac fueras dubia corpus inane mora.
Mente grauis, vultu facilis: vis nectaris oti.
Totus inexpleto plenus amore poli.
Sic moreris, ſic hæc poterant periiſſe. ſed hæc ſi
Si poterant, poterant & periiſſe Dei.

Io. Gelidæ tumulus.

Qui toties animam Gelida mihi magne dediſti:
(Nanque anima eſt, anima quin mihi fama prior)
Si quantum accepi, quantum tibi debeo, pendam,
Grata nec auerſus deſerat ora pudor,
O animæ huius, adhuc poßis vt viuere, tecum
Partior has, fati quas dedit aura, vices.
Quod ſi non licet: at quantum licet, accipe famam,
Hinc tibi ſi qua tamen viuere fama poteſt.
Quod ſi fama tibi es, nec noſtro cedis honori:
Sit ſat, velle tibi, nec potuiſſe dare.

Democritus.

Hanc aram tibi, Democrite Abderita, ſacrauit
Scaliger, o priſcis anteferende Deis,
Quos temere coluit rerum inconſulta vetuſtas,
Qui falſo quatiunt ſæcula vana metu.
Qualis honorata quinquers Eleuſolina
Illuſtrat meritis ſe patriamque ſuis.
Sic tu natura immenſa clarißime ciuis
Legibus addixti tota elementa tuis.
Si qua tibi cæli commercia tecta fuerunt,
Hæc Fatum voluit occuluiſſe ſibi.

Cumque orbis varias peragraueris auius oras,
Obtinuiſti alio regna ſuperna pede.
Sunto infinitis mundis ſua ſemina. ſoli
Democritus noſtro ſolus & unus erit.

P. Vergilius Maro.

Mantua dat: Calabri rapiunt: retulere Maronem
Silua gregi: ruri ſemina: bella duci.
Humanorum operum numeris, & carminis alti
Exhauſtis, tecum eſt iam mihi, terra, nihil.

M. Tullius Cicero P. P.

Accipite o Decij, o patria ſpes vltima victa
Hanc animam in cœtum, magne Camille, tuum.
Nanque ego nunc vbi opem nequeo iam ferre: quod egi,
Non quod agent veſtra huc libera in aſtra fero.
Obſtiteram forti: imbelli dederam arma feroci
Diſplicui: noſtra eſt alter abuſus ope.
Ille tyrannigenis potuit maleſobrius armis
Tollere iam lingua libera iura mea.
At tibi qui licuit? cui nempe ego tela dediſſem.
Quiſnam in me verti non pudet eſſe nefas?
Heu patria cineres, patria o morientis imago:
Non poteram non, iam te moriente mori.

Iulius Cæſar Scaliger, Antonio Percinio autore.

Dum grauis Heroos molitur Cæſar honores:
Et ſua cuique ſerit fata, genuſque duci,
Ipſe vbi ſit dubito: Genios nam verſus in omnes,
Haud vna meruit ſede tenere locum.

Meum Epitaphium.

Extulit Italia: eduxit Germania: Iulij
Vltima Scaligeri funera Gallus habet.
Hinc Phœbi dotes, hinc duri robora Martis
Reddere non potuit nobiliore loco.

Benedictus Brugnolus. Somnium non fictum de re tamen penitus ignota mihi.

Vera canam: vos vera, Deæ, ſpirate canenti:
Et date nectareos in mea verba modos.
Finxeram heroos multa de nocte labores.
Prebuit unde leuem ſobria menſa cibum.
Umbra ſibi hibernas biſſex exegerat horas:
Membra quies molli blanda refecit ope.
Viſus eram auguſti ſancta in penetralia templi
Audacem a primo limine ferre pedem.
Latos ibi tumulos, tumulisque impoſita trophæa,
Martiaque armata corpora ſtare manu,
Qualia Scaligero ſunt conſpicienda ſacello,
Quod noſtra Antiqui nominis ſigna capit,
Dum miror, celſo vox eſt mihi reddita muro.
Si memini, murum hunc marmora pura tegunt.
Sum Benedictus ego: Brugnolum ſecula dicunt:
Ipſe tuum docui prima elementa patrem
Et patrem, & patruos, totamque ab origine gentem.
In quam ſum accitus, Norica terra fuit.
Noricus huc a Leniaco me Cæſar adegit:
Cui genitor pacis nomina ferre dedit.
Primus eo Latias adduxi candidus arteis,
Græcaque non noto tunc elementa ſono.
Te quoque vix natum tremulis geſtauimus vlnis:
Profuit & ſiquid: vota, preceſque tuli.
Heu quod non licuit raram tibi texere laurum:
Dum decus hoc aliis fata parare volunt:
Nec noctes vigilare tibi, nec condere luces.
Sors famæ ad cumulum defuit illa mihi.
Dura pater, patruique ſimul ſunt arma ſequuti.
Me Veneta externo puluere terra tegit.

At tu, per generis monumenta inſignia veſtri,
Queque tibi a magnis gloria venit auis,
Eripe me ingratis o nunquam ingrate tenebris:
Et nouus Heroo nomine ſurgat honor.
Iſta ſimul, ſimul ecce cauis de fornice muri
Exilit ingentis maxima forma viri.
Et porrecta meo circundans brachia collo,
Hectellius, inquit, ego ſumma ſub aſtra caput.
Magnus ego & celſo ſurrectus corpore: verum
Pectore tum toto grandior ille fuit.
Nunc quoque, cum ſcribo, trepidos rigor occupat artus:
Et ſtupida a facie lumina ſplendor habet.
Parcite Brugnoli, mihi iam noua nomina, manes.
Nulla aures tetigit nominis aura meas.
Cum pater exactos memoraret ſedulus annos:
Poſſe reor nomen forſan habere tuum.
Te tamen, vt iuſſiſti, habeo pro numine vero,
Siue opus eſt ſacro carmine, ſiue focis.
Sancte vale: patremque meum, patruoſque ſaluta.
Teque precor ſimilem ſæpe redire mihi.

IVLII CAESARIS SCALIGERI ARCHILOCHVS.

FRANCISCI VALESI REGIS VICTORIA AD MARIGNANVM.

EX PVRIS IAMBIS.

VT aſperantis horridum Iouem Noti
Redundat alta regna per poli vigor,
Ferumque fronte concitat ſalum truci:
Et orba terra fertili Fauonio
Flet æſtuantis impetum grauem freti:
Agri tyranna febris Inſubri Padus
Proteruus impotente fertur æquore:
Pecuſque, & alta tecta proterit ſimul:
Cauatque adeſa ſubter antra margines:
Nec obſtinata ripa frangit impetum.
Perit boumque ſudor, atque ruſticus
Peruſtus aret impio ſitu labos:
It immerentis, obſitus malo, gregis
Magiſter: atque voce lacrymabili
Ferit tremente cælitum domos prece.
Deus miſerque caſſa vota prodigit:
Aprica aperta caſtra donec alitis
Reduxerit viciſſitudo temporum
Satis vagata ſordidum refert pedem
Niualis amnis ira: tum benignior

Relaxat arua iam tepor: nec amplius
Inertes amnes inuio ſtupet gelu.
Ionſue ſtirioſa frigidiſſimi
Fatigat aura concitata, nec diu
Obeſa rura ſtringit impotens hiems.
Ut euocante Tartarum venefica
Magus citata rhombus expedit ſola,
Cum inhoſpitalis exerit ſcrobes rogum:
Annuſque Luna cornibus ſtatis rubet:
Amœna ſic vireta, ſic ſuburbia,
Veranda templa cælitum, ac Deos Lares
Inauſpicatus occupauerat furor.
Superbus ergo cæde ſordida leo
Satis ſuperque ſtrauerat tuos greges,
Grauem toroſa dum ciet metum iuba.
Phalangis ille denſius ac frequens globus,
Atrox Cateia, Bæticaque cuſpides,
Tuam cruore nutriere Lauream.
Cruore parta pax. Quis audet impudens
Decora miles improbare vulnera,
Sacrum furore deſtinante ſanguinem?
Reducta namque qualis inter auia
Cit intonatus aridum fragor nemus:
Parata Francianus ardor agmina
Refregit. Otioſa prata iam pecus,
Incæſque ſilua fronde nutrit vbere.
Eunt aratra: turgidoque palmiti
Tepens anhelat uda ceſpes vbera.
Tenella fronte pruriente mugiens
Vagum iuuenca cornipes vocat virum.
Latebit inter alta ſepta mox lupis,
Ouique iuxta ruminare pabula:
Aletque diffluente lacte tutior
Meticuloſus horridum canem lepus.

Apiumq; nulla dulcibus laboribus
Venena luctuoſa taxus ingeret.
Ratumve candidi vſque veris hoſpitem
Aprilem, ad alta dædala bibens cuti
Aquæ fluenta murmurantis, herbida
Hebes lacertus occulet caput coma.
Benigna vena geſtietq; languido
Sub æſtuante ruſtico canicula
Canis leuamen emicare fiſtulis.
Quis, o quis huc reuecta ſanxit otia?
Libet videre fertiles domi rubos,
Foriſq; Molle ſilua germinet pirum:
Tereſq; cocta ſtante baca frigore
Recurret aduena hirta prole robora.
Videbit ergo diues impigrum dies
Negotioſa nauitam per æquora
Bono parare liberas opes Ioue.
Fauebit aura: ſuppetentq; pallida
Opes metalla: deſinetq; turbido
Timori Ethruſcus eſſe ſcalmus æquori.
Nec orba nactus arma ſolitudinum
Siniſter enſis obuium petet latus.
O alta caſtra, lucidi o cohors poli
Videtis inter arma comparem Ducem?
Per hunc potens trophæa diruta integrat
Vetuſta Martis ignei ſuperbia.
Per hunc timere nemini ſcelus licet:
Minuſque corda carnifex fodit metus:
Minus petulca cura pectus exedet.
Simul prementur impiæ probri vices,
Ferocientis atque contumeliæ.
Fugit micante pulla corde ſeruitus,
Et vltimas pererrat exul inſulas.
Et increpata liberalitas ſeni

Patenti

Patenti fundit vſque copiam manu.
Quis obſerata præ dolore pectora
Mero reſignat? aut quis ad ciboria
Soporis ampla dona ſudat vuidis?
Refectus vltro liberalibus cadis
Adeſt benignus afferens puer ſcyphos.
Cumenſq; functa vinitor mero ſola
Capacibus refuſa muſta doliis
Vehit ſpumante vinolentus eſſedo.
Faceſſat, vda quæ ſalicta perfluens
Nigris opaca fontibus rigat ſpecum.
Amat madere pileata ciuitas,
Cohorſq; militaris, & cohortium
Iambus acer æmulator impetus.
Io victa verberans frequens ſono
Canet triumphus ante, quam nouum gelu
Nouumq; pergat interire lumen.
Reuerberata conſonum canentibus
Imago vocis efferet capu[illegible]ades.
Videſne, purus vt vacet poli ſinus?
Nec ore lætus auctiore eat dies?
Vbi annuente Sole verna ſedulo
Senem bidente tondet hora pampinum.
Aue o quietis imperator aureæ,
Ruentis atq; vindicator otij:
Apollinisque præſes integerrime:
Togæ miniſter, atque Martis vnice.
Canenda cuius orbe fama plurimo
Feretur inter horridas tubas, vbi
Britannus aſtra pontus ambit vltima.
Seſoſtris vbi obſtrepens laboribus
Colorat Auſter arua nigra plumbeus.
Aue o Valeſiana lux potens, aue
Tibiq; feruido ore ſupplicantibus

Ades,

Ades, ſons que digna vota: ſæpeque
Vocatus, ipſe tete ſentias Deum.

Mellino Sangelaſio.

Melline magni pectus internum Dei,
Qui ignota plebi, grata cæleſti choro
Momenta mulcet flexibus mitis ſoni?
Melline, regis cui patent aures ſacræ,
Qui Gallicanum temperat nutu ſolum:
Quid me imparatum cantibus raptas tuis,
Supraque regna fulminum in cælis locas?
Quaſi receptum, quaſi cooptatum, quaſi
Unum, e beatis, qui vident propius polum?
Diuina tangunt pectora, inuictam manum?
Forte hoc decebat, forte oportebat: neque
Sua ipſe Phœbus luce poſtremum rigat.
At cur diploma ceſſat? hoc quid eſt rei?
Cur tot ſtrepunt promiſſa, at ipſa res ſilet?
An iuſſa Regis optimi, atque maximi
Obliuione enecta deleri queunt?
Ah ah parata ſors nocere fortium
Sorti virorum. Nunquid id verum canunt,
Bene, ac ſecunde rem gerentibus ſuam
Abſentem amicum deputari mortuum?

In Loſerium.

Caſo iuuenci fratre Cyrena ſatus
Redintegrauit mellis extincti decus.
Quacunque iuſſit ire Triptolemum Ceres,
Ariſta turgens plena curuauit caput.
Pomona tumido inflauit Autumnum ſinu,
Et verna riſu prata rident Chloridos.
Hircea proles patre trino eſt edita,
Depleta terga ut fæce compleruat meri.
Uber, meroque fœta ſurgit vinea,
Ubicunque minxi: Bacchicus Loſerius.

De ſciuro, & vulpe ſuper Borgia tyranno.

Vulpes Sciurum pauca rodentem videns,
Quæ rapta paruo ſorte promebat penu:
Miſer, inquit, atq; iure te tabes edit.
Quid eſt, Leonis unde contemnas opes,
Cui ſeruitus debetur, & leges iubent?
Ibi niteſces, teq; curabis probe.
His parua raucum murmur edidit fera:
Recte monenti, aut præmium, aut odium, aut flagrum,
Aut exilis mendica ſors, aut carcer, aut
Occulta mors, aut publicata ſunt bona.
Quod res ea ſi forte fortuna redit,
Vt iurgiorum, & contumeliæ tenus
Agatur: id vel maximo apponas lucro.
Auerſus ergo vultus, & oculi truces.
Alienus ergo ſomnus, & quæſita nox
In ſole medio, nocte pulſa de ſua,
Emenda, ſpreta libertate, atq; otio?

Ad Fortunam.

Fortuna, ſiue es quippiam, ſiue es nihil:
Siue eſſe quicquam vel potes, vel non potes:
Te appello vel regina, vel ſpes, vel nihil.
Quæ contumaci ſpiritus flatu trucis
Hunc de venuſtas, huic venuſtatem paras:
Quis te gubernat? quis feras operas iubet?
Iubet, regitq;? cur boni fiunt mali?
Mali boni? male eſt bonis, malis bene?
Vel dicito, vel dixero eſſe te nihil.

De Geor. Buchanani carminis venuſtate.

Heri legebam nuper allatum mihi
Sapidum, tenellum, molle carmen, aureum,
Intelligendum vel puellis omnibus,
Splendor, atq; puritas, decus, nitor

Animum ſubire luculentum ullum queat:
Intelligendum non facile doctis viris,
Niſi mentis excitetur ardor efficax,
Sententiarum propter ardorem merum.
De me vt loquaris, vt ego de meipſo loquar,
Intelligebam primulum vt ſimplex puer.
At vbi vir eſſe, vbi eſſe volui intelligens,
Vocis ſerena luce perculſus tua
De intelligenti intelligens nihil fui.
Hoc te volebam ſic monere, ne petas
Me velle reſpondere. non enim audeo.
Hocq; eſſe reſpondere, Non reſpondeo.

Ad mortem.

Mors, quæ ſuperbos efficis humiles, feros
Mites: rapaces iudices æquas bonis,
Bonoſq; prauis: ſurſq; deq; orbem vehis:
Quo te tuliſti? quoue nunc fugam capis?
Vbi latere intendis? aut vbi lates?
Videſne regni limites vaſtos tui
Furentis occuparier morbi impetu,
Nec ſanitati cedere, aut timere te;
Sed incubare, quo ſemel cœpit, loco?
Eia nitentis o triumphatrix viæ,
Quæ nos ad aſtra præparat vita modis:
Contempta morbo hoc, & vocata tot meis
Meis precationibus, duras moras
Regina ſolue: atque e doloris vinculis
Diſſolue corpus. lege mecum agito tua.
Ego te per arcta ſubdoli ſaltus ſola,
Per alta ab hoſte montis obſeſſi iuga,
Per ſæua duri Nerei pericula
Multum, diuque, diua, quæſiui: neque
Vſquam petentem petere voluiſti ferox.

Quod ſi ſit, auerſeris vt noſtris malis:
Contraq; ſemper vota graſſeris mea:
Mutabo. viuere appetam. ergo non venis?

De ſua væcordia.

Aduerſus hoſtes Cæſar imperterritus,
Qui fulminantis murmur irridet Iouis,
Et ſæuientis tela fortunæ trucis
Habet proterua mente pro ludo, ac ioco.
Cur blanda amica voce terretur ſtupens?

De Crazonio & Merimnio.

Auri colore tactus eſt Crazonius,
Colore noctis tinctus eſt Merimnius.
Aurum ille Craſſis, pluſq; ſexcentis, ſitit.
Hic ater atra mente iura venditat.
Vterq; fureſt: cauſſidicus & iſte, & hic.

Ad Nemeſin.

Rurſum, nefanda facta quæ mundi ruis,
Regina rerum Nemeſis, ex æquo graues
Partita cœli patre cum ſummo vices,
Deſcende cœlo: meque primum ex omnibus
Rape, quate, cæde, contrucida, diſsipa.
Diſcerpta iaceant membra, diſiecta, obruta.
Non eſt morandum. Nil merita ſunt hæc mali?
At blanda condimenta mendacis ſoni
Linguam, & furoris improbi dextram aſſeclam
Diſperde. veritatis hoſtes impias
Aufer memoria ex vltima mortalium.
Aut cede totum vindicaturo mihi.

De Aulo.

Suos olere vel nihil, vel & minus
Pedes in aurem dicit Aulus Actio.
Olere mauult Actius pedes ſuos,
Vel centies, quam peſſimam linguam tuam.

Pedes olentes nil, niſi pedes olent.
At iſta lingua, tartari atra ſulfura
Cui ſunt parata: in latrina fœtida
Cuum ſuum iactaret, ac ſimilem ſibi.

Ad Boetianum Senatorem Burdeg. & Braſſacum præſidem.

Nuper volebam neſcio quid ludere,
Quod dictione lucida, ac molli foret.
Ne ſemper arcto, ac ſcrupeo hærerem vado.
Feci, refeci: rettuli in nouum modum:
Nil expatratum eſt. ſic labor fruſtra fuit.
Factum, refectum, interpolatum, cenſitum,
Recenſitum, repumicatum, ſplendidum,
Comptum, apparatis vmbilicatum notis,
(Illum nihil iuuere ſeruiles preces)
Igni ſeuera vindice excuſſit manus.
Muſas vocaui. Phœbus infenſus meis
Auerſus eſt vocatibus. Nugæ. nihil.
Semper proteruus aſperum verſus ſonat:
Et Celtiberam barbaraginem ſapit,
Exul Latino lumine, & cultu, & ſale.
Ergo Latinum lumen, & cultum, & ſalem,
Boetiane ſplendor, & decus poli,
Quod nunc Latinum vindicat decus ſibi,
Tuque alterum eius haud minus poli decus,
Braſſace, linguæ temperator inclyta,
Ut attuliſtis barbaram in linguam meam
Nitoris almi lene dicendi genus:
Dulcis refulſit aura mollitudinis:
Nec id coacto verſus infamis pede.
Quod ſi it coacto verſus infamis pede:
Hoc eſt: quod ipſi nectar omne abſumitis.

At meipſe, ſi quid ſuaue dicturus velim:
Cuperem vtrinſecus aurea lingua loqui.

De ſe.

Ego me fouerem, nec fouere abſiſterem,
Si me foueret, quæ fouere deſtitit
Adulterorum conditorium p[illegible]
Tritemulenta foſſa macra, muccida,
Fucata, calua, lippa, laſpa, ſulcifrons,
Labiena, ozena, putridens, mustax, anus.

Commendat opus ſuum æternitati.

Perenne nomen, alta quod petis loca,
Petis, tenesque, & ima quæq; deſpicis,
Beata fama, lucidum poli decus,
Vitam nitente ſola quæ vehis gradu,
Adeſte, & vſque ad orbis vltimos dies
Mea iſta collocate ſede perpeti.

De ſuo fato.

Pulſum, atq; egenum, & alta ſpirantem, neq;
Fractum ſuperbis improbæ ſortis minis,
Beata terra fertilis excepit ſinu,
Quæ vtrinq; vtrunq; pene cernit Nerea:
Hunc peruicacis arma frangentem Noti,
Illum frementis ſpumeum Boreæ vadis.
Hic primum inepto frontis arriſit modo,
Cui ludus ante fueram, & opprobrium Deæ,
Heu quæ videntes cæca mortales premit.
Hic mihi furorque Martis impij ferus,
Metuſque ſpeſq; cædis hoſtium trucis
Depoſita iuſſu blandientis otij.
Cœpique (quanquam ſera vita munera)
Alta Deum quiete ſecurus frui.
Ergo ſupinum, ac penitus inhiantem otia,
Quod in receſſus iura natura inclyta,

Impenderem: cuiuſq; particeps foret,
Et particeps, & autor Aonius chorus;
Amara fata morte bina me occupant.
Quæ mors dolori comparabitur fero,
Quo corpus omne eſt hoſpes, atque hoſtis ſibi?
Quæ litibus mors comparabitur feris?
Quiſnam dolor? Quænam exilij mora vltima?
Quæ dira Erinnys? Tartari voragines?
Quæ indignitatem æquare poſſunt, ac luem?

De Veſpis.

Dignoſcitur de tergoris coloribus
Quodcunque viuit mite, ſeu ferum pecus.
Candore cycnus, atritate gracculus.
Leo fluentem barbarus criſpat iubam.
Putaſtis abdidiſſe vos, raſi lupi,
Ne de colore noſceremini pili?
At at cruore pauperum venter ſatur,
Manus nocentes, ora turgida arguunt
Pilis reſectis eſſe vos raſos lupos.

De Baræno.

Quæſtu relicto literis Cæſar ſtudet,
Ait Baranus. Cæſar hoc ſtulte facit:
Quæſtum relinquere, & ſtudere literis.
Nam ſanguis & ſecundus eſt pecunia,
Et primus idem ſanguis, & ſolus. Tamen
Neglectus eſt a Cæſaris ſuperbia.
Nam quis putaret mentis hunc ſanæ virum?
Qui vt palleat, fit pauper? Hoc buccis tumens
In compitis Baranus, in foro canit,
Stipatus orcipaſcuis, Bruco, & Syro.
Qui cuncta dicta & facta habent venalia.
Hoc cum canit Baranus, illic illico
Lætus cachinnis perſtrepit totum forum.

At Cæſarem mox ut videt nil pendere
Vanam inſolentis Battali vecordiam,
Eodemque vultu excipere dicta barbara,
Qui conſuevit laudibus mentem dare:
Miſer Baranus præ dolore ruptus eſt.

Carolo Seuino.

Si commodabis, non habebis Carole:
Si habebis; at non tam cito, non tam bene.
Si tam cito; qui amicus erat, nunc hoſtis eſt.
Iactura tamen haud magna amici eiuſmodi.
Qui amitti amicus vult, amicus non erat.
Tales amicos ergo malo amittere,
Quam aurum, qui amicus certus omnium eſt optimus.

In medicaſtrum ſtupidum.

Stellata nebris Liberum tegit patrem.
Fulgetra torquet diphtheratus Iuppiter.
Obit tremendus Herculem ingentem leo.
Tu ſub rudentis Arcadis lates pilo.
Illi inſolentes gloria aliena tument.
At tu modeſtus pelle ſub tua ſapis.

De Ruſtico.

Et legi & audiui olim ab homine nobili
Nil eſſe peius uſpiam homine ruſtico.
Bonum, malumve dixeris, nil intereſt.
Nam ruſticum cum dixero, intelligo malum.
Nam ruſticus ſuapte natura eſt malus.

In Tateram.

Quod coccinatus, ſericatus ambulat
Tatera agaſo, turget, & buccis crepat:
Audi Tatera, quid mihi in mentem venit.
Hæc eſt ſata erodentis eruca. pater
Coccus puſilli vermicilli tinxit hanc.
Lanam pecus gerebat, & pecus gerit.

Quotieſq; mula te ad Palatium vehit:
Fit officioſa mula, quæ vehit patrem.

De voluptate.

Socij voluptas quæ doloris eſt comes
Non eſt voluptas cum dolore, ſed dolor.

Parodia in Vidorem, qui ex pharmacaria factus eſt clinicus.

Maranus ille, quem fugaſtis hoſpites,
Ait fuiſſe pinſitor nigerrimus:
Neque vllius retinnuli globum caui
Nequiſſe perſonare; ſiue Barbarum
Opus foret rotare, ſiue Agaricum.
Neque hoc negat proterua turba Peſſuli
Negare, patris atque ſabbatarij.
Vbi malus Maranus atra ſordium
Patente dicit expuliſſe ligula,
Recocta mella: ne qua ſpuma feruida,
Sonansve bulla ſibilum ederet fuga.
Gelata Francia, & calens Prouincia,
Tibi hæc fuiſſe, & eſſe cognitiſſima
Ait Maranus: vltima ex origine
Tua in ſenacula intuliſſe Galbana.
Et inde ſe erogata per viatica
Famem tuliſſe: læua, ſiue dextera
Cibum rogare, ſiue vtrinq; cœperat.
Neq; vlla vota pharmacalibus Deis
Sibi eſſe facta. Nam vetabat improbi
Reſecta poſthapatris ex origine.
Sed hæc prius fuere. Nunc Galenica
Cacatq; ſede: ſeq; deuouet tibi
Marante Vidor, & Marane Vidoris.

Ad

Ad amicos.

Quo me vocatis arbitri arbitrij mei?
An, vnde poſt referre non licet pedem?
Quid ſi malignum vulgus improbat probos,
Probeq́ facta, lege qua probet mala?
Non non. Abeſto quicquid ambit, quicquid &
Ambitur, & periculs vt fiam reus
Non ad forum ciuile, ſed forum meum.
Niſi impudenter me pudere non pudet.

De Arnoldo Ferrono Attico.

Ferronus ille, propter eloquentiam
Puram, ſuauem, candidam, ſcitam, grauem,
Quem ego vocaui iure primus Atticum,
(Docti ſecuti iudicauerunt idem)
Eſt omnium profeſſor acer artium,
Quæcunq́ florent liberalibus viris.
Reconditarum literarum cor, pater.
Ibi nihil vulgare, plebeium nihil.
Seu dicta pandit priſca iuris intimi,
Seu verticoſos explicat nodos noui.
Siue ex amœnis ambulacris aureas
Opes reponit: ſeu Platonis abdita
Diuina promit: ſeu graues leuis iocos
Numeris coercet, Attico aſpergit ſale.
Seu fulgurantis fulmen Arpini ſtupet:
Altrinſecus tonabit, & docebit, vt
Ei ſe apparauit æmulatorem parem.
Seu geſta patrum cycneo clarat ſono:
Titi beatam lactei venam putes.
Hæc magna. maiora illa. Candor igneus,
Cæleſte pectus, cogitatio pia.
Tum facta dictis ſancta componit, ſtato
Adamantinæ neceſſitatis ordine.

Hic dira vitæ triſtis infortunia,
Quæ exterminarunt cuncta, meque ipſum mihi,
Sapientia & lepore condiuit ſuo,
Mentis, ſuada nectare abſtergens ſitum.
Perque redíuiuus iam mihi videor. mei
Protector, autor architectus nominis.

De mutuis laudatoribus.

Multis benigne verſibus bonos malis
Appellat, & ſalutat, & geſtit leuis,
Pares Baranus indidem expectans vices.
Contra benigne pauculi paucis eum
Raro ſalutant geſtientem verſibus,
Operas Barano ſic reponentes pares.
Hoc eſt, quod aiunt: Mutuum muli ſcabunt:
Fictis amici & nomine, & verſu, & modo
Blande teipſum, ac turgide appellas vafer,
Barane titillator aſtutus tui.
Iam hoc eſt: teipſum mulus, haud muli ſcabunt.

Doletus Iambos vitiauit. Iambus alloquitur ſeipſum.

Age, age, age Iambe, Iambe tete ſuſcita:
Pete, cade, rape, trahe, contrucida, diſſipa.
Adſum minaci luridum metum manu,
Et angue cinctam flammeo linguam gerens:
Sic me Doletum vividum, & ſæuum, & trucem
Elanguidum feciſſe? nec micam ſalis
Tuæ indidiſſe incondita farragini?
Ille exul abs te factus, & tuis procul
Ineptiis aſello ineptioribus,
Redeo tibi hoſtis acer: edicens, Canis,
Ne me laceſſas. nanque de nugis tuis
Quid ſentiant emunctiores indices,
Quibus acre acetum terſit anfractum aurium,

Andre par eſt. Is furentem inſaniam,
Atrum ſine igne, ac luce te fumum vocant.
Et corticem medullæ inanis putridum.
At te catelli, Barde, mirantur tui,
Linguntque purulenta carcinomata,
Lactuca labias vt habeat pares ſibi.

De Arlo iudice.

Cur impudicos Arlus abſoluit? quia
Ex impudico natus impudicus, &
Per impudicum factus eſt iudex canem.
Mater, ſororque proſtitutæ ſunt lupæ.
Ille impudens, periurus, inceſtus, trifur.

In Nigrinum.

Furatus ille turget, eſt ergo malus.
Sed pauperi donare non ſemper negat.
Periurus ille fallit: eſt ergo improbus.
At ſubuenire pauperi ſolet libens.
Infamis ille proditor, ſed præmium
Hoc proditoris cepit, vt daret ſuis.
Horum nihil Nigrinus. eſt ergo probus.
Vir eſt bonus Nigrinus: at viuit ſuus,
Se mutuatur, ſeque commodat, ſibi
Vni famelicoſus, atque vni ſatur,
Inauguratus, dedicatus vnico.
Viuit ſuus ſibi vni, & vnus vnico.
Nullum clientem, nullum amicum, aut hoſpitem,
Nullumve nouit aut prope aut procul Deum.
Stertit ſibi, expergiſcitur ſibi. ſibi
Viuente auaro terra nil peius creat.

Curioſus.

Omnes Bibinus iudicat, paucis fauet.
Multos honore priuat: hos facit ſuos:

Hos abdicat: in his ſumma ſummarum eſt ſibi,
Aſt in aliis qui eſt ſumma ſummarum ſibi
Regnans foris, ſic intus eſt exul ſibi.

In Bibinum.

Quare Bibinus omnibus fauet malis?
Fatone fit hoc? patruus, fratres, pater,
Soror, nepotes, omnibus fauent malis?
Tulla, Cyuoni, Fereguino, Luſcio.
An ſunt miniſtri, cum pares fauent pari?

In eundem, & Loſerum.

Inebriatur bis Loſerus in die.
Semel Bibinus. his quis ebrioſior?
Imo Bibinus nec fit ebrius ſemel.
Non fit: ſed eſt. & ſemper eſt illud ſemel.

Ad Atheſim.

Atheſis pater, ruente qui tornum fuga
Flumen fatigas; & pruinoſis iugis
Niues relinquens vultibus mutas nouis
Virentium tepente camporum ſinu.
Qua vagientem prima me excepit dies:
Poſtquam negarunt fata ſic fatis meis,
Angoribus ſolutus vt poſſim frui
Cæli beati ſpiritu ad ſacros Lares,
Premens amœnos herbida ripa toros,
Vbi vagienti prima mi illuxit dies,
Illas deoſculare tu ripas pater,
Quas obtueri nec procul miſero licet.
Et dic vetuſtis hac Penatibus meis
(Siquid relictum, o ſi qua fata quid ſinant)
Vt ad Garumnam feſſus, & fractus malis
Spurca ſerorum factioſorum lue,

Morbo,

Morbo, fameque, peſte, litium cruce
Nihil mei ſum, nec futurus, quod fui.

Clyti vmbra Alexandrum alloquitur.

Ades ſceleſte: ſi potes pœnas dare,
Des parricida. Te faces Alaſtoris,
Sectetur atro Furia te Stygia flagro.
Si non potes: quod ſcelere te vincis tuo:
Et cuncta diro pœna flagitio ſtupet:
Meruiſſe, nec dediſſe, quia nequeas dare,
Sit pœna pœnis vna maior omnibus.

IVLII CAESARIS SCALIGERI HEROINÆ.

AD Matthæum Bandellum.

Ite mea, Diua, Diuum genus, Heroinæ:
Qua nouus Aonias Pegaſus arcet aquas:
Huc, vbi diuinos heros molitur honores,
Et veros vates ipſe poeta facit:
Iudicio, eloquio, ingenio Bandellus amœno:
Seu laus Muſarum, ſeu metus ille fuit.
Qui, quot habet voces, tot habet ſub pectore Phœbos:
Qui, quot verba canit, tot parit ore Deos.
Non poteras meliore loco, meliore receſſu
Admitti: totum eſt, poſſe videre virum.
Spectari formoſa voles? non aptior vllus
Eſt oculus. cunctas iudicat ille Deas.
Audiri facunda cupis? non lenior vlla
Eſt auris. numeros huic dat Apollo ſuos.
Nec tu etiam fruſtra ſperabis cruda virago.
Præmia diuino laudis ab ore feres.
Tu quoque magnanimo conſtans Rangonia vultu,
Seu Dea, ſeu ſi qua ſunt potiora Deis,
Diuino inceſſu templum conſcende vocantis.
Dat tibi prima piis thura cremanda focis.
Ipſa tuum ſpeculo in noſtro hoc mirabere numen.
Magna erit a meritis cætera turba tuis.

Aurea,

Aurea, ſancta, beata cohors, cui maxima cæli
Pars patet: at quæ non inuidet illa tibi:
Eruditis, imparibuſque modis tua plurima Virtus
Detrita, optatas ille reponet opes.
Ut, quæ non nata es Parnaſſi fontis ad auram:
Saltem Parnaſſum poſt tua fata petas.

Conſtantia Rangonia Cæſaris Fregoſi.

Æquali ſemper conſtans Rangonia vultu,
Pacatoque animi fulmine, mente Dea,
Coniugis imperio florens, & fortibus armis,
Priuati nectar cordis in ore tulit.
Faſcibus amiſſis, regnique illuſtribus auris,
Fatorum docuit ſpernere poſſe metum.

Cimbræ.

Ultima pro imperio quæ paſſi fata mariti,
Velle pius iuſſit, poſſeque ferre pudor.
Nos maiora. Cadunt alieno vulnere. noſtra
Vita, bis noſtræ: biſque fuere manus.
Victor Romane, vna tua eſt Lucretia. victæ
Uno exempla damus tot meliora die.
Mors illis pro ſupplicio, pro vindice nobis.
Vincere nos merito, debuit illa mori.
Nuſquam Germanum eſt, aut pauca, aut parua: ſed armis
Maxima, vel fictis efficere, atque pati.

Sabinæ.

Hinc amor, hinc pietas: quo nos vertemus? vtroque.
Nam ſumus hoc, olim quod fueramus, adhuc:
Quæ mulier non eſt aliis id, quod fuit ante:
Hæc ſibi nec meruit illa fuiſſe, quod eſt.

Niobe.

Aſpicis, vt rigido lacrymæ de marmore ſudant:
Et famet in luctus crimine muta ſilex?

Hæc parit infeſtus dolor alta ſilentia: linguâ
Sed penſant oculi damna ſuperba mea.
Biſſenis fueram thalamis viſura nepotes:
Sexus vbi, & ſexu ſors fuit æqua mihi.
Viuidior tetrica conceſſit Apollinis ira:
Altera pars telis dira Diana tuis.
Ipſe mares poſſit frater bene perdere: ſed tu
Quas partu dederas, ſæua quid ergo rapis?

Cornelia Tiberij Gracchi.

Scipio me genuit: genui Cornelia Gracchos:
Felix, ſi poteram perpetuare decus.
Vrbis fulmen erat genitor: nati ignis at Vrbis.
Quid mirum, genitam fulmine, ferre faces?

Tomyris.

Quam bello appeteres, facta eſt tua, terra: doleres
Quam ſterilem, veſtro ſanguine pinguis erit.
Imperij eſt extincta ſitis virtute: cruoris
Nunc extinguetur victa cruore. bibe.

Penelope.

Atrides repetit vario dum funere mœchum:
Ah ſeſe mœchum fecit habere domi.
Vincere bis Laertiade eſt: qui viceris hoſtem,
Hoſtem victorem nullum habuiſſe tori.

Circe.

Quid me monſtrificam finxiſtis vana canentes?
Nil tutum eſt: non, ſi ſe velit eſſe, Deus.
Inueni pecudes, non feci. profuit vni,
Et licuit mecum dum foret, eſſe virum.

Creuſa.

Cedam Diis priſcis patriis, Diis aduena magnis:
Quos parat ante aras Itala terra tuas.
Sic Troiana Deis Romanis cedere certum eſt:
Sic vetera auſpiciis cedere cuncta nouis.

Dyſinchira. abiens Dianam me hic ipſe relinquis.
Et te ſic linquet nupta futura Deum.

Alcmena.

Ne ſæui magne Amphitruo: tibi vincitur vni.
In me non fecit fraus aliena dolum.
Vt tibi ferre graue eſt: ita mi meminiſſe pudoris:
Tu probrum ſi vis tollere, tolle Iouem.
Tunc potuit, cum non fueras cum Iuppiter eſſet,
Non poterat: ſed tu cum fuit ille, tibi.

Lucretia.

Auſpicia imperij veteris diſiecta: nouique
Capta volens puro ſanguine ſacra fero.
Nulla pudor mortis cauſſa eſt: manet integer, a me
Pro libertate victima ſancta cado.

Briſeis.

Impia fatali turgens inſania luctu
Militiam ſtolida miſcet vtranque nece.
Pro Græca moriens mordet Troianus arenam,
Et pro Troiano crimine Græcus obit.
Fas fuerat repeti prædas ex hoſte: ſed inter
Ciues vnanimes bella ciere, quid eſt?

Eryxo Cyrenæa.

Quem interfeciſti demens, Laarche, maritum,
Me viua viuens Arceſilaus erit.
Mortuus eſt? morere. in me viuit? viuere non quis.
Proque maritali eſt nex tibi parta toro.

Hypſicratea Mithridatis.

Coniugis in rebus quod fœmina rara ſecundis,
Durus in aduerſis mox ego miles eram.
Pars belli ſortiſque comes, ſocia omnibus: inque
Exilio, inque fuga, regia tota fui.
Exigere e terra poſsis: ex edibus illum
Exigere at non eſt vis potis vlla ſuis.

Vtrum igitur, pœna, an potius ſolatia victo,
In propria ſi rex exulat ipſe domo?

Semele.

Opprobrium terræ Cadmus, miſera æquoris Ino.
Reſtabat Semele tertia flamma tibi.
Si læſiſſe Deos, meruit mala tanta: Deorum.
At ſeruire Deo, ſic meruiſſe decet?

Deianira.

Omnis vita tibi mortis famulatur honore:
Viuentem contra viuere nil potuit.
Mortua res perimit, tot peſtibus ante peremptis.
Dum non extaret, quod ſupereſſet, erat.
Unum aueo feciſſe meum: ſimul omnia perdo.
Qualis amor docuit, poſſe necare virum?

Herſiliæ.

Ne fle, ne puera. inſigni tibi debita fato
Sancta manent magni dona beata tori.
Mutabis tenues Romana luce Sabinas:
Mortali indueris virginitate Deam.

Tucia Veſtalis.

Diſcite, quid valeat Virtus, & conſcia recti
Pectora: nec magnos temnere noſtra Deos.
Naturæ, hoc admirantis ſuſpendere leges:
Eximere e numeris ipſa elementa ſuis.

Ino.

Quæ refluis curuas relegens anfractibus oras
Matricem fluuiis ſternis aquam ſub aquis,
Excipe nos, Dea magna, volens: & tetra furore
Undarum vltrici litora tunde fuga.
Aera Iuno tenet, rabie terreſtria tinxit:
Cœlum adeo, pelagus ſi mihi, Diua, negas.

Zenobia Aurelianum alloquitur.

Qui Perſas tot, tot Gallos te vincere iactas:
Proque ioco, ac ludo millia multa canis:
Auxilia hæc cur corrumpis? ſi vincere pugna
Te dicis: paria hæc redde: triumphus erit.

Virginia.

Altutum, o genitor, fac, quod facis: effice. quantum
Dextera ſit pietas, ſit pia dextra tua.
Si tua ſum, potes: inque tuam pius exige ferrum.
Si mea ſum, iubeo: vel mihi tela dato.

Victoria Columna Marchion. Piſcariæ.

Sint tibi veteres promittis, Roma, decores:
Sint nouos Clio poſcis Ethruſca ſales:
Vna vtrunq; tibi, dabit & Victoria ſola:
Tuq; & tu interea, ne ſuperere, caue.
Audere haud tutum eſt. precium ſi ſuper. occidet audax
Spes. mirans ſequor: aſt experiens fugio.

Laodamia.

Hector, ego ſaucium non deprecor eſſe marito:
Quippe decet fortem ſorte perire ſua.
Fata trahunt. cadat ille ſuis obnoxius auſis.
At noſtra mortis gloria parua tibi eſt.
Ille poteſt periiſſe tuis interritus armis.
Aſt ego, quid? dextra tam procul vna tua.

Olympias.

Cum nouis mea fata, meum contemplor honorem:
Pellæo genitum rege tuliſſe ſciq.
Cum memini tua geſta, tuos admiror honores:
Haud dubito genitum te peperiſſe Ioue.

Angela Nogarola magna matertera.

Sub decimam triplicis linguæ commercia Muſam
Hæc tenui cinerum puluere capta iacent.

Heu dulcis numeroſque lyræ, flexumque, ſonumque
Obruit inſana barbara parca manu.
Mnemoſynes ſanctæ ſoboles, pia turba, Camœnæ,
Non capitis tumulum hunc ex Helicone locum?

Hero.

Parce Venus viduam mitis facere alma puellam:
Inque tuo ſaltem ſint tua regna mari.
Poſthabita an ne dolens, magno cum crimine pœnas
Sumpſiſti pelago vindice ſæua tuo?

Aretaphila.

Sum genus antiqui Batti. mihi libera turgent,
Ingenium, euentus, pectora, lingua, manus.
Miſcueram crudo veneranda venena tyranno.
Deprenſam fruſtra Calbia torquet anus.
Tolleret vt fratrem frater feci. haud minus ille,
Vt Libyco fieret ſplendida præda duci.
Regnum ſuſtuleram: quod cum in me vertere poſſem:
Lana, acus, & lignum, regia tota fuit.

Clœlia.

Tibri pater, rapido torques qui vertice ripas:
Scrupeaque indomitis ſaxa retundis aquis:
Parce pius cruda corpus temerare puella:
Feſſaque ſperatis brachia redde vadis.
Nec tu ponte tuo ferus indignare reuulſo:
Clœlia ſi ſtabilis pons ſibi facta redit.

Spartana.

Vita, non patriæ memorem Damatrion hauſit,
Ferro trux nec trux, orba nec orba parens.
Da mihi, quam dederam, patria vt bene reddere velles,
Dentibus infrendens, hanc, ait illa, animam.
Non mater natum, non fœmina noſco virum te:
Sed Lacedemonia non Lacedemonium.

Sophoniſba.

Sophoniſba.

Romanas acies ego ſi contra, arma tuliſſem:
Atque illas contra me, quoque ferre decet.
An me dedit genitor tantum damni, atque laboris:
Ut ſuper imbelles ſic ferus eſſe velis?
Talis in hoſte: licet fortaſſe. at prodis amicum,
Quem tu crudelem turpiter eſſe doces.
At tu illo, hoc peior: quo inſontem perdere poſſis:
Utque necare queas me facis eſſe tuam.

Camilla Volſcorum regina.

Te ne etiam ancipites ſuperantem fortia belli
Premia, perpetuo nox premit alta pede?
Nec fera ſubſcribens animo Fortuna minaci
Contulit in timidum crimina tanta hominem?
Utra tibi imbellis ſit gloria clarior Aruns,
Illius, an Diua mors tibi parta manu?

Timoclea Theagenis ſoror Alexandrum alloquitur.

Quid percontaris, quod ſum genus? accipe. Noſtri
Non mendax fuero, ut tu cupis eſſe tui.
Sum ſoror illius, quem Cherronenſibus actis
Terribilem timuit veſtra Sariſſa ducem.
Si rex: quid pateris, tibi ſeruos eſſe tyrannos?
Vicisti: non ſat? plus, nihil eſſe decet.
Vincere velle, boni: felicis vincere. Siquid
Eſt ſuper: hoc dicas & ſuper eſſe bonum.
Gloria habet tumidum: vacuus theſaurus inanem,
Horum, ſi laudas hæc mala, dignus eras.

Semiramis.

Quis mihi ad Aſſyrias nitido fulgore cateruas
Explet inexpleti Martia iura Dei?
Tolle grauem galeam: attollet ſe fœmina. ſolum
Tolle uterum: iuuenes corque, animumque viri.

Cum ſe vera ſuo monſtrauerit ordine, fallet:
Dum fallit tecta hoc tegmine, vera viget.

Lauinia.

In me deſiit id, quod erat. nunc incipit a me
Quæ ſequitur fatis Troia futura nouis.
Æneas rexit Troas, fractoſque refecit:
Ænean ego: me mens mea: nulla meam.
Iuppiter hac noſtra nunquam dedit indole maius,
Nec dabit: hoc noſtrum eſt, quod tibi Roma capis.

Manto.

Terra parens, foueas vrbem, quam ponimus vndis:
Et quam telluri ponimus, vnda faue.
Tuque pater vitæ humanæ fidiſſimus aer
Amplexare leuis mollis vtranq; ſinu.
Ex me naſcetur, doceat qui numine vero,
Quid de me deceat dicere, quoue modo.
Cetera, quæ patrio promittunt æthere diui,
Non niſi cælicolis cognita, fata dabunt.

Dido.

Dum fugerem inſidias, furiaſque procacis Hiarbæ,
Ornaui hanc mortis, morte fauente, fugam.
At tibi, qui mendax temeras Romane pudorem,
Impoſita hæc ſunto vindice regna manu.
Æneadæ, ne perfidiæ ſere crimina Pœnis:
Si violas iuſtum, aut deſeris ipſe torum.

Gineura Guidi Rangonij ſoror.

Cum gemino excellens proles Rangonia ſexu
Exæquent magni ſemina cuncta Dei:
Incertum eſt, ingens diua frater ne ſorore,
An fiat magno maxima fratre ſoror.

Phocenſes.

Diuinam ciues Daiphanti dicere vocem,
Et pudor, & pietas, & bene facta iubent.

Vindicibus flammis flammam, cineremq́; decebit
Eſſe prius, quam ſit patria capta cinis.

Ecuba.

Quis potis æterni pœnas euoluere luctus?
Heu heu, hæc mea ſunt omnia verba: fui.
Felix, cui ſolum hoc ſupereſt: qui ſemper acerbi
Non ſit ſpectator funeris ipſe ſui.
Vixi, vt non moriar? vos, o, qualem eſſe putatis,
Quæ pro ſupplicij fœnore vita datur?

Pomona.

Larga meo ſtudio felicis munera terræ
Inſitus, atque anni continuare vices:
Et grauidum autumnum turgenti adiungere veri:
Atq; hiemis, cultus arte, fugare minas.
Qui mecum eſt, ſeris etiam iuueneſcet in annis.
Huic animæ Elyſios nulla requiret agros.
Te, blanda vtilitate rerum regina Voluptas,
Qui meminit, nequeat non meminiſſe Deos.

Andromeda.

Errauit genitrix: plector cur filia? quanquam
Pro ſonte inſontem matre perire iuuat.
O mater, tua me facies huc perdidit. atqui
Hinc mea me ſoluit. pulchrior ergo mea eſt.
Pulchrior ergo mea eſt: nec Nymphas prouoco. longo
Pulchrius, & melius fit: bene ſcire loqui.

Polyxena.

Sunt hæc iuſſa viri, cædem iuſſiſſe puellæ?
Dis genitis cordi eſt ſic, periiſſe bonos?
Hæ tædas, Danaorum iſthæc ſponſalia regum?
Non fas, o Danaa, vos ſupereſſe viris?
Tela Paris cohibe: non hunc, me interficis iſtis:
Vt me interficiat, nam mihi viuet adhuc.

Artemiſia.

In te viuebam tecum viuente, marite:
Nec potui tecum poſt morientę mori.
Quin potui: ſed non poterat nos iungere mors hæc.
Hoc vetuit: non vis defuit illa mihi.
Morte inuita igitur intra mea pectora viues:
Cunque ſua coniunx coniuge tectus erit.

Camillæ Scalampæ.

Mira Deum variis iungens ſpectacula cauſſis,
Vno eodemque tulit magna Camilla ſinu.
Bella ferox quæ Volſca olim regina ciebat,
Perficeret; docuit continuiſſe pudor.
Et ſtatus, & robur mortali femine maius,
Os, cuius fugiat lumine victa Venus.
Diuinis labiis Hymettia mella liquantur:
Scribentiſque Erato mulcet amica manum.
Omnia cum poſſet dicto, factoque: tamen ſe
Totam non potuit dicere. tanta fuit.

Pentheſilea.

Audeat inuiſi caput exitiabile belli,
Quæ petitur thalami nomine, quique petit.
Proque viro, nec forte viro ceſſante, puellam
Cadere: proque mala pellice, molle, virum.

Hippolyta Taurella Balthaſaris Caſtillionæi.

Mincius Hippolyta rapidos vbi ſenſit ocellos:
His, inquit, miſeras ignibus vret aquas.
Siſte citam pater alme fugam: quia nectare dulci
Complebunt ripas lactea verba tuas.

Cleopatra.

Si Dij Niliaci ſunt inferiora ſequuti:
Agrippa eſt melior, tuque tyranne nihil.

[illegible], qui reges mactes. nam munia comples
Regis carnificis ciuibus ipſe tuis.

Veturia.

Ergo ego facta parens, patria ut miſeranda carerem?
Anne etiam tu ſtas, ut ruat illa mihi?
Si meus, actutum bine: ſi non, huc exige ferrum.
Quæ ſcelus hoc geſsit, hæc mala ferre decet.

Iulidenſis quæ petiit venenum.

Aſpiciat ſol, qui extremas mihi temperat horas:
Eſſe aliud, quam quod hactenus ille dedit.
Mitis aue, ac ſalue, pœnaſque cicuta bonorum
Alma leues, fueras quæ fera pœna malis.

Caſſandra.

Pro ſtupro tibi promiſſo, bone Phœbe, roganti
Venturi data ſunt præſcia corda mihi.
At pro virgineis conſtantis pectoris auſis:
Ut iam nulla habeant irrita verba fidem.
Præmia ſic reſtant ſceleris mihi: pœna decori.
At duplicis ſceleris vtraque pœna tibi.

Sibyllæ.

Nec dubio Cortinæ aſtu, nec Apolline falſo,
Sed vero gerimus pectora fœta Deo.
Cætera, quidnam ad nos? vnum eſt. cognoſcite Ieſum.
Quæ hunc non prædixit, muta Sibylla fuit.

Halcyone.

Parce pius temerare Deos miſeranda querelis:
Nam tibi iam fiet copia certa viri.
Terra dedit: rapuit pelagus: tenet aera: cæli
Pars pater eſt: horum pars es, eras, & eris.

Pitheæ coniunx Perſarum ditiſſimi.

Heu quantum eſt, coniunx, palleſcere turpe metallis,
Auri ut ſis ſeruus, velle iubere viris?

Neſcis cui fodias. noſtra hæc, quæ pignora terris,
Linquent non domino cuncta futura tibi.
Te poſtquam extuleris, viues, & viuere nolles,
Et velles. metuis, & cupis inde mori.
Nemo ſciet te defunctum: ſciet omnis. abibis,
Atque aderis. terra te ſine terra teget.

Corneliæ Turriæ. Cupido Venerem alloquitur.

Nocte meos oculos quando hæc vetus arcet inani
Vitta, nec aut modus eſt, aut pudor vllus adeſt:
Ibo, & ſurripiam liquidos Turritis ocellos.
His certum eſt, omneis ire, redire vias.
Spumiferoſque tui pelagi ſuccendere fluctus:
Iratumque trucis vrere fulmen Auis.
Ah meliora. tuis ne tu. ſi aſpexeris illos,
Haud tibi opus vitta eſt. fulgure cæca rues.

Pyrrha.

Orbis dimidium; totus cum coniuge. totum
Cum ſolo deinceps ſola datura fui.
At vires auxere Dei. Nanque omnia pontus
Abſtulerat. Sic nunc omnia terra dabit.

Eurydice.

Ne luge me bis raptam, fidiſſime coniunx.
Si mecum eſſe cupis, parua futura mora eſt.
Reddite perpetuam, vel me ne reddite, Manes.
Eſt ne ſatis dare, quod reddere nolle velis?

Chariclo conquerenti reſpondet Pallas.

Parce Dea. aut ſi, qui incautus tua pectora vidit,
Lumine priuetur; lumina tolle mea.
Parce comes: Nam mortali pro lumine, cernet
Diuinis oculis omnia fata Deum.

Mammea

Mammea.

Barbarus eloquio, fœdis temerarius armis,
Degener a magnis miles auarus Auis:
Corruptor diſciplinæ, contemptor honoris,
Neſcius imperij, ſeditione potens:
Nec iam Romanus, nec dignus nominis vmbra:
Cuius ſit quiduis, quam vetus illa, parens:
Cum vinci didicit, cum vincere deſiit hoſtes:
Turpe, ducem negat is cadere, fœminam, anum.

Roma Aeneæ claſſem alloquitur.

O facies inuiſa, meas quæ linquere terras
Cogis: quod non eſt, quærere: quod nec erit.
Aut ſi vſquam eſt, hic eſto. ignes da. coniice. nanque hic
Si non eſt, alibi nec tibi Troia fuit.

Hortenſia.

Spirat adhuc pater in me. audi, quæ dicere vellem:
Quæq; putes patrem cum Cicerone loqui.
Singula ſeruauit capita ille: aſt plurimus vnum.
Illum, qui contra diceret, hoſtis erat.
Ordinis at mea vox totius adauxit honorem.
Me dicente, forum, & curia muta fuit.
Quid malis? (non ſic) demptum matrona tributum:
An potius ſtare, & ſic meruiſſe adimi?

Veronica Gambara.

Siquis adhuc vacat ad ſacram Permeſſidos vmbram
Pectoribusq; nouis, numinibusq; locus,
Huc date. Si non eſt: alium mihi ſola reponam
Pectoribus priſcis, numinibusq; parem.

Ariadna.

Dura abitum ex patria miſerum cui fata dediſſent,
In patriam reditum fila dedere mea.
Perfide complexu ex patrio miſeram abſtrahis ergo:
Vt peream trucibus perdita præda feris?

Hac ego commerui læſo patre, fratre perempto.
Qui meruiſſe facit, quid meruiſſe putes?
Hac merui, at per te. quin ſeruatrice relicta
Qui ſcelus his addit, quid meruiſſe putes?

Carmenta.

Deduxere mea in Latias oracula terras:
In quibus Arcadicos inſeruere Deos.
Conſtitui ritus, mores, ſacra publica, leges:
Nec potui maius, quam docuiſſe loqui.

Ilia.

E regno fratrem excutiens infamibus auſis,
Iratum meruit dirus habere Iouem.
De me nil mirum eſt. non quibam degere vitam
Inter mortales, & peperiſſe Deos.

Hippo.

Quæ ferrum non extimui, me terreat unda?
Sat ſemel, hoſtili pluſquam obiiſſe manu.
Fortis in hoſtem es, at in captam teterrimus. eſt plus
In ſeipſam, & fortem fœminam, & eſſe bonam.

Heſionen Hercules alloquitur.

Pœna es periuri, periuri præmia non es.
Aut alia Heſione eſt, aut tua Troia mea.
Debuit & monſtris te & fluctibus Ennoſigæus
Tradere, Laomedon, qui benefacta negas.
At Iuno mihi, Iuno tibi hæc irata parauit:
Mi labor, & tibi ut hæc pœna parata foret.

Racilia L. Quintij Cincinnati.

Quod nemo de me ſcribat, neque carmina condat:
In cauſſa non eſt deſidioſus amor:
Sed mundi ambitio, contemptus pauperis auræ.
Hinc Helenas, Circes, Daulia monſtra ſonant.
Nomina ſi hæc illis: nolo mihi nomina. Sat mi:
Quintius has nollet: Quintius hanc voluit.

Hippodame Pirithoi.

Tu maleſuada canit ſcelerato s Græcia raptus:
Vt graue ſit, pæxa nomina ferre uxorius.
At probro ſine rapta Deum genus Orithyia.
Raptarum vero cætera turba pudor.
Quo maior tamen iſta aliis infamia rerum:
Splendidiore mihi hoc nomine venit honor.
Digna fui, ſibi quam raperet male ſobrius heros:
Et quam non raperet hoc quoque digna fui.

Stratonica Deiotari.

Si te difficilem mihi das, natura, nouercam?
Quid faciam? Lex eſt fœda parata mihi.
Cogis, vt es mihi, ſic aliis ſim dura nouerca?
At te inuita illis non ero. mater ero.

Andietta Ruppia vxor.

Difficilis nimis, expendens nimis omnia, iudex
Aſper, & antiquis durior vnus auis,
Moroſoque notas oculo ſuſpendere ſuetus,
Magnanimas toto ſpreuerat orbe Deas.
In me vna lenta illa animi veſtigia fixit,
Rite colens ſancti numina magna tori.
Ne mirere mei cæleſtia ſigna decoris,
Atque cata Paphia membra polita manu,
Mitis honorato faciet ſapientia vultu,
Miſtaque cum rara ſobria verba fide.
Magnum illud: per me ille ferox perniciibus auſis
Si potuit patria poſſe carere ſua.

Atalanta.

Exuit inuidia rabies quæ præmia dextræ,
Num & venatrices exuet illa manus?
Hæc eſt inuidioſa tibi, quæ prima puella
Dextra feræ tepido ſanguine tinxit humum.

Theſpiadæ,

Theſpiadæ, haud apri ſpolia hæc, ſed membra nepotis,
Quæ petitis. tamen hic veſtra priora cadent.

Camma.

Non thalamum tibi, ſed tumulum Canis improbe condas:
At thalamum mihi, quæ viſere vado virum.
Hoc vixiſſe lubet miſeri poſt fata mariti.
Morte tua, æterna hæc ſit mihi vita, frui.

Iuliæ Pompeij magni.

O quæ te ira Deum, quæ te furialis Erynnis
Reſperſit Magni tincta cruore togæ?
Dira metu & matrem exanimas, & pignora perdis.
Res quibus ablatis publica ſciſſa ruet.
Ne morere: ille etiam viuit. Cruor ille futura eſt
Mortis. ſi moreris, mors erit iſta viri.
Mors erit iſta viri, quam tu allatura ſuperbo es
Morte tua: Patriæ mors erit iſta tua.

Corinna.

Quem iuga ſuſpiciunt circum, ſupraque volantem
Aona, cui ſtupida cedit Apollo lyra,
Melpomene in gremio fotum florentis olorem
Huic cantum, huic alas ſola Corinna dedi.
Maximus ille quidem, verum ſibi ſolus, at in me
Atq; illo, duplex Pindarus vna fui.

Meduſa.

Is decor eſt vultus: tanta eſt ſapientia linguæ:
Induerim vt ſtupidis ſaxea membra viris.
Vincere non hominis potuit prudentia, non ars.
Hæc ſunt Mercurij, hæc Palladis arma Deæ.
Qualia credideris viuentia membra fuiſſe,
Defuncta lapides cum caput eſſe facit?

Tanaquil.

Cui portenta Deum, cui præpetis omina pennæ,
Cui defuncta aſtris Oſcinis ora patent,

Sublegi ſceptra e populo ſperata Quirini.
Prima tuum fuit hæc fœmina Roma caput.

Alceſtis.

Obtrectatores noſtri cognoſcite ſexus:
Quam non in veſtro eſt pectore tanta fides.
Threicius vates nam ſi deſcendit ad umbras:
Vnus adiit, greſſum viuus & inde tulit.
Creſcere morte fides non quit, ſed viuere. corpus,
Quod moritur, ſolum eſt coniugis: illa mea.

Chiomara Orgiagontis.

Quod potui, feci: Sed tu chariſſime coniunx,
Accipe nunc fidei pignora certa mea.
Non ſeruam hoſtis: neque enim debetur iniquo.
At vir Chiomaræ qui fuit, unus erit.

Laura Schiopa.

Si mi deficiunt animi te, Laura, canentes,
O ingens patrij lauſque, decuſque ſoli:
Ne trepidos digitos, ne ue os, neu deſpice mentem:
Omnia quæ veſtro lumine victa iacent.
Auderim flexumque Lyræ, numeroſque loquentis:
Atque putem modulis reddere poſſe meis?
Tum regnum inuicta Veneris, quod fulgurat ore,
Non video, & ſcribam? ſi video, perij.

Hippodamia.

Fruſtra fata tuus differt conatus inanis:
Totque orbum generis te facis eſſe pater.
Morte tua certas. dabis improbe Myrtile pœnas.
Dum imbellem prohibes, experiere virum.

Teleſilla.

Et ſanam, & vatem me reddidit alma Poeſis:
Tantum etiam in corpus carmina dia valent.
Auſpiciis Argiua meis matrona ferocem
Spartanam audaci reppulit uſa manu.

Eſt medicus, vateſque, & fortis Phœbus in armis:
Singula dans aliis, hæc tria cuncta mihi.

Turia Q. Lucretij.

Me proſcribe prius, ſi vis bona coniugis. ergo
Me viua ad gladios vixerit ille tuos?
Numina, quæ ſpernis, mihi rite coluntur. vt in te
Summa eſt impietas, ſic mihi ſumma fides.

Lucretia Pyrrhi Gonzagæ F.

Aſpice ſiderei cæleſtia lumina vultus:
Si tamen hæc potis es fulgura tanta pati.
Excipe magniloqua torrentia flumina linguæ:
Oblituſque tui, ne moriare, caue.
Hauriet illa animam: grauis eſt iactura. ſed illud
Eſt grauius: nunquam rapta redire volet.
Felix, cui licuit placitis ſupereſſe catenis:
Si nullus valuit liber abire Deus.

Xenocrita.

Qui me felicem, qui me dixere beatam:
Si non ſim potius talis, ita eſſe putent.
Quando carere viro volui: me, libera dixi.
Cum ſepelij, merui tunc habuiſſe virum.

Iſabellæ Salernæ Fœderici Malaſpinæ. Nicolaus Salernus Frater loquitur.

Flete infelices terræ: cum lumine veſtro
Ditarunt auidos inuida Fata Deos.
Gaude ſtelliferi cognatum limen Olympi:
Quod terit indigena magna Iſabella pede.
At vos cælicolæ felicia numina Manes,
Queis explent numerum ſidera clara ſuum,
Accipite hæc flentis mortalia munera fratris:
Heu raro, heu ſancto frater amore miſer.

Huccine

Huccine ego extremi ſuperato limite mundi,
Ad vacuos, ah nec iam nota tecta, lares
Aduenio? vt viduos veteri ſine luce Penates,
Meque mei in meipſo quærere cogar inops?
O quondam fulgur regis aurea vultus
Magna nouis meritis æmula terra Poli,
Haud aliter poteras aliis dominarier oris:
Ni caperes ſacro pignora tanta ſinu.

Britomartis.

Vos Dominæ tumuli, Dominæque vireta Dianæ,
Quæque tegis pauidas frondea ſilua feras,
A Dominæ ſocia Minoem arcete furentem:
Tu quoque ne impedias, Myrte venuſta, fugam.
Omnia tuta timens paueo: exanimantque pauentem:
Neſcio quænam animum retia tecta tremit.
Retia vt, ah, comiti male ſint infeſta Dianæ.
Ah ſalua ſaltem virginitate tegant.
Excipiat pelagus, ſi prodat terra. ſed eheu
In regno Veneris quam bene Virgo mori?

Antonia.

Queis placui magno, fuerat dum vita, marito:
Poſt illumque aliis ſic placitura viris:
Mi placui. Satis eſt ſemel inter commoda, vitam
Vel ſperaſſe bonam, vel timuiſſe malam.

Spartanæ Minyarum vxores.

Eiectos patria vos excepere parentes:
Sedibus vt patriis eiiceretis eos?
Quas accepiſtis, peregrini, agnoſcite leges.
Qui iura hæc petiit, debet & illa pati.
In nos, ingrati, ſceleris conuertite pœnas:
Impiaque impietas vincat. abite viri.
Sic mortem meruiſſe placet. nec pœna putetur,
Quam nullam meruit pertimuiſſe reus.

Buſa.

Relliquias tetri Annibalis, triſtiſque ruinæ,
Quam nobis Cannæ dira procella dedit.
Eiectos, fractos, miſeros, rerum omnium egenos,
Millia dena alui: par tibi Roma fui.

Pieria.

Reſtituit Patriam: ſed non, velut ante ſolebat,
Membra geret membris diſſociata ſuis.
Tantus amor ſit Pieriæ, Phrygiique, maritas
Plenius vt inque alias tranſeat, inque vires.

Cæcilia Bergamina.

Cæcilia in ſpeculo quoties ſe viderit orbe:
Non alio capitur lumine. tota ſua eſt.
Vnica pulchrarum cum ſit norma, vnica, rerum:
Sic merito potuit ſola placere ſibi.
Muſarum eſt: Muſæ quoties docuere canentem.
At Muſæ illius, cum docet, eſſe volunt.
Hoc rarum eſt, didiciſſe Deas: at rarius illud:
Nam Muſas potius, cum canit, ipſa facit.

Megiſto infantem fillium alloquitur.

Huc iugulum. haud timeas ferrum crudele tyranni.
Hoc leuius, duri quam fera monſtra iugi.
Si noſti, mortem pro libertate paciſci.
Si non: nec debes vulnera noſſe tua.
At vos ne miſeram, ciues, torquete puellam:
Quæ damnas, factis neve imitere malis.

Caſſandræ fideli.

Indagare valet nullum ſi fœmina verum:
Quod lateat gremio, conſilioque Dei:
Nec Genium celſo natura educere cælo:
Nunquam tu fueris fœmina: ſed vir eras.
Siue vni dedit hoc diuina potentia munus:
Hoc vna ex cunctis fœmina munus habes.

Seu decus hoc donumque Dei datur omnibus æquè:
Et Caſſandra aliis omnibus vna ſatis.

Polycrita.

Heu quanta clades. quot Naxia funera cernes.
Ne turpis mœſtum linque, Neæra, virum.
Quis putet interitum formam, formamque ſalutem,
Dedecus illius, mi peperiſſe decus?
Deſeris ipſa tuum: peregrinum ego ſeruo. fideles
Uxor: at infidis non benefida tuis.
Tu populi ſecura, vtriuſque in funere viuis.
Per me ſoſpitibus, mors mihi læta venit.

Beatrix Aragonia Matthiæ Coruini.

Nil dabis? omnia debentur. dabis omnia? nil hoc.
Largior, & maior omnibus vna bonis.
Hungarus hoc alios ſuperat rex: illa maritum.
Nec Fors demiſit mentem, animumque pium.
Hoſpes in antiqua patria, non ſe hoſpes in ipſa.
Una aliorum omnium tota, ſed vna ſua.
Hoc iterum nihil eſt. terrena dat, hæc quia ſpernit,
Verum aperit cælum, cuius imago fuit.

Lampſace.

Bebryciis quam vicinam nunc cernitis vrbem,
Nomine iam priſco Pityoeſſa fuit.
Vexatam aſſiduo incurſu, crebroque tumultu:
Ut propius turpem res forent acta fugam,
Conſtituit Codri genus auxiliaribus armis,
Hoſpitis Andranis ſigna vetuſta fouens,
Diuinum genus, ille Phœbus: qui fortibus auſis
Primus Leucadiis pectora terſit aquis.
At non pro meritis reſpondet barbarus hoſpes:
Mentem, pro factis hoſpitis, hoſtis habet.
Inſidias retego: ſeruant: mortalia linquo.
Atque vrbi linquo nomina: thura cremant.

Violantilla Stellæ.

Scribentis Violantillæ regit omnia Phœbus,
Os, oculos, calamum, pectora, corda, manum.
Solum: vbi vult coniunx quid ſcribere, deſerit ipſam:
Illaque Pegaſeis flumina complet aquis.
Vult quid vterque ſimul? dubitat, quo deferat auram.
Dum dubitat: ſibi tum Phœbus vterque fuit.

Berenica Olympionicarum filia, ſoror, mater.

Vnum qui dederit, felicem Græcia cantat.
Aſt ego, qui populum do tibi, qualis ero?
Nata, ſoror, genitrix. tantum eſt mihi nominis: vt non
Tam celebrer, celebrent quam mea fata Iouem.

Portia ferrum alloquitur, & Cæſarem.

O Martis comes, o priſca virtute metallum,
Nunc opis antiquæ eſt indiga Roma tua.
Condideras inter Latios, Opicoſque furores:
Cur non Romanis nunc quoque reddis auis?
Tento te, an poſſis tetro ſatis eſſe tyranno:
Tento te, an poſſim ſic ſatis eſſe tibi.
Terra tua eſt: ferrum ergo tibi fert terra, tyranne.
Quod ſi non faueat, iam ſuper ignis erit.

Iphigenia.

Vſque adeo noſtros agitat dementia Diuos:
Vt temere ex æquo faſque, nefaſque, putent?
Mutari vt iubeant turpem pro virgine mœcham:
Pro inſonti ſontem vindice morte ream?
Vt ne habeas, nocuit quod auere, & habere nocebit:
Hoc quod non nocuit, non habeas, quod habes?
Rapta eſt? ira Deum ruat alta mœnia Troiæ.
An ne volens? ipſa, aut expiet Hermione.

Rusticiana

Ruſticiana Seuerini Boethij.

Scripta Seuerinus dum ſpectat coniugis, inquit:
Non memini: verum eſt hæc, puto, noſtra manus.
Si alia: vnde, aliis incognita, pondera mentis?
Hic meus eſt animus: mens tamen iſta mea eſt.
Dum loquitur, loquitur ſtupidus: nec fallitur vſquam.
Quippe eadem fert mens corpora, ſola, duo.

Sappho.

Ales Amor nuper Paphio tener editus antro:
Qua geniale cauis murmurat æquor aquis:
Viſurus iuga Caſtalidum ſecreta Sororum,
Marmora præpetibus tranſuolat alta viis.
Inde per Aonias deuexis tractibus oras,
Qua leuis aura grauem Lesbis oberrat humum,
Aera Pierium ſecum pernicibus alis
Pertulit. hinc pennæ dat tibi iura ſua.
Blandus Amor, mitis tellus, leniſſimus auræ
Tractus, dant Sappho dulcia ſcripta tibi.

Adamantia & Iunipera Cataniæ ſorores. Et Angelica Libarda puellæ Conſtantiæ Rangoniæ.

Quot ſibi conſtituit Rangonia magna puellas:
Tot potuit comites dicere habere Deas.
Æquauit Veneris radians Adamantia vultum:
Quin etiam inuitam vel ſuperaſſe puto.
Iuno eſt Iunipera: at facilis, mitiſque, benignaque,
Et vetere expulſa quam bene digna Ioue?
Palladis Angelica præfert violentia vires:
Atque eadem eſt varia docta Minerua manu.
Hæc illa. Ipſa autem quæ ſit Rangonia? verum
Quæ non ſit? Nam cui par Dea nulla fuit.

Diua Ianina Plotiaſca.

Qui iam tot lacrymas, vario tot carmine fletus
Deploratorum fudimus ante rogos:
Hic quæ? quot? vix hæc. multis qui verſibus vrnam
Conſecrat, ex animo vix bene vera dolet.
Heroum ſoboles, heroum maxima mater
Nominis ah vix iam nomen, & aura, vale.

LVDOVICAE SABAVDIAE

Epitaphium primum.

Bis Regem Cælo patrio Ludouica parauit;
Cum peperit; pacis cumque redemit ope.
Bis Regnum: victorem audax vbi finibus hoſtem
Terruit; atque iterum munera pacis habens.
Bis ſeipſam: prius hoc vita mortalis honore:
Mox induta nouo ſidere, vota ſonens.

Alterum multo plenius.

Regina, Allobrox, mater, Rex ipſa regendo,
Auctior at forti Rege Loyſa parens.
Regno illum natum: Regnum illi pace redempto,
Vno orbata, duos pace fauente tuli.

Aliud.

Sanguine Cæſareo Ludouica Sabaudia, Rexi,
Sola dedi Reges, ſolaque reſtitui.

Aliud.

Non natum edendo Regem, abſentemque regendo
Præſtiteram, reddens eum do quoque, ter peperi.
Ecce vetus Bacchum taceat iam fama bimatrem:
Ter nati vnius cum vna parens fuerim.

Berenica Lodronia mater.

Quod genus, & ſexus poterant dare, cuncta ferebam:
At quæ non poteram cætera ferre, dedi.
Ex vtero armorum, ac tantæ miracula linguæ
Prodierunt: vt ſint pauca habitura fidem.
Nobilitas nulli toto quæ cedit in orbe,
Hæc ſibi partiri debuit, illa dare.

IVLII CAESARIS SCALIGERI HIPPONAX.

HIPPONAX AB INFERIS.

QVA Ditis alta concauo ſinu terra
Crepant ſeuera verberum ſono regna:
Cohors ſororumque anguicrinium dira
Urget tyrannos, deinde fœneratores:
Sed ante & illos, ante & hos maletractat,
Crumenimulgas, ruſticonoras linguas.
Huc inde miſſus Æaci trucis iuſſu,
Denſis tenebris efferens caput durum,
Vlturus atras contumacium culpas,
Verſuque claudo Iudices notaturus:
Qui futili auro iura ſancta permutant:
Adſum ſuperbis acer hoſtis Hipponax.
Abite, Luſitana quo vehit puppis,
Vel in receſſus omnium vltimos rerum:
Verſu fugaces perſequemur inuicto.
Quem non ruentis deleant aqua Nili:
Non vorticoſis fluctibus minax Nereus:
Sinet nec iſta veſtra crimina impune.

De ſuo propoſito.

Deliberaram olim abſtinere me a ſcriptis,
Quæ lancinarent nomen huius, illius.
Inurerentque illiberaliter nigras
Notas. Neque eſſe candidi locutoris

Nec candidi, nec nobilis, nec vrbani
Canere, quæ honeſte nominare non poßis.
Sed quæ tenebunt ſepta dentium linguam,
Carere impedita præ pudore ſit dextra,
Cum Publius ſit prætor, & legat libros,
Qui pellis atræ dente concolore, ipſe
Quoque concolor trahebat vltimas rugas?
Furum magiſter ſericatus incedens
Auro fugauit non modo fugit furcas:
Quem furta condemnauerant, redemerunt.
Mirumque ſtertat impeditus Hipponax?

De Perillo.

Nemo Perillum tum vocabat ad cœnam,
Cum ſordidatos duceret dies cælebs.
Factus maritus aureatula ancillæ eſt.
Nunquam puer poſt dixit: eſt domi: cœnat.
Et cælibatum præferunt maritali?

De Beryllo.

Factus eſt Beryllus. Inquit: o Cæſar:
Qua nocte, quove tu die dabis, quanta
Nunc polliceris? Herba iam viret: ſed tu
Ares. Natat mox cana: tu petis fundum.
Origines, origines erunt vera.
Nam nulla finis eſt: erit, reor, nulla.
Hæc cum Beryllus in foro frequens dixit,
Adit tabernam temulentus, & fœde
In angulo coquinula ſupinatur,
Stertitque ſeptem congiós Pyrenæos.
Focoque ſalſamenta ſtructa permingit,
Tomacla cruda ſemicinctus eructans.
Hinc excitatus conuenit viatores,
Quibus diem dicentibus reluctatur.
Berylle, iam Berylle, non Ariſtarche,

Cunctationis criminator ignaue,
Imque caſtigator, atque contemptor
Prudentia fatalis, inclyta, inuicta:
Qua nocte, quove tu die ebrius non ſis?

De Apoſtatis.

Apoſtatarum vita ſit, rogas, qualis?
Eſt qualis ante, cum forent cucullati.
Periculoſiore more ſed ſit, quod
Licentia ſit peius, vt fuit nequam.

De Volſello.

Volſellus, vt ſit mœchus, eſt capillatus,
Horretque barbam, ſordidoſque barbatos
Vocat; latrones, ſanguinarios, diros.
Se tandet ergo, raſitatque, vellitque.
Vibriſſa nulla, cilia ſtricta, nulla ala.
Eſt pectinatus, myrobrechatus, anſatus,
Crepidatus, armillatus, aurilombatus,
Stalagmiatus, pradoſuriditatus.
Hiſpaniatus. Quid tot eſt opus nugis?
Biuerticate, cirrulate, ruſſate:
Cur pectinate pectinatus haud idem eſt?

De Druſaco, qui ſcripſit in fœminas.

Druſacus infans ſeſquicenties centum
Qui omiſit argumenta, nec ſatis fecit.
Pluſne expetiuit dicere? an reliquit plus?
Quid fœminam tot impedis? ſat eſt vnum.
Monſtrum eſt, quod hoc, tu qualis es, dedit monſtrum.

De Lyce.

Lyce cloaca fœda proſtitutarum,
Quacunque olenti concalent lupanari:
Tanto altero impudicior modo, quam cum
Olim anteibas cæteras meretrices:
Valete fœdo fœda mœcha cum mœcho.

De Statanio iudice iudicum corruptore.

Æqui, bonique, ac iuris impedimentum
Statanius ſtat. Sed Statanio iure
Iam mors ſtetiſſet, non modo impedimentum:
Ni mors ſtetiſſet ille iuris, atque æqui.

Luſus de Turriano.

De mane ſurgit Turrianus, ut uiſat.
Eſt Vaſco Turrianus, eſtque chirurgus.
De claudicante Iambico facit rectum:
De mane ſurgit Turrianus, ut bibat.

De inſolentia Cauſidicorum.

Nemo eſt eorum, qui eſſe ſe Deos cenſent,
Hoc ſæculo, atque tempore hoc abortiuo,
Qui gratia, aut ſcientia, aut feris armis
Sibi ſuiſque vindicat locum primum:
Quam qui loquaci contumacior lingua,
Fretus doloſis artibus fori diri,
Internecina bella comminaturus,
Neſandus occupare nil timet quicquam.
Audis, videſque, conſpicanſque communes,
Qui nunc optima regna Gallia torques:
Qui rex es vnus, ferre tot potes reges?

De Caluo.

Excoleatus Caluus, excerebratus,
Natura vtrunque, an alterum arte ſit factum
Ignoro ſane: ſcire nec mihi cura eſt.
Poſt temulentam temulentiam tandem
Is me vocauit Galliæ nothum ciuem.
Nam lege gentis, regiiſque reſcriptis
Bonis potiri non licet peregrino.
Agyrta Calue, vera ſi canis (nam te
Verum vomentem nemo vidit, vt vinum)

Semihecatæa

Semibecataa larua, ſemilatrina,
Natura aborſus, bibrida iſtius vitæ:
Tu abominantis ſpurcus es nothus mundi:
Excoleate Calue, & excerebrate.

Ad Romam de ſuis tyrannis.

Regina Roma, tuque Tibri rex: verum
Regina quondam, tuque Tibri rex: nunc iam
Nec Roma, nec Regina, nec Tibris, nec Rex,
Nec ſomnium, nec vmbra, nec ſonus Romæ:
Ecquid ſenatus ille priſcus, & ſanctus
Veſtrum vtriuſque in candidam venit mentem?
Quæ vota cælo, quæ Penatibus cæli, &
Priſco Quirino iam tuliſtis: ut tandem
Ut nunc, quod olim iam fuiſtis, eſſetis:
Ludibriumque ſeruitutis inſana
Rediret, vnde venit, in feros mores,
Quos ni furore, more, legibus, fato,
Omni arte prædicamus eſſe tollendos:
Ipſi impudenti aſſenſione firmamus.

De Gillone.

Quare timebit Gillo, ne veneneturr?
An quod gerit ſe principem ſacerdotum?
An non timebat Pontifex Toletanus,
Cui redire centies decem notum eſt?
An quod ſuperbe ſericatus incedit?
At purpuratus hoc nihil timet Coſſus.
An quod putat ſe iure vtroque conſultum?
At morte Baldus functus eſt ſuo in lecto.
Ergo eſt, quod auro capſa prægrauis turget?
Non. hunc miſello haud ceſſerit Vetuſtinus.
At at. Quid eſt? quid? paululum, puſillumque
Quod Eccibardum ipſe hoſpitem venenauit.

De Caluo ludimagiſtro pediculoſo.

Famelicarum Calue dux cicadarum
Hiberica quecunque rore Nebriſſa
Siticuloſa turgidas cient rixas:
Ecquis tremendis ſede Ditis excitus
Atras furoris ventilans feri tædas
Genius ſupina corda contenebrauit?
Quæ lambere ulla te miſer fames iuſſit
Malominatum ſanguinem Lycambeum?
Teii conſecratum dulcibus caput Muſis,
Iouique charum, uique Martis inuictum,
Suadela cuius inſidens labris regnat,
Audacter, impudenter exacerbaſſe?
Proquo, imperite literator, & nequam,
Viuus videnſque (ſi modo miſer viuis)
Fugis relinquens temet, atque deſertor
Lenaque fama, nominiſque decoctor
Tui procuras conditorium buſti.
Tui Megera, Cerberuſque, Alaſtorque,
Idem cadauer, orcus, atque veſpillo.

De Renato.

Bonus Renatus Hector eſt amicorum,
Imo eſt Achilles ille diuus inuictus.
Miſertus ergo Cæſaris ſui, dixit:
Es durus, esq; obſcurus in tuis dictis.
Non ſæculum hoc amarit. Ede, quod molle
Mulcere poſſit delicatulas aures.
Renate, vir Renate delicatus, & iuſtus:
Ut rarus undequaque es: ut tuis diſcors
Eſt moribus, ſic ſæculum hoc meis ſcriptis.

De Hyænis.

Hæc ſericata turba, quam vides centum
Crepare: corrugare nubilam frontem:

Soloq;

Soloque nutu turgidam ſalutare:
Ei, cui Deorum iura cuncta debentur.
Cui ipſa cæli comparata maieſtas
Putetur eſſe deſpicatior coruo.
Quidni? refulgens tota puſtula argenti
Auro Britano, Luſitanico, Hiſpano
Tumens monile. Frena, fibula, calcar
Solem æmulantur: nec pares Deos credunt.
Aſturco fulget, hinnit, & cauat terram:
Scortum ſuperbit torque. Fulua monſtratur
Periſcelis, murenula, annulus, ſpinther.
Tot, inquies, paterna rura donarunt:
Imo inde viuunt, quod petunt rogatores.

De ſuis ſcriptis.

Nimis anxie Bibinus elaboratos:
Nimis fluentes Cæſaris Macer verſus:
Longos nimis Beryllus: at nimis curtos
Popinus. Igitur hoc, quod arbitror, dicam.
Unus, duo, tres mentiuntur, aut omnes.

De Caluo.

Hircoſa proles ſcrofipaſcui hircoſi,
Tibi ſe imperator veſter ille commendat,
Hiſpanica de tabe vix trahens vitam,
Raucum ſonanti verba gutture eructans.
Hic ille ſi te prouocat bibax potum:
Potus bibacem prouocatus inuitat.

De libro Laruacij.

Miſer libelle, vos miſerrimæ chartæ,
Quæ cæde commiſiſtis, ut periretis?
Liber miſelle, quid iuuat ſuperbire?
Quod es politus? terſus? ære bullatus?
Auro nitens? coloribus figurata

Membrana?

Membrana? pumicatus? umbilicatus?
Bellum putamen nucleum tegit nullum.

Ad Garumnam cum filios mitteret Burdigalam.

Garumna, qui pro montibus Pyrenæis,
Agri frequentans mitioris excurſum,
Illuſtrium tot fluminum premis nomen:
Supplex te adoro gurgitis citi numen:
Sævas repone regij minas vultus.
Reciprocíſque parce verticum ſpiris.
Natoſq; portu ſoſpites meos Lunæ
Vel ſiſte, vel parentibus ſuis redde,
Lenis quietas æquoris vias ſternens,
Oblitus Orionis uuidi, & Cancri.
Sic te fluentem limpidis aquis nulla
Conturbet aura, ſordidum aut pecus reddat:
Nec temulento te ore conuomat Brito.
Neve impudicis Helciariis duram
Fœde exprobraris impotentium lingua.
Neu te laceſſat impiuſve piſcator,
Diruſve nauta, cælitumq; contemptor.
Non te prophani ſanguis oblinet capri,
Nec agna tincta palpitabit in ripa:
Delirorum ſtulta, ſomniorumq;
Parens vetuſtas quæ ſolebat afferre:
Sed Barbaro de ſedibus poli ſummis
Nilo fugato nugimendulis Græcis,
Te collocabo verſibus meis, quo iam
Cælum teras pro montibus Pyrenæis.

De aula Romana.

Tibi, Aula, qui cohortis indidit nomen,
Non eſt, fuitve ſtultus, aut pecus: non quod
Duris maniplos impleas viris fortes:

Id quod cohortes fecerant tua quondam.
Villaticis ſed paſtionibus Cortes
Dicuntur. Aula, ignoſce vera dicenti:
Sunt inde veſtræ beſtiæ cohortales.

De Fucis.

Tu, Iuppiter, ſi temperas ſacerdotes,
In noſque iura condis, & paras ipſis,
Ut deuorent bona decumana viuorum:
Et mortuorum ſanguinem merum exugant:
Si regna fratris diſſita a tuis regnis,
Tu tua viciſſim ab illius, gubernatis:
Quare Orcus omnes deuorat ſacerdotes?

De Catilli nobilitate.

Catillus ille, quem vides in ſumma
Menſa accubantem cubito vtroque: tum ſpurco
Ungue oſtreoſas paſtinare gingiuas,
Cui ſubſilire guttur, ac putres malas
Farciminoſi ventris e penu diro
Mecum Suarde conſtomacharis, ac rides:
Et nobilis propinquitate primorum,
Imaginumque & ſanguinis vetuſtate:
Cum verba ructabundus euomit bleſa,
Caputq; quaſſat: colla torquet in tergum:
An non referre legis aulica punctum
Videtur omne? Tum inſtituta ſit cuiquam
Oratio: interrumpit. vt loqui ſolus
Dignatur. Idem greſſibus vacillatur.
Obſtipa ceruix. Nec prior ſalutare.
An detegare, obſeruitare: tum vadens
Ad ſericata Gallicana ſpectare:
Quæ perfugaces contegunt pedum plantas:
Idem efficaci voce cum ſecat cælum,
Detrudit altis vocibus Deos: nonne

Nonne aulicus? non nobilis? debitum quando
Raucum loquatur? Nobilis. cicatrices,
Montes Pyrenes, tum Liguſticos, Tauro
Cognominem urbem, Belgium crepat: pallet:
Trudit, trucidat: nonne nobilis? Cinctum
Lumbis refractis arctius breuem ſtringit;
Quam faſciam proterua mulionis vis.
Demittit ocreas, caliga laxa cui turget:
Barba horridus, detonſus. Hunc negas illum,
Qui fregit olim lanceas Hiberorum?
Promittit idem in craſtinum? nihil ſperes.
Hoc nobile eſt. Salarium puer poſcat:
Conuiciis perſoluet. Inſtet infeſto
Puer: remonſtret ſeruitutis, aut menſem,
Aut longiora pacta: calceos ruptos:
Thoracis ima, ſumma rupta; diſcerpta:
Res fuſte, pugnis, calcibus, manu, ferro
Agetur. Hoc eſt nobilis. petit mercem
Mercator, aut fidem ſcheda, aut diem ſaltem
Condicier. Pagane, nobilem irritas?
Tun' regium audes militem, virum fortem,
Ac nobilem, cohortis & ducem inuictæ
De mercula appellare? ſi debitum iſtac
Offendero tantillulum loqui de re:
Perieris. Hoc eſt nobilis. Venit ſutor.
Venit refector calceárius. clamat.
Ephippiarius. vitrarius clamat.
Hinc œnopola: dexterâ ſtat artoptes:
Coquus ſiniſtra: dulciarius retro:
Infector ante. Tot petunt. Malam turbam
Heu colluuionem gentium nouatitium:
Diebe feſto audebitis? die vobis
Iam craſtini ſoluetur. ut venit quiſque:
Tum nundinas cauſſatur. aut, mane heus, ligns dic:

A

Abiitne diſpenſator? Annuit. verum
Redite. venerit: tibi illico ſoluam.
Os hominis: an tu rere nobilem fluxa
Fide eſſe, ſicut eſtis? At mihi credet
Bonus Marinus: Caeterum ille Murtanus,
Impoſtor ater, fœnerator impurus,
Faxo pigebit; cum diem mihi dixit.
Sic differam eius dicta, facta apud regem.
Tu noſter eſto amicus. Eximam munus
Equitum tuis de prædiis. Peribit nil.
At ille edetur & vorabitur totus.
Hoc nobile eſt, hoc nobile, & pium, & ſanctum.
Sic eſt agendum vt nobiles, boni, fortes
Simus, Suarde, literas bonas vllas
Caue ſis didiceris. Illud eſt magiſtrorum.
Tu pernegato ſcire, ſi putent ſcire.
Vel literam internoſſe; vel apices ſcriptos.
Ne autographo mercator inſtet, ac vincat.
Tu, qui, Suarde, nobilis ſtudes eſſe:
Haud fumidarum imaginum canens pompam:
Haud peieratis ſtemma cum Deis æquans:
Quem nec fauoris aula ficta mercatrix:
Nec æqua ſummo machina adiuua cælo:
Nec otioſam inertia exerens criſtam,
Sed ſummus acri cum fide timor recti,
Moreſque virtuteſque nobilem fundant:
Aut hæc putato, atque intimo ſinu conde.
Aut villicatum abſcede ruſticatumque.

De Bacello.

Vir eſt Bacellus, propter hocque barbatus
Eſt, eſſe vult. Contendit, impedit, pugnat.
Nec raſitat, nec vellitat, nec expungit.
Quin raſitat. Quid ergo raſitat? naſum.

De ingrati Noctuini perfidia.

Miſelle Noctuine, quis Deorum te
Agit ruentem in nominis tui mortem?
Quæ te Megara barbara, aut Megærarum
Strigoſa proles Momus, hiſpidum ac bardum
Admonit atras claudicantis ad tædas?
Quis te uſtulatum cum inuidentibus ſannis
Pro victima litaret infero Diti?
Hoſtile Phœbo, & candidis caput Muſis,
Lates relicto ſpiculo? neque appares?
At o miſelle Noctuine, qui noſti
Adamantina Herculaneum impetum claua:
Neſcis miſella veſpa, barbara hoc: quod non
Es amplius victura ſpiculo amiſſo?

De Lycorio.

Videtis illum, qui tuba canit, quantum
In pauperes eſt panis erogaturus?
Agit vetuſta pœnitentiam labis
Sicarius, veneficus, fames patris.
Fame parentem nam necauit inſontem.
Audes parentis premere terga Telluris?
Panis rogantem qui obſitas ſitu buccas
Fame necaris impia & ſenem, & patrem?
Haurire cæli ſpiritum: illius poſtquam
Qui ſpiritum dediſſet, impie extinxti?
Leges ſileſcunt? conticet pudor iuris?
Nulla hic dehiſcit terra, quæ patris manes
Diras precantis euomat tibi vltores?
Aut regna ad illa te adigat? o caput dirum
Sicariorum meta parricidarum.

De Sedulio.

Sedulius me vidit in foro ſeptem
Libros ementem: Cæſar, inquit, hem ſeptem?

Ergo excidere mente de tua cari
Famelicoſi liberi domi ſeptem?
Uxor beatis elegantior ſeptem?
Aſturco, Aſellus, Manticarius, vector,
Canterius, caballa, mula, ſunt ſeptem.
Ancilla, curſor, a manu, coquinator,
Superciliosus pædagogus, hircoſus
Stabularius cum vinitore, ſunt ſeptem,
Canis cubicularius, canis curſor,
Canes ſagaces quatuor, canis porta:
Hi ſunt opinor, ſuntne? non minus ſeptem.
Eſt merula, turdus, inde ſturnus, hinc pica,
Hinc carduelis, inde pſittacus. quot ſunt,
Si addatur aquila, ſola quæ valet ſeptem?
Debes Myagro ſepties, decem Mauro,
Quater Cateio, quadruplum Recentato.
Bis millibus prætorium quod extruxti
Ephemeris repoſcit impij Bruci.
Pulſat viator ianuam, Nigri iuſſu:
Domo Reuellus extulit pedem: palles.
Necdum Calendas Luna vexit Apriles.
Sodes, quot hic ſunt? nonne, ſi putes, ſeptem?
Et ringeris, quod Ianuarius flores
Plures, ſtupente vitreis mari cruſtis,
Oſtenderit, quam tu vnicum queas nummum?
Te mortuo quis emerit tuos libros,
Quos comparaſſe plus ſatis ſit & regi?
Nemo eſt inops tam mentis; vt velit fundum
Non ſibi parare, quam libros. poteſt ſolos
Stultos ſupellex excitare damnoſa.
Vera hæc monenti more tum meo paucis:
At me viciſſim miſeret omnium veſtrum:
Cum Cæſare vno ſi interibitis cuncti.

De

De Phoca.

Et luſcus eſt, & Brito: ſed niger ruſſa
Barba comatus: vſus in manum lauam:
Paſſus minutus: obtuetur oblique:
Lupina ceruix: ore ridet inuito:
Sermocinatur pætus: obſtrepit balbus:
Quæcunque dixit, reperit: & mora multa
Ipſum ſeipſe, dum loquatur, auſcultat.
Vt prauitatis expleat modum, ac legem:
Detur cucullus: ire non poteſt vltra.

De Marilla.

Eſt nobilis Marilla: an ob ſuam matrem?
Non. nam caduca glande pauerat porcos.
Pater ſed ipſe nobilis fuit ſaltem?
Imo infima de plebe, claſſe de nulla,
Pupilli hirudo, fœnerator infamis,
Hæredum devorator, exuctor.
Aſt eius arma ſtemmatis nitent priſcis.
Priſcis? Recoctis braſſicis olent olla
Noua, vetuſtæ: ſi modo vlla ſeruatur.
Cur nobilis ſit ergo? nemini ſoluit.

De Narillio.

Bonus ſacerdos eſt Narillius, purus.
Haud iurat, haud eiurat: abſtinet mœchis.
Nulli minatur iura. nemini obtrectat.
Sed nummulo perire vel ſinat Chriſtum.

De Tineoſo.

Cur mane ſurgit Tineoſus? vt ientet?
Nec coniuge audet non ferente prandere.
Cur ergo ſurgit? an meridiaturus?
Nec filio audet non ferente cœnare.
Quid ergo ineptus mane ſurgit? vt mingat?
Non. quippe tanto lectulum ante perminxit.

At mane ſaltem ſurgitat cacaturus?
Quin concacauit culcitamque, lectumque,
Tomenta menſtruata, ſpurca, lodices,
Conſarcinata linteamen e ſtuppa.
Fortaſſe ſurgat iura iudicaturus.
Non: occupauit doctus hunc locum prætor.
An vt remetiatur atra piſtori
Frumenta parcus? imo vel miſer, vel iam
Mendicus illa vel roget, vel exquirat.
Ergo vt lauet ſe? vidit ille aquam nunquam,
Deponere vſta poſſit vt ſitim lingua.
Præ ſiccitate, brucum, apeſque, locuſtam,
Teredinem, manipulos cicadarum
Is præteribit, præteribitur nulli.
Dic ergo, quare ſurgit? an petit mœcham?
Adulteratur? vult. nequit. petit. quærit.
Negatur illi. Forſitan canes, cornu,
Plagas, equum popoſcit, vt ferat ceruam.
At non habet. Quid ergo? Conſul, vt conſul.
Vult eſſe, vult præire: ſic vt audit, quod
Vertente menſe conſules crearentur:
Tunc ergo ſurgit: ergo tunc celer ſurgit,
Vel mane, vel quam mane, plus decem punctis.
Subſellia inde cuncta cum pererrauit,
Et eſt precatus deſpicabilis cunctis,
Dignatus haud eſt frontis alta nudare
Tegmenta. Forſan tu putas ſuperbire?
Falleris. humilius hoc nihil fuit: Verum
Alopecites eſſe non poteſt Conſul.

De diribitoriis.

Fuere quondam Beſtiarii duri,
Spectaculorum turpium nouatores,
Qui cerberinis illius manus ſpumis
Puro lauarunt ſanguine, innocentique

Quorum

O turba picta fæculentior mœcha.
O loquulace ſemidocte, Titanum
Qui fœda facta ſplendidis tegis verbis:
Si querculanæ viperæ vltus es morſus,
Ipſamne quercum liberaliter vitam
De fruge dantem, æſtumq; fronde frangentem
Geluque lignis vſtulare debebas?

De Coſſo Galeniſta.

Interrogabat me Galenicus Coßus:
Cæſar, bonaſne collocaueris horas,
Quas vel Galeno, vel ſacris libris debes,
In vel Platonis, vel libris Stagiritæ,
Qui intelligendos eſſe ſe negauere?
Nec excidunt commenta Calculatoris,
Tibietioſo nec fluit dies, annus.
Nec eſſe quicquam cum tuis pares Diuis.
Γαληνομαστιγωλάτων pater Coſſe,
Pater, caputque, norma, amußis, ac totum:
Hoc vrit, hoc vos belluas Camelinas,
Qui ſeparare haud quæritis lacus puros,
Sed cænulentos dante ſorte potatis
Quod fonte nos haurimus vſque de primo,
Riuique fœda deuoluta ridemus.
Non ponet arma Taurus igneus; donec
Vtroque cornu ventilatus expires.

De Rubellio altero Galeniſta.

Rubellius me contuens Galeniſta:
Qui, ſi Galenus dicat eſſe par impar
Is dixeret ſic, atque ſi Deus mandet.
Foues adhucne barbaros Auicennas,
Et ſordidatos, Cæſar, inquit, atque hirtos?
Nec excidere mente de tua, durus
Fallacia argumenta quæ Scotus fudit.

Nigris & in receſſibus lates ſtulte:
Cui pauculis de more ſic meo blande:
Armis Galeni præpotens Rubellille,
Verſuta vulpes comparem feram nacta,
Quæ turpicella imaginem gerit noſtram,
Longam trahebat impotentior caudam.
Huic Simius: quid ſarcinæ hoc tibi prodeſt,
Niſi ad lutoſa lenta ſtrata verrendum?
Icc irco amica voce te monens dico:
Ea amputanda, vt expeditior curras.
Amica, ſic amica ſis tibi, vulpes
Inquit. Sagax natura quam tegit, vis me
Apertam habere turpitudinem tectam?
Tibi conſule, atq; oſtende vel nates centum.

Ad Torellium Ciuem ſuum.

Torelle rethor acer, acer orator,
Pectus librorum, fida mens, vetuſtorum:
Recentiorum grata lima, non mordax:
Quis te Deorum præpes huc, Dearumve
Noſtra domo deduxit ad domum noſtram;
Prouerbio quod dictitatur in Græco?
An te Catullus Sirmionis in ripa
Muſas politis cantibus laceſſentem
Vt vidit, aut ſecutus, aut fuit ductor?
An te Secundus dicta, facta naturæ
Late explicantem, & abditas Dei leges:
Dum frangis æſtum, & Siry fugis flammas,
Latis beata flexibus Polyzela
Audiuit: & ſecutus, aut fuit ductor?
An inquieti triſtis vmbra Maſtini,
Propter vireta amœna, dum ſedens curru
Sublimis alto Martium quatit campum,
Et hic minores luſtrat, atque maiores,
Mœrens deeſſe quos Nouerca Fortuna

Obiecit hoſti: quoſque mitior facta
Parere iuſſit, ſicut Herculem, Euryſtheus:
Vbi videret maximam poteſtatem
Tuis datam virtutibus, fidem raram:
Sui miſertus abnepotis abiecti;
Tibi, vt miſellum oſtenderet, fuit ductor?
Mihi hoc relatum verſibus tuis malim,
Quam nunc de austo potitare Benaco.
Nam illis duobus; Plinio, & Catullulo
Curabo gratam gratiam reponendam.
Oratione vinula venuſtilla,
Tibi vt venires, qui fuere ductores.
Auo Sabæis mercibus parentabo.
Tibi coronam literariam mittam.

De Doleto.

Qui corticem te literarium dixit,
Multo ſecurim iuſtius vocaniſſet,
Cui comparati mille Sillotimones
Dicantur eſſe Lelij, aut Ariſtida.
Teredinem, fucumve, porricidamque.
Et lucis hoſtem frugimordicam Blattam.
Sed hanc putauit eſſe pro tuis libris.

De eius libris.

Cur literæve, lineæve diſtorta
Sunt verſuum, quos ſarcinauit inſanus,
Queris, requiris, enecas requirendo.
Dulcis Suarde norma literatorum.
An labra neſcis conuenire lactucis?

De Fucis.

Si queris unde ſpem fouere concepi:
Et vnde deſperare: nec pati poſsim
Putremq; faſtum, rancidumq; languorem:
Ediſſeram tibi omnia: vt putes toto

Tripode profata Delphico, atque cortina.
Poſtquam ſoluta labe generis humani,
Mortis ſuperba compede, & triumphata,
Benignus ille ſoſpitator, & princeps
Padore priſcum carceris patrem exemit:
Si verum id eſt, quod prædicatis, o fuci,
Ut poſitus ab eo ſit vicarius vobis,
Cui vera paupertatis inclyta ſedes
Sub firmitate poſſideret æterna,
Quodcunque fecit latere vtroque Neptunus:
Et ibi impudentis dira ſæcla Plutonis
Manus dediſſe victa: cur, age, huc ventum eſt,
Ut ſumma rerum ſanctitate concepta
Repulſa retro laberetur in peius?
Nunc ſi quis impuratus eſt, eat Romam,
Periurus, aut inceſtus, atque productor,
Infamis, aleator, exos, elumbis.
(Quæ inhoneſta honeſte nominare non poſſum,
Faſtigiorum ſumma quæque delibans)
Fulgebit auro, purpuraque, coccoque.
Nam parricida ſiquis, aut venenator
Ne principem locum occupare contendat,
Ultro refuſo copia huic fluet cornu.
At ſica ludus, gutturiſque fractura:
Et hoſpitis cruore Tibris infectus.
O monſtra, monſtrorumque non caput ſacrum,
Sed cauda, ſeu quid ſpurcius quoque eſt cauda.
Tu hæres Deique, ſimpliciſque fortunæ
Regna illa clara Tartaro propinaſti?
Greges vt inter ſemifœminatorum
Genu recuruo ſupplices rogaremus?
Vocatus, atque non vocatus audires?
Pedeſque callidos ſorde concubinarum
Eheu miſellis proderes adorandos

Pro intaminata lucidaque pro vita?
Tu inertiam, tu ganeamq; vinumque,
Lupanar, & quod turpius lupanari eſt,
Sedem putaſti maximi redemptoris?
Pro quo ſuperbus alit eſca Campana
Eris, lupiſque prouolutus Hirpinis.
Quæſita concha litus ad peregrinum,
Auro rigentes barbaro, & opera veſtes,
Equique Thraces, Baticuſque bellator,
Aferque curſor, & Britannus Aſturco,
Animuſque, menſq;, dicta, facta, cor nequam
Fient cruenta præda: ſi tamen præda eſt,
Vita carere vtraque: nec ſemel tantum,
Nec quando votis expetas, mori mortem.

De Aſtorco.

Petis, quid eſt, quid eſſe poſſit Aſtorcus:
Iuni libella Rhetorum, ac Poetarum.
Nec tu ſemelve, biſve me fatigaſti:
Sed ter, quaterque, quinquieſque torquebas,
Negotioſis cum voratus à curis
Mihi inuidebas otij moras lenti.
Si te rogabo Criticiſſimum Iuni,
Quid ſit, quid eſt, quid eſſe poſſit Aſtorcus:
Quid eſſe dices? Ille quod velit dici?
Veram libellum rhetorum, ac poetarum?
Non. ſed quod ille nolit, ac neget dici:
Probrum Deorum, dedecuſque naturæ.

Ad Veronam, & Benacum.

Verona mater, & Atheſis pater priſce,
Amæna celeri latera temperans flexu:
Poſtquam relictis Alpibus Tridentinis
Canem, Caniſque ſacra ſceptra præuertis.
Vbi æſtuoſus tuta ſepta Benacus

Oppugnat.

Oppugnat almi Sirmionis & ripa.
Vale. Valete limpidi lacus fibra,
Quęcunque ſingultantibus recens venis
Anfractuoſa ſcinditis ſpecum terra.
Poſthac vbi videbo vos ſacri fontes?
Sacri penates? ſacra Manium turba?
Vbi vos videbo? vbi alloquar meos Manes;
Canem, Caniſq; ſemina alta Maſtinum
Late imperantem rebus imperatoris?
Qua Sirmionis quæritem aurei ripas?
Qua te, Minerui, quave, Laziſi, quave
Tam multa, tam diuina, tam recantata?
In barbaris? in Alpibuſve Taurinis?
In Cantabris, Vaſconibuſne, Ruteniſne?
An inquietorum enſe Celtiberorum?
O Dij, Deaque, qui ſilentium mentis,
Et qui loquendi funditis poteſtatem,
Vtrunque nobis (ſi pius poetarum
Frequento ſacra) ne negate: ſed larga
Ope, o, manuque reddite, & datum arcete.

De Lycorio.

Lycorius, quod parricida dicatur,
Dicatur, & ſit, ſuſq; deq; habet. quando
Hoc, quod vetuſtis legibus lui iuſſum eſt,
Vita negata, morte non data, ſolus
Id arrogare impune quod licet, gaudet.
O dira monſtra mortis. o lues tetra.
Non tu, nec ille ſpiritus tuus nequam
Iſti, ſed iſti, quorum imagines lambit
Pallentis auri fulgur, & fames ſacra.
Iam non, Lycori, parricida dicaris:
Sed hi, ſibi qui vindicant patrum numen.
O Iura, Iura. ſi patres patris cædem
Non vindicant: ah deſinant patres eſſe.

Aut

Aut nomine aut Lycory pij dextra.
Vno hoc piaculo illud expiatum eſto.

De Noctuino, qui fugit ignis ſupplicium.

Mendice Noctuine, non fugis panem
Nigerrimum, quem mane dat tibi piſtor
Fuliginoſo ſemiraſus a fumo.
Defeſſe Noctuine, non fugis lamam,
Tibi æſtuanti ſi qua fert recens vmbram:
Vbi tyranno Sirius ſtetit curru.
Siticuloſe Noctuine, cum ſero
De puluere arent, atque de via fauces:
Nec dulce ſpernis vitrei merum fontis,
Sed nec aquulæ pigerrimæ ſtatum pigrum:
Licet virentem ſordidauerit tractum
Vocale rauci vulgus improbum ſtagni.
At ecce, Noctuine, nunc gelu quanto
Quanto gelu nunc impetus ſtetit Reni,
Reni, Garumnæ, Sequanæ, Padi, Tibris.
Et Araris vnus ille de tuis quondam
Nunc te exulantem vanitatis autorem.
Ridens, Rubetam garrulam vocat veri.
Canus gelatis Iuppiter ruens nimbis
Nigra albicanti torret arua tomento.
Cruda peruſtum ſtiria pecus mutum
Crebris apricos quæſtibus dies poſcit.
Tibi canini frigore crepant dentes.
Trita eſt lacerna. nullus eſt domi lectus.
Nullus focus. non ignis. at lares nudi.
Nudum ſolum. non imbrices tegunt tigna,
Non tigna tranſtra: non ea aſſeres. non eſt
Aditus, negatus vndecunque, quacunque
Septentrioni, aut Africo, aut Noto, aut Cauro.
Venalis illa purpuracea peior
Nocentiorque lingua, futilis, mendax

Iniqua

Intra rigentes impotens ſtupet buccas.
Et tu fugies inepte, quos parant, ignes?

Ad Striges.

Striges togatæ, tu ſtrigum togatarum
Laruata ſemilerna ſanguen eructans,
Neſanda cauda. Nam quod eſſe debebas
Caput ſalubre, ſanguinaria es cauda:
Ecquid parabis fulmen illud inuictum
In immerentes verinuncios verſus?
Minaberiſque mortis vltimam prædam,
Si dicta, facta, cogitata veſtrorum
His illinentur liberaliter chartis?
Vel vera ſunt, quæ ſentiunt Pariſini,
Crudelitate de tua, tuorumque:
Qui pauperes perire de fame atque algu
Vidiſtis, & ſiuiſtis, & notauiſtis:
Vel mentiuntur, nec ſatis ſibi conſtant.
Si mentiuntur: mortis vt rei fiant.
Fecere veſtra dicta, facta eos tales.
Ergo aut perite, monſtra, funditus ſoli:
Aut, ſi hi peribunt; diſperite vos primi.

De lib. quos inſcripſit Doletus Fata Franciſci Regis.

Quod Tullianis rapta fruſta de libris
Licere credit inſeri ſuis nugis,
Æſopici qui gracculi refert pennas:
Idem putauit, poſſe congeri verſus
Ternos Maronis iugiter, quaternoſque.
Ibi quaſi nitela lucis obryza
Late refulgent purpuræve flos puri
Aſſutus vncto pallio rogatoris..
Circunferuntur hæc tamen, leguntur que.
Nec lente Phœbe rumperiſve, rumpiſve?

De

De Gumedria.

Rubiginoſos mœcha quod ſcabit dentes,
Et oſtreoſis ſordidiſsimos cruſtis
Poppæa ſi quem, purpuriſſa, ceruſſa,
Exenteratis ſedibus reliquere,
Biſſexq; luſtra, ſeſquiluſtra fortaſſe:
Non ridet: aut ſi ridet; oris obducit
Quantum orbis Afra ſecta Byrſa ducebat.
Tum tetra labra fimbriata criſpantur
Ceu Dalmaticis denſa veſtibus ruga.
Corinthiarum vel ſtria columnarum.
Cum fœditate hac excitata viciſſet
Natura ſeſe, & addere inde nil ſciret:
Excogitauit artis hanc nouam legem.
Canibalorum vt ora tetra quæ excedis:
Turpiſſimarum prima, & vltima es rerum:
In gaudio teipſa turpior fias.

De Niſo.

Eſt purpuratus Niſus, eſt pyropatus:
Cuius calentis fuſus hepatis venis
Diſſeminaſti, Bacche, vim pyroporum
Niſi vidua ſit ſanguis, atque pupilli.

De Gallifrone.

Inter tomacla natus, educatuſque
Gallifro, peſtis omnium eſculentorum,
Ille ille, cui placenta ſtillat e mento,
Teruncta ſuriulenta barba collucet,
Nares reſorbent tremula fruſta ſcriblitæ:
Cum tot vorauit tanta, conuorauitq;,
Proportione gurges haurit, ac potat,
Gallifro peſtis atra poculentorum:

De ſe.

Hic Scaliger, qui Cæſaris gerit nomen,
Solumque nomen ille non facit pluris;
Quam ſi Bathyllus diceretur, aut Santra;
Ni nomen ipſum rebus inclytis vincat:
Qui luculenta voce Gallicum nomen,
Nomen, trophæa, regna concelebrauit,
Suoque texit pectore igneo, inuicto,
E purpuratis unus orbis illuſtris,
Sub nobili florente rege Francorum
Ab ipſe Francus, ſanguis & ducis Brenni,
Quacunque multis corrogauit ærumnis,
Seruile ſoluit annuo ære vectigal.

De Picato.

Quis ante, quam maritus eſſet (infamem
Nanque hinc pudica fœmina, & proba abduxit
Quanquam ebriis conuiciis reluctantem)
Promptum dabat ſe cauſia propinanti?
Quis adbibebat Helciario ſpurco?
Quis ſorbitantum reliquias reſorbebat?
Quis terſitabat lingua & ore baſcandas?
Quis muſſitabat pocula inter abnutans?
Quis morſicatos annulos tomaclorum
Nigro natantes iure, quod nigrum fecit
Cauponis unguis haud reſectus, haud lotus,
Captabat atque colligebat in gyrum,
Diu fames collecta quo domaretur?
Nonne is, quaternis qui ſub igne feſtucis
Factus maritus oſſeum coquit pullum?
Aquamque coctam lege iuris abſorbet?
Rodit, ubi venit cœna, naufragum pullum?
Sub formulis ſubacte Grammatiſtarum,
Quas vidimus te dictitare cirratis,

Quos

Quos tuum docebas ante, carnifex, quam eſſes;
Nonne eſt, rogo te, hic hiſpidus ſolœciſmus?
Aquam vocare voce iuſculi pinguis.
Hyperbatorum nonne maximum eſt illud,
De mane verbum ſuſtuliſſe ſub noctem?
Non portitoris ſordidi & veternoſi,
Meridianam transfretare ſub cœnam?
Nonne impudentis, te anteferre Scalano?

De Ipnio.

Here mihi ſcripſit Atticus meus. Te, inquit,
Tete Ipnius vocauit Antiſilenum,
Quod comptus extra, vanus intus, argutus.
Aſſentiamur Ipnio. meis ſic me
Veriſſimis coloribus colorauit
Cate, facete, candide, perurbane.
Tibi ergo forma conuenire Sileni,
Quam tam probaſti, ſic probabitur nobis.
Nam quod foris videmus eſſe, Sileni
Sane eſt. quod intus, myſticum, inclytum, arcanum,
Neutiquam Silenus. Hoc tuo furno
Sic competit. Nam furnus ater eſt totus,
Qua furnus. At qui panis intus, haud furni eſt.
Ibi myſticum eſt, vt panis intus in furno.
Haud myſticum es, Silene, furne, nec panis.
Silenus intus eſt, foriſque Silenus.
Sic furnus ater, nil niſi ater eſt furnus.

De Picato & Ipnio.

Picatus, Ipniuſque ſunt duo nodi
Enodiui ſuopte iure ſcirporum.
Picatus, Ipniuſque ſunt duæ ranæ
In Ebuſiis paludibus coaxantes.
Vterque gannit: eſt vterque latrator:
Ambo ſtrepentes, rancidi anſeres ambo.

Loquutuleia ut inuidentia plenus
Tetro maligna bucca ſpiritu afflauit.
Hoc congruunt. non congruit tamen totum.
Curtus Picatus, pertica Ipnius longa eſt.
Cimex Picatus repit, Ipnius natat:
Diuerſa ſic his monſtra propriis monſtris
Peculiari differentia conſtant.
In ceteris non. Nanque conuenit: cunctis
Ut atritate cordis anteuertente
Uterque pix ſit, aut uterque ſit furnus.

Ad Picatum.

Picate, cuius ſeſsione de longa
Atræ culinæ concalent tabernarum:
Quis te Deorum aut inferum, aut ſupernatum
Egit ruentem in nominis tui mortem?
Meos in ignes quiſue truſit inuitum?
Aut quis volentem ac perditum modo utroque
Irarum in acres fluctuantium flammas?
Cui licebat mentis eſſe tranquillæ,
Nunc inquietum turbinis mei gyris
Quis eximet te de typhonibus? quiſue
Fractum atque anhelum collocabit in tuto?
Quo te fugaces ſubtrahent pedes? quoue
Te conferes? ni tectus in lupanari
Hinc a popinis exules. Eo nanque
Mea caſta Muſa non ſequetur abductum.
Quæ nunc ſaliuam ſpumeam popinonum
Liguritentem ridet, ac iubet flere.

De eodem.

Rogabat in conuiuio ſatis claro,
Ubi ſederent nobiles magiſtratus,
Ciſtertiorum floſculus monachorum,
Potiſſimum quæ e carnibus probaretur.

Nil.

Nihil alias moratus, ut decet ſortem,
Statim Picatus dixit eſſe porcinam.
Tum præſul. ergo quod lepuſculis fiet
Perdice, & attagene, phaſianoque?
Hic ille, nare hiſque torque permuncta,
Hoc, quod gerebat, unctiore mantili,
Ceruice flexa, pendulum labrans mentum,
Suo canora labra more deſplodens,
Iſtas alendo ineptiuſculas dixit
Illam ſimillimam eſſe carnis humanæ.
Macte, inquit, ille: vera ſi canit vates
Veſter Galenus, de Canopicis ſcribens,
Vocanſque aſellos a cibis aſellinis:
Non lædet is, qui vos vocauerit porcos.

Ad Atticum.

Si quid Calendæ Ianuariæ nobis
Boni attuliſſent, mitterem tibi partem
Frugalitatis Attice o pater priſcæ,
Qui propter elegantiam, & probos mores,
Integritatem, & innocentiam vitæ
Habere debes omne, quod penes nos eſt.
Sed nec Garumna de ſinu ſuo miſit
Sublustre ponderis aurei grauis granum:
Mammone olentis lamna tinxit argenti
Percuniarum viſcere e fodinarum.
Nec cuppa vitrearij Pyrenæi,
Quam temulentis ille diſpulit buccis,
Lætiſue butyroſa paſcuis caſei
Lactis coacti maſſa venit Aruernis.
Nec unguinoſa pharmacarij cellis
Aromatites nos inebriat vinum,
Nec ſecta portionibus merendarum
Placenta, mazapanis, aut leuis ſpira,
Mordax piper quam fecit eſſe mordacem.

Vel cruſtulata melle cum ſuo lances.
Vel ſaccharina meta de Ebuſitanis.
Faſtidioſa tædium levat cœna.
Non nos reviſit huc gelu revertente
Vel nux Iovis, vel pontica, aut abellina, aut
Provincialis paſſa ficus, aut uva.
Sed litibus tremenda ſecta ſaccorum:
Sed cum bacillis publicis viatores,
Horrenda vectigalium cohors libris.
Cippi calentes funere, cumulataque
Mortes ruinis, mortibuſque amicorum.
Et additas domeſticas peregrinis,
Quas peſtilentis aura pinguis Altani
Caliginoſa nube fecit infames.
Et artubus phlogoſies doloroſæ,
Quæ excutere Phœbum de ſinu queant Phœbi.
Ad hunc modum auſpicatus eſt meus Ianus:
Votis precandum ut fervidiſſimis, anni
Qui primus eſt, ſit ultimus dies vitæ.

De Furnello, & Piſſoto.

Qua corporis deflexione vitabo
Rubiginoſa tela mentis inſanæ,
Quæcunque Ipnellus, & Piſatus intentant?
Neſcire clamant me Æſculapij thecas:
Sed Cordubenſis principis ſequi nugas,
Et barbarorum dicta Mauritanorum.
Ergo Galenum vindicant ſibi totum:
Priſcoſque buccis turgidis crepant Græcos.
Arcana dictant, & profantur arcana,
Et Tullianis formulis fugant morbos.
At nos miſella turba, barbari, inſulſi,
Primum Galenum propria manu ſcriptum
Qui illatum habemus in locos Aquitanos,
Fruſtra laborem plurimum eſſe ſuſceptum

Videmus

Videmus, ut barbatuli docerentur
Noſtro inſtituto, quæ profecta de nobis,
Et parta, tanquam aucta pro ſuis iactant.
Quod ſi integre rempublicam gerant: fidi
Si ſunt Galeni candidi æmulatores,
Non e ſcholarum ſellulis magiſtelli,
Facti in petulcis Peſsuli ſepulcretis,
Hermæ miniſtra fœda turba Pompei,
Apparitores liuidi oſcines Horæ:
Iſti Galeni ſint: ego Syrus, Maurus.

Ad Atticum.

Tutor, miniſter, conditor, pater legum.
Veterum, nouarum, nec minus futurarum,
Ferronæ ſplendor, ſæculi ac decus noſtri
Modis Latinis Attici merus mellis,
Fons ipſe, iuris anima certa Romani,
Vindex leporum inuicte Falbanorum:
Ecquid ſolutum, ac muſicis metris vinctum
Moliris? an vagaris in chao rerum,
Inque abditis, receſſibuſque naturæ
Examinatum opinionibus verum
Venatus, aſſecutus, impiger, victor
Ambagioſis e tumultibus nectar
Celeſte, cantus ebibis Stagiritæ?
An norma honeſti Martha, cui teri cuſtos
Pudor, decorque vult fauere certatim,
Qua literarum nos inuſitatarum
Veros parentes literis tuis dixit;
Tecum ſuſurros literarios iungit?
Num Portuenſe, num Bigallicum calum
Vos audit? o beata rura, quæ diuum
Par vnicum fouetis in ſinu veſtro.
At me hic nocentum Niciobrigum turba
Inertia ebrioſa, marcida in luxu

Cuius Megæra ambacta, quem ſui exiſtimo,
Quauis opinione peior, ac fama.
Miratur execrare, quas ipſa ſacrauit,
Certationes, peruicacias, rixas,
Mendacioſum pectus, inuidos mores,
Hydras Cleonis, Alphytruces hydras
Colere quietam, ſolitariam vitam
In totum ab iſtis Cerberis abhorrentem,
Qui fœnus acre perſequuntur, ac litem.
His te alloquor, Ferrone magne, decorum
Locutuleiis, ſemitariis nugis
Ex tempore ortis, oſcitanter effuſis,
Lauo calore, Apolline aſpero, irato,
Ætate caſſa, ineptirire quod pergam
Victus, negotioſus, & ſatis mœſtus,
Regi euocanti quod nequiui obedire,
Satiſque duxi, ſi forem e grege illius.
Ne per podagram, ac pharmacotribas credas
Mihi excidiſſe formulam ſalutandi.

Ad Braſſacum.

Vt captus eſſe conſueuit humanus,
Quem ſpes inanis falſa iactat anfractu,
Inter choreas contumaculas, ludos
Riſu, iocoque pectus efferebatur,
Damnans opacam nubila ſpecum mentis.
Cum compede exolutus omnis hiberna,
Picti relinquens gemmeas opes veris,
Vt duceretur ſucculentus autumnus,
Laborioſas expediret æſtates.
At o malignæ mentis atra Fortuna
Vel ſi quid es, vel eſſe credimus fruſtra,
Sed quicquid es, quid hac ruina portendis?
Mundine finis iſte conflagraturi?
Fruſtratur almum frugibus Ceres ſulcum.

Caro receſſit, oſſa vix tegit pellis,
Ut ambulare mortui viderentur.
Vox eſt relicta, ſola qua diem incuſes,
Et morte præuenire qua roges mortem.
Peſtem fames laceſſit, & famem peſtis.
Furit per omnes urbis angulos, diri
Feras Erinnys ventilans faces leti.
Agitque, nobis dona qui dabat vitæ,
Intentat atris ultimos dies curis.
Mars barbarorum flammeus minax vultu
Hinc imminens, hinc imminentibus telis
Præſens, ſuadet lurida vias mortis,
Magiſve morte qualibet fugam turpem.
Et me iubes, Braſſace, fronte tranquilla
Phœbi ſorores exules, vagas, nudas
Ad impudentes euocare terrores,
Ubi ſceleſta facta præmium poſcunt?

Ad Mahomam.

Abs te, Mahoma, ter vocatus ad cœnam,
Miraris, cur non venerim? Tibi dicam.
Semper tacere te loquente, non æquum eſt.
Cum detrahens abſentibus crepas nugas,
Et de beatis diſputare contendis:
Sic me ſitire te madente, non æquum eſt.
Nobis cadauer marcidum datur vappæ.
Ambroſias tibi ardet, & vibrat flammas.
Tum me eſurire te vorante non æquum eſt.
Mei miſertum eſt ſæpe, ſæpe & illius,
Qui in vitro caro naufragus natat pullus.
Argenteæque lancis improbum pondus
Merlucis, aut Merlucy comes diri
Dirum ſinape lacrymoſius Troia,
Halecq; putris cum putrente ſardena.
Quæris meæ quid eſitem domi? dicam.

Siletur. aut ſilentij breuis, caſti
Venuſta condimenta de penu ſacro
Vel Bibliorum, vel ducis Stagiritæ.
Bis terque lota dextera. e veru tracta
Fumat palumbes ſemicocta: porcellus
Nitore grandis: paruus hœdus ætate:
Veruexque Petricoriis tener mandris:
De corte capo captus & ſaginatus:
Heſterna fruſto quadra de Kuollino,
Et pridiana puluerata amica
Lemouicis bos durus e iugis pinguis:
Menſamque claudens caſeus Placentinus,
Aut Martio quem menſe Thuſcus huc mittit.
Macris diebus turba muta, piſcoſus
Quam rex Tridentis fert vterque Neptunus,
Aut vorticoſis arcet alueis ripa,
Lemouicijue vidulatur in ſtagnis,
Ut cinnamatis eſitetur in cruſtis
Vini beata vena flore Chaloſſæ
Domatur imi rore viſceris puro
Sub Sirio Germanicas niues vincens,
Gelu furente ſed graui tepet bruma
Solis roganti nutibus propinatur
Atque illico, atque in cimbiis recentatis,
Faſtidioſa ne ſaliua conuiua
Auertat a me gratiam cibi & potus.
Laxe accubamus. quiſque ſurgit, ut viſum eſt.
Hac noſtra cœna eſt. tu tuam tibi exquere,
Quam des, te vt Hecate ducat ad ſuam cœnam.

De Boetiano ad Vidum Braſſacum.

Boetianus eſt vir aptus ad omnia.
Nanque affatim præſtabit in quod intendit.
Cumque vtriuſque ſoluat optimi iuris
Subtilitatum Gordianicos nodos,

Ment

Mentem beatam munus administrantem
Tamen remittit, quo remiſit Hipponax,
Et quæ Phalæcus luſerat, lubens ludit.
Hæc vidimus. Quid quæ amplius videbuntur,
Niſi ipſe dono ſeque noſque defraudet?
Quod tædium expectationis inuiſæ
Tibi, magne præſes, acriter retundendum eſt,
Tua vt verenda authoritate compulſus
Iam nolle nolit ſeque noſque fruſtrari.

Xenia ad Braſſacum.

Braſſace, ſi mox videro diem, qui mox
Lucescet: aut me viderit dies alter,
Qui poſt gelatis huc vehet rotis lucem:
Haud me pigebit, iſta pauca vixiſſe
Momenta Saturnalibus reuerſuris:
Modo beato largus e penu promas
Quæ ſcita mitti dona conſueuere.
Quæ dona quæram: dona quæ petam, quæris?
Non Luſitanis turgidam cadis orcham,
Non Cantabrorum vini ſorbulam pernam.
Nolo rotundam, quam papauer aſperſit.
Sat eſt famis, ſat eſt ſitis, ſat eſt ſomni.
Non ſat tuarum lectionis horarum,
Queis pertinaci ſpiritu laboratas
Noctes diebus, noctibus dies iungis.
Donatus iſtis nil tibi redonabo.
Non quod laborem tabe mentis ingratæ:
Sed ſuppudebat protinus me ineptire
Senem, caducum, muccidum, putrem, caſcum,
De ponte, iamiam, deque monte mittendum,
De monte, deque rupe, deque Parnaſſo,
Si tamen eo vnquam deſtinatus aſcendi
A ſorte, caſu, imarmene, voluntate:
Nam neſcio: ſciensue, neſciuſne illo

Me intruſeram in proſcenium poëtarum.
Quo ſi auſpicato peruenire tentaſſem:
Vitam quiete glorïarer affectam,
Non labe laudem, gloriamque mererem.
Quod aridis te verſibus ſalutabam
Curtis, minutis, claudicantibus, mancis,
Famelicoſis, ſemitartis, duris,
Nec, vt iubet vetuſta conſuetudo,
Munuſculi veſtigia vlla prodibant;
Fit more, qui ſe in ſacla nuper ingeſſit.
Quin nomen ipſum prorſus interiit dandi.
Hinc bella turgent, hinc feri ſtriges dira.
Hinc febre torrida vrit arua vectigal.
Infernus annus, impos, inque portunus
Docet voraces eſurire capones,
Pulloſque nondum turgidos cucurrire
Demenſo adempto cogit eſſe ſtrigoſos.
Sirus, cumera, mactra, horreum exinanita.
Auro crumena exenterata flacceſſit,
Flacceſſit exoſſata, & excerebrata.
Spesve ſpes, nec vmbra iam relicta vmbra eſt.
Sed ſola dira capta Muſa ſemagra,
Abire cum nequiret, haſit in fundo.
Tibi hanc habeto, vel remitte, ſi nobis
Magnum eſſe credo hanc, imo maximum quiddam,
Sola vt ſuperſtes eſſe quiuit harpyiis.

De Ciceroniaſtris.

Pulchrum atq; pulchro pulchrius reor, caſte
Loqui polite, lege Tullianorum.
At verba corrogare more mendici,
Quaſi oſtiatim mi petam dari buccas,
Magis probroſum, quam eſurire cenſebam.
Non verba pura ſenſibus meis aptem?
Sed ſenſa verbo accommodare conabor?

Quapropter uti oratione decreui
Modo Latina, ut quæq; venit in mentem,
Tamen decoro dura ſi queam flexu
Mollire, mutem. Barbari eſt, ſui plenum
Pigere limæ, pœnitere verſura
Verum admodum: niſi iſta cum modo fiant:
Quæ recta ſunt, faſtidioſus arrodas,
Peiora ſæpe ſubſtituta commendans.
Si tu ergo terſa, pura me loqui credas,
Ut Cæſar, ut Terentius: ſtatim vulgo
Audire nolim Tulliaſter: ut Græco
Latina dicam: ſi Latina non pectunt
De tranſmarina cirrulos venuſtate.
Sic dicta, facta prorſus expediturus:
Si non repugnas, nec reniteris contra:
Haud muto. Donec per ſeipſa ſcribenti
Ciceronis aura non coacta ſurreptet,
Ferruminata verba ne meam monſtrent
Inter alienas has opes, egeſtatem.

Ad P. Rufum Conſiliarium regium.

Sentiſne, amœne Rufe, quot vices rerum,
Concurſiones, implicationes ſunt
Fugacis anni denuo reuertentis,
Sibi ruentis, & ſibi renaſcentis,
At non miſellis expetentibus nobis?
Cur ille abiuit de integro reuerſurus:
Niſi ut proteruus ſe expleat malis noſtris,
Queis ſemper aufert, quicquid ante congeſſit?
Iccirco prorſus, rurſus, ultro, citroq;
Proin ſtudendum eſt, oppidoq; nitendum
Illi imminenti ut imminere conemur:
Simusq; nobis ore, mente, præſentes:
Ne per ſupinas inſolentias fati,
Per gloriam temulentiam vanam,

Socordia

Socordia luamus obuias pœnas,
Quo tempore haud licebit eſſe prudentis.
Nec retro facta ſuſcitare pro votis,
Sed pœnitere pœnitentiæ ſera.

Ad Boctianum.

Quid ergo credam, vel quid ergo non credam?
Si tu negabis, quod negare non debes:
Te imaginem, ſed viuidam, vetuſtorum,
Recentiorum corculum Poetarum:
Vel quæ dediſti nuper, vt meras balant
Almæ ſorores Gratias venuſtates?
Adeſte, Muſæ, vindicate maturum,
Quem infantulum geſtaſtis in ſinu veſtro.
Vincite, vinctum abducite, intus arcete:
Uſque exprobrationibus flagellate:
Quoad ipſe clamet: parcitote, ſum veſter.

De ſæculi ſui corruptione ad amicum.

Sæua rigente vitreo gelu bruma,
Mirare tardos claudicare ſcazontes,
Deartuata quos tibi manu miſi?
Sed perſpicaciore mente mirandum
Miraculo maiore, ſi forent recti
In hoc iniquo ſeculo, atque peruerſo.
Quis cuncta neſcit arte fœneratorum
Techniſque furum (ah dira turba) queſtorum
Exeſa, plebis, regis, vrbium, mundi?
Quis non forenſes expaueſcit harpyias,
Scyllas, Charybdes, ſeſquicerberos, orcos?
Quis cernit aulas, Sol anhelus vt cliuum
Secat diei, pronus ima deuexi
Ut captat orbis, nec tremiſcit, atque horret?
Quis templa ſancta proſtituta non luget,
Chriſtique ſponſam more iam meretricis?

Dei ſubacta ſcita pluribus terris
Sunt vultibus, quam mille furta Vertumni
Se ſubtrahentis, ſe ſubinde mutantis,
Vix ut ſeipſa, cuia ſint, recognoſcant.
Infame ſæclum: hæc ulla ſi æquitas curat,
Nobis peri ergo. iam tibi periiſti.

Idem.

Quo ſint loco res quæris, ac petis? ſcribam
Inuitus: ut quod cœpit hora delere,
Redintegraſſit denuo recordanti.
Ut ſpes auarus, atque proditor noſtras
Mulctarit annus: utque dira graſſatur
Peſtis, fameſque, pignora atra Plutonis.
Periurium fit iure: furta, mœchiæ,
Venena, ſica, ludus & iocus: fœnus,
Quaſi cata laudatur arte productum.
Ad incitas, reſtemque frater a fratre
Adactus eſt. Infamibus ſorum flammis
Tetrum relucet: vis nefaria linguæ
Deum negantis, ne ſcelus luat pœnas.
Natus patri vitam inuidet, pater nato.
Immunis in nata obſerit pater natum.
Ah fata, fata. mater ut femur nato
Subſtrauit, ut concepit, ut tulit fratri,
Fratremque filiumque: nec ruit cælum?

De Caciatro, qui fuerat Carthuſianus.

Ut tinnienti lauis ære conflatus
Subter citatis ignibus lebes feruet,
Spuma ſaliuas ore vilis eructans
Plenas inanitate, turgidas vento.
Illam urget, atque exgurgitat racematim,
Ignis globatas ut coegit ampullas:
Sic nocte cantillantium cicadarum

E tinniente viuimortuo cœtu,
Qui mutus idem piſce plus, magis ſtupa eſt,
Si ſit loquendum de ſalute diuina:
Atro culinæ ſpuma prodiit fundo
Fuligine, ac nidore fuſca, mordaxq́,
Indoctus æruſcator, impius, mœchus,
Cui cana flauo melle barba fucatur,
Borboniarum ſtrix, lauerna gemmatiem,
Fama nitentis omnium venenator,
Coniunctionis dira peſtis humanæ.
Is in Galeni ſe fricaturit libris,
Vt qui ſepultis rauca murmura edebat,
Nunc ditet atra pharmacis ſepulcreta,
Cartuſiorum tetra fax monotarum.

Ad Chambonum.

Rerum perite, haud imperite verborum
Sic, quantum honeſtum pectus ornat, ac linguam
Chambone, quæſo, attentus his ades nugis.
Inter frequentis uda flabra Vulturni,
Et ſucculenti nubilas minas Cori,
Inter Britanni Nerei feras rixas,
Liguſticique Auſtrina regna Neptuni,
Subter procellas horridi Pyrenæi,
Propter Garumnam, Tarne non procul diſtans,
Olti vadoſa pene ſepta contingens,
Tot riuulis obſeſſus, atq; ſtipatus,
Ineptus augur ringar, atq; deteſter,
Quod dux catharris, inſtitorque muccorum
Hic pinguis aer, craſſus, atq; corruptus
Me ſenſibus ſic, artubuſque multauit,
Corpusq; profligauit: & meum quondam
Mihi, ſibique reddidit peregrinum.
Quod ni frequenter, ac frequentius cernam,

Et

Et id dolores fecerint recordari,
Non eſſe dicam, quod fuiſſe contendam.

Parat conuiuium Ruſo, Natali, & affini ſuo.

Si noſtra cœna deſpicatui non eſt
Choro venuſto, nobilíq́, doctoq́
Comis ſodalitatis atq́ feſtiua:
Si Ruffus, atq́ affinis, atq́ Natalis
Dignantur eſſe velle claſſe de noſtra,
Nec mens amica literariæ laudis
Onus grabati faſtuoſa contemnit:
Paratum habebo quicquid ad manus noſtras
Auarus atq́ impoſtor afferet mango,
Hirudo dira grandium crumenarum.
Sal capparis deponet: inde oliuarum
Ab orchi orexis excitabitur languens.
Poſt cæteris ſupplebitur. Galerita
Vocis canora garrula dabit pœnas,
Quæ me doloris morſibus fatigatum
De lucubrationibusue nocturnis
Somnum recenti ſæpe mane captantem
Faſtidioſas excitauit ad curas.
Exin palumbes ſemicocta fumabit.
Tum picta roſtro nominata de longo
Deponet inteſtina ſubditis cruſtis.
Criſtatus olim capo, coleatuſq́,
Cuius canentis, & ruentis in pullos
Eſt cantus, eſt amoris impotens œſtrus,
Silente cum voracitate mutatus
Minus canentes vos, minus ſilenteſque
Minus voraces paſcet, & minus mœchos.
Quapropter aduolate, ſi vacat vobis,
Si conſtitutum eſt, cum negotiis diris:
Si noſtra cœna deſpicatui non eſt,

Ad Somnum.

Benigne Somne mitigans vices rerum
Incenditarum obliuione curarum,
Qui ſine cruore pauperi dabis regnum,
Et abſque ſacris deſtinabis heredem,
Duces Leandro virginem mari inuito:
Ego tibi quid fecerim volo ſcire,
Te abſente qui ſic deſtitutus ægreſcam.
Abeſſe pergis, nec ſuperbus exaudis.
Mutanda vox eſt. Somne carnifex rerum
Rubiginoſæ inertiæ penu putre,
Proles, paterque erroris, atque terroris,
Qui ſomniorum turbulenta dirorum
Momenta das, & ante monſtra non viſa
Maleprocax, euerſor bonæ famæ,
Imago mortis, morte tetrior dira.
Nanque illa ſenis liberabit a curis,
Tu poſt labores ſemimortua vita
Es harum acerba vena parricidarum
Tibi quid imprecemur, impotens lurco?
Sentina ſtuprorum, hoſpes ebrioſorum
Exul beati curſibus procul cæli?
Nunquam vt quieſcas laſſus, & tui oblitus.

De Lamonij munere.

Tam bella ſunt, tam ſcita dona Lamonij,
Quæ de vetuſto more miſit in ſtrenam,
Perliberalis, candidus, perurbanus,
Vix vt parata ſuſpicemur ad cœnam.
Quis tam nitentis, innocentis, & puri
Creare morte turbidam velit vitam?
Pone hic ſuperbi lubricum pecus Nerei.
Pone hic volantum, terreaque Naturæ
Pictas lituras, lucidaſque teſſellas:

Quis

Quis comparanda credat eſſe caponi?
Seu greſſibus ſeſe acer arduus infert:
Regalis afflat, & verenda maieſtas.
Seu clarus acri fulget ignis obtutu
Is, quem leonis flamma ferre non poſſit,
Venitve mites flexa pluma ſcintillas:
Non, quæſo, delıraſſe Græculum dicas,
Quicunq; cælo aſciuit Hydrum, Coruum,
Nepam, Capellæ diphtheram, aquas, Urſas,
Et, ſi placet Diis, fecit eſſe caudatas,
Caponq; nuſquam duxit eſſe fingendum?
Ergo arbitratu vapulet meo Græcus,
Et qui vorandum clamat eſſe caponem.
Ni candidi inter ſalſa dicta Lamonij
Momenta laudis ad canenda caponis
Scit forte tantum expectorare ſcazontem,
Dum cœna ceſſat: nulla dum fames ceſſat:
Quot prurientis vina de ſinu vatis
Poteſt manus notare, lingua dictare.

In Doletum.

Doletus eſt Terentianis Eunuchus.
Vult multa multum: pauca ſed parum præſtat.
Tamen tonabit, fulguranſq; clamabit,
Horum farina aſperſus eſſe piſtrini.
Curſat, recurſat, forte ſi quid arridet,
E Tulliano rapta fonte deriuat.
Idem videri Græca ſcire contendit.
Aſt illa nouit, vt rigere de flamma,
Sudare ſub Biarnico polo nudus.
Aures tamen fatigat, & necat ſcriptis,
Quæ proſitis deprompta de penu Scæua
Torquet, retorquet. forte ſi quid arriſit,
E Tulliano furta fonte detorquet,
Quanquam nihil res poſtulet, nec admittat.

Ad Sangonem fluuium.

Spumoſe, concitate, ſaxifer Sango,
Superba proles Alpium tremendarum,
Exeſa cuius flexibus citis ripa
Peruulſa torua luce Martis inuicti
Largo cruore fortis hoſtis imbuta,
Tremefacta ſe ſubmiſit ad pedes noſtros:
Dic imminentis arduo iugo cliui,
Cuius feroces, horridaſque ceruices
Parere fractas iuſſit hac ſibi dextra,
Illum illius iam gentis imperatorem,
Qua ſeruitutis nomen exulat durum,
Quacunque ſeruiente morte, quacunque
Peiore, duriore ſorte ſeruire,
Non optimorum candidiſſimo regi,
Sed his tyrannis, qui tyrannidis dira
Furtis coempta iure iura diuendunt.

De Garumnæ admirabili illuuie.

Poſtquam obſtinato turbulentus appulſu
Uda magiſter Æolus ſirus turma
Nos hic ſecundiora cælitus fruſtra
Eheu morantes aſtra, deprecanteſq;
Pernoxq;, perdiuſq;, vernus, æſtiuus,
Hibernus, autumnalis, obruit nimbis:
Miſer ſoluti putridos ſinus cæli
Aquis putabam, vt eluant ſcelus noſtrum.
Ruunt niues, liquantur. alta Pyrene
Deſcendit: ima ſurgit, & tumens feruet.
Furit Garumna toruus: amnis ripas
Ridens, ſupini dorſa collis oppugnat.
Nihil tyranno obſiſtit: agminis ritu
Dirumpit, vrget, diſſipat, ruit, vertit.
Quacunq; ſpectes, vnus eſt aqua vultus.

An his ſceleſta ſecula hæc, pater rerum,
Poſſe expiari, quæ ſibi merent flammas?

Ad Ruffum.

Ut Noſtradamus veritatis euerſor
Tuto queat futura ficta mentiri:
Se captus feruoris igne demiſſi.
Lymphatico furore dixit apprendi.
Quid ſentiamus, docte Ruffe, quærenti,
Canam, canenti Muſa ſuccinet verum.
Non eſt Platonis execrandus infamis
Engaſtrimuthus ſternomantis Eurycla,
Niſi a Tagete eſt inſtitutus Ethruſco;
Vel Brachmanum cratere, vel choro nudo.
Non Zoroaſtris implet aura diuini.
Annus Pronæa Stoici fauet nulla:
Non dat Themis reſponſa, quæ dabat quondam:
Non inde Python, qui ſecutus eſt illam.
Non arciger Pythonis acer occiſor.
Non nympholeptus: Baccholeptus eſt nequam.

De ſuis ſtudiis.

Plus pœnitet me temporis, quod impendi
In Grammateſtas, & leues locutores,
Vanas poetarum, atque perditas nugas,
Quam barbarorum quæ leguntur in libris.
Hæc eſt meàrum tota ſumma ſummarum,
Stultum ac ſupinum, pluimbeiq; delirij,
Rebus relictis conſeneſcere in verbis.
Exercitari nos oportet in rixis,
Ut his omiſſis veritas prehendatur.

Ad Hermum.

Bonum virum eſſe quid ſit, Herme, ſi neſcis,
Bene Nitiobrix te docebit ignarum.
Nam ſi alloquaris Nitiobrigum quenquam,

Is tertio ſe quoque venditans verbo
Virum bonum eſſe voce turgida dicet.
Bene Nitiobrix haud malignus, haud nequam,
Haud mœchus, haud guloſus, haud adulator,
Haud fœnerator ater, haud venenator,
Vorat nec ille ſarta tecta pupilli,
Non æra tondet, bracteave contectos
Cruſta dealbat ære ſubdito nummos.
Non ille teſtamenta falſa ſupponit,
Falſisve teſtis integras ſecat lites.
Non ſacra legum tecta ſuſtulit: nunquam
Aut fratris inceſtauit, aut ſuum lectum,
Strata ſorore deinde facta iactauit.
Non hoſpitem necauit, & fimo putri
Tectum, vehendum collocauit in plauſtro.
Vulgata ſunt hæc, trita, ſpiſſa, plebeia.
Sed ſpiritu maiore maius intendit,
Cælum fatigans cereiſque, votiſque
Templi frequentans limen, aſſidens aris
Deum nec intus eſſe, nec foris credit.

Conqueritur ſe coactum habitare in Nitiobrigib.

Quicunque, quiſquis, quicquid eſve, non eſve.
Qui barbaro me Tartaro propinaſti:
Vbi beatitudo vera, mentiri:
Aurum, & culina numina, & fera lites:
Craſſo culina ſpurca te voret fumo:
Qualem Sicano Cocalo dedit Minos.
Midæ fit aurum, & quale iam fuit Craſſo.
Diraque diris ſub Cleonibus lites.
Ne multa: ſis hic tu vel vnus ex iſtis
Canis: vel iſtos inter vnus ex nobis.

De græculo affectatore.

Dum noctis intempeſta ſigna vertuntur:
Nec me quietis ſomnus autor inuitat:
Hos claudicantes claudus æque item verſus
Tibi exaraui mente, mane ſcripturus.
Sibi beatus ille, quem probe noſti,
Is, qui latine Græca vertere intendit,
Græce puſillum cum rogatus eſt quiddam,
Tantum expuit, qui clarius loqui poſſit.

In recoctum iudicem ex ruſtico, addictum canibus & venationi.

Audi tyranne facte rege ſub iuſto.
Num te præeſſe iuſſit arduum iuri,
Ut immineres innocentibus peſtis:
Qui te ære vinxit, ipſe liberaretur?
Nunc te alloquor, fugacis o ſequax prædæ
Formidoloſi ramicornui cerui,
Pollentis aſtu vulpis, aut apri dente,
Lepuſculi, cuniculiq; foſſoris,
Abſconditam quam conficit, quater tanto
Acri minor viuerra dente maiorem.
Quæ te per alta dorſa diuitis ſulci
Innoxium ſenſere perdita fruges?
An non ſatis dediſſe te cani panem,
Qui pauperi debetur, atque pupillo,
Ut ſpem futuri deleas item panis?
Qui prædium conduxit & colit tanti,
Legiſque dixit iure verba communi,
Deque igne, deque grandine, & gelu, & bello:
Cur ille quintam haud addidit miſer peſtem,
Quæ vaſtat agros, diciturque venator?
Te nunc recoctum ruſticum procelloſi
Typhonis igne, ſanguinis ſititorem:

Te lacrymoſam gramiam vrbis, atque orbis
Huc prouoco Maligna larua reſponde:
Qui nunc togatus, ſericatus inſedis:
Herique, nudiuſq; tertius lentum
In angulo culina furua fumoſo
Vidit rotantem, ſic iubente patrono,
Famelicoſa ſtridulum veru dextra:
At debuiſti ſcire: res quoque humanas,
Vt id rotabas, ſic rotare Fortunam.

Bellum alloquitur militem ignauum.

Linguæ impudicæ: frontis inuerecundæ.
Impœnitente corde: corpore inceſto:
Talo fuga tumente: mente, dextera imbelli,
Perperfida, furace, peieratrice.
Modi cupido primum auara contemptrix:
Et ambitus ſuperbus, & miſer faſtus:
Tumorque cordis, iuris oſor, & recti,
Quam ſanguinis feruore nominant iram:
Duriſque vinclis implicata paupertas,
Tui meique prima nomen inuenit,
Spectans habentem lumine inuido, atque vdo.
Tunc excitata vota, tunc preces claudæ,
Manca, ſtrabaque, deſpicata, & irriſa:
Monſtrilla ſemiplena ſpeque ventoque,
Quibus repulſis reſtat vltimum reſtis,
Vel a ſeipſis, vel merentibus furtis.
Nanque occupare perſuadet, atque vrget,
Quod non habes: plus alter aſt habet iuſto.
Hinc iura belli vis creauit iniuſta,
Fucumque fecit nomen hoc mala rei
Iurique iniquo fecit æquitas nomen.

De fœminarum peruicacia.

Ne fœminæ praſcribe, ſtulte, cancellos.

Nihil modi eſt in fœmina, nihil ſani.
Si vis tenere, mitte: ſi tenes, perdis.
Anguilla non perinde lubrica euaſit.
Si non aperte, at furta comparat furtim.

Priſcorum felicitatis cum ætate noſtra comparatio.

Primis recentis orbis in rudimentis,
Quæcunque profutura ſuſpicabantur,
In pace pinguis commode procurabant:
Ut quenque ſors ferebat, ad tori leges
Ibat ſolutas ſub virentibusque umbris
Mellifluis complexibus fruebantur.
Nec ſacietas, ſed luſus ut fatigarat.
Hinc gutturillo luſcinilla cantillans:
Hinc murmurante ripa garriens riuo,
Gratæ quietis plena dona ſpirabant:
Præſens at ætas ſic perinit, ut nulla
Veterum quietis dona, nec ſua norit.

De monacho chymiſta.

Eſt fraus cucullo tecta, tecta fornace
Falſi chymiſtæ lingua cuius inuiſis
Eſt plena nummis, ſed crumena carbone.
Prouerbium fit inde: carbo theſaurus.

De porcis clericis.

Quæ te beata vena ſordidæ vitæ
Negotiis ſubtraxit, & ſinu mundi,
Ut ex aratris & laboribus noſtris
Sic nil agendo pinguis ac iners eſſes,
Et roderes, ut blatta, brucus, aut ſorex,
Liguriens ſudore parta, non ſudans?
An impediri oratione te dicis,
Quum funderes ad cælitum frequens aures,
Ne publicis ſis commodum pecus rebus:

Nec lac feras, nec prabeas glaber lanam?
Quid? poſt preces orationis & nutum
Nullus laboris admonet te odor menſa,
Gratis ut alueare farcias ventris,
Nec unde cera prodit, & nihil mellis.
An tu perinde auiculam in cauea captam,
Solus dicauit cantus ad voluptatem?
Quid? nonne foſſor in ligonibus duris,
Marris, dicellis, in triremibus remex
Inconditis amaſiam modis cantat
Nihil remittens de labore, de pœna?
Et ſegregata oratione tu credis
Debere vel poſt, vel ſimul nihil nobis?

De monachis aulicolis.

Veſtigiis deſerta qui loca vrbanis
Horrore ſolitario frequentarunt,
Ut inuenirent hinc quaſi fugax celum:
Quibus fuere dura ſaxa ceruical:
Cauata rupes dormientibus cella:
Nunc inter aula viperas caternatim
Sues cruore pauperum ſaginantur.

De amantium fortuna.

Contrariis luctatur inſolens ſecum
Amans. ſibi cadauer, alteri viuit.
Abſens ſibiipſi non adeſt, abeſt praeſens.
Captiuitatem liberam videns captus,
Nullo pauorem ſub pauore conſtrictum,
Periculum ſuaue, noxium, tutum.
Eſt ſanitas languore plena: langorque
Urgente ſanitate victus: & vincens
Sitis frequenti comparata de potu.
Sitim ſitire, vt ebrius ſiti fias.
Quod habes, cupis: tibiq; abeſſe non cernis

Riſum dolore, fletibusque conditum.
Salis quies ſed non quieta tranquilli.

Deſperationis exitus.

Quem creditoris dura crudetas deri,
Suſpendioſi vel grauis metus funis,
Vel denegata ſponſa, quam precabatur,
Famelicoſis vel parentibus natum,
Vel iurulentum ad alueum, atq; haram truſit:
Poſtquam ſubacta eſt illa flenda libertas:
Fit domina deſperatio verecunda,
Luto, cui ſe immerſerat ſemel, hærere.
Et ianitoris auris, atque cuſtodis,
Qui blanda verba amantis ebibit, poſtquam
Collacrymantem vidit: hoc tamen poſtquam
Cauta recepit perfidos manu nummos:
Haud os pudor concluſit, haud timor pectus:
Cauto datori dona ſæpe dant dona,
Et auferunt, quæ dantur a receptore.

Vitæ cupido.

Quibus tot annos incubare perrexi,
Magno pudore literæ exprobauere,
Quod hanc amare concupiuerim vitam:
In qua nihil videre contigit, præter
Ius temporis miſerrimi propagatum.

Importunæ vxores.

Dotata Erynnis, abſque dote mendicans
Non te minus rogabit, annulum, armillam,
Torquem, Nitelam ſericam, cicadamque
Quæ fibulabat Atthidas comas morſu.
Si non dabis: qua nocte, qua die ringens
Obmurmurabit? oblatrabit? vrgebit,
Auerſa cernet, accubabit auerſa.
Addet minas, minisque, ni caues, facta.

Cauesve, non caueſve, iam dabit factum.
Paratum habebit, qui daturus eſt, mœchum.
Si quæris, vnde comparauerit; docet
Auunculus te ruſticum eſſe cognoſcens
Et cimbicem, ſuæq; neptis oſorem.
Tractationis iſtius mala pœnas
Te vult daturum, me tremente, te inuito.

Peregrinæ ſuppetiæ.

Exercitum qui cogit, & parat bellum,
Videtur audax: at timore correptum
Seſe fatetur, qui foras opem quærit.

De auaro.

Auarus ardet in labore quærendi:
Fatiſcit, incrementa dum parat partis:
Dolet relinquens. ergo nil, niſi mœror.

De fucatis muliereulis.

Venale donis pectus improba mœcha,
Mœchos vel vltro prodigis emens donis,
Quæcunque fuco, lacteove lomento
Mutat colorem, ſeſe & ipſa mentitur,
Annoſque curuos, ſæculumque derugat:
Inertiam auget, exprobatque naturæ.

Tributorum, vectigalium, indictionum oner.

O ſancta Siſachthea numen antiquum
Concordia, paciſque liberum vinclum:
Si Iuppiter te miſit e ſinu cæli
Priſco popello Cecropis ſui quondam,
Æris alieni vt ſarcina leuaretur:
Infamibus peruſta dorſa clitellis,
Exulcerata ad oſſis vſque vincturas,
Petunt, rogantque, liberaliter dicas,
Quo dira fata te abdidere terrarum.

Gallus, & Hiſpanus.

Gallum imparatum adortus ater Hiſpanus
Fortaſſe pellas. vis parata vacordem
Te ventilabit, turgidum vt ſolet follem.

Senatus non Senatus.

Centumuiratum de iuuenculis centum,
Queis diſciplina nulla; forma ſed quorum
Analphabetis prorſus æquat ætatem:
Et queis adhuc nutricis os olet pappas,
Fecit neceſſitatis impius terror.
Nouas vetus prouerbium vices explet:
Rerum tyrannus omnium pater bellum.

Ad Petrum Rufum.

Alumne iuris Rufe, iuris eiuſdem
Medulla viuax, plena, pinguis, abſtruſa,
Ex qua beato flore prodeunt fructus:
Quod te Calendis Ianuariis, nullis,
Olim vt ſolebam, verſibus ſaluteni;
Id imputabis ægritudini diræ,
Quæ me deartuauit, efferauitque:
Mihi hoſpitem me fecit; exinaniuit.
Solus relictus eſt memor tui cultus
Amore mistus, vnde ſemper admiror.
Quare viciſſim non amabis obſcure,
Nec negligenter, vt ſolent Agennates,
Tuique amantem, neminique cedentem,
Et cogitantem mente cum ſua, ſolum
Exemplar eſſe te æquitatis, aut nullum.

Ad eundem.

Non me fatigat, magne Rufe, vectigal,
Quanquam trientem radat aſſe de noſtro:
Me nanque ſubuenire non piget, pro me
Noctes, dieſque principi laboranti,

Arma

Arma induenti, barbaros repellenti:
Non mi moleſta ſarcina eſt ſenectutis.
Nolens ſenex mœrere, morte preuertat.
Sed nec quod artus dira rupit arthritis.
Id eſt ferocis præmium iuuentutis.
Non me meo deturbat eſtatu diuum
Inexpiato ſaua fronte paupertas.
Sic firma perſtant ſceptra mentis inuicta.
Non bella terrent, nec fera minæ cœli,
Quas voce Iudas impudente mentitur.
Sed quod Cleones iudicant meas lites:
Sed quod perenni vita lite non vita eſt.

In quendam.

Es ater, eſque ſimus, & truces orbes
Viſus miniſtri ſunt cruore ſuffuſi:
Tum labra prominentibus toris turgent.
Es Nitiobrix, & nothus nóthi patris.
Eras monota iuris oblitus ſpumæ,
Nunc lema iuris, & feri fori brucus.
Rubiginoſo dente lingua perplexa.
Iſthac crumenas lingit, hic vorat nummos.
Et ſuſtinet te terra? ten' tegit cælum?
Quem debuit texiſſe terra, ſed putrem:
Proculve terra penſilem pium cælum.

In mutuos laudatores.

Suos amicos quiſque cum canit vates,
Se mutuas captare ſat docet laudes.
Sic fœneratur ille nomen, & famam.
Verbum vetus fit: Mutuum ſcabunt muli.

In Monotam.

Putat Monotes eſſe ſe parem nobis,
Regno quod vno temperamur hoc ſacro:
Cælum quod vnum haurimus, atq; ſpiramus:

Murus quod unus orbis ambit, ac cingit:
Mea quod una ſumimus cibum menſa.
At, o Monota, nobile, & ſacrum hoc regnum
Haras ſibi arcet, & greges aſellorum.
Spirat leoni ac cimici aura communis.
Templa, atque olens lupanar urbe cinguntur.
Mea catellus lambit ima buſcanda.
His tu, Monota, tetriorque peiorque
Tuas tenebras, crapulaque nidores
Pares puta bis eſſe poſſe fulgetrus?

In Tholerium.

Tholer cacantem vinolentus uxorem
Bacchi ſuperfluente rore perminxit,
Ut pene cœcus ſemiſomnus errabat.
Haſque, ait, ad offas hoc parabis embamma.
At illa, ubi ſe vertit haud minus fundens,
Quam tres boues effunderent aratores,
Vultum nouo colore vineum pi[illegible].
En, dixit, offa, quam popoſcit embamma.

Ad Iouem.

Pater ſereni, ac nubili, pater rerum
Quæque videntur ſole, quæ vident ſolem:
Quouſque me obſidebis imbribus diris,
Bacchante continenter improbo Coro?
Octauus hic nos ambit exules menſis,
Poſtquam me acerba ex urbe peſtis exegit,
Exercuitque dira, lacinauitque
Terrore, ſolitudine, atque egeſtate
Ægrum gelu, morboque nec minus curis,
Et quæ vocatur, nec vocatur, ætate.
Et nunc parantem iam redire ſub tuto
Torvus minaci territat polus vultu.
Quid amplius vis? o ſacri ſinus terræ,

Nullius

Nullus quieti ſi datur locus ſupra:
An ſubtus eſſe denegabitur nobis?

In pſalterium Græcum vetuſtiſſ. quod mihi dono dedit Vidus Braſſacus præſes Burdigalenſis.

Braſſace, quod virtute fultus antiqua
Donaueris ætate munus antiquum:
Hac parte pulchre conuenit tibi atque illi,
Hoc pulchrius ſed conuenit tibi, atque illi,
Quod regis ille cantus, & canit regem
Iuſtum, ſupremum, et omnium patrem regum.
Tu ſtemma gentis inclytum gerens priſcæ,
Regis ſuprema ſceptra, regis inuicti,
Qua fluctuoſo regnat amne Garumna.
Pulchre ergo Vide conuenit tibi atque illi.

In Brochum Pariſienſem.

Brochus nepotes de ſuis bonis, deque
Vita parentis, iure tum ſ[illegible]ltura
(Nanque hoc agebant, hocque diſputabatur,
Humine putris eſſet, anne ſublime,
Ludibriumve turbido cinis Cauro)
Periclitantes, ſupplicesque opem orantes
Illo ore duro, & impudente deſpexit.
Quin impulit dryphacta iam ſat irata;
Ut hac miſelli pellerentur e vita.
Hoc te volebam ſcire: nec necas monſtrum,
Diroque iuſtus ſubiicis pias flammas!
Non: Hic ſat eſſe pœna cum queat nulla;
Seruetur orco, vindicique fortuna.

In Plutum.

Boni benignis Æſculapij ſuccis
Olim videndi, Plute, compotem fecerunt
Quiſnam Deorum, quiſve claſſe de noſtris

Ti

Te nocte rurſum cæcitatis affecit?
Nam tu videre ſe videntibus tanto
Faſtu tumente Porticóque Brucoque
Et Æſchrione rege fœneratorum.
Quiſnam ſceleſtos perditos inaurauit?
Quis nos pudentes fecit eſſe mendicos?
Inepte, quid nugaris, aut quid argutas?
Eſt Plutus iſte nullus. At Dei nutus
Peruerſa quos ob facta quærit vlciſci;
Iſtas cruces obtrudit, haud opes trudit.

In leguleios, & magiſtratus Gallici rapacitatem.

Cohors inanis & pudoris & recti,
Et iure quicquid iuris attinet iuri:
Præceps rigore, ſponte neſciens æqui,
Et qui quid æquitatis ex bono, atque æquo eſt:
Si mentiar: crudeliuus ferox diro
Serpentium Megæra me necet nexu:
Indeſinenteque hauriat tecum flammas
Quoad peruſtus aridus cinis fiam.
Sin fur beatus legibus tuis viuens,
Per te triumphans noſtra carpit impune:
Impune perpetrare ſi licet cædes:
Opprobriis laceſſere impiis caluum:
Si ſanguiſorba ſanguinis minus ſugit,
Quam tu crumenæ ſanguiniſque, vitæque:
Scis quid deinde, quidve poſtea dicam.

De Nola ex Gellio.

Magno exhibere carminum Deo, fontis
Libethridos perennis aureo fonti
Quod nulla nullos Nola noluit fontes:
Diſpuncta ſacro nunc iacet nihil libro
Tu quod meos contaminas ſacros fontes,

Aſcripta noſtro ſis nihil iacens libro.

Ad P. Rufum Conſiliarium.

Magnanime Rufe, nobilis decus ſceptri,
Quod Rex ſeuerus vibrat in manu veſtra:
Cum tu bene inſtitutus omnibus punctis,
Per ambulacra maximi Stagiritæ,
Perueneris ad culmen vltimum legum:
Tibi vel vni vel potiſſimum par eſt
Rerum meas narrare difficultates,
Quibus ſceleſta fecis vnus e face
Coegit explorare, ſi fides vſquam eſt.
Is vt relictas ab auia ſatis lautas
Exgurgitauit perditus facultates:
Excogitauit artis abditum nodum,
Quo duplicaret patrimonium eroſum.
Proſcribit, & producit, & ſtatim vendit.
Abutitur pecunia, helluaturque:
Quæ vendidit, reuendidit mihi quadam.
Et ſic habere, & non habere, nil differt.
Æque ex vtroque comparare ſi poſſit.
Te nunc, ſeuere Rufe, laſus appello,
Aſtrea quem reſpexit, & ſacra Muſa,
Vt qui malignus, & proteruus impoſtor
Se ſtellionem de malo viro fecit,
Sit ſtellionis deſpicatus ob turpes
Notas, notati ſtellionis exemplum.

Ad P. Natalem.

Natalis huius ſplendor, ac decus cæli,
Germana proles vndecunque quacunque
Bineruiciſque montis, atque virtutis:
Mecum puſilli ruris hic ſuburbani
Carpes opellas: vt canicula dira
Siticuloſas æſtibus minas frangas:

Quæ tollit umbras, vitreas ſpecus fibras
Vueſiana villa pauper, at læta
Tibi, & mihi promittit otia pingui.
Iam fumat hœdus muſtenſque pinguiſque,
Matriſque proles iuſta cura perdicis.
Parata perna eſt arte Cantabri inſani.
Quod ſi ſitis timetur: at tibi præſto
Rubiginoſa pruna purpura admiſta,
Quæ transmarino Cyprius orbe conſevit,
Et ſucculenta roribus Damaſcenis.
Vterque Bacchus, candiduſque gilunſque
Vaſconicis adultus in ſaburretis
Blando liquore tinget aridum guttur
Ientabis, & prandebis, & merendabis:
Cœnabis, & cubabis. Inter & riſus,
Et læta condimenta ſobria vitæ,
Vitæ tyrannas enecabimus curas.
At interim valere te iubet Muſa:
Cuticulam curare. Nam tui quantum
Furaberis, habebis id tibi ſolum.

In Bibinum.

Fulſit Bibinus ſicut ignis in pingui,
Nullis opertus, aut coactus in cryptis
Diris Monota cum lateret in clauſtris.
Is poſt, cuculla cum pudore depoſta,
Maligna fuſca luce flamma ſtipata eſt,
Tanquam vitrata, corneave laterna.
At nunc opimis porcus auctus in ſacris,
Nati Neoclis vindicator impuri,
Ingurgitatus otioque, vinoque,
Vllo ſine igne eſt feculenta laterna.
Quem dixeris, aut cuius eſſe naturæ,
Qui lux in umbra, in luce factus eſt umbra?

In Thermum.

Balbutit ore muccido loquens Thermus,
Francus videri vt poſſit eſſe natiuus.
Sic de Cemenno, ſcrupeoque latrone
Se lege ſola hac venditauit vt Francum.
Non ſemper atqui Termus ecce balbutit,
Sed ſobrius tantummodo. Aſt vbi venæ
Mero tumeſcunt, concalentque, fringutit.
Non ergo blæſo ſemper ore balbutit:
Sed ſemper ore pipilante fringutit.

De Toloſatum vecordia.

Qui temperant Rempublicam Tholoſatem
Salarium dant annuum ſicinniſtis,
At literatis nec teruncij ſolam
Formam, nec vmbram, nec ſonum quidem monſtrant.
Quid ergo cauſſæ, quidve moris hoc dicam?
Egent amuſi muſica: id cate curant.
At Catalanos hiſpidos, Hiberoſque
Ciuilitatis Gallicæ feros hoſtes
Nulla volunt, nec forte, ſi velint, poſſunt
Formare litereve, literatrve.

In Noſtradamum.

Si Noſtradamus, quid pudere ſit, neſcit:
Quod eſt paratum, nec reconditum, & præſens,
Quanam futura notione mentitur?

In Strumam.

Struma ſedentis in ſedilibus primis
Subter nates ſunt lilij ſacri flores.
Sic lily, ſic iuris aqua ſors: namque
Oppedit almo lilio, inquinat iura.
Sed lilium emit, ſancta iura diuendit.

In eundem.

Olim dicacitatis igneæ Struma,

Acerbitati

Acerbitate dictus alter Hipponax,
Acerba dicta nunc ſeuerus abnuat.
Ergone derepente factus eſt purus?
Non. Cum malis latronibus malus latro
Olim faciebat paria prauus ex æquo.
Nequiſsimus nunc: ideò nunc timet cultrum.

De Bibino.

Cocus Bibinus ſi fuiſſet, & vino
Lixare carnes debuiſſet: has carnes
Continua ſemper eſitaſſet aſſatas.

De eodem.

Tollens Bibinus ebrias manus cælo
Facta bleſa voce vota concepit.
Poſt aurei, atque argentei, æris, & ferri
Secli quaternas te precamur ætates
Pater, paterni regna qui regis cæli.
Hanc vltimam fac eſſe de mero vino.

De Struma.

Conuiciatur Struma non niſi ſerà
Hora diei, cum vigil ſacrum cælo
Iubata Veſperugo lumen accendit.
Ergone pura lucis aureæ proles
Maret ruentis ſolis igneum currum?
Non eſt: ſed aſtris aſtra quotquot apparent,
Suum cuique cymbium propinauit.

In eundem.

Quiſnam putaret optimum virum Strumam
Deeſſe amico? debet hic ei vitam,
Pluſquamque vitam, pluſque quam quod eſt vita,
Si vita pluſquam vita ſcripta ſunt cara,
Quæ fecit illi ſcripta de ſuis ſcriptis:
Quiſnam putaret optimum virum Strumam?

Comparat mercedem legulei cum mercede medici.

Quid eſt, in vno plura dona quod ſolo
Die tulit clamoſus iſte patronus
De litigante, quam diebus in centum
Ego tuli de febriente quartana?
Et plus ego laboris in die exhauſi,
Quam centies diebus ille bis centum.
Malos malane præſtat arte corrumpi?
At integris, boniſque nil opus donis.
Sed ſola ſoli præmium ſibi virtus,
Opuſque poſcit conſcientiam ſolam:
Quæ ſancta anis tam rara, tamque deſpecta eſt,
Vt ſolo in vno forſan extet, aut nuſquam?

In ſæculi ſui perfidiam.

Fidos amicos cum deeſſe mirarer
Mihi, qui amicis non deeſſe me oſtendi:
Intelligebam non mea reos factos,
Reumve me, ſed ſæculi rei culpa,
Scelere quod omni putret, atque computret.

De eodem.

Iratus eſt me aduerſus acer Hipponax,
Quod non ſat acer ſcribo, nec ſat iratus.
Quare vel imis Tartari locis ſeptus
In me minatur facta ſe eſſe facturum.
O parce parce dure mi ſenex dure,
Si non queo plus, quam queo. veni atque audi,
Audi, videque, tum videbis, vt vires
Supra tuas ſit omne quod ſcelus regnat.

In Bibinum.

Quando Bibinus vina potat æſtiua,
Æſtate dicit eſſe frigus in fundo:
Purumque verſo cymbio videt fundum,

Quar

Quando Bibinus vina potat hiberna.
Cur ergo frigus ille quærit in fundo?
At eſt Bibino ſemper æſtus æſtatis,
Et ſemper æſtas æſtuoſa potantis?

De ſolitaria vita.

Theſaurus almus ſolitariæ vitæ,
Imo repoſtus flentis in ſinu mundi,
Siquem bearit, ille ſolus eſt diues.
Bearit autem ſolitarium, verum
Non qui remotus a frequentium cœtu
Conſauciatur a frequentibus curis.
Sed quem frequentem cum frequentibus ciuem
A proſtitutis abdicat Deus curis
Locis frequentem, mente ſed ſibi ſolum,
Exemplar ut ſit ſolitariæ vitæ.

De otio.

Vulgus negotioſa facta detrectat:
Seſe reducit, colligitq; ſecurum.
In otio reponit optimam vitam.
Contra beatus, cui Deo frui, vita eſt,
Sibi inſtat, urget, vndequaque diſtringit:
In otio recenſet irritam vitam.
Mens literata cum quieſcit, eſt amens.

De Bibino.

Ædes Bibinus cum meas frequentaret:
Eramus ambo voce, mente concordes,
Ciuilibus contentionibus fratres.
At poſtquam ab illis eſt malignus exactus,
Pluſquam paterna mente nunc ſumus fratres,
Nulla mala diſſenſione diſcordes:
Non vult venire is, ego venire eum nolo.

De quorundam perfidia.

Sunt qui me amicos puritate viuendi

Vel eruditione poſſe, vel rara
Humanitate comparare contendant.
Vt iudicentur ergo iudices iſti,
Siſtant & argumenta, res, & euenta.
Primum parem eſſe ſe mihi volens Caſca
Mox ſeruitutis ſtulta uincla tentauit.
A morte noſtra ereptus arte Nigrinus
A peſte pulſum nec procul ſalutauit.
Qui mutuatus eſt Lycus meos nummos
Ne reddat, impudenter hos peti clamat.
Coruus meorum, gracculuſque librorum
Tuliſſe multa nil putat, petit cuncta.
Quod factionis eſſe particeps nolo,
Iurat Bibinus me virum eſſe neſcire.
Apage, cremari nolo, nolo fiſcari.
Iubet fugari a ciuibus Dei Tunger.
Heu quos amicos balneare neſciui.

In Strumam.

In eruditione ſiquid errauit,
Vel elocutione, vel modo rerum:
Cum quis monendo corrigenda monſtrauit:
Circumueniri ſe calumniis clamat.
Non vult amari, non amare vult Struma.
Non vult amari Struma, vult adorari.

Ad Maumontium.

Vindex ſeuere veritatis inuiſa:
Pudore plenum pectus, & pio ſanctum,
Feruens fideli caritate Maumonti,
Cui tanta debet, quanta fert meum nomen:
Poſt lugubres epiſtolas, querelaſque,
Audi, remoto Muſa quæ canit fletu.
Vt implicatis expeditus e ſiluis
Actus Zibynis, morſibuſque latrantum

Ceruus pauore liberatus excuſſo
Hauſit quietis dona: dona ſecurus
Nemoris capeſſit, & liquentibus lymphis
Cœnoſa crura, & aridum lauit guttur:
Sic inquieto mortis impiæ morſu
Dudum appetitus, lancinatus, acciſus
Pluſquam fugis exercitatus, extruſus
Volo iocoſo lauere guttur hoc verſu,
Itaque fati vel trucis frui inuita,
Poſt multa luridi aeris, locorumque
Tentata iura, poſt ſubinde mutata
Audi malorum pharmacum, atque ſolamen.
Caſa eſt repoſta in peſtilente conualle:
Nam languido Auſtro peſtilentius nil eſt.
Et tota totum vallis hæc bibens Auſtrum
Erecta ſub Septentrione concludit.
Raro hic videtur nec trihorium Phœbus.
Nox ante noctem eſt, vix diem dies nouit.
Male imbricatas tegulas, hianteſque,
Nec bene equitantes, affabre vel commiſſas
Supra laceſſit imber, & natant infra
Infeſſa riuis imbrium pauimenta.
Quin & culinæ mutus in foco, in flamma
Rimis paratus imbre flamen extinctus:
Vt, eſculentum ſiquid hic tibi ſperes,
Sit potulentum, & turbidum vores cœnum:
Porta, & feneſtra non minus patet clauſa,
Quam cum eſt aperta: tum ſatellites diros
Hiemis furentis, atque flumen admittit,
Tanquam hoſpitalis hoſpites ſalutantes.
Ad quæ benignos ſi paraueris ignes:
Votis quibuſuis velle te foris clames
Algere nudum, perpluique ſub dio.
Pereat ſceleſtus, quæ dabit cruces ſummas.

Curis angi ſe.

Quot ſunt, tot execrabiles mihi curas,
Vicarias quietis exulis ducunt
Quæ noctis intempeſta ſigna collucent:
Sic ſomnolenta vtrinque ſortis exortes.
Nox clara, & atra corda ſubruunt curæ:
Quid ergo fit, contrariis vt ab rerum
Idem creetur qualitatibus: tanquam
Recto feratur, quod feratur obliquo?
Niſi in ruinam, perditamque fortunam;
Meam ruinam funditus, meorumque
Elementa coniuraſſe cum Deis dicam!

Xenia ad Margaretam Vitelliam.

Dies vetuſto ſacra turba Saturno
Ruentis anni lubricas vices, lenta
Traiectione mittite in nouas luces:
Vt incohetur annus iſte venturus
Omnes in annos, quotquot in polis gyris
Seſe induendo cana ſæcla detexunt.
Omnes vt anni quotquot in ſinu cæli
Sinuantur, & voluuntur, & reuoluuntur,
Vitelliæ parentur inclytæ vitæ.
At ſi ſuperba vota caſſa ſint, tandem
Repetet quod ipſam patrium ſibi cælum:
Omnes vt annos, quotquot e penu mundi
Promuntur, & conduntur, & reconduntur,
Fatis ſuperſtes, mortis horrida victrix
Erit in meis, ac potius in ſuis libris.

Ad Erinnyn in tempore peſtilentiæ.

Si de reatu, deque rebus afflictis,
Deque furiali morte, morte viuaci
Exire, pœna eſt: O miniſtra pœnarum,
Quæ diritate ſontium fatigantur,

Tandem ſeuera, nec ſeuera venisti.
Funeſta gemitu cuncta, cuncta languentum,
Cuncta morientum tabe, mortuorumque
Conſtrata aceruis: quæque iam ſepultura
Solebat eſſe terra, tecta ſtupente
Cadauere eſt ſepulta non ſepultorum,
Ut mors ſibi ipſa poſſit eſſe terrori.
Sed quid patratum eſt? paſſus hac mors vulgus
Iniuria pararus ultimæ ſortis;
Iniuriarum fœdus autor, immanis,
Dirus, ruinis creuit illius diros,
Fundens toroſa verba torua ceruice.
Molitur animo fœda facta furaci.
Regique iam, ſi detur, auferat regnum.
Ergo Dei te iuſta ſi manus miſit:
Quid iudicandum eſt? anne quos peculatus
Cruore pingues, pauperumque ſudore,
Atque vitta, & populi facultates,
Quos ſacra iuſta, quos profana paſcebant.
Quando illa defecere, quæ vorauerunt,
Ipſos deinceps eſſe ſe voraturos.

De Bibino.

Annos, Bibinus inquit, eſſe viginti,
Quod non fuiſti, Cæſar, ebrius, credo.
Tam parcus es, tam teque duriter curas.
Audi, Bibine, quæ tibi inuicem dicam.
Tam largus es, tam teque molliter curas.
Tibi bis annos, ter, quaterque viginti.
Te nox dieſque ſemper ebrium vidit.
Quod ſi ebrium non vidit, at malum vidit.

In Bibinum.

Bibinus ille factioſus, & durus
Mentiſque, mente pruriente decoctor

Diris monota cum lateret in clauſtris:
Tum literis, & voce literatorum
Calente ſeſe continebat in cella
Quales monotis nominare, ius faſque eſt.
Ut ſe inquinatis abſtineret a ſtupris
Et temulentis contineret a rixis.
At liber extra dira clauſtra clauſtrorum
Nunc per plateas, viculóſque fœtentes
Diſcurrit, ut ſe ſpurcus inquinet ſtupris.
Quod ſi coacta ſorte, non coërcetur
Non per plateas, viculoſque diſcurrit.
Vino calente continetur in cella,
Quali monotam inebriarier fas eſt.

In Strumam.

Famam dedi, famæque plena momenta,
Scripta approbans teſtimoniis vanis.
Quibus foveres illa, gratus oſtendi.
Qua ſuſtineres cantus, abſtinereſque,
Dedi roganti ſcripta noſtra, quæ furtim
Infante lemma nominis tui ferrent.
Tuam dedi iam, mox meam dedi famam,
Non ambigens, mollive reſtitans cura
Totum meum transfundere in tuum totum.
Et tu meum, ſceleſte, nomen arrodens
Non credis arroſiſſe ſic tuum nomen?

In quendam.

Mirare, quod te qui prius viri docti
Miris ſolebant ferre laudibus quondam,
Opprobriis nunc perditum ſecent miris?
Quondam benignus, ſobrius, pius, comis
Omnes trahebas, verſa nunc vices mutans
Natura verſas mutat & ſimul mentes.
Lingua impudica, durus helo, lurcoque.

Scortator,

Scurram, aleator, & popinator,
Diriſque factionibus tumens, putris
Auertis: auertuntur, & ferunt monſtrum.
Quos tu fugaſti, te fugare miraris?

In Strumæ vanitatem, & ambitionem.

Quid? Struma Græcè callet, & valet Græcè,
Miſcens Latinis Græca, Græca transfundens,
Cælo Latino, vocibuſque, donauit.
Sic pſittacus, ſic pica dant ſuum χαῖρε.
Eburneos ſic Lygdamus gerit dentes.
Coma coempta ſic ſibi placet Lyde.
Olympiorum præco ſic erit victor.
Sic fiet idem præco Rexue, prætorue,
Si quando eorum nunciabit edicta.
O Struma, quiſquis voce non ſua turget,
Is tibia eſt: & alter ille tibicen.

In eundem.

Seſe ambitus incommodis fatigari,
Famæque tangi ventilantis aſſultu
Solet negare Struma. ſi probes contra:
Deum Deorum iurat, eſſe ſe immunem.
Atqui dicatum Ammonio nouum librum
A quodam amico vate cum recepiſſet,
Ut mitteret librario: ſtatim nomen
Ammonij deraſit, & ſuum ſcripſit.
Idem undecunque Græcitatis ignarus.
Tamen Latina Græca voce donare
Cum pruriat: cum captet hanc ſibi famæ
Opinionem; perdituſque tabeſcat:
Opem, manumque mutuatus Ambacti,
Ah ah miſellus ille pro ſuo vendit.
Ergo ambitus ſe iure iurat exortem.
Non ergo mutuatur improbe famam:
Sed & benignus mutuat ſuum nomen.

IVLII CAESARIS SCALIGERI SIDERA.

DIVAE CATHARINAE FRANCORVM DELPHINAE NATALIA.

MAgnanimas acies, ac Thuſci robora Martis,
Et formidatas Romanis collibus arces.
Exoriens aperi roſeo Matuta recurſu.
Dumq; vehis, terras radiet quæ lumine, lucem:
Altera lux cælum illuſtrat procul edita terris.
Arne, quid adſtreperas Tyrrheni volueris vndas?
Siſte fugam tacitus placidiſque relabere lymphis.
Huc, vbi perpetuos faſces, ſceptrumque vetuſtum
Mole noua cumulat naſcenti in virgine Meddix.
Huic fas, Diue, tuas tumidum ſummittere ripas:
Et dare adorantem diuinis oſcula plantis.
Nanque Iouis deducta ſinu, & Diis æmula virtus,
Quanta viris fuerit, quanta eſt ventura puellis,
Atque poli intentas vires, atque aſtra fatigans
Huic dabitur: patriis quæ maior honoribus, olim
Maiores etiam ſiſtetur numen ad aras.
Surge nouum genus in veteri. date lilia plenis,
Quæque rubent vsta ſaturo flammata colore,
Quæque niuis ſuperant veſtra candentis lucem,
Alpigenæ Nymphæ calatis: hinc illa profecta

Rurſus in antiqui imperij ſua iura redibunt:
Et ſecum referent rerum felicia palmas.
Gallia compeſcens bellacibus omnia turmis,
Gallia pacati ſtudiorum mater honoris,
Creſcere qui poteris? creſces tamen ardua: quando
Henrico Catharina pari iungetur amore.
Squammigeri gregis undiuagum qui ſtemmate regem
Preferet, & ſceptris augebit ſceptra Britannis.
Illa tuis proprias interſeret artibus artes,
Et regnis poterit regna, & fata addere fatis:
Hic priſcis ille eſt deductus ſanguis ab Oſcis:
Unde ſecurigeros peperit Tyrrhenia reges.
Ante etiam quateret quam res Romanus, & ante
Ignea quam faceret tumidos Bellona Quirites:
Immenſo imperio, ſupremo numine Meddix
Floruit: & patrio tremefecit Marte Latinos.
Poſt, vbi per varias clades, & mutua rerum
Excidia, vt viſum eſt ſuperis, Oenotria tellus
Fata ſequens, Latiis ſeſe commiſcuit armis:
Tum cognatorum ſe Thuſca ad limina regum,
Auxilium non tam quærens, quam robora portans,
Hoſtibus in vacuas ſedes, tutoſque receſſus,
Regni clara trahens inſignia, contulit Oſcus.
Olli per pacis ſtudia, & certamina belli
Terra data eſt ingens, tum regni in parte locatus
Meddicis æternum nomen transfudit in æuum.
Biſenos etiam populos cum conderet Arnus:
Huius, dimidium moderandum ceſſit, habenis:
Quot ſemper geret ille ſuis inſignibus orbes.
Salue magna Deum ſoboles: gens addita Diuis:
Tot claros Latura duces, tot regibus orta,
Tot reges genitura. At tu qui ſidera torques,
Omnipotens: ſeruare genus, generiſque nepotes
Sancte velis: & auis ſimiles regnare parentes.

Ipſi inter ſeſe pacata fœdera mentis
Perpetua inſtituant: & claris otia Muſis:
Vnde ſibi pariant ignota in ſecula famam.

Diua Margarita Valeſia diui Franciſci regis F.

Naturæ exhauſtas cæleſti in corpore leges,
Et gratum lætis onus intolerabile terris
Admirans canerem: mihi ſi ſatis ardua montis
Virginei momenta forent: totuſque recluſus
Sufficeret numeris Helicon. o maxima rerum,
Quas cælum tegit, & terrarum ſuſtinet orbis:
Cuncta tuis meritis longe, longe omnia votis
Inferiora meis. tibi tu quæ ſola fuiſti
Vnica, par, ſimilis, non noto numine tantas
Sola potes noſtra hæc conferre in carmina vires.
Ergo te ipſa canes: proprijs non laudibus vt te
Exuperes: ſeruo ſed opem latura precanti:
Nam qua alios raris felix virtutibus æques,
Tota tua eſt pietas, tota eſt clementia, totus
Humanis miſcens cæleſtia mentibus ardor.
Quis te mane videns, labenti veſperis aura
Non fruitur? quis te alloquitur, qui munera vitæ
Oblitus propria, abs te accepiſſe negabit?
Audiit, & veniens extremis hoſpes ab oris
Viditque, obſtupuitque: & vix ſibi credidit ipſi:
Magnanima facilem cum maieſtate decorem:
Fulgeret vt grauitas vultu condita ſereno?
Cum belli egregias, paciſque ediſſeris artes,
Candida magniloquum vt referat facundia patrem:
Patrem cui tantum debent hæc ſecula, quantum
Vel Phœbi placidi, vel duri Martis honores.
Quem gens lecta Deo, gens magnis debita fatis
Et ſequitur iuſſa, & non iuſſo imitatur amore:

Virtutum exemplar rarum, lumenque Deorum.
Nos quoque quos ſtupidos natura detinet ordo:
Quorum animus dubio fortunæ fluctuat æſtu:
Tam varias uno miramur pectore mentes,
Factaque, dictaque & excelſo pendemus ab ore.
Nec ſatis eſt ſpectaſſe ſemel: iuuat uſque tueri:
Fallereque oblitas labentis temporis horas.
Siue paras dictata tuis intexere chartis:
Seu proprio conaris opes depromere cenſu:
Et canere antiqui prima incunabula mundi:
Seminaque & rerum veras euoluere cauſſas.
Maxima quæ a ſanctis diuinitus hauſta magiſtris
Iam facis eſſe tua: ingenio dum candida amœno
Condis, & grauibus commiſces pondera dictis:
Nec tamen hunc tantum cælorum dotibus auctum,
Atque antehac nullo compertum tempore natum
Ulla dies, ullusue locus videre ſuperbum
Regnum erat, poſſe: ac merito fortaſſe decebat:
Diuinum fuit, hunc ſortis ſuperare tumorem:
Unde tuis ceſſit ſuprema potentia fatis.
Ut cum animos rapis, ipſa tuum donare fateris:
Quantaque vis vultu, maior tanta in mente benigna eſt.
O regum decus, o patriæ lux, aurea virgo,
Virgo decus cæli, virgo ſpes ultima rerum,
Quas Phœbi in gremio, Martis necat impius horror:
Nil maius patre, nil melius genitrice canemus:
Fratribus innocuis nihil eſt diuinius. horum
Omnia ſola ferens: raris ſola artibus augens
Perge nouis formare ſacrum virtutibus orbem,
Noſque tuas animas conſortes reddere cælo.

Diua Margareta Valeſia Nauarræ regina.

Te patriæ columen, te cæli ſtella ſereni

Cantabria

Cantabriæ reginam cano. Res ardua, verum
Te duce, per tua dicta, per immortalia magni
Facta animi, tecum ſperato inuoluar Olympo.
Orbis ades; radij quem vis collustrat Eoi,
Quem vis Heſperiis operit demiſſa quadrigis:
Te totum in ſola rerum mirabere luce.
Quæ te cæleſti proles Valeſia lingua
Prouocat: atque animo felicibus imperat aſtris;
Seu bifido libuit deducere vertice Muſas:
Seu ſanctos, grauibus numeris innectere ſenſus:
Et placidas patrij cæli recludere leges.
Ipſa etenim veteris mundi labemque, ruinamque,
Et deſolatas canit atro crimine ſedes,
Donec ab æterni deſcendens culmine regni,
Illam morte ſua pia ſuſtulit Hoſtia mortem.
Pro quo (Nam quis plena tuo de pectore, magna
Margaris, attonito in gemitu ſuſpiria neſcit?)
Decolor vt terras vdo Sol cinxit amictu:
Tollens ſidereos cognata ad ſidera vultus
Flammato captum, ac vinctum lacrymatur amore.
Mox vbi pura dies cedentibus ingruit umbris:
Te ſolum te, Chriſte, petens, tua vincula plangens,
Tecum abit ad proceres, ac te tam principes audit:
Tecum haurit rapida crudelia iurgia lingua,
Et ſputa, & plagas, & noxia verbera ſentit.
Heu quoties diris facies ſinat icta flagellis,
Brachiaque, facieſque, & multum illæſa tyrannis
Pectora, perpetuam rerum ſitientia pacem:
Illa ſuos toties lacerari intelligit artus,
In te abiens, tecum montis ſubitura cacumen.
Hic, vbi Tartareis regna execranda triumphis
Exuis: vnde patres miſeros, vnde omnia tecum
Traxiſti, trahe me me etiam, rex optime, dixit,
Et rex, & pater: hinc potes, hinc te velle precamur.

Sit

Sic ait: & quod mente ſibi capit, explicat orbi.
O felix pietate tua, virtute tuorum:
Seu veteres Carolos felicia nomina, ſeu tu
Franciſcumque patrem, Franciſcique inclyta patris
Pignora, magnanimos gaudes præferre nepotes.
Quorum animus laude, inuidia, certamine maior,
Imperiis quantum præſtet, tantum arroget armis.
Quid memorem, quantos ſurgentia ſæcula plauſus
Ingeminent? cum tu populo præfecta potenti,
Martia quæ feruet dextris Aquitania bellis:
Fraternas inuicta metu moderaris habenas.
Regnum ingens, ingens frater, res plurima coniux:
Fratre iubente tamen, facile cedente marito.
Auſpiciis ſtat tuta tuis pars optima regni:
Et licet in mediis Phœbi [illegible] tota turmis:
Atque frui nondum comperta pacis honore.
Quid maius, quam vt bella ferox ſibi ſentiat hoſtis,
Inter mille fugas, & mille erecta trophæa,
Commiſſis tibi marte tuo ſummotus ab armis:
Et placita populus capiat ſibi commoda pacis?
Has tu olim ſancto diuinam matris ab aluo
(Obſtupuit ſexus) retuliſti protinus artes.
Atque hoc præripuiſſe viris, vt maxima res eſt:
Sic maior, traxiſſe illos ad præmia cœli.
Nos etenim, quos dira trucis contagia mortis,
Cæca animi rabies, falſæ ludibria mentis
Captiuos triſti (infandum) obſidione premebant,
Te dulce Chriſti nomen dictante ſalutes,
Diſcuſſis, o ſors, reparata e mente tenebris,
Luce noua fruimur læti, & vitalibus auris.
Ad quem igitur potius mea mens ſe conferat? in quo
Spem ponat? ſibi quem petat auxiliaribus armis?
Seu quæ dura mens timeat procul abditus hoſtis:
Seu quæ ſolicito leti diſcrimina pellant:

Quod ſcelerata pois, ipſa impia, turba minatur.
Sancta mane mihi: ſera tu pete lumina cæli.
Interea rebus, quas tu facis ipſa, ſecundis,
Æterna longæua doce pia ſemina vita.

Diua Ludouica Sabaudia diui Franciſci regis mater.

Poſtquam nox animis auguſto funere noſtris
Inſedit; viduoque ſua eſt lux reddita cælo:
Læta Deum nitidas ſedes, numerumque piorum,
Duro exuta chao, ac tenebris Ludouica profundis
Auget: & athereis ſupereuolat aera pennis.
Ergo omnis longo proles Valeſia luctu
Soluitur: ingenteſque ſonant plangoribus ædes.
Aſt vbi diua parens regali compoſita fulcro
Compoſita eſt: iacuitque altis extincta tenebris
Heu lux regni, & magnanimum ſpes tanta nepotum:
Circunſtant heroum acies, denſaque cohortes
Certatim ſeſe agglomerant lugubribus aris.
Nec fletu ſaturat oculos, nec pectora planctu:
Inſtituuntque toros, trepidant funalia longo
Ordine flammarum, & late loca lumine complent.
Atque ea dum penitus lugentum parte geruntur:
Inuictuſque animis, & fati turbine maior,
Hoc vno victus pietatis numine natus,
Pro teneris lacrymis, pro fœmineo vlulatu,
Defixus rigidos oculos ſtupet: atque ita fertur;
Qualis vbi aut gelidam ſeruus prope fluminis vndam
Eridani, aut Baldi deprenſus vertice paſtor.
Ille feræ tempeſtatis ſecurus, & imbris,
Aut numerat capita, aut venientum cornua deſcit.
At procul vt trepido cælum tonat omne tumultu;
Obliqua de nube ſacer Iouis attigit ignis
Afflatum: crepitanſque vago coma murmure fumat.

Ergo vbi conceptus diuini in pectore regis
Erupit dolor, & pulſas ſe effudit in auras,
Flebilibus tandem lacrymans ita vocibus inſit.
Bis me igitur patrio cælo, atque illuſtribus armis
Alma parens, patrumque mihi monumenta priorum
Reſtituis: grataque frui me luce iubebas:
Ut mihi quod dederas, illo te lumine caſſam,
Atque hoc ſic poſitum antiquo ſine nomine corpus
Alloquerer: ſurdaſque onerarem queſtibus auras?
An ne etiam ætheria diuinum ſidus ab aula,
Debita perpetui ſpirantem pignora amoris
Me miſerum, implicitumque ptis accentibus audis?
Quid querar? an ne ingens regni mihi lumen ademptum,
Conſorteſque manus, firmamque in matre quietem?
Haud equidem felicem animam, veramque coronam
Diua tuam: quæ nunc mortalia fœdera temnis:
Sed meipſum; modo quem miſerum ſub carcere cæco
Mortalis vitæ, repetens tua regna relinquis.
Mene ſub incerti, ac duri certamina Martis,
Non potuiſſe diu quæſitam ad vulnera mortem:
Ut traherem amiſſam hanc alieno in funere vitam?
Heu pudor, heu pietas, heu vitæ candor, & illa
Magnanimæ ſpecies mentis, ac debita cælo
Pectora, ſidereis iam tandem adſcita maniplis.
Aſpicias vtinam vultumque habitumque gementis
Sancta anima, & dubiis iam nõ obnoxia fatis.
Siqua tibi ſuper vlla mea nunc mortis imago:
Quæ mihi per caſus varios, operumque labores,
Labentemque animum, ac vix dum genua ægra trahenti
Ingratas tenui producit munere luces.
Nam mihi quid ſine te gratum, aut quid dulce futurum:
Cui ſine me patriæque nitor, vetereſque triumphi,
Heroumque acies, tantique opulentia regni
Sordebant? & adhuc vitales demoror auras?

Crudelis. neque naturæ tibi iura ſequenti
Abs te iterum acceptam potuiſſe reponere vitam?
Ah quoties crepeti miſcentem incendia belli,
Feruentemque, tuis lenibas, optima, dictis.
Maternumque metum, & laudis vera inter amorem.
Plurima quæ mandata dabas? quæ plura daturam
Vt vetuit dolor? vt lacrymis obſedit amaris?
Interea ancipiti tantarum in turbine rerum
Si qua mihi dubios verſet Fors improba caſus:
Cui tandem trepidi committam commoda regni:
Quæ mihi tanta tuo ſteterunt interrita nutu?
Quid mihi mentis erit tam deſolata videnti
Regna tuo lacrymoſa obitu. felicia quondam
Auſpiciis ſeruata tuis, & reddita nobis?
Rene pater, patriis poſitus qui terminus agris,
Culta fluentiſono ſcindis celer arua tumultu:
Voſque graues rigidis ſtantes ceruicibus Alpes,
Obice quæ inuito noſtrum diſcluditis orbem:
Quique ferox ſceptris tumidus Neptune Britannis:
Quique per anguſtas prono citus agmine fauces
Europen Libyamque obſeſſo interluis æſtu:
Tuque iugo fera barbarico portenta Pyrene:
Hic mecum date thura, piis date manibus aras.
En decus, en columen veſtrum. ſic gloria ſceptris
Fœmineis ſeruata, truci iacet obruta leto.
At non & diuinum animum, dextramque virilem,
Pectoraque aduerſis non vnquam exterrita fatis
Mors rapit. Illa Deum ſedes, ſuperoſque Penates
Explet; & aerias tuto iam deſpicit oras.
Diua parens, auctus gaudet quo ſidere mundus,
Alma faue; populoque tuo te redde precanti:
Æternumque meo ſalue, ac vale, inclyta, luctu.

Diua

Diua Conſtantia Rangonia.

C[illegible] mihi poſt veteres laurus, poſt inclyta regum
Semina, & emenſi felicia ſidera cæli
Creſcit opus, trepidatque nouo mens mota tumultu?
Anne ego, qui emerita ſperatam fronte coronam
Orabam, vix proſpicio de carcere metam,
Me minor, & domito nequeo ſupereſſe labori?
Ecce meum feſſis rerum Conſtantia ſidus
Exoritur: ſolum antiquo quod defuit orbi:
Antiquoque, nouoque: grauis fultura ruinæ,
Siqua & aquis, ſiqua & mortalibus imminet igni.
Laſſa manus, quo te vertes? quæ robora ſumes?
Et tu magnanimis iam grata heroibus, & iam
Diis magnis, maiorque effœta in ſæcula fama,
Vis animi, vis magna volens, magna omnia voluens.
Quo cupies magis, hoc poteris minus, & minus: olim
Vt felix inopem faciet te copia rerum.
Audendum tamen: & factorum imitanda tuorum
Pars mihi: qua cælum diuinis dotibus ambis.
Dum paro, dum meditor, magnis dum molior auſis
Iſti mentem animo componere, carmina menti,
Cui neque iuſtitiæ tollit clementia partes:
Nec laudata diu multis, nullique recepta
Mollia magnanimum pietatis pondera pectus.
Nata aliis mitis, rigida tibi mole tua ſtas.
Nullis fracta malis, nullis tremefacta periclis;
Quæ Fortuna tibi variis aſſultibus audax
Obiecit, nequicquam audax, & debilis autor.
Illius intentata auida tibi fulmina dextra
Irrita te obſtupuere. latent ſub numine vires
Inuictæ, imbriferis aſſueta obſiſtere nimbis,
Pœnituit voluiſſe, pudet nequiſſe ſuperbam.
Tum Fatum ingemuit, tantum licuiſſe furenti.
Sola cares gemitu, ſola inconcuſſa reſiſtis.

Quaque horrent alij, nunquam tua vulnera ſentis:
Sola minis animo tantum ſtipata minaci:
Cætera lenis, & hoc vultu compoſta ſereno,
Quo lacerata malis demulcet corda ruinis
Blanda graui concors in maieſtate Venuſtas.
Talis erat victrix poſitis Tritonia telis:
Sæua giganteos cum demolita furores
Lanas transfixi Patagonis ſanguine tinxit:
Pacatoque ſupercilio deſedit inermis;
Indicens calathis operas, & carmina Muſis.
Sic tibi nunc facilis numeroſum ſpirat Apollo
Indefeſſa canens larga tua munera dextra.
Cui neque diues opum cunctarum plurimus orbis
Suffeciſſe valet: quo tu tibi ſola ſuperſis.
Hinc digreſſus obit ciuilia munia cantu,
Ut memor exacti labentia temporis acta
Cuncta tenes: ut conſiliis, rebuſque gerendis,
Præcipit ancipites felix prudentia caſus:
Ut verax animat cordata ſilentia nutus:
Lactea flexanimam ut ditat facundia linguam.
Seu tua Cecropiis ſplendeſcunt dicta figuris:
Siue audis, vultumque adhibes attenta benignum:
Tum trepidat, pendetque tuo narrator ab ore:
Ut ſoli ſapiat, vulgi ſecurus inanis.
Haud aliam poterat cæleſti e ſemine prolem
Diuo Blanca parens ſperatam diua parenti
Edere: cum magnum, rarum, inuiolabile Fatum
Sidera Bentiuolis Rangonia miſcuit aſtris.
Iuppiter ancipites operoſo examine lances
Excutit: & miratus opus, quod fecerat, auctum:
Vade, ait, o felix anima, atque incognita ſæclis
Præteritis, ſæcliſque modum factura futuris:
Una parem cunctis æquans virtutibus orbem.
Sic ait, & niueo membrorum obducit amictu.

Dat

Dat frontem optatam ſuperis: dat eburnea colla:
Colla, manuſque ambas, anguſtaque pectora, ſolo
Seſe digna Ioue, & nullis exterrita fatis.
Circumſtant cæli Indigetes, magnique Penates.
Inceſſum dat Iuno ſuum, nutumque ſeuerum.
Alma Venus, ſed caſta Venus, nec nota marito,
Et ſibi quam ſimilem tunc eſt ſtupefacta Minerua,
Eſſe ſui ſpeculum, & pignus te fecit amorum.
Talis ab ætherij gremio demiſſa receſſus
Inter tot, mihi ſola graues miſerata labores
Eiectum, exterrem, miſerum, rerum omnium egenum,
Nec vatem ſine te, nec dignum nominis vmbra,
Nec iam me, veteris nec notum Martis honore
Alma foues, pauidumque tuas, bona, ſiſtis ad aras:
Fœmina, vir, Dea: forma, animo, pietate coruſcans.

Margareta Vitellia.

Hactenus aſtrigero fulgentia lumina mundo:
Nunc lucis cane, diua, ducem, ſeu nocte ſilenti
Occupat æthereos ſupremi tramitis ignes
Cynthia, & effundens pleno ſeſe explicat auro:
Seu potius radiis atque ignibus alta coruſcis
Flammeus oſtentat lætis Sol tempora terris.
Nam Phœben præſtare parum eſt. Vitellia Solem
Alma dabit, non hibernis qui noctibus impar
Pallidus extremo deuexus languet ab axe:
Sed qui veris obit genitalia munera, ſed qui
Lentus in Erigone maturis ardet ariſtis.
Aſpice ſiderei leniſſima fulmina vultus:
Sentis te vidiſſe diem: verum aſpice, ſancti,
Si capere & ſi ferre potes modo, pectoris auras:
Hauri animi anguſti rariſſima pignora, linguam,
Sideraque, & Phœben & Phœbum æquare videbis.
Si modo cum radiis ſunt lactea flumina Phœbo:

Qualia nectareo Muſa dictantis ab ore
Excipiunt, formantque nouas Permeſidos vndas.
Olim magna operum in textu ſibi viſa Minerua,
Serica ſuſpiciens auratis plexa figuris,
Obſtupuit, ſeſeque autorem optauit in illis:
Sed magis obſtupuit, patria cum vocis honores
Hauſit, & in mediis audire putauit Athenis
Ora Palæphatios late exinuantia nodos,
Cæteraque in numeris monumenta abſtruſa vetuſtis.
Quare etiam ſacros ſeptena cacumina colles
Numen Romula terra tuum viſura relinquet.
Romanumque forum mirabundique Quirites
Sumittunt faſces & pura munera linguæ.
Sic quoq; quæ neq; magna mouent neq; multa merentur
Ardor agens rapida cæleſtia ſemina mentis
Præcipitatq; vrgetq; tuæ me inuoluere famæ.
Fas modo luce tua tenues animare lituras,
Et terram informem veſtro componere cælo.

IVLII CAESARIS SCALIGERI ANACREONTICA.

AD Petrum Ronſardum.

QVo te carmine, qua prece
Quo pingui Genium thure adeam tuum,
Immenſi ſobolem Ætheris,
Qui Muſis animi prodigus imperas?
O cantus decus aurei
Qui ſolus ſtupidis auribus immines.
O flexus veteres novo
Quos felix ſuperas, nectare condiens
Sublimis fidicen lyra,
Graiis picta notis Celtica temperans:
Qui ſolus ſcatebris tuis
Late Pegaſeos imbuis alueos:
Te ſolo magis ac magis
Implens Caſtalij conſilium chori.
An fruſtra, an trepidus meus
Blandus, ſuauiloquus, dulcis Anacreon,
Ronſarde, ad liquidam chelyn,
Hinc auſit niueis vectus oloribus,
Nunc primùm e tenebris pudens
Sacrum ſtellifero ferre caput polo?
Cuius luce frequens, pari
Illum luce tua flammeus obruis,
Mortes præripiens truces,
In quoſcunque tuus ſpiritus ingruit.

Quis Anacreonta blandum
Mihi quis ſenem elegantem,
Suſcitabit ad choreas
Non elaboratum ad pedem?
Age comites Lyæi
Soluite iugum Camœnis,
Ut amore liberali
Repetamus illa priſca
Concinendi myſteria:
Nec pes cohibeat modos
Qui citatur ad choreas.
Satis inclyti Lyæi eſt
Animus calore vinctus.
Tetrica hinc faceſſe Muſa.
Claudicare mi iucundum,
Titubante greßu fari.
Sat ſeruiuimus, ſed non ſat
Luſimus. ludamus ergo,
Cantillemus, & bibamus,
Baſiemus, baſiemur.
Precio libertas nullo
Venditur. Siquis grauatur,
Nemo tenet hunc, abito.
Numeroſque mollicellos
Flexuoſos hic relinquat:
Talis arcus eſt amoris,
Tale cælum, talis aura.
Famula Chloridos in capillis
Paſithea ventilata
Anfractibus mille mouetur.
Quocunque differtur leuis
Cincinnus, huc ſequemur.
Sequetur cor ſequentes,

Nec fugiet illos nodos:
Sed captum ibi hærebit volens.
Nec dimiſſo abire cura eſt,
Nec ſe reſpicit, aut ſe probat
Niſi quod probatur illi.

Transmarina Venus, dea
Quæ tetricos Opicos latuiſti
Horridos, hirticapillos,
Tauricordes, ore duro,
Veteres iocos recentans,
Sparge Teij venuſta
Seminaria roris.
Indue te in meos verſus
Et oſtende Latio
Quanti Liberum eſſe putes,
Omnia cui ſeruiunt.

Delitias fare Muſa,
Præripe Charonti, præripe prædam,
Lucrifacere, lucro eſt.
Si tu prehendes, quis reprehendet?
Altrinſecus tene tenentem.
Euaſimus: ergo viue mihi,
Ut tibi Dea viuam,
Cum victrice Paſithea:
Qua viuente quis me vincet?

Poſtremum me vides, Dea,
Niſi me, benigna, vides,
O venuſta Paſicompſa:
O beata virgo, cuius
Viuam mortem fert ocellus.
Quid lucri, quod ergo lucri

Dum

Dura teneritate mitem
Contaminare ocellum?
Quid cæleſtis eboris
Nocticoloribus iris
Contenebrare lucem?

Inſuauia multa ſunt
In vita hominum, quia nos
Spes noſtras occidimus,
Lepido victu, lepidis iocis,
Liberali cantione,
Vinula, venuſtilla,
Liberaliore gutto,
Vinulo venuſtulo.
Occidamus occiſores.
Pereat perire volens:
Et qui nos perire vult.

Accipite Bellerophontides
Pro veſtris nitidis aquis
Quibus cum hauſi furorem,
Qui me vigiliis necat,
Tepida nitida puella.
Nam Iouis ignea fulmina
Vigiles incutiunt metus.
At Semeleia fulmina
Somni conciliant moras:
Accipite Bellerophontides
Pro veſtris mea viciſſim
Munera muneribus,
Floreum halantia nectar,
Suauis munera Nyctili,
Quæ feſſulis nobis canendo
Placidam afferunt quietem.

Sopita libamine Muſa eſt
Suauis muneribus Nyctelei
Baribromij choreiſomnicola
Quid agam deſtitutus?
Quis mihi bella carmina
Spirabit? quis dabit iocos?
Quis venuſtulos lepores?
Quis niſi qui ſomno Deam
Depoſuit placido Deus,
Ab ea ſurripiat ſibi
Quos tibi reſtituat numeros?

Sæpe roſam alloquitur
Merula non patiens amans.
Sæpe roſæ comparat
Veris breuis leuitatem.
Mihi ſenticeta veſtra
Quæ ſeris in corde meo,
Exemplar, o cæli decus,
Comparanda ſunt roſetis
Sine flore mordacibus.

Silene quid vacillas
In verſibus politis?
O tene Paſicompſa
Vidit ſuis ocellis:
Obortaque eſt tenebra?
Hæc eadem mihi pedes
Loco mouet canenti,
Quæ dubij titubantis
Inſeſſi quo ſiſtat loco
Mi cordis hauſit auram.

Patere

Patere miſerula animula,
Dea lepidula fieri,
Cum te tranſmoues in eam,
Quæ te ſibi figurat,
Exemplar vnicum Diis
Rerum quas beata ſtupes.

Aureole pes, manus eburnea,
Eburneole pes, manus aurea,
Corallina labra, Zaphirina lumina
Roſella, quibus integram
Non audet, non audebit
Aſpirare igneam lucem.
Verba quibus alta parent,
Ponuntque maria furorem,
Eurusque Notuſque conticeſcunt:
Accipite odoratas aras.
Quas non olidus imbuat hircus:
Non Venerea columba.
Qui meretur illa mortem?
Sed miſerum meum cor,
Quod mauult iſthic perire
Victima deſtinata quam
Hic viuere mecum.

Actutum ocius vndique,
Quas micare vides pruinas,
Diſſoluet luce ſua mea lux.
In rores abibit omnis
Spumigens gemma liquoris.
Inde omnia florere videbis.
Natura quid mirum facit,
Si floſculos florem parit?
Mirum, rigens Neæra

Si nix ſoluit pruinas.

❧ *Libet inſanire dulce,*
Et ſapidum furere furorem,
Curru gemmea voluptatis,
Regina vita quæ cluet,
Captiuas ducere curas.
Manibus poſt terga reuinctis
Illas diſcent ferre catenas,
Libera quibus mentes
Carnificem ſubeunt iugum.
Illæ diſcant vincla ferre,
Quibus alma ſerenitas
Non audet mouere pedes.
Illas diſcant tenebras pati,
Quibus ingenuos amori radios
Opacant nebuloſæ.
Illos diſcant ſtimulos dolere,
Quibus cæleſte hominum genus
Immerito quatefiunt.

Nec texit ætas me grauis
Obiectu aggeris annorum?
Nec me gelu torpidum
Vindicare potuit ſero
Propinqua lux diei?
Quin dulcis Paſicompſa,
Ætate diſpar, animo impotenti,
Proterua vultu, moribus igneis
His quibus me pellit, lactet
Condimentis venuſtatis:
Nec quibus me fugit, fuget?

Naides amnicolæ,

Si

Si vos præceperit æſtus:
Si vos Sirius exanimet:
Quo tenuis obrepat liquor
Satis ad veſtra fluenta
Alia, atque alia, atque alia:
Accipite has lacrymas,
Quas ſua nunc Paſicompſa
Vertit in pluuium fluorem.

Si fatale fuit mihi,
Ut morerer ante mortem:
Cur fatale non item fuit,
Ut viuerem ante vitam?
Sed ſi non valet hoc fato
Fieri, vt ante vitam viuam:
Fortaſſe fiet, & erit
Poſt viuere mortem.

Suſpiria & cymbia ſimul
Indixere mutua bella,
Quæ diuerſa natura fouet.
Suſpirij lacryma eſt parens,
Cymbia parit voluptas.
Quare nemini vtrunque licet,
Ut ſuſpiret, atque bibat.

Æterna facularum coma,
Nitidi poli Quirites,
Fulmina lucis perennis,
Tremulum criſpantia lumen,
Aurei Luciferi greges:
Veſtris qua vadere queam,
Oſtendite viam, ignibus.
Dum condit Panthea ſuos,

Omnis me indiga luminis
Intempeſta premit nox.

Cui paras placidum malum
Subdola Malacca?
Ego vt fidem credam dolum?
Ego vt dolum credam fidem?
In me dolum eſſe, in te fidem?

Siquando placuit mihi
Vri, nec piguit mei.
Ex dolore fuit nata voluptas.
Siquando libuit mihi
Solui & pœnituit mora:
Ex voluptate nati ſunt dolores.
Sic vita precium eſt mori?
Turpis erat Iacchus,
Cupido erat moleſtus.
At acuit vterque Muſam.
Lepido lepore vna duo
Temperat & diluit mala,
Facinuſque imponit, boni
Quod, & expectant ſeueri.

Ardet Sirius, & ſitim
Squallentibus iaculatur comis,
Tremitque vibratus vapor.
Silet æquor, ſilet æther.
Flumina ſiderata ſtupent.
Naides flexipedes,
Fratris comites Lyæi:
Ne iugulate Deum.
Sed nexu coniugij boni
In temporis tyrannum.

Caniculam ſiticuloſam
Coniurate fideles,
Latices laticibus.

Theſaure ſancte vitæ,
Vitæ annuæ valetudo,
Cui comes eſt iuuentus:
Tibi libenſa, tibi tuba, tibi Capia,
Tibi thurea mica pingui
Tabeſcit igne puro.
Sic ipſe benigna ſertum,
Verbena quod plectit tibi.
Morbos procul repelle.
Nec, quæ eſt ſibi ipſa morbus,
Sit duplex morbus ſenectus.
Quatuor auia, quatuor inuia,
Deuia quatuor, obuia quatuor,
Mens, animus, oculi, ſonus.
Quies, fides, pietas, Panthea.
Spes, metus, ira, pax.
Bacchus, Venus, Muſa, Cupido.
Saluete omnes, & omnia,
Miſta dulci, amaro cinno,
Cum lacrymis chorea.

Quis plura præſtitit Deus,
Quam iactauit amens amans?
Quod plura fatum mala,
Quam defleuit mendax amans?
Quæ plura euaſerunt plura
Quam quæ euaſit miſer amans?
Quid fuit omnia, vt fieret nihil,
Quam qui omnia & nihil eſt amans?

Non deſinam, non Iuppiter
Si iratus e cælo tonet.
Non ſi maria refluo
Tartareo de fonte refuſa
Terrarum faciem necent.
Non deſinam, non ſi iubet
Aut Iuppiter, aut Ioue prior,
Quæ vultu ſtupefacit æthera
Rerum domina Panthea.
Non deſinam, non ſi deſinam,
Tunc cum deſinam amare.

Adoleſcentis anni
Soboles, ver coronatum
Redde mi meos ocellos.
Ii in floſculis tenellis
Qui in fronte Paſicompſæ
Calum & pluſquam calum halant,
Herent. miſere miſellum
An memores, an immemores
Ad herum redire negant?

Mihi quis tinnitus aures
Implet, acuit, agitat, ferit?
Quis me nominat? Nearan?
An Lyæus, an Cupido?
An Cypris? an Camœna?
An ſomnus, an chorea?
Eia. quis impetus me
Mihi abſtulit meipſum?
Quone me vertam, quis ſcit?
Qui ſcit, benignè dicat.
Nam ſi cuncti me vocant,
Qui poteſt me ad omnes ire?

Sic ego, ſic alma Cypris:
Ad vnicam Nearam.
In ea nanque ſumus omnes.
Non, inquam, Hera, o non, inquam.
Ibi cæteri eſtis omnes:
Sed ſomnus a vobis abeſt.
Ibine ſomnum capeſſam,
Vbi fulmen igne vaſtat?
Ibi qui ſomnum capeßam,
Inimica vbi quietis?
Ibi ſomnum ergo capeßam:
Niſi ſomnum tu mortem vocas.
Vnde tot ſuſpiria
Si vnus eſt amor, vnus
Metus, deſperatio vna,
Vna Paſicompſa?
Ah miſer, nonne vnus orbis,
Et tot orbium rotatus
Noctis, & vices diei,
Nereuſque refluus?
Verum: at illa in ſe recurrunt.
Ego ad me non redeo.
Præſaga mens olim malorum,
Quæ multa me fefellere,
Inter edera corymbos,
Laureas inter auras,
Ad umbracula myrti:
Non audeas imminentem
Sperare tibi quietem,
Quam ſuis promißam ocellis
Panthea parat in ſinu?

Roſa, viola, lilia, calthula,
Quæ tempora deſignatis?

Laura

Laurea virga, myrtea bacula,
Quas poſcitis vobis manus?
Ciboria, cymbia, Amyſtides,
Quos hauſtus deſtinatis?
Euie, Bromie, capripedes greges,
Vre, quate, rape, trahe, contrucida.
Si quis reſtitat, & negat
Aperire animum, exporgere frontem:
Vibrate pedes, vigeat chorea.
Et iucunda iuuentus.
Cura pereat, & caperata
Fronte ſenectus, ſoboles Megara.

Aperite heus aperite, quis
E veſtrum, iuuenes, Choro
Admittit Bromium volens?
Ferone eum, an me ille fert?
Exeo ne, an ingredior?
Arcana ſane myſtica,
Quæ ſeipſos homines celant.

Si non eſt amor, eſt furor.
Si non eſt amor, horrida eſt
Horrida ruſticitas.
Si eſt amor, eſt voluptas.
Si eſt amor, aurea eſt
Aurea vrbanitas.
Nec in pectus deſcendit,
Cui non libens beatam
Vitam polus propinet.

Redimitum caput aſtris
Attolle virgo Paſicompſa.
Attolle ſimul & diem dici.

Exere iubaris iubar,
Simul ignem, ſimul Æthram, ſimul omnia.
Mihi quid aliunde quæram?
Vel lumen ſerena,
Vel ab auerſa nubiloſa mortes?

Cæleſti me Panthea ſinu
Gelidulum ut foueas ſenem?
Ut facias? non facies fera.
Ut faciam? non equidem volens.
Ex illa glacie quid meo
Aliud quam mors tepor it?

Si tam es lepidulus ſenex,
Quam es gelidulus, & voles
Foueri in Panthea ſinu:
Non es tu glacies, ego fera,
Quæ mitibus oculis Deos
Incendo, & potius quod Diis.
Huc ades o Muſarum caput
Cuius teporem Panthea
Ignis efficiat ignem.

O Paſithea rerum tyranna,
Quid mi puero ſimplici
Luce tua cæco, ferox
Arcum ſurripuiſti, &
Tela, & tela altera faces?
Latrocinium hoc non nouum eſt,
Quæ cælum quatis & domas.
Non ſic tamen abibit.
Iactura mi ſtabit lucro.
Dixit, & cum dicto ſimul
Igneis inſedit ocellis,

Carmiſque

ſtrviſque ſuperciliis.
Atque ait, vno arcu mihi
Tremebat Tellus, omnia.
Quid nunc gemino potens?
Quis geminas ferat faces?
Quis tela numerus aquet?
Quis hoc exhauriat mare?
Nec blanda prece victricem
Fatigare cogat, vt mi
Fabricet aligeras acus.
Cedite maria, cedite cali.
Cedite crepericrepa fulmina.
Periſtis ſi modo aſpiciam vos.
Hac iactans tamen vritur
Ipſe, nec loca qua cœpit,
Nec locorum dubios ignes
Iam pati poteſt. Quique carebat
Arcu, pharetra, facibus, ſagittis,
Nunc tuo opere geminatis
In potiori in fortiori
Se caret opulentia.
Creſcit opus in opere,
Quoties pœnitet amoris:
Ætatis excuſo niues,
Et capitis pruinas.
Adeſt ferox tyrannus,
Atque duplicat ſagittas,
Vt quantum mihi deeſt,
Tantum mihi geminet ignium.

Dum viuimus, amemus,
Canamus, & bibamus.
Qui in glacie fomitem fecit,

Unde Paſicompſa meis
In verſiculis triumphat,
Ultimo graſſante die
E fomite cinerem dabit.

Alibi quære Cupido
Nouum tibi hoſpitium,
Quicum bellus belle cubes.
Nam ſi in glacie hac vltima
Diutius morere,
De facibus actum eſt tuis.

Non abibo, patere, fer me,
Ingrate, tui cadauer:
Nam viuus abſque amore
Viuum eſt ſibi cadauer,
Nec te faces metuunt meæ,
Regnant & in cinere,
Forte quas ſi extinxeris:
Rediuiuas igneis
Rurſus animabit ocellis,
Quæ te adurant, Paſicompſa.

Amœna iuga leniter,
Qua molli porrecta cliuo
Viridi imminetis vmbra:
Dum pacamus Sirium
Rore fontis, rore Bacchi,
Madidis pocillis,
Et conſonat canenti
Garrula lympha ſuſurro:
Noti aridos furores
Arcete peſtilentis.

Florilegulis

Florilegula, mellifica gens,
Rorilegula, melligena cohors,
Quæque Hymetthia thyma,
Quæque Hyblæa dona croci
Veris decora populamini:
Quæritis roſas? lilia quæritis?
Vobis viola, calthula vobis
Ridet: omnia ſic ſimul omnia
Modico gyro conſita Venus habet.
Ne vago murmure ſparſa
Ala fatigate ſuga.
Ne immitis ludibria Cauris
Sitis lenicula puſilla.
Illa videtis lactea colla,
Vitream columellam alabaſtrinam.
Siſtite remigiolum huc veſtrum.
En tibi roſa floriſucula, aliuola
Roſa flammigena, roſa coruſcula,
Quam labiola turgidula pandunt,
Quam corallina lucida
Gemina conſerit coronis.
Inde ſugite, rapite. væ cui
Illa libuerit lingere mella,
Certa turget ille venena,
Quæ me interimunt, nec vbi tango,
Quid tum faciant, ſi quis attigerit.

Pax. date mi qui bibam,
Qui madeat Genius meus
Gelidulus, tremulus, aridulus,
Entheo Phœbi furore,
Ignibus cupidinis.
Qui veteres euerrens focos

Flammam tenuem excitatam
Lenis ventilat ala.

Poteram & debueram
Fortaſſe, ni fallor, amens
Plumbea ſenectute
Aligeros premere amores,
At illi velle me nolunt,
Et circumuolitantes
Placere faciunt mihi,
Quod credidi moleſtum.

Poſt exilia, poſt neces,
Poſt ſeruitium, poſt fugam,
Poſt præcipites minas,
Poſt iras Genij mei,
Anime mi, quid moraris?
Abſiſtere dolori,
Abdicare te querelis,
Deſinere te macerare?
Quin teipſum reſumis?
Atque in gremio Panthea,
In nexibus eius coma
Captiuus illi, tibi triumphas?

Si mi ſana proteruitas
Indicit numeros, neque
Hærentem in manibus ſemel
Deponere lyram licet:
Ah quid me fieret, mihi
Si res de meo amore
Vellent eſſe ſecunda?
Concinniore verſu?
Cupidinem canamus, &

Alium

Almam Cupidinis parentem.
Hæc Gratia decentes
Simul Voluptas, & ſimul
Ades racemifer Lyæus.
Seu vos vocat ſopor, ſeu
Vigil lucerna cum face
Fauet loquacibus ſuſurris.
Vtrinque pulchra, vtrinque
Par fulget aſtris, prouocans
Deos decore Paſicompſa.

Hæc ſparſa legerat Cupido
Et libero dictata paſſu.
Riſit, & ait, ſic eſſe
Meos docui milites.
Vt ordo ſit negligere ordinem.

Dicite, hoc in cymbio
Quot latitant poetæ?
Quot cymbia in hoc poeta?
Quot cymbia hoc in cymbio?
Poeta quot in poeta?
Age cymbio hoc ſodalis
Cymbia excute, & poetas.

Multa ſimul, multa ſeorſum
Queror, iacto, gaudeo, neque
Idem aliis ſum, neque mihi.
Talia ſunt regna Cupidinis.
Ventoſa ſic agit ala
Seque, noſque qua vel volens
Vel timore vagantes.
Nam qui conſilium attribuit ei,
Eget ipſe conſilio.

Marmoreas

Marmoreas pande papillas.
Solidulæ ſtrophio non egent,
Scintillas oculicremas
Excute luminibus.
Aperi conchigenas
E pyropis guttulas.
His captum teneas Dea.
Cætera tege, contege.
Ne captus peream miſer.

Serum mihi eſt diei,
Tibi mane. ros tibi ergo,
Mihi imber ex ocellis.
Tibi flos in rore turget,
Cur ergo fructu carebo?

Nata delitiis benigna
Relinquens querulæ iurgia lyræ
Quæ facio Veneri, & Veneris puero:
Fac mihi delitias Thalia.
His e floribus aureis:
His e floribus omnicoloribus
Apta ſerta meis comis,
Adde laurum. Phœbi laurus eſt.
Iunge myrtum. Veneris myrtus eſt.
Adnecte ederam. edera Liberi eſt.
Cumq́; his puniceas plecte ſimul roſas
Dicata ſerta Gratiis,
Sine quibus inuenuſta Venus.

Audite cæli, quæ loquor.
Audi, titulo parentis
Quæ fundis omnia, Tellus.

Grauium nouans vetuſtum,
Audite, humentia terga
Quod ſecas ſquammigerum pecus.
Audite liquida via,
Quas aligera premit cohors.
Aliquid vtinam veſtri fierem,
Quando melius eſſe mi
Obſuit ab vna puella.

Semel vt concitus œſtro,
Veluti qui Clarias aquas
Ebibere loquaces,
Quo plus canunt, plura volunt,
Vt rota quæ mota ſemel
Per ſeipſam ſuperat gyros,
Seſe fugienſque ſequenſque
Suos in ſe implicat gradus:
Nequeo ſilere quamuis
Inſideat vitifer mihi Deus,
Miſerone anne beato.
Qui de me victor, & victus
In meis malis triumpho.

Saturos iocis lepores,
Madidos mero ſuſurros
Meditamini, Camœnæ.
Age Bacche, Bacche, Baccho,
Thyrſiger femorigena,
Taurifrons, Euan, Bimater,
Eue, tympanocrotale:
Percute me percute.
Nam ſine te Phœbus aret,
Velut arbor abſque liquore.

Decreuerant

Decreuer am nil amplius
Geſtire cum Camœnis.
Iurauer am poſthac nihil
Futurum cum Lyæo,
Horrebam, ſi modo ſemel
Audirem, hic eſt Cupido.
Mi rorulenta prata,
Mi roſida luna, mi niues,
Mi flumina, quanta pater
Oceanus dat, atque accipit:
Fulmina horrida uideri
Opinione ſola.
Arebam, ardebam, urebar.
Valete mi, Thalia.
Abite abhinc, ſorores,
Aiebam. at illa mota
Motis alis abire
Dum fingunt, in me tota
Se celeres inſinuarunt.
Quid agam iam miſellus?
Sic ſarcina hæc ferenda eſt
Seni ſiticuloſo,
Niſi exuam meipſe?
Qui leuicula hæc putabit
Incondito mollia pede:
Si pectore candido facit,
Mecum haud faciens, tamen facit
Si liuore minor facit.
Haud mecum faciens facit,
Secumque ſolus ſentit.
Secum valeat ſibi ergo,
Qui neſcit, quid ſit venuſtas.
Plus ſeminegleƈta placet

Errat

Errore picta blando
Natiua ſinceritas.

Cum me rapuit Bromius,
Cur in Bromio non ero?
Cum me Muſa rapuit ſibi,
Cur non Muſa tenet ſibi?
Cum me lancinat Cupido,
Cur non haurit corda ſibi?
Sed ab illis ſæpe raptus
Sum ſemper in Paſicompſa,
Quia fas illos, Paſicompſe,
Cui venantur imperanti,
Potiori laborare,
Fortiori cedere.

Sat eſſe ſat putabam,
Cum ſemel animum induxi,
Sapere, eſſe deſipere in loco.
Verum, ſemel illud ut ſemel
Occepit ſe inferre, arduum
In me ut continuo furit,
In me perpetuo furit,
Nec pote retrahere pedem,
Nec ſi queam, poſſe velim.

Eſt deſiderij latex
Inopiæ de fonte fluens,
In quo ſtridentia tela
Stringit ferox Cupido,
Scintillantia temperans:
Ibi igneas deponunt
Mulciberi ſtricturas.
Sed fulmineas viciſſim

Flammas.

Flammas capiunt ab illa,
Quæ mortalia corda
Variis fingunt figuris,
Aliis ut alia cordi ſint.
Me lucidum Lyæo
Voluptas, & venuſtas
Placido ſinu Thalia
Molliſſime cubantem
Mulcent, caput reclinant.
Quæ ſomnia potiora ſint,
Quam vulgi vigilia inanes.

Igitur ſopore fracta
Tanquam tuba Gradiui
Hic cymbios vocato.
Me carnifices curæ lacerant:
Inque inquieta vigil
Membra recurſit Amor.
Quid ergo me victum fles,
Si Bacchus victus iacet?
Vis incitata fluminis,
Et pigra vis Bootæ,
Et vis amoris vulnerans,
Et corda vulnerata,
Hæc quatuor non ſentiunt
Nocturna dona ſomni.
Flumen deorſum vergitur;
Circum piger Bootes.
Spargit Cupido vulnera,
Tum corda vulnerantur.
Non dormiente vulnere
Dormire corda poſſint?

Anime fuge, tape te

In quacunque loca velis.
Extra omnia loca ſi velis
Fuge res, fuge teipſum:
Fugere nequis Paſicompſam,
In qua teipſum reliquiſti.

Cum metior animo meo,
Quantum abierit ſpatij,
Et ſecum abſtulerit mei,
Nec quicquam attulerit ſui:
Mens glaciata riget.
Nec mea Paſithea
Quod rigido negamt nutu
Referet in meliora.
Quare, nequid præterea
Tale quicquam eueniat,
Amemus, mea lux.
Et quæ præſens ſimplici
Offert vultu, duplicemus.
Affectus omnia domat.
Quod præ nobis, nos feremus.
Et ſi non erimus, erimus.

Quin canimus, o ſodales?
Quin canendi occaſio
Non abripitur a nobis?
Si non adeſt, illam adeſſe
Vel faciamus vel putemus.
Vel fingamus in cypellis
Sceptra, commoda, gaudia.
Cuncta Baſſareus permutat.

Nectareola baſiola credulus
Olim ſperaui, nec mihi

Detriuit ſpem proterua.
Nunc vbi ſerena vultus
Lux mitior refulſit:
Deſpero. cui credibile ſit?
Atqui ſic habet, & ratio eſt.
Si qua ratio eſt in amore.
Nam ſi prodit ſpes e malo,
E bono cur non ſit metus?

Eodem e ſonte ſurgunt
Metuſque ſpeſque lenta.
Sic Iuppiter, ſed idem
Nunc ridet in ſereno,
Nunc nubibus minatur.
Quam ſatius eſt, quam melius,
Qui ſemper arridet Deus,
Bromius, Vannifer, Euius
Ululocapiterotator,
Hunc ſequi? ſequamur. Ipra-
Tu qui cantharum pro tuba habes,
Pro lancea thyrſo ferox,
Pro galea caliginem meri:
Agite, inite prælium,
In quo ſit victoria ſomni.

Flexanima blandiloquentia,
Quæ ſpiras ab ore Dea:
Perdanima toruituentia,
Qua vibras ab oculis Dea:
Miſereſcite, miſereſcite,
Seu dignus videor, ſiue non.
Me dignum efficiet Dea,
Quæ fecit toties ſuum,
Me nolente: cur volente

Nunc item non faciet ſuum?

Hæc canimus ſodalibus,
Non hiſpidis, inconditis,
Aut ruſticis ineptis.
Cante canentes ergo,
Accinite accinentibus,
Detergite rubiginem
Ex animis verticoſis.
Siſtite, ſiſtite fugaces
Lætitias, iucunditates,
Pellite, pellite reſtitantes
Acidas, aſperas querelas.
Sed canenti materia ſit
Eademque quæ forma, tener
Madidus, mollis Iacchus.

Moribunde Cycne, quid eſt?
Quid id miſer negoti
Tibi fabulæ faceſcunt,
Horrenda iura mortis
Cantu ſonum paciſci?
Quin preuenis canendo
Quod pollicetur æuum,
Non quod minatur orcus?

O cærulo creata ponto,
Salſas ideo lacrymas exigis?
O inſtabili orta elemento,
Ideo quatere fidem licet?
O gelido generata loco,
Cur letiferas ventilas faces?

Parentis officinam ut

Ingreſſus eſt Cupido,
Extinxit illico ignes.
Sic maior in minorem
Graſſata flamma regnat.
Hic loripes moleſte
Ferens, Cyclopas ergo
Inſtent, iubet, caminis,
At puer amara ridens,
Ut ventilauit alas,
Liquata ſunt metalla.
Quæ poſtea Cyclopes
Sine malleo figurant.

Dum cano, bibite ſocij,
Ut canentibus itidem bibam.
Dum cano, canite vos quoque.
Accinite accinenti,
Ut bibentibus adbibam,
Ut bibentes combibamus,
Canenti accinite.

Noua Cytherea, noua,
Depone Panthea velum,
In quod vt tua oſcula libet
Zephyri lenis aura polo,
Seſe infecit ab occiduo
Mollior tremente rore,
Mollior tuis capillis,
Quos motitare veretur,
Ne frontis vaſtet honorem.
En dimouet ſerica texta,
Et te baſiat aduena,
Per tot maris æquora vectus,
Hodie veniens, hodie abiturus.

Me firma fides, & tua
Proximum in terra genitum,
Commendans Genius, nihil.

Tot per maria vectus hæc
Pura ſedulitate
Meretur precium viæ.
Baſiet vtcunque libebit,
Ne ingrata videar bonis.
At te potiora manent,
Unde nec inuideas Deis.

Io triumphe, Io heus,
Quota portio beati
Eſt is muneris, labores?
Age laureate myrte,
Age myrteate laure,
Gemina mihi tempora cingite.
Nondum victoria ſtetit.
In tanta res ſpes pluris eſt.
Qui expectat, ſic potitus eſt.

Tenella germinilla,
Succiplenula puella,
Molle anni ver humani,
Queis mane vita vibrat
Mentis lucem ſerenæ:
Adeſte, vos Cupido
Nitide promus Iuuenta,
Et aurea Voluptas
Inuitat, huc adeſte.
Præſente vere flores,
Præſente ſole lucem
Carpite, ſublegite.

Quid fingitis futurum?
Vbinam eſt præteritum?
An quod non eſt, iuuabit?

Si candida flamma, candida nix,
Cur torrida flamma, frigida nix?
Quid intereſt tua, ſi
Natura curat, vt hoc
Quod ſit ſibi tale, ſic tibi ſit.
Sic ſit ſibi tale, quod tibi ſit?
Sed intereſt tua, quod
Superba Paſicompſa.
Cum candida tibi, candida ſibi,
Tibi flammea ſit, ſibi gelida ſit.

Inflata vela, Erato,
Tumentia vela, Thalia,
Laxa, remitte, molli
Aura dehinc vehendum.
Quid fluctibus iratis,
Et Cypridi ridibunda?
Quid fluctui tumenti,
Æquabilique Iaccho?
Quid inſomni Tethyi,
Et curineca quieti?
Vos o graues cothurni
Ciuilibus theatris.
Apagete lites impias,
Et impiæ belli vices
Cum ſertis & nitidis toris
Mutanda (quis neget?) piis.
Sic hoc iubet Cythere.
Sic imperat Cupido.
Sic ianthina Camœna.

Riſus, iocus, voluptas,
Charitesque cum Lyæo.

Quas vſus tulit olim,
Poſt ætas conſecrauit
Licentias canendi.
Nanos placere iuſſit,
Placere, commendari:
Cur non dehinc futurum eſt,
Ut vſus hæc ferat, quæ
Conſecret poſteritas?

Et lux ſoluetur in tenebras,
Et nox in ſe recurrit
Sic, poſt vices diei.
Et quæ trudit, his hiems cedit
Tempora temporibus.
At mea tempora temporibus tuis
Urgentur vſque & vſque.
Neque eſt quo ſe reducant.

Dic nocturna Hecate,
Siue inter aſtra bicornis
Errare vides amantes.
Siue te triuiorum anceps
Non ancipitem tenet orbita,
Quæ tenet ancipites amantes.
Seu te myrtea ſilua tegit
Imis Elyſiis leui
Populo iura dicentem,
Cui dubij placuere amores:
Ecquid miſerius vides
Aduſto facibus Dei,
Qui pharetra temperat orbem,

Pallidulo, lucifuga amante?

Si cœli continentur amore,
Si matrices omnium
Elementa coaptat amor,
Vt ex amore fiat unum:
Ah ah cur aliis amor
Totus integer ingruens,
A me abeſt dimidio ſui?

Quando non deerit, quod querar;
Nec me afflictum miſer amplius,
Miſcens gaudia lacrymis,
Nexibuſque liber ab his
Incipere cupiam eſſe meus.

Qui miſces animos, puer,
Deprome tela, queis te,
Meque regnes ultus. acri
Stet fixa dolore Paſicompſa,
Quæ ſub tuo fleat iugo.
Nam ſi mei nil te piget,
At regni miſereat tui.

Mala merx putris ſenectus:
Mala res caduca vita:
Fera ſors ruina vitæ:
Fera ſubdoli maligni
Carioſa dona fati:
Quod nos morti destinatos
Mori iubet ante mortem.
Verum Muſa miſereſcens,
Mellitis picta verbis
Solatia tulit mali,

Oblitus miſeriam
Appellatione mitt,
Pellaci blanditia
Viridem canens ſenectam.
Bona Muſa, bona Dea,
Quid teipſa mala noſtra
Hac tegis benignitate?
Quid viriditate pingis
Quod cras & ante cras, mox,
Atrum & aridum eſt futurum?

Olim lepore blando,
Litis verſibus
Candidus Anacreon
Quam pingeret amicus
Deſcripſit Venerem ſuam,
Pariterque ſingulas canens
Deternauit carmina.
At dictaſupprimunt mea
Superantque cogitantes,
Quæ ſunt leuiora dictu,
In diuina Paſicompſa.
Quid ſint cetera, quis curet?
Quare Sueue pictor,
Quare artifex ſupreme,
Pictor optime maxime,
Pinge quod ſcis, quod haud ſcis.
Pinge quod potes, quod haud potes.
Extra aleam manus tua,
Quod nec ſpeculum ipſum poteſt,
Eritque Paſicompſa.

Geminilla papillula.
Eburneola coloſtella,

Lacteola marmorilla,
Acerbicula modo vix modo
Primulum ſororiantes:
Si fiat aliquando tener
Infantulus ut vos ſugat,
Ah ah miſello quid fiet?
Quales ſitis futura,
Qua nunc mihi, qua nunc meis
Tanta incendia funditis.
Venena tot paratis
Bibentibus mortem ſibi
Letifera luminibus.

Defluxerat penna ſagittis
Longo trita miniſterio,
Carioſa ſanguine atro.
Amor flammipuge flammam Dia
Ad pennæ ſubſtituit loca.
Nunc in miſeros vagantur
Gemina peſte tremenda
Utrinque cuſpidata tela.
Sed prima pluſquam cuſpide ſauciant.
Flammata utrinque tela
Plus prima quam cuſpide urunt.

Bene ſit bonis puellis,
Lepidillis bellis puſillis,
Aligerulis Cupidinillis,
Qui tetricas Muſas meas
Vultuoſas, faſtuoſas,
Tubicrepas, odioſas,
Marte diro turgidas
Gelido cruore fœdas,
Melle Attico irroratas

Nectar

Nectare proluerunt.

Here Cupido, hera Venus,
Poſtquam me ſub iugum datis.
Volentem detinetis,
Domitate Paſicompſam:
Ne me veſtrum laceret,
Aut lacerum ſinite abire.
Ut, cum ſuum ſciuerit,
Forte volet miſereri.

Redimere me valebam,
Sed redemptitia mihi
Deerat pecunia.
Volui dedere animum.
At deerrauerat animus.
Obſides ergo obtuli animos.
Riſit proterua Cypris.
Quos, inquit? an fretum?
An qui deſeruerunt?
Nam vtrinque horum habes nihil.
Quod non eſt, quid pignus ſiet?
Reſpondi quoque, non eſſe me
Alterum, alteros valere.
Ubi promoueo nihil:
Accipe pignori fidem, inquam.
Accepit ergo pignus id.
Dedi me protinus in pedes.
Nam qui ſeruem quod non habeo,
Cum tu habeas, nec ſerues?

Candidum Baſſarea
Tulerat utero parens.
Sed fulmine peruſtus

Puniceum

Puniceum colorem
Traxit ab ignibus atris.
Teli nunc etiam triſidi
Spirans grauem furorem
Inſpirat ignis hauſtus.
Furiatque mentis arcem.

Si furor eſt Cupido,
Si furor eſt Lyæus,
Si furor eſt Thalia,
Quoties furor, furor, furor
Amans, bibens, poeta?

Dum Mars ſinu Cytheres
Fotus fouet viciſſim,
Notiſque flammis percitus,
Flammas ciet viciſſim,
Carpenſque carpitur ſatur:
Depoſita galea
Exarmatur clypeo,
Thorace reclinato,
Et lancea repoſta,
Ignei Cupidines
E ſomniferis ſagittis
(Namque omnigenas pharetras gerunt)
Unam in Martis viſcera dirigunt.
Ille illico ſoporem
Atque oculis atque animo capit,
Et capitur ſupinus.
Illi cachinnum tollere:
Suaue ridere mater.
Exultim ludunt, aduolant:
Qualis mellifica cohors
Verno tepore iuuenit.

Humeque

Humeroque in terga tollunt:
Oh oh tolle, tolle oh oh.
Ibi princeps Ioue ſatus,
Solus qui ſigit Deos,
Solus facit poetas,
Inclyti Iouis genus
Collocatur eques ſedens.
Et Paana concinunt.
Bullatum ab enſe truci
Balthe um recingunt.
Quem clypeo currus vice
Nectunt, & intentum humeris
Penniğeris lorum trahunt
Nauticum celeuma canentes
Ut helciarij ſolent.
Quis comparet Bacchi tigres?
Deoidis dracones?
Et Cybeles leones?
Pictas Iunonis aues?
Columbulas Diones?
Apollinisve cycnos?
Quin vt ſellam curulem
In eo galeam reportant.
In qua locus ſublemis
Ridens, ſedens triumphat,
Aſt alij facto agmine
Diſturbare properant.
Illi contra repugnant,
Et volant, & reuolant,
Et conuolant, & ſubuolant.
Plebeia donec victa gens
In thoracem ſubiit.
Unde tecti, qua parte hiat,
Oſculis manuſculiſque

Imitantur

Imitantur lemures.
At illi tum triumphant,
In me vt omnes triumphant.

Ioue genitus Cupido
Venatur egreſſus, leuium
(Ah miſer orbis ah miſer
Quantus tibi furor inſtat)
Fratrum immiſſum inuolantum
Ad communis prædæ lucrum
Trahit igneam cateruam.
Varia turba, laſciua cohors,
Varius color igne tinctus,
Vultus idem, vt fratres decet,
Alius vt alio genitore ſatos.
Sunt hi Vulcania proles
Sine ratione ferox.
It ſatus Atlantiade patre
Furto melior, & dolis.
It Apollinis decora
Soboles meditata carmen:
Zephyrus quoque ſuos ſibi
Ventoſa genuit agmina.
Sunt qui de ſpumarum notis
Nati ſunt ſine patre
Simul cum Erycina matre,
Cum primum genitalibus aquis
Extulit os ſacrum polo.
Nec Martis amplexus fert,
Et inuidioſa Deis
Ambroſia vigilia
Steriles eſſe videntur.
Va quibus incubuit grauis
Tempeſtas hæc rabie ferox.

Hi tum ſimul omnes ſimul
Fratrem comitantur principem.
Hunc Noctua pugnum premit
Illa ſcurra flexicolla.
Hic nictat, mutat, annuit,
Et contra colla flectit,
Et digitulum mordere dat:
Morſumque ſugit ore.
Dein taxitram roſtro incutit.
Uter plus geſticulatur?
Ille filo ſutam gerens
Fert illicem palumbem.
Hic humeris reto habile
Reuocauit a tergo prorſum,
Et plagulis faciem texit
Fratribus mormolyſſans.
Fert viſcum hic, ille arundines,
Ille fiſſili ſtipula
Acanthidem æmulatur.
Modos vibrans, retorquens.
Quales nec ipſe Cerylus,
Nec Terei placidum nefas,
Nec dulcis audet Aedon.
Expeditiores alij
Mænalios fugaces,
Roſeis cataphractos nimbis,
Roſeis loris reuinctos,
Roſeis millis feroces,
Panos munera ſalacis,
Catellos copularunt.
Sonat auium nemus, tremit
Lata pectora Tellus,
Quacunque tulere greſſus,
Quaqua ventilarent alas.

Cognatus ridet Æther
Nouo incitatus œſtro,
Atque in terram refuſus
Implet rerum parentem.
Illis operam ſpemque ſimul
Anteuertit, & ſuperat
Omne preda genus, omne
Ima, ſumma, media
Volentia, nolentia,
Captiua detineri
Poſtquam noluere, volunt.
Nec cælum expers ignium eſt,
Sed ſeipſum promouet,
Ipſumque ſe propagat.
At princeps Ioue genitus
Nec retia, nec catellos,
Nec aliud telorum genus
Meditatur, vt vinctos trahat.
Sed lenia ex radiis fulmina
Cæleſtibus ocellis,
Quos Panthea iaculatur,
Reticulo intercipiens,
Auerſus, ne & ipſe videndo
Miſellus pereat prius,
In me vrget. illa ingruunt
Eamque ferunt inſaniam,
Pro qua non ſapere iam velim.
Eamque mortem oppignerant,
Cuius vice nolim viuere,
Si aliter ſit viuendum mihi.

Fortuna, ſi partes meas
Eadem tam geris atque tuas,
Vt me ludibrio habeat

Tanto

Tenero puella nutu:
Tum ferre me negantem
Non quatis flagello:
Nunquam vices meas me
Per te gerere licebit?
Ut ferre me hæc volentem
Nolim pati flagellum
Neſcire me virum eſſe?

Si ſunt carmina mollia,
Cur durus hæc dictat Amor?
Si durus hæc iubet Amor,
Cur mollicella verba?
An qua imperat Amori
Panthea mollicula
Scintillantibus exerit
Mi nectar ex ocellis,
Quod in meos ocellos,
In corda, verba, cantum
Seſe induens, triumphat?

Domitor puer virorum,
Domitor puer Deorum,
Domitor puer omnium,
Domita tuos rebelles,
Et militantis annos
Permitte o imperator
Dulci ſeneſcere aura.

Cupido, cum manus dedi,
Quas vinculis coercitas
In ſervitutem agebas:
Non tibi ſatius fuit,
Quo te carmine pingerem,

Soluere? permittere
Tibi vacare potas?

O nuntium grauem, meas
Qui nunc percurrit aures,
Ab auribuſque corda.
Panthea me ſupplicem,
Panthea ſupplices preces
Contempſit, & riſit ferox?
Nec me vltus es, o Cupido?
Contemptus es, Cupido,
Et tuis ſterilibus aris
Imponier poſcis honores?
Inultus es Cupido,
Et vis Deus vocari
Sic victus a puella?
Ineptus es Cupido.

Orata me pridem Venus
Emeritum militem
Dono remunerare,
Pete, inquit, vt vis, & feres.
Aio, vt quiete viuam,
Perfunctus tot labores:
Quæ me cura aduſſit vſque adhuc
Vratur vt viciſſim.
Ergo illico vt audiuit
Scelerata nocenſque turba,
Seſe abdidere cordis
In intimos receſſus,
Harum vetera luſtra ferarum.
Tum Venus e capillo
Plexo reticulo feras
Nequicquam latitantes

Implicuit inuolutas.
Atque e nati ſagittis
Compoſitum faſciculum
In his, quas prope habuit, ſibi
Deſtinatis aris
Subdit impoſitas: ſtatim
Ingens flamma reluxit,
Et momento citius
Tum ſcelus id conſumpſit.
Bene tibi ſit flamma vltrix,
Quæ mihi olim trux fuiſti
Ab igneis ſagittis,
Nunc pia quæ fuiſti
Olim letiferis ſagittis
Nunc vltricibus ſagittis.
At vos nocens, dura, fera;
Maleominata turba,
Male conciliata turba,
Quæ me aridum fecſti,
Exuxiſti, ebibiſti,
Oculos canos feciſti,
Oſſa pene denudaſti,
Siqua latitas intus adhuc,
Quæ retia effugeris Dea,
Pari ſupplicio pœna
Par, etſi ſera, manet.
Et ſi qua nunc reperta ſit,
Carnifices protinus mei,
Vrite ignes in ignem.

Cum poculum popoſci,
Nec poculum datur mi
Pro poculo morantem.
Moram ebibi moleſtam.

Cum mi dari popoſci
Aut turturem aut palumbem,
Nec mi datur palumbes,
Moram illico voraui.
Cum Pantheam popoſci,
Nec Panthea ſe mihi dat,
Sed in mora mora eſt ipſa,
Ego non moram hæc voraui,
Sed me mora hæc vorauit.

Cur amo, ſi non audeo?
Cur non audeo, ſi amo?
Amor, & diſſidentia
Ex magnitudine obſtant,
Hæc faſtus, hic decoris.
Exurge dum Cupido.
Et quod facis face ergo,
Ut, quantus es, tantum audeas.
Uterque, tuque, faſtuſque
Eſtis ſoboles decoris,
In me tu vt auolaſti
Reſedit ille in illa.
Adiunge te ergo fratri:
Ibique pene regnes.
Tum fratre ſubdito, mi
Audaciam parabis,
De vtroque tum triumphans.

Quot Amor habet ſagittas,
Tot miſer ego vulnera,
Nec feſſus ille, nec ſatur
Niſi hoc, haud ſaturum eſſe.
Nec ſibi deerit, quin me faciat
Pecudem, canem, capellam.

Poſſum

Poſtquam fecerit leonem,
Omnia vertat, & euertat:
Quæque ademerit, referat verſum
Omnia, niſi meipſum.

Bacchus, Muſa, Cupido,
Tria ſunt diuerſa regna,
Haud tria diuerſa monſtra.
Vnum furiat, vnum infatuat,
Vnum expectorat ipſum pectus.
Vno victus ſe exuit homo.
Qui tribus ego victus?

Rerum viciſsitudo,
Cur in me non ſtatuis vices?
Tu oblita ſemper cedes
Nec releges veſtigia?
Vt, vnde diſceſsum eſt prius,
Dia regna libertatis
Vecordia relegata
Reſipiſcens reuiſam.

Quæ Theſſalis venena
Tibi indicat, Cupido,
Queis cuncta transfigures?
Quin eſt duplex venenum.
Nam priſtina in figura
Nouam induo figuram.
Tamen haud fit iſta quicquam
Acceſſione lucri.
Nam qui eſſe vult vtrunque
Quod ipſe, quodque amata:
Neutrum eſt, neque hæc, neque ipſe.

Soboles genitalis Ætheris
Pelluciduli, turgiduli,
Roſculi, tumiduli, gemmei,
Quales concha globulos parit.
Teretibus tremuli guttulis:
Vobis ſi flamma quoque
Coruſcare queat, mea
Vos ego Paſicompſa
Comparare libens queam.

Imperabam ego olim mihi:
Nunc mi imperat Cupido.
Sed mi imperans Cupido,
Non mi imperat, nec ego mi.
Non ego ſum Cupidini.
Qui ſim illi, ſi non ſum mihi?
Sed vterque Paſicompſa.

Cape fructum amoris, inquit
Mihi Venus renidens.
Et mi oſtendit Paſicompſam.
At qui capiam, quod non capitur,
Nec vult capi, nec capi poteſt?
Non ſat, inquit, eſt videre?
Nam ſol, qui, quam tu, pluris eſt,
Nil plus habet, & ſat habet.

Recita mihi, quot dolores,
Quot ſpes alit, quot reponit
Dia deſperationes
Quæ nes dies, Atropos,
Scribiſque vitæ elenchos.
Sic ego, ſic Dea, quæ net dies.

Qui

Qui in te ſunt vacordia
Tuique obliuiones,
Qui (va) Deo relicto
Tibi ſtulte fabricas Deos.

Animaduerſo furore,
Quoties memet reprendo,
Toties reprendo iuſtas
Statim reprenſiones.
Nec mi mora fit vlla,
Quin ſuprme deſipere auſim.

Comitatus, imperium, loci
Prerogatiua, cultus,
Soboles ambitionis,
Abite quo vocat vos
Ampuloſa ſtultitia.
Aurea mediocritas
Oſtentat vberes ſinus.
Unde ſi licet receſsim,
Alorſum nec amouere,
Vitam velim ſolutam,
Qua diues ſibi eligit,
Curas iugulare, Muſa
Pauperis in gremio.

Nec morte nec vita queam
Placare durum amorem.
Nam vita fulguritis
Ægreſcit in medullis,
Nec tamen recedit ille.
Ergone mors ſupereſt?
At nonne morte peior eſt
Mors a ſeipſo abire?

Illa moriar morte aliis.
A ſe hac morior mihi ipſi.
Nec tamen recedit ille.

Regina Calliope
Frange citharam canentis,
Citharam ut reparet Neæra.
Et tu florens Thalia
Aufer numeros canentis,
Ut det numeros Neæra.
Et tu lenis Erato
Lacera animum canentis,
Animum ut integret Neæra.
Et tu ferox Cupido
Ure ſpiritum canentis,
Ut refrigeret Neæra.
Nam ſi quæcunque velle vos.
Pro me intellexit, omnia
In aduerſum retorquet.
Ut contra vos mihi ægre ſit.
Contra vos mi faciet bene.

Nonne hæc dies ſerena?
Cur nubilus animus mihi?
Natura ſi contraria hac,
Cur nubilum nubilum mihi?
An ſol communis aliis,
Communis haud item mihi?
Sed Dia Sol ſolus mihi
Fert nubilum & ſerenum?

Quam metuo, ne hæ pruinæ
Quibus albicat capillus,
Irrfidant verſiculis:

Et

Et fruſtra in his flores quæram.
Sunt tamen & hiemi
Sui flores, ſuus nitor
In pinguibus racemis,
Propter aquas gelidas,
Pater quas Renus patri
Vitreo vitrêus Iaccho
Hieme ſubeunte propinat.
Quare in verſiculis meis
Si vinea non floret ver:
In turgidis niteſcit.
Autumnus hic racemis,
Cum lucido Lyæo,
Et fratribus Lyæi.

Tenelle ros iuuencularum:
Roſa candida: ſuaue lilium conuallium:
Aura matutina cœli,
Siticuloſas Sirio ſiccante lacunas:
Pruina ſæuientis anni:
Inamabilis adamabili ſpina in roſa:
Floſculis Nemeæus Auſter:
Flammis anhelo Sirij cor acre cordi:
Age te explica, atque oſtende nobis,
Vtrum eße vis, vtrum eſſe non vis,
Aut te exue, aut nos exue.

Limen alterius vitæ,
Quæ mox mihi paratur,
Salue, nec ignaro tui
Nec trepido obrepis mihi.
Non me tamen, quaſi via
Decurſo ſpatio, puta
Ad te aduentare ſenem.

In me tener Cupido
Securus audacter tui
Renouat mihi iuuentam,
Quæ ſpirat in Paſithea.

Concinniore verſu
Hodie canere volebam.
Cupidinemque inuolabam,
Quem pedibus aſtringerem.
Meu' pedicis? ait ille.
Haud facies, hoc Martis eſt
Sub rete cum matre ſimul,
Ut inter heroas ſuos
Vinciatur a poetis.
Mihi fruſtra non data alæ.
Abeo, dixit, & auolat.
Et me, meoſque verſus
In libero furore,
Venuſtulo furore,
Nulla religione
Vel pedum, vel carminum
Sic liberos reliquit.

Poſtquam Iouis iuſſu mea
Stamina neceſſitas
Prodiderat Atropo ſecunda:
Almum Capitolium,
Quod vegetum Anacreontis
Lepidi caput reclinat,
In Elyſiis viretis
Me excipiet ſenſibus integrum,
Cum Muſis & Marte fero,
Multiplicique Phœbo carum,
Nec inuiſum Gratiis,

Et

Et militem Cupidinis,
Lenis comitem Lyæi,
Blandaque Voluptatis,
Sobria quam parit Venuſtas,
Edera, myrto, lauru, Iouis
Eſculo coronatum,
Fratre ſeruato patreque,
Et aquila recepta
Ad Cadmias ruinas,
Alcida Iouis æmulum
In literarum monſtris,
Populo redimitum.
Nouo clarum triumpho
Beabit æterno bono.

IVL.

IVLII CAESARIS SCA-LIGERI LACRYMÆ.

AD

Diuam Conſtantiam Rangoniam.

NE mecum, Dea, quod nitidi decus ardet o-
Cui ſe ſidereæ ſuppoſuere faces, (lympi,
Ne corrumpe graui cæleſtia lumina fletu.
Qui poterũt damna hæc poſt reparare Dei?
Me ſine perpetuis damnare hæc fletibus ora:
Conuenit vt ſors hæc ſortibus vna meis:
Quo non pulſus ego: quid non perpeſſus? vbi non
Extant excidij iam monumenta mei?
Ipſi qui fuerant, qui ſunt mihi pœna receſſus,
Fuderunt lacrymas in mea vota loci.
Tu quoque diuini poſt impia fata mariti:
Impia quæ poterant tollere ab orbe Deos:
Alpigenas profugo ſuperans pede protinus arces,
(Barbaricas te iſto pectore ferre niues?)
Inſolito domitans infamia fata labore,
Fortunam aggreſſa es velle docere, quid eſt.
Vidit & inuentis ſummiſit genua latebris:
Ceſſit, vt aſpectus horruit illa tuos.
Illa tuos, quibus ipſa tamen nitidum æthera mulces:
Atque refers patrij ſidera magna poli.
Vt quanta eſt in magnanimo Conſtantia vultu:
Seſe agitet tanta Fors tremefacta fuga.

Abſint

Abſtineas igitur. ſatis eſt, me audire gementem,
Si me audire voles, lacrymarius erit.

Cauſſæ luctus, amiſſæ ſedes auitæ.

Æternæ lacrymæ, memoriſq; infamia luctus,
Triſtia flebilibus murmura fuſa notis,
Et miſeri accentus, & lamentabile carmen,
Et grauia ad viduos verba ululata rogos:
Vos fletu humentes vittæ, crineſque ſoluti:
Tu materne graui vulnere fixe dolor:
Ite huc in miſeros numeros, diuiſque ſiniſtris
Dicite inornata carmen inane lyra.
Quod neque deprenſus viridi ſub rupe viator,
Raptave de dura matre puella legat.
Cui nec odoratus tædarum luceat ordo:
Neve tener pellens agmina thyrſus agat.
Sed qui funeribus miſeri torquentur acutis:
Quique fera dominam compede ſtringit humum:
Ille ego, cui rigido tam blandum luſit Apollo,
Quem fouit patrio Martia flamma ſinu.
Ah quem nulla vnquam docuit fortuna timere,
Nulla leuem facili ſuſtulit aura gradu,
Diſtrahor in vario populantes vulnere curas:
Ah ſatis, ah nimium, ſi niſi cura fuit.
Aſt ego perpetuo mortis damnatus amore,
Heu tamen auerſo quem fugit illa pede,
Et primo tenuis fraudatus flore iuuentæ,
Ante etiam vitæ cognita dona cadam?
Sic dira æternos intentant omnia luctus:
Sic ego ſum rapido raptus ab hoſte mihi.
Communemque lupiſque, auibuſque ad retia captis
Cœli hauſtum patrij turba cruenta negat.
Quippe ego ſum noſtri viuum hoc in funere funus:
Exercetque alio mors ſua iura gradu.

Cum

Cum memini, quantorum acies effuſa malorum
Fixerit in miſeros ſpicula dira Lares.
Euerſique Deum manibuſque iraque Penates
Nil præbent reliquum, quam mihi flere diu.
Qualis vbi pallens propter cita flumina paſtor,
Sub ſtabulis numerum dum ſtudet eſſe ſuum:
Aliris afflatus crudeli fulminis igni,
Attonitum neſcit qua ferat inde caput.
Sæpe ego Barbaricæ nigris in rupibus vmbræ,
Illa fouens curæ ſemina dira meæ,
Qua patri Eridano fontes rumpuntur, & vdis
Turbat inexpletum pinguia culta vadis:
Aſpectans ſacrum laticem, rex optime, dixi,
Rex fluuiorum, Italæ rexque paterque, plagæ,
Ecquid, vbi ad veteres torques tua flumina ripas,
Qua rapidis Atheſis arua fatigat aquis:
Has tecum lacrymas, æterni elementa doloris,
Reſtituis patrio triſtia dona ſolo?
Sic ego: ſic pleno decurrere grandior alueo,
Undaque ſic precibus viſa fauere meis.
Unda fauet, verſoſque oculos in flumina, fluxu
Perpetuo ſimilis, quos imitetur, habet.
At tu, qui ad luctum placidus leuia otia vertis:
Quem iuuat his miſeris læta necare modis:
Iuro tibi Geniumque tuum, cinereſque meorum:
(Nam quid ad auerſos ſint mea verba Deos?)
Iuro tibi infami damnata hæc lumina fletu:
Ut morerer, me etiam hac commeruiſſe manu.
Non licuit. Verum hoc munus ne crede Deorum:
Qui mea non vna funera morte volunt.

In Alpibus æger Apollinem & Aeſculap. alloquitur.

Magne, minorq; Dei: quanquam mihi magnus vterq;
Magne pater, ſolo ſed patre nate minor:

Magne pater. medicas ſi rite ſacrauimus aras:
Si colui præſens altera ſacra puer:
Aſpice me, miſerum, extorrem, rerum omnium egenum:
Quem tenet ignoto barbara terra ſinu.
Aſpice me dulcis linquentem luminis hauſtus:
Cuius adhuc nullus pectore guſtus ineſt.
Quique bonis infans caruit miſer exul auitis:
Quique tuli duri vulnera ſeruitij:
Nulla cui mœſto ridens Aurora reluxit:
Nulla cui faciles condidit hora Deos:
Quem dum genitor fraudauit lumine, diro
Funere, quem diro funere diua parens.
Saltem non potuit ſera ventura ſenecta
Præterita exoriens ſpes releuare mala?
At me perpetuus crudeliter obſidet æſtus.
Nec maior Sicula eſt ignibus Ætna meis.
Accipe quas triſtes expugnat Sirius vmbras:
Quæ ſteriles rapidus Cancer hiulcat agros:
Aut in deſertis Lybies, vbi letifer atros
Per populos ſiccis Auſter anhelat equis:
Et quacunque graui pariter quocunque ſub orbe
Feruida languentem colligit hora ſitim:
Illa ſitis, ſitis illa leues mihi condiet hauſtus.
Sic miſer in medijs ardeo merſus aquis.
Ecce igitur miſero facilis ſuccurrit Apollo,
Et defert gelido gramine lætus opem.
Vos ego fatales ſucci, vos gramen adoro:
Viuificus veſtro caule ſuperbit honos.
Vnde mihi licuit fugientem ducere vitam:
Funeraque extructis tollere fulta rogis.
Voſne ab Hyperboreis ſpirauit Cynthius auris?
Voſne ſub Odryſio paſtor habet nemore?
Voſne ab Acidaliis miſit Venus aurea campis?
Aut Paphio facilis fonte rigauit Amor?

Qui

Qui mihi conceptos in morem fulminis æſtus,
Iuſsiſtiſque atris ignibus ire faces?
Non Venus, aut tanto ſtatuit Puer ales honore.
Ah quantum flammarum illa, vel ille trahunt.
Unde igitur? Pholoes glacialia pectora noſco.
Unde fuit toties mors mihi, vita venit.

Angela Paulina accepto falſo nuntio e clade Rauennati de mea morte, venenum hauſit.

Me miſerum. quid enim? mihi poſt mea fata ſuperſtes?
Te mihi defuncta, Lesbia, viuus ero?
Tecum una noſtri perierunt, Lesbia, ſenſus:
Et ſedet exangui triſtis in ore dolor.
Non mea feſtiuo titubant veſtigia Baccho:
Ni grave nocturnos decipit umbra pedes.
Quæ veniam petere, & faciles quæ frangere rixas
Lingua, nec ad luſus iam tibi viſa rudis,
Inque tuum mihi te ſoleta appellare furorem,
Iuſsibus heu quoties facta diſerta tuis,
Nunc miſera in luctus, ac verba vocantia mortem
Soluitur, & truncos integrat atra modos.
Tantum neſcio quæ, poſito ſub nocte ſilenti
Quæ referam tumulo carmina, garrit Amor.
Nec iuuat inſuauis lacrymato potus ab imbri.
O pereant oculis pocula dira meis:
Pocula, quæ noſtram potuiſtis perdere vitam:
Pocula tartareis annumeranda malis.
Tecum una noſtros hauſiſti, Lesbia, ſenſus.
Nunc ego ſum toto corpore truncus iners.
Nec tibi iuratis oculis miſer utor: at illi
Sunt tantum lacrymis ianua facta meis.
Crudeles diui; ſi tam didiciſtis amare,
Et ſiquid modo ſunt; quid niſi turba nocens?

At

At tu, perfida, ſpes potuiſti fallere noſtras?
At ſine me tibi mors, Lesbia, grata fuit?
Vobis inuideo, manes: vos noſtra videtis
Pectora, vos roſeis ora relicta notis.
Vobis illa meos forſan nunc narrat amores:
Signaque ſub tacitas dicit operta fores.
Irrita tum blandos inter conuicia luſus:
Quaque facit nimio nox ſuperata mero.
Abſentem externis vt me quæſiſſet in oris
Audax infida freta puella rate.
Ah mecum vt foret, ah tantum exhauſiſſe viarum?
Quid fuit hoc? patrio quam procul illa ſolo eſt?
Adria non potuit trucibus violentus arenis,
Me miſerum Stygia diuidit amnis aqua.
Heu quoties animo ſubeunt molliſſima rerum
Tempora, & ignigeno pectora victa Deo:
Tunc tua me ante oculos, tua Lesbia oberrat imago:
Menſque ſtupet rigidis non bene mixta malis.
Te ne ego conſpicio funeſtis, lectule, tædis?
Te ne pati his poſſum cernere luminibus?
Luminibus: quæ poſtquam illum videre nitorem,
Cernere iam poſthac digna fuere nihil.
Aſt vbi poſt ſomno reparanti clauſtra laborum
Cedit peruigili cura ſoluta pede:
Robora ſideream nutant cum feſſa quietem:
Cum ſopor in tepidis frondibus vrget aues:
Te mihi tum feris nox votis atra reducit:
Vmbraque crudeli mota dolore, fauet.
Sola mihi propriis tenebras miſerata tenebris,
Perſimilis noſtris conuenit apta malis:
Te teneo, rogitoque: venis mea, Lesbia? viuis?
Et pia iam lacrymas audiit vnda meas?
Tunc hæres, fixoque petis mea lumina vultu:
Sauciaque incerto fluctuat ore fides.

Mox Aurora rotis nigrantes verberat auras
Et fugat amplexus inuida diua tuos.
Exurgens auidos moneo, per ſtrata lacertos:
Hei mihi pullatis ſtrata maligna iocis.
Et bene quæ luſus ſeruant veſtigia noſtri,
Implentur lacrymis humida facta meis.
Quodque meo nunquam ſaturantur perdita fletu:
Quam commune ſua cum domina illud habent?
Ah tum quam vanis tabeſcunt pectora curis:
Nec potis eſt infans addere verba dolor.
At quæ finis erit lacrymis? quæ cauſa doloris?
Mors fuit, hac ea me morte leuare poteſt.
Mors mala, mors, ah mors raptarum infamia rerum,
Sat mihi, nec toto me bene tange pede.
Sic ſum ego nuda mei, nil præter nomen, imago:
Quod melius de me eſt, Lesbia noſtra rapit.
Extinxti te, meque ſimul, mea Lesbia. Verum
Is miſer eſt, iterum qui periiſſe poteſt.

Ad Aequiçolam.

Maxime vir, geminas cui circum tempora laurus
Purpurea facilis nectit Apollo manu:
Æquicola Aonidum decus, acceptiſſime rerum
Numinibus veſtris, numinibuſque meis:
Quid faciam miſer? aut mea quo mœſtiſſima vertam
Pectora, perpetuis nubila facta malis?
Quam non fauſta ſacra hunc fixi veſtigia terra.
Irrita ſic lento me coquit igne mora.
Quoſque mille inſtitui numeros, diuiſque ſiniſtris,
Nunc etiam leuis edimus auſpiciis.
Exulis huc animum primum detruſit Apollo:
Nec minus hos ideo non probat ille modos.
Vix dum etiam attigeram maturi luminis oras
Præludit teneros cum pia barba dies:

Excidunt

Excidimus patriis rebus. Patriane relicta
Mitis ego in primo vertere flore ſolum?
Mitis ego? & longa confectum ætate parentem
Mecum deſertas vidimus ire vias?
Ah quantum illius tangebant fata, nec vltra
Metibat caſu funera noſtra rudi:
Tantum alios merito moueant mea fata parentes:
Teque, Mari, imprimis qui potes eſſe pater.
Qui pater es vatum: dextris qui carmina Muſis:
Atque pares fauſto condis amore iocos.
Te ſine, quæ aduerſo Parnaſia numina Phœbo
Concipere in duro contigit exilio,
Nequicquam domina moueant cæleſtis acumen.
Haud ita me facili lumine fata vident.
Sed male diuerſo cœpi cum tempore veſtras
Ah puer incautus ſolicitare Deas:
Nunc quoque ſentio quam non ſpiret numen amicum.
Fortunæ referunt ſemina prima ſuæ.
Aſpice: cæruleo ſiccat dum rore capillos,
Pellit & obliquo limina ſalſa pede.
Vos obſeruantem iam me videt altera Phœbe
Dum redeat voti meta ſuprema mei.
Mantoi colles & collibus addita ſanctis
Numina Ateſtinis conſociata Deis:
Tuque tuo pater Andino cum flumine: per quem
Tollit odoratum Roma ſub aſtra caput:
O ſi vos quicquam vatum nunc pectora tangunt:
O ego ſic aliquem ſi vocor ad numerum:
Dicite me Mario deſertam ducere vitam:
Dum fera præcipiti ſpes quatit ora metu.
Ille poteſt animum dictis firmare cadentem:
Languidaque humana corda leuare manu.
Hoc ſatis eſt, dicat: per me mitiſſima fiet,
Atque volens veniet in tua vota Dea.

Ad Claudium Philomuſum.

Quos mihi diuinos, Philomuſe, oſtendis honores:
Quoſque adeat tepidos victima ſancta focos:
Verte, nouos quibus arriſit Fortuna triumphos,
Et patet ad dominos ſemita certa Deos.
Heu, heu, me patrij miſerum iactura ſepulcri,
Me Genius, veterum me decora alta patrum,
Amiſſum imperium, & clari mihi nominis vſus,
Quique trahit magnos ordo ſuperbus auos,
Æternum, Philomuſe, iubent lugere, nec inter
Candida viuendi munera luce frui.
Huc adeo mihi iam redijt res omnis: vt ipſe,
Quam quod ſum, quiduis eſſe magis cupiam.
Aſpice me, qui cuncta vides, cui dextra potenti
Mortaleis ſtrepero territat igne minas,
Iuppiter, & Iouis o ſoboles Rhamnuſia virgo,
Vindice quæ conſtans numine cuncta quatis.
Humanos tu ſola Deum miſerata tumultus
Diceris obliquas corrigere vna vices:
Et tumidos hominum vita componere fluctus,
Et premere elati turbida facta animi.
Si quid ab antiquo mihi ſanguine degener, vlla
Turpaui puras conſcius arte manus:
Nec mea nobilitas veteri ſplendore refulſit:
Auerſos etiam par ſit habere Deos:
Atque pati merear miſeranda turpia vitæ
Tædia, morſque auido ſurda ſit vna mihi.
Atque pater tumidis Atheſis animoſus ab vndis
Flumina barbarico ſacra miniſtret equo.
Flumina Scaligeris libata Penatibus, olim
Flumina regnato dantia iura Pado.
At ſi magnanimos antiquæ lucis honores
In me etiam oſtendunt fortia facta Deis:

Ignotum, extorrem, miſerum, rerum omnium egenum
Exute ab extremi puluere, diua, ſoli:
Sedibus & me redde prioribus: vnde tepenti
Sanguine pura tuos imbuat agna focos.
Triſtia ſin veteris renouas fomenta ruinæ:
Nec patet ad priſcos orbita nota Lares:
Ah me animum, quo me ſupremi munere luctus
Expleam inornato carmine, diua, nega.
Cætera magniloqui poſſunt quæ ferre Quirites,
Et Clarij numeris plenius ire ducis:
Hic vos detineat facundus Claudius. At me
Æternis lacrymis nil niſi flere iuuat.

Ad Maturinum Almandinum.

Quid me iterum amiſſa reuocas ad crimina laudis?
Quid me iterum ad cultæ fœdera rupta lyræ
Almandine? quid a veri me luminis hauſtu
Ad lenia, & tenuis pondera nulla ioci?
Non atris ea conueniunt commercia curis:
Libera quæ grauibus pectora preſſa malis
Oſtendunt diuis crudelibus. O mea fata,
O patris, o patriæ funera dira meæ.
Nunquam ego te poſthac viſam clare orbis ocelle?
Atque oculo ſiquid clarius eſſe poteſt?
Magnanima reginæ plaga, quæ ſceptra potentis
Imperij, & duris hoſtibus vna metum
Ingeminas: quæ priſca nouo tua frena tumultu.
O veteres orbi numina ſancta Lares,
Nunquam ego vos poſthac fumanti latus acerra
Inque dapes, tepidos inque vocabo ſinus?
Nunquid inultus, in externis inglorius oris
Hoſpes inhumana contumulabor humo?
Spes ego qui veterum miſer oſtentabar auorum,
Recturus valida fortia regna manu,

Exul agor: nec certa ſalus ſuper vlla pericli,
  Nulla (ah fatorum crimina) certa ſalus.
O vexilla, & inundantes o ſanguine campi,
  Arida quos clari nominis oſſa tegunt:
Huc me tranſmiſiſtis? At hæc inuicta probata eſt
  Dextera, vt & toto corpore victa foret?
Sancte, Deum atque hominum cuſtos, ac preſes Apollo,
  Clare lyra, ac medica clarior artis ope:
Totne ego peſtiferi ſuperare pericula cœli:
  Addat vt ingratos Parca rogata dies?
Scilicet in thalamis, & fœmineo vlulatu
  Præſtat luctifici funeris ire viam?
At mihi quærenti pulchram per vulnera mortem,
  Vulnera, quæ quondam plurima dura tuli:
Non licuiſſe acta clariſſima præmia vitæ:
  Et patrij vere nomina ferre viri?
Hoc eſt, illuſiſſe modis, Fortuna, ſuperbis.
  Hoc eſt, de patria, ſæua, fugaſſe domo.
Sic nunc ignotis miſeri conſedimus oris:
  Si tamen ire, redire, ipſa ſedere vocat.
Sancte Canis, Canis & ſoboles mea numina manes,
  Vix capiunt magni quos pia regna poli:
Si veras animi moles temeraria virtus
  Extulit, & vobis nomina digna tuli:
Accipe me iam. hauſi veſtro qui munere lucem,
  Iam pudor eſt, ſine te, me ſine, luce frui.

Ad Io. Proliachum Burdeg. Senat. F.

O decus extremus ingens vbi flexibus æquor
  Audit honorata iura ſuprema plaga:
Quas tibi, victuro meritas pro carmine laudes,
  Quæve feram numeris munera digna tuis?
Dum mihi diuinos vltro decernis honores:
  Diuinis ingens fis Deus ipſe modis.

At me crudelis deflentem facta puella,
Atque amiſſa animi pignora certa mei,
Improbus huc veſtra luctus ſubducit ab aure,
Pallidaque incertis obſidet ora notis.
Per tibi ego, tibi ſidereos mea ſidera ocellos,
Per qui oculos oculis impoſuere meis:
Iurato miſere quicquam ſi credis amanti,
Nec tollunt facilem verba vetuſta fidem:
Iuro miſer, nihil antiqui mihi luminis vſus,
Munera nec mentis, quæ prius, vlla ſuper.
Heu quoties digitos Muſarum admouimus aris?
Mollis vbi argutos ventilat aura ſonos:
Durus Amor toties ſubit importunus, & imis
Oſſibus infeſtas induit igne faces.
Humida quæ vacuos fumans Aquitania campos
Explicat, Hiſpanis addita regna iugis:
Qua vagus aurifero flexu Garumna ſuperbit,
Et pinguem innumero gurgite ſulcat humum:
Perque truces ſequitur populos: perque inuia montis
Monſtra, peregrinis clara cadaueribus.
Ille ſubalpinis conceptos collibus amnes,
Noſtra vbi iam tenuit ſubdita colla iugo,
Liquit: vt ignoti fugientem ad limina mundi
Deprenſa extremo frenet in orbe fuga.
Dumque ſibi excelſam ſpeculatur callidus arcem,
Unde ferat cordi ſpicula dira meo:
Illis ſidereis, illis inſedit ocellis,
Qui in me vni domini pondera iuris habent.
Inde mihi horrendas irati fulminis iras,
Et reducis patior vulnera ſæua necis.
Inde ſerenatæ lætos mihi frontis honores,
Luminaque æſtiuo lucidiora die,
Amiſſumque animum, & vitæ hoc ſpirabile lumen,
Sentio, & intactæ gaudia plena moræ.

Aſpicis, vt primo iubaris ſurgentis ab ortu,
Cùm fugiunt roſeum pallidi caſtra diem,
Rettulit excelſo Venerem mea Nauia vultu?
Tam ſimilis iam iam non ſit vt illa ſibi?
Ut vera inceſſu fulget Dea? iamque loquente
Mobilis excluſo conticet aura Noto?
Explicet aureolos per eburnea colla decores:
Eheu heu animi vincula certa mei:
Non iam ſol cælo miſer aurigatur aperto:
Quærit & ignotas ille pudore vias.
Seu placet auguſto mea tollere nubila riſu.
(Ah quæ votini ſemina rara boni)
Differor: atque imis penitus liquefacta medullis,
Attonito rigidus concutit oſſa tremor.
At vbi conuerſo taciturna Proternia vultu
Pallida luminibus vulnerat ora ſuis:
Ut vetus antiquis radicibus eruta pinus,
Ardua montani gloria pinus agri,
Illa procelloſi furiis obnoxia Cauri
Concidit, & vaſto ſternitur icta ſolo:
Sic miſera, & toties validis iactata ruinis
Mens iacet, excita & fluctuat in lacryma.
Quique Deoſque, homineſque ferox, qui durus honores,
Quique minas audax, quique ſuperbus opes
Sperno, puellaris patior quæ iura triumphi?
Quæve catenato pondera dira pede?
Nec volo poſſe meos, nec poſſum velle lacertos
Captiua excutere fortia vincla manu.
Quod te, per Genij decora, atque inſignia veſtri,
Cui nitidus multo nomine venit honos:
Conſolare amentem animi: atque opis omnis inanem
Excita in antiqui priſtina iura mei.
Tu potes Aonio voces animare lepore,
Languidaque altiloquis tollere verba modis.

Et trahere in varios diſcordia pectora caſus:
Demereque, aut leuibus addere rebus opem.
Me tibi redde, mihi me redde: nec ipſe periclo,
Quæ tua ſunt, & erunt, mitte perire tuo.

Carolum a Longauilla, qui ad Ticinum periit, deflet ſub perſona Franciſci regis.

Flos hominum, flos idem hominum, ſobóleſque Deorum:
Dignaque magnanimo dextra ſuperba Ioue:
Quæ voci via prima graui laxata dolore
Excipiet fletus murmura trunca mei?
At non & molles lacrymæ, fractæve querelæ:
Quæque gemit viduis virgo relicta rogis,
Lugebunt validum Gallorum gentis honorem:
Hunc animus luctum non capit ille tuus.
Magna, atque innumeris anima expectata triumphis,
Veracis ſemper vincere vita fuit:
Quam nunc nobilibus commiſtam exercitus vmbris
Hoc licet hoſtili viderit orbe mori:
Viciſti: & victæ rigidis ceruicibus Alpes,
Et rapido ceſſit hoſtica terra pedi.
Nobile nec viridi ſpoliatum lumine pectus
Fudit ad hoſtiles verba, preceſque manus.
Armaque tam raris vni tibi debita fatis,
Hoſtibus haud vnquam clara trophæa dabunt.
Fortes exuuiæ, æterni triſtiſſima planctus
Pignora, & ignoto robore Martis onus,
Quid fueras, vbi, cum ſic ſunt in corpore tanto,
Atque animo totidem vulnera facta meo?
Nigra dies, quæ ſæua diem, lucemque retexit,
Magnorum vt caderet luxque, dieſque ducum:
Auſa nefas immane, quibus caput extulit oris?
Quonam pallentes duxit ab orbe rotas?

Tene ſub horrificis aluit fera turba tenebris,
Cui tetricum curuo palpitat angue caput,
Vt ducis vnius duro ſub vulnere cuncta
Tentares mœſtis perdita caſtra notis?
Nonne vides quanto mœrentia turbida luctu
Depoſcant numerum Martia ſigna ſuum?
Et nunc regna Italis toties exercita fatis,
Sueta Deum varias ſolicitare vices,
Amiſſo ancipitis tam certo fulgure belli:
Quanto oculis nunc ſunt viſa minora meis?
Cum noſtros Fortuna animos defixit in vrnam:
Atque pari certant damna, decuſque modo:
Quam tibi nunc memori ſumus magna vrna ſepulchri
Quam magni pugnax agminis inſtar habes.
Quæ validum patriis momentum Martis in armis,
Miſtaque terribili vulnera dura tuba,
Terroremque Italum, ac Reni: qua parua minacem
Inuicti molem principis vna tegis.
Cum ſatis hæc: tecum tamen & viuentia corda
Regia perpetuo condis; habeſque loco.

In Symonis Thomæ medici præſtantiſsimi obitum.

Vnde mihi dolor, & lacrymæ mortalia tentant
Pectora, & infauſto lumina rore premunt:
Inde ſimul cur & pietas diuina canentum,
Non poterit ſacris corda ciere modis?
Hoc potius decuit: neque enim labentia rerum
Semina flebilibus ſunt reparanda notis.
Nec miſer infami luctus renouatus ab æſtu,
Inſano aut lacrymas æſtus amore nouans
Debet honorati producere funeris auram.
Lugeat extinctos mortua turba ſuos.

Vivit adhuc Thomas de morte trophæa relinquens,
Haud moritur, ſolitus rumpere mortis iter.
Pura anima & patrio tandem tibi reddita cælo,
Augens ſideribus ſidera magna ſuis,
Nunc ſpectas, quæ condideras ſub pectore ſancto,
Quodque vides hoc es; lumen, & aura Dei.
Tamque ſitire placet, quam poſſe haurire, nec, illud
Tollitur hoc: paribus perſtat vtrunque viis,
Ut nos hic trepidos gelida caligine ſeptos
Tecum abiens mentis lux tremefacta fugit.
Et vidua ante oculos vrbis verſatur imago
Teque manente manens, teque ruente ruens.
Aſpice, quam mœſto miſcentur mœnia luctu,
Inque vno tota vrbs funere funus erit.
Ah quem preterea miſeri imploremus? & vnde
Vita erepta habeat poſſe redire ſibi?
Tantus abeſt fati domitor. tam certa nocendi
Mors valet in vacuo ponere ſigna ſolo.
Quod voluit, potuit. quis nunc audebit, ab alto
Ducere ſpirandi ſemina dia polo?
Ille dabat conclamatas producere luces,
Et cæli reduci regna tenere pede,
Flore nouo reparans fugientis lumina vitæ
Amiſſumque iterum poſſe videre diem.
Gaudeat, an doleat, dubitat Natura: quod alto
Eſt immenſo operis lumine victa ſui.
Dum ſua, tanta, ſimulque ſtupet pariterque ſuperbis
Imperia ætheriis artibus aucta tuis.
At nunc ſe minor, & crebris ſpoliata triumphis
Seſe in te, atque tuas quærit, & optat opes.
Nos quoque queis tecum eſſe aliquid ſperare licebat,
Externos nobis iam ſtupor eſſe facit:
Vixque etiam incomptis, paucisque his vocibus hiſco.
Nam quod erat noſtrum, tu tibi ſolus habes.

Ad Margar. Vitelliam peſtilentiæ tempore.

Si mihi quod fuerat meliori in pectore mentis,
Et mentis validus corde vigente vigor,
Cum potui rapidos deflere Cupidinis arcus,
Meque ipſum in medio quærere ſæpe mei:
Tempore in extremo trepidos percurreret artus,
Et veteres firma ſorte foueret opes:
Nunc canerem grauiora feris exercita fatis,
Pingeret ac duros mœſta Thalia deos.
At ſimul antiquos amiſimus oris honores,
Maieſtas vbi quod quærere vellet, erat.
Sic color igniaua nitidus de mente receſſit,
Torpidaque ipſa ſua mole ruente iacet.
Nec potis eſt blandum componere pectore Phœbum,
Sed miſere præſens exulat ipſa ſibi.
Quin etiam rabido in luctu via clauſa dolori eſt,
Seque grauem cumulis obruit ipſe ſuis.
Aſpice fertilibus marcentia ſemina ſulcis.
Iam præſente malo deſinit eſſe metus.
Tetrior informi macies incondita leto eſt,
Corporaque oſtentat mortua viua fames.
An miſeris ſatis? ipſa mihi fortuna videri
Iuſſit & infernas impia iunxit opes.
Haud negat amplius: at largo dat munere vitam.
Unde petas, mortis pignora certa, cibum.
Heu heu quis locus hic tetrici ſub crimine planctus,
Queve cadaueribus terra ſepulta vacat,
Quid, quod &, heu, quæ nos vitam ſperare iubebat,
Exitium miſeris attulit ipſa fuga.
Ipſa fuga exitio eſt diraque in funeris hora,
Quod volui fugiens, ſolus abeſſe queror.

His

Hic igitur quos præterea malus hauſerit enſis,
Atque minax plenis hoſticus ignis agris
Crimina, cuncta vorans duplici mors vlta flagello
Ulterius non iam quo fera tendat, habet.
Se ſibi ſufficiens vaſto dum creſcit hiatu
Materiam regni ſuſtulit ipſa ſui.
Mene igitur fratre amiſſo, amiſſoque parente,
Qui duo terrarum lumina lucis erant:
Mene etiam fratre occiſo, occiſoque parente,
Qui duo terrifici fulmina Martis erant:
Ultima deſpecta duxiſſe ad limina vitæ
Quos mihi lenta dabat, ſeraque Parca dies?
Ut quod honoratis toties obiecimus auſis
Corpus inornata morte periret iners.
Non erit. ecce mihi Vitellia magna ſuperſtes,
Dumque erit illa mihi vita, ſuperſtes ero.

Iſabellæ Scaligeræ filiolæ tumulus.

Una dies mundo te hac intulit. hac eadem una
Abſtulit: una fuit vltima: prima eadem.
Quid valeant luctus, quid acerbi murmura planctus?
Quid iuuet atratis picta querela notis?
Heu patrem, ab quo me. ipſe malo conſoler inani?
Enincendum etiam num mala mi eſſe bono?
Eſſe, canunt miſerum: non eſſe, informe: manens ſic,
Sic abiens, ſentis eſſe, nec eſſe nihil.

Margaretæ Scaligeræ bimulæ acerbus interitus.

Audite heu ſurdi cineres, ſurda oſſa querelas,
Quas nequicquam amens fundit vterque parens.
Alloquere heu mutus cinis: heu muta oſſa parentes,
In lacrymas quorum verſus vterque cadit.
At ſi auerſa pius ea ſors ſingultibus, audet
Hunc ſenſus miſeris dura negare modum:

Heu

Ehem quonam animam, quo carmine compellabit?
Terrigenas ſuperis præferet illa homines?
Filiola heu ſicci cineres, ſicca oſſa, parentum.
Ah ſaltem miſeras ebibite has lacrymas.
Ebibite has lacrymas: ſupremaque funera: quæ vos
Æquum erat inferiis reddere mi, accipite.

In Caroli Valeſij obitum Ducis Aureliani Diui Franciſci regis F.

O fatum infelix: ô non iam ſidera: non iam
Aut cælum, aut ſiquid cælitus eſſe poteſt.
Occidimus: res Scaligera, ah res Itala. iam ſpes
Exciſa eſt. mihi mors omnia. vita probro eſt.
Ergo tibi haud poteras, cælum, cælum eſſe ſine illo.
At tibi cum es cælum hoc, tartara dira mihi es.

IVLII CAESARIS SCALIGERI ÆNIGMATA.

QVis putet, (& tamen eſt,) operoſis otia Muſis
Et ſtruere inſidias, & dare verba ſibi?
Si neq; ludus iners, blādi neq; murmura ſomni
His ſine, nec tacito pocula picta mero.
Fœmineas inter rixas, tremuloſque cachinnos
Et cyathum, & choreas hæc tibi facta dedi.
Sic redeunt alacres, poſui cum ſeria, nugæ:
Nec cedit reduci pectoris æſtus aquæ.
Cuncta iube, dicet, faciet, dabit: omnia. Tantum
Garrula (ne prohibe) bucca tacere nequit.

Aenigmata.

Qui ſeipſos fecere reos iam mortis Homeri,
Illorum e numero turba proterua ſumus.
Horum unum peperit fallax quæ fœmina quondam,
Exitio miſero quo data turba fuit
Immanis ingenio monſtri ſuperata doloſi
Nec miſeranda ſuis artibus ipſa perit.
Fœmina] Sphinx.

Deus.

Quis queat infinitam ænigmate condere lucem?
Quo maior tamen eſt, hoc minus ipſe patet.
Non capere eſt, quod vbique manet, non cernere certum,
Non aliis dare, ſed nec retinere ſibi.

Natura.

Artifici cordata manus ſubmixa nouerca
Attamen agnoſci nomine matris auet.
Efficit, vt factum haud poſt multo diruat. aufert,
Vt reddat. tota eſt quæ ſibi, nulla ſuis.

Neceſsitas.

Quæ Deus eſt, vetereſque Deum pluſquam eſſe canebant;
Inque Deo nulla eſt, hanc tibi me eſſe puta.

Fatum.

Quod vitare nequis, tamen euitare laboras,
Orbis ſum priſci, ſumque catena noui.

Fortuna.

Sum vero, at quid ſim nemo deſcribere nouit:
De me qui loquitur plus, minus ille ſapit.
Siquid agis, me egiſſe refers, clamaſque tyrannam:
Atque petis dira voce ſupinus opem.
Si ſum, ſum Dea. Quid duro male litigat ore
Seruus? ſi non ſum: ſtultitia ipſa tua eſt.

Caſus.

Quod tibi nec fortuna dabit, nec fata dedere,
Hoc ero. ſed quid ſim, forte ſcio nec ego.

Fama.

Non vir, non mulier, non mas, non fœmina, non ſtirps,
Non animal, retinens vndique, viuo aliud.
Nunc notam, nunc mendaci diſcrimine primum
Verus, dehinc multi me genuere patres.
Haud pedes, haud eques, haud naui, non prepete penna
Velifico, ingredior, ſto, nato, curro, volo.
Qui me deſcripſit, nihilis quæſiſſe videtur,
Quam me. cui faueo, non fauet ille mihi.

Spes.

Quæ reliqua ex omni numero deſidit in vno,
Nec cruce confixum deſerit illa reum,

Blanda quidem ſpecie, lento ſed numine fallax.
Numenque & nomen decoquit ipſa ſuum.

Sol.

Quale animal, dic, eſſe putes, quod mobile, totum
Eſt oculus, neque pars praeterea vlla manet?
Quotidie gignit natum ſine matre creatum:
Qui tamen vna ipſa hac interit ille die.
Cuius item ſoror abſente eſt genitore creata,
Partita imperium fratris & interitum.
Quotidie &c.] Dies. *ſoror*] Nox.

Ignis.

Creſcens deficio, ingratus matriſque vorator.
Mors tamen illius morte parata mea eſt.
Saxa, domus ſecreta palam vel nocte videbis.
Inueniſſe tamen caecus & ipſe queat.

Aqua.

A meipſa, ad meipſam egredior, remeoque, eademque
Atque alia, praeceps, prona, ſupina, manens.
Inſtabilis, conſtans, mutans, mutata relinquens
Quae repetam, repetens linquere quae aggrediar.
Nulla mihi facies, facies tamen omnis, amara
Et dulcis, facili difficilique modo.
Multiſona, ac multi populi ſum mater. inani
Conſilio efficiam, qui metuunt, vt ament.

Vita.

Quam cupiunt omnes tamen, at ſum tractus amarus,
Mirum: me, qua ſum, quae nihil eſt, perimit.
Altera magna ſoror mihi tum ſuccedit inani
Carnificem interimens iure ſuperba meum.
quae nihil] mors priuatio. *Altera magna*] vita aeterna quae mortem perimit.

Cinis.

Quod rectum, & curuum, quod tranſuerſum atque adu-
Et viride, & ſiccum, ſum nihil: ante fui. (muſſim

Spuma, aut bulla.

Inſtabilis mater cum rupta eſt, naſcor: vt olim
Vipera, ſed rurſus priſtina fio parens.
Quin pregnans orior, rumporque puerpera. proles
Non noſtri generis illico nata volat.
Meque vehit mater dum viuo, recepta ſorori
Illius, hoſpitiis & pietate fruor.
Nulla manu, aut capite, aut pedibus diſcriminor. Eſt par
Quæ vita eſt hominis omnibus vna locis.

proles] aer incluſus. *ſorori*] terræ.

Nix.

Candidior multo multum candente parente,
Lenta magis motu, viuidiore opera.
Tota ego ſum donata inſignia prætextato.
Tum vigeo, quando plurima morte cadunt.

Tota ego] bulla. *Tum vigeo*] hiems.

Vox.

Signum animi, pluſquam tonitrus, res extera, rerum
Res, vnum a paucis tertia rebus ago.
Neſcio quo pacto iam me videre Latini
Qui non viderunt vera videnda, ſibi.

Signum animi &c.] Nota ſpecierum. *tonitrus*] quia plus vox, quam ſonus. *res extera*] quia extra animam. *tertia*] Res, ſpes, vox. *Neſcio*] Nota ſpecierum. *me videre*] Viſa vocem audire militis. *vera videnda*] ventu-tem Ieſu Chriſti.

Puteus.

Ventris inexhauſti puriſſima viſcera cernis
Aluo ima captus redditur ore cibus.

Arbor.

Ad ſuperos traho demiſſa de ſede parentem,
Doque pati ſummo vertice poſſe Iouem.

Mi cantum aſſimilat Siculi bona Muſa poetæ.
Hinc etiam vitam carperet ille ſibi.
Maxima de minimo & fluxo robuſta, ſuperba
Ex humili, talis qui tibi magnus eras.

parentem] terræ ſuccum. *Doque &c.*] in arborem mutans] *Mi cantum*] ἄκλτυς. *vitam carperet*] glandem.

Currus.

Cruribus ipſe meis, quanquam ſunt firma, moueri
Non moror. hoc munus dant aliena mihi.
Me tamen haud tergum trahit, inſideove gerenti.
Quin equitum mea vel pondera terga gerunt.
Pro quibus officiis vectori porto benignus
Multa dapis placitæ munera, nulla mihi.

dapis placitæ munera,] Fœnum.

Charta.

Eius, quam texi, nomen gero. commoda primum.
Candidior nunc ſum, mollior ante fui.
Sedula ſepoſitos commiſſa voce ſaluto,
Pro quo ſæpe ignes, vulnera, vincla tuli.
Quod prius officium dederat, quod verna Canopi,
Hoc mihi Parcarum & Pallados explet opus.
Bellumque & pacem, vitam mortemque paciſcor.
Res ſacra me quondam reſque profana tulit.
Hac quoque, quæ dedit hæc, ſine me nequiiſſe videtur.
At ſupplere valet filius ignis opem.
Quæ cælum ſcicidi, ad cælum terreſtria vexi
Non niſi præſciſſa hæc iam tibi dona dedi.

Eius] tela. *nomen gero*] ſcripta. *Sedula &c.*] literæ. *ſepoſitos*] longinquos. *ignes, vul.*] lacerata, ſciſſa, vſta, lino innecta. *prius officium*] membrana. *Parcarum*] linum. *Pallados*] tela. *Hæc quoque*] penna. *filius ignis*] carbo pro atramento. *Quæ cælum*] atrum. *dona dedi*] ſcripturam.

Ionas in ventre orcæ.

Sum nondum dira confectus morte, ſepultus.
Haud vrna, haud ſaxum, non humus vlla tegit:

Et loquor, & ſapio, & vitalibus abducor auris.
Meque capit viuus, meque vehit tumulus.

Glacies.

Sto, quæ currebam: ſed non tego, quæ tego: Mater
Olim, nunc ſterilis, rurſus eroque parens.
Quæ conſtat facies, non conſtitit. horridus illam
Iuppiter inſtabilem ſed tamen eſſe dedit.
Aufugio tamen, & velles me forte tenere,
Aut tota aut ſenſim ſubtraho me minuens.

non tego] tranſlucida. *Mater*] aqua. *eroque parens*] liquefacta. *ſenſim ſubtraho*] lubrica. *me minuens*] liquefacta.

Aurum.

Et curuum & pauidum durumque fuiſſe libebit.
Quin etiam audacem & præcipiti ore dabo.
Imperium in fratres quanquam virtute potentes
Eſt mihi, ſed multo fulgure pondus iners.
Sum vulgi votum, ſapientis abominor aurum.
An poſſis, valeam, dicere quid valeam.

in fratres] metalla.

Vitrum.

Infelix terra me filius edidit, & qui
Materna patriis arte petitus aquis.
Inde gero tibi lætitias, conuicia, rixas,
Si pergas: ſi non, mellea verba, iocos.

Materna patriis &c.] lapis fluuiatilis.

Arcus.

Litera ſum pecoris capiti detracta minacis,
Cuius, ſiue canis viſcera tenta traho.
Has pellunt ſermone fugitiuum: ferreus illi
Deus, clunes, animum legibus inde volunt.
Altera mi ſimilis cognataque litera maius
Edit opus. ſapiens tectus vtraque caue.

Litera ſum] Σ. *viſcera tenta*] nerum. *Has pellunt.* Ex Athenæo. *ferreus illi Deus*] ſagitta. *Altera*] Φ. *maius Edit opus*] ſibilum, *tectus vtraque caue*] arcum & baliſta.

Litera

Lima.

Non edo paſcalem, non paſcor carne ſolocis:
Dentis at innumeri robore rodo meos.
Me tamen hac macies deformat dira vorantem,
Atque etiam exeſo corpore ſio minor.

rodo meos] ferrum.

Laterna.

Nomine mendaci, re verax, fallere nullum
Aſſueui, torni filia terſa proci.
Furibus infenſa, inſidiis inimica latronis,
Agnoſco vitam non niſi morte meam.

Nomine mendaci] Quia non latet. *proci*] Tauri.

Oſtrea.

Hic habito in valuis, hic ſunt mihi tota ſupellex.
Ianua ſum tota, & tota feneſtra mihi.
Sublatum tamen a ſummo curuamine tectum
Admittit, ſed non aeris orbe, diem.
Nil video tamen, & iuxta eſt lux, atque tenebræ
Pinguis ſed plana luce minore magis.
Sed quæ non fugiam, cur ergo retia tendunt?
Fuq; cum caſtris ſplendida præda meis.

admittit] Aqua. *luce*] Luna.

Pompilus.

Remigium inuerſum Zephyro nutante carinam
Rectam pacato turbine vela vehunt.
Hæc eadem tibi menſa cibum dabit orba paratum,
Quæ mihi perpetuo tempore fida caſa eſt.

Teſtudines.

Non tectis capimur, nunquam extra tecta vagamur.
Quin etiam grata quo gerimur, gerimus.
Nec vox, nec ſine voce ſumus. dum viuimus, edunt
Mortua concordes corpora noſtra ſonos.

Nec vox] ſibilus. *edunt mortua &c.*] chelys.

Spongia.

Planta fui, nullo officio radicis alebar.
Sed nullo ore vorans innumero ore animal.
Caſtigare malos licuit perſæpe poetis.
Facta eadem una opera & dempta litura mea eſt.

Planta fui &c.] ζωόφυτον.

Sepulchrum.

Durum iter, & variè confectum emenſe viator.
Priſca tibi officio patria terra patet.
Hic vbi conuiuas tanto tractabis honore,
Apponi vt non daps carior vlla queat.

conuiuas] vermes. carior] teipſo.

Tegulæ.

Sicca acies, quantum voluit, bibit: inde ſedenti
Dulcia dat fratri pocula quiſque ſuo.

Carbones.

Infima quos olim florentes vita fouebat
Viuentes, alia nunc ratione ſumus.
Mutabit ſolum tamen, vt nox atra, colorem.
Inſtituam, veluti lingua diſerta, loqui.

Infima] Arbor ex tribus animantibus infimam habet. viuentes] carbones viui. Mutabit] carbo extinctus. Inſtituam &c.] litera notata carbone.

Luna Solem alloquitur.

Quod mihi das, plus abſente accepiſſe videbor.
Et quo plus prope ſum, tum minus illud erit.
Copia me perdit, me perdit amicitia. vna
Et triplex. Quod non tango, queo trahere.

Copia] lucida dies. amicitia] ♂ ☽ ☉. triplex] Trinit. queo trahere] mare.

Campana.

Excubat os nitidum patulo mihi ſemper hiatu.
Sacra miniſterio ferrea lingua dei eſt.

Nunquam

Nunquam ſponte loquar, nunquam niſi iuſſa, tacebo.
Excutere at vocem verbera ſola ſolent.

Acus.

Imbelli facit acta viam per vulnera cauda.
Sed nunquam repetit, qua facit, inde viam.
Officioſa tamen facit, vt confecta creantur,
Vulneribus coeant vulnera priſca nouis.

per vulnera] ſutura. *cauda*] filo. *Vulnerib. &c.*] ſuendo ea quæ ſciſſa ſunt.

Farina.

Innumeri ſum dentis opus: de matris amictu
Excutior. fatum eſt dente perire nouo.
Diſſoluunt partes patrio naſcentis ab orbe.
Hæc ſedet, vt grauis eſt: hæc leuis acta volat.
Sum multa ex vno, rurſus coitura ſub vnum.
Poſt ero, quod facit, & quod fugit omnis homo.

Innumeri dentis] molarum. *matris*] tritici. *amictu*] furfure *Diſſoluunt &c.*] volatica farina, & furfur, & granum. *Sum multa*] pollen. *vnum*] panem. *Quod facit*] ſtercus.

Anchora.

Magna, bibens, apridens, dentes fero parua quaternos.
Ingens pro digitis annulus in capite eſt.
Cum teneo dominam, nihilominus illa mouetur.
Et cum non teneo, magna auis atra volat.

dominam] nauem. *Illa mouetur*] vndis fluctuat. *magna auis*] vela.

Acetum.

Doni mentitori iacet hic informe cadauer.
Dat, quam vult formam, qui fuit ante, liquor.

Doni mentitori] vini.

Clauus gubernaculi.

Quis putet ad latus hanc caudam poſuiſſe Latinos?
Cætera poſtremo corpore turba dedit.
Inuitis pedibus, tricenis, ter tribus alis
In magna victrix unica regnat aue.

Quis putet &c.] Clauus Latinis dicitur a Gallis, quoniam ad latus Romani olim, alij ad extremum nauigij.

Clauus ferreus.

Infelix fouea ſummerſus protinus imâ
In per me facto funditus ore forem:
Magna tamen capite in noſtro ſapientia magno,
Quanquam percuſſo vitat adire lacum.

Pila luſoria.

Haud vnum genus, haud vno concludimur orbe,
Turba eodem tamen hoc nata ſub orbe ſumus.
Quodque aliis extra corium eſt, mea viſcera tendit.
Proque omni eſt aliis noſcere ſola anima.
Vt ſibi quiſque velit certa me ſorte fouere;
Verbere continuo longius a ſe abigit:
Orbe] globo. *ſub orbe*] mundo. *Quodque &c.*] fartura e pilo tomentaceo. *Proque omni*] In folle flatus ſolus.

Menſa.

Si dabis, accipies: tantundem læta reponam.
Nanque mihi ad larga eſt munera larga manus.
Mira mihi in numero luſit natura meorum,
Quadrupedique tripes vnipedique bipes.
Quin humilis repſi pedibus ſine, tempore priſco.
Sed plures, puto, ſic, cum volet illa, dabit.
Altera pars nitidi virtutum Sardanapali,
Quin ſcio, ſpes vitæ iam quibus vna fui.
quibus] guloſis.

Siren.

Me fugere pice, & velo victricia ſigna.
Quæ ſum, quæ non ſum fœmina, piſcis, auis.

Tela.

Recto & tranſuerſo directus tramite campus,
Sed tamen alter ſtat, trames vt alter eat.
Mobilibus teritur pedibus. poſt funus & ante
Funera, nondum etiam mortua membra tegit.

Furfur

Furfure conſeritur. Das pro latamine ſemen.

Nec niſi poſt pluuia munera gratus erit.

Alter ſtat] ſtamen. *trames*] trama. *Mobilibus teritur*] calceoli intimi. *poſt funera &c.*] ſudaria. *membra tegit*] ſubucula. *Furfure*] texendo.

Speculum.

Mira tibi mater rerum fœcunda nouarum,

Quin etiam tecum te tibi ſæpe parit.

Fœtus tam ſimilis tibi, ne magis eſſe potis ſit.

Attamen illius dextra, ſiniſtra tua eſt.

Teſſera.

Quanquam eadem facies, tamen eſt diuerſa precanti,

Vertas, ſubuertas, ſtat ſibi ſemper idem.

Dupliciter peperit numeroſum tibia natum.

Illa agit ad bellum, bella ego ſæpe fero.

Si potes, abſtineas, niſi ſub ſapiente, ſiniſtrum

Dextrum multatum nomen in omen erit.

eadem facies] quadrata. *diuerſa*] peracta. *Dupliciter*] Dupliciter numeroſum, & quia multæ teſſeræ, & quia cum numeris. *tibia*] e tibijs animalis. *Agit ad bellum*] Lacedæmonios. *bella ego*] ludo rixas. *nomen in omen*] Quia ludus non erit ludus, ſed rixa.

Frenum. Calcar.

Unius fratres de ventre parentis eodem,

Diuerſum officium facit vterque ſuum.

Hic ventris comes eſt, oris comes ille voracis,

Attamen haud ſaturat. hic tenet, ille fugat.

Cornua nectuntur tamen etſi maxima. ſolum

Alterius multo vulnere cauda ferit.

ventris comes] calcar. *oris comes*] frenum. *Cornua*] Cornua freni, & freni cornua calcaria. *Cauda*] radiis ſtellæ.

Horologium.

Integra ſum cæli ſemper voluentis imago.

Sic traho diſcretis tempora certa viis.

Sunt alij fratres multo virtute minores,
Quippe frequenti egeant ad ſua facta manu.
Infinita vni ſeruorum turba miniſtrant.
Officium hoc alij candida Nais habet.
Tertia ſors operas pacta eſt cum ſole. dieque
Fecit opus: tacitam nox abolebat opem.

Quippe freq.] Clepſydræ volunt inuerti. *Infinita*] Arena. *candida Nais*] aqua.

Serra.

Diſſidiiſque inimicitiiſque creata creandis
Non intellecto barbara torna ſono;
Non niſi iens, rediens, multumque, vltroque citroque
Dentibus infeſtis roſa ſine ore vomo.

Diſſidiiſque] Quia ſecat quæ continua ſunt.

Sera.

Certa fides, niſi vis decoxerit apta mariti,
Qui me fœmineo numine blandus init.
Attamen, ille bene, aut aliter ſi forte gerit rem,
Perpetuum miſero pondere pendet onus.

Certa fides] Clauis. *Perpetuum miſ.*] Quia clauis pendet, tametſi non aberrarit.

Incus.

Mutua quot patior, pugnax tot vulnera reddo.
Qui me icit, plagis icitur ipſe ſuis.
Quanquam idem pater & nati fidiſſimus autor
Atque eodem natus ſemine frater erat.

Qui me &c.] Malleus incudem fabricat. *ſemine*] ferro.

Malleus reſpondet.

Non ſum hoſtis tamen etſi infeſtus vulnere multo.
Sed pater, atq; eodem ſemine ſemper eram.
Quod ſi quis medius nos interuenerit, ille
Sentiet illa ſuo nomine bella geri.

Quod ſi quis med.] ferrum.

Pons Cæſaris.

Diſſita coniunxi porrecta limite regna,
Ne tereret trepidus mobile miles iter.
Indomitus ſtupet ipſe ſibi noua vincla tyrannus.
At ſola exercet fibula grammaticos.

mobile] Pontonibus, lintribus. *Indomitus*] Renus. *At ſola*] de fibulis pontis.

Tollenones.

Non bibo, demiſſo capiti niſi cauda ſuperſtet
Demiſſa rurſum non meo ab ore vomo.
Sto. pede non moueor. ceſſans contemplor olympum.
Ars mea: vicini viſcera ſucta traho.

non meo] ſed a ſitula. *vicini*] putei.

Aratrum.

Ore gero gladium, matriſque in pectore condo.
Vt mox, quæ nunc ſunt mortua, viua colas.
Dux meus a tergo, caudamque trahens retrahenſque
Haſta, non me, vt eam verberat, aſt alios.

matris] terræ. *quæ nunc*] fruges. *Dux meus a tergo*] At duces præire ſolent. *Caudam*] ſtiuam. *Haſta*] ſtimulo.

Cunei & Securis.

Mi caudam feci multo de corpore primam,
Quæ facio caua, ab iis exeo, non habito.
Quot fratres ſine cauda habeo, tot in arte miniſtros
Victores, qui poſt prælia facta cadunt.

Victores &c.] Ligno ſciſſo cadunt cunei.

Crepitus ventris.

Ima e ſede ruens cognatus fulminis alti
Summani videor rite venire manu.
Vicini fugiunt, quatiuntur tecta cachinnis.
At ſi mutus ero, iurgia ſæpe cio.

Summani] Fulmina terrena Summani manu iaculari dicebantur.

Tentorium, Papilio.

Talis ego e terra qui manere factus aquarum,
Nunc ſub forma ignis arceo fidus aquas.

Mollis eram: nunc plus, ſed molli hoc munere durus
Et Mars, & duri munera Martis agunt.

Talis ego e] e lino macerato. *nunc plus*] ſub forma pyramidis. *Mollis*] lini plantæ. *Nunc plus*] tela.

Furnus.

Dimidium cæli pars eſt aſcripta diei,
Altera cui noctis tempora fuſca manent.
Summa eſt illa, ima hæc. Neutra eſt nec ſumma, nec ima,
Summa mea eſt. vno do tibi vtrunque loco.
Das, quo non egeo ipſe, cibum. ſatur haud ſatur illum
Reddo tibi totum, quo ſaturere, volens.

Neutra eſt] Quia circularis. *vtrunque*] quia furnus, vbi ignis eſt lucet, vbi non, obſcurus. *cibum*] panem. *ſatur*] plenus. *haud ſatur*] non comedit.

Ephippium.

Inſideo, inſideor. priſco olim tempore noſtri
Vſum Germani dedecus eſſe putant.

Infundibulum.

Tam citò Flandra merum potum haud veſica reponit,
Quam cito quod poto fida refundo meum.
Illa tamen ſpurcum, & tetro tibi reddit odore.
At noſtrum illæſum, qui volet, ille bibet.

Veges.

Non ſubſcus cohibet, non neruus colligat artus:
Sed vicinorum brachia grata tenent.
Illa etiam fruſtra officio conentur abuti,
Ni vires digitis nexile præſtet opus.
Non caput à cauda, non detur tergore venter:
Sed tibi qua placeat parte ſedere queo.
Totum corpus iners quanquam eſt & inutile edendo,
Exuperant omnem viſcera noſtra cibum.

Sed vicin.] ſalices curuatæ in circulum. *nexile &c.*] vimina. *viſcera noſtra*] vinum.

Crumena.

Materia infelix detracta cadauere forma
Tam varia, vt nec ego me mihi ſi noſſe queam.
Haud melius fatum. nam pendeo more latronis.
Ingenium ſic me furis habere putant.
Si dederis, ſeruo. ſeruatum reddo petenti.
Non niſi at auriculis tracta referre volo.

Millus.

Qualis inacceſſis iaculis defenditur hyſtrix,
Ferreus armauit tergora noſtra pilus.
Pro domino fera bella gero: ſed bella gerendo
Contineo domini colla reuincta mei.

Annulus.

Tota catena fuit ſeruorum, ego ſola catena
Pars, ſed me dominus induit ipſe volens.
Italia vaſtator adeſt, qui victor amicis
Partitur modicis millia multa ſuis.

Italia vaſtator] Annibal.

Atramentum.

Candida mater erat, genitor fulgore coruſcus.
At facies nati tota colore nigra.
Prodiit ex aliis etiam genitoribus. vnam
Matrem de cunctis impius ater arat.

Candida mater] charta. *genitor*] ignis. *Prodiit*] factum ex aliis materiis. *vnam Matrem*] papyrum, chartam.

Echinus marinus.

Mi caput eſt venter, non differt aluus ab ore.
At domus eſt tergus, tela cauenda pedes.

Sal.

Quod molle, ac liquidum timuit temeraria puppis,
Nunc durum, & rigida mole carina vehit.
Rodo mihi lapides, atque horrida tergora ferri.
At carnes ſeruo, & piſcibus abſtineo.

Quod &c.] mare. *Nunc durum*] ſal.

Statera & Bilanx.

Eſt vnum mihi, ſunt duo brachia iuncta ſorori.
Iura ſed ex æquo iudiciumque damus.
Illa gerit geminos æquo diſcrimine ventres:
At mihi de geminis vnguibus arma vigent.
Conſilium illa adhibet: legis ego tergore porto.
Suſpicit, vt ſapiat lingua vtriuſque polum.
Væ tibi qui terras perplexo murmure vexas:
Iudicij cuius tartara lingua ſonat.

Illa gerit &c.] bilanx. *geminis vng.*] vnci duo in trutina. *Conſilium*] librat pondera. *leges*] numeros, notas ponderum. *Iudicij &c.*] iudex.

Pluuia.

Sublimi in regno, e regno digreßa parentis,
Ipſa mei rurſus priſtina fio parens.
Pars remanet pura: aſt alia eſt infecta ſorore.
Si mea non veniant tempora, ſiccus erit.

Sublimi in reg.] nubes. *parentis*] aquæ. *parens*] aqua. *pars*] terra. *aſt alia*] lutum.

Pecten eburneus.

Multi ex dente vno, multis cum dentibus omnes:
Dentem illum quanquam turba proterua negat.
Dentibus hi dentes ſunt facti. non tamen vſus
Idem aliis nullum os. digero: hoc officium eſt.

Dentem] Quia dicunt eſſe cornua, non dentes. *Dentibus*] ſerra. *digero*] diſcrimino capillos.

Caminus.

Sic niger, vt cernis, nimio ſum lucis amore.
Me Latium patria voce carere iubet.
Perque hiemes caleo, perque æſtum frigeo. quanquam
Me temeſa feruor ſæpe calere facit.

lucis] ignis. fumus ex igni. *Me Latium*] Quia Græca vox.

Hortus.

Si ſpectes veteris frugalia ſæcula vitæ,
Do totum. at toto hoc vita carere poteſt.

Sum comes, & frater pacis, ſtabuliqne piorum.
Præmia quæ nobis pagina ſancta canit.

Do totum] ὅλον olus. *ſtabulique*] Elyſii. *Præmia*] paradiſus.

Scipio e ramo.

Brachium eram, pes ſum factus: ſed mutua cernis
Officia hic: vt me, quem fero, & ipſe ferat.

Monachi, Fratres.

Mundi quiſquilia, fax, recrementa latrinæ.
Quorum animæ plures, nullaque. inane pecus.
Alea, auaritia, ingluuies, periuria, ſomnus:
Eſt, & vbi (ah cælum) ſtercora dira placent.
Dotibus his ergo credatis, mortua mundi
Viuit onus mundo, mortua turba ſibi eſt.

Organum muſicum follibus inflatum.

Multis exanimis plures in pluribus inſunt,
Illa cum taceant, hæ coluere ſonos.
Mobilis in ſilibus ſubmittitur aura reductis.
Iactet Cteſibios Græcia vana ſuos.

Multis ex animis] follibus. *in pluribus*] tabulis. *Illa*] folles.

Mortarium.

Buccis ſemper hians patulis ſoror aſpicit infra.
Inuerſo ſed ego ſuſpicio ore polum.
Semper habet linguam nexam, quæ perſonat aures.
At mihi adeſt, & abeſt dempta, repoſta mea.
Annuit, vt loquitur, atque abnuit illa. loquar, vel
Non conſtare loco ſtat mihi certa fides.

ſoror] campana. *Annuit*] campana.

Ligula caligaria ærata.

Ambigua ceruice biceps, velut amphiſibæna
Roſtrum vtrunque aneum more triremis habens,
Arcta cauum ſubeo, mox vt traiecta reduxi,
Inuoluens ſpiris diſsita necto meis.

Molæ

Molæ farinariæ.

Quod defeſſa manus longa obſidione frequentat:
Quique in ſeſe anni more recurrit equus:
Audax anguſtis veniens ſolertia rebus,
Efficere inuento pondere fecit aquas.
Pars anguſta meat, patulo pars libera curſu:
Sic noſtra tua ſit irrequiete quies.

recurrit:] rotando tem quem molæ. *efficere &c.*] in fluniis. *anguſta meat*] canalibus. *patulo &c.*] fluminibus. *Sic noſtra*] Quia non laboras truſatilibus.

Triticum.

Defoſſo, vt viuam: caſo poſt funera, iuncto,
Verberibus tuſo quod mihi carcer erit?
Ut depromer item, lanier vt dentibus albis.
Impoſitum in naui me necet intus aqua.

poſt funera] meſſes. *iuncto*] in manipulos. *Verberibus*] tritura. *dentibus albis*] mola. *in naui*] in aluco ad panem.

Vectis machinalis.

Quodnam onus illud erat, quod ſi non tollere poſſis
Hoc ſimul, atque illud tollere quis melius?

Circinus.

Pes bipedis ſtans alter adeſt, alterque mouetur.
Signa tamen ſtatuit fidus vterque ſua.
Hoc infinitum eſt, motu quod dicitur ipſo.
At nulla alterius omnia parte nihil.

quod ducitur] circulus. *At nulla &c.*] punctum.

Iris.

Pons ingens vario tractim depictus honore,
Quem ſuper haud vlli ſe poſuere pedes,
Nullas ſuppoſiti tranſmittit fluminis vndas:
Sed ſuper impoſitis ipſe grauatur aquis.

Nitedula, Cincindela, Lucula.

Non ignis, non ſtella micans, non candida Luna:
Me tamen in cæca non niſi nocte vides.

Sic ſcribit ſapiens, ſapiens ſibi lumina præfert.
At mihi ſic ſapio: lumina pene gero.

Cribrum.

Partes membra mea faciunt leuiôra frequentes.
Quo plures addis, hoc leniora facis.
Sin aliena graui me pondere pondera trudant,
Queis fueram lèuior, his fuero lenior.
Totum ego ſæpe diem ſolo de limine vidi.
Nunc videas ſtrictum per loca mille diem.

Sin aliena] triticum. *Queis*] foramina. *his*] hotum opera foraminum. *ſolo de lim.*] in tergo pecudis.

Follis pila.

Non ſalio, niſi ſit plenus mihi pondere venter.
Sum leuior, cum me ſarcina tota premit.
Quam melius, quam tu, ſperno ſola muccida terra.
Autorem referunt ſemina prima ſuum.

pondere] aere. *ſarcina*] aer. *Quam tu*] qui non curas cæleſtia. *Autorem*] aerem.

Follis fornacarius.

Exanimis iaceo. ſurgo cum ducere ſuctam
Tento animam. in cineres hancque refundo iterum.
Mi gemina eſt cauda: excipiturque & pellitur aer,
Quomodo delphinus pellit & haurit aquas.

Exanimis] ſine aere.

Columna ad ædes.

Si non ſto, non ſtas. ſi concido, concidis. vna
Virgo ventre carens, altera ventre tumens.
Eſt quæ rugoſis internitet ornamentis.
Eſt quæ ſimplicibus pura nitet tunicis.
Eſt arcu ſimilis quæ iungitur apta ſorori.
Aſt alia inducto iungitur apta iugo.
Perſides, & Perſæ, calathus ſuperadditus vrnæ:
Hæc ventrem atque pedes, ille dedere caput.

Virgo ventre] Ex Vitruuio. *rugoſis internitet*] ſtriatæ. *pura nitet*] non ſtriatæ. *ſorori*] fornici: ſuſtinendo,

Aſſ alia] Thuſcanicus. *dedere caput*] capitellum ex Vitruuio.

Ouum auis, piſcis, ſerpentis.

Fœtus auo ſimilis, ſimilis ventri ore parentum,
Quos idem genuit coniuge miſtus auus.
Patria tergemina eſt, triplici regnatur in orbe,
Ut cælum, ſic nos æquora, terra capit.

Fœtus auo] ouum ouo. *ſimilis vent.*] mari & fœminæ. *coniuge miſtus*] quia in ouo mas & fœmina potentia. *æquora terra*] piſcis, ſerpentis.

Fœmina dormiens inter virum & mœchum.

Fœmina quæ ſola eſt, ſimul & non ſola: nec abſens,
Nec præſens: ſimul & quæ ſit vtrunque ſibi.
Quæ mota ac ſimul immota eſt: quæ vincta ſoluta:
Atque bono atque malo eſt apta nec apta viro.

ſola eſt] quia dormiens nullius operis. *non ſola*] quia inter duos. *quæ ſit vtrunque*] quia dormit abſens. *mota*] quia ſpirat : immotaque dormit. *vincta ſoluta*:] vincta ſomno, ſoluta vinculis. *bono*] marito. *malo*] mœcho. *malo apta*] idonea malo, non idonea marito. *apta*] iuncta, quia marito coniugata. Non iuncta, quia non actu coiens.

Muſtella.

Captaces animoſa capitque, voratque voraces.
Non tamen a genere hoc diſcrepat illa nimis.
Alterius generis vorat inſidioſa vorantem,
Ad furtum ſibi quæ lumina nocte parat.
Non potuit vicibus natura ſagacius vti.
Cum furum furax, fur quoque fure cadit.

Cannabis.

Qui fuit, vt tanquam latro lacerarer iniquus,
Quæ bona iuſtitiæ ſæpe miniſtra fui?
Telluris ſoboles Solis primum vror ab æſtu.
Mox pereo, tanquam naufraga puppis aqua,

Aut fluuio, aut pelago, aut ſtagno, putriue palude:
Exercetque malus triſte cadauer odor.
Hinc tanquam graßatorem me malleus vrget,
Durateaque premit forcipe crebra manus:
Viſcera dehinc laniat pendentia ferreus vnguis:
In capitata etiam pendeo lenta cruce.
Poſtquam, quiſne vnquam iußit torquere nocentem?
Me miſeram: nihilo torqueor inde minus.
Tum poſita in volucri ſcelerata Ixionis orbe
Voluor, & acta cita ventilat aura rota.
Poſt aliis alias mutatas ordine pœnas
Innumera tunſam dente fatigat anus.
Innumerus dens innumeras conſercit in vnum
Comminus, & faciẹ leuigat ora noua.
Atque hinc iam varios rerum quis dixerit vſus?
Vix ſatis ad tantos ſit mea Muſa modos.
Nam pars exiliis ſuſceptis ſponte vagantur:
Aſt alij furcis pendula colla tenent.
Necdum finis erit, rurſuſque ſubacta ſub vndis
Lubrica, quæ ſpectas, æquora fio libens.
In quibus vt videas, quibus hæc ſint acta Camœnis,
Rurſus ab infeſtis ignibus vſta cado.

Candela.

Aut apis, aut hircus, vel pinguia viſcera pini
Oſtendere diem poſt ſimul ante diem.
Se ſibi ſufficiens alieno munere pinus
Non eguit, laqueis cætera egere vides.
Vires ſæpe vices has ſuppleuere Mineruæ.
Arte Promethea ſi modo fulta vigent.
Vna videt præſens, quæ nunc hæc ſcribimus: at de
Se, quid ſcripta velint nulla videre poteſt.

Oleum.

Tota mea vitæ iam nutrimenta fuerunt.
At nunc inter nos hoſtica tota ſumus.
Vinco tamen, facioque in eis, quod nauis in vnda.
Quin in diſſidij tempore iuncta ſumus.
Terra parens aluit, quæ lac dedit alma bibendum:
Si tamen attigero, me ſibi tota bibit.
Munera Mercurij Germanæ munera poſcunt.
Nam quod ego huic, illi tota palæſtra fuit.
Nam quod ego] ego ſum Mineruæ & palæſtra Mercurij.

Pera nummorum, *iterum*.

Quod furum mala turba ſibi furatur, & arcet,
Hoc ego non furans arceo fida tibi:
Sed fures ſi iure bono pendere iubentur,
Cur ego non furans pendeo iure malo?

Remi.

Alas, crura, pedes, potius, pinnas ne vocemus?
Hoc potius proprij pro ratione loci.
Non mirum eſt nomen, cauda mirabile ſola.
Innumeras, longas vincere poſſe breuem.

Liber.

Vt cernis, vinctus fero nomina vana ſoluti,
Semitono quanquam ſyllaba prima vocat.
Me corium tegit, aut animal, mihi filia lini
Arborei ſpolij nomina priſca tenet.
Hæc hinc, atque hinc hæc, quæ cernis, multa meorum
Membrorum alborum ſunt nigra membra mea.

Otium.

Quod pauci norunt, Græca vt dicatur ab aure,
Datque ideo ſtudiis nomen, & acta ſua:
Mollius id quanto eſt, quanto eſt imbellius, hoc plus
Vrget, mollitia frangere plura poteſt.

Hæc etiam, niſi te ſecreta mente foueret,
Non legeres: præſtat nanque legenda tibi.

Ventus.

Magna boat ſine voce, volat nulla actus ab ala:
Plurima dìruere, nil fabricare poteſt.
Inque mari, inque igni, in terris, in nubibus altis
Vnus tot regnis tot ſibi regna parat,
Auget & extinguit genitoris ſemina primi,
Hoſtis ſæpe fouens prælia, vimque ſui.
Clarius audieris hæc, ſe ſi conferat ad te:
Multa ferens, elephas qua neque ferre poteſt.

Somnus.

Quæ tollit, ſtatuit: quæ excludit claudit in imo.
Inque labore quies, inque quiete labor.
Vtque illum ſenſus tenuem non percipit vllus,
Sic etiam ſenſu percipit ille nihil.
Plurima capta vehit ſecum: ſed quando ſororem
Ille vehit, nil poſt amplius ille vehit.

Veritas.

Hæc menſura rei eſt, in mente vel ore loquentis.
Eſſe vlla in toto ſi tamen ore poteſt.

Aer.

Hoſtis, amicus, atrox, pius, intus & in cute notus,
Et capit, & capitur, nilque tenere poteſt.
Erumpentem adytis, rumpentemque excipit hoſtem,
Et vehit, & vehitur, nuſquam & vbique manet.
Fratribus immitis furit, & pacatur, & ardet,
Et gelat, & patitur, & docet inde pati.
Presſerit is ſi te, vel ſi defecerit, ibis
Ad propriam, nequeas vnde redire, domum.

Riſus.

Lenia compoſiti placido tibi limina vultus
Denotat: iratam fixus in ore canem.

Quin etiam durus tumido contemptus hiatu,
Quin etiam viua eſt in moriente nota.
Sæpe leuis tremulo ſtolidus vibrat aera pulſu:
At ſapiens preſſo limite ſignat iter.

Crepitus, iterum.

Terribili numeros ſonitu tuba flexilis vrget,
Criſpataque crepat vox tremebunda fuga.
Aurea materies non eſt, argentea non eſt,
Aut cornu, aut tenui ductilis ære via:
Sed quibus e latebris ſeptem diſcrimina vocum,
Obloquitur fidibus doctus Apollo ſuis.
Non tamen ex omni, ſed tantum illius ab antro,
Quo ſtreperi melior anſeris ara fuit.

Gallina.

Cui lux ante diem, tenebræ ſunt ante tenebras,
Sic vtrunque ſimul ſedula ſegnis erit.
Quærere poſterius, natone, priuſne parente
Poſſumus, hoc quod nunc eſt, quod & ante fuit.
Fit melior peior, generique tuoque ſuoque:
Sed peior melior poſt modo vita tibi eſt.

Alueus apiarius.

Nobilis vrbs, populus iuſto ſub rege laborat.
Vix ædes, larga vix numerantur opes.
Non me coctilibus ſurgentia mœnia plinthis,
Vnica perpetuo ſed pede teſta capit.
Sæpe etiam ſolo cingit me ſtipite murus:
Sæpe etiam texto cratibus orbe tegor.
Intus nulla via eſt, ſecto quæ limite quadret.
In medio tota eſt, ſed ſine lite forum.
Aſt vbi ſeditio variis ſub regibus orta eſt,
Soluitur antiqua religione fides.

Domus.

Terra pedes operit, coſta caput ordine texunt:
Quædam habet, aſt alibi non habet vlla cutem.
Hæc tibi veſtis erit, nec tanget pectora, ni tu
Attingas: omnis temporis vſus erit.
Sunt oculi in latere, in ventre ora: atq; ora per ima
Arcet, & admittit, quæ tibi vis, neq; vis.

Cithara.

Eſt dorſum tumidum, ventris planiſſima ſedes:
Summa ſibi dentes cauda reflexa tenet.
Inteſtina foris ſunt, e quibus edere vocem,
Quod nequit, ipſa ſibi muta miniſtra facit.

Bombarda.

Tota gula eſt, tota eſt porrecto pectore roſtrum:
Multipedes pedibus monſtra duobus agunt.
Ferrea vox, qualem ſibi quondam optauit Homerus.
Si tamen audiſſet, nollet habere ſibi.
Ut ricino, nullus poſtrema eſt exitus alui:
Sed saturo, quod non ſuſcipit ore, vomit.

Triremis.

Quam crurum numeroſa cohors non ſuſtinet, alés
Crura gerens potius ſuſtinet ipſa ſua.
Mota ſolo ſciſſo veſtigia nulla relinquit,
Et roſtri in duro ſtat rigor ore minax.
Quanquam audax, caudam reuocat tamen atra ſub aluum,
Quod facit aufugiens acta pauore lupa.

Cançer.

Ore bidens, bimanus, ſecus os. faſtigia cauda.
Una eſt, in toto corpore, mole caput.
Curuum remigium vicibus pellitque trahitque:
Sed nunquam recto tramite carpit iter.

Turben luſorius.

Tenſa citos equiti curſus cohibebit habena:
Tenſa tamen curſus huic dat habena citos.
Non tamen in curſu ſpatium procurrit ad vllum:
Sed retinet, ſibi quem cœperat ante, locum.

Veru.

Quæ longoque breuique modo ſunt roſtra volantum,
Cum comedunt, intus debuit eſſe cibus.
Hoc roſtrum vario coopertum eſt carnis amictu.
Nec vorat hanc: alia lege voratur ab hac.
Cauda regit volucres prorſum moderata volantes.
Aſt hoc in puncto cauda reflexa regit.

Piſcis.

Cui manus os, vigili cui ſit ſub lumine ſomnus,
Pars primas ſummas vltima & ima regit:
Omni prædo vorax, etiamſi dente carebit.
Quendam etiam vera eſt fama voraſſe patrem.
Aſt alius nunquam, quibus vtitur, euolat, alis.
Quæ nulla, & bina, & quatuor eſſe ſolent.
Quod ſuper, & ſubtus, quod retro atque ante, geritque.
Et premit, & pulſum cedit, & inſtat ei.
Partim epulis miſtum tibi ſit pro munere vita:
Partim epulas virus, quo tibi ſeruet, habet.

Ignis, iterum.

Qui magis in tenebris, minus aucta in luce videtur.
Sed tamen in tenebris multa videre facit.
Non oculos aperit cæci, fecit ve videre.
Seſe aliter cæcum poſſe videre facit.
Mobilis immotum fecit, quod ſe ante mouebat:
Ut viuat, victum ſubtrahit ipſe ſuum.

Funis.

Qui breuis in ſulcis creui bene potus ab imbri,
Excidium doleo longus ab imbre meum.

Quæ iacit ad mortem memet tortura miniſtro,
Officij, & vitæ præbuit illa modum.
Captiuus capio, laxatus capta relaxo.
Atque trahens retraho, meque retenta traho.

Hortus.

Nobilis vrbs quædam rectis ſignata viarum
Limitibus, riguis ſæpe beatur aquis.
Atque hæc vrbs aliqua partim fundatur in vrbe:
Aſt montes alias, imaque rura tenent.
Cui cuique ſua eſt domus, vllus amicus amico
Vnquam in concilium non coiere ſimul.
Pauca tamen coiere ſimul, ſeſeq; maritant.
Aut celebrant lecti vincula regis ope.
Maxima pars recto ſtat corpore, parua recumbit,
Haud tollens preſſo pectora fuſa ſolo.
Crinibus, atque oculis dominus, pedibuſque receſſis
Veſcitur. & ſoboles eſt numeroſa cibus.

Colus.

Herba vt me veſtit, ſic quæ veſtitur ab herba.
Non tamen hac, niſi me veſtiat apta manus.
Illa non ſpoliant, ſpoliat manus: inde labores
Tum ſibi non æquos, dum fugit illa, creat.
Nam de veſte mea deuoluit viſcera longa.
Cur iungenda parans ſeparat illa prius?

Annulus, *iterum*.

Pœna ſalutiferi furtis antiqua Promethei,
Nunc equiti & Nymphæ nomen honoris habet.
Addita viſceribus priſca ſunt oſſa parentis,
Quæ dent mandatis ſigna parata notis.
Vnde etiam faciem, & proprium Balearica nomen,
At non officium tela dedere ſuum.

Balearica nomen] σφενδόνη.

Subula.

Ferrea roſtra viam faciunt, retroque recurrunt.
Vis ſuis at tranſit, nec redit inde viam.
Quæque eadem, nec erant eadem, coiere ſub vnum
Ius, tenuat digitis quod tibi Morta ſuis.

Pons.

Nunquam ad amicitiam poterant ſeiuncta coire,
Quanquam immota nouo quæ coiere modo.
Nanque eſt imbrifera quæ forma in virgine, iunxit
Victis diſsidiis mollibus vna duas.
Sæpe & Hamadryades ſuperarunt Naida necdum
Tactam: vel pedibus diſſecuere ſuis.
Sæpe &] pons ligneus ſuperauit aquas.

Arcus.

Quod prope percutiens faciebat vulnera pulſu,
Nunc neque contingens & procul illa facit.
Imperium domini, domini modo viſcera frenant,
Et rigidos cohibent mollia frena pedes.
Nulla ala it, bifida cauda aſt alata volucris.
Quodque caput texit, nunc regit apta manus.

Culcitra.

Quod volucris dorſo leue pondus & vtile geſtat,
Hoc ego compoſitum ſub cute condo mea.
Incubuere cutes aliæ, cutibus ſed in illis
In propria incumbunt oſſa repoſta cute.

Conopeum, *iterum.*

Penſilis explicuit faſtigia mollia metæ,
Quod tibi Ser neuit, quod tibi geſſit ouis.
Subter enim culices quæ non nouere procaces.
Abdita ne quæras tu quoque ſcire mala.

Bolis.

Qui penetrant oculi ſummi ſub culmina mundi
Quo penetro, quare non penetrare queunt?

Atque

Atque equidem videor res bruta rudiſque figura,
De cauda pendens non niſi pondus iners.
Aſt oculi officio fungor ſic certa videntis.
Meque oculata equit magna auis atra volans.

Sutor.

Ferro rem gerit, & ſtricto dat vulnera telo.
Sanguinis aſt illis gutta nec vna cadit.
Tum ſine ſutura medicatur vulnera. Quare
Sic faciens, quod tum non facit, ille facit.

Nox & Dies.

Abſentis, quod adeſt ſum, abſentis nil tamen adſum:
Nec me abſente abſens amplius illud abeſt.
Vno illud creat: aſt ego pluribus haud queo regnum,
Vna tamen varia dat mihi regna vice.
Lætitiæ dominus duros fert ſæpe labores:
Autor mœſtitiæ ſæpe quietis opes.

Abſentis] priuatio diei, quæ adeſt abſente die.

Iter ad Mortem.

Quoduam iter eſt, quod nemo videt, potuitve videre?
Qui tamen ignoret, eſt prope nullus homo.
Plenis hoſpitiis, & blando munere captum
Fallere te tandem fœda ruina docet.

Craticula coquinaria.

Quis diuinabit mirandæ texta figuræ?
Totum animal coſtis, abdita cauda, pedes.
Pluſquam oſſis macies, carnem non induit vllam.
Imo etiam carnes hæc caro nulla gerit.

Sepulchrum, *iterum.*

Eſt domus, eſt paries longe antiquiſſimus eius
Perpetuus, quoniam ianua nulla patet.
Rumpitur hic facile, aſt aliis eſt ſaxeus: illis
Eſt ſine calce, aliis calx quoque miſta tenet.

Exule ſole vacat nullis obſcura feneſtris:
Nec facilis tetricis murmurat aura locis.
Nulla loci facies, nec vis, ſed frigida torpet.
Nec ſedes, tota eſt nil, niſi lectus iners.

Fratres Monachi, *iterum.*

Quattuor in ſtabulis mundi ſub crimine pera
Porcorum ſaturant ſemihominumque greges.
Eſt vocale genus: vario diſtincta colore
Vellera: ſunt aſini pulla, nigra, alba, pecus.
Atque utinam pecudum toto ſint agmine mandra:
Non animarum etiam carnificina lupi.

Turris campanaria.

Longam, multoculam, unipedem, caput urget acutum,
Quod ridens Boream tegmina nulla gerit.
Cum clamat valide, longa inteſtina mouentur:
Non tamen ex ullo ſe mouet ipſa loco.

Ligula, *iterum.*

Flexilis hac, & vimineis amplexibus apta
Veſtis erat, Dominam tecta tegenſque ſuam.
Quale ferunt geminum ancipiti caput amphiſibana
Nunc habet: at roſtrum non aperitur ei.
Quin aperit potius. veſtigia caeca Typhlina
Qualia, ſunt oculi: tale quid ipſa gerit.

Rota.

Unus pes paruis, magnis duo, ſaepe quaterni.
Quale hoc cunque animal pondera certa gerit.
Mira pedum natura: loco non ulla mouetur.
Sed mutare locum, quod gerit, ipſa facit.

Furca.

Infans & iuuenis vetulaque aetate bidens eſt.
Nulla ſed exertis dentibus ora patent.
Non herba, aut foenum cibus eſt, non haec ſibi mandit,
Ut mandant, aliis ſuppeditare ſolet.

Echinus

Echinus marinus, *iterum*.

Cui nullum caput, a capite extant crura, ſed illis
Ingrediens, nullo ſub pede ſignat iter.
Os veluti radix: duo ſunt longinqua propinqua:
Vulnera fert extra: quod iuuat intus habet.

Litus & mare.

Quo ruis? inſanis aſſultibus ecce reſiſto,
Quam ſine fine ruis, tam ſine fine cades.
Frangeris, & fracto domita cadit impetus ira,
Nec cadit. indomitus ſic ſine fine furis.
Interdum valida vi munimenta retundunt
Innumeris alias turba puſilla globis.
Ut ſterilis natura mihi, fœcunda tibi, ſic
Eſt ſterilis tibi ſors, eſt numeroſa mihi.
Qua licet inter ſe nunquam fuit apta coire:
Attamen a ſocio non abit vlla ſuo.

Fluuij & mare.

Sum patris, eſt nati mirus natuſque, paterque:
Sumque idem, nec ſum, ſi bene cernis, idem.
Inſera nos, illum ſuperum natura gubernat:
Unde putes animal, nec tamen eſſe putes.
Sed tamen aut mouet, aut varia ratione mouetur:
Nos tantum e multis motibus vnus agit.

Pluma.

Quod tollit, premit: ima petens, ſurſum ara repellit.
Et ſummo premitur: nec tamen ipſa capit.

tollit.] auem. *premit*] bilancem. *ſurſum*] appulſa. in bilance. *ſomno premitur*] a dormiente. *ipſa capit*] ſomnum.

AEnigma.

Quenam ſunt tenebra placidi tegumenta laboris,
Sub quibus vrbani lux latet alma ſalis?

Mos

Mos fuit antiquis, victori dona corollas,
Sed victo muria pocula plena dare.
Non ea barbaries noſtras nunc aſperat vmbras.
Sat pœna, & premi riſus vtrinque leuis.

Excuſatio ænigmatum.

Orgia qui tetrica colis intemerata Mineruæ,
Cui niſi cæleſtis pectore ſpirat amor:
Non eſt quicquid habes, non quicquid conſpicis, aurum.
Sunt etiam paleis vtilitatis opes.
Hos nobis permitte leues haurire liquores.
Scit natura ſinu ludere parua ſuo.
Si nihil hæc aliud, quam caluum fingeret, eſſes
Tu quoque tanta loquens hac ratione nihil.

IVLII CAESARIS SCALIGERI VRBES.

AD DIVAM CONSTANTIAM RANGONIAM.

O Quam te memorem, totis quæ viribus vſa
Natura, cæli maxima vincis opes?
Nam nec vox, nec mens hominẽ ſonat. O Dea
O Dea, vel ſiqua ſunt potiora Deis. (certe,
Excipe cæleſti tibi debita munera nutu,
Quem Fortuna ſacro numine victa timet.
Hic iterum per me natas miraberis vrbes:
In quibus & retines principis ipſa locum.
Stemmata dum fratris, dum ſtemmata dia mariti
Inſtituis magnos inter habere Deos.
Hinc Mutina, hinc Genua, hic claris Verona triumphis,
Inuidia incendunt ſæcula tota ſui.
Quam fato maiore viget, potiore parente
Iuſſibus exultat turba renata tuis.
Diſperiere aliquæ: vix nomina ſola ſuperſunt:
Nullaque, quæ non ſit interitura, manet.
Auſpiciis renouata tuis tamen, auctaque factum eſt
Per te ne poſſit amplius vlla mori.

Roma.

Roma.

Vos ſeptemgemini cæleſtia pignora montes,
Voſque triumphali mœnia ſtructa manu,
Teſtor, adeſte, audite ſacri commercia cantus:
Et Latios animos in mea vota date.
Vobis, dicturus meritis illuſtribus vrbes,
Has ego primitias, primaque ſacra fero.
Quin te vnam laudans, omnes comprenderit orbem,
Non vrbem, qui te nouerit, illa canet.

Verona.

Italiæ canimus ſemperflorentis ocellum.
Calliope nequeat grandius vlla loqui.
Aucta Deis, auctura poli Verona Quirites:
Quot ciues, tot habens ſidera digna Ioue.
Non animis, non ingenij vigor acrior vſquam.
Nulla creat plures Martia terra duces.
Transferre in cælum voluit ſibi Iuppiter. Atqui
Clarior in noſtris maluit eſſe locis.

Lutetia.

Francigenæ princeps populoſa Lutetia gentis
Exerit immenſum clara ſub aſtra caput.
Hic ciuis numerum, ars precium, ſapientia finem
Exuperant: ſuperant thura, preceſque Deos.
Audiit, obſtupuitque hoſpes: factuſque viator
Vidit: & haud oculis credidit ipſe ſuis.

Byzantium.

Europæ impoſita hac, Aſiæque obiecta potenti:
Limes vtrique olim, nunc vtriuſque caput.
Tranſlato imperio, pariter Fortuna receſſit:
Creuit & auſpiciis maxima facta nouis.
Auxit, qui rapuit: ſed nunc ceruicibus orbis
Imminet. Ipſa etiam Roma ſuperba tremit,

Non vetus illa; nouo meretrix ſed perdita luxu:
Quæ nullum crimen, nolle pudere, putat.
Surge ferox, quate, cade. tua eſt victoria. tantum
Miſce armis leges. accipe, daq; iugum.

Venetiæ.

Peruia barbaricis tellus OEnotria turmis
Pertulit impoſiti pondera dira iugi.
Ipſa ſuos fleuit populares Roma Quirites:
Senſit & indomitæ noxia tela manus.
Haud tulit hoc Genius: cuius fatalibus auſis
Tutior in medio Roma renata mari eſt.
Clara virum virtus animo: inſatiata cupido
Imperij: vaſtæ non numerantur opes.
Iuppiter, haud temere tua ſunt ita diſſita cæli
Mœnia. ſi poſſunt tangere; parte cares.

Mediolanum.

Compoſitos populos, validique exordia regni
Excepit facili terra beata ſinu.
Creuerat Auſonio commiſtus ſanguine Gallus,
Et dabat antiquo fortia iura Pado.
Tertia ſe adiunxit tantis Germania rebus:
Et ſtetit audaci fama parata manu.
Quæuis ſimplicibus iactet ſe gloria ſignis:
Cum triplex vni contigit aucta mihi.

Patauium.

Hæc antiqua Deum domus Ilium, & inclyta bello
Robora, Dardanios expoſuere Lares.
Decepti patrias, non victi, amiſimus oras.
Perpetuis res eſt Græca valere dolis.
Qui vicere, ſuos ideo amiſere Penates:
Aſt noua ſunt profugis regna parata viris.
Arma decent Teucros, vafros ſapientia Graios:
Victis Euganeis pectus vtrumque dedi.

Regna vides Veneto Phrygiis maiora ruinis:
Atticaque a Patano pectore terra ſapit.

Genua.

Ditis opes Aſia, & claros Orientis honores,
Quantaq; ab Euxino tunditur ora ſalo,
Piſanas acies, Thuſcæ decora inclyta pubis,
Et traxi ad Ligures Gallica ſigna manus.
Subiectis domitas tenui ceruicibus Alpes:
Et tremuit noſtras Africa dura trabes.
Afflictus toties Venetus quæ fugerat olim,
In patriis metuit tela petitus aquis.
Fruſtra, Galle, cupis: fruſtra es fruſtrator, Hibere:
Fruſtra ſæua ferox, Inſuber, arma capis.
Vinco ego, cum vincor. par eſt victoria damno:
Sumque eadem domina, ſeruaque facta mea.

Ferraria.

Inclyta quæ patulo fruitur Ferraria cælo
Reginas rerum lumine ditat aquas.
Aurea nobilitas: ſtudiorum nobilis otij
Ingenia: audaci pectore prompta manus:
Magnanimique Duces, genus alto a ſanguine Diuum:
Perfugium profugis mœnia ſancta viris.
Vos me luctifica redeuntem e ſtragis aceruis,
Quos vetus ex ima ſede Rauenna gemit,
Germano in pugna amiſſo, fortique parente:
Quo matri victæ vita dolore fugit,
Ornatum elogiis, decoratum nomine regum,
Auctum Felſinea reſtituiſtis ope.
Saluete Heroes, & quæ ſanctiſſima tellus,
Fratriſque ac matris, & patris oſſa tegis.

Inculiſma.

Armipotens rerum præſes Valeſia tellus
Addidit antiquis iam noua iura focis:

Cum

Cum dedit inuictos terrarum lumina reges:
Quo leuius gaudens pondere preſſa volat.
Quam te igitur memorem? neq; enim terram eſſe fatebor,
Sed cælum, quæ ſic fundis, habeſque Deos.

Tunetum.

Inuide demoliti altas Carthaginis arces:
Quem ſors æqualis, parque futura manet,
En te inuito iterum florens, excisa renaſcor.
Te non vinco ego: nec me tamen ipſa premis.

Brundusium.

Vt populos ad ſeipſa vocet, procurrit in altum,
Et ſecat æquoreas Auſonis ora vias.
Hinc Solis proſpectat equos orientis anhelos:
Hinc petit indigenis Africa terra notis.
Illyricas oſtentat opes, animoſq; ſuperbas;
Horrificis Boreas qua furit altus equis.
Quo molles natura ſinus dedit alma vocantis
Hoſpes vt optata ſic potiretur humo.
At non Brunduſium præcinctum præpete portu
Æquat inoffenſis vlla carina vadis.
Iam liceat reliquis peregrinas condere puppes:
Italiæ at ſtatio vera ſit vna ſua.

Brixia.

Quæ pingues ſcatebras ſpecula deſpectat ab alta
Poſtulat imperij Brixia magna vices.
Cælum hilarum, frons læta vrbi, gens neſcia fraudis,
Atq; modum ignorat diuitis vber agri.
Si regeret patrias animis concordibus oras:
Tunc poterat dominis ipſa iubere ſuis.

Aquileia.

Diua, parens terra, forteis quæ proſpicit Hiſtros:
Nobilis Italiæ ianua prima tua:

Barbarici miſera incurſus obiecta furori,
Triſtis inhumana facta ruina manu es.
Inclyta pro Heſperiis ſed cum cadis hoſtia terris
Non poteras melius, viuere tota volens.

Rhodos.

Clara Rhodos, ſed clara olim: nunc horrida nimbis
Obnubit nitidum dira procella caput.
Ah dolor, ah mors, ah ſiquid morte atq; dolore
Durius, aut etiam tetrius eſſe poteſt.
Stertitis? & ferus armenti lupus optima carpit?
O iam ſit iam aliquis velle perire pudor.

Ragusia.

Quam fera, quamq; inculta, vides, hic ſaxa, viator,
Tam ſunt ingeniis pectora culta meis.
Munia multa ſenum complet cordata iuuentus:
Et viridis iuuenum multa ſenecta gerit.
Quod tetrica rupi natura nouerca negauit:
Hoc eadem natum mater habere dedit.
Ciuem alibi diuina ſua prudentia terrae
Exhibuit: terram hic ciuibus illa ſuis.

Volſinium.

Hetruſci imperij priſcum caput: aurea ſedes,
Magna vna atq; eadem perdita mole ruit.
Fecit opes Virtus: opulentam euexit ad aſtra:
Aſt opibus tumidus luxus ad ima ruit.
Obfuit alta quies, ſeruitq; obiecit inerti:
Eneruant rigidas otia lenta manus.
Quos amat, his iuſto condit Deus acta labore.
Sic mala dura iuuant: ſic bona blanda nocent.

Rotomagus.

Tranquillæ ſpecies, & imago plurima vitæ
Sola, aut cum paucis Neuſtria diues eris.

Illecebra omne genus fundit tibi blanda Voluptas,
Quæ deſunt, orbis nec ſibi totus habet.
Gens numeroſa, ferox, Arctoi limina mundi
Mutauit terris uberioris agri.
Expulit affines belli diſcrimine Francos:
Ceſſit & inuictis terra Britanna viris.
Ignoti Oceani domina es: neq; Gallia magnum
Te ſine, Regina nomen habere poteſt.

Altinum Venetias alloquitur.

Quanta fui, cuius modico veſtigia tractu
Obruit infami fœda ruina maris,
Sedibus egregie doceant illuſtribus vrbes,
Oppidaque elapſa condita multa manu.
Aſpice, quo faſtu tumeat Taruiſia pubes.
Vna mei germen ſtipitis illa fuit.
Muranum incolumi cælo, atq; inſontibus auris:
Et quod Maiori nomen ab orbe tulit.
Quæque etiam cæli dicta eſt de nomine turris:
Cuncta hæc interitus ſunt monumenta mei.
Tu quoque mirifici complens miracula mundi,
Te, Regina, vagi te voco magna ſoli.
Diſce frui virtute tua, & felicibus orſis
Pars mea. nam totum quam ſit inane, vides.

Troia.

Bis vetus euerſum eſt Argiuis Ilion armis:
Bis noua victores Græcia luget auos.
Maxima Troianos retulit cum Roma nepotes:
Atque iterum, imperium cum modo Turcus habet.

Lipſia.

Lipſia ſe oſtentans ſublimibus aurea tectis,
Lumina dum ſaturat, mens perit icta fame.
Vecta quibus ratibus longinquæ marmora terræ?
Vnde frequens flauit pura nitela Tagi?

Huc Cyprum, huc Temeſum, huc Arabas, huc Serica, dices
Sedibus euulſa huc Indica regna ſuis.
Cum gemma bibitur, vincuntur nectare gemmæ:
Sed lingua varius vincit vtrunque nitor.
Nec Germana tamen vitiatur Lipſia luxu:
Aſt hunc Germanum Lipſia magna facit.

Cymaclum.

Cærula piſcoſi quæ complent ſtagna Cymacli
Nass ab Adriacis æſtibus auget aquas.
Squammiger Eois labens exercitus vndis
Ludit, & in refluis agmina iuſta vadis.
Turgeat, & laxis Neptunus gaudeat oris.
Tuta mihi anguſto, certaque præda gerit.

Auinio.

Viuendi ratio cum libertate recepta
Efficiunt, vt ſis altera Roma tibi.
Templa, forum, celſo ſubducta palatia cælo:
Magna hæc. te, plus eſt, dicere poſſe tuum.

Taurinum.

Excipiens gelidas patriis ex Alpibus auras
Heſpery princeps ius capit vna ſoli.
Terra ferax, gens læta, hilaris addicta choreis:
Nil curans quicquid craſtina luna vehat.
Ingenium natura aptum, ſed more ſolutum:
Plus animo capiens, quam dare poſſit ope.
Felix Marte nouo, felix melioribus armis.
Nanque recens acuet pectora lenta metus.

Maſſilia.

Inclyta Romanis æquata palatia rebus,
Tam modicis miſerum eſt delituiſſe caſis.
Ah vbi compoſiti mores, ſapienſque Senatus?
Obruta ſic veteri mens ſine mente iaces.

In tenui victu tenuis quoque gloria. ſordes
Pluſquam Græca: humile eſt, & ſine more genus.
Diuinas petiere tuas gens extera leges.
Hoc verum dare ſit, nec retinere ſibi.

Piſæ.

Piſa vetus, victi ſpolijs Orientis onuſta
Inuidia armaui liuida tela trucis.
Sic nocuit viciſſe: alijs ſic vicimus ergo.
Sic res eſt humili tutior arcta loco.
Mortales, ſperate vices, nec credite Fatis.
Nam quod nos aliis, illa dedere mihi.

Aurelia.

Non potuit magni caput eſſe Aurelia regni.
Ergo quod reliquum eſt, corque animuſque fuit.
Dat Bellona manum, facundam curia linguam.
Ars potuit nullis vlla latere modis.
Tam comes ingenium, tanta eſt prudentia rerum.
Hæc quod non nouit, Gallia muta ſilet.
Ipſe pater choreas agitans in vertice Nyſæ
Olim, aut hinc, aut huc munera læta tulit.
Nil humile, aut vulgare ſonat: magna omnia. magni
Quin animum vulgus principis ipſe gerit.
Quæ tibi non ceſſit, toti non ceſſerit orbi.
Cedere nec debes tu niſi ſola tibi.

Rauenna.

Prima per Æmathias quondam vetus edita ſiluas
Adriacum ſecuit Theſſala prora ſinum:
Deſertumque ſolum, triſtique informe palude
Muniit: atque vrbis nomen habere dedit.
Hæc belli ſedes, gelido cum miles ab axe
Proruit, & Graios expulit inde duces.
Hinc ſedet Illyrici proſpectans prælia Nerei,
Ionius reduci cum tumet æſtus aqua.

Hinc oculus ſuperique maris, terraque iacentis
Excubat. hinc duris vtraque meta viris.
Si iungas ſolita liquentia marmora terra:
In medio tanquam cor, metuenda iacet.

Londinum.

Vrbs animis, numeroque potens, & robore gentis,
Vel cunctos præ ſe deſpicit vna Deos.
Torua peregrinis, ſed non & inhoſpita, merces
Vicinis patrias aggerit, atq; petit.
Contemnis, cui das, tanquam iſto munere maior:
Odiſti vnde petis, ne videare minor.
Dicat, quid bello valeas, Aquitania, quid non:
Et Nortman, & cum Saxone Roma vetus.

Bononia.

Poſt diras rerum clades, Fatique ſuperba
Imperia, & Martis quæ fera iuſſa tuli,
Hic primum meque, atque alios cognoſcere cœpi:
Depoſuique animi barbara ſceptra mali.
Et didici, quam non fueram, quam deinde futurum
Quem bona abortiuum ſic tueretur parens.
Quæ cauſſas, quæ cunctarum primordia rerum,
Quæ diuini operis prima elementa, doces.
Cæleſteſq; plagas, & ſancta commoda vitæ,
Et ſi qua e numeris nata figura latet.
Cum reliquas ſuperes diuinis legibus vrbes:
Non ſulci omnigeno germine cedit honos.
Arma viris connata: animus conterminus aſtris:
Atque ardens vitæ ſtat melioris amor.
Si ciues dederas, ſi, magna Hetruria, leges:
Accipe, quæ poſsis dicere: reddo libens.

Memphis.

Pene etiam ad nigram Memphis porrecta Syenen,
Pene etiam Nilo longior ipſa meo.

Inueni

Inueni tamen extremo ſub margine finem:
Sic ſperare animo, & te decet eſſe tuo.
Africa cur poſita eſt vobis pars tertia mundi,
Tertia quando orbis pars ego ſola forem?

Luca.

Thuſci delitium, Thuſci laus inclyta cœli,
Iuſtitiæ illæſo robore Luca potens,
Luca potens opibus, felix concordibus armis,
Cui veneranda fides, mens pia, pura manus.
Cœleſtis vegetum comitatur candor acumen,
Ad veteres referens candor acumen auos.
Iratis igitur dum ſeruit Hetruria fatis:
Virtutis merito libera ſola fuit.

Adria.

Olim ingens decus Heſperiæ, lux addita terræ,
Eridani cuius proluit unda pedes,
Nunc vix nomen habet, lætoque informe cadauer,
Et famulis ſordens Adria putret aquis.
Tranſlatum eſt alio imperium, tituliq; vetuſti
Ecce nouos ditat priſca ruina Lares.
Dira tamen fruſtra faciat Fortuna ſuperbos,
Diſcite, quam valeant ſceptra manere diu.
Nunc agitur melius mea res, ſecura timoris
Cum vigeo, ſortis lege ſoluta mea.

Beroic.

Si cui ſimplicitas, & priſca ſæcula vitæ,
Sors ſine diſſidiis, mens ſine fraude placet:
Ne Scotia dextras, hirſutaque pectora ſpernat,
Haud bene iunguntur luxus, & arma ſimul.
Nimbiferoſque Ioues, & iniquas vicimus auras:
Corporaq; horrendis ſunt potiora malis.
Iacta Ægypte ſolum, potius ſit ſortis iniquæ:
Solicita vita ducere ab arte dies.

Mantua.

Maxima cum veteri turgeret Hetruria regno,
Sceptraque terrarum iungeret aucta maris:
Mole noua tumuit, ſoliiſque excreuit auitis,
Ut premeret forti iura aliena pede.
Inde eſt in ſuperas deducta Colonia terras.
Non tamen his potuit Mantua tota dari.
Clara viris, felix ducibus, diuo inclyta cycno,
Quem vitreis aluit Mincias Andis aquis.
Mantua diues auis magno non ceſſerit orbi:
Tota tamen parte hac vincitur ipſa ſui.

Lugdunum.

Fulmineis Rhodanus qua ſe fugat incitus vndis:
Quaque pigro dubitat flumine mitis Arar,
Lugdunum iacet, antiquo nouus orbis in orbe:
Lugdunumve vetus orbis in orbe nouo.
Quod nolis, alibi quæras: hic quære, quod optas.
Aut hic, aut nuſquam vincere vota potes.

Nicæa.

Se negat Italiæ ſobolem Nicæa parentis.
Si non eſſe volunt; nec meruere capi.

Ancon.

Deuictrix pelagi tutis anfractibus Ancon
Oſtentat placidi commoda rara ſinus.
Nimirum Dea, quæ voluit capere vrbis honores,
Lenia ſic voluit reddere ſceptra maris.

Candia.

Centum olim cinctas operoſis mœnibus vrbes
Reddidit ad paucas imperioſa dies.
Oppida parua tamen reor illa fuiſſe: ſed aucta,
Quod deeſt ex reliquis, Candia ſola refert.
Vera equidem fateor Iouis incunabula magni.
Nam liquor haud alibi nectaris ille venit.

Florentia.

Parua fluentiſonis aggeſta Fluentia ripis
Mollia de nitido nomina Flore capit.
Fæſula regnabat: verum meliora ſequutus
Martius antiquas detulit amnis opes.
Diuitias Hera: Mercurius diſcrimina linguæ,
Mercurius varias ire, redire vias:
Ambitioſa, ferox, bellacia, flammea, Mauors
Pectora: magnificam docta Minerua manum:
Iuppiter oſtendit cæleſtes mentibus aulas:
Sirenum tribuit dulcis Apollo ſonum.
Vera vetus Romæ ſobolas, aliena requiris:
Mutua quæ proprias vertis ad arma manus.

Buda.

Threiciis iaculis, ſæuiſque obiecta Sariſſis,
Virtutis Scythicæ lama vetuſta fuit.
Nunc miſera, & miſere extremis exterrita fatis,
Olim ab ſe victis ſordida præda iacet.
Diſcite, quid faciat diſcordia pectora, Reges.
Semper ſic odiis diſſita regna ruunt.

Neapolis.

Parthenope varij ſtatuit diſcrimina mundi:
Quæ tria diuerſo tempore ſæcla dedit.
Aurea Pythagòras communis commoda vitæ,
Et docuit Sophiæ Græcia magna procos.
Altera ſuccedens ſtudiorum mollior ætas
Admiſit Muſas debiliore ſono.
Tertia vulnifici quæſiuit præmia ferri:
Atque equitum potuit ſola tenere decus.
Sic ex priuata, & ſerua, regina ſuperſum.
Roma, quod es, fueram: quæ modo ſum, quod eras.

Caliçut.

Calicut.

Non ſatis hoc fuerit, noto quod perdita Nereo
Hærebat dubiis tunſa carina vadis?
Protinus audaces incognita litora puppes,
Inſtituuntq; nouas mortis adire vias.
Sentis tanta ſitos ſeſe tibi colligit auri:
Fatali vt citius morte perire iuuet?
Hic dices animi magni te nomine dignum?
At non eſt, animum perdere, idemque frui.

Capua.

Flammea ſi valeat ſuperare ſuperbia faſtum.
Pinguem luxuriam delitioſus amor:
Hoc mollem pinges Capuam, Capuaque colonos:
Et quæ aliis viſa eſt, nec ſibi meta fuit.

Burdegala.

Oceani tumidas furioſo percita Cauro
Expugnat rapidis fluctibus ira trabes:
Perſequiturque ferox fugientem ad litora puppim,
Qua tumidus refluo fronte Garumna premit.
Verum vbi compoſitum populum, ſanctumque Senatum
Cernit, adorato litore fracta iacet.
Qualem, hoſpes, dicas populum, qualemque Senatum,
Queis etiam viſis æquora muta ſilent?

Sena.

Cum premere inuictis vicinas viribus Vrbes
Martius imperij ſollicitaret amor:
Abſtinui, & iuſtam colui ſub pace quietem:
Summaque iudicij maxima, nolle, fuit.
Quot nam oblita ſui, quæ regna aliena petebant?
Vt mea ſim; pro me ſit potuiſſe ſatis.

Antuerpia.

Oppida quot ſpectant oculo me torua ſiniſtro;
Tot nos inuidiæ pallida tela petunt.

Lugdunum omnigenum eſt: operoſa Lutetia: Roma
Ingens: res Venetum vaſta: Toloſa potens.
Omnimoda merces: artes priſcaque noueq;.
Quorum inſunt aliis ſingula, cuncta mihi.

Babylon.

Heu nuſquam aſpicio rerum miracula turres.
Mortali pereunt omnia facta manu.
Cui momenta poli, & tempus dominatur inane t
Nec rem, nec numerum reddere poſſe reor.
Ah miſeram: qua ſic poteras periiſſe. nec eſſet
Nec tunc, cum poteras eſſe, fuiſſe puto.

Tridentum.

Nobilis Italico qua prima vrbs imminet orbi,
Auſoniis miſcet Norica verba ſonis.
Romanum ingenium eſt, animus Germanus, acerba
Vltio, ſi obducta eſt nube ſerena fides.
Accipere a Veneto, cuius pars, milite leges
Hec potuit: ſi non, & valet ipſa dare.

Heidelberg.

Nobilis imperio Franconia dextra potenti
Belligero nulli Marte ſecunda viget.
Cum victis ab ſe pepulit vectigal Alanis,
Libera Germano nomine Franca fuit.
Nec contenta ſuis anguſtis finibus (illi
Qua par virtuti terra futura foret?)
Egreditur: ſuperat. Germani o pectus honoris.
Victoris victos nomina ferre ſat eſt.
Non aliunde venis: Francuſue eſt Hectoris vllus.
Quid petis a victo ſtemmata? tota tua es.

Gaiacia.

Quattuor ancipitis celebrantur ſæcula mundi
Hæc: aurum, argentum, æs: ferrea quarta fuit.

Quattuor

Opportuna dolis, & cæci fraudibus hoſtis,
Hic ſita ſum vigilis præda petita duci.
Hæc igitur firma Italicæ ſunt clauſtra quietis:
Et libertati iura parata tuæ.

Meſſana.

Indomita ſedeo ſpectatrix tota Charybdis:
Oſtendoque aliis lumine grata viam.
Mortales, ſi ſic faciant, meliore fruantur
Numine. Nunc homini vera Charybdis homo eſt.

Pictauium.

Si ſtudium eſt animæ, veniunt a corpore vires,
Galliaque a meritis poſcit vtrunque ſibi:
Hæc ſtudiis, alia belli exercentur amore:
Pictauium eſt animus: cætera corpus erunt.

Bergomum.

Ingenium, corpus, mores, obtutus, amictus,
Tecta, cibus, greſſus, guttura, ſermo, ſonus:
Omnia craſſa modis inſignibus, omnia dura:
Sic, valeant ſilices vt ſuperare ſuos.
Iſta domi: ſed vicinus ſi aſpergat acetum:
Artibus, atque dolis vincitur ipſe ſuis.

Lyſipona.

Ergo grauis grumus quo pallidus eniceat auri,
Inſomni tellus ſciſſa ligone gemit.
Cernis, vbi aduectus peregrinis flatibus orbis?
Cernis, vbi in paruo eſt India tota ſinu?
Preſſa maris facies: domita eſt violentia cæli.
Quid reliqui eſt; niſi te carpere ſceptra poli?
Haud potes eſſe Deus: non vis homo viuere. Sors te
Ex homine egreſſum tertia quando capit?

Salernum.

Quæ Boreæ gelidas furias contemnit ouantis,
Torua procelloſi deſpicit arma Noti.

Medorum

Medorum & ſiluis fœcundas prouocat auras:
Fundit & a biferis Indica dona iugis.
Protinus Autumnus Veris cum tempore certat:
Et Ver cum Autumni tempore certat item.
Huc acceßit hiems vernantibus vda capillis:
Et peperit mirans, & ſibi poma legit.
Tuta mari fruitur: terræ dominatur amata:
Et cæli mutat iura. quid ergo? Dea.

Toloſa.

Quiſquis es, impura damnas qui voce Toloſam,
Diſce verecundo plenius ore loqui.
Fœta malis, infenſa malis: cum crimine iuſta
Exercet leges legibus orba ſuis.
Cogitur a propriis aliena viuere menſa,
Aſpera crudelis ſub pietate parens.
Magna quidem, ac Francis æquata ſuperbia terris,
Vt iam iam ſeipſam vix tolerare queat.
Sumptus inexpletus ciues ſpoliauit inertes.
Sic diues viuit, vt moriatur egens.
Inde vafer mercator agros ſucceßit ademptis:
Ingeniiſque frequens aduena fretus ope.
Mox ſeipſum ignorans, ſortiſque oblitus auitæ
Certat cum nitida, nobilitate, domo.
Quid ſupereſſe bonis? bona quid ſupereſſe putandum eſt?
Ante ſua hunc, hunc nec poſt ſua fata mori.

Dertona.

Si faciles animos, ſi candida pectora quæris:
Quæque decent claros nomina magna viros:
Magnifico Dertona tibi dabit inclyta cultu:
Inclyta, ſed quondam: nunc male culta ruit.
Nimirum quod ſemper erit, huic contigit vrbi:
Vt ſemper noceant ſæcula praua bonis.

Colonia Agrippina.

Maxima cognatis regina Colonia Rem,
Hoc te etiam titulo Muſa ſuperba canit.
Romani ſtatuunt! habitat Germania: terra eſt
Belgica: ter felix. Nil tibi, Diua, deeſt.

Vicetia.

Bacche pater, Ceres alma, bona bona numina pacis:
Que patulos agros, qui iuga curua tenes:
Quid rerum, quid amicitia cum Marte cruento
Vobiſcum? veſtrum vt vexet vtrunque furor?
Pulchra racemiferos domitat Vicetia colles:
Lataq; ſpicilegi iugera findit agri.
Cadis amor, cadis germana inſana cupido:
Nec patrius nato eſt tutus ab hoſte cruor.
Nuſquam iter eſt. vaſtata iacent latrone proteruo
Ruſcula: corruerunt ignibus hauſta ſuis.
Parce (nefas) ſcelerare manus gens debita cælo:
Imbueq; ignoto pectora digna Deo.
Diuina facies: regio cæleſtis: at huius
In cæli medio tartara dira vigent.

Athenæ.

Hic, vbi diſiecta fruſtra quæruntur Athenæ,
Quæruntur Graij mens, manus, arma ſoli.
Lignea viciſti. victricem fata periclis
Marmoream faciunt. nunc miſeranda, quid es?

Caieta.

Te quoq; cedentem natura Æneia nutrix
Heſperio retinent litora curua ſinu.
Iuſta pius fecit, tumulumq; ſacrauit alumnus:
Vnde tuum in noſtro nomine nomen habes.
Reddere non potuit, deerat quod legibus æui:
At data, quod potuit, vita ſecunda tibi eſt.

Carnutes.

Carnutes.

Sæcula communes habeant ſibi cætera laudes,
Vina, feras, ſegetes, mœnia, bella, forum:
Hæc ſua contulerunt omnes arcana Sibyllæ:
Cum dicta eſt virgo, quæ paritura foret.
Credidimus prius, atq; fuit. ſi credere, vita eſt:
Sic nos, quam eſſemus, ante fuiſſe palam eſt.

Croton.

Virtutis faciem, ac numeros metire viator,
Siue oculis, ſeu tu mente Crotona vides:
Quot ciues, tot victores. Nam nomine palmas
Pauperis eſt populi dinumerare ſuas.

Senones.

Quæ Senonum vires, & quanta potentia ferri:
Traiectaq; Alpes, captaq; Roma docet.
Hiſtrum, atq; Illyricum ſuperant, Martiſq; miniſtrum è
Qua Boiana tuas Scopia ſugit aquas.
Subdit ſe Macedo: ſubmittit Achaica tellus:
Horridaq; armigero Thracia cedit equo.
Atq; hinc res Aſiæ tremefactæ, & inhoſpita Ponti
Litora, & Armenios qua colit ora duces.
Hæc ſumma eſt. populus, caſtris, & regibus, horum
Armorum arbitrio ſors rata quæque fuit.

Tarentum.

Mollia quæ tenuis demittunt pondera lanæ
Tonſa Tarentinis iugera læta iugis,
Hæc eadem complent vægrandibus horrea culmis:
Et tua ſub prælum munera, Bacche, ferunt.
Nulla eſt in Latio Pomona beatior vſquam:
Nulla eſt Heſperidum gratior aura locis.
Se totum exhibuit lauta ad conuiuia Nereus:
Seruit & innumeris proxima ſilua feris.

Hic ver perpetuum eſt, tantum pro frugibus æſtas.
Nectareas ſuperant ſidera fœta dapes.
Quod ſi cælum imis vellet mutare ſuperna:
Haud aliis poterat plenius eſſe locis.

Praga.

Septa metalliſero circum quæ monte ſuperbis
Hercinia in medio Martia Praga ſinu,
Linque aliis populis tanta munima ſedis:
Qui nequeant armis iura tenere loci.
Nanque tuum eſt, non præſidio turgere locorum:
Sed loca præſidiis fidere poſſe tuis.

Mutina.

Neſcit quo potius tumeat Rangonia tellus:
Tot ſe fama noua vertit in ora vetus.
Fama vetus, tot fama recens ſe vertit in ora:
Vt tituli numeros neſciat ipſa ſui.
Mars catus inuictis admiſcet viribus artem:
Ardua ſic gemino nomine bella docet.
At Venus ætherias cum finxerit aurea formas:
Verborum adiunxit pondera picta modis.
Inde triplex liquidos animos inſpirat Apollo:
Inde triplex nitida gratia iuncta manu.
Nulla deeſt Erato: capiet te candida Pitho.
Vt mox oblitus tu videare tui.
Neſcit quo potius tumeat Rangonia tellus.
Ergo nec dignum, velle tumere, putat.

Moſcouia.

Non veteri nos more fero nunc cedimus hoſti:
Nec bellare monent condita buſta patrum.
Protinus aſſectis mittuntur ſpicula turmis.
Conſeritur preſſo comminus hoſte manus.
Artibus his Scythicas treis iam deuicimus Hordas.
Arteis has etiam Turcica ſigna tremunt.

Huc ſimplex victus, fatorumq; æmula virtus.
Hos parere ſimul, hoſque iubere docent.

Parma.

Inuentum mediis præclarum nomen in armis,
Prædita quo ſit gens ignea Marte docet.
Ingenium rapidum facili flammatur ab ira:
Sed viget in patulo pectore purus amor.
Magnanimo, precium eſt, non diſplicuiſſe pudori.
Hoc ſatis. officijs cedere turpe putat.

Magdeburg.

Vos ego magnanimis inuictos Saxonas armis,
Atque graues Martis turbine canto duces.
Non Macedo tu miles eras. Sic Græcia mendax
Facta tua in laudes tranſtulit alta ſuas.
Non veteres huc te quondam miſere Britanni:
Quin iam ſeruiuit terra Britanna tibi.
Ipſa tua es: primumq; tuis cum montibus orta,
Cum cæli ipſius finibus orta tui.
Diues agri, diues quæſita veſtis, & auri:
Gens dubium eſt, armis iuſtitiane prior.
Eſt hominis, patriis alios bene vincere telis.
Iuſtitia teipſam vincere velle, Dei eſt.

Luna.

Proſpiciens tumida terram Neptunus ab vnda
Oppida perdoluit condita nulla ſibi.
Immiſitq; ſalum, merſitq; ſub æquora Lunam:
Merſaque ſic famulis nunc dominatur aquis.

Francfordia.

Multa laboratis debet Francfordia ſulcis:
Multa racemiferis vinea culta iugis.
Quid referam, quanta & quæ conuexere metalla?
Quæ Mars bellipotens, quæ petit alma Ceres?

Hinc Italus patriæ miratur partibus orbem,
Aduectum huc ſtupuit Gallia magna ſuum.
Hic Oriens, hic terra nouis comperta ſub aſtris
Agnoſcit Genij ſemina plena ſui.
Nec tamen in brutis ſola hæc commercia rebus:
Hic animi æternæ ſed cumulantur opes.
Quod ſi res, paucas operoſa eſt dicere merces:
Non magis eſt, cunctas res operoſa dare?

Placentia.

Nobilis antiquo porrecta Placentia muro
Hinc hoſtem, hinc rapidas fluminis arcet aquas.
Raræ artes: gens ſcita, hilari ſed dedita luxu.
Ingenium auguſtæ vix patiuntur opes.

Nanetes.

Vicit Aremoricas animoſa Britannia gentes:
Et dedit impoſito nomina priſca iugo.
Nunc etiam patriæ remanent commercia linguæ:
Vltimaq; a Gallo diſcrepat ora ſono.
Impauidum genus, Argiua gens docta palæſtra:
Nec minus in bellis vtilis, acer eques.
Par domino quadrupes, ſæuis haud ſegnior armis:
Reſpondent animis robora firma feris.
Gens tamen hæc eadem patrijs intenta choreis
Laxat inexpleto pectora læta mero.
Tanta etiam pecoris, tanta eſt opulentia frugum, vt
Cum Cereris certet vomere magna Pales.
Quid varias referam piſcoſa ſub æquora turmas?
Abditaque ignoto litora capta mari?
Ne partire plagas, vt partis des mihi partem:
Sed Galli hæc dicas integra regna ſoli.

Syracuſæ.

Illa ego ſum Romæ labor, atque iniuria Pœni,
Pro me etiam ſtragis Græcia ſenſit onus.

Figere

Figere quæ voluere aliis in ſedibus arma,
Exturbata iacent ſedibus vrba ſuis.

Cracouia.

Martia Sarmaticis tentata Croatia nimbis
Arcigeri pugnax ſpicula fregit equi.
Hinc belli fortunam armis, finemque ſequuta
Germana Herciniis expulit arma iugis.
Quaque patet ſolis fugiens Lituania campis,
Victrici impoſuit Martia ſigna manu.
Moſcouiſque docet, Turciſque auguſta trophæis,
Viſinis quantum ſit bene tuta quies.
Teſſera certa manu ſtat belli, & pacis: vtramuis
Si des, accipiam: vel cape. nanque dabo.

Peruſia.

Sanguineo audaci connata Peruſia ferro,
Tanquam hoſti temere ſæpe inimica ſuis,
Partibus imperium, vitales partibus auras
Colligit, inuiſis partibus atra Deos.
Væ tibi, ſic odio quæ te partiris amaro.
Eſt, quæ non toto eſt corpore tota, nihil.
Quinetiam fera iura tui ſcripſere coloni:
Quæ iubeant tetras ſemper habere manus.
Veſtrarum hæc igitur ſumma eſt ſapientia legum,
Nolle placere aliis, velle nocere ſibi.

Ambianum.

Terrori fuerat peregrinis Gallia turmis:
Terrori Gallis Belgia ſola fuit.
Germanus Belgas cum vincit: Belgica Belga
Cum tueor, Belgij Belgia ſola fui.

Valentia Hiſpanorum.

Vna tibi ante oculos populi ponatur imago:
Cætera iam ex illa natio tota patet.

Ægra Ceres: regio torrenti infamis ab æſtu:
Arida Cerbeream colligit aura ſitim.
Nuſquam tutus abit rapido latrone viator.
Nam probus, & pius eſt tollere ludus opes.
Tum tua poſcenti exprobrat tibi linquere vitam.
Dat libertatis præmia dura, mori.
Faſtus inexhauſtus: luxus ſub paupere vita:
Et furiat mentes gloria vana feras.
Quæ liquere hoſtes, ea cuncta vorabit amicus.
Nil vbi promiſit, tunc tibi tuta fides.
Tuta fides fortaſſe. quid hæc ſub tartara tutum?
Ah non ſe tutum ſi velit eſſe Deus.
Pluſquam hoſte, eſt verum regnum, hoſpite poſſe carere.
Afflatus ſolo nomine, pauper eris.

Venuſium.

Parua quidem, atque humilis, pene & ſine nomine tellus,
Aut par, aut maior te, tibi Roma fui.
Cede furis: peperi tranquillum ego lenis Olorem,
Cuius ope ad multos vita perennis eat.
Cuius ope effectum eſt, vt quæ ruitura fuiſti:
Vel nunc, cum nihil es, tu quoque viua voles.

Ariminum.

Priſca fui quondam ciuilis meta furoris:
Sed non fortuna meta futura fui.
Non tunc arma togæ, non ceſſit laurea linguæ.
Cæſaris eſt facere, haud ſub Cicerone loqui.

Dyrrhachium.

Quæ quondam Epiri priuatum nomen habebat,
Albani ad Titulos tranſpoſuere ſuos.
Fortis erat gens priſca: ſimul ſed fortior heſit.
Grandius effectum eſt inſitione genus.

Cum tranſlata alias generoſa armenta per herbas
Diſpereant: videas, pabula quanta ferant.
Cum pudeat Phrygias mirari Gargara meſſes:
Hic Cereris, dices, Thenſa beata manent.
Vitrea cum tepidis coquitur vindemia ſaxis:
Iurabis madidi Cnoſſia dona Dei.
Hoc etiam illa potens tremuit ſub milite Roma:
Ne tu his arma opibus debilitata putes.
Ergo animis vacuis aliena pericula cernens,
Vincere dum credit eſſe, carere malis,
Vicinus ſibi ſpem promittit, & otia: caſtos
Subſidiis, ſerui nomine Turcus habet.
Aſt videas quanti faciat duriſſimus hoſtis:
Fortia cum noſtro robore bella gerit.

Cremona.

Quis modus eſſet agris, & quanta licentia frugum,
Verba peregrina Gallica voce notant.
Inde ſolum nati latum dixere Cremonam.
Quin Latio vox eſt delitioſa Cremor.
Vſque adeo longo reddit cum fœnore tellus:
Prateritique hornus commoda ridet ager.
Deficit & cultrum, & vomer: non deficit vber.
Laſſa manus, trita ſarcula, feſſa Ceres.
Reddant penſum aliæ: noſtræ lex vnica terra eſt:
Et votum Domini, & ſpem ſuperare ſui.

Lubecca.

Si referam: mihi quis credet? ſub limina Mundi
Vltima legiferi iura vigere Dei.
Ingenium, candorem animi, cultumque, fidemque,
Fortiaque inuicta pectora pura manu.
Dum mirata ſtupet terras Aſtrea relinquens,
Atque putat cæli regna, reſedit ibi.

Fauentia.

Pars magna Italiæ duro diſcrimine rerum
Clara Fauentino milite ſceptra capit.
Quid meruit decus inuictis Heluetius armis:
Quod conducta ferox Brennus ad arma fuit:
Hoc ſumus: hoc fortis meruit vis ignea dextræ:
Arbitrio cuius Numina regna parant.

Narbona & Baiona.

Erecta gemina dubio pro limine turres
Abſterrent patriis hoſtica ſigna bonis.
Utraque perpetuis fera Gens exercita bellis:
Utraque vicinis Gens inimica ſuis.
Frangit inacceſſo aſſultus diſcrimina muro:
Quique magis terrent, hos timuiſſe facit.
Illa ferox opibus, hæc paupertate ſuperbit:
Hæc ciues alit, hæc ridet in hoſte famem.
Viuite felices, ac res firmate ſecundas:
Et bene cum veteri ſit noua iuncta fides.
Pro tantis meritis gemina vrbs tutiſſima, rebus
Promotis, illi tu, excubet illa tibi.

Piſaurum.

Hic Romæ fulſit primum ſpes vltima victæ:
Unde loco, atque vrbi nomina ducta canunt.
Dum Gallus Romana actis imitatur auitis
Arma, premens arma Romula victor adeſt.
Poſtquam ſolicita poſuit diſcrimina mente:
Torpuit occulto dextra ſoluta metu.
Ah quid agis ſoboles priſcorum inuicta Deorum?
Rerum, non auri ſumma petenda tibi eſt.

Turcica.

Ne teneras forti victas legione cohortes
Cum querulo doleas murmure, miles iners:

Impia neve pio facias conuicia cælo:
Pectora quod teipſo caſſa fouere neget.
Imbellis ne habeat, poſuit quæ fortibus? an tu
Hoc ſeruili animo libera regna feras?
Frigora pigra tibi ſtupido dominantur, & æſtus:
Gurgiteque inſano fœda vorago gula.
Conciliat mollis quæſitos ſtragula ſomnos.
Huic labor in dura, mollia fecit, humo.
Ipſe libum & ſibi fert, ipſe & ſibi decoquit, ipſe
Crudum, ſi non ſit igne domare, vorat.
Tu quereris corrupta vndis tibi numina Bacchi.
Sæpe etiam ſordens huic leuat vnda ſitim.
Deuouet ille ſuo concordia pectora regi.
Te quatit inſana ſeditione furor.
Mirum, Romanis propius qui acceſſerit armis,
Romæ fata gerens, ſi ſibi fata trahit?

Oppida Benaci.

Terra, decus cæli, curuas quod proruit vndas,
Cum furit Æolij Norica turba gregis:
Vos ego ſiderei mea maxima numina colles,
Inter præcipuos exul adoro Deos.
Haud procul hinc tetigi vitalis liminis oras:
Atque hauſi vitæ prima elementa rudis:
Balde procelloſos aperis vbi vertice nimbos:
Benacique graues fluctibus addis aquas.
Huc me diua parens a magno miſſa parente
Tranſtulit: & lucem ſancta videre dedit.
Vt miſer exciperem ſoliis excluſus auitis
In patrio ſaltem lumina prima ſolo.
Pene quidem expoſitus, quales & Cyrus, & ille,
Qui Marti poſuit mœnia clara, fui.
Quinetiam ſola illorum maleprodita cernis
Corpora. ſed geminum, cumque parente meum.

Tantum fata queunt, tantum indignatio cæli:
Ut pretium hoc animi ſit, voluiſſe malum.
Certe equidem hoc ego credo bonum: tamen illa pericli
Semina aguut, mentem ſolicitantque rudem.
Quid ſi me o genitor crudelis, perfidus hoſtis?
Quid geminum corpus, cumque parente meum?
Quanta fuit non victi animi expectatio rerum:
Tanta eſt ſpes, cum ſpe perdita tota ſimul.
Nil potuit maleſaga mali mens percita fati.
Tu moreris: quero munera mortis ego.
Dij patrij Indigetes, Dij deficientis Iulij:
Et vos Scaligeræ numina priſca domus:
Quæ mihi contigerunt prima poſt munia vitæ,
Ah ſaltem a patria vos prohibete mea.

Nuremberga.

Diua mihi extremi da munera ſacra laboris,
Non tamen extremo conſpicienda loco.
Sed velut abducto veneramur in ordine cælum,
Hic vbi naturæ fine quieuit opus.
Non potes æthereis deducere ſedibus aſtra.
Inuenies, tibi quæ Norica terra dabit.
Hunc ſibi corruptas terras Aſtræa relinquens
Fatali ſtatuit ſede tenere locum.
Quis putet horrifico ſociatas Marte Camœnas?
Sacra tamen duplex tempora laurus obit.
Martis habe, & Phœbi felicia tempora laute:
Sanctaque ſit valido fœdere iuncta fides.
Omnibus ex iſtis ne tu ne dempſeris vnum.
Addere quin potius omnia magna, tuum eſt.

Hieruſalem, Bethleem & Nazareth.

Hic genua, hic animum, hic lacrymas, hic carmina pono:
Menſq; mea ad patrium ſubuolat acta polum.

O promiſſa nouo, populo promiſſa vetuſto:
Quæ libertatis iura beata dabas:
Cur vidua, orba, iaces? ſancti quæ vulnera vultus?
Quis fuit, æthereas qui ſcidit ille genas?
Quam te, terra, canam, cælum quæ facta ſerenum es?
Nos facti e cælo ſordida terra ſumus.
Tu nec laudis eges: nec noſtro augebere cantu.
At me abs te dici, gloria vtrinque tua eſt.

IVL.

IVLII CAESARIS SCALIGERI LOGOGRIPHI

AD Petrum Natalem.

ASpice, quam dubia ſplendeſcunt luce tenebræ,
Quam nitet ambiguis decolor vmbra notis.
Qui patrij decus es non vno nomine cæli,
Qui potes in media nocte ciere diem.
Luſibus arriſit ſtudiis immiſta ſeueris
Quæſita in medio grata labore quies.
Tu tibi cara reges fido veſtigia filo,
Dum tenet ancipites ſemita flexa pedes.
Fallor. an his vltro aerijs abſtruſa tenebris
Vltro turba volet ſole patere tuo?

Lectori.

Hos centum griphos quam paucis luſimus horis
Dicere non auſim: malo tacere pudens.
Non credis? leuitas coget te credere rerum.
Nulla trahent longas anxia dicta moras.
Hoc volui. reiecta fuit cunctatio priſca.
O pereant grauibus vina ſeuera modis.
Ludimus: hoc ſatis eſt: atq; inter pocula: nec ſunt
Tam leuia, vt nequeant addere ſæpe moras.

Cabbala.

Ne tibi ſint nugæ hæ. Quid enim ille ſuperbit ineptiis?
Perq; manus tradit ſapientis nomen inane?
Qua labyrintheis anfractibus omnia verſat.
Accipe vtrunque libens ergo, aut vtrunq; relinque.

Griphos

Griphus Ioſepho F: auctore.

De naßa medium aufer: auem Palamede notante
Aſpicies. Caput aufer, vbi hanc veneris, habebis.
Hunc lege pharmacopœe, notam ſi reddis anhelam.
Totus in amne latet. caput abſit: non erit vſquam.

De naſſa] γρῖφος naſſa. aufer medium, exibit grus, quæ dicitur auis Palamedis. *Caput auf.*] exibit rus, ſi auferas caput a grus. *ſi reddis &c.*] ſi aſpires erit Rhus Syriacum notum herbariæ rei peritis. *Totus in*] γρῖφος integra vox eſt naſſa. ſi auferas G, erit nuſquam, quia eſt vox nihili.

Mens.

Quod ſibi nolebant parci licuiße Latini,
Exibit, primo ſi vertice millia tollas.
Omnia ſi ſunt hic, cur omnibus addita mille?

Ablato M, ens. ſi eſt ens, omnia ſunt. Cur mille addunt? id eſt M.

Saturnus.

Sat fuerit, ſi non toto contentus abibis.
Siue es, ſeu non es: cum ventre hunc exime ſanus.
Æneas capite exciſo, corpus quoq; tollit.
Aufer colla, canet. Natos vorat omnibus auctus.

Sat fuerit] Sat. *ſiue es &c.* Satur, Sanus. *Æneas capite*] Turnus. *Aufer colla*] Sturnus.

Puer.

Tolle caput, ſimile ætati tum tempus habebis.
Nenia Pontani ſine cauda protulit audax.
Temporis at capite ablato præponere debes.

Tolle caput] Ver. *ſine cauda*] Pue. *Temporis &c.*] præpoſitio Per.

Mars.

Deme fero galeam: reteget placabilis artem.

Sol.

Sol.

Non ſobolem gignit, ne proles vſtulet orbem.
At ſi multiplicans quis forte exibilet: illinc
Continuo tunc ſi quid oles, tute ipſe videto.

multiplicans] Soles numero plurali. *exibilet*] id eſt, aufer ſibilum: oles.

Venus.

Alma Venus, nulla ipſa dolis ſatis apta nouandis,
Se nudam oſtendit, nec vult prætexere griphos.
Aſt opifex rerum ſolus, qui eſt vnus, habebit.

Alma Venus &c.] Vnus.

Iuppiter.

Qui iuuat, & pater eſt, vera eſt via recta beatis.
Partiri nequit æquato diſcrimine. Mirum
Maiorem ſuperat minor vt plus indicat eſſe.

Vera eſt via] Iter. *Partiri*] Quia Ter non ſunt niſi tres literæ. Iupi numeri nullius vox eſt.

Mercurius.

Non tuus eſt, ſi ſuſtineat talare Galerum.
Solus erit, comitem ſibi ſi trahat ipſe Galerum.
Aſt caput, & medium, & comes ad veſtigia iuncto
Ædificant. Animal, ſed fur, ſine viſcere fiet.
Vltima ſex obiens linquet Dictator aratrum.
Et tenui exempta currus vehet inde triumphos.
Tum peditum oſtendet ſeruum, modo tolle ſecundam.
Exciſo capite exiliet fera barbaricus bos.

Non tuus] Meus. *Solus erit*] Merus. *Aſt caput &c.*] Murus. *Animal*] Mus. *Dictator*] Curius. *Et tenui*] Curus. antiqui non geminabant. *peditum ſeruum*] Cius. *barbaricus bos*] Vrus.

Lucina.

Si lucis præſes, ſi partibus apta leuandis
Ventrem deponat, vulgato nomine nota eſt.
Atq; vnam agnoſcas dempta ceruice: ſed illam

Redda

Redde tribus dehinc poſtremis, tibi lina parantur.
Adde priorem iſtis, ciuilia prælia miſcet.

Ventrem deponas] Luna. *dempta ceruice*] Vna. *Redde tribus poſtremis*] Lina. *ciuilia prælia miſcet*] Cina.

Horæ.

Quo plures numero, numero inuenio eſſe minores:
Ad mictum ſecuit vanus quas verna Canopi.

Quo plures] Quia numeramus quæ abiere. *Ad mictum*] Quia aiunt Ægyptios ad mictum bouis in xxiiii ſecuiſſe.

Dies.

Lux in ſe regem tenebrarum includit: at ipſe
Plenus opum fac hoc, ibi quod tu diceris eſſe.

regem tenebr.] Dis. *fac hoc*] Des.

Nox.

Mater conſilij, ſedes veneranda quietis
Obſcura eſt adeo, nihil vt cognoſcere poſsis.

nihil vt] Non poteſt elici griphus.

Ignis.

Tu ſi in me venias, ne fac, quod diceris in me.

Tu &c.] Inis.

Spiritus.

Da caudam ſuperis cum ventre, & ventre remoto:
Ne totus, quod ego ſum, ſis, ſi negligis aras.

Da caudam &c.] Da thus Deo, ſecundum ritum, ne ſis irritus, ſpiritus antiqui geminabant.

Muſcatum, ex veteri ænigmate.

Quod currit, caput eſt. venter dabit additus alas.
Græculus haud comedet ſex membra externa guloſus.
Deme caput, metuent tria prima: at iungitur hoſtis.
Iunge extrema epulis, acues ſine ventre poetam.
Cui caput abſumas ſic ſit, male qui tibi dicit.
At cum ventre caput nihil ſunt niſi tædia vitæ.

caput eſt] Mus. *venter &c.*] Muſca. *comedet ſiti*] *[illegible]* *metuent tria prima*] Mus catum metuet. *at iungitur*] Mus cum Cato. *Iunge &c.*] Muſtum. *caput abſ.*] Vſtum. *cum ventre caput*] Muſca.

Paulus.

Eſt tuba totus, at hinc caput exime: tibia fiet.
Plus videas, duo ſi demas quæ proxima primæ.
Vlcera differcit tamen huic exempta ſecunda.
Tertia ſi pereat; ſtantum fit gurges aquarum.
Producas: viti fiet, quod ſcipio patri.

eſt tuba] αὐλός. *Plus videas.*] Plus. *Viſcera differcit*] Pus. *ſtantum &c.*] Palus. *Producas*] Pālus. *quod ſcipio*] baculus.

Purus.

Haud temere inuenias hominem, ſic ſi integer extet,
At multum inuenies in vulnere, ventre remoto.
At caput exime: trux tantoque ferocior. At ſi
Græce vis: cauda ex toto reliqua eſt animalis.
Nec minus à tergo ventus ſpirare videbis.
Totius me cauda tamen bene paſcit in vrbe.

At multum] Pus. *trux*] Vrus. *cauda*] οὖρος. *a tergo ventus*] οὖρος. *cauda*] Rus.

Mares.

Tu, niſi ſibilat, aufuge. Res eſt perfida. Mortem
Abſciſſa ceruice ciet concentus Homeri.
Torque os: cauda tubam. Caput eius dejice, patrem
Romulus oſtendet ſumma de ſede Quirinum.

Res eſt perfida] Mare. *Abſciſſa*] ἄρες. *Torque os*] Torque diphthongo Æs. *patrem Romulus*] Mars.

Paries, ex antiquo concinnatum.

Cui mater fuit alta ſilex, lignumve, lutumve,
Exciſa ceruice ferox ad paſcua regnat.
Ventre imo excecto Spartanos tollit honores.
At fruſtra & pes, & hic patriam defendit ab hoſte.

Exciſe] Aries. *Spartanos tollit.*] Paris. *At fruſtra &c.*] Æs.

Auis.

Exempto medio, ſit totum: & credere poſſis?

Fit totum] As.

Dapes antiquum concinnatum.

Quinque placent ori, ſed quatuor aera ſcindunt,
Tres currunt, referunt murmura rauca duo.

Tres currunt] Pes. *referunt mur.*] AEs.

Fœmina.

Linque caput: non ſtet tibi mundi machina tanti.
Tolle: nec hanc valeat, reliqua eſt, quæ ſola ſuperſtes.

Linque &c.] Fœminæ caput peſſimum. *Tolle*] Mina. *hanc valeat.*] Minam non valet.

Senex.

Hoc eſt, quod voluit: quodque eſt nunc, eſſe recuſat:
Eſt non eſt, quod cauda trahit: ſed ſentiet illud.

quod cauda] Nex.

Anas.

Tota volat: tota & graditur: quin tota natabit:
Irritata apicem imponat canis: haud volat. Aufer
Atque hunc atque illum, qui iam fuit: ipſe natabis.
Quod ſi dimidium tibi forte ſuperuenit uſus,
Obtura, tetros ſi quando incendis odores.

apicem] R literam. Ranas. *natabis*] Nas. *Quod ſi dimidium*] dimidium Vſus eſt Vs. ſi ſuperuenit ad Nas, fiet Naſus.

Iulius.

Principium moeſtum, finem dat legis amicum.
Legifera Cereri totum dat carmen honeſtum.
Multipedemque feram, quam ſignat imago bireme,
E paruo fermentatum mirabere nomen,
Creſcere: maiori maiora hec debita regno.

Principium moeſtum] Iu. *totum dat*] ἴυλος. *E paruo*] Ilus.

Cæſar.

Centum Thuſca deos uno ſub nomine vox dat.

Scaliger.

Quo ſcandas tu, quoq; voles, gerit vnus & idem.

Aqua.

Iſta mihi Herculeus riualis nomina fecit,
Ne iam Grammaticos raucos ſequereris ineptus.

Herculeus riualis] Achelous.

Pluuia.

Exedit ipſa ſibi caudam cebi improba ritu.
Interiora tamen caudata impenſius augent.
Dulcia qua ſucco vincunt meliore parentem.

exedit] Pluuia. *caudam*] Viam. *interiora*] interiore Vv cum cauda A, Vua. *parentem*] aquam.

Ros.

Quominus os habeat, caput impedit. hoccine credis?
Hoc tamen abſciſſo inuitus tunc oſſa relinques.

caput impedit]. R impedit ne ſit os.

Herba.

Diua faue, hunc vterum vt deponat filia terræ.

vterum] B eſt vterus. Hera Fortuna apud Ennium.

Leo.

Non faciam, capite abſciſſo quod velle videris.

capite abſciſſo] Eo. Non ibo ad Leonem.

Porcus.

Totum malo mihi ſi ſinciput abſit, adeſto.
In cauda geſſiſſe caput non miror. Attende
Abſit ſumma cutis, magnum dabit India regem.
Vel quod pro fracto officium dabit oſſe. vel illud
Tyrannus ad Parium quod marmor comparat olim.
Qui ſi vera canit: quis dicat marmora toſos?

Corriſa

Corripe: corporeos alios quoque tende meatus.
Illi deme caput: Niloticus extat Apollo.
Decolla: inuenies vbi pinguior exit in vrbem.

Sinciput abſit] Orcus. *In cauda*] Cus. *ſumma cutis*] abſit C. *regem*] Porus. *Vel quod* πῶρος. *Corripe* πόρος. *Illi*] πῶρος. *Niloticus Apollo*] Ωρος. *Inuenies*] Rure porcus pinguior.

Vita.

Carcer delicioſus, & vndique dulce venenum
Ipſa ſui fatorum, ac cæli parte priore
Pulſa ruit, tituli notulam ſi exemeris, inde
Oſtendit, quid ſit. nil ni via: tuque viator.

Parte priore] Vi.

Mors.

Omnia quæ perimit nil de ſe gignere poſſit.

Caper.

Cornua mi, ſed ſi caput auferʃ, dente nocebo.

Bos.

Si caput abſcindas, non deerit, quod mihi deerit:
Atque ipſo, quod abeſt, quadraginta intus in vno.

non deerit] Os non deerit, quod deeſſe debuit capite abſciſſo. *quadraginta*] Dentes in ore.

Piſcis.

Icere ſcis, & ſcis etiam fortaſſe ciere,
Qui latet, hoc vtinam prauus tingare colore.
Dimidio turris culmen ſi imponis, es illud.

Icere] Iſcis. Scis. Cis. *colore*] Picis. *Dimidio turris*] Tur. *culmen*] Pis.

Aer.

Leuior hoc toto cauda eſt, ſi Græcia curet.

Leuior &c.] ἀὴρ. ἤρ. ver.

Lilium.

Candida perpetuis nunquam peritura ſub annis
Sacra vides monumenta, polo demiſſa ſereno,
Quæ gentis capiunt ſibi nomen originis altæ.

nomen] Ilium.

Delphin.

Has etiam videas humanæ ſortis amicas
Tyrrhenas acies, quæ per maria humida nando
Armigeræ reginæ æquant momenta volandi.
Germanus patria iungat ſi voce Latinam,
Eſſe dabit primæ ſoboli, quod Iuppiter ipſe eſt.

Armigeræ] Aquilæ. *Germanus*] Elfu ſignificat iuuare. Quaſi Deus elf. *primæ ſoboli*] primogenitus Franciæ.

Vua.

Haud temere illi acidis imitantur vitea ſorbis.
Nam ſolo afflatu veram dedit Æolus vuam.

acidis] verſus Virgilianus eſt.
—— *Acidis imitantur vitea ſorbis.*
ſolo afflatu] οὖα ſorba ſunt. *Æolus*] Æolica litera ϝ facit uuam.

Fœnus.

Inuerſa furca dum Græci vina coronant,
Inuiſas faciunt, quas neſciuere, calendas.

Inuerſa furca eſt ϡ οἶνος vinum. *inuiſas*] fœnus inuiſas facit Calendas. τόκ. & νέος. *neſciuere*] Græci nomen Græcum neſciunt calendas.

Patria.

Salue diuinum, ſanctum, venerabile nomen.
Quæ vna tenes, multis magnum caput impoſuiſti.
Quæque ſuo capiti nihilominus, & tria ſubſunt.
Æquum ius ſerua, & paribus nos legibus auge.
Aut tu iuſta crucem mediam interpone proteruis.

Quæ vna] Atria plura vna ciuitas continet. P, Caput eſt. Tria ſubſunt, Serua nos inter paria. aut malignis interpone T crucem.

Francus.

Inuictis animis inuictas robore gentes
Seruos, ac ſeruas dura eripuere catena,
Bellaciſq; gerunt in pectore nomina regis.

nomina regis] Ancus.

Pan.

Cornibus imperium, atque Dei ſuprema poteſtas,
Et cerebro deſignatur ſapientia ſumma.
Aſt oculis nitidi lucentia ſidera mundi.
Fiſtula ſeptenis rite hinc compacta cicutis
Tot calamis totidemque ſonis diſcriminat orbes
Diſparibuſq; rotis dat decreſcentia ſigna.
Ignem pectus habet, florem, & genitabilis auræ,
Aluus aquam, brutaque pedes molimina Terræ.
Totum eſt: amiſſo capite at dubitare videris.

Totum] πᾶν. *Amiſſo capite*] An.

Vina.

Integra lætificant animos, mutilataque robur.
Conueniunt igitur duo ſic ſimilibus auſis.
Ruſtice tu caput adde tuum: ruet aucta libido.

mutilataque] ἶνα. *caput &c.*] Ruina.

Ouis.

Imbellis tota eſt. caput exime, vis erit illi.

Oſculum.

Ex nitido, & fœdo quod conſtat tradis amica?

Nauis.

Cum capite, & capite amiſſo fert ocior alas.
Idque habet in cauda, quod ouis quoque cauda reponit.

capite amiſſo] auis. *Idque &c.*] Vis.

Hirquus.

In canthis oculi eſt animal, ſed non ibi natum:
Quin neque eo intrauit, neque eo ingredi valet vnquam.
Et facit ambiguum carmen cœleſte Maronis.

In canthis &c.] Commune animal, & canthis oculorum ex Seruio. Facit igitur ambiguos Grammaticos in verſu Virgiliano.

Luſus.

Quod nos hic facimus, ſi lucis ſumma relinquas.
Exercendo animum nec ludus inutilis eſto.
Mactandumq; ſuem de ſeipſo promet ad aram.

relinquat] L. Vſus. *de ſeipſo promet*] Sus.

Gallina.

Magnanimam gentem imbelli de pectore promet,
Tantum poſteriora piger tibi textor habeto.
Quæ tamen vt ſapida hac lurco ſibi prima putabit.

Magnanimam] Galli. *poſteriora*] Lina. *Prima*] poſteriora Gallinæ.

Columbus,

As aßuſque atque elixus proponitur vnctis.
Pars duo ſunt aſſis non contemnenda trientes.
Nanque hæc poſterior, meliorque priore ſuperbit.

As aſſuſque] totus columbus. *Pars duo, &c.*] duo trientes duæ ſyllabæ Lumbus. *Nanque hæc &c.*] Lumbus quam Collum.

Pauo.

Litibus ignotam tibi dat vox Græca quietem.
Æoliam tollas: reliquum tibi paſcua ſignat.
Aſt obtruncato tibi dat Carthago ſalutem.

vox Græca] παύω quietem ſignat. *AEoliam tollas*] πάω πάσκω. *obtruncato*] Auo in Pœnulo Plauti.

Vacca.

Virginis o Volſci ſociam ſpectate Camilla.
Æoles vxorem quam auſi ſunt iungere tauro.

Virginis] Acca. *AEoles*] Digamma AEolicum eſt v.

Taurus.

Si ſimplex ſemel haud torto ſit nomen ab ore,
Corniger eſt fluuius, tum corniger integer alter.
Ne ſim ego quod fluuius: quodque intus corniger alter.
Toto vbi pars maior: tum ſane eſt ignea cauda.
Damna accuſatum: caput abſcindas: onera me.

torto

torto &c.] Quia diphthongus torquet os. vt ſit taurus. *Corniger*] Taurus. *quodque insuis corn.*] Corniger vrus. *Toto &c.*] Quia vrus eſt maior tauro, & vox vſtionem ſignificat. *Damna accuſ.* pone in accuſatiuo Taurum. *Caput abſ.*] aufer T. *cetera me.*] auro.

Conſul.

Ruſtice vis, quid ſis, vel vis quidnam eſſe mereris?
Ex protheſi protheſin diſiunge, atque eiice: fies.

Ex protheſi] Quia eiicies con. & deſiunge per. Ex. & fiet exul.

Roma.

Si crudum excipias elementum, crudior exit.
Nam pudet inuerſa voce appellare cloacam.

Si crudum] R crudum elementum, *crudior*] ὠμὰ, *Nam pudet*] non digna eſt, ut appelletur Amor.

Roſa.

Si breuis eſt, Veneris teneros aſpirat amores.
Tempus vbi acceſſit, cariem ſenſiſſe videbis.
Oſſea ſunt intus cuncta inteſtina: ſed illis
Exemptis purgare poteſt, ſi ſpiritus adſit.
Si ſine vertice erit, merita eſt conuicia commux.

ſi breuis] Roſa correpta flos. vbi acceſsit tempus, id eſt, producatur, a rodendo cariem ſumit, & ludit. Quia tempore procedente carioſa fuit roſa vetus. *inteſtina*] Os. *Sed illis exemptis &c.*] Rha. *ſine vertice*] ola.

Barbarus.

Ante bipennigeros duro ſub conſule faſces
Exilio expulerat me Gracia ſola ſuperbo.
Hoc ius poſt rapuit victor Romanus Achais.
Rureque multatus tum demſi mihi barbam.
Qua media exemta Luca bouis horrida vox eſt.
Quod reliquum eſt radas: illi tunc ſarcina reſtat.

Rureque &c.] Rus. Barba. *radas.*] alludit ad barbam. *ſarcina*] βάρος.

Mel.

Infinita Dei pauxillo in nomine vis eſt.
Vltimus at numerus diuinum nomen adunxit.

pauxillo] El Hebr. *Vltimus at*] M.

Facies & vultus.

Hæc vnum duo ſunt. mutto vnum eſt, altera perſtat.
In trunca eſt acies: in trunco eſt vltio trunci.

In trunco] facie, acies. *In trunco*] vultu, vltus.

Pomum.

Grammatici temere de te rixantur inepti:
Nos quibus eluſis domitum modico igne voramus,
Quin cocto caput auſer: erunt reliqua omnia cruda,
Pectore detracto mediique ab domine ventris.
Belgica dat puerum tumidis Brabantia buccis.
Vltima in Arabia propolim dat cauda Meliſſa.

caput auſer] ἄμιον. *Pectore &c.*] Pum. *Vltima in Arabia.*] Arabes propolim vocant Mum. *Meliſſa.*] apis.

Caſtanea.

Si ſequeris nomen, quod dat Prouincia ciui
Æquoreo: mirum tegitur ſub nomine monſtrum,
Arma pedes: totum caput eſt. cæli æmula gyris
Non pedibus digiti, non diſſita cruſcula nodis.
Grallator ſic ingreditur, Scythica & fera, vt aiunt.
Si nomen verum eſt: ſum caſta iuuencula virgo.
Nec caluum is velut: at fulmen crepitu æmulor atrum.

Si ſequeris &c.] Caſtanea marina. *ſub nomine*] Echino. *Cæli æmula*] quia rotatim ambulat. *Scythica & fera*] Machlia. *Nomen verum*] fructus. *Caſta iuuencula*] vita caſta.

Oua.

Terrigenis, & pontigenis, non denegat aer.
Singula ſunt illis, pene infinita ſedilis:
Eſt animal, non eſt. intus ſtat vita cibuſque.
Sunt etiam ſine patre ſatu concepta Fauonij.

Quid

Quid quod matre ſatum non fertur filius eius
Litera Græcula ſi deſit, fit dictio Græca.

ſed illis] piſcibus. *Intus &c.*] vitellum. & albumen. *ſa-xu concepta Fauonij*] ὑπηνέμια. *Quid quod &c.*] Quia ouum eſt æquiuocum cum galina. *dictio Græca*] ὠά.

Turtur.

Quod nomen ſignare poteſt ſub tegmine falſo
Non colo, quas trepidi fratres, trepidæque ſorores.
Sum minor: at triplex culmen pro corpore porto.

Quod nomen] à turribus. *quas trepidi*] columbi turres. *at triplex*] Tur apex eſt turris.

Intellectus.

Qui paucis datus eſt: omnes ſed habere putant ſe:
Dimidium tollit, quod toto ſignificatur.

Dimidium &c.] lectus, id eſt ſomnus, habetur,

Cultellus.

Officio noſtro poteris exponere terram.
Ne iungas caput ad caudam, prohiberis ab illa.

Officio noſtro] ſecando nomen exit Tellus. *caput ad caudam*] Culus.

Fumus.

Patri diſſimilis ſum, oculis inimicus acerbis.
Corripe, dilataque tuum paulisper hiatum,
Et fac iuſta patri: Tum qui matre, & patre nullo eſt,
Cum cauda e cauda exibit fur incola cella.

Patri] igni. *Corripe, dilataque*] Humus. *patri*] Humato. *qui matre*] Mus.

Fellis.

Qui cum nomen habet commune celerrima bilis.
Dente mouet lites: cauda quoque ſignat eaſdem.

nomen habet com.] Fel. *Dente*] Lis.

Nemo.

Nemo.

Nemo negat ſe emere: vt quiſquis vult vendere vili.
Augurij comes eſt, ſi currat more diaauli.

Nemo eſt, ne emo. non emo. & non homo. ita luſit, quia nullus dicit, non emo ſi vili proſtet. *Augurij*] omen. ἀειδὼ δρόμος.

Doletus.

Totum promittit tum operam, tum munera truncis.
At fraus dira ſubeſt, ne vel cum pignore credas.
Prima tibi frons læta: necis veſtigia cauda
Si accuſes nequam, nanque eſt homicida, caputque
Amittet. Capite amiſſo tum deuoret ille.

promittit tum operam] Dolare. *fraus*] Dolus. *frons læta*] Do. *ſi accuſes*] in accuſatiuo. *capite amiſſo*] Oletum.

Seruus.

Sum Gallis bipes, & quadrupes, comedo comedorque.
Quod ſi me accuſes, caput aufer: meipſe vorabo.

Sum Gallis] Quia Galli eodem modo pronunciant, ſeruus, & ceruus. *me accuſ.*] in accuſatiuo. *caput aufer*] Eruum.

Manus.

Cum caput eſt demptum, illa duos nos ſemper habebit.
Quæ repreſentat rem tetro nomine ſpurcam.
Millia tu centum viuas geminando liquorem:
Quem ſi diminuas, totum illud pluribus auges.

Cum caput] Anus. *rem tetro nom.*] ſedes Anus. *geminando liquorem*] geminando liquidam. *Quem ſi diminuas*] Annus Annulus. plures literæ.

Cœna.

Veſpere quæ exoritur, communem Græcia dixit,
Nec quicquam valeat, capitis niſi demis honorem.
Tu tamen huic Græcæ voci flexum adde Latinum.

communem] Κοινά. *capitis &c.*] οἶνα.

Ariſtoteles.

Prandium vt incipio: inuenio iunctum illico finem.
Vtrum idem eſt veri princeps, & finis honoris.

Prandium &c.] ἄριστον τέλος.

Furnus.

Furnus.

Integrum vt renomam, integrum ſic deuoro panem,
Vincla teri nequeo, niſi truncus ferre ingalis.
Nec concors. Ignes gero mi, ſibi flumina coniunx.

Vincla] ſexum. *niſi truncus*] furna diceretur, ſed non dicitur. niſi trunca vrna.

Porcella.

Qua me olim integrum genitrix geſtauit in aluo
Parte mei extrema diſſectam in pondera condit.
Tu fac ſulcum in ea, nomen commune videbis.

genitrix] Porca. *in aluo*] Cella. *parte mei &c.*] Succidia. *fac ſulcum*] exime Cell, fit porca nomen commune ſcrofæ, & ſulcis.

Scrofa.

Pingui ex clune tibi cum de me diuidis offam,
Pluſquam dimidium comedis: tum pluſque relinquis.

Pluſquam] Quia offa ſuperat uno elemento, quod reliquum eſt. at relinquis plus. quia offa minor clunibus.

Cædes.

Centum ædes ſoluas: tibi ne contingat idipſum.

Centum ædes] C. Ædes. *ne contingat*] Cædes.

Milia.

Milia ſi demas: menſa tamen illa relinquis.
In quibus affectat genitricem conditor Vrbis.

milia &c. Ilia lumborum. *Genitricem conditor*] Romuli Ilia mater.

Vlua.

Sum ſoror algæ ſalſigena, dulcique ſapore.
Æoles infamem mundo fecere Mephitim.

Æolus infamem] Vulua. addito ſcilicet vau Æolico.

Facies.

Facies.

Sex ſumus, atq; vnum, & variis ſub partibus exiat.
Multo maior vis in vi, numeroq; minore:
Atque in ea verbum inde minax, mage ſi minuatur.
Sic, verbum antiquum; quod nunc ipſo exulat vſu.
Et verbum pro quo non ſunt tibi cætera turba.

Sex ſumus] ſex elementa. *Multo maior*] Acie. *in ea verbum*] Cies. *Sic*] id eſt ſi adhuc minatur. *verbum antiquum*] Ies, quod exoleuit. *Et verbum*] Es.

Iuno.

Tres ſumus: ergo duæ hic vna cohibemur in hoſte,
Inq; ſolœciſmo, quippe vno non tamen vna.
Tota furit: ſe dimidium furiauit vtrinq;
Altera nat ponto, ſummergitur altera ponto:
Vtraq; tum Dea fit, mutataq; nomina ſumit:

duæ] Ino. Io. *Inque ſolœciſ.*] Quia vno in nomine, non in vna Iunone. *Tota furit &c.* Quia furore acta vltionis Iuno furiauit vtranque Io & Ino. *vtraq; tum Dea fit*] Iſis, Matuta.

Echo.

Mirum quæ ex aliis renouat bene ſedula voces,
Ex ſeipſa nullam penitus renouare potis ſit.
Ex ſeipſa] Quia aliæ voces ex ea nequeant extrudi.

Maledicus.

Arabicum articulum ſi tu poſt millia demdis,
Fies, quod pauci: fies ex pluribus omnes.
Si Ægyptum Græcam, aut arcum fugat Æolis, illo,
Deterius fies, quod iam ſignarat aperte.

Arabicum articulum] poſt M, Al. fit medicus. *Fies omnes*] id eſt medicus, qua omnes volunt eſſe medici. *ex pluribus*] quia plures ſunt maledici. *Si Aegyptum Gr.*] Δ. *Aeolis*]

id eſt

id eſt digamma ſi expellat D. ſit Maleficus. *Illo*] veteri; maledico, quod prima voce deſignabat.

Auris.

Principium, quo nunc audis, ſi ſurripis, vris.
Atque alium Græcus: mutat cum nomine ſurſum.

Principium] A. *Atque alium*] V. ἐμ. *cum nomine*] non ſolum ſenſum ſignificatus, ſed & animalis, quia ex aure naſum faciet.

Pluuia, *iterum*.

Dona Iouis feſſus damnat qua tota tenantis,
Horum dimidio ſint, non valet eſſe viator.
Quo ne plus reliquum fieret, non ſibilat audax.
At ſi vos pueri deſit, puero timor adſit.
Vua tamen latitans intus ſolabitur illum.

feſſus damnat] pluuiam damnat viator totam. quomodo igitur damnat, ſi ne dimidio quidem carere poteſt, Via. *Quo*] dimidio. *ne plus rel.*] Non ſit plus addito ſibilo, ne dimidium illud plus quàm dimidium alterum vna litera, Via; *Vox pueri*] ſi deſit vox puerilis, id eſt L, quæ pueris peculiaris eſt. ſit Puuia, at puuire eſt verberare, vnde pueri ex Feſto.

Poeta.

Tu neque ſi cogas abſciſſo vertice vires
Tum valeas reliquum pondus bene ferre poeta.

Tum valeas] Quia diuiſæ ſunt vocales in poeta, & vnitæ in ceta.

Stultus.

Totum odere Dei, ſapientes quippe, catique.
Ergo mulctatum capite acriter vlciſcuntur.
Andacter cauda Varro cumulauit acerram.

Andacter] Quia Varro non thus à ſuffitu, ſed tus à tundendo.

Mulus.

Mulus.

Peſte perit primus, ventrem cum geſſit, Homero.
Tum ſterilis peperit diſſecto abdomine murem.

Peſte] οὐρῆας μὲν πρῶτον &c. *diſſecto*] ablato ventre VI.

Aula Romana.

Plus ſatis vna quidem: ſed ſi centum addere cures?
Aptius haud poteris cognoſcere, quid ferat intus.
Non fruſtra Plautus facit inſtrumenta culinæ.
Omnipotens meritis, o, ſubdito Iuppiter ignes.

Centum] C. fit Caula. *quid ferat*] bruta. *inſtrumenta cul.*] Aula. *ſubdito*] Ollæ.

Palma.

Victor idem quod habet, nimius capit acer honoris.
Et caput abſcindit, quo res ſit tutior alma.
Qua voce inflatus male litigat acer Hebræus.

Victor] quia habet palmam manu. *caput abſcindit*] Alma. *acer Heb.*] Quia Hebræi peſsimi in Iſaia, litigant ſuper Alma. nos dicimus virginem, illi mulierem.

Vina aperte ſine Ænigmate petenda.

Hæc hilaris centum tenebroſa epigrammata luſus,
Tetrica dum ſapidis ſoluimus ora iocis,
Hoc triduo, dum cedit hyems genitalibus auris,
Et Zephyri verna ſpirat ab arce tepor,
Fudimus. Ille etiam mentis calor excidit audax,
Præcipiti vt ruerem carmina rapta manu.
Qui ne abeat, mihi Cantabrica da vina Pyrenes.
Non ſunt obſcuris illa petenda notis.

IVLII CÆSARIS SCALIGERI

MANES CATVL-LIANI.

Manes maximi, & optimi poetæ,
Et quantum pote plurimum diſerti
Seu vos Elyſiis Thalia campis
Lentos dulcibus entheat ſuſurris:
Siue argentea Sirmionis vnda
Contra conſonat æmulum, canenti:
Spirate, o, faciles, meros Amores,
Mollem verſiculum, Atticum leporem,
Puris vocibus, emicante vena.
Hinc vos in teneris toris iacentes,
Hinc ego in torulis iacens tenellis,
Momenta inuidulæ hæc puſilla morti
Suffurabimur, enecabimuſq;
Dulcis obruta fluctibus Lyæi.
At vos horridulæ valete, abite hinc
Vitæ incommodæ, tetricæ Camœnæ.

Ad Cupidinem.

Si clemens mihi ſeruitus amoris,
Nec mordacibus inquieta curis
Candidos ſineret mi abire ſoles:
Quid iucundius, expeditiuſq;
Hac regno foret impotente Amoris?

Nunc, cum mi imperat inſolens tyrannus,
Vt viuam ſibi totus: O Deorum
Quicquid fers titulum ferox Amoris,
Amabo aut age parcius proterue,
Vt diu tibi ſuppetamus: aut, vt
Duri incommoda temperent furoris,
Secum blandicula, venuſtulaque,
Decidas minimo, rogant Camœnæ.

Ad Lolliam.

Ætas mellicula, integri decoris,
Ætas ſcitula, muſ:ula, integella:
Ecquid conſimilem igneis labellis
Cum Roſam legis igneum nitentem
Tecta tempora concitata lapſu
Sentis ducere languidam ſenectam?
Olim erit, puto, nec fefellit, olim;
Cum teipſam in medio tui requires:
Et dices: vbi ſum? me vbi reliqui?
Haeccine aureola integra papilla?
O dij reddite, quod tuliſtis, o Dij:
Aut ferte hinc memorem mei querelam.

Secundo amore acrius affligi.

Olim dulciculi, aureique amores,
Qui leni recreatis aura amantes:
At nunc terrifici, igneique amores,
Qui ſæua iugulatis arte amantes:
Quid tandem mihi, quid, feri tyranni,
Vobiſcum, quibus vlla nec fides, nec
Eſt clementia, nec benignitas eſt?
Nam quis tam male fecerit clienti?
Quis bene afficiens ſuos, malum det?
Abſentis coquit impetus medullas,

Præſentem

Præſentem necat, & magis potitum.
O vtrum eligimus miſelli amantes,
Si plus perditus in ſecundo amore,
Quam aduerſo pote perditiſſimum eſſe?

De diſceſſu Cæliæ.

Ibis per glacies, crepidineſque,
Ibis Cælia? nec timebis Alpes?
Alpes Cantabricis feras pruinis?
Simplex horridulo puella vultu?
Et teges latus hiſpidi latronis,
Fœdi barbaricis manus rapinis,
Furtis, cædibus, helluatione,
Pura candidulo ſinu puella?
Me pium caput, & Deis amicum
Longe abs te miſere exulare cogis?
Saltem redde mihi meos ocellos,
Quos tuis rapiens, abiſti, ocellis.
Ah, ah, quin potius feras: Herique,
Quantilla eſt ea portio, relicti
Soletur ſenium, ægritudinemque.

Ad Catellum de eadem.

Quid fles Therionille amice? quid fles?
Quid quæris pede, ſubſilitione,
Gannitu, trepidatione, cauda
Quod abeſt? quota pars tui decoris
Abyt cum domina ad ſacros Hiberos?
An noſtros tibi quæſtioni ocellos,
Et cordis profugum exulis cadauer,
Dicam eſſe? hinc abiere, dic Catelle,
Dic mihi Therionille, dic amice:
Quæſitum ibimus? at quis, ah quis iſthuc
Vadatur, ne itidem exulemus? ergo
Præſtat, ne pereamus, hic perire.

Ad Annam.

Anna, quæ fueras, nec es modo Anna,
Quæ te præteriens retro relinquis,
Qui cum nocticulas, dieculaſq́;
Ludo ducere perditus ſolebam:
Nunc vix relliquia meorum amorum.
Ceſar, qui fuerat, nec eſt modo, ille
Ægra relliquiæ tuorum amorum,
Qui cum ludere perdite ſolebas;
Ante ſe nihil intuens, retrorſum
Crebro reſpicit ad nihil: ſuiq́;
Nec veſtigia repperit, nec vmbram.

Ad Cupidinem.

Si impune hoc liceat tibi, proterue
Cupido, facere: vt perire gratum
Sit mihi miſero, ſed immerenti,
Cur mihi miſero, ſed immerenti
Impune haud liceat, puer proterue,
Aliud facere; vt perire nolim?

De Caluo Gabalo.

Calue peſſime Calue peſſimorum,
Hircoſi ſoboles ferox parentis:
Quem ſordes Gabali premunt laboris
Padore, illuuie, eſuritione,
Solitudine, vaſtitate, luctu:
Ecquando ad ſtabuli fores redibis?
Ad præſepia ſterquiliniorum,
Regna naribus imputata pandis?
Mercenarius, inquilinus, atri
Fumi plenus, & improba fauilla,
Excoctuſque gelu, fameq́; dirus,

Fœdus,

Fœdus, ſtercoreus, tremens, remorſo
Pane, furfurea vorax placenta:
Canibus miſere inuidens, quibus te
Demenſum eſuriente dat magiſter.
I, redi fera larua: nec ſerens
Funeſta decus oppidi renidens,
Buſtuarij oculi vibratione,
Pura, barbare, faſcinator aura,
Calue, peßime Calue peſſimorum.

Ad Sidera.

Minuta facula, minutiores
Dij cæli, nitidi Iouis Quirites:
Queis proſpectus ab vltimis Eois
Ad ſeros facilis patet Britannos:
Roràte aut gelidam boni quietem,
Quæ cæcos mihi temperet furores:
Aut auferte Methyllie quietem,
Cuius munere freta neſcit ignes.
Nil ago? ſcio quid res ſit. illis
Timetis male comparari ocellis.

De Virgilij inacceſſa diuinitate.

Dulcis Virgilius, Latina Siren,
Duplex Mæonides, triplex Apollo,
Unus omnia. quæ ambiunt poetæ.
O cycne, o philomela, ver Latinum,
Mel merum Latij, Latinæ Athenæ.
O monſtrum vitio carens. quid ergo?
O cælum ſine nube, lux ſerena.
O pontum ſine fluctibus profundum.
Men' tecum trahis, incitamque mentem
Ignoto attonitum rapis furore?
O ſi in te penitus migro, meique
Tuis, neſcius, inferor medullis:

Cur abs te doleam, me abeſſe tantum,
Quantum fruſtra alij prope eſſe credunt?

Ad montem Peſſulum de Caluo.

Rides, Peſſule, quod tuum vocaui
Caluum: peſſime Calue peſſimorum.
Miror, Peſſule, quod tuum vocaſti;
Sordidiſſime ſordidiſſimorum,
Iure cum poteras tuo vocare
Furaciſsime Sabbattariorum.
Nanque e ſemine Sabbatarij Hibero
Semimoſicoleque, ſemimaurique,
Eiecti Heliſabethicis triumphis
Confugere ſub vltimos receſſus
Ad te pars bona: Caluij parentes
Inter quos numerantur, & ſodales.
Quo & nunc Porcifuga tenere nomen
Scis hos, publica furta cum ſonaret
Cuncta ad compita raucus Æneator:
Quæ tum fecerat impudicus, illam
Quando depeculatus eſt monetam.
Quare eſt, ne exilio, & fame periret,
Factus Clinicus. ipſemet coquinis
Pinſit ptiſania, & rotat verutum:
Rimatur luteum foramen ani;
Quo clyſteria tergimerda condat.
Hinc nil non ſatagens, gemens, recurrens,
Subſultans, volitans, ſcreans, popinans,
Perfrictam caperans, ſcabensque frontem,
Secum verbula manſa murmurillans
Ægros expedit, enecat valentes.
Ut qui olim fuerat crumenicida,
Nunc occiſo homine illo, & illo, & illo,
Furaci exanimet manu crumenas.

De

De diſceſſu Attici.

Nunquam tempore tam beata paruo
Speraram momenta, quæ petenti,
Diuinum mihi redderent amicum.
Nunquam tempore tam puſilla tanto
Hæc momenta putaueram eſſe, quæ ſic
Abeuntia, me mihi relinquunt.
Nunquam tempora tam nefanda tantis
Momentis fore ſuſpicabar: ut quæ
Attico abeunte (Dij, Deæque)
Mi deſiderium mei relinquunt.

Ad Muſas de excellentia vini Aquitanici.

Aquæ Bellerophontidos potentes
Hippocrenides inclyta puellæ,
Huc accurrite: vos vocat Lyæus.
Quin vos prouocat improbus Lyæus,
Purus Nyctileus Thyoniaus,
Deuictis Aquitanicis arenis.
Uno in Cymbiolo, ſed hoc puſillo
Sexcenti latitant, puto, poetæ.
Uno ex Cymbiolo hoc Catulliano
Sexcenti caput exerent poetæ.
Undas linquite: lex Bimatris hæc eſt.
Quis ſanus neget obſtinatus vndam
Mutandam lepidi hauſtibus Lyæi?
Uterque eſt, fateor, latex. ſed alter
Eſt veſtri dominus merus furoris:
Alter, ah male, carnifex leporis.

Ad Cæſarem Plemmynium Siculum.

Si Atticos numeros tibi negaſſem,
Atticiſſime Plemmynille rerum,
Cum ab incommoditatibus valerem:

Deberem hanc merito increpationem.
Nunc, o Iuppiter, o Dei, Deæque,
Men' vitam vicis inquietioris
Viuere in cruciatibus profundis,
Una ut ſæpius enecemur hora?
At vos fortibus inuidenda ſæpe &
Iiſdem fortibus extimenda quondam,
Tori, dextera, Martij lacerti:
Valete optima, & optime probata.
Linguæ & cedite candidæ Sorori: ut
Quod reſtat miſerum miſerrimorum,
Crudeles oneret Deos querelis.

De Myrtilæ baſiis.

O iam parce, dare arma mi furenti:
Madenti addere parce mi venenum.
Da mi, Myrtila, quicquid e Sabæis
Spirat Balſama conſitum frutetis.
Da mihi Aſſyrium libens oliuum.
Peſtanis refer omnia e roſetis.
Hyblæos mihi congere huc ſuſurros:
Huc aquæ ſalientis, huc Fauonij
Lentum ſibila murmurantis æſtum.
Propere omnia Myrtila. Ut quid, inquis,
Tam latos pote peruolare campos?
At tibi pote, quæ ampliora: quæ mi
Nectar baſiolo vnico recludes.

Ad Popilios patrem & filium Coſſutianos.

O pura proceres ſodalitatis
Popili pater, & patris Popili.
Quid fit? quid noui ab vltimis Britannis?
Tranquilla modo nauigatione
Moliti eſtis? ut in mari fit: altaq;

Carmi

Cum alcedo pelagi premit ruinas.
At tu ecquid patriæ memor ſalutis
Vota concipis uſitatiora,
Si uterere Aquilonibus ſecundis?
Soluiſtin' reus? Hoc Deus monet nos
Apud ſe poſitum bene hic merenti
Præmium pietatis ut putemus.

De Caluo.

Caluo cruſcula ſunt arundinina.
Eſt ceruicula pluſquam arundinina.
Verum uocula ſeſquiarundinina.
Cerebrum minus eſt quam arundininum.

In Maurum.

Poteſt Grammaticus, beatus eſſe?
Ciuis, ſordidus? inuidus, benignus?
Bis puer, ſapiens? leuis, ſeuerus?
Maurus, candidus? eruditus, ater?

Donat Atticum chirothecis.

Fideliſſime Romuli nepotum,
Mellitum decus Attici leporis:
Quo fide tegerem manum beatam,
Mitto xenia parua chirothecas
Abunde Indico odore diffluentois.
Quo linguam tegerem beatiorem,
Reginam veterum eloquutionum,
Arcem, ac præſidium elegantiarum,
Mundum mittere debui. ſed ille
Vix, puto, capiat quod eloquare,
Facundiſsime Romuli nepotum.

Ad Syluium filium.

Sera Syluiole otium ſenectæ:
Orbi relliquiæ aureæ parentis:

O feſſi patris optimum leuamen:
O vita unice deſpicata ocelle:
Quid rerum geris? an meos labores
Tuis pulchra laboribus recudens
Deles? Perge, puer, diſertiorum
Augere ingenuos choros virorum,
Et ſpes fulmine præterire mentis:
Quæ tam grandibus excita periclis,
Subſcribunt patris uſque, & uſque votis.

Ad Turdum ſuum.

Dulci Turdule docte gutturillo
Aſperas animi leuare curas,
Cantillans modulos minutiores:
Condito mihi pectoris medullas,
Cantiuncula ut inquietiore
Oblitus veterum miſer malorum
Mentis improbus acquieſcat æſtus.
Da mi blandula murmurilla mille,
Mille anfractibus implicata: quod ſit
Pote eludere vertices Charybdis.
O princeps auium beatiorum
Quot grato dominum excitant ſuſurro,
Rex noſtræ volucelle vocis alma.
Dulci Turdule docte gutturillo.

De Ortales ſuperbia.

Reppulit modo baſium petentem
Formæ dotibus Ortale ſuperba.
Reiecit fera ſauium precantem,
Vultuque, atque oculis, manuſculiſque,
Vultu ſidereo, igneis ocellis,
Manibus niueiſque, eburneiſque:
Atque ait: tibi iam peracta tota hac,
Me ut ames, alia eſt petenda vita.

O vere

O vere miſeri, o miſelli amantes:
Si mortis properæ impetus iuuat: ſi
Mature expedit exilire vita.

De Caluo.

Caluus, cui cerebri nec vlla mica eſt,
Nulla guttula, nulla gutticella,
Nec veſtigia pulueris, nec vmbra, aut
Somnij ſomnium, imaginiſue imago,
Cur vulgo cerebroſus eſt vocatus?

De abitu Perillæ.

Quis monſtret dominam? qua abiuit? aut quo?
Quæ veſtigia, quos ſequar receſſus?
O quæ vmbrantibus obſiti frutetis
Colles pinguibus imminetis arvis:
Qua greſſus tulit illa? qua locuta eſt,
Quod de me meminiſſet; & placeret?
Quæ fagus? quæ abies? quod æſculetum,
Aut lentum ſiler, aut olens cupreſſus
Attrectabile, muſtulentulumque
Auys latus integunt tenebris?
Prata mollia, mollicella prata,
Vos tantum plagij? nec eſſe pœnam,
Cui tanto e numero luatis, vllum?
Aut mihi illico reddite huc puellam,
In partem aut aliquam vocate amantem.

Ad Syluium filium.

Sylui, diſpeream, niſi omne factum,
Atque idem intereamo, niſi omne votum
Pro vobis fuit, vt bene, ac benigne
A me eſſet; fieretque diligenter
Sic, quamplurimum, & vt pote eſt, parenti.
Nam quid gratius eſſe quit parenti,
Cui cordi ſit in vltimis periclis

Fatalem

Fatalem effugere eſuritionem:
Quid? quam vt ſit bene liberis ſuis: quos
Sua ſubſtituit perenne vita:
Quem vitam inſtituat nec obſoletam,
Nec vita tumidam Neroniana:
Sed frugi mediocriter beatam.
Verum Sors mala, Sors maligna, Sors, quæ
Bonos ab male habet, malos beat: me
Exemit numero valentiorum:
Quem olim (Dij) decorare ſic ſolebam.
Mirum ni miſero excidiſtis: ab quem
Subducta ratione rem putantem,
Excurſo ſpatio, imminente fato,
Dictum factum abeuntibus diebus,
Sui obliuio cepit, & ſuorum.

De Turpilione alcumiſta.

Carbonarius ille, quem videtis,
Non eſt; o lepidi mei ſodales.
Impoſtor malus: hunc cauete fures.
Vult artem ſibi vindicare veſtram;
Verum artem vafer arte condiendo.
Sic artem, puto, mutat vt metalla:
Quæ mutata manent tamen priora,
Imponit faciem facetiorem
Plumbo, cinnabariq;, ſulfurique,
Aurum pollicitus parare plumbo.
Mentitur penitus, nec ille mutat.
Aurum transmouet in nihil frequenter:
Quando aurum nequit excitare ab ære,
Ne non mutet, vt antea recepit.
O ſaclum ſtupidumq; plumbeumq;.
An poteſt aliquid boni, probiq;
A fuligine & improbis fauillis?

Conque-

Conqueritur debilitatus conuulſione a vetere cicatrice.

Quid egi miſer? o miſer, quid egi?
Quis vnquam vſpiam inauſpicatiorum
Somnians potuit patrare: quod ſit
Tam inceſtum, tam & inexpiabile, vt mi
Mei vſum abſtulerit, ſuperſtitemq́
Tantis funeribus meis relinquat?

Conſolatio.

Perfer, Scaliger otioſe, perfer
Quæ bonis ſuperi boni parare
Conſueuere: nec imparem, potentum
Præbe aſſultibus, impetum, Deorum.
Ne iactaueris iſtud, immerenti
Eueniſſe tibi. Bonis fit hoc. eſt
Prauorum meritis modis perire.

Anthypophora ad conſolationem.

Si bonis male fit, maliſq́ recte eſt:
Et bonos ſuperi boni procurant:
Cur bene eſt ſuperis, bonis maligne?
At vos eſſe pios, pioſq́ amare
Alia ratione, quam nocendo,
O Dij mi date copiam canendo.

De Caluo.

Caluum olim puerum caſa paterna,
Quam conductam habet inquilinus atram,
Latam ſex pedibus, nouemq́ longam
In fera ſterili iugo Cebenna,
Fames expulit. Hinc ibi propinquum
Adit ſacrificum, cui nec vrna,
Nec ſcutella, nec vrceus, nec arca,
Nec tripes, nec imago ficta menſæ

Solebant

Solebant Dominum impedire euntem.
Quin ſcopa a caſula exulabat. eſſet?
Vt quid? quidnam ea verreret? caminum?
Clibanum? deerant, deerat fauilla.
Pene ſol deerat, dieſque, noxque.
Locus ſoriculiſque, araneiſque?
Nequaquam. omnia munda, pura, ſacris
Digna, ſacrifico, atque olente Caluo:
Solus cardiuorus procax aſellus
Sub dio miſer excubabat. illi
Tum Caluus datus, ille Caluus, ille,
Qui nunc ſericulatus, vndulatus
Caldis delubra deuorat precillis,
Eſt a furibus, a lupiſque cuſtos:
Hic ſolus fuit hic et magiſter:
Cuius cantibus eruditus almis,
Buccis furfureis ſtatim relictis
His, quas ſacrifico ferunt marita,
Vt ſolas olidi molant mariti,
Semihora illico prodiit poeta.

Audecti filioli bimuli acerbiſs. morte enecti Manes alloquitur.

Caleſtes teneri, noui, tenelli,
Turba muſtula, pupuli puſilli,
Puri, candiduli, aurei, nouelli,
Siccine aureoli optimi, integelli,
Inter tot lachrimabiles procellas
Euaſiſtis, & euolaſtis? eheu
Diuini heu Genij potens puellé,
Moroſa heu ſenium mea ſenecta,
Troianis lacrymoſior ruinis,
Fatique inuidiam, metumque fati:
Placaſti inuidiam, metum leuaſti:

Pure,

Pure, candidule, auree, integelle
Nil patri, niſi lacrymas relinquis.

De pædagogorum colluuie, qui medicinam primoribus literis temere profitentur.

Valete o medici cohors proterua.
Nam inanem facere, vt meus Catullus,
Inſames vetuere me rapina.
At vos o medicum cohors maligna,
Plena iurgij & infacetiarum,
Rixoſa, inuida, temulenta, dura,
Petax, futilis, infidelis, audax,
Trahax, garrula, contumelioſa,
Docta imponere, palpitare docta,
Decoctrix fideique, numinisque,
Farcta proditionibus nefandis,
Odijs, diſſimulationibuſque,
Cynicum ſpecies noua, & pudenda,
Pro morte ab pretium petens, ferenſque,
Manium carnificum æmularis: auri,
Argentique ſiticuloſior, quam
Boni nominis, & boni pudoris.
Vale carnificum cohors cruenta,
Plena ſanguinis & necationum.

Ad Burdegalam Attici patriam.

Frenatrix maris extimi ſuperba,
Sinu præpete quæ beata portus
Audis aurea maximum Senatum,
Nutrix nobilis inclyti Lyæi.
O nec tam maris horridis habenis,
Nec miti ſinubus beata portus,
Nec vena vitrei Thyoniai,
Nec ſancto venerabilis Senatu,
Quam quod mater es Attici. quid iſthic

Cæli ſemina primulum ſereni
Diuinum caput hauſit & tenello
Riſu diſtulit incitas tenebras.
Felix terq; quaterq; terra felix,
Grandi pignore, dotibus ſuperba,
Aut iam iam accipe me in ſinum beatum:
Aut meum bona mi Atticum remitte.

Ad Curas.

Quid vultis malcominata turba?
Quid vobis maleferiata vultis?
Pura carnifices ſerenitatis,
Cura ſemina peſſima ſenecta.
Non vobis legio o maligna, ſat ſit
Paupertas? cruciatus? orbitas? mors?
O fera exilijq;, tædijq;
Condimenta: quid amplius feratis?
Odi viuere: non ſatis? videtis?
Vt veſtigia turbulentus anni
Horreſcam? neq; amica ſit quies. nec
Magis vel metuam, vel extimeſcam,
Quam quod cenſuerim antea expetendum?

Ad Thomam Seuinum.

Seuine optime, ab optimo parente,
Optimo patruo, aureis amicis,
Antiqua decus eruditionis,
Nouarum pater elegantiarum,
Culto pectore, moribus vetuſtis,
Na tu vel nimis, ac nimis venuſte
Egiſti. qui etenim fores poeta
Magnus, candidus, elegans, venuſtus,
Graui Phœbigenum incitatus œſtro,
Sanguine, ingenio, inſtitutione:
Ne nos deſidia, & rudi veterno

Marceremus:

Marceremus: vt ij, quibus Camœnæ
Seram difficiles dedere Laurum:
Inuitis, facili manu, Camœnis
Miſiſti illico liberalis œſtrum,
Diuinum laticem inclyti liquoris:
Qui ſecum innumeros trahit poetas,
Nolentes fugit, incitat volentes,
Torpentes acuit, necat veternum,
Qui Monembaticiſque, Reticiſque,
Corſisque, Trebiiſque, Dalmatiſque,
Renanis, Siculis, Corinthiis, &,
Ne longum faciam, omnibus ſuperbe
Sibi aſſurgere iuſſerit: peribunt.
Quare ne mihi ne ſeuera poſthac
Iuga oſtendite tetrica puella,
Aut Aſcra, aut Heliconis, aut Olympi,
Ce[illegible], Iuppiter, & laborioſa,
Aegroto, vetulo, ſiticuloſo.
Coronam facilem, parabilemque
Hic centum mihi Apollines pararunt.

De Calui parentibus.

Calui ſemiaſini ſues parentes,
Quanquam hoſtes ſuibus ſues parentes:
Calui viniuora ebrij parentes,
Quanquam viniuoris aquæ parentes:
Calui furtifici improbi parentes,
Quanquam furtificis probi parentes:
Caluum atrum ediderunt nigri parentes,
Caluum ſeſquiaſinum ſues parentes.

Malorum genus omne perpeſſum.

O Fati feritas atrocioris,
Noſtris paſcere cladibus proterua.

Ah nondum ſatura es? ſed impudenter
Pergis pergere? nec futurus unquam
Finis eſt veterum mihi malorum?
Ut nouis cumules malis vetuſta,
Oppido exulis inter obſoletam.
Mentem cladibus obſoletam inultis.
Ecquem ſordidius, maligniuſque
Uno me iſti habuere ter tyranni?
Me me, qui vnum, & item alterum colebam:
Ah pluſquam ſatis, ah ſatis ſuperque.
Quis pares videt execrationes?
Furta? incendia abominanda? mortes?
Perdita omnia: omnia interempta:
Conclamata: vale: ilicet: perimus.
Segeteſque, gregeſque, liberique,
Uſus corporis & mei mihiipſi.
Magnis magnificiſque, fortibuſque,
O Dij, pro pietate ſic repoſtum eſt?

Vt cum Cinxia zonam ſoluat nouæ nuptæ.

Hymen lucide fuſculis tenebris,
O Hymen vigil ebriis ocellis,
Pacis prælia conſerens ſerena:
Optate o teneris tener puellis:
Senſim cingula ſolue virginalia,
Inde pergili lucernulæ ignem.
Tantum. cætera o abſtine Hymenille,
Salaciſsimus omnium Deorum.

Optat ſupremum diem.

Sexageſimus hic dies, ſerenum.
Cum ſub nubibus abdidit caput ſol:
Nec curat iubar explicare terris.

An luges pius obſitam ſenectam,
Tam Scaligeri pij poetæ,
Morbo, cladibus, orbitate, luctu?
O, ſeu te prope decoloris Indi
Orba nubibus, orba regna nimbis,
Tractus luciferique, limpidique:
Seu longe Scythicæ vident pruinæ!
Dator lætitiæ, pater leporis,
Nil tecum mihi mortuo: Sed o iam
Poſtremum te vbi vidi, ibi futuris
Poſtremum quoque viderim tenebris.

Calui impuritas.

Non ſic Calue futurum inepte, non ſic.
Non ſic ruſtice ſordidate abibis.
Non poteſt: neque conuenit pudenti.
Tam ductam bene virginem, ac pudicam,
Sic lactaueris inſcio parente,
Irretitam in amoribus profanis?
Ab iſthoc animo otioſe! proin
Quaſi nemo tibi exprobrare poſſet
Factum. propterea quod huic parenti
Res ſit pertenuis, minore cenſu: in
Agris, inque opere in diemque vita:
Audes temnère ruſticus colonum?
At qui, Dij, homo? qui? qui inanior
Ventre eſt, quam media die cicada
Cum cali medit ullio ſilet ſol;
Et longas ſubiens vorauit vmbras.
At quem, Dij, hominem? quem ego profecto
In vita optimum, & integerrimum vſquam
Viderim, & memorem oppido Deorum.
Quare ſi ſapis expiande Calue
Porco, & auriculoſiore aſello,

(Tua victima vtraque digna vita eſt,
Vtraque aſsimilis, propinqua vtrique)
Ei ſatisfacies probe, ac pudice.
Quo te cunque modo pudorque, lexque
Seu iubet, tibi ſeu ſuadet. at ſi
Iſthæc auriculis capis ſupinis;
Et morum nihil aſpidis remittis:
Ludum, & ſomnia iam hæc fuiſſe dicas:
Prauit quam rabiem dabunt Iambi.

Mutata ætate, languida Venere largius Genio indulgendum.

Verſum eſt in cinerem Ilium ſuperbum,
Roma concidit. ah cadauer hoc eſt
Roma, ſed vetulumque, putidumque.
Mutata eſt Babylo in ſolum vetuſtum:
In vinum Venus. o venuſta rerum
Commutatio, inauguratioque.
Si inaniit Dea: nos Deus replebit.

Caſtigat ſe de immoderato luctu in morte Audecti filioli.

Anime improbule, impotens, inepte,
Inquietudine, cogitatione:
Proh Deum, atque hominum fidem: quis ergo
Quis erit modus eiulationis?
Quis finis fuat imprecationis,
Per tete capiti tuo, & tuorum?
Bellus puſio, bellus ille poſtquam
Pauens, paruulus intererrat vmbras.
Ah factum male: puſione poſtquam
Niger candidulo eſt potius Horcus.

Exoptat otium.

Si otium mi adipiſcier potis ſim,
Si potis rapidas fugare curas

Furtiuis laniatibus tyrannas:
Totus ſim tuus o benigne Paan:
Sim veſter Heliconides: tuuſque
Alto conciliator o quietis,
Liber o pater optime optimorum:
Qui vltro pellicie auream quietem,
Pro qua ego lepidiſſime o Deorum,
Quas hic cunque reſumpſero Camœnas,
Sane te ſine languidas Camœnas,
Appens volo gratia benigne.

A morte nihil differre ambitionem.

Et ſi me ſtudÿ perenni amore
Iactatum, ambitionis æſtus atra
Male habens, acuit: meiq; iuris
Hinc, quo ſim minus, efficit reſorbens:
Anfractuſq; vorant negotiorum:
Tum ille, qui hactenus in ſinu Thaliæ
Spirabat placidam quietus auram,
Martis priſtinus excitatur ardor:
Tamen cum video, quid intereſt, hoc
Noſtrum viuere ſic, morique noſtrum:
Eheu quam nihil intereſt: puto nos
Viuendo, bene funditus periiſſe.

Ad Remulum Pacinium.

Audiui Remule intimas querelas,
Intimo ex animo meras querelas,
Quam nullam rationem iure poßis,
Exolutus vt ex amoris aula
Feras vindicias prioris aui.
Ah prolixius vt, viriliuſque
Qui dares operam: quo eos amores
Mente dilueres volens: nec vltro
Alercs animo exulante curas.

Queis incenditur, & furit libido.
Fruſtra. Nam aut bene ſera ſe voluptas
Offert: aut cito, vix recens, recedit.

Qua ratione meretricularum perſ ciam vlciſcatur.

Quas vides, Theotime, per plateas:
Quas per compita, per vias, ad aras,
Ad delubra Deorum, ad angiportus
Sat crebras agere: has puer caueto.
Vides ne tibi gemmeas papillas
Humeros niueoſque, eburneoſque:
Nuda pectora, petulos ocellos.
Multa millia quæ negotiorum
Faceßunt ſibi, item vt tibi faceſſant.
Ornant, luxuriant, lauant, popinant,
Inter ſe: foris hoc nihil neceſſe:
Vt bellæ videantur, & pudicæ.
Petunt ſolicita, nihil petendo.
O pellacia ſubdoli furoris:
Si ſilentia ſunt vice eloquendi.
Nil petunt? petere eſt. petunt pudenter,
At tu ſi ſapis, vt ſapis venuſte,
Sic, dando nihil, ijs dato pudenter.

De monſtro inuidentiſſ.

Quidam barbarus, & parum pudicus,
Vt ſolatiolum ſui furoris
Impartiret amiculis benigne:
Olim vt vir ſibi, credo, viſus eßet
Illotis pedibuſque, cruribuſque
Manu furtificaque, & ore duro,
Reginæ Genium bonum, ac beatum,
Diuinum Italiæ decus Deorum
Labe affecit ab improbis lituris,

At vobis male ſit, mala litura:
Qua immerentibus oblita papyris,
Necatis miſeras mala papyros,
Spurca barbarie, impudiciore.

De Narnia defuncta.

Dormis Narnia, Narnilla dormis:
Nec me, uti prius, ante limen auris
Obiectum gelidis, foues quiete.
Suauiabilis oſculis trecentis.
Amplexabiles omnibus lacertis,
Quot ſunt, quot fuerunt, quot aut futuri
Sunt, aut fingere poſſumus futuros.
O, quas nequitias, libidineſq;
Condire aſſueras leui ſuſurro,
Linguaque, oreque morſiunculaque,
Titillo tremulo ciens cachinnos.
Aureo femore, effluente lumbo,
Incitabilis incitabilem me
Amenti rapiens furore, rapta:
Raptaque, & rapiens pari furore,
Pari turbine, mutuo receſſu.
Qua nox conſcia, non dies tegebat:
Sed nec conſcia non dies tegebat.
Ah lux inuidula, ah dies reciſa:
Nox breuis nimis, ah nimis breuis nox:
Olim qua tegeretis illa: qua nunc
Noctis perpetua tegunt tenebra.

Nihil ſtabile.

In mentem, mala noſtra cogitanti
Numero mihi uenit: altiori,
Ut peius ruerem, loco potitum.
Nam cum Fors mihi ſe daret, puſillo
Contento, ac temere nihil petenti:

Illo tempore Fata luculentam
A me gratiam inuerant. ſed illa
Nunc frigent mihi tota: poſteaquam
Nec res mi meliuſcula eſt, nec hora,
Labaſcitq; animus ſtupore victus,
Quibus vultibus hoc pati potis ſim.
Nam qui vnquam fuerint miſerrimorum,
Me intendo miſerum omnium eſſe gratis.
Sic fucus mihi factus. vt ſedenti
Fortuna in gremio malum daretur.
Malum peſſimum, o, omnium malorum.
Quare o relliquiæ optima Italorum,
Quos nulla exilio via reportant:
Durate æquo animo: nihil rogate.
Solus ſcit Deus: & dat, vt cuique eſt.

Curas poculis necandas.

Quis o quis vigiles, quis obſtinatas
Noua mi iugulabit arte curas?
Arma, arma huc date: concitate tela.
O, gradum addite. Non abiſtis? ergo
Huc ſcyphos puer, huc capaciores.
Da mi pocula mille, deinde centum,
Dein centum altera, dein ſecunda centum,
Dein cum millia multa fecerimus:
Conturbabimur. vt nec hoc ſciamus:
Nec queri queat impedita lingua.

De Caluo & mulo ſuo.

Caluus cum vetulo binnulo ſenex ſe
Cimex pumilione comparabat.
Centum annos ſimul ambo computarunt.
Unum hoc: cætera conuenire nolunt.
Hic abſtemius, ille temulentus:

Hic vinum ſibi, ducit illum ad annum:
Hic edentulus, ille ſeſquidentit:
Caluus eſt furioſus, ille nequam:
Sapit pro domino, pro vtroque mulus.
Mulus pro domino eſt catus poeta:
Vno claudicat hic pede, hic cerebro.

Theonillam peierantem nihilo fieri deformiorem, aut pauperiorem.

Qui modo fueram peculiaris,
Vnus, vnicus, vnicoque. ſiquid
Penitus penitiſſimis medullis:
Nunc me habet Theonilla ſegregatum ab
Seſe: nec miſereri habet furoris.
At veſtri, Theonilla, Dij vbi ſunt?
Quorum numina peierata gratis
Vel cum munere crimen hoc remittunt?
Vel cum fœnore gratiam reponunt.

Luſus Theræ puellæ.

Iam lumen teneri procax dies
Crebreſcit gremio in ſenis mariti,
Rimans viſcera Nerei profundi,
Admordens tremula aſſilitione
Largis æquora rorulenta guttis.
Thera paſſere, paſſerumque cœtu
Quouis feruidior, ſalaciorque,
Noſtra prælia ſic diremptа obibunt?
Illa? ſic temere, atque inulta? quin mi
Obire hic citius, Therilla, certum eſt.
Dum fugis mi oculos, tuos requires.
Dum exhauris mi animam, tuam relinques.
Fecit mutua tranſitus duarum.

O, iunges iterum ne ſeparatas;
Preßiuncula, inoſculatione,
Arcto amplexu edera tenaciore?
Tum Lux lumine ſit ſuperba largo:
Vt libet, placeat ſibi: ſuiſque,
Dum obortas mi oculis tuas tenebras
Cuius ſit pote comparare luci.

Tumulus Andreæ Alciati Iuriſconſulti.

Quæ fatis fuit inuidis ſuperſtes
Pura dictio, nobilis, diſerta,
Compta carmine melleo poeſis:
Ingens cognitio erudita rerum,
Iuris regula iuſta, lexque legum,
Immortalibus explicata pennis
Virorum beat ora doctiorum.
Nil ſunt cætera, quæ capit ſepulchrum.
Immenſis meritis vterque vtrique
Incumbunt duo, mutuoque certant
Vix totus decus orbis Alciati,
Totius decus orbis Alciatus.

De amoris ſæuitia.

Curam ſæuus amor fugat quietem.
Sæuum ſæua fugatque cura amorem:
Amor peruigilem vigil quietem:
Peruigil vigilemque cura amorem.
Quam præclare agitur meas mearum
Curarum mea cura vindicatrix
Curas perdere ſi poteſt; meiſque
Flamma flammea mea perire flammis
Atque ignis meas ignium mearum.

De furum ſui temporis multitudine.

Furax progenies recens, vetuſta,
Noſtris temporibus, paterna, auita,
Fur vxor ſine fine, fur maritus.
Fures filius hic, & hic, & ille,
Quis furacior eſt, fuitque, curant.
Quis furacior eſt, eritque certant.
Furaciſſima tempora hac triumphant.
Quare progenies quoque hac triumphat.

De Vitellia.

Si quis verſiculos meos minutos,
Si quis candidulam meam Thaliam.
Mollem molliculam atque mollicellam
Comptam ſtemmate, crine, purpurilla,
Phœnomeride byßina: ſed illa
Digna pectore virginis Minerua,
Roget blandulus ore curioſo
Quonam tendat iter ſuum pudicum,
Quonam cogitet, aut petat penates?
Flore nectaris hac canat Thalia.
Sacra ad tecta Vitellia beata,
Auguſtos ad Apollinis receſſus.
Idem nanque Vitellia atque Muſa,
Idem nanque Vitellia atque Apollo,
Idem Caſtalis & ſinus biuertex,
Auguſtique Vitellia penates.
Rore nectaris hac canat Thalia,
Canant molliculi minutulique
Nani verſiculi eſſe ſe minutos.
Grandes poſſe neceſſe de minutis
Se, niſi in gremio Vitelliano.

Caneſcere, & curuum terram obtueri.

Satis, iam ſatis eſt, procax libelle.
Sat luſus, ſatis eſt facetiarum.
Non vides, quibus hoc ſenis ioccoſi
Oblitum caput albicat pruinis?
Tum manus trepida. at graues ocelli
Priſca tergora duriora matris
Conſpicantur originem vetuſtam,
Communemq; domum tenebricoſam.
Valete o Superi, o loci valete.
Valete o Veneres, Cupidineſque:
O noſtri memores valete Amores.
Quos cum Manibus optimi Poeta,
Feci peßimus omnium poeta
In cælum lepido volare verſu.

IVLII CÆSARIS SCALIGERI

A T A.

ANime, profundi cui patent Poli ſedes,
Iouiſque ſummi: cuncta qui vides præſens
Quæ vel fuere, vel futura ſunt vſquam:
Cum tetra monſtra contueris, & monſtris
Pro morte vitam, præmium datum in pœnam,
Pœnam viciſſim in præmium, in probro laudem,
In laude probrum, recta, praua, confuſa:
Non contremiſcis? Anime, quem Deus iuſſit
Agere benignum, ſimplicem, pium, rectum,
Qualemque te formauit, & reformauit:
Non contremiſcis: ſicubi vides ſæuum
Canem minaci turgidum tribunali,
Trucis tegentem aperta furta latronis?
Caniſque ſæui (quæ cohors!) lupos diros
Sannis cruentis, diffluentibus buccis
Atram afferentes innocentibus mortem,
Si nulla triti ſpes refulſerit nummi:
Tetriſque pœnas ſontibus remittentes,
Quando efficacis fulſerit ſalus nummi.
   Anime, expiata infanda qui cupis ſæcla
Stringente veritate, cum nequis pœna:
Si vera dicis: cui videberis mendax?

Menda

Mendacibus. Qui perſequetur inſontem?
Sons perſequendus. Quis minabitur iuſto?
Qui fœda facta vult latere, non dici.
Quis impudica furta furis abſoluet?
Qui ex impudica latro natus eſt mœcha.
Circumfer aurem, lumina, impetum, mentem
Terra, æquor, aer, ætheris globus, cælum
Quicquid Deorum es, ſiquid es Deos ſupra,
Iamprimum ad hæc cruenta vos voco clauſtra;
Ad veritatis carcerem, & bonæ pacis,
In queis vetus mortalium ſedet peſtis.
Nanque hoc videbis condidiſſe de ligno
Vilem cathedram, qua ſibi petat buccas
Factum refectum biſque terque fumoſo
E litigante pauperem rogatorem,
Quem fecit aduocatus eſſe mendicum.
Hæreditatum falſus exterebrator,
Adulterator peſſimus tabellarum.
Maius tribunal cum minore decertas
Virtute nulla, urente ſed ſimultate.
Sententiam appellatio refert illi:
Ut quaque opus ſit, aut reformet, aut firmet.
At illa deformata, non reformata eſt.
Tum a iudice vltimo amplius triformatur.
Videſne fronte perfricata vt impurus
Pecuniæ corruptor, & venenator,
Pecuniæ reciſor, & rotundator,
(Natus ne Pippus, an pater, nihil refert:
Nam vterque peior altero eſſe contendit)
Falſis recinctum teſtibus latus ſtipans
Quatit pauentes creduli fori pilas?
Videſne duros filios Hamaxæ
Cui millies minutulo aſſe conducta
Callent, calentque ferreæ manus plauſtro:

Habere

Habere pro ſe auſpicatus Reges?
Videſne marmorata tecta Volſelli,
Cuius recondit poſtica nuda cognatos?
Videſne longi ſtulta iuſſa Buccæ:
Cui ſalgamata fruſta de manu pendent,
Et piſculento falſilago de naſo:
Præpingere arma & ferre mobiles pennas?
Videſne peſſimum omnium triſurcatum,
Auiti aratri, patriæ artis oblitum,
Qui baiularet ſemitarius faſces,
Crepare bella, regna, ſceptra, fortunas?
Regina virgo, ſponſa regis immenſi
Intacta quondam, pura cælitum conſors,
Nunc triplicis admirata belluæ criſtas
Horret cruenti contumaciam vultus,
Seſeque fucis oblitam meretricis
Abominata, ſpurca ſe nec agnoſcit.
Hos præterire ſi tibi magis cordi eſt:
Seſe offeret pro his unus omnibus Sculma;
Qui flagitiorum caſtra ſolus opplebit:
Qui nunc calenti ſole pendet in furcis,
Qua belluoſi fervet aura Neptuni,
Donatque curno luna portui nomen.
Nam perſuaſum eſt omnibus Palatinis
Apparitori, nuncio, viatori,
Surdo, niſi pecuniam feras, ſcribæ,
Unam nec eſſe pendulo ſatis furcam.
Periuriorum ludus, & ſchola, teſtes
Tum commodato vel dati, vel accepti.
Si tibi videre plenius placet, cerne
Ludimagiſtrum, frontis horridæ hirſutum,
Et ſemidoctum pædagogulum argutum,
Qui pervicaces rixulas ſerens urget:
Siue ille Calvus, ſiue tetrior Calvo,

Qui Horatij plagoſior magiſtello eſt,
Quas ille dederit, aut domi, aut foris turbas:
Inde ater aſſentationis, & ſtupri
Mendaciorum turpis aulicus manceps:
Vnde ore duro, fronte ſaeuus obſtipa
Vltricibusque iure debitus furcis
Fur, verſipellis, prædo, mango, productor
Olim faceto notus Imperatori,
Fumumque vendens interemptus eſt fumo:
Noneque medicus Pergami diſertator,
Cui lingua melior arte, quam ſuam iactat:
At febris illum, & laſſitudo deluſit,
Et ſeſquitertiana ridet, ac fallit.
Tum dura cauda ſeptimana quartana,
Et delicata podagra, miles inuictus.
Nam e ſolutilumba Venere, ſolutilumboque
Baccho creata eſt ſolutilumba chiragra.
Non metuit Hectica, aut diurna, non errans;
Non quæ reuertit, quæue deficit, quæue
Creſcit, nec vno quæ tenore contenta eſt.
Ergo ſat eſt, ſi ſericam trahat pallam,
Epomidem circundet, intonet raucum,
Toruumq́; quale pædagogus illitus,
Cui mundus vnus haud ſat, & nimis tandem eſt:
Elata pompa talis Archiatrorum,
Faſtidioſo cuncta qui legunt nutu,
Lectiſue abhorrent turgido ore, contemptum
Quos ſequitur atro concitata mors telo.
Dic alchymiſtæ follium voratori,
Quem qualis impoſtura crebra ditauit,
Aurifluа cum pauper arte ſit factus,
Leuior qui, inaniorque folle, ventoque eſt
Cedat pudori iura veritatique.
Crumenimulgus ſtultioris ætatis.

Aure

Auro ille nunquam, ſemper at fame pallens.
Nam qua via, qua oratione, quo vultu
Aurum popoſcit, qui daturus eſt aurum?
Qui poſcit aurum, pollicebiturne aurum?
Pro prandio aurum poſcis, & crepas aurum?
Hic ergo, cuius e metallica vena,
Quae Caſſiteridem ſudat, aut Molybdenam,
Lithargyrum, aut Hydrargyrum, aut Sideritim
Profitebitur, iurabit, aſſeverabit
Iri excitatum lucidas notas auri,
Fronte impudenti, & plumbeo planus vultu.
Quoties beatum dixit eſſe, qui nullam
Decempedam expediunt agrimenſori,
Tantum redemit inſolentia, & fraudis
Quiſquis iugatos vitibus domat colles.
Foſſore, vinitore, paſtinatore:
Cum ſaltuatim palmitis modum pangit,
Aut arcuato duplicat pedem Mergo,
Propaginesve ducit abſcisans longe, ut
Annicula in vepretibus reformetur,
Bipalio, aut ligonibus ſcrobem deplens,
Ut cochleati compleat ſinum prali
Aut ad ſecundas pernam proferat menſas,
Sapidi Lyaei vitreos glumos Patris,
Conditiciaſve, aut penſiles ferens uvas,
Quae rore tepido laticulis recantantur.
Quare exputando diligenter obſervat,
Ne delibretur Mater, at recidatur
Focaneus, qui exugit & relinquatur
Protuberans furunculus, ſui cuſtos
Fratris, ſenecta aetate ſi ſit effoetus.
Miſer ipſe, Aquilonia flabra ſi gelauere.
Tum ut quiſque vecticulariam colit vitam
Nos iſtius diſperditi monet mundi

Sicariuſque, furque, latroque infamis,
Quorum taberna nunc triumphat, & ridet.
Qualis cohortis de cohorte deſertor
Arctas cruentis obſidet vias telis,
Commilitonis erro proditor fidi
Somno ſtationum, peruigil toros ſeruans,
Quos inquinauit putidus maritales.
Nam capital illi ſobrie modeſteque
Conſulere, facere, cogitare, ſentire.
Deuirginator, mœchus, atque graſſator
Impune, conniuentibus polo, & terra.
Æs diruentes, are deruti non ſunt.
Ah conſcio, ah fautore, participe dicam,
Participe dicam extorſionis, ac prædæ,
Qui illos bonos facere, eſſe & ipſe debebat.
Mille imperans latrunculis: vitiis parens
Non ipſe mille, at ſeruiens ſimul cunctis
Quot ſunt, quot olim eruntve, quot fueruntve
Quot eſſe poſſunt, & quot eſſe non poſſunt.
Is, qui vorauit cum penu, horreum, cellam,
Vaſtauit auibus gurges igneus cortem.
Stipem recepit vnam & alteram. ventum
Ad prælium: amator ire cum tangit,
Tum parmulam eiurauit, & ſacramentum.
Ah deprehenſa, ah exhibitheatio tarda.
Ah tarda caſtigatio, ah meritum mortis.
Quæ ignominia, quis ſanguinis feri miſſus,
Quæve decimatio eſſe iam ſatis poſſit?
Tum parricida, qualis ille ventoſus:
Is qui necauit lurida fame patrem.
Famelicoſque qui Lupi gerit nomen.
Et ore Carbonarius fauilloſo
Miſerum alchumiſten ore qui repreſentat.
Cum buttubatis vnctulis balatrones,

Quorum

Quorum referre ructibus calent aulæ
Cum ganeone lurco, cum catillone
Tuburcinator, glutto, gladiorumque
Dira parasitus pestis. Ah vafer Gnatho,
Tu, qui culinam, haud principes adularis,
Palpatione cordium venenator:
Resurgat e caligine infima Ditis
Erisichthonis strigosa nox fame inuicta.
Tuumque inanem ingurgitetur in ventrem,
Ultrix seuera veritatis, & lucis.
Hem, simulat eſſe ſe, efficit alium inſanum.
O blanda pestis auctioris ætatis,
O insolens mors, atque stemmatis dirax.
Virtute nulla, opinione quæ turget,
Odit monentem vera, falſa ſectatur:
At nec ſeipſam capere iam poteſt votis.
Non deſerit natura, quas notas fecit.
Adſunt ſibiipſis, & latere paulisper
Poſſunt, abeſſe propriis nihil poſſunt.
Criſpus proteruus, ſordidus recaluaſter,
Varrique comperneſque, valgij, vaccij,
Plancuſque, plotiuſque: tum catax, falco,
Aqualico tarditremuli popa, liſpe,
Manci, petrones, cocliteſque, varrones,
Flacci, nerones, gibberique, strumaque,
Strigonibus commiſta turba coxonum,
Peti, ſtrabones, ſilo, ſimulus, chilo.
Funambulus, ſciomachus, andabata, ſutor
Nacca, calones, caprimulgus, ambactus,
Cunicularinſque, & Archimandrita.
Quiſnam putaret peßimos aratores?
Sunt peßimi, ſunt peſſimiſque peiores,
Sub ſimplicique penula duplex mens eſt.
Non te malus fefellit? ergo neſciuit.

Non noluit, ſed nolle fecit haud ſcire.
Cobi monile qui meretur in furcas.
Tibi ecce vero ſtricta latera ſuccinctus
Subrete curuus, copulas manu criſpans
Venator, vnus Græcia magis tota
Mendax, magiſque noxius ſatis, quam ſint
Brucum cateruæ mille, mille camparum.
Seu vartagus ſagaciter mora pollens,
Seu falco paßis vortices rotans pennis,
Cuniculos, lepuſculoſque captiuos,
Aut harpat, aut in tortiles plagas trũdit,
Vetuſta ligna, ligna, ſiue carbones
Hero iubente, aut neſciente, nil refert,
Furtim amputauit, quæ palam gerat venum
Cuſtos reciſæ ſaltuarius ſiluæ,
Qui plus eget cuſtodis, vlla quam mœcha.
Sub iudice, heu, furace cui licent furta.
Iam cautionibus inſerit ſuis fraudes,
Quas machinatur expeditus impune.
Autor Moriolæ, defruti, atque Murrhinæ
Aromatitæ cum ſapa, Turundarum,
Lucanicarum, apexabonis, hillarum.
Qui cum botellis farta, quique tortellas,
Quiq; enchytum, erneumque, ſeu globum, aut ſpiram:
Fictorque læua, ac dextera ſimul formans
Libum, rotellas, fundulum, exta, ficatum,
Bellarium, coceta, ianual, tricens.
Contum, ſubuculum, tortulam, atq; paſtillum.
Pipere, atq; oryza, denſa farcta, Mamphulam.
Diale, ſummanale, ſiue quod poſcit
Altellus, aut Gradiuus, aut pater Ditis.
Qui cruſtulatis calda iura ſcriblitis
Ciamote magno ruptus indicat paruo, &
Spurco popello ſcruta vendit immunda.

Et quo ſinapis lacrymoſa verſatur,
Qui fruſtulatim diſſecata frictellat
Durata terga lacrymoſo item fumo.
Et piſculenta muria odoris inuicti,
Quem non Garumna elueret, aut celer Renus,
Late aut vadoſus Ligeris, aggeroſusq́ue,
Stagnansve laxa Nilus inuius ripa.
Rubiginoſas horrei ſeras pandi
Auara Dardanarij manus ſtipat,
Ne diſtributa annona vilius curratur
Pro ruſticano, pro labore ciuili
Voluptuoſos ducit, & dies mœchos,
Sub culcitra in triclinio obruens curas,
Ciborioq́ue pleniore laſciuit
Parochus, vocator, umbra, Rex, pitiſſator,
Guſtator, obſonator, & coquinator,
Fugaq́ue diſpenſator, & pater furti,
Expenſa referens, quæ coemerit nunquam.
Quod concipilatim ſummanauit, & carptim
Diecula una ſcrapta fœda compilat.
Poſt are tenſum imbulbitauit excludens.
Cauſsve raſit unico auferens puncto.
Aut lubricarum pictus ordo chartarum,
Structor, parator, panifex, placentiſta,
Cellariusq́ue vinolentus & crudus.
Qui quid ſitis ſit (nomen excipe) ignorat.
Catus pericla prauenire. Tum promus,
Siue ille promus, ſiue condus eſt idem.
Vix quod videbis, crede, ſi recepere
Ad ſe, recepta deinde, ſi redemere.
Curuus putearius, aquilex, aquæ ductor:
Aquæ infima librator, atque ciſterna
Euiſcerator infimi ſpecus montis
Pallens metallo concolor repurgato,

Cuius nitente luce ciuis Abdera eſt
Cacatus olim. Nunc miſerrimus teſtes,
Ah quos minutulo ære Struma corrupit,
Qui ſarcinas, niſi cauebis, auertet,
Cui uncinatum tergus aggerit faſces
Contra ingruentis impotentiam brumæ.
Eludet, & ridebit ater eluſum
Opus operamque ſeruus integrans, ſuadens,
Ut iubilando luxque noxque ducatur
Ientaculorum venditor merendæque,
Qui lacte, caſeoque, ſine butyro,
Sero, cremore, iunceo coloſtrato
Ieiuniorum tædia & moras rumpit.
Mittunt ſeuera ſtudia, tetricum vultum,
Eroſiones unguium boni, & docti
Animum relaxant otio, ioco, & ludo,
Popularibuſque pinguis, & nitens damnis
Veterator, & colluſor, ampliatorque.
Preuaricator, atque tergiuerſator,
Et qui diem diffindit, & diem tollit,
Procraſtinator lentus in perendinum,
Vitilitigator ſub Caniculanatus,
Ut ſeculi inceſtaret aurei pacem.
Nam quatuor fuiſſe fertur ætates,
Priſcam illam ab auro, dein ſecundam ab argento,
Ab ære tertiam, ultimamque ſub ferro.
Ah negligenter lingulacam amiſere,
In qua malum eſſe iam preci in locum cernis.
Cum eſt teſtibus paranda tota res falſis.
Ah ah voratrix falſa lingua pupilli.
Ah deuorata vos ſpei latratores,
Queis impiorum vita comparata auſit
Se dicere atque Lælij atque Ariſtidæ.
Væ væ tibi, qui candidam vocas noctem,

Væ qui

Vt qui diei lampadem tenebroſam,
Noctem diei nomine, & diem noctis,
Album nigrum, nigrum albicans: decus probrum,
Probrum decus, nos probra lucis & vitæ.
Qui ſyllaba metimini integrum regnum,
Vos metietur vltima vice index
Quem ſciſtis, & neſciſtis, & recuſaſtis,
Iuraſtis, atque peieraſtis: & vultis,
Nec vultis: & timetis, & fugitis fruſtra.
Veſter Deus vos damnat, alter abſoluet?
Veſter Deus pecunia, alter eſt verus.
Nec melior his, ſed peior, aut prope æqualis
At pertinacia fera luens pœnas.
Nam nudus, atque inanis, & fame tabens
Durus ſophiſta, contumax, leuis, vanus,
Ficta aſpidinam mente cum vibrat linguam,
Tum ringitur fallaciis redargutus.
Nanque æſtuoſis implicatur euripis,
Dum quærit irritare quicum habet pugnam.
Acidis ſuperbus turgiduſque fermentis
Ipſe ab camillis impetitus, eluſus
Capite obuoluto e circulis fugit ronchos.
At is vel ipſo de Lutetiæ fonte
Fallaciarum flumina vt bibat cuncta
Non ille fallet orbis intimas aures,
Aureſque corque, quominus putent Sculnam
Vllo nequire iudice à bono abſolui.
Iam qui pauitor ſtrata panda concinnat,
Qui ſilicis orbes malleo graui rumpit,
Qui tergus atrum ſordido trahit dente,
Aſcaulus, atque tubicen, atque Tymbaulus,
Choraulus, atque hydraulus, atque phyſaulus,
Atque lyricen, atque ſiticen, atque tibicen,
Et Cantor, & clamator, & leuis pſaltes,

Quæ Muſicorum turba temulentorum eſt,
Vacui choreas ductitare contendunt,
Pollinctor, Ambubaia, cerdo, veſpillo,
Qui vultures cadaueri imminent fœdo,
Hi ſacra rapiunt, nulla dant, ſibi viuunt:
At non ſibi moriuntur. at ſibi regnant,
Sibi popinant, ſibi bibunt, ſibi ſtertunt,
Græcantur, aleantur, obbonnantur,
Scortebrioludico lapopinones.

Qui farctor, & qui ſartor, & qui obæratus,
Et qui aleo, & qui belluo, ambulatorque,
Bonis ſuis qui nuper abligurritis
Hæreditates perſequuntur, & lites:
Tortorque, carnifexque, quos timet Scutica
Expertus alterum, alteri reſeruatus,
Tum patrimonij lancinator, & gurges
Decoctor, expilator vrbis, aut fiſci,
Reiq; publicæ, reique priuatæ,
Quales ſuperbo marcidi ore quæſtores
Gemonijs Pariſiis pependere.

Et pulte plenus baiulus & aqua pallens
Seu Bergomas, ſeu perfidus Briantinus,
Qui artocreas labente ſtipat anguilla,
Et caſei plus deuorat Placentini,
Quam ex pernione, vt largius bibat, Baſcus.
Quanquam ad bibendum pernione opus nil eſt.
Nanque ratione hac Raſculos vides multos,
Vel Celtiberum, ſi nihil ſui impendit.
At ſi teruncium aſtet erogaturus,
Nil eſurit, nihil eſurire iurabit,
Nihil ſitire: in prandio eſitauiſſe.
At poſtero ſi ad prandium die inuites,
Tentatus aſtra iuret eſſe ſe crudum.

Pluteos replexos pactus, atque loricas

Quæ

Qua inſtoris, de more, corporaterens,
Fallet, fouebunt indiceſque fallentem.
Qui parietem de cratibus ſtruit ſpiſſis,
Paleaceoque delutat lutamento.
Qui plinthiumve, quive lapide quadrato
Quive redimito, quive opere nouo cudit
Taliſve ſepit aſſerumve compage, aut
Opus aceratum, quo obſtruat notas inter-
gerrimus, aut ſi quis publicae eſt via iunctus,
Cretaceis cronibus latus farcit,
Aut are vincit, ſublicijſque compingit,
Ferruminans creta tenace, gypſoque
Vrentis amolitus impetum brumae.
Sic Franca trulliſſatio premit ruinam, vt
Plus frigoris forte ipſa, quam gelu franat.
Quare ex acutis denſa tecta carectis,
Aut ſpongioſas de putri ſtorias vlua
In caritate nemoris hieme ſubſternit.
At imminentes ſtiriae, & gelu crudum
Septemq; nata ſub Trionibus flabra,
Branchum, & coryzam ſubuehunt catharrumq;
Atq; medicellos in malam crucem ditant.
Qui maeniana amoena, quique protecta
Quae in publico, non publica eſſe dicantur,
Theatra, templa, ſartatecta contignat
Canadium, coenaculum, horreum, poſtes,
Antas, columnas, capitula, mutulos, inter-
Penſiua, quae pro fibulis capi mandant,
Qui Caeſaris de ponte conſerunt nugas,
Tuſcanicum, nauale, porticum, valuas
Rudes agreſti ruſticas caſas culmo
Fulcit ſalignis, vel ſapineis tignis
Aut pineo columine, lariciaoque
Tibicine, aut ilignei columnellis;

Ne more turdi ſub tecto ruinoſo
Simonidæ artem memoria petas fruſtra.
At notiones artium, notas primas
Tu credis emendare? falleris credens.
Aremoricus huc inſulanus e foßis
Grumos ſalinis congerens ſalinator
Terram ſali addidiſſe nuper inuentus,
Salis ex aceruo ut ferret aceruum in lucro:
Sed macra deteſtatus oua Garumnæ
Furcam uolcis imprecatus eſt pigris.
Ipſe imprecatione dignus & furca,
Cum ne putreſcat alta furca ſub diuo
Teſtudinatum fornicem decuſſauit.
Qui tegulas Vulcanijs coquit flammis,
Se condituros pectinata ſub tecta
Dixere & imbricata ſe eſſe facturos.
Qui pulueroſa concauant faba ſiros.
At qui ſiros collegit, ut liget ſparto,
Sparto, aut geniſta, aut cannabe, aut ligo, aut lino,
Verriculumque appellat, & locat uili,
Seſe ultro aut flagella complicatur non,
Quo preuias ſuſpendio luat pœnas.
Periculorum oblita quæ facit bellum,
Factorum ob illud, immemorque uotorum.
Laxat labores otioſa compages,
Dieſque lætos cum quiete decidit,
Mutans choreis mortis & fuga luctum.
Seu Luna pernox, ſeu Diana ſubluſtris,
Seu Noctiluca, ſeu Triuia uocari uult,
Cannabaceos quæ corticas cremat uirgo:
Qui mos Liguribus eſt ab uſque Taurinis,
Et cætera accurare iam iubet cælum,
Secura uultus impetuſque Fortunæ.
Caue monetam ſellularijs credas

Ante

Ante incohatum, quicquid ille promiſit:
Nam duplicem artem callet hoc genus monſtri,
Sic præter hanc, quam publice profeſſi ſunt
Tum mentiendi, tum recepta fraudandi,
Omnes recenſe, vel ſit artifex primus,
Tum qui nitenti lambit aſcia palas,
Et qui ſecuri radit ilicem aut cornum,
Opulum, aut betullam, aut arbutum aut alaternum
Seceſpita, aut bipennula, aut dolabella.
Glubit bacillum, tranſtra, ſuculam, furcam
Robuſtearum faſcias ridicarum,
Contos, dolones, iacula, lanceas, hyſia,
Venabulum, lagobolum, pedum, fiſcum,
Rutrum, canalem, miliarium, qualum,
Mortarium, piſtillã, coculum, auxillam,
Aut cochleare, aut ſimpulum, aut truam, aut bennam,
Salilla, poſtilenam, uterculum, mulctram,
Fideliam, gemellar, orculam, capſam,
Aut peſſulum, aut paxillum, rudem, clauam,
Clatrum, cylindrum, characem, ſudem, ſeram,
Infundibulumve, aut cerneam, aut ſcyphum, aut obbam,
Guttum, ſcutellam, ſiue pollulum labrum,
Amitem, ſibinum, ploxemum tridentemve,
Sinum, batillum, mamphur, & varum, & mergum,
Scapos, labella torcula, aclidem, ſcalmos,
Dentale, burim, vomer, & iugum, & ſtiuam,
Armillulaſque, lingulaſque, ſubſcudes,
Et ſcandulas, & lanculam, atque feſtucam,
Stylos, ſcamillos, oſtium, antepagmenta.
Tolene ſitulam pendulam, atque arutanam,
Verruculamque manubriam, rotam, pinnam,
Radium, modiolum, tympanum, ſparum, runnam.
Paraſtadem, axem, fibulam, apſidem, arcuram,
Manuale, guſtatorium, ſthadia, anſas,

Accu-

Accubital, aulas, abaculos, tripodes, quadras,
Cilibantum, et aſſidelam, et exhedram, menſam,
Striat columnas, excauatque opus tignis.
Proſerpina trinummus ferunt matrem
Poſt munus hoc telluris e ſinu exortum, &
Nunquam ſatis laudata meſſis inuenta,
Mortalium quæ contuliſſet ad vitam,
Tuliſſe leges, ſuſtuliſſe bellaces.
Ex hoc receptam cæli in intimas ſedes
Audiſſe vota, hauſiſſe thure ſuffitus.
Ergo retuſis litibus cruce in ſumma
Ceruice fracta quum videt ferum Scribam
Pœnas dediſſe, ridet. & probat iure
Se Theſmophoriam, æqualitatis auctorem.
Ad mulſa dulce ſedulus gerit donum,
Qui purgat aluearium: eximit mella:
Propolim recondit: caſtrat alueum fumo
Examen arcet Theſſalo ære diſperſum:
Prenſum reponit: Arcam quatit creta:
Papiliones hordearijs pellit:
Spargens amurca. tum nitro necat vermes;
Coctam in flagello, aut tribulo vt terat meſſem.
Vinaceos repurgat, vt bibat paſſum.
Omotribes recolat: eijcit ſampſas:
Floces, fraceſque condit in globos ignis,
Vt de trapetis vnguen exprimat purum.
Quo rectius flagitia tetra pendantur
Falſariorum teſtium, magiſtrique,
Rubiginoſo detrahit ſitum vecti
Æquans ſtateræ cui remittitur nutus.
Contra excitatur alius ære furtiuo,
In queis bilances impareſque, claudaſque
Nequam iugat, placere quo queat Scribæ:
Sic ille vulpinator occupat cunctos

Tabellio.

Tabelliones, copiarios, ſcribas,
Pecunioſos, pauperes, malos omnes,
Paucos honeſtos, atque vera tutantes,
Ne exhauriant precepta perditi monſtri.
Fuge fuge, ſeſe ſi tibi propinquarunt.
Blanda impudenter virginalibus lectis
Pediculoſe, laruula, cucullata
Tortuora, tortianimaq;, torticolliq;,
Applauditores, clanculary machi,
Atque viduatarum adium voratores,
Atque viduatarum adium repletores.
Caleſtibus pro canticis, puditiſque,
Nunc condidere cantiuncula turpes,
Tonſi puelli, mæchuli capillati.
Gralantur alte greſſibúſque paſſiuum.
Timent que crura commonere ſubſultim,
Sed fluctuante femore ſemper alternant:
Pexum digitulo qui caput ſcabunt uno,
Ventoſque metuunt plus triremicis velis:
Soliſque ad vmbram ſtricta latera componunt,
Et ſericati lora calcei ſpectant,
Humo infima excreare dum volunt creds,
Pudoris alieni proci inuolatores,
Axitioſi, putidíque riuales:
Qui verſipelles noctibus vias verrunt:
Bini, gregales, more paſſerum priui:
Ne quis nefandum conſcius ſtuprum vulget.
Væ qui puella ſimplici, atque dilata:
Graues labores narrat, & leues curas.
Suſpicioſus lacrymans, gemens, amens,
Oratione vinula, venuſtilla:
Conſciſcere ſibi interminatur & mortem,
Ni detur alto quiſpiam locus voto.
O ſtraba, ſupina, ſtulta, cæca turbella,

Qua

Quæ tranſilis in alterum tui oblita,
Cuius me ipſum principem licet dicas:
(Nam me furoris iſtius ducem, ac parentem
Furoris, atq; inſaniæ meræ & craſſæ
Primamq; poſtremamq; claſſis agnoſcis,)
Iam te mala ætas, curua, tremula, deriſa,
Oſtendet vnde veneris, vbi ſiſtas,
Quo debeas migrare, quove diuertas.
Mittunt auaras ſordido e ſinu lites,
Ut ſplendidata in purpura ſaginentur;
Hæreditatis pauperis voratores,
Quibus proterua ſorte nunc ſuper nos eſt
Summa libido ſumma cum poteſtate.
Et obſtupeſcunt tartari nigras peſtes,
Quas dictitarunt poſſe ſe reſignare,
Et claudere, atque exgurgitare Cocytum,
Suam Charybdim ſi refuderint contra,
Quos deſpicatos, preque ſe parum doctos
Ad implicandas conſcientias vita
Vocant proteruos, & arte litis irriſa
Rixas fugant. amyſtides iubent duci:
Dein repleri, quas inaniant, cuppas,
Vices viciſſim mutuas propinantes
Barbigeruli lenunculi, fames vrbis.
Aſt hos ocellis contuentur obliquis.
Quippe inuident, quod improbos vident lætos
Siccare florem liberi quater trimi.
Siticuloſæ aniculæ, ſenes rauci.
Queis pulmo dulci pendulus natat vino;
Loquaculi, moroſuli, ſenes, caſca,
Ætatis appetentis oblatratores,
Tuſſiculoſi, edentuli, forioloſi,
Meribibuli, pronaripenduli, hircoſi,
Qui ſubligar deambulando permingunt;

Miſeram

Miſeram iocoque ſerioque lodicem
Si tuta non ſunt ſubligacula his. namque
Campeſtria in his vocare qui abſtinent campo
Inque otioſis tinniunt ſeliquaſtris,
Eſt perditis vocabulis ineptire.
Abite abite, ſat ſuperque vixiſtis.
Potaſtis, incuraſtis herniam, & muccum
Minxiſtis, euomiſtis, excacaſtiſq;
Silicernia ſenioſa, quiſquiliæ vitæ,
Pontis vetuſtum qui facitis leuem morem.
Hæc tota turba tetra facta conſtipat;
Ætatis aut virilis aut ſeneſcentis,
Aut dentientis primulum doloroſe.
Icirco cunnientis oſcitantiſque,
Aut qui relictis nucibus, & trochi ludis,
Proterniorum iure pædagogorum
Minacis horret iuſſa frontis, & nutum.
Seu cui metalla tinnula, & leues pupæ
Fletus recentis ora rore ſiccarunt,
Cum vagienti molliterq; lallanti
Dant fabuloſa bleſa verba nutrices,
Aut lamiam minantur, & feram Empuſam,
Oſcilla trudunt pendula, atq; Manducas,
Furuo cientes murmur in penetrali,
Ipſulliceſque cum crepundiis motant.
Pappamque manſam, & fumidas buas lingunt,
Et Eſca Eduſam, potione Potinam
Placant, vt acres faſcinos auerruncent,
Cum queis decebat, o, capere cibum Strumam,
Imbulbitatam cum manu terunt pultem,
Et quiſquis inceptarit hirquitallire,
Imis medullis oſſa cui calor ſtringit.
Totuſque ſexus ille, quo Iouis nutus
Furta vltus arcet ſolitus Prometheos.

Seu

Seu nendo fallit otium, & gelu noctis
Deumque furta cantione mentitur,
Carpens iniquum pollice humido penſum.
At blena ſtillat ore pituitoſa,
Quam baſiare nec obolens velit paſtor.
Seu figit aprum brachio expapillato,
Qualis Camilla, aut Brytomartis, aut Hippo.
Poſtquam pependit ſæuus ad trabem Scalua,
Erecta vidua & vltionis eſt in ſpem,
Quæ deſtituta patrimonio antiquo,
Mœrore luctibuſque conſeneſcebat.
Aſtant rogantes: ecquis hic videt Scribam,
Scribaque mancipem Vlmeum Toloſanum,
Qui lilsato fronte nunc legit conchas?
Frequens edonum turba, combibonumque,
Hinc linteones, inde carminatores,
Hinc pelliones, inde marculatores,
Campſoris, argentarij, trapezitæ,
Tabulata firma, atq; aſſeres coaſtauit,
Vt, quæ Senatus egit, acta ſeruaret,
Seruata comportaret ad manum Regis,
Et qui cosinno, ploxemoque, carruca,
Petorrito, ploſtellulo, atque carpento, &c.
Reda furorem perfugit Segeſtanum.
Iam funebrem contexit, & ſuit veſtem
Cui trama tegmen ſubtus accipit, datque
In ſilia dum viciſſitudine arguta
Ad liciorum ſuſcitata ſunt nutum.
Pro caltula, aut crocotula, aut ſaga, aut palla,
Aut ſupparo, aut ſubucula, aut ſtrophio, aut lena
Tum capitio, tum caſtula, aut perizona
Quam Cinxia Thalaſſio tener donat,
Leni pauentem virginem manu inulcens.
Quid claudicante hic carmine aut dehinc dicam?

Quod

Quod Iſiciarij excitent rudes murmur
Sepaceive luminis rotundator,
Vitrariusve turgidis rubens buccis.
Cum ſulphurato ſulphur ore vendente,
Cum fœde olente ſalgamario Auriga;
Qui retibusve lineave piſcatur
Thyarove caſei unguen adſoperante,
Barbatulos cucurbita ferens piſces.
Qui falce opaca roborata conducat.
Qui cedit ilicta, tondet arbuſta.
Scindit ſalicta pro iugo aut pedamento,
Qui doliares vimine alligat circlos,
Ephippij magiſter atque clitellæ.
Qui ſtramen indit pro tumente fultura.
Et qui lupatis Gallicis equum frenat.
Qui bubalorum nare fingit annellos.
Qui culcitam transportat ad novam nuptam:
Infarciens Goſſyppio atq; tomento.
At pectinum dentator, atq; raſtrorum.
At vomerum politor, atq; aratrorum:
Atque enſium conflator; atque lamnarum;
At levigator cornuum, atq; laternæ.
At tardo aſello, doſſuario, aurito,
Plagipatide, tardigrado, pigrilumbo
Nonacrio, aut Arvernico, aut Reatino
Romæ Albulam, Ferrariæ Padum vendens:
Qui clamat effecturus, & facit, raucus
Secare vel ſecante cote cultellos.
Qui lunat arcus, dirigit ſagitta vim,
Tormenta curvat, ſcorpionibus ſævit.
Sed nomen, artemq; haud ſcit ipſe balliſta;
Pro qua frementis horridos tubos bombi
Excogitavit Orcus, atque mors dira.
Aſt inter omnes diligens, vigil, perpes

Adornat ornamenta, ne in loco deſit,
Qui machina rotante complicans reſtim,
Temices ſupino pollicis fert flexu.
Torquet rudentem, fila, neruias tendit,
Prorea ſtipat triplici trahens nexu
Vincla apparat praeſepibus capiſtratis.
In tempore aduenisse ſerio iactat,
Ne ſe veneno ſubtrahat miſer noxa.
Qui circulator Mithridaticas offas,
Aut viperinos callida arte paſtillos
Fuliginis mentitur, aut picis maſſa,
Mendace longe plura voce promittens,
Quam reguli e Vaſconia, aut ab Epiro,
Cum blandiuntur quippiam petituri.
Sic facere vino cum nouo Meditrina.
Diſſeſcere, & iubebit hic pecus. dicet
Sanas futuras cum ſuibus oues, capras
Porcasq; nefrendesq; ſoſpitaturum.
Boues, caballos, reliqua cuncta, maiales,
Grauedinoſa pecora, torminoſamq;
Tauram iuuencam, buculam, bouem fordam,
Taurum gregalem, ſegregataq; armenta
Hirta, aut glabella, criſpa, tonſa, ſubuulſa.
Sana, inquit, & ſalubris, & valens valde
Medialis, & quae praeque ſubque cedatur
Idulis, & nonalis, & calendaris,
Depubis, & prouectus ad manum & cultrum,
Amburbialis cum ſoloce paſcalis,
Sectarius, quem principem vocant ctilum.
Aſt ipſe princeps optimus poetarum,
Nec iam timendum vt amplius remorbeſcant
Monotocos apica ambegua, reiicula, corda
Quas antea infeſtauerat, necaratve
Vlſtipa ceruix, aluus incita, aut dura.

Nam

Nam pantices ſunt Ileique letales.
Aut laſſitudo flemmium grauis mater.
Aut ſanguinalis naribus fluens gutta, aut
Subula, quod auris transferata curauit.
Nil obfuturam putrilaginem mulis
Tabem, furoremve, coriaginem, ſtrumam,
Aut purulentum, aut ſanguinarium pryſma;
Petiminiaque atque verminationes, vt
Aſcaridum vel caeterum rotundorum, &
Quos longitudo porrigit colubrina,
Nomes, gemurſam, gramiam, boam, Bochem;
Morum, mariſcam, calculum, rauim, celen,
Mentiginem, impetiginem, veternumue,
Vliginem pulmunculum, ferum morbum.
Aquatilis mallonis vngula ozena,
Grauiſque caſus ſonticum, & grauis vocis
Et ramicum, & bubonium, & tagam & phyſam,
Porriginem, coxendicem, fauum, ficum,
Lumbaginem, intertriginem moluſcumve.
Blateratque mille mille nominum, pluſquam
Habet bimater & bicorniger Bacchus
Bonum venenum probrum malum. Quid non?
Collyrium, malagma, cauſticum emplaſtrum,
Pecunia emunctoria, & modi euiſdem.
Subiecit orbes Trochleae ac globos imis
Pedibus, profeſſus, & nouaculas plantis
Vel ſic fugere ſeſe impotentiam Strumae
Scribeque, praeſidiſque bibliographi.
Miraculo ſpectantium inſilit murum
Tichobaticis leuis, & leuis petauriſta,
Qui plus meretur funis atque calcauit.
Nouum recuſat drama, quippe ſeruile,
Impune tacitis quo mali faciunt nequam.
Vetuſque poſcit liberum, ac merae frontis

Cuius notabit veritate Strumaſtros.
At inter actus edet ageranomus ludos,
Munus choragus, planipes, palaeſtrita,
Et cordaciſtes, emmeles, ſicinniſta,
Mango, atque alipta, gymnicus, pugil, curſor;
Quinquertio iactator aut globi, aut diſci,
Bigarij, trigarij, quadrigarij,
Praſinus, venetus, ruſſatus, ater, albatus,
Et quos equus funalis applicat curru,
Mirmillo, cacula retiarius, lino
Qui Lesbicam acer aemulatus eſt pugnam,
Huiuſque mortis inſtitutor infelix
Laniſta corruptela lucis humanae,
Nulloque durus fulgido enſe conniuens
Cetratus, atque lancearius pyctes,
Clypeatus, & peltatus, & ſariſſatus.
Imaginem circumtulit macram Scriba
Pedore boia carceriſque ſquaroſam,
Vt abſtinere diſcat a malis vulgus.
Encauſticarius, figuluſque, ſculptorque, &
Plaſtes tenacis turbinator argillae,
Cui ſuſcitauit pauperem fame vitam
Baſcauda, boletarium, panaca, nimbus,
Seplaſiana trulla, Veneta ſcutella,
Maioricana peluis, & Valentina,
Tum Myrrhinarum teſta Parthianarum,
Et certa teſtis vrna ſortis humanae,
Batiola, calpar, naſiterna, pollubrum,
Sami lepiſta filia, aut Agathoclis
Patella, Tina, & cum fidelia, quadra,
Gutturnium, cumerum, capunculum, guttum.
Hic plauſtra fulſit, conuehatur vt Sculna,
Calator vt boante voce declaret,
Rotarius neque vngit vnguine aut ſeuo,

Quo

Quo durius, quo lentius vehat currus,
Exaſperans vexata membra ſuccuſſim,
Incommodo huic vt commodum vrbis aſpires,
Prudentiores vt mora hæc paret ciues.
Adiuuit hunc tornator, & rudem ligni
Maſſam reliquit. Pertica agrimenſoris
Iuſſu magiſtri curia reformata eſt,
Vt pollices atque vncia probarentur,
Qua ſemitas metitur, aut viam, aut actum,
Candeta, iugera, aream, atque pulsillum,
Reſtibilia, noualia, rudeta, vernacta.
Incilia, collicias, ſtatumina, quincunces,
Sulcum, elicem, porcamque, tum ſcrobem, & liram,
Partitur oras, atque familiam herciſcit:
Decempedam corruptus haud probam geſtans
Corruptus ille de pecunia ſcriba.
Quinquepedal ergo furta prodit & fraudes.
Si nuptialis ardet in viis teda,
Siſtunt choreas, & rogant. redit Scriba?
Nec amplius repotij moras quærunt.
Si funus atrum effertur: Ilicet. ſiſtunt
Diram libitinam, conditorium linquunt.
Plorare omittunt, eiulare deſiſtunt.
Siue ille viuus fletus orphanillorum,
Siue in receſſu gaudio ſit aſperſus.
Vt præſicarum eſt, atque ditis heredis,
Aut qui minaſque tadiumque dotata
Mutare ſperat pinguiore fortuna.
Aut liber a periculo nouercali
Non iam venena toxica horret, aut verba,
Quin tempora anno cuncta perſuaſere
Carbunculationibus locuſtarum
Cum roſione lanipendula eruca
Et iliceta, & caſtaneta calueſcunt.

Cum veſperi cadente noctifer fruſtra
Siticuloſa prata rerecentauit,
Ne contremiſcat ſi ſemel mori Sculnam
Audiuerit. Sic terra Sirio ſquallens,
Sic temperatrix hora verna Vulturni,
Hiems aquoſa, muſtulentus Autumnus
Vno ore, & vna voce poſtulant credi.
Hoc tempus. Atqui temporis ſtata ſedes
Noctes dieſque. Tum crepuſculum, ſerum,
Diluculum, intempeſta, conticinnum, luces,
Cum lucidauit, cumque contenebrauit.
Iam qui receptum opinione de vulgi
Sic diſputationibus ſaburrati,
Plenus popelli vocula, & leuis fumi
Inane grande rancidum ſophos turget.
Stupet, pauetque, ne obuius fuat Sculna,
Bene ominata verba de domo vadens
Semel iterumque murmure intremens cantat.
Miſerrimus iam Sunio ſit ignarus
Non homo, ſed vmbra aut ſomnium hominis, aut peius.
Expergefactus paululum oſcitabundus
Agnoſcit alti criminis notas diras.
Iam pandiculatur dextero & oculo clauſo
Nictat ſiniſtro. Tum ore muſſat obliquo
Vacerra, Battaluſque rex Bucelorum,
Betaceus, brochuſq; blitterus, brutus
Momarq; Siculus, vnde ſunt Momatia,
Mimarias at doctior vocat Græce.
Is, qui peræque cuncta pene Græciſſat.
Qui a Characi Charaniam audet Hiſpanam,
A leniendo nominare Lenæum.
Sic morio per fundulum, angiportumque,
Ædes, plateas, inſulas, forum, vicos,
Clinos ſupinos, templa, porticus, furnos,

Dum clamat inſolentiam improbi monſtri,
Iam ſtultiori ſe forum facit turba:
Stultum audiente namque ſtultius nil eſt,
Qua maxima eſt pars inſolente de vulgo.
Quales ego, & ille, cui coempta ſexcunce
Arcet cuculla turbinem Borea, & flabra.
Quem craßiorem craſſa mula ſuccuſſat.
Et brutiorem brutus audit Aſturco.
Pecus canorum inutiliſſimum Santram.
Cui cum ſagina creſcat e penu noſtro,
Noſtroque alatur pane more mendici,
Viuatque liberalitate de noſtra.
Stultiſſima ſine patientia & vere
(Quippe annualis e decimis redit victus
Et propter hoc fit monachus, haud Deum propter,
Quem derelicto dereliquit in mundo)
Aurata geſtat frena, ſtrata villoſa,
Quæ complicato nent in globo Bombyx,
Petitque magni nomen & decus regis,
Cum ſit profeßus pauperis modum ſerui.
O pecus auarum & inuidum, & Deo inuiſum,
Quos diues auri fulgor, & ſitis dira
Exterminauit atque conſlouauit.
Tu pauperum vt diuideres miniſtrator
Bona expedita, pauperis geris nomen.
Verius at animum pauperis, nihil donans,
Cuncta appetens, cuncta hauriens, vorans cuncta,
Nihil refundens niſi cani, & gula, & ſcorto.
Quam ſatius eßet, (debuiſſet atque eſſe)
Te fulguritam tabidum gerere veſtem,
Seu fulmina eßent Dia, ſiue Summani.
Erat e taberna nuper vnus egreſſus.
Phanaticus coquebat error hunc mentis,
At diſcoquebat acrius calor Bacchi,

Aurelianis qui ſuperbit in ſulcis,
Aut Candiani feruet in ſinu montis,
Siue in ſaburra Burdegala tua macra,
Quod tundit alta latera panda Baiona:
Aut quod Nauarra mittit, aut ferum latus,
Quo nulla cuiquam tollitur ſitis polo.
Sed incitatur fine, pluſquam ubi occepit.
Voriperna ut ergo furere Cantabri poſſint,
Nec ulla conditura de mari Græca,
Nec Veſuio de monte puluis exuſtus
Petendus: imis ſic trahit ſalem fibris.
Ita tunc inanem incenderat bliſei mentem.
Is ſcandit in præconis in foro ſaxum,
Populum alloquutus voce ruſtica, & vultu.
Similes decet nam habere labra lactucas.
O, inquit, audi forte talis: an peior:
Quid peior? anne peior eſſe quis poſſit?
Quam neſcio quis nomine impius Struma,
Ore impudico, & ferreo, & ſaxo, & duro?
Qui inuertit orbem ſubtus. & ſuper. quantis
Quantus patebat undequaque quacunque,
Quis non putabit & dicax & urbanus
Sculna abſoluto abſoluere eſſe damnatus?
Ubi non canetur? ubi tacebitur? nomen
Silente lingua muta ſaxa clamabunt?
Qui calculos fauore candicantes dat
Sculna, reóque conreiſque Sculnaſtris,
Index nigros retentat, ergo damnat ſe.
Quare ſenatus ille iuris inuicti,
Incomparabilis æquitatis ac recti,
Vindexque ſanctitatis horridæ ac priſcæ,
Diuinitatis omnis obtinens leges
Decreuit atque ſtatuit, atque firmauit
Sculnam nequire iudice a bono abſolui.

Hæc

Hæc vbi furore fretus ille iactauit,
Aſſenſus omnis vulgus, omnis eſt ordo,
Miſtumque fremitu clariore iam murmur,
Iam voce, iam ſententiis ſerenatis
Contentiore & ſpiritu, & manu, & vultu,
Et impetu, & propenſione clamarunt,
Nequire Sculnum iudice à bono abſolui.
Tunc nationes cum mala, cum honorata,
Pedariorum more, non ſenatorum,
Sententiam in eam iuere: ſed ſtatim clara
Aſſenſionem oratione firmarunt.
Polonia, Lituana, Bulgarus, Saxo,
Saxo Albionis occupator antiquus,
Unde Ibridarum ſemen horridum Anglorum.
Friſus, Boemus, Sleſius, Danus, Cimber
Cattus, Zelandus, Franco, qui pater fortis,
At fortis olim in Gallia fuit Franci
Nunc laxus illud pectus inclytum fregit.
Beſſus, Valacus, Pruſſus, Cronatuſque
Hirlandus, & Gotlandius, & Scotus ſoli
Vetus Britannum vindicans ſibi regnum
Linguamq; ſeruat, priſtinoſq; conuentus,
Spuriumq; genus hoc Anglicum vocat ſpernens:
Illum ſed ille barbarum & ferum contra
Diuinitatis inſcium, & via humana,
Et belluinum rupiumque cognatum
Pellita quos a torrida gelu bruma
Fouent rigentes ploſtra contrauenteſq;,
Aut cum ſereſcit candidi tepor veris,
Rutilanſq; ſudum tergit Æthra Quintilem,
Tum pellibus ſub Solis orbe deductis
Cum coniuge atque liberis apricantur.
Urget malignus cultor inuius cæli
Noruegianus, Scandinaninſ credit,

Nitentioris expolitor delicti,
Ecce ex remenſi limite totius mundi:
Nanque incertum eſt quodcunque quale ſit neſcit,
Ubive ſit nec ullus uſpiam nouit:
Ridicula furatrina Cingarorum, cui
Eſt oculus aruſcator, at manus furax,
Pedes fugaces, falſa lingua, mendica, hæc
Ritu ferarum pauper & vaga, impune
Mentitur auram, terminumq; Fortunæ.
Et tipula Arabs latrunculos leues cogit
Multos, Alexandrina turmaque una
A Silphiate finibus fugat terræ.
Dein ſuperbis viribus ſuis fretus
Algarbius, Moſcouius, Syrus ſcauus,
Parthus, Otomanus, Maurus, Indus, Hiſpanus,
Gloria aliena irriſor ater Hiſpanus,
Suoque mendax prodigaque iactator,
Rei expetita poſtulator eſt blandus,
Non conſecutus, arte Punica extortor.
Nam ſontis artes obtinet vafras Mauri,
A quo genus deducit impio iniuſtum,
Contemptor idem faſtuoſus, & diues,
Si quid potitus, nec facit pili Deos,
Hoſpes benignus, cum peregre adit primum,
Herum ſuum ſalutat hoſpitem admirans.
At poſtera cum illuxerit dies, vilem.
In tertia ſeruiliter dominum tractat.
Quartam tyrannus obſidet minis, plagis.
Fugite cauete fœmina, cauos, tecta,
Dei penates, Dij Lares penetrales
Abite, date locum excetra igniuernici,
Vos attigit ſi quinta lux, periſtis iam.
Ab carcinoma, ab vomica generis humani,
Cloaca mundi foetulenta ſentina.

Inferna

Inferna turba, Ditis ignei proles,
Probrum ſupremi dedecus Dei diuum.
Moueantur arua funditus terræ,
Radicitus quæ fluctibus cauis hæſit.
Contraq; fauces Bathyosq; Hiberique
Cacuminata more montium ſidat:
Nous citum regurgitent Tagum montes.
Gades propinqui vortices Ane oppilent.
Exaggeratæ ſitque aquæ modus nullus,
Ut tibi ſuprema illuceat dies vitæ:
Lauetq; abominanda ſcelera monſtroſa.
Quin potius ignem vindici pluat cælo,
Diris Tonantis ſpreta dextra fulgetris
Bituminoſum ſulphur, & picem ardacem,
Ut expientur peſſimo malo terræ.
Nam te lauare vitreo ſinu Tethys,
Matuta cum Palæmone atque Portuno,
Triton refuſum buccina mare inuertens,
Neptunus ipſe dubitet, at neget Nereus.
Non ſi quot altis flumina alueis fundunt?
Quotquotve ſingultantibus ſacri ſerpunt
Fontes Meandris aut vadis ſcatebroſis
Terræ pererrant infimas caua fibras.
Vertax in hos ſeſe induens vreet Proteus,
Aut multiformi mirus arte Vertumnus.
At morere, tolle luce de ſacra noctem,
Peior maloq; peſſimoque genus Struma.
Audis querelas corde ſaucio inſtas
Nefanda decoris proditrix tui impura,
Quæ vel puſillo proſtituta lucari
Tuos honores barbaris propinaſti.
Nego impiorum poſſe te eximi ductu.
Quæ Hiſpana fieri dira facta conſentis.
Facem nego vllam ſceleris impiam & diram

Excogita-

Excogitari poſſe: quin tua admittat
Comes recutita. Sparteos pedes primum,
Cum cymba Barchinonia attigit litus,
Mox ſericatos, quos truci gerat vultu:
Hos hos cruore tinxit in tuo, veſtros
Ut Mulleis patres coæmularetur.
Et virginum tu es negligens ſtupratarum?
Semiundaus ſemimahometanus,
Mezentiorum ſemen & Megærarum,
Phlegethontis atri ſeſquicerberi proles
Abominandum virus execrandumq;
Miſcet Quirino facem Heliogaballinam,
Te Troes olim, poſtea ferox Gallus,
Poſt Cimber incurſauit, at dehinc Gottus.
Gottuſque, Vandaluſq; nunc quid eſt? vt rus
Retro reſorpta laberetur in peius?
Cælo imminente, & inuidente virtuti?
Te appello Spuria, putidumq; ſcortillum,
Iugo rebellis calitumq; contemptrix,
Qua ſeruitutem ſeruitute redimis, qua
Vt hoſte careas, hoſte premeris, & rides?
Regina quondam, nunc retorridum cœnum:
O qua impudico mœchulis ſinu proſtas.
Quidnis quam Italia potius, ore mendico,
Queis imperare conſueneras ſeruus
Brigantibus, maſtruculatulis ſupplex
Verbum reponens barbara voluntati,
Nutuſque totidem nutibus repræſentas.
Quos ſi velis, ſed ſobria male multaris,
Si deſtituti ſint ſemel tua dextra.
Expergefac tuoſque teque, deq; iſto
Tui miſerta, aliquando prome piſtrino.
Non ſic viator aſpicit pauens Hunnum,
Quam litigantes in foro timent Scribam,

Non

Non ſic onuſtum territat viatorem
Cultor Pyrenes aſper aſpera innixus,
Plus inquieto verticoſus Euripo.
Non ſic fugacem conficit Syrum Perſa,
Friſum Menapus, Flandrumve Germanus,
Germanus acris fulmen igneum belli,
Qui patria virtute fretus, armiſque
Vltro citroque flumen adnatat Reni,
Dulceſque ſeri Liberi legit ſuccos:
Ponitque patria Belgio iugum lingua.
Germanus, inquam, qui orbe ſanctior toto
Pietatis atque religionis exemplum
Tuetur, ipſamque eruit vetuſtatem.
Qui vtrunque cælum perſonans ſua laude
Iuſtus, ſeuerus, rectus, integer, ſimplex
Deo ſupremo pectus acre deuouit,
Germanus, vnde gens, auique materni,
Intaminatus vnde mi pudor venit,
Miſtumque priſcis Italis decus vitæ.
Qui me ad videndum lumen extulit cæli,
Qui me erudiuit ſub tenellulis annis,
Formans amœnum literis ſacris pectus.
Bene inſtituta ſi Lubeca conuentu,
Populoſa, diues, fortis, atque amans æqui
Interroget: quis exitus manet Strumam?
Dicemus. hoc interrogas, quod & fortis
Æris feraci Praga monte concluſa,
Vbi erutorem larua ſed procax ludit.
Quod tauriformis aureus pater Reni
Colonienſis, diues & Magontinus:
Parare porco fœtido volutabrum,
Propinqua quod Bauara, quodque longinqua
Cadaueroſis condita in ſepulcretis
Budana clades, quod Vienna vicina,

Qui

Quæ pauperes ſcholaſticos alis cruſtis.
Uno Barenus plus die facit ſcripti,
Quam bis trecentis a viris legi poſſint.
Nec eſt, ut iſti, quos vocant cucullatos;
Quis ſermo purus impiam tegit vitam:
Orationi par ſua ſibi vivit.
Nam dictionis fluctuantis inſanæ
Si membra contempleris atque ſuturam;
Furioſa Oreſtæ ſomnia eſſe iurabis.
Quin de ſeipſo ſubdidit ſibi verſus,
Nomen ſuorum inſcriptitans amicorum;
Priſco Deorum more vult adorari.
Licet libetque præterire maiorum
Antiqua libertatis ultimæ iura,
Tempus, locuſve poſcat, obſecundemus:
Cucurrit e thalaſſico Teloneo,
Hic ubi apothecas mercimoniis ſtipat,
Ut ab Aquitanis iſta ſciſcitaretur,
Antuerpienſis pignorum obvius vindex;
Pecunioſus fœnerator obſtipus.
Lovaniumque pectorum atque linguarum
Altrix, quæ amicæ humanioribus Muſis
Cæleſte ſapiunt Nectar, & Deum ſpirant.
Audit frementis murmur & ſonum vulgi
Treverus ſuperbus mole turris: at quondam
Robuſtiore ferreus iuventute
Regnum propinquo & auferens & indicens.
Ecce huc bilinguis corde ſimplici & puro
Genus Deorum nobilis Lotaringus,
Ubi audiit quid impius ſolet Sculna,
Multa imprecatus dira iudici atque urnæ,
Promittit altis vindicanda vexillis
Pericula hæc quia à teſtibus timebantur;

Et

Si abſolueretur iudice a bono Stulmas:
Hinc Arduenna caſor vnius ſilua
Brabantus, extremaque Galliæ cultor
Morinus, feruſque Tonger, Ambianuſque
Vltro maniplos pollicentur vnictos,
Menapiorum ſigna Suecrorumque
Impune ſi iſtud ſic abiuerit Scriba.
Si nos Toloſa pinguis ac grauis cœli, &
Narbona grauior orbis ima ſentina
Roget: quid eſt? rogabit hoc rei quid ſit
Maſſilienſis ſemibarbarogræcus,
Qui nil Senatus obtinet miſer priſci,
Gurguſtys ſed obliteſcit in curtis,
Liguriens halece furfur admiſtum.
Nam mœniorum ceterarum ſtruem priſcam
His prætulit rex bellica arte conſultus,
Ne in corde regni tanta ſentis hæreret,
Quanquam vetuſta nobiles fide, & firmas
Sed ſic veretur, ne quis occupet, ſicut
Bononienſes nuper Albion fecit.
Sed omnibus per æqua conditam ſeruans
Mirabilem diuinitus politiam.
Ast negare, & viribus negat ſummis
Hoſpes receptus, innocens, peregrinis.
Rotomagus oſtreoſa (nam quater tanto
Maiore noſtris pondere eſitant fructa
Montillio vel vna quæ ſatis ſudet
Largam ſaliuam ac liuidos trahat cirros)
Amica larga, blanda candido vultu,
Munifica verbo, more, fronte, promiſſis,
Florens, beata Gallici ſinus Siren,
Timenda Francis & Britannicis armis,
Nulli ſecunda, quandiu ſtetit regnum,
Nunc æmulo Lutetiam quatit cornu,

Niſi expuliſſet literas voluptates.
Horret timendum nomen, & truces teſtes
Cadurca latice Liberi potens tellus,
Eademque mater literariaq; laudis.
Ditiſſimaſque Gallicis agris Santones,
Qui plus loquatur vnus, atque ter mille,
Ter mille viduæ, terque mille dotatæ,
Ter mille monachi, moleſtæque ter mille,
Scholaſtici ter mille, ſed noui, & primo
Anno ſecuti falſi garrulas tricas.
Sed non loquatur falſius malo Stremma.
Apparuere ſimpliciſſimi & iuſti
Stipendiorum militarium falſi
Euerritores atque ſubſtitutores,
Seguſianus limitarius prædo,
Qui peieratum mandit ac ſpuit cælum;
Et Carlatenſis atque Mauriacenſis,
Qui falſitatis plus obolo vnico admittit,
Quam caſei vicinus aſſe diuendit.
Et fraudulenti barbaræ ac rudes fraudes
Montis feri, cui Peſſulus dedit nomen,
Quo deſtituti ſanitate qui vadunt,
Toſti retoſti, inanis meri pleni
Turbite purgatique tum repurgati
Iubentur ire patrium aerem viſum;
Atque in itinere moriuntur, aſt ij rident;
Apiuntque homicidis manibus aureas maſſas.
O impudica falſa carnifex turba, o
Promiſſa magna, ingentia, aurea, immenſa
Vere aurea, aurum ni feras, perimiſti.
Sed ſequitur atro concitata mors telo,
Sardoniumque Nemeſis ac ferum ridens.
Huc inſulanus latro litoraliſue,
Scitatur ecquæ cymba deuehat Semlunam

Aut

Aut lembus aut ſcapha, aut biremis, aut priſtis,
An codicaria, actuaria an naues,
Rateſve carbonarij caſa nigri
Mutantis Atheſi dorſa calcea rupis,
An Gaulus ambigente puppe cum prora,
An piſculentula horia, anne corbita,
Celoxve, cercuruſve, ſeptiremiſve.
Liburnica ſerilla miſta pernici.
Catullianus at phaſellus vt Muſæ
Muſa atq; Apollo deuehendus ad cælum eſt:
(Celeſtibus nam verſibus volat pectus)
His deſtinatus haud ſibi velit Scylacem
Hoſtem quietis aureæ poetarum.
Scitatur ergo nunquã ſorte de paruis
Proſumia, aut lenunculus timens Auſtri,
Quo prouehatur, naufragum vehat monſtrum.
Pictæve Siculi Alcedines maris ciues,
Aut ſeptima aut terſeptima in mora Lunæ
Pronuntiant tranquilla fluſtra Neptuni,
Ut vectus altis ventiletur in furcis.
Scitatur ergo attenta ſciſcitatorque
Differta mercatore ripa Lugduni,
Ubi Gebenna vortices Arar complet,
Qui prope quietis alueum obſcuro lymphis
Cedit ſuperbo nomen atque opes regi.
Huic, qui ſaburra ſordida, atq; limo aggeſta
Audet vadoſo imponere iuga Neptuno,
Et vindicare litori maris regnum,
Nos ſi retonſa Baſca, ſi Batauorum
Acres caterua interrogent: Quid eſt Scriba?
Vincente Scriba nemo fortis, atque audax
Auſit precari iudicem, vt reum damnet.
Miſereque reſpondere pertimeſcamus,
Non poſſe Strumam iudice a bono abſolui.

T

Hoc perſuaſum eſt attamen. quid ſi hoc credit
Francus, vetuſtos qui expulit domeſticos,
Linguam paternam at extero ore mutauit.
Nunc Francus idem bellicum inuentorem
Templa adornat triplici vetuſtate
Montis, Latina, Achaica, Palæſtina.
Idemque reſpondebo ſi rogans inſtet,
Fœdo Britannus infidelior Mauro,
Cæleſte nomen, bellua gerens mores,
Suoq; longe belluoſior ponto.
Sperare noli, qui nihil vales recti.
Timere noli, qui nihil poteſt magni.
Hoc ſi Britanno temulentior Brito,
Cui lucta nomen comparauit inuicti,
Miranda butyroq; corporis moles,
Animuſque par vel craſſior veternoſus
Iugulat cadentem Belgico mero ſolem.
Hoc falſitatis crimen audet ulturus
Frugibibulus Britannicida Normannus.
Hiſpanitoſtor toſtus a Luſitanis.
Potaxq; Belga, Belga turnimanduco,
Qui plus meri haurit quam Balæna ſpumarum.
Burgundioq; pacis, ac potius belli,
Qui ciuitati nomen indidit Burgo,
Patriam propagans Gallicis agris linguam.
Lutetia nam ciuis hoc gerit nomen.
Quanquam renata ſedibus nouis Roma
Auguſta magnis iura dat grauis Celtis.
Hibernus imis exerit caput lectis.
Rigens niualis truſit hiis metus brumæ,
Truſit tenetque vel vigilem & cibo affectum,
Vt facta percontetur, exitum & Scribe,
Aruernus aſper contumaciæ mente,
Idemque vento plenior leui ac vano,

Quam

Quam millies tricoci vetus Vlyſſi,
Fame, muliere, culice, folle percuſſo,
Quanquam exul atque pulſus a foro ſemper,
Nec literis nec arte bellica pollens:
Sed turpicellum totus abditus ad lucrum:
Huiuſque Gabalus compari vetus pater
Qui fraudulentos inopia addidit mores,
Speculatus unde fallere eadem poſſit,
Siue eſt amicus ille, ſiue vicinus,
Atq; hoſpes, atq; affinis, atq; germanus.
Omnes peræque ſuſq; deq; habens omnes,
Modo lucellis explere detur [illegible]:
Sitimq; rabiemq; igneam, atque inauditam.
Feſſusque nunquam litigare Romanus,
Quem gaudet in ſubſellijs Toloſanis
Videre ſordidumque ſordidatumque.
Immanis ore Volca perfidus crudo.
Non ille, cui, Boryſthenes ſitim ſedat,
Si quando Samogithios relinquentem
Pellitus hippotoxotam Scythes fugat.
Sed turba ceruicoſa frontis obſcœnæ.
O, o populares, o pigerrimi veteres,
Queis nil niſi vinalia, otium, ſomnum,
Vmbram, ſuſurros, quid noui crepat lingua.
Pecori proterue date locum, pedem ferte,
Actutum. abite. nam de inertia veſtra,
De ignauiaque hunc aduenis triumphantes
Vt ſciſcitetur nomen & genus Scribo.
Sabaudianus ſordidiſſimus cimex;
Qui nec facere, nec cogitare, nec fari,
Quis nec doceri, nec docere quit quicquam:
Nec eſſe vult, nec ſe probare ciuilem.
Sed pectus atrum, & rupibus parem mentem
Stupet. nec anſit, mouet, mouit, aut deſit.

Seu Mauriana hunc mittit, aut Tarentaſas.
Seu frugiperda Breſſa, nam ſuas fruges
Fert inquilinus & cibum & vices vitæ,
Qui nulli Aſello aſellitate concedunt.
Ab inquietis montibus Pyrenæis
Linquens Iſardos, capreas vocant priſci,
Et capreoſas Cantabrici fera rupes,
Cucurrit vt ſeruaret ad ſtrenuum Scribam.
Contentioſus, igneus, minax Vaſco
Contemptor almæ pacis atque deriſor,
Rixæ & paratus, prælio vtilis, bello,
Parere & imperare neſcius iuxta,
Si diſciplina forte cui tamen cordi eſt,
Duos feroces batuit, unus Hiſpanus,
Pedes tremendus, omniumque eques primus,
Qui gloriam Burgundionibus carpit,
Carpit Boemis & Neapolitanis.
Neapolis, Neapolis parens tractus,
Regina tractus vltimi aurei cæli,
Obiecta monſtris omnibus. Truces nam cum
Scylla, Charybdis, Ætna, Læſtrygo, Cyclops;
Circe, Meligunis, Æolus premunt. quid non?
Dic manibus doctiſſimi Sanazarii:
Dic Vraniaque neniſque Pontani,
Maiora monſtra teque noſque perferre,
Orcum fori nos te tricerberos Mauros.
Miratur omnium orbis eſſe conſenſum
Lemonicus nil craſſius gerens veſte,
Præblandus ac peritus artis ac lucri,
Te ad vltro emenda mercimonia inuitans.
Caue. niſi caueb is, eſt lues. ſtulti
Nam amara pœnitentia eſt comes ſtulti,
Tortas retortas ſæpe ſic per ambages
Panem altera, aiunt, altera tenet ſaxum.

Diuendis

Diuenditas ergo ille colligataſque,
Miltoque mercatoris oblito inſignes,
Dum prandium curatur, aut ſacris aſtat
Is, qui coemit: ſarcinas reſeruauit
Furtim priores, alteraſque ſuppoſitas
Quaſi officioſus impoſuit comes mulo.
Apage barathri ſemen, & genus dirum.
Vale, nefandus vnde Scriba prognatus
Nullum reliquit poſteris modum culpæ,
Quo poßit vlla falſitate certari.
Surdum excipe atq; crure non pari Agnellum, ac
Imparibus illi cruribus parem mentem.
Oblitus eſt iam pro ſtupore, non hiſcit,
Quem lancinat memoria peßimi Scribæ,
Prouincialis mercimonium vendens
Olinitatis, atque ficitatis, tum
Muria, garique cumque cappari crethmi,
Crethmi marini quem empetron vocant ſtulti,
Ut nunc medicina tota iura ſubuertunt,
Quo doctioris claſſis eſſe credantur,
Cum tamen aliena in proprias trahunt nugas
Compta calamiſtris, vſtulata cincinnis,
Champerius quod perditißime fecit,
Quod frontis infinita turba perfrictæ
Oblitus igitur obſtupeſcit abnutans,
Longoque veluti ſuſcitatus a ſomno.
Nam ſemper aere craßiore dormitant
Prouinciales, quemque parua Nicea,
Et quos Cythone sultimos alit portus,
Quos circioſi cogit impetus cæli,
Ut feriatas meßibus moras rumpat,
Cui cærulata diues eſt manus glaſto,
Quod a rotundis orbibus trahit nomen.
Glaſtum fuit, nunc maluere paſtillum,

Champerius hiacynthum at eſſe mentitur.
Champerius quis ille, ſi petit quiſquam,
Reſpondeo: ſed Scæuola modo paucis:
Ardelio mirus, inſolens, tumens, turgens,
Titulo Archiatri, quod Deus ſit atrorum,
Nam candidæ ille mentis haud tenet micam,
Falſarius ſed inuiduſq; ineptuſq;,
Scriptis alienis indidit ſuum nomen,
Uno alterove verbulo uſque mutato,
Dum ex officina barbariſſima agnoſcas.
Quid ſi ille falſitauerit ſuum nomen
Campegium, e Champerio. & tacitus dormis
Democrite? o nec rumperis cachinnando.
Iam bellicoſos e Calabria pullos
Mittit domare, concitare, gyrare
Siticuloſus Appulus, Crotonianus,
Siculus doloſus, laniger Tarentinus,
Picenus unctus, ruſticus Ferentanus,
Nebuloſus Umber, Longobardus aſtutus,
Carnus vorator, potor Hiſtrus, inſanus
Illyrius, arrogantior Typhæo. huius
Caputque venti & gloria Raguſæus,
Hic ſi Deum non crederet, deum ſe eſſe
Credi iuberet. eſſe eum Deum credis,
Seſe alterum, aut vicarium, aut Deum credit.
Adeo occupauit omnium ſtupor mentes.
Quonam fauore vixerit diu Scriba,
Ecce aduocatus ſanguipotor, & iudex,
Iudex locuſta ciuitatis & bruchus.
Nam deſtinauit perditiſſima morti
Ferrarienſis aureo nitens mundo, at
Cyclope inhoſpitalior Peletreo.
Idemq; ſentit cruens ſuis libris
Bononienſis ſplendor, ac parens eius.

Celeſtinus

Cæleſtium ſecreta quod Deum pandit.
Idem rogatus iudicauit, & ſenſit
Venetus ſuperba nobilis vetuſtate,
Qui more Rodani carpit arua vicens.
Hoc cæcat vnum pectus hoſticum ſceptris,
Dum gloria regnantium imminet. verum
Quicquam noui priſcive iudicaturus
Non Æaco, non Cretica plaga regi,
Neque Rhadamantho, aut quem erudiuit ad cultum
Æqualitatis, & parens Ceres legum.
Martiſve pago, amphyctionum ve conuentu,
Conſeſſuive cæleſtum ſciens cedit.
Antiquus autor facinoris rapinæve
Odit, quod auſit ſe eſſe peior hoc Struma,
Is, quem Monœcus parricida prædator
Aſtrinſecus Ligurnica obſidens rupes,
Genuenſis oſor pacis, ac boni moris,
Mendax, auarus, ſemitarius mœchus,
Decoctor, expiare quem nihil poſſit,
Non vacca, non ſus, non capella, non taurus,
Niſi ipſemet cruore det ſuo pœnas.
Triſtis Saona peſtis inclyta, ac dura,
Pellaciorq; malacia Decembrina,
Idemq; eadem peſtilentior longe,
Cum ſorte pariter & animum & fidem mutans.
Non hoc refellit, non amat refellentes,
Cui Feſulana Nympha, cui vetus Piſa
Olympiorum abuſque curſibus, cuique
Flores dedere nomen, eſt amor fructum.
Nam parca & in rem attentuſculus eſt paulo.
Florentia alma ocelle pulcher, at quondam
Ocelle quondam pulcher Oenotrij cæli.
Ab ſeruitute cuius alijs ponebas
Leges Ethruſcis, ipſa capta nunc leges.

Non Luca libertatis autor & vindex,
Vindex ſeuera morte vindicatura.
Seneque veteres ciuibus bonis plena,
Doctis, boniſq;, tum ſupra modum humanis.
Taurina tellus tota, tum Salaſſorum
Venerique Liberoque dedita, aſt olim,
Internecino tota nunc flagrans bello.
Minas ſuburbiana pandit atque vrbis
Intenta dapibus Mediolanus & ludo:
Sed antequam ſiniſtra monſtra lenarum
Decus ſerenum ciuitatis auferrent.
Ah lena lena, proſtitutor impure
Qui ſpurca Romæ ſcorta leno vendebas.
Cruore menſtruo, & cinare nocturno
Trahens nefanda more Tartareo vitam,
Nam Tartareo, aut Hiberico nihil differt,
Elephanticus teterrimus venenator
Tibi Biella, tibi Eporedia, tibi Augusta.
Hæc innocens, nocentior ſed anguis illa
Eſt tota duris Alpibus iacens ora.
Et qua niualis gurgite Padus mixto,
Caſalis altam ſubruit celer ripam.
Ingaunus, & Montanus Apuanuſq;
Tibi imprecati inexpiabiles diras
Vident cadauer litore vltimo Verri.
Te nec Megæra, te nec atra Styx te, nec
Charonue portitor, caniſue latrator
Toruum trifauci murmur euomens collo
Aut contueri, aut tangere, aut videre audet
Si puniendi vincat hunc modum culpa,
Dignus magiſtrum latro quem regat Sculma.
Videsne, colle vt imminente Parnaſſi
Huc Mantuanus dominus, ac decus fontis,
A quo rigantur ora tot poetarum.

Curſim

Curſim citato promouens pedem greſſu
Demittat: ut ne deuoretur a Scriba.
Vides, vetuſtum ut enſe Hiberico clauduin
Mittat: recentis huius ut memor viuat
Veteris Rauenna meta prima Piceni.
Vehementer inde gnatus eſt Ligur nequam.
Se excedere eſt quod auſus his malis Scriba.
Nam ſolus is ſe peſſimum eſſe credebat.
Quantum malorum mundus, impiorumq;
Auditve, alitve, corrigitve, caditve
Latrocinijs fœdiſſimum caput diris.
Fideq; Punica infidelior prædo,
Seu Punica eſt, ſeu, Græca, nil moror. nanq; eſt
Unus Britannis tetrior Ligur cunctis
Saxicola, pelagicurſor, inuidus, ſpurcus,
Famelicoſus, turpis archipirata
Quem purulenta conficit ſitis lympha:
At ipſe verminante non ſitim lympha,
Famemq; pulueroſa ſoluit apluda,
Pericla ſentinare dum ſtudet vita.
Si nos Liguris interroget quid eſt Sculna?
Similis tui, dicemus. Hoc ſuaſerunt.
Qui Viriati regna temperant priſci,
Quorum retortis curſibus Liburnorum
Noui remota prorſus orbis in terra
Auri apparatus emicant aceruatim:
Nanque vnus iſte finis, vnus e cunctis
Primuſque poſtremuſque, ſolus & cunctus
Aurum ut vehatur. nulla vena comparet:
Cara incolis nitela habetur & grumus:
At alia merces raditur referturq;
Onyx, ſmaragdus, cumque adamante beryllus,
Aut uniones lucidos graues, grandes,
Quos dira collo fert Hyæna rugoſo.

Hac lege mirabilius datos auri,
Edentula ut vorare tot queat montes,
Carpeſiumve cinnamumve moſchumve,
Nam cinnamomum ferre quod negant illos,
Iſti abnuente veritate cenſores
Tam vana dicunt, tamque falſa delirant,
Ut qui refellere auſit, ille deliret.
At omnia aliquando quæ ferant aurum.
Eſt nauta, fateor, ignens, catus, parcus,
Eſt Luſitanus fervidiſſimus miles,
Seu comminus, ſive eminus velis pugnam,
Pugnamve equeſtrem, aut nauticam, pedeſtremve,
Statariam, fugaculam, levem, iuſtam.
Prior laceſſit, vincit, & laceſſitus,
Domi foriſque clarus. Aſt mari in toto,
Aſt in maniplis, aſt in horridis turmis
Non Elices intuetur, aut canis caudam
Quas Græcus, aut Sidonius vagi quondam,
Non ſigna, quæ Centaurus, aut Apri forma.
Olim Quirini aut Cæſaris feros miles
Unum aurum in oculis, in animo, in nigro vultu,
Oratione, cogitatione, aurum
Edens, bibens, quando eſurit, ſatur quando eſt.
Vigilanſque, dormienſque ſomnians aurum.
Pro quo facetus fluctuoſa Neptunus
Perſæpe brevia obiecit & cavas rupes,
Extingueretur ut ſemel ſitis dira.
Sic naufragus piſcatur in profundo aurum,
Seu enatans enaverit, necant Indi.
Qui littorali maxime cluent pugna,
Vulnus recipere dareq; nil recuſantes.
Sic hoc tuentis litoris plagam cædunt,
Ut viſcere ima quæritent opes terræ,
Quando æquoris pellacia nequiverint.

Inſanieque

Inſaniæq; iſtius ac mali cunctor
Odere ſocios miſere & æmulatores,
Pugnantq; pro thalaſſico periclo, quod
Decet omnium eſſe, aut debet eſſe nullius.
Quod ſi quis illud vindicet manu aſſertum,
Dedatur atro litigantibus dente,
Ut inquieto iactitetur aſsulim,
Et ſit curulis ſella, Baſilica, ſceptrum
Regnumq; fraudulenti perditum Scribæ.
Quis ille, undam laxa cui pedem velat
Prope palla fluida lubrico ſinu quadam?
Ventoſa num Galatici maris regna
Miſcere viſum fraudulentias Tulla.
Te, Celtibere, teq;, Cantaber, cerno
Hac, qua Pyrena dorſa cruda porrecta
Utrunque duro mordet ore Neptunum.
Te Dalmatarum montium hiſpidam pubem,
Qua murmur atros pandit Adriæ fluctus:
Teq; ſpoliatrix aduenæ impia Epirus,
Quæ illius impudentiam, & malas artes,
Et falſitates æmularis, haud vincis.
Quo te parentem dulcis & grauis linguæ,
Noſtrique large diues ordinis fomes,
Graium relinquo lucidam ingenij gemmam,
Qui ſolus almum condis & colis montem?
Non mihi poetam quempiam pium & ſanum,
Sed Eupolis, Cratinus, aut Sinatis currat,
Aut claud cante fortior pede Hipponax.
Quos commodabis, facta qui ſciant Scelera.
Choroque nota deſtinet recantanda.
Seu concitatas ultimi rotas cali
Strophe indicat, ſeu Antiſtrophe planetarum,
Terraue Epodos inde teſtis immota.
Eſt in receſſu perdito dracontique

Nouum inquilinum turba ſub nouo regno.
Sic priſca ſceptri decora turpis amiſit.
Cui nulla quanquam comparauerat virtus,
Eiuſve, auive aut patris, at merum donum.
Eſſet, analecta quo reconderent mundi.
Nam vt quiſque quiſquilias domi ſuæ verrit,
Vt expietur familia illuuie, & ſorde,
Si liberorum numerus aggrauat ſic rem, vt
Faciat minorem: aſt illico illa tranſcribunt
In regna tranſmarina perpudenter: nam
Ad eluendos eſt opus mari toto.
Hi prodidere, perq; inertiam inſignem,
Perq; inſolentem ignauiam ſolentemque
Florem inſularum: quaque vitreis ſtagnis,
Quaque æſtuoſi proterunt minas Nerei
Clari dicatum numini Rhodon Phœbi.
His ingruentis robur vt ferum Turcæ
Auerterent triremibus Liburniſq;,
De patrimonio ſuo atque demenſo
Decidit vnaqueq; natio partem,
Quam portionem aſcriberemus, vt ſorti
Depelleretur inde claſſe diſcrimen.
Tunc vnus omnium ille obex ferebatur,
Quo vindicari noſtra vita ſic poſſet.
Aſt ij ſupini liberoq; ſtupriſq;,
Et otio e prouentibus bonis parto
Ah negligenter perditeq; vixere,
Vixere, viuunt, &, niſi caues, viuent.
Libidinoſa contumelia plenos
Gratis ſacrum ſtipendium ligurire?
In ſcorta ſumere ſemigræculum, & prolem,
Quæ ex impudica Venere detur inceſta?
Ergo ab Othomanis fortibuſq; firmiſque
Pulſi in proterui contumaciam Scribæ

Vertere belli turbidi grauem molem,
Eumque cunctis calculis reum damnant
Tota hoc patrantes vnicum bonum in vita.
Hac nationum exacta ſumma ſummarum
Græcus, Latinus, barbaruſque, Iudæus,
Bibarbarus, tribarbarus, quater nequam.
Atq; inter iſtos ſi quis id roget: credunt.
Factor, olitor, vindemitor, ſator, ſartor,
Meſſor, putator, vector, arator, occator,
Impercitor, ſulcator atque ſarpator,
Cæſorque frondatorque, pampinatorque,
Et qui legumen vannat, atque acus verrit,
Abactor, & plagiarius, arbiter, prætor,
Tam vrbanus vrbi, quam aduenæ peregrinus,
Tribunus, atque Cenſor, atque Dictator,
Paricus, & pecuniarius Quæſtor,
Triumuir, ignis virgo, flamen, Ædilis
Et ruſſulus ſecurior tabellarum,
Quas turbulentis pontibus ferunt ciues
Ad ſepta, publicamque mobiles villam.
Priſciſque cum Suffetibus opicus Meddix,
Aſſeſſor, & præfectus, & minax Conſul
Poſtquam ex tegete fœtente rimuloſaque
Euectus ad ſuperrimum eſt magiſtratum.
Nam ſic ſuperbus ruſticellus inflatur,
Cui patria ſit Toloſa, cuiue Lactora.
Rempublicamque publicanus emungens,
Et natinator, ſiue merce præſenti,
Seu traycit pecuniam, & capit fœnus,
Seu nuncupata mancipij facit nexum.
Ridebit inter funebres pyræ fletus,
Qui luget orbus liberos parenteſue.
Nam coniugem perrarus extulit plorans.
Peruerſitas eſt tanta putido in ſexu.

Et

Et qui remiſſa mente potius amiſsis
Se fallit ipſum, fallere ut diem quærit,
Lentuſque pictis viuitatur in lectis.
Atque hos ſequuntur certa ſic opinantes
Interpolator, ſutor, armiger, lixa
Cum portitore, cumque nundinatore,
Infector atra purpura atque diluta
Coccoque, molochinarioque, venetoque
Quem Egnatius tam ineptus indicat gialdum.
Reliquit inter arua vomerem & cultrum
Domitor iuuenci mugientis, & pulli
Qui iam parentum oblitus, ardet æqualem
Æque ſtupeſcit crimen atque miratur,
Lenidenſe quem amicit Gallica toga ſtamen,
Quique ſcutulato tegmine, undulatoque,
Aut floridarum luce ſericatarum
Non perferendo prodeambulans faſtu,
Notat clientum abſentiam ſalutantum.
Cui maſcule ſegmenta fornicum teſte,
Emblematum teſſellulas notis iungunt.
Qui belluatis in tapetibus dormit,
Quibus fratillos vellit arcta volſella,
Quos Chermeſinus imbuens venenauit.
Cui Cilicia intextura depulit Caurum
Leuo reflantem tempus axe ſubſtillum
Aut Cyniphius olentis inſtitor texti,
Et penulatus curſor, & paludatus,
Et bardiacatus ſole torrido ſudans,
Conopeo qui tectus allicit ſomnum,
Teſtudinate ampulionibus tutus.
Qui capidulatus, quiue capite aperto ſit,
Qui cernuatus pauper aut tegillatus,
Petaſatus, & braccatus eſt, togatuſque,
Et pileo contectus, & galeritus,

Diſcal.

Diſcalciatus carbatinave munitus,
Aut carbara, aut perone, detrahit cæſo
Quem Pruſſus hirco, aut alce, caprea, dama,
Ceruo, mulo, & de pelle conſuit cruda.
Et Gallicis habenulis pedes nectens
Udone plantas, endromide fouens artus,
Et diſcolore pro latrunculo pugnans.
Periculoſa qui alea decem perdit,
Utque otioſe viuat, otium perdit.
Et viuere ut dicatur, hoc idem perdit:
Vagam ſonante teſſeram alueo mittens,
Partim fritillo, partim eburnea turri:
Iratus atque infenſus & deo, & luci
Sub ſole ſtertit, nocte lucubrat multa,
Non lucubrat, ſed nocte conſumit ſera,
Sera, creperaque, vltraque. nullus in tota,
Nullus profecto nocte, ſed die nullus.
Niſi faceſſit cum negotium nobis,
Stratis relictis accubamus ut poto.
Nam tum locum vel obtinet trecentorum.
Solem ergo manantem ut ſemel ſalutauit,
Stragula petiuit obuolutus, & fugit.
Omiſit agros ſeruus, & venit viſum,
Quonam tropove aut ſchemate unus orator
Auſit precari iudicem, ut reum abſoluat.
Caprarius, opilio, agaſo, equiſo, lignator,
Peiorque mulis mulio unicus centum
Quartarius, ſimiola, quadruplatores.
Idem veterino agens, quod ille, clamore.
Atraque præſes partiarius villa
Bubulcus, & ſubulcus, atque remulcus,
Et ſcrofipaſcus porculator immundus,
Qui grunnientum obeſat os obeſorum.
Hoc pollinis plus prodegit, quam arenarum

Durum

Duram iuuencus vngula cient pugnam;
Vt pernione muſteo graues gliſcant
Fruſtraque verpa fœtido ſaginati.
Hoc ſiue verpo, ſiue compari Hiſpano.
Verpo nihil nam diſtat ater Hiſpanus,
Niſi quantulum Mahometici luti admiſcet:
Peiuſculus aliquanto intus vt ſpectes
Artes nefandas, barbaras, perobſcœnas,
Lenoniam, graſſariam venenorum.
Prædixerant, nunc euenire prædicta
Gaudent, redicunt, gloriantur, & iactant
Inque triuiis, inque angulis, foro, templis
Sculnam reciſa oblongiore ceruice
Propendulum aura flabra ventilatura
Vates, aruſpex, ſideralis exactor,
Horoſcoporum tractor aucupatorque.
Ariolus, extiſpex, magus, hypnicus, Sagus
Et qui eruto cadauere e ſepulcretis
Ferale murmur intonans quatit manes.
Agrippa lurchinator atque latrator,
Inſania efferatiore diſtentus,
Farraginoſa qui ſtrue libellorum
Turgens, Lauerna ex peſſima eſt Lauernariones
Mungens paratus credere magicis nugis.
Iam publicatos ſcriba Flauius faſtus
Auget curuli muneratus in ſella
A ciuibus, queis edidit dies ſcripto.
Quos inuidentes Pontifexque Flamenque
Poſcentibus ſuppreſſerant: genus ſic hoc
Nomen gulonis imperioſi auarique
Liuoris inſolentia prope æquauit.
Olimque nuncque & peius in futurum eſto.
Ergo illius pro regula artis inducit
Auctum dici nomen inclytum vnius

Qui

Quæ feriati dicimus uocem Scribæ:
Nam reliqua cuncta feſta ſic reliquere.
Qui feſta Conſi, quiq; feſta Saturni,
Bone huic nigro, illi coniugatys malis
Aut pileatis fratribus, ſororiæ,
Pro qua ſuperba æquata ſit ſolo Troia:
Aut multinodi verbere repa clauæ.
Monſtra parientis orbis, expiatrici.
Colit Quirini facta, facta Tutani.
Quiq; armiluſtrum buccinator indixit:
Qui Martis arma, feriaſue ſtultorum.
Domi mea, quæ iam coluntur, æternum.
Domi foriſque mente qua mea ſidunt.
Qui cantat ambaruale, compitale audit:
Qui blanda Floræ ſacra concelebrarunt.
Natalis hæc lux ſuda Cæſari illuxit,
Qui luſit hos vindemijs ſatur luſus,
Satur racemo coctili, ſatur rapo,
Satur ulpico proſectili, ſatur porro,
Madenſque protropo dum famuli bibunt loram.
Ruſpatus otium negotio inuito,
Inuito, & exulantibus procul curis,
Quas Struma nobis litibus faceſſebat,
Minans probaſſe aut omnia, aut probaturum.
Ergo impedito ferreo columbari
Scriba repulſo litium metu duro,
Mero iſte feruens ſerio poetatur,
Nugatur, altercatur, occinit, clamat,
Iraſcitur, nam hoc proprium ſibi plaudit,
Peculiare, auitulum, paternillum.
Sibi quiſque Rex eſt, quandiu tumet bilis:
Sic ille turget millies die centum.
Sed citius atque cyniſca fota ſedatur,
Triuſque pene deſiit, atq; cœptaſſit.

Poſt hinc cachinnat, comminiſcitur libros,
Qui profuerunt nec teruncium vati.
Nam barbarorum turba ſic lucro addicta eſt
(Bono malove quærites: eris pauper)
Ut præter ipſam nil pecuniam ſpirent.
Sic aſſolent laudare, diues eſt. ergo
Fortis, bonuſq;, ſtrenuus rei augendæ.
Aſt ille aceto lotus intimas aures
Et cordis aciem chalybe fultus inuicto,
Cum nebula gemmam cruda vitis exſorbet,
Aut grandinantur vineæ, aut ſegetes arent,
Aut ſcandulaca ſtrangulantur, & nutant,
Aut perpluuntur hordearij culmi,
Flore ut caduco ſtipites colorentur,
Conciſa iacet auara ſpes colonorum.
Stertit ſupinus, craſtinum nihil curans,
In quem venire quis vadauerit vinum?
Quare eiulantis iſta facta nequicquam
Ridet prophani contumaciam vulgi.
Miratur vnde tanta Cæſarem impenſa
Poſſit ſequi. Pediſſequas, canes, Mannos,
Canterios, iumenta, ploſtra, viuerras
Cuniculationibus recurſantes,
Aurum cubiculario inditum lecto,
Aulæa, guttum argenteum, ſalilla, orbes,
Nec permoueri calamitate, nec flere,
Nec vota facere ſeminalibus diuis,
Tum Libero, tum Libera, Mineruaq;,
Robigini, Foraq; tum Lua, & Linfa:
Terra parenti, & coniugi Ioui patri,
Soli, Dianæ triplici, & bono Euentu.
Hominemne rere, tam nihil qui habet penſi?
Sic murmurantem Myrtium, & Triſurcatum
Clamare Silphiumque fœneratores,

Audiuit, audienſq; lene ſubriſit;
Illius vt mos candidiſſima eſt mentis,
Suſpirioſum geſtiens gregem audire.
Quo peius ergo monſtra peſſima hæc vrat,
Heroicum dieq; nocteq; ampullat.
Comœdiam confixit, & meruit hircum,
Græce & Latine, & Pindari quatit turrim,
In qua ardua arcti granditas manet cantus.
Elegiacum componit emedullatum.
Verace Rallum fecit ore mentiri,
Epigramma cultum qui profeſſus eſt nullum,
Tulitq; punctum teſte Laſcari, & Bembo,
Vt nullus illi compararier poſſit,
Inuentione, argutia, ſtili luce,
Quem dirigebat continente compage
Non anxium, natiua ſed, politura.
Atque hinc ſolutus fœnerariis libris
Pererrat vda compita, & ſacras lamas,
Leuem Menalcæ fiſtulam boni tentans.
Poſt atra crudo cum recanduit bilis,
Quatit ſonantem Archilochio pede incudem.
Et quo palato ſapiat hoc magis, miſcet
Cum recto iambo ſemiiambulum claudum,
Qui claudicantem fortius pedem figit,
Vt cornuatum hoc impetu petat Scudnam,
Pippumque, Elphiumque fœneratorem,
Longeque peſſimum omnium Triſurcatum.
Atque hinc ſodales rore proluens vitis,
Satur ipſe domante audaciam meri lympha
In ambulacris, riuulos aquæ propter,
Qua garrienti ſpuma ludit excurſu,
Cudit furores, quos prius Tribas Sappho,
Atque hinc rigenti rupe nixus, atq; vno
Stans pede ducentis flexibus trecentiſq;

Ducit, reducit, erigit, premit, damnat,
Iugulat, probat, reponit, vrget, inculcat,
Inducta replet, oblinit, notat, differt,
Farcit, reſarcit, ſtipat, arcet, expungit
Catullianis manibus faciat vnum vt
Phalecium eneruaculum, madens, laxum,
Hians, ſupinum, languidum, fluens, nequam,
Ipſe exoculatus, excor, exterebratus,
Quotuſne quiſquam ſanus, ac ſua compos
Mentis relictis ſeriis, ſeueriſq;
Meas inani in otio legat nugas,
Inſanior tanto ille, qui, vt legat, ſcribit.
Hieme bibulus, ſiticuloſus æſtate,
Potus, repotus, tertium quater potus
Primo & ſecundo vere. nam illud Aprilem
Dat, claudicantem hoc longa bruma Septembrem.
Sic ſemicocto peruione diſtentus
Somniculoſus molle carmen eructat.
O ſancta Flora turgida parens Terra,
Terra parentis Flora mater, & nutrix,
Cum gemma cali amore de libro erumpit,
Fauonij complexibus tui gaudens,
Cum ſuſcitato lucis aurea nixu
Oblita terra duritatis hiberna,
Oblita paupertatis orbitatiſq;,
Qua mœſta ſuſpirabat, & laborabat,
Ridente blando veris vuidi vultu,
Vt roris irritata ſe quoq; irritat
Ad alma regna ſæculi propaganda
Genitalibus primordijs replens orbem:
Serua poetam, quem extuliſtis in lucem
Tam luculento & florido die Aprilis,
Ne ſæuienti occurrat impetus Struma.
Nam teſtibus probabit eſſe conſcriptum

Totum

Totum huncce commentarium ab alio, quam ipſo.
Nam ſic Eraſmus: idque mentiebatur,
Orationem, quam is dicauerat Marco,
Non eſſe factam a Cæſare. aſt eum ſtulte
Accommodaſſe nomen alteri ſcripto.
Pro quo poeta, qui antea perhumaniis
Seni dicaci atque inuido peperciſſet,
Veteri nouaq; iniuria ſubiratus
Oratiuncula altera probe eſt vltus,
Facturus apologeticus idem, ac peius:
Niſi impudentem barbari premant linguam.
Sic nunc poeta, diua Flora, pro veſtro
Ne Scriba ſurgat deprecatur, atq; orat
Poeta bilioſus, acer, argutus.
Quem ſi decora oratione prorites
Furno propinet, nauitaq; ridendum:
Noctu canendum aduorſitoribus ſeris:
Ad incitas qui more bubali impellat:
Carbonibus depingat omnibus muris:
Portu, cloaca, porticu, lauatrina,
Portu, palæſtra, ponte, fornice illuſum.
Poeta vita lucida, ore laſciuo,
Poeta mendax, ebrioſus, inſanus,
Nudus, lacinioſus, atq; pannoſus.
Nam talis ars nunc pauculos alit. verum
Contempta præ lucroſioribus lucris
Hippocrateis atque Flauianeis
(Nam Flauius Iuſtinianus hæc ſcripſit,
Titulumque Gotthi glutinauit ad linguam,
Quæ Vandalumque Gotthicumque ſpiraret)
Vt ille qui Drungarius cupit dici,
Friget miſella turba vel per æſtatem,
Cum tinnit area ictibus flagellorum.
Friget fameтque: ſed tamen ſitit rarο.

Nam prauenire largioribus cuppis
Aiunt creare (aſt mentiuntur: aſt hoc eſt
Peculiare ac proprium poetarum.)
Apollinum plus mille, plus decem Muſas,
Venerem canendi ſpiritumq; diuinum.
Atq; illo inani & oſcitante, & arguto
Halatur ore crapula quadrinocturna.
Ut tres Auernos, quatuor Megerarum
Animas olentes ſulphur, & picem, & fumum,
Trium Mephitum, qualium latrinarum,
Trium canum, triumq; cunnilingorum
Incommodare naribus minus dicas.
Quin Luna cum collegio planetarum
Seſe affuturam iudicem, & meram, & iuſtam.
Queis ſiderum caterua pulchra fixorum
Stipabit auri fulgidum latus puri.
Quin vnde Sol nigerrimis notis turget,
Quaq; Aſtæa celſi verticem terunt cæli:
Et quæ crocato fulgurat dies curru:
Et vbi ſerenum fluctibus caput condit
Solanus, Eurus, Cacias, Libys, Corus,
Fauonius, Septentrio, Auſter, Altanus,
Huic pollicentur fœtidæ notas auræ
Seſe in remotas inſulas relaturos,
Ubi peierantes ventilant Proamuates,
Capite minutos in Garumnicis furcis
Minutione haud Scæuolæ, aut Cnei, aut Caij,
In nugilongis quæ reuoluitur libris,
Sed quam librarij dextra ſpiculatoris.
Nefanda corruptoris acta miratur,
Qui merciumve virginumve corruptor,
Qui teſtiumve, vt poſſit eſſe Strumaſter.
Huic perſuaſum eſt prorſus, & nihil peius,
Quam decurioni, & euocato, & adlecto

Fuerit

Fuerit is aſcriptiuus, aut ſtatu [illegible],
Principibus, & rorarijs, & haſtatis,
Et primipilo, & pulueri [illegible]
Leuiq; (celeri, immobili [illegible],
Et funditore glandium, & equita[illegible],
Tum ſubſtituto troſſulo, & cooptato,
Anteambuloni, veliti, anteſignano,
Bonis Camillis, ſordidis Metellis
Ala, manipulo, cochlea, globo, ſerra,
Cuneoq;, forficiq;, cornibus, fronte,
Cauda, vmbilico, pleſio, iugo, turri,
Denſa phalange, [illegible], ſinapiſmo,
Triariis, centurionibus [illegible],
Olim quibus (cedo, alterum ſunt [illegible],
Verum meticuloſioribus vulpe,
Heu diſciplina militaris, antiqua
In ganeam nunc aleamq; [illegible] eſt.
Queis ciuium cruore concalent dextre,
Cum feciale, cum caduceatore,
Patri patrato: ſeu [illegible] complet.
Seu Culcitilla, [illegible].
Terram pererrat fama, [illegible],
Fatigat alti vaſta regna Neptuni.
Nam bruta pecora, garrulaeque aues omnes,
Quaecunque noſtros aemulantur accentus,
Linguamque lingua ductili [illegible] fingunt,
Seu pſittacus, ſeu pica, coruus, aut turdus,
Merulaque nigra, quae ore humano pippat,
Sturnuſque teneras ſtrepens [illegible] aures.
Tum Martius Picumnus, vt cauum nidum
In roboretis excauauit adrepens
Vagina omittens de plicatili linguam,
Cantauit oſcen carmen impiis laeuum
Effatus augur, curioſior templum

Suſpendioſum adiudicat neci Scribonem,
Neve impedire iudicem tempori poſſint,
Seu ſint ſupervaganea leuius tracta,
Seu ſubſtitutam praepetes bubonum vadant,
Capite obuoluto dum mactet impium index,
Heres hoc expedibit auguris Taga,
Cui quadriformis ſectio poli patuit.
Siniſtima poſtica, dextima antica.
Iam cacabantes gaudio intrimobidunt,
Quae lautiores expetuntur ad lances:
Rubella perdix delicata, & aſtuta,
Et nigripes, quam Ethruſcus antiquus Starnam,
Et quas nivales candidas alunt Alpes.
Et quam ſapore praeditam minus firmo
Taurina gens vocare Galliam iuſſit.
Et delicatiore quae valens ſucco
Maiore corpulentia Attagen praeſto eſt
Oris provincialibus, Pyrenaeo
Nomen minutiore deferens flexu.
Nam Francolinum turba nuncupat vulgi,
Et quae fluentis Hiſtricis Sauo & Draua
Deponit aeſtum. Pannones feri quondam
Dicunt coturnum. ſola verò perdicum
Abit reditque & manſueſcit tectu:
Ritu columbi plumeatos pedes veſtit.
Scolopaxq́;, quàm Franciloqua lingua Beccadam
Appellitat: nam roſtra nominant beccos.
Et comitiali obnoxia coturnices,
Quibus beata vita ſic fugam tollit,
Ut vita melior interim afferat mortem.
Et phaſiana lucide nota. nanque
Verſicolor ultra terminos trahit caudam.
Aſt ater alter uropygio curto
Segusianis montibus frequens praeda,

Tranſ-

Transferre prudens pedibus ova deprenſa
Haud phaſianus iure dicitur vulgo.
Quare Bruantis Francus addidit nomen.
Eſt Tetrao ſed nominatus antiquis.
Idem canoris cantibus canunt læta,
Quæ piſculentis nidulantur in ſtagnis,
Herbilis anſer, atque anas quiritatrix.
Quis corpus urinantium colymbarum
Suo æmulantur corpore. at putris ligni
Ortum Crabanes Santones recognoſcunt.
Quæcunque pictis aerem ſecant pennis
Magna & puſilla, & palmipes, & uniunguis,
Et ſolitaria, & coniuges & urbana,
Et ruſtica, & rapacibus leves armis,
Leves, graveſque, quas vocant coortales,
Salax maritus cum ſalace matrice,
Cum ruſticellis Numidica Adrianiſque,
Vulgaribuſque iuncta Melica externa.
Pavuſque, pavique æmulus, minus pictus,
Viſendus orbe nuper e peregrino.
Meleagris is putatus e Clyti libris.
Et cantitillans, Dacnas, ac coronata,
Acri ſoporem morſiuncula rumpens.
Et longicrures curticruribus iuncta,
Pingues, macraque, & eſculenta, & abiecta,
Qualis famelicoſa ſecta miluorum,
Cuius acuit poſtriduus famem clangor,
Suique contemplator ardui caſus
Colore vario pictus atque Epops florens,
Quem cultus aſper rupis, & ſpecus atra
Tegunt. malignus aſt trahit dies victus.
Sic alites, ſic oſcineſque, neutraque
Et improbata ad priſca ſacra ſpinthurnix,
Malecominata, cum ſilet, ſtriges, caluus, &

Feralis alto culmine ac ruinoſo.
Serum recantat bubo carmen: at Scribæ
Præſagiens propendulum cibum canit
Ergaſtulo indeq; indeque mediaſtinus:
Quis plus viarum curſitat recurſatq;,
Quam lubrica Sicanici maris Fluta,
Aut letis in Roma rota procurator.
Quæ morte citius, quam pudore fungitur.
Aut quam proteruus lite Strumma iurgabat
Seruo Peneſtæ, ſeruuloq; Clarotæ,
Eilotæ, & Echmalotæ, & amphamiotæ
Seruoque heroque, libero atque liberto,
A pedibus atque ſcriniis, libelliſque,
Tabuliſque, commentariis, libris, armis,
Stabulo, matula, rationibus, manu, punctis,
Nomenclatorique memoria mera,
Hero heſitanti qui fodit latus furtim.
Non Mithridati, aut Adrio atque Lucullo.
Nomenque farcit, unde fartor eſt dictus
Vicario clauigerulo, Atrienſique
Qui ſurripit demenſa curta conſeruis:
Diariis depauperans herum falſis.
Atque hoc, opinor, de ſcientia Strumma.
Sic inquietæ ſordidis feræ luſtris
Somniculoſi tempore inuio glires,
Vigil lepus, dorcas fugax, celes ceruus,
Laliſioque gratia breuis lactens.
Audin' Moloſſos, & Laconas hirrire?
Audiſne Corſos & genus Lyciſcarum?
Ritu ut reducto dentium minas nudant.
Rugit cruentus: toruus, atque hians pandit
Ora truculentus, ſeu ſuapte natura
Nil niſi profundas nouerit leo ſiluas,
Seu manſues horribilibus icitur plagis

Criſpans

Criſpam minaci ſubdidit iubam Mauro.
Nunc ipſe fœtus ſatumque venator
Latet ſtupentemque & ſui Tigrim oblitam.
Prodit decoro lumine exerens cornu
Tornatili mucrone temperans flexum,
Intaminatæ virgini niger parens,
Eiuſque ſolitus in ſinu capi tantum,
Ut perſuaſum eſt, Unicornus. hic rarus
Apparet, atque rarius capitur. nunquam eſt
Nil rarius videre virgine integra.
Tum barrienti ſemibelluæ vaſtæ
(Nam bellnarum ſola quid Deus ſit, ſcit)
Infenſus hoſtis naſicornus, ac victor
Proboſcidem nil diſpari timens cornu
Pugnare vult, ita eſſe, quod velit credi.
Ab inquilino, & incola, & locatore
Et venditore, & coctione, & emptore
Calcario, architectone & redemptore,
Æriſque fabro, aurique fabro & argenti,
Qui plus die furatur unica ſolus,
Seu ſacra tornat vaſa, ſeu profanata,
Quam Cretici Danti ſcus his bibat vini,
Fabroque marmorario, & fabro ligni,
Qui, quod nihil furi . . . queunt, plorant
Præter puſillas, & miſellulas ſchiſſas,
Fabroque cementario, & fabro ferri,
Cui riuus alto proruens tubo præceps
Vaſti tremendam mallei rotat molem.
Illum excitatum turbine, & rotæ nixu
Urget voluta continente nutantem.
Ipſe inquieta dente forcipis ſudans
Vertit tenaci feruidam gemens maſſam.
Nil motus ignis fulgure atque ſtricturis.
Propinqua vallis ictibus tremit crebris,

Caua ...

Cauaeque geminant horridum ſpecus bombum.
Eſt vbi Meſapus Paones humo tellit
Compaſcuo hirtos vertice dirimens Medos,
Menapum incola, ſed Graia terra Bonnaſum
Vocat ferocem, at fulgido trucem aſpectu.
Robuſta tauri magnitudo, ſed vaſta
Eademque facies, at iuba alta ceruicis
Adusque frontis horridos ſinus veſtit:
Et fluctuanti vndatione criſpatur,
Is vbi latrantum murmur, & graues ferro
Lato ſcilices pallidum fugam ſuadent:
Abit ſalutem quaeritans cito curſu.
Donec labore deprehenſus atque aſtu
Foedum coactus eminus fimum iactat.
Atque illico, quod attigit, cremans vrit.
Ergo minatur, & minabitur poenis,
Niſi cremetur Sculna, ſe crematurum.
Eſt in Gelonis pertinens Scythis tellus,
In qua Tarandus oritur, atque nutritur.
Is efferatus manſueſcere ignorat.
Hunc non chameleontis aſtus infamis,
Non polypi verſutia arte mutandi
Vincat. ſed & robuſta vaſtitas terret
Venabulorum, & impetum, & feras plagas.
Qui ſi rogetur, Stellionis an crimen
Sit inuenire in ſcriptionibus Strumae,
Fallacioſis atque identidem inuerſis
Ad fulgidum auri fulgur, atque heri nutum
Neget referri, ſed quod attinet, falſis:
Se dicit eſſe, praeut ille ſit, nullum.
Quin murmurantis incolam pecus Nerei
Perſuaſit altus rumor, & putant certo
Debere Scribam iudice a malo abſolui.
Gibbe balana, turgida balenarum

Orca

Orca Britanno fluctuantes victrices.
Delphinq; amator cantionis & luſus
Amico amicus, hoſtis hoſti, amans noſtri,
Si pingue ſpectes, aut ſapore ducaris.
Et concolores rupibus, ſaburriſq;
Cirris doloſi polypi anchora ritu
Salacioſo ac turbido in freto freti.
Et qui æſtuoſi per vada alta Benaci
Rimatur aurum lucidum, nitelamq;,
Prolobum expetita pendulum replens mica.
Princeps receptus adijcialibus cœnis,
Suffibulatis facta vota pulvinis
Cum turba ſupplicationibus ſoluit.
Auri inde carptor Carpio capit nomen.
Et quas inepti voce barbara Truttas
Nomen vetuſtum nominant relinquentes
Salar Garumnæ, cæteris aquis Turtur
Notas fluentis aureas ſubalpinis
Ad ſumptuoſam principum gerit quadram.
Et lingulaca, paſſeriſque, rhombique
Comes ſororque tum ſapore tum luſtris
Et ſcombrus, & lanetus, atq; Elops ille,
Quem dat poeta miſſibus Palatinis.
At huic poeta, qui exarabat has nugas,
Nihil melius, quam Ponticus Piox notus.
Et ſcita multum Alauſa ditibus menſis,
Quam Lacciam Romana nominat tellus.
Tu voce priſca clupeam recognoſcis.
Et Sturio; quem muſteum, ac iuuencillum
Circumpadanus Adrienſis, a guſtu
Vult & ſapore nominare Porcellam.
Verum triquetrus is Acipenſer eſt priſcis.
Et Salmo pictus aureis frequens guttis
Extrema continentis ambiens fere,

Qua

Qua proditores peterant Proamnates,
Noſtraſque dedignatus ingredi ripas
Inſuaue ſalſi litoris vadum linquens
Aduerſus obluctatur amne Garumnæ.
Et qui gregatim transfugit hiemem Thynnus
Alteroculus Propontidos vagus emiſit
Vbi genialis iura perficit lecti.
Et Papianus Thymus Abduanuſq;
Odore miro polypulo parum cedens.
Tum Santonum loligines cito & magnis
Curſu & itineribus ſportula atque iumento
Parone, lintreue fluitante ſubuectas,
Aut almadijs, vt loquuntur Hiſpani,
Vltro nigrantem ſanguinis ſui ſuccum
Se aiunt daturas, condiantur vtrecte,
Modo hippacantem audiuerint ſemel Scribam.
Suſpendio vti manibus parentetur,
Cui denicales feriæ frequentantur,
Dum enerriator debitas timet pœnas,
Ne ſubditus ſuccedat, at prior viuat.
It omnium poſtrema: nam videt fortem
Pyram apparari, concremetur vt Scriba.
Aſt illico illa extabuit videns flammam.
Nam vel procul percocta ſoluitur: linquens
Nil præter arida ordines ariſtarum,
Quam neſciunt Latio Apuam eſſe Naricam.
Tum ſi quis epulis elegantioribus cordi eſt
Syſſitijs, lautitijs, prytaneis
Apicianis ſeu Lucullianis, ſeu
Hortenſij aurataue, ſiue muræna,
Omnes paciſci pro cibis volunt vitam,
Vt feſta agantur nuncupata Strumana;
Seu miſſibus dapalibus ſtruices fiant
Regi, corona triplici, imperatori:

Seu

Seu capite cenſus, proleconſus accumbat,
Aut priuicenſus pauper, aut ducenſus,
Volunt donari aut primula, aut aqua aut flaminis
Apponer lictoribus, licentique
Et auctionis præſide atque præcone,
Siue ille ad haſtam ſiue comitium calat;
Et infulatis & ſine infula ſacris,
Atque decumanis victimarijs craſſis,
Seu vota concepere, ſupplicaruntue
Ipſi, aut Amata virgo, virgore armata,
Albaue turba, quæ feriens, agon dicit;
Quorum monachus ſucceſſit in locum bardus
Hirco libidinoſius pecus Struma,
Salacior paſſerculis quatermille,
Et plumbeus, niſi acer exacuat Bacchus,
Bacchus, Venuſque ad bella noctis, & rixas.
Sepulchra fœda putida vetuſtatis
Libidinoſæ ſordis vltimi luxus,
Intus cloaca, extrinſecus dealbate.
Quem vita, venter, ſomnus, alea, & penis,
Aterque naſus a mero coloratus
Colore purpure excitat fanos putres.
Tene tutulatum munus, & ſacrum tegmen
Aſciſcere choro cælitum Deorum, qui
Sis linea nullius, haud monogrammus,
Elucus umbramque & facere numerum natus.
Commercij ciuilis Hetta, ſed labes.
Supus, balapanta, erinnys, ac typhon lucis?
Aurone, vt orea emicent tibi obrizo,
Vt puſtulato tibi renidat argento
Abacus, pudicæ virgini recuſatus,
Quo collocares matrimonio in dotem:
At nuptiali iunctione fraudata,
Quod noluit tibi obſequi, obſecundare,

Mœret

Mæret relapſum ætatulæ ſuæ florem.
Volunt & illis facere gratiam menſæ
Cubiculario, oſtiario, eunucho,
Siue ſpado verus ille, ſiue Thladias,
Ientaculario que, pinſitorique,
Abſtemioq; & ſobrio ebriacoque,
Atque etruendis dulciarijs mœchis,
Nutricibus, pediſequis, ciniflonis,
Veſtiſpici, arculario, atque fulloni,
Stalagmio, & ſpinthere qui grauat riſcum.
Venit in ſupremam Iuppiter poli ſedem,
Vocat ſenatum. Cælites ſedent. iuſſit.
Cauete Diui, ne quis audiat teſtes,
Ne detve teſtes, neve teſtibus credat.
Quos ad Dryphacta Struma format orciuos.
Nanque in periclo maximo ſumus, nequis
Petitor ex Gigantibus iterum exurgat,
Ut quos nefando prælio nequiuere,
Ex iure conſertum manu petant cælos.
Proin iudices cum teſtibus recuſentur,
Et nomen arbitrij atque recuperatoris,
Triumuiratus, & decemuiratus, &
Centumuiratus, & meræ poteſtatis,
Et miſta, & aliud ſi quid e foro nomen
Corrumpere auſus, de bonis triumphauit,
Ceruice continente, fronte perfricta.
Si viueret Buſiris, aut ferus Sciron,
Buſiridis ſectator, atque Scironis,
Quo nulla peſtis uſpiam fuit peior,
Si Geryon teterrimus reuiuiſcat:
Plus Hercule atque Theſeo oderint Strumam:
Virtute Theſeum atq; Herculem, uitio Strumam.
Ergo reciſum ſupplicis ruat collum,
Vox vt fluat, nec amplius reuertatur,

Ut

Ut peierare peßimus facias lectus,
Frangatque mendax teſtium miſellorum
Ancone turpis guttur, incita nodus
Via obſeretur, qua fuere mentiti.
Dixit: Stygemque iuras infimam Ditis,
Totoſque nutu cardines quatit cæli.
Tum fila Parcæ colligunt: loquunt fata.
Morta eſt profata, ſed profabitur pœnas.
Mortalibus namque omnibus vetat credi.
Edicit, imperatque, ne putet quiſquam
Strumam nefandam poſſe iure iam abſolui.
Quare hoc repente creditum eſt, receptumque
Et obſtetrici, & lenula, & meretrici,
Seu deſinit, ſiue incipit catullire
Sororiante primulum leui viſu,
Conſtantium, haud trementium, rotundarum,
Et omphacino orbe muſteo papillarum.
Aquariolus hanc ſordidiſſimus Scultna
Olente ſchœno delibutam, & infectam
Seruat minaci turbidam, ac feram vultu.
Dum incautulam circumuenit vafre pubem
Balbutiens petulca, blanda, caruſſa.
Ætate ſera at cereos facit tandem.
Sic proſtituta putida, pudicaque,
Quarum puſilla ac pauper eſt cohors nobis.
Nam ſi qua ſiet, hoc puluere eſſe latamen
Decet, pudicas ut ferant agri noſtri,
In queis nec unam fœminam probam offendas.
Petunt catellas, lerias, periſtroma,
Peritrachela, ſemicincta, focale,
Flabellulorum umbracula, & galericlos:
Et ſumptuoſas aureis pedibus Martes
Habent. Quid? eſto mundus. hic placet. ſane.
At at quid hoc? quid ſericiligamenti

Spiras computare caligarii vinclis?
Quis tibi videbit iſta, quæ ſubtraxerit?
Quis lynceato luminis citi fixu
Perpuncta viru menſtruo penetrabit
Diſpuncta, tum triſpuncta veſtium texta?
Niſi manus adultera ab manus comes.
Druſace ferrei oris impotentiſque,
Inepte vocularie, aucupatorque,
Qui tot nefanda huic crimina paceri imponis,
Nec pace tua nec dixerim tuo bello,
Neque enim quid es tu, quidve non, mihi curæ eſt,
Qui porcus es non mundus ex hara immunda:
Non iſtius farina tanta peſtrillo eſt,
Ingenium inane adipate ſic tamen craſſum
Ad iſtud aſpirare quis putet poſſe,
Niſi is propinquo geniminamur te ſit.
Druſace, nec Druſacij aſſeclæ centum
Quorum impudicos aſſuiſſe centones
Amica vero fama prædicat tete,
Druſace, nec tu, nec Druſacij centum
Milleſimam vel partiunculam probri
Attingere, ut vel ſomnio potes eſtis.
Quare ſapientes facile perſuaſere
Præſtare Strumam centies pati, quam unam,
Biſori foriatam claue quæ trahit pallam
Accerſitorique, atque poculatori,
Atque ſtrigilatori atque balneatori,
Prorario, helaiario, gubernaclo
Portiſculoque & remigum gregi duro,
Laborioſos quos alit dipyrias.
At Callicuti regna ſi petunt nigri,
Igni retoſtas tertio domant cruſtas
Lapideſcere buccellas, & antygas cogunt
Cum vermibus, quas partiunt ex aqua,

Quis

Queis vita reſtis, morſque, reſtis & cura,
Ut eſt futura peſſimo omnium Struma,
Seu ſit rudens, ſiue ancherarius funis,
Seu litorali in orbe, ſiue in antenna:
Hoc fert, refertque fama, nec minus ſuadet
Tonſoribus, cauponibus, pererigis,
Prauis, veneficiſque pharmacotriptis,
Qui adulterina & falſa tama ſupponunt:
Plus ſanguiſugis, qui pecuniam exorbent,
Et ſepe late præmium petunt mortis.
Ah ah pudenda turba frontis obſcœnæ,
Ah impudico, & fœtido ore, & immundo.
Ignara rerum, ignara moris humani,
Iniurioſo qua viam facis leto:
Ditans profundi furua regna Plutonis.
Te Struma ſubtus infima ſinum terræ
Manent nefanda: lubricum tibi ſaxum
Et vultur, & fugacibus latex pomis
Parens iubenſque deſtinatur, atq; id quod
Rota volumen incitatur æternum.
Crateres Ætna iam ſuos tibi pandit,
Ut excoquat, quod vita veſtra decoxit,
Si vita ſit dicenda, quæ perit vita.
Audiit recantans vallibus cauis Echo,
Imago vocis multiformis, & ſuaſit
Furno, macello, curiæ, foro, templo,
Lippis videntibus, audientibus ſurdis,
Bonis, malis, imis, mediocribus, ſummis
Viuiſque mortuiſque, tum leproſiſque
Atque hernioſis, atque Gallicarnoſis,
Queis vita viuis nulla, mortuis nec mors
(Nam viuus is, qui eſt mortuus, mori non quit,
Tantum exedente tabe, corpore exeſo
Vltrix relicta eſt vera iurgiis lingua,

Qua dura fata cælitum, & Deum incuſant)
Regi, corona triplici, imperatori,
Deis, Deabus, tum Deum, Dearumque,
Quive axis, quive Indigetes, Penateſve,
Quibuſve lucet Thenſa more ſolenni,
Quive Lemures, Novenſileſve, Maneſve,
Magniq;, & imi, atque mediaxumi & ſummi,
Genialibuſque quatuor Deis priſcis
Igni, atheri, aeri, mari, terra
Periuriorum & conditorum S[illegible]
Vllo nequire iudice a bono abſolui,

IVL.

IVLII
CÆSARIS
SCALIGERI
VIRI CLARISSIMI
POEMATVM

PARS ALTERA.

In bibliopolio Commeliniano.

1600.

IVLII CAESARIS SCALIGERI HYMNI IN

Deum patrem.

PErpetuas rerum ſeries, aſcriptaq; mundi
Fœdera, & ætherys orientia ſigna maniplis
Aggredior. Quid fata ferãt: quib. ignib. hauſta
Concipiant humiles cæleſtia ſemina mentes:
Æterni Genitoris opus. Iuuat ire per omnem
Naturam, vetereſque Dei recludere leges.
Vos me igitur: tuque ante alios, cui lumina Diuum
Celſa patent, celereſque vacant noto æthere nimbi,
Sancte puer: cui fulmineo cita nubila curſu
Parent, & rapidis ſtatuunt veſtigia plantis:
Iam ſuper aeriam cognati luminis oram
Conſtituas: totoque feras mea carmina cælo.
Iamprimum validis ſuſpenſam hanc, aſpice, clauſtris
Congeriem, pictamque oculis radiantibus Æthram,
Annique oceaniq; vias, terraq; labores
Perpetuo imperio nox intempeſta premebat.
Nam neque erant aſtrorum acies: neq; candida nautis
Nocte ſedens tacita paſcebat lumina Veſper.
Necdum etiam excierant hiemes fera murmura: necdum
Diua, Deum ſancta quæ præſidet aurea luci,
Oceani fluuio vigiles perfuſa lacertos
Ibat in hibernas referens iuga feſſa pruinas.

At pater omnipotens æterno accinctus amore
Multiplicem textum, ſuperi ſpatia auia mundi,
Sideraque aduerſo ſubterlabentia cælo,
Informemque globum condit telluris: & alta
Æquora Phœbeis ſubſiſtere iuſſit habenis.
Hanc etiam immenſo radijs excita profundo
Protinus alma dies fugientibus incubat vmbris
Auricomi imperio Phœbi comes. Ille dierum
Caſtigatq; moras, breuia & compendia laxat.
Ille fouet validis ſubeuntia ſemina cauſis
Largior, atq; elementa modis inolentia miris,
Secum æui momenta trahens, rerumque ſenectam.
Ac neq; iam tetra Sortis caligine cæca
Delentur facies: neq; turbida lucis imago eſt:
Alternoque meant cedentia tempora lapſu.
Voluitur oceano cælum blandiſque tenebris
Defeſſi aſpirant animi: ſolaque ſub vmbra
Miſta latent læta acta virum, triſteſque dolores.
At ſopor interea nutanti corpore pronus
Detergit grauibus mortalia pectora curis:
Tum dirum inſani Martis populatus amorem
Afflat agens ſegnes animos, & inertia corda.
Illum inuitantem ad miſerandæ obliuia vitæ
Alituum tepidis hærentia corpora truncis,
Heſterni memores auido ſub dente pauoris
Excepere feræ faciles, ſeſeque dedere.
Nec minus inde abiens varijs operoſa periclis
Æquora conciliat cælo, latet abdita turba
Squammigeri gregis, & fruitur felicibus horis.
Protinus aerias animas, atq; alitis auræ
Semina, terrificoſque alto ciet axe tumultus,
Roreſque, pluuiaſque, niues, canaſque pruinas
Attonitaſque cano conuulſas turbine nubes
Fulguribus crebris, & fulminis igne coruſci

Diſtulit

Diſtulit. ac laceras celo diſiecit aperto.
Tum vero teneri tepor, & clementia veris,
Optataſque vices, ac limina fertilis anni
Exeruere: hiemiſque furor vaſanus iniquæ
Increpuit cladem agricolis. ruit horridus imber:
Imber agens miſeris gelidum paſtoribus annum.
Necnon & pecudes, necnon & turba volantum
Cautibus hibernant tepidis. ſilet obruta duro
Terra gelu, ſudoque ſonant Aquilonis procellæ.
Iam patris Oceani refluis maria incita venis
Compoſuit: guttiſque undas inſperſit amaris.
Iſtam exultantem, ac ſeſe in vada cæca trahentem,
Rimantemque aditus ſpecubus compeſcuit imis
Telluris medio in gremio, dum fervidus ira
Nititur egreſſus varios, terraſq; fatigat:
Speluncas, vitreoſque lacus & reſida riuis
Rura quatit: liquidiſq; gemunt ſingultibus antra.
Saxa magis: quia ſaxa cavo latebroſa receſſu
Urgentem invitant laticem: quem vis vaga ponti
Continua premit accubitu, truditq; ruentem.
Tres adeo ingentes diverſis tractibus omnes
In devexa ruunt. treis alto margine ripæ
Frenat aquas: ſtringitq; citis veſtigia lymphis.
Ecce æſtus domitor, terræque feracis alumnus
Nilus adeſt: atque uſta extremi limina mundi
Noſtro admirantis Nereo canit altus. at illi
Aßiſtunt pelagi Indigetes. ſtupet inſcia turba
Auia disiunctis fulgentia ſidera terris.
Interea domiti non ſecius æquore campi
Stagnanteis deducit aquas, & limite glauco
Informemque animat limum, fingitque ſequentem.
Parte alia gelidus flavæ moderator arenæ,
Dißimulans ſoliſque obitum, lucemque cadentem,
In latus Euxini furioſis cornibus Iſter

Germanum euadet tranſcribentem, Hunnumque ferocem.
Nec minus aurifero ſubluſtris pumice Ganges
Exit: vbi teretes cæleſti & ſemine rores
Haurit agris Aurora. Et quæ te carmine dicam
Tibri pater, domito quem fama æquauit Olympo?
Eſt locus Heſperia in magna, qua flexibus ingens
Mille fluentiſono fluuios Padus excipit alueo,
Vorticibuſque cauis celeres citus explicat orbes.
Solicita hinc, atque hinc incerto fœdere moles
It cælo, atque agri violentibus imperat vndis.
Quid referam infeſto verberatos agmine vultus?
Soluuntur tepidis cana cum flatibus Alpes,
Imbrifer imbriferis cumque Alpibus Apenninus:
Quam pecorique ſatiſque luem, quantam ille tyrannus
Det ſtragem? fuge torua citus fuge flumina paſtor,
Tollentemque minas, & cornua dira tumentem
Aggeribus preme perpetuis: ac pondere ripæ
Carpe vigil. Non ille cauis contentus auitis
Vicinas petet exuuias. ſtat Veſulus alto
Arduus: atque animos genitor deſpectat euntis.
Solus, ab Arctois vbi Norica tunditur auris,
Regnata indignans ſeruire licentius vnda,
Præcipites famulum latices deflectit in æquor.
Rex Atheſis, rex olim Atheſis: nunc torua minaci
Cornua turpe iugum fert detrectantia curſu.
Quid tumidi, & grauiter ſpirantis copia, dure
Benace? ruet ille graues ſub ſidera fluctus
Oſtentans ſcopulos, & triſtibus igneus iris.
It vigil aſpectans confuſas mœſtus arenas
Piſcator: rupique leuem conterritus alueum
Credidit, aut ſiluis tute ſubduxit opacis.
At pater Adriaci ſcopulo Neptunus ab alto
Effrenes vndarum acies miratur, & imbreis
Fulmineos, actoſque animis in prælia Cauros.

Vaſtior: intumuitq; nouo præcordia regno.
Qualis ab ætheria præpes Iouis armiger aula
Seu pauidum leporem, ſeu pronum in cornua ceruum
Deſpiciens, ſpecula celer inſidiatus ab alta,
Orbe datur breuiore, trahitq; in nubibus auras.
Aſt illi caput, atq; rotantia pectora circum
Funduntur picæ ignauæ, coruiq; ſequaces,
Solicitataq; vulturij gens improba odore.
Sic liquidum molitur iter: iunctiſque quadrigis
Vadit. eo gradiente, metu maria alta tremiſcunt:
Mœniaque, ſtabilique ingentes obijce turres
Nutant, & pecori ſtragem iuga celſa minantur.
Tum circum aſſultant informia corpora cete.
Subſidunt acta in ſpumas, criſpataque cedunt
Cærula: & obuerſis ſtridunt vaga marmora ſulcis.
Purpureis paſtos algis adiunxerat Andis,
Benaci decus, Eridani flos, Mincius Andis,
Ore patrem referens, Nereida pectore matrem,
Glauca oculos, Hyali ſucco fucata capillos,
Lamothoum, Rhothiumq;, Polyclyſtumque, Haliumque:
Quos depreſſa canis pelagi ſub cotibus imi
Cymothoe magno genitori effudit in auras.
Cum vultus, & colla iubis mentitus equinis,
Improbus hinnitu ſcopulos tentaret acuto.
Illi indignantes denſos obſiſtere fluctus,
Irarum tumidos proflabant naribus ignes.
Aeriaq; in numerum glomerata volumina crurum
Exinuant: cæcaq; cient aſpergine cælum,
Infrenes. curru abſiſtunt a pectore montes,
Exultantq; vada: & latices miſcentur amari.
Nec mora, vocales cogit per cærula fratres
Veliuola Tibicen aqua: cui flexa recuruo
Turbine concha patens rauco quatit æthera cantu.
Ergo omnes vitreis virides Tritones ab antris

Alta ſecant. cedunt fluctus: vndaque dehiſcunt.
Pars erexerunt pinnas, auraſque morantes
Captant: & votis aſpirant flabra ſecundis.
Aut ſolem glauca denſis contextibus algæ
Defendunt: biſidis trepidant freta feruida caudis:
Conuulſumque feris fugit occurſantibus æquor.
At parte ex alia viridis chorus ordine longo
Nereidum comitatur iter: liquidiſque ſub vndis
Lubrica pellucent labenti pectora fluctu.
Exercent humeros aliæ, pars colla ferarum:
Nant aliæ. tremulis reſpondet plauſibus æther.
Impexi fluitant crines, & in æquore ludunt.
Ille etiam in latices proprium Telluris honorem,
Qua furit Ionio metuendus ſidere Nereus:
Euxinoque truci, inſtanſque truci Ægæo
Obſtrepit: Illyrieſque ſinus, Tyrrhenaque late
Litora, Sardois Zephyrus qua frangitur Euris,
Accipit: & priſcis noua conſtituit inſula regnis.
Sæuus enim rapida veniens vi pontus, vbi ingens
Irruit: vtque fluor miſcens procliuis arenas
Cunctantes impegit aquas, vtque impulit æquor:
Oppugnata diu, magno molimine ſaxa
Rupit, & vndiſono diſcluſa interluit æſtu.
Haud aliter memorant, olim ſubeuntibus vndis,
Trinacrium Auſonio disiectum limite montem.
Sic & inæqualem vario diſcrimine Macrin
Abſcidit: & Tenedon Teucro de litore vellit.
Interea magno terra commota tridenti
Fundamenta quatit: totumque a ſedibus orbem
Conuellit: trepidi rupes e culmine ſaxi
Diſſiluere. fugit vaſtis ſub molibus æquor.
Intremit ictus Athos, Lemnumque a vertice late
Excutit. Illa diu cæli per inane voluta
Cæca refert longo flammarum ſemina tractu.

Quinetiam horriſona ſubter cava turbidus Ætnæ
Virus inexhauſtum ſpirantes diſſipat ignes.
Tum ſparſa abſtulerunt ſecum Meligunnida flammæ.
Qua ferus Hippotades vaſti ſub rupibus antri
Ventorum imperia exercet: nautaque vaganti
Æolios acies aperit Vulcania campos.
Quid tibi commemorem congeſtas faucibus oras,
Quas Ligeris, quas Nilus agit, Gangeſque, Paduſque,
Litoraque auriferis ditans anfractibus Indus?
Talia ab obiectu terræ ſcinduntur inertis
Cornua magnanimo ſtagnantia gurgite Reni.
Vaſtus arundineo late qua cinctus amictu
Perque truces populos, paciſque expertia regna,
Fertur ovans, Divumque ſibi deposcit honores.
Quanquam autem Heſperiiſq; minis & torvus Eous,
Per varias hominum clades, metuendaque Fata
Finditur, & dubio ſulcatur tramite pontus.
Hinc montana levi conſurgens vertice pinus,
Hinc maleſana abies, & veligera antennæ
Irritant; tonſæque cana luctantur in unda,
Tiphys ubi edomito ridens ea Fata labore
Fluctibus in mediis animi veſtigia fixit;
Auſus inhumano pelagus decurrere calo,
Audaceſque aptare trabes, & fidere ventis.
Inde etiam imperiis, atque artibus omnia miſcent.
Viſcera ſcrutantur vaſto telluris hiatu.
Vulnificuſque chalybs, aurique infeſta metalla
Pallentis patuere. Alius perterritus imbri
Frondentes ſtringens ſilvas, infenſus iniquo
Molitur Borea ſurgentia robore tecta.
Aut ſubit ancipiti pendentia culmina toſo.
Aggeſtum & vallum: ſummaque tuenda virum vi
Mœnia ſuccinctus populis deſcripſit arator.
Ergo ut præcipites vecus dolor egit in iras,

Aut amor, & rapidis illudens flamma medullis
Perſuaſit telum omnigenum, rupeſque reuulſas,
Lignaque, carnificeſque manus, ignemque ſequacem?
It pedes: & rudibus præfixum haſtile maniplis
Ordinibus prælucet. At his nec denſus acuti
Vultus ineſt cunei, aut conſerta ex more phalanges.
Pro ſe quiſque graues animos, aut mollia corda
Adſpirant variaſque acuunt in pectore flammas.
Poſt hinc ſublimes in equis, & falcibus acres
Corripuere aquilas in iura vocantia Martem.
Ac iam tum gladijs, iam fuſtibus horrida pubes
Emicat: & iuſſæ glomerant certamina turmæ.
Iam lecta lucent acies: iam Marte calentes
Cædibus in medijs exultauere cohortes.
Degeneres animos inſano cornua cantu
Succendunt: repetuntque effœtos æra lacertos.
Hærent parietibus clypei, poſteſque refixi,
Roſtraque barbaricis olim detracta carinis.
Ipſe autem gelida pernix venator in vmbra,
Dum ſilet omnis ager placide, & nemora alta quieſcunt,
Excubat, ingentes cingens indagine ſaltus.
Mentiturque ſolum fouea, ſcrobibuſque ſubactis
Pallentes ſternit frondes, cannamque paluſtrem.
Tum primum inſomnis vitulus meditatus aratrum
Mugijt: & ruptis fugit præſepia vinclis.
Atque vigil ſub luce noua, cæloque recenti
Captauit pauido fugientem e pectore ſomnum.
Nanque ubi terrigenæ ſperati fœdera regni
Spirauit pater: vt ſacris conſideret aruis:
Viperio antiquus commento proditus hoſtis,
Ah miſer, immenſo æternum fraudatur amore.
Ergo ægre ſulci manibus criſpantur: & vncis
Vnguibus, aut ſudibus glebæ truduntur inertes.
Dein raſtro, ſtiuaque rudi proclinis aratri

Exercet

Exercet duram matrem, colleſque malignos.
Ipſa etiam infelix infecta hoc crimine proles,
Infandum, æthereo ſemper caritura receſſu
Morborum genus omne ſubit, turpemque ſenectam,
Bellaq;, pauperiemque grauem, letique labores.
Magne pater, viden' ut tetro porrectus ab antro
Sedibus eiectus placidis conſortis Olympi,
Inuidus horrendo interitum miniſter urbi atur?
Hic te, ipſi quod tu dederas, detrudere cælo
Auſus, & indignans generis ſubeuntis honorem,
Quod ſupereſt, opus ecce tuum tentabit? ut ille
In te non licuit, ſaltem in tua facta licebit?
Huc igitur quis me reditus manet? aut quis acerba
Eximet exilio? quæ victima ſancta piabit?
O pietas, vera o pietas. Tun' maxima vitæ
Munera qui dederas, Angui prærepta ſuperbo
Integra reſtitues? labi permittis, & hoſtem
Me fieri: ut Nati redimat me ſanguis amicum?
Ergo ego, qui veteris nequicquam criminis hæres
Mole noua repeto æternum reparabilis æuum,
Quem potius cecinisse velim? cuius dicere laudes,
Ignigeno lucis non notæ incenſus amore?
Non mihi ſi ætheriæ inſinuent ſeſe omnia mentis
Semina: non ſi tota mihi ſeſe ipſa recludant
Murmura linguarum: quæcunque liquentibus auris
Concipiunt varijs faciles accentibus ortus:
Sim ſatis. Arcta leues operum hæc elementa tuorum
Alludunt aditus. Te nec mortalis egeſtas,
Cæleſtiſue capit felix opulentia regni.
Me tamen, ut curru Titan orientis anhelo
Cliuum habet: ut prono cedit deuexus olympo:
Ingens raptat amor: figitque in ſidera vultus.
In te habeo: donec ſacro ſub ſanguine Nati
Mole noua repetam æternum reparabilis æuum.

In Deum filium Ieſum Chriſtum.

Qui ſuperas patrij mutaſti luminis oras:
Sordibus vt miſeri fieres obnoxius orbis:
O rerum decus, o mundi melioris origo,
Natè patris ſummi, ſummi Nate vnice patris:
Illa actus pietate, & eodem incenſus amore,
Quo pro me caram voluiſti effundere vitam,
Huc iterum deſcende: ægraque illabere menti
Conſolator, & a vero me tramite lapſum,
Errantemque etiam mordacibus exue culpis.
Unde autem læta intrepidæ primordia mentis
Obrutus infami ſqualentia pectora luctu
Accipiam? O verum lumen de lumine, mortis
O mors præterita, o vita ſpes ſola futura.
Unum ergo reliquum omnipotens oramus: & unum
Spiramus. Da magne pater tibi poſſe placere.
Haud equidem hoc petere indigno ſcelere obrutus auſim.
At ſcelus ablutum puro qui ſanguine deles,
Dignabis venia. Hoc patris eſt, hoc denique veſtrum:
Quod nihilum, aut peius nihilo eſt ſcelus, addere vitæ.
O flammæ vapor immenſus ſine ſordibus, o lux,
O ignis: non iſte vorax: ſed lumine vitæ
Cuncta fouens. cui frigus iners, cui frigoris auctor
Hoſtis atrox ceſſit fugiens malus. En ego purum
Olim opus: at nunc iam ſceleris ſub pondere ſeruum,
Heu hoſtemque etiam, ac contempta luce rebellem,
Inuitum, ingratumque, & me mihi crimine raptum
Reſtituis veterique via, regniſque futuris.
Tu quod non fueras, placito tibi tempore, factus,
Ut fierem quod eram? paſſus mea crimina, ſeruus
Ex domino vt ſerui excuteres fera vincula collo?
Non tibi iura loci gremio Telluris amata,
Non tegmen qui cuncta tegis, Quem culmina mundi

Alta

Alta canunt, ſtabulo poſitus vagire iuberis.
Hoc te adeo magni ſoboles operoſa parentis
Occupat: & mediis regnat ſors improba cauſſis.
Suget pardus ouem: proles truculenta leonis
Mugiet horrendum intrepidis admixta iuuencis.
Sic tibi mole noua cæli fulgentior axis
Conſtitit, & magnis concors euoluitur aſtris.
Sic placitum Genitori, imo qui protinus orbe
Terrarum, ſator alta ſedens iuga torquet Olympi.
Sancta etiam Eois ſurgens Aſtræa maniplis
Oſtentat late populos, atque aurea regna,
Aurea perpetuam rerum ſpirantia pacem.
Reginamque Hecaten tenebrarum, auraque ſilentis
Conciliat. dabit ipſa nouos ad ſceptra tumultus:
Æternaſque manu capies moderator habenas.
Sed fuge crudeles animos: fuge torua minacis
Monſtra viri. petet ille tuos furor improbus annos:
Spes matrum, ac regni excindet ſimul ille tyrannus:
Impiaque innocuo fœdabit ſceptra cruore.
Quæ te terra, puer, profugum: quæ te tota, parenti
Parua manet: quæ terra ſinu officioſa recondet?
Iam quæ fata polo dominus ſperare iubebas,
Vix audent tutum indemnito bene credere ſaltu.
Te nitida cæli facula, te roſidus æther,
Te liquidi fleuere dies, & conſcia fati
Sidera: quaque vadis pingueſcit putribus amnis,
Quaque patens ſiccis animoſi fluctibus Euri
Exinuat, torquetque leues Ægyptus arenas:
Et vos palmiferæ ſaltus defleſtis Idumes.
Ipſe etiam, qui nunc lacrymis rigat ora nitens Sol,
Morte tua infuetis mœſtum caput occulet vmbris.
Quem ne gemam? quid collacrymer? te funera paſſum,
Vt vitam des? an meipſum: qui vincula mortis
Necto iterum: quæ, ſancte, tuus diſſoluerit ortus?

Dulcis

Dulcis amor, dulcis pietas, dulciſſima vita:
Qui mihi ad antiquum communis luminis hauſtum
Naturæ ſtupidas ſoluiſti funere leges.
Ah durum, ah rigidum protento ſtipite truncum
Pandentemque ſinus, orbemque in vota vocantem
Iam populo iam redde pio, iam redde precanti.
Aſpice ſanguineis rorantia pectora guttis:
Aſpice humi ſtratum, celſo te vt condat olympo.
Inuictus manibus laqueus tua vincula rupit.
Ipſe reos qui ſoluiſſet, reus actus iniquo
Iudice, & immeritas iuſſus expendere pœnas.
Me me. adſum genus infelix. in me impia tela
Conicite. En ego, qui veteris ſum criminis heres.
Idem heresque, idemq; auctor, idem omnia: fige
En manus: ecce pedes: ſceleratum huc exige ferrum.
Hoc petite, hoc: veſtrum eſt. veſtri hic ſtat ſumma triumphi.
Eſt ſatis, eſt mihi nunc animi, per mille pericla,
Mille neces, ac morte ipſa quod durius vſquam eſt.
Dulcia mi expetere optatam per vulnera mortem:
Vulnera noſtra tuos diros imitantia caſus.
Aſpice quo rerum traxit me dura iuuentus
Amentem, & ſtolidum ventoſa gloria laudis:
Per validas acies, ſæuiq; incommoda Martis,
(Heu vigilatæ hiemes, nocteſque ſub Alpibus actæ)
Fœdaruntque mihi faciem, hauſeruntque cruorem,
Qui tibi, quique tuas olim debetur ad aras.
Tu mihi, tu geminam duplici ſub lumine vitam
Inſinuas. tu ſub renouato fœdere lætum
Rurſus ſidereis facis aſpirare maniplis.
Hanc tibi ego inſonti ſeruatam ſanguine vitam
Hanc reddam, pater. illa tua eſt. te flumen amoris,
Te fontem æternæque ſpes, pelaguſque ſalutis,
Immenſumque diem, atque immenſum lumen anhelat.
Ah quoties animo ſubeunt tua vulnera ſancta:

Tu toties miſeri ſcelera obliuiſcere monſtri.
Nempe his me maculis tanto de vulnere ſanguis
Proluat: aut fontem lacrymarum immitte precanti.
Fac me vnum e famulis, certum cui carpere penſum
Conſtitues; cœptoque operi inſudare iubebis.
Fac me vnum e catulis, tenuis quibus vbere largo
De plenis epulis miſeros cibus educat annos.
Si noua ſupplicij horrendi trepidum vrget imago:
Eheu quo te animo, quo vultu demoror? ergo
Qui mortem attulerim, vitam peto? pignora læſa,
Læſa fides: nec forma vſquam ſuper vlla pericli eſt.
Quo fugiam? aut quibus in latebris mea tetra venena
Abſcondam miſer? haud ſatis eſt terraque, mariſque,
Quod capiatve, iaueatve nefas. Quibus ignibus atris,
Aut quali mea ſupplicio commiſſa luantur?
Nate Deo, Deus ipſe, prius quo nil fuit vnquam,
Nil eſt, nil erit: omnigenum meta vltima rerum:
Quid mihi iam ſine te vel dulce, vel vtile? quo te
Quo ſequar? aut quæ nunc corpus, diſtentaque membra,
Et vultum illuſum regio capit? hoc mihi tandem,
Hoc reliquum eſt, vt te doleam non poſſe videre;
Atque frui dulci alloquio, & cæleſtibus auris?
Qualis Threicia effugiens fata atra ſagitta,
Cui virides ſaltus, & roſida gramina riuus
Excuſſitque animo catulum fuga dura: per altos
Ilicet abripitur monteis, per inhoſpita ſaxa:
Exuperatque vias omneis: tum limite campi
Nequicquam laticis quærit miſeranda liquorem.
Ah miſera: vt ſemel expleris te munere lymphæ:
At ſities: ego non ſitiam. mihi flumine viuo
Fons ſcatet: æternique ſitim domat agmine riui.
Ergo etiam poſuiſti animam: quo tollere noſtram
Velles depoſitam, deploratamque periclis?
Dic, vbi te poſuere: at ego hinc cæleſtia tollam

Pectora

Pectora, liquentique vngam liuentia ſucco.
Dic, vbi te poſuiſti: at tu hinc mortalia tollas
Corpora, letiferiſque laues ſordentia culpis.
Dic, vbi ſis: quo te fugiam: cui robora veri
Intemerata manent recti: quem tartara regem,
Quem ventura tremunt ſcelerati incendia mundi.
Dic, vbi ſis, vbi te quæram: quem dulcis amor, quem
Suaſit amor dulcis pro meipſo effundere vitam.
Tu ne etiam inferni ſpoliaſti limina regni:
Ac rediens iterum noſtris iam veſceris auris?
Siſte Pater: ſic ne vt ſeris accincta tenebris
Nox miſerum inuoluat cæcis amplexibus orbem?
Siſte gradum. te luce nequit nox vlla morando
Officere: haud orbi, haud animis: quos lumine caſſos
Illa ferox nequicquam operit ſordentibus vmbris.
Ah ne alibi ſerum hoſpitium tibi quære: ſed intra,
Intra in nos Deus omnipotens. Nam ſi qua recepti
Mens præſaga boni miſeris mortalibus vſquam eſt:
Tu Deus es: tu, præſentem quem quærimus, ipſe es.
Quonam abeas? fracti agnoſco rata pignora panis.
O panis: cui nulla fames, nulla obſita leto
Obſtrepit extremis veniens in rebus egeſtas.
Ecce ego. nulla mora eſt: eadem mox nocte remenſa
Ocius ad fratres, & vatis mœnia regis.
Vidi egomet Dominum: hiſce oculis, hiſce auribus hauſi
Viuentem. Num mors potis eſt in ſemina vitæ?
Ille mihi, & Lucæ, & Cleophæ, per lumina rerum,
Per veteres verborum acies, quas Spiritus alto
Communi patri atque ipſi de fonte profudit,
Per ſe vnum, ad ſeipſum, ſeſe duce vectus, inanes
Excuſſit tenebras. Hic me, pater optime, feſſum
Deſeris; & miſerum medio in ſermone relinquis?
Atqui olim mihi perpetuum comitantis honorem,
Æternum latus, æterna veſtigia vitæ

Pollicitus

Pollicitus: fore non ullo quem deſeris æuo.
Ergo etiam integro generis mortalis amore
Hic aderis. vita extremæ obſeſſa tenebris
Te metuet, te quæret. ego hic exuta periclis,
Erutaque inſanis lætabor iacula planctu.

In Deum Spiritum.

Te quoque, nec geminum, nec ab uno ducte, ſed unum
Almè parens: ab utroque Deus, Deus unus, & unus
Spiritus, unigeno qui conciliaris amore,
Sancte cano. quanquam in nato, natique parente
Semper eras, & ſemper eris. & utrunque canentum
Carmen orbi: placidusque in pectore ſuſus anhelas.
Nam quid ego aut dixi, aut tacui, quod numine veſtro
Iam vacet: aut quanam laudum mihi contigit aura,
Quam non aut animo, aut numeris tecum ante peregi?
Sic etiam æterni complens promiſſa parentis,
Poſt gemina mortis deuictum numen, & altis
Monſtri tartarei regna expoliata trophæis,
Igneus auricomo commiſſus turbine nimbus
Increpuit. Tum arrecti animi, & vox faucibus hæſit.
Queis ego deſiecto hic oculi mortalis amictu
Haurio flammiferis crepitantem motibus axem?
Palanteſque polo faculas, & ſplendida lucis
Agmina, fulguribus crebris, tonitruque coruſca,
Aduentante Deo? iam iam ut ſeſe arduus infert?
Dum pacata cohors animis ſibi gaudia miſcet
Concilio in medio reſidens: certaq; fouet ſpes:
Ignigenas linguarum acies, ſonituſque canoros
Excepere animis: aliuſque repente reſedit
Ardor, agens magna cale; ha ſemina mentis.
Ergo ille imperij æterni uentura profatur
Fata canens: aperitque annum: veteréſque recludit
Omnimodas rerum ſeries. iam pontus, & ingens

Ante oculos terræ tractus, conuexaq; cæli
Templa patent: pateretque nouis mens incita regnis.
Ille peregrinus haud unquam cognitus oris.
Reddit habens varias omni diſcrimine voces.
Audijt & ſero impoſitus Tagus aurifer orbi:
Et qui barbaricas medius ſecat Albis arenas,
Indigena agnouit commercia diſſita lingua.
Quem Neper, quem Volga rigant, & inhoſpita Ponti
Æquora, & egelidi ſtagnantia flumina Nili:
Quaq; nouus vaſtus reſluit Senega incola mundi.
Quare etiam quondam rudis ad primordia lucis
Alme parens, quæ tu dederas mihi munera, de me
Hæc repetas: repetita feras: animumque labantem
Conſtitue: atque foue placidam ſub pectore pacem.
Alme parens fer opem: atq; pijs intende querelis.
Siue inimicus atrox, ſeu me mihi dira cupido
Abſtulerit: ſi me abſtulerit me dira cupido:
Affer opem pius: ac miſeris intende querelis.

In ſemper Virginem Dei Genitricem Mariam.

Te Superum Regina cano: tibi, debita Cælo
Carmina ſperatam rerum euoluentia pacem
Seruire, & ſancta trahere in mea vota Pyrenen
Incipiunt. mihi tu numeros, mentemque ſupremam
Inſpira: atque animo fallaces elue curas.
Nam quis tantarum me immenſa per auia rerum
Labentem, fractumque metu, pulſumque pudore
Reſtituat? quis noſtra tuis fauor oſcula plantis
Admouet: & ſuperas ſecurum ſiſtit ad Aras?
Quid primum, quid poſtremum de te optima Virgo
Eloquar, aut ſileam, ſub iniquo ponderis æſtu
Preſſus, & æterna ingenti cumulo obrutus auræ?
Verte omnes tete in facies mens ardua, mens o

Mens

Mens alto cognata Polo: totum indue cælum:
Totum hauri varijs diffuſum inflexibus orbem:
Nondum etiam laudum complexa es Virginis oras.
Virginea qua Diua Deum bona condidit alua,
Quiſnam humili trepidus Muſarum carmine condet?
Angenus humanum, totumque ab origine gentem
Tabifici afflatam vitioſis dentibus anguis
Expediam: & veteris renouabo exordia luctus?
Fœmina uti datus eſt comes & paſtor: utq; malignis
Capta dolis, miſera ab comitemque patremq; fefellit?
Fœmina uti genus humanum, generiſq; parentes
Diſcluſos nitida patria: atq; illuſtribus armis
Integrat: & vitæ reparabilis euocat annos?
O Nato ſata Virgo, tui patris inclyta Mater
Cui radijs candens niueis argentea Phœbe,
Pulcher & auricomo collucens Phœbus amictu,
Stellarumq; greges placito famulantur honore.
O Virgo ſine labe, ſacra mihi purior vnda,
Quæ gelidis ſpecubus, quæ viuis excita ſaxis
Temperat Erigonem, ſcatebriſq; recentibus halat.
Tu quoq; Diua ſitim vitæ mortalibus ægris
Alma leuas, fontemq; ferens, pelaguſq; ſalutis.
Vna olim deſperata primordia Gentis
Reſtituis: nunquamq; graui conuulſa tumultu
Fundamenta iacis: veroq; e Lumine Lucem
Concipis: & placitam componis pace quietem.
Ergo inter merita præconia certa Corona,
Quam tu ſic a patrio deſcendens victima Cælo,
Inter & excelſas numeroſo carmine laudes,
Tu quoq; Diua nites. in te concordibus orſis
Et ſeruus malus: & Dominus bonus, arma volentes
Hoſtica depoſuere: latet ſub Virginis umbra
Nox vetus, atq; recens patrijs lux edita clauſtris.
Quiq; necis miſera male ſordibus obrutus atris

Horrebat cæli faciem, lucemque ſupremam,
Luce viget comite, & viuacibus emicat auris.
Qualis vbi Eoa perfuſus Lucifer vnda,
Laxauit roſeis ſpumantia frena quadrigis:
Poſtquam nox Erebo cæcisque effuſa tenebris
Flammigeram nigrante manu adſtrinxerit A[illegible].
Alternas accincta faces, tacitoque renidens
Æthere frondentes obduxerit humida ſiluas.
Tum vegetus redijt rebus color: omnia rident
Orbe nouo. tremulaque fuga freta læta relucent.
Sic tibi poſt tenebras, ac tetra noctis opaca
Sole nouo, ſolis domino, lucisque parente,
Illuſtrare chaos, veniamque expoſcere rebus
Omnipotens dedit: & veteres excludere luctus.
Ille etiam humanis tandem poſt vltima fati
Fœdera, perpetuam radianti fronde coronam
Diuino imponit capiti, ſceptrumque Piorum,
Votaque & æternas tecum communicat Aras.
Quid memorem anguſto diſcluſas limite fauces,
Quas rigido clauſit ſaltu protenta Pyrene?
Cæteraque extremis miracula diſſita terris?
Vos cælo aſcitos tumulos, rupesque ſuperbas
Alloquor, & placitis poſitas in collibus arces:
Quæ tumidas Pelagique iras, atque horrida Ponti
Murmura nequicquam validos ſpirantia ventos,
Iuſſa Deo, curſu moles ſuperauit acuto.
Illa Palæſtini teſtisque, & conſcia cæli,
Quo Pater omnipotens ſortem miſeratus iniquam,
Obtulit æternam veteri pro crimine prolem,
Præpetibus tenerum ſubuecta per aera pennis,
Illyricis ſcopulis, ſaxisque informibus hæſit.
Mox ſcelerum rabiem fugiens, gentemque profanam
Adriacos alto deſpectans aere fluctus,
Recinios ſaltus, & paſcua Lauretana

Eligit

Eligit: atque pia molitur commoda genti.
Hic tu me varijs Fortunæ ambagibus actum
Poſt tetricas Fati clades, Sortiſque ſuperbæ
Imperia, & mala bellorum quæ turbidus hauſi,
O mihi ſola graues Virgo miſerata labores,
Eiectum, extorrem, miſerum, rerum omnium egenum
Fouiſti, & reducis reparaſti exordia lucis.
Per te etiam nec opinanti dulciſſima Virgo
Subuentum eſt: nec ſpes vnquam me longa fefellit.
Et nunc proſpiciens extremos terminus annos
Viſus adeſſe mihi, finemque adducere rerum,
Triſtis vt aniculans dubia confinia vitæ,
Ignauam mihi canitiem, luceſque malignas,
Curaſque, tractuſque animi, ſordeſque profundas
Attulit: & memorem inſtantis iubet eſſe ruinæ.
Ergo etiam ignoto rapidi ſub carcere curſus
Sperantem pariter heu cuncta, & cuncta timentem,
Fidentemque tuo Virgo ſanctiſſima ductu,
Tolle manu, & Nati felicibus inſere turmis:

Ioanni Baptiſtæ.

Maxime terrigenum, ac Regis præcurſor Olympi,
Sancta Anima, & tacitis Cælorum exercita fatis,
Vltima legiferæ Naturæ meta Ioannes,
Cui fuluus claros humeros immane cameli
Tegmen obit: nudoque ſonant de vertice nimbi:
Te per inacceſſos tumulos, & inhoſpita ſaxa,
Nunc verò æthereas ſedes ſuper, & ſuper altos
Cæleſtumque choros, moderatorumque cateruas
Sublimem veneror miſer: atque incondita porto his
Dona prius. Sat eſt vt pleno te pectore perflans,
Hoc animo, hac mente gerens, his ſenſibus hærens
Fumantes tibi nunc ſupplex aduoluor ad Aras
Principio teneri poſt incunabula Mundi,

Et labem fragilis thalami, primiq; Parentis
Crimina viuifice donis obnoxia lymphæ:
Cætera, quæ canerent primorum carmina Vatum,
Spiritus æthereo ignotus de fonte profudit.
At tua Sancte Parens æquæuis luminis ætas
Extulit in vera præſentem commoda lucis.
Ante etiam immenſi conſpectum Regis, & ante
Quam rudis haurires vitalia ſemina Cœli,
O Amor, ô pietas: materna conditus aluo
Ignotum terris Dominum ſine voce ſalutas,
Debita diuinis ſummittens genua latebris.
Mox, vbi conceptas eduxit ſpiritus auras:
Feruidus increpitans cæca ſcelera horrida mundi,
Solorum nemorum latus ſecreta petiſti:
Qua porrecta parum ſinuoſa cornua ripa
Compoſitas bigene flectunt Iordanis habenas.
Inter deſertum campi latus, inter & æſtu
Collectamq; ſitim, diriq; incommoda Cœli,
Nec domat extremo quæſitum munus in orbe
Medorum liquidus ſuccus, laticiſq; Lyæi:
Arida nec domitis ieiunia ſoluis ariſtis:
Mella tibi patrijs vm liquentia ramis
Dædala ſudat apes: miſeras tibi deuia guttas
Summittit tellus, ac vilia membra locuſtæ.
Inde frequens locis ille viris, montanaq; paſſim
Turba ruit: vidui campiq;, vrbeſq; relictæ:
Et libertatem populi ſpirantes imago.
Tu, quis es? an ne auo patribus promiſſa priore
Vera rudimenta, & certa ſementa ſalutis
Dexter habes? gentiſque agitas arcana renatæ?
O grauis æterni ſoboles ſperata Parentis,
Adſis perpetuo imperio, & ſordentia puris
Dilue concepti ſceleris veſtigia riuis.
Sic populus, ſic ille: Dei nec vera propago

Nec vates: ſterili ſed vox clamantis in ora.
Vos, quibus ſuperûm pax eſt promiſſa quiete,
Perpetuo licet hanc lucem celebratis honore:
Ecce diem, quæ perfudit vos Luminis, qualem
Extremo veniens Sol nunquam aſpexit Olympo.
Rex Regum, æterni ſceptri cui ſumma poteſtas,
Regna bonis, pacemque gerens, cladem que profanis:
Qui fuit ante, ego quam fierem, meque ipſe ſequutus,
Exoluet pœnitentis ſordentia crimina pœna.
Non ut ego abiecta fluuialis munere lymphæ,
Sed liquido afflatu, ac Cœli fulgentibus auris:
Et patrium inſontes purabat ſanguine Regnum.
Sic ait: & populum nitidis luſtrabat in undis,
Multa monens; multa ore pia mandata reſoluens:
Ecce autem ſacris ſeſe referebat ab aruis
Vera Dei ſoboles, mundi melioris origo.
Quem circum ætheria iam numine percita flamma
Collecta exilio, veterique e crimine turba,
Matres, atque viri, pueri, innuptæque puellæ,
Ipſæ urbes, ipſique agri, tota ipſa ſequuntur
Agmina: deſerto ceſſat iam taurus aratro:
Pendet & amiſſis opera interrupta iuuencis.
Illius ut Vates fulgorem feruidus hauſit
Fulmineum: perque ima pius calor oſſa cucurrit:
En pacata, inquit, ſcelerati victima Mundi.
Sic ait: & ſanctum poſito velamine corpus
Tingit aquis, auctoremque illius muneris ornat.
Tune Deum fontis dono merſare ſalubri?
Tune Deum? tibi qui tribuit ſua munera; de te
Hæc petit? & veteris ceſſit prudentia Fati?
Quem facit ille parem ſibi, te mortalia temnunt?
His de te tantum licuit? te vera monentem
Inuidit miſeris terris Fortuna? nec ipſum
Carceris infandum ſatiarunt vincla Tyrannum?

Vt ſacrum aſpiceret caput a ceruice reuulſum?
Ergo illam inferni ſubter ſera limina Regni,
Et furuas deſperata caligine ſedes
Inſontem exercent Furiæ. cui triſtis Erinnys
Iniectum caput anguineis redimita capillis
Sanguineo aſſurgens facinus ſonat vlta flagello.
Qua loca ne videam reus, o Pater optime, mortis,
Curriculo vitæ, ac ſpatiis diſcedere iniquis:
Sed æternum ſterili noſtrum hunc in littore truncum,
Singultantem animam dulci pro nomine Chriſti:
Quam toties miſer obiecta mortalibus auſis:
Exora, meritiſque tuis merita ardua captem.

Rocho & Sebaſtiano.

Voſne etiam lamenta virum, gemituſque cadentum,
Magnanimi Heroes, duo lucida ſidera Mundi,
Tot que inter lacrymas horrentia funera tangunt?
Nos vacuæ ſegetes, vaſti nos frugibus agri,
Ipſi nos ſaltus, nemorum ipſa ſilentia terrent.
Vtque adeo inferni concepta e ſemine Ditis
Ventorum molles anima letalibus auris
Omnia corripuere. ruunt in mortis amorem.
Terraque, Vndæque, & ſcelerati crimina Cæli,
Corruptos effuſa lacus ſuper, altaque Nerei
Æquora. Quique fouent vitam mortalis hominum,
Iam facti fontes latices, & morbida vulgo
Pabula: tum nullo pecudes cuſtode per herbam
Vitamque. exitiumque aqua ſub ſorte paciſci.
Hic oblita ſui, multamque ignaua ſub vmbram
Armenti decus, & toruis pugna aſpera taurus,
Crebra gemens longo tendit grauis ilia tractu:
Et nudis animum compeſcens dentibus ægrum,
Heu dulcem aſpectat morienti lumine natum
Perditus: nec lætas ille reminiſcitur herbas.

Parto

Parte alia validus proſciſſo taurus in arvo
Non ſulcum meditari, aut dicta audire magiſtri:
Verbera lenta pati: duriſque abſiſtere vinclis:
Naribus & piceam patulis evolvere nubem.
Aſſiatos oculos olli rigor igneus urget
Terribilis: maciemque inex contraxit acutam.
Ecce autem Heſperius veniens ab limine terræ
Fortis equus: cui mollem animum, primumque pudorem
Solvit amor: pleniſque inſedit flamma medullis.
Ille neque aſſurgens ſequentes flagitat amnes,
Nec procul. Eryi montis de rupe coruſcans
Hinnitu increpitat ceſſantem pulvere campum.
Aſt illum in terræ ſaturum ad præſepe caniſtris
Inſomnem exercet virium: non inde vocatus
Ardet amens ſpatiumque dari, curſuſque volucres,
Non agrum virides herbæ, non plauſa reducunt
Pectora, non ſtrepitus bijugum, frenique ſonantes.
Augentur cladis facies: nec funera tantum
Infelix pecus annumerat: cadit aureus infans,
Florentes puerique, & longis fulta ſenectus
Lucibus, extremoſque ſerens exempla ſub annos.
Ergo etiam crebro Matrona attrita dolore
In luctum ſolvit properata ad funera crines:
Aut amens delubra Deum, lucoſque fatigans
Nequicquam miſeros exercet ferunda planctus.
Nulla feris etiam iam non natura pepercit.
At Leo per ſaltus, vaſta & deſerta peragrans
Indomitis agitur furiis: atque uritur intus
Igneus: & preſſo Cælum clamore laceſſit.
Omne nemus late exhauſtum eſt: lateque ſileſcunt
Errati ſaltus avibus, greſſuque ferarum.
Iamque vagi ſoboles pelagi, mutæque natantes
Senſerunt liquidis infuſa incendia in undis:
Turpiaque inſano revoluta cadavera fluctu

Extanteis plangunt ſcopulos, lituſq́ ſupinum;
Ipſæ & aues, volucres animas in rupibus altis
Expirant temere: dira aut ieiunia victas
Edomat. at ſi qua petiere cadauera roſtris;
Extemplo ſtimulis tentarunt oſſa: neque intus
Sufficiſſe valent fuſa feruore medullæ.
Inde ſubit furtim viciata in corpora lentus
Torpor: & abrupta cute, putri Solis ab æſtu
Membra nimis rictu ſanie, taboque liquantur.
Hac Fati rabies, hic Cæli tractus iniqui,
Qua non facta hominum, quæ non commenta Deorum
Expetere: & ſummis vota aſpirare periclis?
Omnia conclamata: latent ſub turbine planctus
Omnia: & obſcura caligant mortis in vmbra.
Ipſa etiam, quæ nos vitam ſperare iubebat,
Ipſa fuga exitio eſt: ſolique ad funera noſtra
Adſumus: & fruſtra veteres reminiſcimur agros.
Vos Cælum, vos Terra parens, Terraque parentis
Antiquæ fibræ, vitrei Regna alta Tyranni;
Sit ſatis has meritas funeſto ſanguine pœnas,
Diraque ſupplicia hæc ſcelis hauſiſſe nefandis.
Vos ego per Genios geminos, geminaſque coronas
Magnanimum Heroum precor, obteſtorque videtis
Vt Rochus æthereo tendat vexilla Triumphi:
Quo ſigno æternam ſaluis pia Victima mortem?
Vt paribus ſocius felicibus excubet armis?
His quondam Rochus inuicto diſcrimine morbi
Expulit: & Latijs exegit finibus hoſtem.
Huc Matres, quondam Matres, dum vita manebat
Inſontum infantumque & tantis defunctæ periclis
Turba ſuper, viridi & victrix ætate iuuentus?
Triſtes relliquiæ, ac ſecli monumenta prioris:
Huc mecum: nec vernanti ſub luce corollas,
Nec conſecratas feſtis e frondibus Aras,

Immo

Immo animos afferte pios, ac neſcia labis
Pectora: & horrendos etiam ſpirantia caſus.
Sic demum auerti tantarum incendia rerum
Poſſe reor, orbiſq; pijs ſeruare Penates,
Noſq; iterum patrio pacatos reddere Cælo.

Fidei Virgini.

Unde tibi æthereum inuentum Virguncula carmen
Sancta canam: quæ ſiderea ſecreta receſſu
Dulciſonas animo Cæleſtum concipis auras?
Hæc tamen, hæc mentis certiſſima pignora noſtræ
Alitibuſque feriſque, & duris Alpibus audax
Edicam: brutæque animæ, rupeſque ſilentes
Intendent: ſurdumque fretum meditabitur aures.
Aſpice tartareis præcepta obſeſſa ruinis:
Pro quibus vt celſo ferrent faſtigia Cælo:
Mitis honoratum ſacrauerat Hoſtia lignum.
Anne parum viſum eſt nobiſque hoſtique ſuperbo,
Sordibus antiquis, & dira labe Parentum
Obſita? inhumanis etiam irretiſſe tenebris.
Quas lux vera ſui dextro diſſoluerat ortu.
At nunc luctificis iterum conuulſa periclis,
Heu vitæ curſu in medio, crudelibus auſis
Barbarici premitur ſpes interrupta furoris.
Virgo vides? furor vt rapidis Aquilonius alis
Dura rudimenta hæc ſceleris, tetroſque tumultus
Impulit: & rapido vexauit turbine Cælum?
Quod niſi tu Virgo, meritiſque & nomine vero
Vera Fides, feſſoſque animos, opis omnis egenos,
Labanteiſque foues populos, domitaſque furores:
Deque ſtatu rerum ſacro, deque omnibus actum eſt.
Virgo trucem quo te iam confutaſſe Tyrannum
Fama refert, ſolidoque frequens celebratur honore,
Exere conſpicui radiantia lumina vultus.

Quodque

Quodque per excelſi tibi credita pignora Regis
Purpureum caſto fudiſti e pectore flumen
Sparge libens miſeris corda ad diſcordia terris.
Forte verecundum ſuccendet ſanguis amorem:
Perpetuum Chriſti meruit qui ſparſus amorem.
Cana Fides, o Virgo arcani conſcia Fati:
Felices per ego te animas, ſanctumque Senatum
Cælicolum, inſontis partumque cruore Triumphum,
Unde tibi æternum viridem peperiſſe coronam
Commemorant: faveas labentibus optima rebus.
Dubiiſque infeſta ſalo, diriſque procellis
Tempora letifero deſperata exime luctu.

IVLII CAESARIS SCALIGERI DIVI

AD

Pedes Domini noſtri Ieſu Chriſti Filij Dei.

QUi noſtras Mundo ſpiraſti obnoxius auras:
Redderet vt noſtras ſpiritus ille tuas.
O Deus, o æterna Dei Patris vnica proles,
Qua ſine, quod factum eſt, fecerit ille nihil.
Quæ tibi ſacra fero tenuem inſinuantia mentem,
Reddere digneris Numine pura tuo.
Illa tuos celebrant cantu meliore Quirites:
Atque audent falſos temnere voce Deos.
Nam ſcripſi varios dubia qui ſorte Tyrannos,
Non laudem, veniæ ſed mihi dona peto.
Parce pius ſeræ damnare pericula vitæ:
Nunc primum incipio, viuere ſcire quid eſt.
Ah ah vix etiam emergunt exordia lucis.
O igitur quando, aut quæ mihi finis erit?
Quos in te cecini, quos in me voce laceſſo:
Horum Chriſte tuo lumine facta ſequor.
Qui ſine te nihil extiterant: nunc omnia, poſt te,
Et per te, & tecum ſunt ſine fine tui.
Horum ego facta canens, atque horum exempla ſequutus,
In te abiens, capiam te capiente Deum.

Ioſeph.

Ioſeph.

Sancte Senex, cui Virgo parit, cui libera, nullis
Cognita naſcentem clauſtra tulere Deum:
Duc tecum hunc animum magni in penetralia Mundi:
Atque novo dubiam lumine pande viam.
Cuſtos Virginei, intacti ſelecte pudoris:
Audis, qua valeas nocte videre diem.
Bis fœlix, cui promiſſo, poſt funeris, Cælo;
Cuique prius licuit ſub tua tecta frui.

Innocentibus.

Fundite felicem ſanctiſſima turba cruorem:
Terra emitis minima maxima Regna Poli.
Neve timete patris veteri de crimine ſordes:
Namque alio lotus ſanguine ſanguis erit.

Ioannes Babtiſta.

Vox ego nequicquam ſterili clamantis in ora:
At verbum in populo ſeminat alta ſuo.
In terris prior ipſe fui: prior illius ortus,
Cum patre præveniens ſecula cuncta Deo.
Vos ego purifico fluviali munere lympha:
Ille reos placido fluminis igne lavat.
Heu genus inviſum. ſua qui tibi Sidera Cæli
Donat: ei terra debita Regna negas?

Stephanus.

Perfide, quid ceſſas, aut te, aut me reddere vitæ?
Vita, vita tibi eſt credita, morte mihi.
Ah non ſupplicium Sanctis, ſed præmia, mors eſt:
At tibi ſupplicio mortua vita tua.
His ignoſce Pater: &, quæ fugere, ſequantur:
Et mihi quæ mortis fata dedere, petant.

Petro.

Commiſſa a Domino princeps lectiſſime turba
Petre, vagum iuſſo limite coge gregem.
Quos teneris Dominus pro te præfecerat agnis,
Induerunt auidi ſanguinis ora lupi.
Sponſa gemens lacera eſt, ſpernentique exulat orbe,
Quam tetro Meretrix agmine ſepta premit.
Sanctaque Cerbereum conflata eſt clauis in enſem.
Artibus infandis omnia membra vacant.
De cælo tamen hæc cures. Si acceſſeris illuc,
Iſti ipſi affigent teque tuoſque cruci.

Paulo.

Qui fuga dura prius fueras, & lima laborum:
Nunc requies victo certa labore viges.
Ignigena accipio celeſtia fulmina lingua,
Et quæ ſidereo flamine verba tonant.
Horreo, cum loqueris: pacantur corda, locuto.
Nectareo fructum ſemina rore gerunt.
O tuba plena Deo, non noti plena furoris:
O & inexhauſti vas ſine labe boni:
Quæ ſcripſiſti alijs magno molimine rerum,
Fac Pater, hæc eadem ſint quoque ſcripta mihi.

Boanerges.

Vos quoque, queis Dominus deducit nomina Cælo,
Accipite has tenues in mea vota preces.
Exemplo ſenioris agam pia numina vitæ:
At noſtra alterius ſpiritus ora regat.

Lucæ.

Quæ ſunt nota alijs, tibi non ſunt abdita: verum
Sunt, quæ alijs fuerant abdita, nota tibi.
Hæc arcana ſui pandit ſanctiſſima Virgo
Quis potuit certo verius ore loqui?

Nam

Nam mihi quis monſtrat venturæ lucis Amorem?
Quiſue pro, inſignes præmia ſigna Dei?
Quæ mandata ſtupens audit Regina Tonantis?
Quæ reſponſa humili nomine Virgo dabit?
Quis Dominum, nondum natus, ſine voce ſalutat?
Quis graue promiſſo ſonte leuabit onus?
Quis leuis inſonuit ſanctis exercitus alis?
Dans nota ignotumque voce ſalutis iter?
Unde nouum Sidus decorans orientis honores,
Rege aurum, myrrham funere, thura Deo?
Quis fugit, Ægypti factus nouus incola terræ?
Extinctoque redux aduenit hoſte puer?
Omnia quæ Lucas diuina voce profatus
Solus, item mea ſic pectora ſolus agis.
Flammato gelidam ſuccendens carmine mentem,
Ipſa meis fatis aſtra minora facis.
Quæ quia vera puto, nulla re territus abſens,
Præſentem extra me quoque poſſe frui.

Barnabæ.

Te Paulo ſocians, iunxit cum fulmine lucem
Fonte mites placidi luminis, ille tonat.
Igneus ille ruis, leni tu laberis aura:
Tu capis intentos auribus, ille rapit.
O vtrum malim ambiguus? cur diuido iunctos?
Quin habeam potius certus vtrumque mihi.

Zenoni patriæ tutori.

Exere conſpicui radiantia lumina vultus:
Atque Urbem e ſupero limine cerne tuam.
Et ſpira faciles concordis flaminis auras:
Heu quod diſſidium ferrea corda quatit.
Cætera vel propria vel auita munere laudis
In toto nullus orbe ſecunda fuit.

Illa tibi, & nobis Patria eſt: potiore ſed ipſe
Nunc frueris: nos ah terra aliena terit.
Quare illam aut mihi redde (peto non multa) precanti:
Aut cito ad iſtius commoda vera trahe.

Simoni Cyrenæo.

Felices humeros, felicia brachia, felix
Sudor, quem elicіunt pondera ſancta crucis.
Quis names, quem voluit dominus ſua pondera ferre?
Si ſatis eſt noſtrum cuique tuliſſe ſuam?

Hieronymo.

Qui magnæ poteras Naturæ imponere leges:
Atque in te patrij vertere iura Poli:
En facilis deſcende. vides furialia vulgi
Pectora, & ancipiti diſſita Regna fide.
Cuncta ruunt infelici diſiecta tumultu:
Et rerum, interitus non niſi, finis erit.
Iam pretium eſt ſentire male, atque auertere verum:
Et facere, aut fieri iam bene, nolle volunt.
Interdicta tibi quod ſi ſunt iurgia terræ:
Quo tua mens corams poſſit adeſſe minus.
Excita vltricis felicia fulmina dextra.
Peiores merita eſt terra cloaca neces.

Auguſtino.

Ne egredere e ſolo, ac tetrico pater alme receſſu,
Vt Ieſum videas: Chriſtus vbique tibi eſt.
Ne egredere, vt Paulum auſcultes magna illa ſonantem:
In Cœlo Paulus mox tuus hoſpes erit.
Ne egredere, vt Romam ſpectes: ſtomachabere: quando
Roma erit in Roma nulla reperta tibi.

Capraſius Martyr
Alloquitur lictores & Fidem Virginem.

Me me. adſum, qui delitui: qui vulnera fugi.
Huc ferrum, en hæc ſunt pectora veſtra, date,

Bis viuens virgo es, quæ te offers ſponte: ſed illi,
Qui mortem fugiunt, bis meruere mori.

Rocho.

Grata Deo mens, non vllo ſubnixa tumultu:
Lenior æſtiua quam piger humor aquæ:
Temperies, & pacati clementia Cæli
Dicitur a Domino totum opus eſſe tuum.
Pelle luem, ſed ſolue metum: ne prodiga vita
Corpora Cerbereo funere victa cadant.
Quemque diem vexit lætis Aurora quadrigis:
Hunc lætis reuehat Lucifer almus equis.
Hora ſalutiferamq; ſalutifera occupet horam:
Annus & excluſa morte perennis eat.
Magna quidem: ſed tu maior mitiſſime Diuum.
Et tibi qui dedit hæc maximus eſſe ſolet.

Thomas Aquinas.

Per rerum genera, & varij ſpectacula Mundi,
Sidera ſumma cito vectus ad vſque gradu,
Primam & poſtremam Naturam expleuit vtramque:
Nam quod re Deus eſt totus, hic ore fuit.

Paulo primo Eremitæ.

Audi de Cælo miſeras ſanctiſſime terras:
De terra audieras qui monumenta Poli.
Huc ades a Domino monſtrans deſerta locorum,
Quo mens a curis exulet acta malis.
Ipſe mei nequeo in ſolo meminiſſe receſſu:
Ludibrijsq; animus militat inde nouis.
Quid faciam, circumſiſtunt quem retia Mundi?
Quem laqueo miris artibus Horcus habet?
Felix qui ſuus eſt: mortis nec fœdera quærit.
Ter magnum imperium eſt, poſſe iubere ſibi.

Georgio.

Hæc vita magno pro munere diue Georgi
Parua, ſed ex animo munera Cæſar obit.
Hoſtilis toties qui iam mucrone retuſo,
Accepto multo vulnere victor abijt.
Nullum opus humanum hoc potuit: ſed vindice dextra
Magne tua noſtra hæc dextera tanta fuit.

Laurentius Martyr.

Largus opes Domini qui diſpertitus egenis
Ignigeno feruens arſit amore Dei:
Laſſauit ſtupidos hominum Laurentius ignes:
Et flamma in medio turbine ſenſit aquas.
Ergo Dei cumulos ſibi qui populatus, auarus
Ardet inexpleto Ditis amore ſui:
Toſtus alat rapidos hominum crudeliter ignes:
Et flammam in medijs ſentiat uſtus aquis.

Ambroſio.

Magnus eras vita, maior ſermone, docendo
Maximus: vt nec te creſcere poſſe putes.
Aſt Auguſtinum poſtquam tua lingua reflexit:
Exceſſiſti hominis iura, capiſq; Dei.

Dionyſio Areopagitæ.

Surge, veni: rerum varios & deſere faſtus:
Quodque, paras, alio nomine ſurgat opus.
Ignotaſne ſtupes tenebras? cauſaſne requiris?
Nec librum e veſtris, qui tibi dicat, habes?
Hic ſeipſum deflet Natura in funere luctus:
Lacryma quod meritis ſit minor, ora rigans.
O dilecte Deo, o Cœli pars rara ſenatus:
Si qua nox alijs, lux fuit illa tibi.

Ludouico Regi.

Progenies antiqua Poli, ſanctiſsime Regum:
Qui Regno adiunxti Sceptra ſuperna tuo.

Antonio Patauino
Bonauentura loquitur.

O, vbi nunc rigidi, Mors, eſt victoria teli?
Et tanquam ſpirans integra lingua viget.
Quæ nunquam Domini liquiſti candida verbum:
Te nunquam voluit linquere: ſemper eris.

Thomæ Didymo.

En ego ſum: duro contra quid pectore perſtas?
Si non vis mentem mittere, mitte manum.
Ecce videns, oculis credis mortalibus. At, quæ
Hæc non viderunt, ſpiritus eſſe facit.

Bernardo.

Qui, tantus fueras ſine præceptore Magiſter?
Quiſve tibi ingenij ſemina tanta dedit?
Prodigium cælo gratum, mirabile terris:
Et maior tota, gloria tota, fide
Ecce vides oculis, tacita quam mente videbas:
Atque capis linguæ præmia certa tuæ.
Illa tibi Nati populum, ſanctumque Senatum:
O vtinam noſtrum ſic tibi ſignet iter.
O Virgo: o mihi poſt Dominum ſpes vnica Ieſum:
Qua te Bernardus, hac ego mente colo.
Cui nunquam attonito ſaturantur lumina viſu:
Vſque oculos tua ſic paſcat imago meos.
Cui nullo tenuis laſſatur carmine lingua:
Illa tuæ laudi tam ſibi viſa rudis.
Aſpice nos, quocunque tegit me nomine Cœlum:
Et ſordes, nati ſanguine, terge meas.

Iuliano hoſpiti.

Si decuit miſeros abſentem quærere mortem:
Et cadere ignara, quam peperere, manu:
Quid fugis inſtantis duriſſima crimina fati?
Vis te indefeſſis torua ſequetur equis.

Si tu hoc ipſe facis: cur nolens feceris? At ſi
Hoc faciunt, ſubeant noxia fata necem.

Hieremias.

Cum flerem Solymæ mortalia fata caduca:
Ad flendum certa ſede fuere loca.
Aſt vbi nunc ſedeam? nonne hæc ſunt funera noſtra?
Extremumve dies vltimus ante diem?
Quomodo lecta Patri, meretrix euadere Virgo?
Et non ſollicitant perdita monſtra Deum?
Quis tibi carnifici fœdiſſima vulnera dextra?
Hoſtis? an infami tetrior hoſpes apro?
Ne repete, Oceani genitor diffundere fluctus.
Vltricis flammæ hos altera Regna manent.

Ioannes Eleemoſynarius.

Cætera, quæ cupido fulgentia nomina Mundo
Inſtituunt titulis flore parare decus,
Tantum ſidereo cedant vnius honori,
Quantum alto terræ diſtat ab axe globus.
Hoc tibi ſic totum eſt, alijs partirier. Heu nos
Totum accepiſſe, & reddere velle nihil?

Origeni.

Quid tibi ſancte deeſt, alius quod habere ſuperbit?
De te vno, aſt humili, ſumere cuncta licet.
Corporis exilio creuit lux feruida mentis:
Vtque tuus ſis, te non ſinis eſſe tuum.
O diuina manus, partem quæ corporis aufert:
Tota ſuo vt fiat mens magis apta Deo.
O diuina manus, quæ tanta & talia fudit:
Liberet vt Chriſti ſæcula ſancta manu.
Quid mihi depoſcam? regalia corpora? Iam mi
O iam mi, vt fierem (ſit ſatis) iſta manus.

Andreas præfectum alloquitur.

Infelix, tua vox fruſtra me territat armis.
Si poſcam, haud cedent arma ſuperna tuis.
Quod peto, promittis demens: minitare, quod opto.
Ah demens, laudem qui minitere Crucis.
Ergo ex hac propius ſpectabo limen Olympi:
Terreboque feræ ſpicula dira necis.
O ſalue optatum, o ſolum ſine crimine lignum:
Maxima quod Cæli victima fecit iter.
Quique olim noſtros meditans ſpirabit amores,
Flammatum in Ieſu fer ſuper aſtra virum.

Chriſtophoro.

Quid quæris, quod vbiq; orbi dominatur aperto?
Se tamen haud oculis ſubtrahet ille tuis.
Iam Natura tibi cedit verſo ordine rerum.
Vt fias leuior, ſarcina tanta datur.

Philippo.

Quo nullis Romana manus penetrauerat armis,
Immenſi illa manus æmula dura Dei.
Victrices Perſa quo duxerat ipſe cateruas:
Vt daret inſanæ ſeq; ſuoſq; neci:
Tu penetras, victorq; ſedes: poſitoq; Trophæo
Ignotis armis effera monſtra domas.
Hoc diſtant terrena Polo, cæleſtia terris.
Nuda, quæ nequeant tela, parare manu.

Zachariæ.

Pande noui diuine ſenex miracula viſus.
Cur pia tam ſancto munere lingua vacat?
Nimirum veteri poſita eſſe ſilentia legi,
Hoc ſignum, & vitæ ſemina iacta nouæ.

Coſmæ & Damiano.

Imbuite hunc animum ignauum cæleſtia fratrum.
Conſilia: vt mentem plenius æquet opus.

Præſidium

Præſidium veſtro geminum de numine fulſit:
Quippe dabat terram dextera, lingua Polum.

Lazaro.

Quis potuit ſtupidas fatorum ſoluere leges?
Quis lucis reduci lumine iura dedit?
Unde venis miſera repetens incendia vitæ?
Siccine monſtra tibi deteriora placent?
Anne alijs potius, quam tu tibi, Diue reuixti?
Ut fieret duris gloria nota Dei?
Narra illis tetrici pœnas quas videris Horci.
Quo duce ſcire queant viuere, ſcire mori.
At mihi ſint ſatis hæc, Dominus quæ dixerit olim,
Et viſu potior ſit mihi ſola Fides.

Matthæum Dominus alloquitur.

Linque feris, venient quæ poſt nos Monſtra, Telone,
Quæ tardant curſum pondera dira tuum.
Quid pro captiua pallenti fulgure maſſa
Non aget inuerſo nomine turba nocens?
Unus quin nunc incipiet me vendere veſtrum.
Qui poſthac faciat, non tamen vnus erit.

Theodoro equiti & mart.

Prima fuit propter mortales gloria turmas:
Mox cum cæleſti milite miles eras.
Quæque tuis nunquam cecidiſſet flammeus armis,
Ecce Draco duplici numine victus obit.
Turpia Crux inter mutilæ diſpendia vitæ
Eſt conſolatrix, quæ fuit ante minax.
Sæpe tuis Ciui magna eſt victoria telis,
Nunc hoſtis telo maxima parta tibi.

Simeon manes alloquitur.

Gaudete o Cæli proceres, gens lecta: futuri
Hac Regis tetigi pectora ſancta manu.

Hac expectatis tetigi pia pectora Regis.
Tempora erunt nostra quantulacunque more.
Serior & votis, & magnis ſerior auſis
Mors dedit ingratos lenta videre Dies.
Sancte veni: quenque in noſtras accepimus vlnas,
Amplexus capiant brachia noſtra tuos.

Iúlio Mart.

O cuius capio diuini nominis auram,
Diuinis o imiter fortia facta viri.
Et quam mundano defendi crimine vitam,
Pro Cælo, delens crimina fœda, luam.

Sebaſtianus.

Dic Zoe: eloquere inſana data munera turbæ:
An donum acceptum lingua ſoluta ſilet?
Quis dedit, vt quæ non poterat mortalia, poſſit
Nunc facile, & numero cælica verba loqui?
Dic o Tranquilline pater, dic Martia mater:
Cur contra, ac dudum, pectora veſtra fremunt?
Dicite vulnificæ maleſobria tela ſagittæ,
Irrita cur vitent vulnera veſtra necem?
Ah potius tellus, pelagus, cælum, omnia: quando
Nunc parent Domino cuncta elementa ſuo.

Cypriano.

En optata tibi Iuſtina pectora: quid ſtas?
En audet votis cedere Virgo tuis.
Verum adduc tecum comitem, qui pectora mutet.
Stant etenim inuicta non temerata fide.
Heu fuge mendacis promiſſa proterua Tyranni.
Si tu illum capies, te tua Virgo capit.

Proculus proconſulem allòquitur.

Quid me ſene tuis indignum deſpicis armis?
Hic, quemuis alijs pellere, Chriſtus adeſt.

Ruſticus, & firmus vitæ cæleſtis amore
Enſe tuo ſacram ſanguine tinxit humum.
Me quoque iunge illis: aut ſi dimiſeris: iſto
Fiet iudicio noxia dextra tua.

Nicolao Pataræo.

Qualis ab imbrifero damnatus tempore paſtor,
Agricola, aut paſtor neſcit abire caſa:
Ecce autem Eoo ſtipatus lumine Titan
Diſiecitq; hiemes, reſtituitque diem.
Obſcœna paupertatis ſic turbine fractus
Mittere vult natas ſub iuga fœda parens,
Sol oreris: Sol cuius amor potis edere lucem eſt.
Et prohibes patrias conſcelerare manus.
Ergo etiam dubias Nautis ſulcantibus vndas
Sancte ſalutari numine ſidus ades.
Des mihi perpetuus tranquillam nominis vmbram:
Exiliique hiemem, flabraque dura fuges.

Nicolao Tollent.

Tanta ferunt de te, rerumque frequentia tanta eſt:
Multorum vt potius facta fuiſſe rear.
O commune mihi tecum ſit limite iuncto
Mortales ſuperis continuaſſe dies.

Sabas.

Integra quæ ſpectas poſt mortem corporis ora
Nulla vetuſtatis ſigna dedere ſua.
Quæ æternum ſemper cecinerunt feruida Patrem,
Vel ſemper, vel ſunt digna manere diu.
Non nunc incipiunt Naturæ frangere vires:
Nam ſicco pluuias eliciuere Ioue.
In rapidos etiam ingreſſus non neſcius ignes
Rettulit illæſa lintea tota manu.
Duplex iudicium: humoris, flammæque futuræ.
Paret aqua: iuſſo flamma retuſa gelu eſt.

Naſario

Nezario & Celſo.

Quid dubitas ſancta placitis hærere Parentis?
Linque Patrem, nam ſeſe ipſe relinquit item.
Quique ſuum te, & votorum vult eſſe ſuorum,
Olim erit vnanimis, cum volet eſſe tuus.
At tu diuina tanti ſub voce Magiſtri
Deſine iam factis, & puer eſſe fide.
Atque viam Cæli mihi commonſtrate: Deoque
Vt placeam, incipiam nolle placere mihi.

Matthiæ.

Qui terra fueram grauis, intolerabilis, acer,
Aſperior colubris, aſperiorque lupis,
Me nondum licet illa tegat, nec condere curet:
Eſt tamen, o miſerum me, mihi terra grauis.
Cœnum ego vt aſſeruem? faſtus vt mirer inanes?
Ridiculique orbis perdita Regna petam?
Cum ſpernentem orbis video promiſſa profani:
Atque pati, mundi ne patiare luem?
Tene etiam illæſum metuerunt dira venena?
Nec cæcus cæcos poſſe videre facis?
O mi impone manum, atque aperi mea lumina, diro
Ne peream potu cæcus ab ipſe meo.

Marco.

Ne peccet, ſecat ancipitem ſibi corporis vſum,
Qui mutilo aggreditur cælica regna pede.
At tibi quis iuſſit digitorum parte carere:
Ne faceres opus id, quod ſcelus omne fugat?
Sancta verecundo pietas hic imperat ore:
Illic magnanimo preſſa timore iubet.
Quid faciam, male ne faciam? vis miſta pudori eſt.
Si bene ne facias, te facis eſſe male.

Lupo.

Multa tibi a ſuperum conceſſa piacula Rege:
Ut fieres meritis grandior ipſe tuis.
Impertire mihi magna hæc miracula rerum:
Et ſtatue ignauo robora priſca pedi.
Veras Cæli diuitias ſine fine beatas:
Quas quanto plus des, plus ſcatet unde tibi.

Iſaiæ.

Vos Cælo delapſi calores ſermonis amœni,
Candida ſidereo verba referta ſono,
O implete meas teneris accentibus aures,
Unde feram puro pectora plena Deo.
Teq; per hæc ſpectem ſummi patris unica proles:
Oſculer ingrata vulnera facta manu.
Deme gemitus, onerem crebris ſingultibus auras:
Ut vera e lacrymis otia lætus agam.
Ah catuli infames, genuit quos rupibus horrens
Caucaſus, atque aſtu vipera facta nocens.
Ten' Regi præferre tuo peregrina Tyranni
Sceptra? cruentiſoni te fera iuſſa Lupi?
Nec reſponſa Dei, nec te promiſſa retardant:
Nec tangit faciles plumbea corda pudor?
At non nunc primum Domino abs te iniuria facta eſt:
Iampridem excuſſus mente, manuque tua eſt.
Quin etiam tibi qui cecinit tam vera, reſectus
Ille tibi mortis morte reliquit onus.
Perfide tam poteras ſceleratam ducere vitam?
Utque tuos laceres, non meminiſſe tui?

Baſſus Epiſc. & Mart.

Supplicium ſine peccato, noua pœna vetuſta
Virtuti, inſontem ſpernere tela docent.
Quid corpus laceras? animus viget integer. hunc vis
Perdere ſi nequeas: me quoque nulla poteſt.

Sereno

Sereno Abbati.

Olim qui ſteriles habitaſti ſolus arenas,
Cælicolum denſis ut fruerere choris:
Feciſtique humilem, quo celſior altior eſſes:
Quique virum exueras, eſſicerere puer:
Regnum excuſsiſti, ut ſeruilia vincula rumpas:
Quique hominem exieras, ingrederere Deum.

Benedictus.

Pura fides, ſpes firma, animus tam plenus amoris:
Ut ſibi de patriis nil retineres aquis.
Hæc ſunt munimenta tua, quæ ducis ad aſtra.
Utque aliquid faciat te, docet eſſe nihil.

Iouino Mart.

Qui rabida hoſtilem ſitiebam mente cruorem:
Cui mentis fuerat fœda miniſtra manus:
Fœda manus, ſcæuique pedes; dira omnia, dirus
Ardor, inexpletus ſanguinis, atque necis:
Cuncta pius Dominus torquet nunc vindice pœnas
Raptus ut hinc vſus ſit vetus ille mei.
Quod tu per clarum, calcas quod limen, olympi
Emendes precibus magne Iouine tuis.
Hoc mihi tu facies: alios ego velle docere
Inſtituam, & tantam dicere ſoſpes opem.

Fauſtino & Iouitæ Martt.

Conſtantes ſocij, ſpreto quos carcere terræ
Perpetuus Ieſu nomine vinxit amor:
Me quoque participem componat luminis alti,
Qui tribuit nobis eſſe, quod eſſe velim.

Bartholomæo.

Dulces exuuiæ, rarique exempla furoris:
Dignaque, quod fecit turba nefanda, malo:
O triplicem trino ſuperum pro Rege triumphum:
Crux, corium abſtractum, tertia pœna caput.

Nunc

Nunc tibi nobilitas vero ſplendore refulget:
Nuncque ſcies, quæ te nunc quoq; maior erit.
O vtinam talis mihi purpura contegat artus.
Det modo cæleſtis fortia corda Pater.

Dominico.

Splendida ſtellifero Cælo delapſa columna,
Quæ bene fulcires aurea tecta Dei:
Cerno tuis ſcriptis victas concedere flammas:
Flumina item ſcriptis cedere victa tuis.
Ignota Dominus reſerat commercia linguæ:
Atque tuis cunctas ſubijcit orbis opes.
Tene etiam, te vendendum Vir magne dediſti:
Vt captus, precio liber, abire queat?
Ah plus eſt, præſtare bonum, quam dicere, Ieſum.
Namque animant dubiam facta ſerena fidem.

Vitus.

Surge Pater, tibi lumen adeſt, ſed lumen Olympi:
Ecce tibi in Chriſti nomine viſus adeſt.
Abſtulerant, reddit. Sed mentis turbidus error
Nunc cæcum, vt luſcum fecerat, eſſe facit.
Nec me cædendum tradas miſerande Modeſto:
Nam conſtans puras abſtinet ille manus.
Ille meo exemplo, domino monſtrante, ſequutus
Cædendum potius ſe dabit ipſe tibi.

Germano Pariſienſ. & Germano Capuano Epiſcopis.

Magna paro modicis audax intexere chartis.
Mene referre duos? plus ſatis vnus erat.
Ille ingens meritis, præuiſo & limite vitæ.
Me Caßignati hic luce ſtupere facit.
Saluete o Proceres nitidißima lumina Cæli.
Tuque tuos ſerua, tuque tuere tuos.

Barſabæ.

Te vita integritas, cœleſtisq; ardor amoris
Ad ſortis dubias conſtituere notas.
At te animus humilis, te mentis candor amicæ
Fecere electo, ſorte negante, parem.
Horum maius utrum? recipi meruiſſe? vel ipſum
Credere, tam magnum non meruiſſe bonum?

Fantino.

Tune prius, quam prodires in luminis oras,
Sanctum accepiſti nomen ab ore Dei?
Ille patris verbum eſt: huius tu magna profatus
Subuertiſti hoſtis verbera, tela, dolos.
Tune etiam primo poſſes cum tempore fari
(Spiritus, haud dubito, cœlitus ille venit)
Rupiſti tenera matura ſilentia vitæ
Nomine, quod ſolum terra, mare, aſtra colunt?
Quo teneris molles rident concentibus auræ,
Seq; Poli placido turbine mulcet iter.
Huc rape me, qui magna potes ſub nomine Ieſu:
Et precibus facilem da mihi Diue tuis.

Eutropius Epiſcop. & Mart.

Si quem ſceptrigeri lactauit purpura Mundi:
Me quoq; ſic potuit fallere luce ſua.
Humanam ſi inflare valet ſapientia mentem:
Diſrumpar ſtudijs turgidus ergo meis.
Ecce paro varium luſtrare licentius orbem:
Gliſcit ſtultitia gloria miſta leui.
Vnus obex ſeſe oppoſuit furialibus vndis:
Solus fluctiuago reſtitit ille ſalo.
Nullo pene, Deus ſaturas qui millia, victu,
Nate Deo ſaturans millia multa virum:
Regna Patris linquo, vt videam te maxime rerum:
O facies oculis ſola videnda meis.

Quaque meis humeris tenebrarum lucet imago,
Stragula calcandum regia ſternet iter.
Tunc etiam moreris? Vos, vos, turba impia. Nulla
Crediderant aduerſus fata valere Deum.
Ergo etiam exurgens repetes pia tempora vitæ:
Et tecum tolles omnia, preſſa leuans.
Meque dabis victa contemnere prælia mortis:
Viuereque hoc, fera quo turba perire putat.

Euſebio Monacho Hieronymi diſcipulo.

Exue nunc iterum rigida velamina ſeta:
Atque impone oculis pectoribuſque meis.
Ut miſer euigilem, & peccati a morte reſurgam:
Et tecum Cœli regia caſtra petam.
O rarum, o mirum: perverſa crimina linguæ
Cum re, non verbo tollere poſſe datum eſt.
Ah nunc tempus erat tantis te accingere telis:
Cum res diſſidijs dilacerata ruit
Deletus Deus ex animis: nihil vndique ſanum eſt.
His aurum lex eſt: his ſua iura furor.
Magna ſonant: faciunt contra. furor omnia verſat.
Quos fugiam video: non video, quid agam?

Iuſtinus Preſb. & Mart.

O Socij, meliore iſtud mutabimus aurum.
Hoc iter ætheriam pandit ad aſtra viam.
Theſauris inhiant, verum his terreſtribus. Atqui
Nobis terreſtres annumerantur opes.
Inuenient, quem non quærent: ſi quærere nolint,
Quem nunc inuenient: nec ſibi firma parant.
Nil nobis adimunt: non iuris munera noſtri hæc.
Hoc abeunte ipſis, non tamen ille venit.

Gabrieli, Michaeli, Raphaeli, cæteriſq; & Genio ſuo.

Sancta Patris ſummi fertis qui iuſſa per auras,
Ocyor ignicomo fulmine lecta cohors:
Te æterna ante alios inuicta potentia dextræ:
Prima tuo ſiquidem fluxit ab ore ſalus.
Te quoque pacato veneror bellator Olympo,
Qui loca nigrantem pellis ad ima gregem.
Et te, cuius opem miſeris mortalibus ægris
Siderea facilis mittit ab arce Pater.
Quæque aliæ ignigenæ non noto numine Mentes
Concretas ſolo velle rotatis aquas.
Et tu, cui Dominus vero ſine nomine corpus,
Commiſitque animæ fanda, nefanda meæ.
Vos agnoſco libens, veſtri admirator amoris:
Cum ſunt pulſa mea dira pericla domo.
Salua vxor celſo cecidit de culmine prægnans:
Aëreque in vacuo pene pependit onus.
In mediiſque infans, nullis tamen ignibus arſit:
Et pluuia a cunis flammea pulſa fugit.
Quis dedit hæc, niſi Fortuna miſerator acerbæ?
Quis fecit, niſi vos turba miniſtra Dei?
Ergo etiam ſi qua impendunt mihi forte pericla:
(Quippe aliud quidnam ſors mihi dura parat?)
Aeternæ pia veſtri impendentia Vatis
Pellite, namque bonum continuare, boni eſt.

Gamalieli.

Lingua Senis magni quonam admirabilis ære,
Quave ſaluticinem fabricat arte tubam?
Quis poterit te inflare, Dei niſi ſpiritus acer?
Si te hic non implet, nulla datura ſonum es.

Cyriaco.

Cyriacus.

Ecce ego cum Soriјs foſſa damnatus arena,
Carceris opprobrium pro pietate tuli.
Expugno caligantis fera monſtra Tyranni:
Me Romana tamen monſtra dedere neci.
Gaude Roma, bonis aut pravis artibus audax,
Namq; his, atq; illis es via facta Poli.

Nathanaeli.

Maxima te ſolida, ac vera praeconia laudis
E cunctis ſolum iudice ferre Deo.
Nil mihi praeterea exoptem. Namq; vndique de te
Maius, vel maior non valet ille loqui.

Septem dormientes.

Perge pater tenera placidiſsime Somne quietis
Languida feſſorum membra fouere virum.
Penſa tibi breuiora alias, tractuſq; puſilli:
Magnum opus eſt, tot nunc perpetuare dies.
Nunc teipſum dormire putes: dicaſq; ſorori:
Abſtineas atram mors violenta manum.
Pene tuo aequasti iam longo tempore Regnum:
Ipſa tui faciunt iam mea ſceptra fidem.
Idem autor monet hoc, qui te meminiſſe iubebat:
Sub Nato victam te iacuiſſe ſuo.

Mederico Abbati.

Parua meos tua magne Pater tunica integat artus.
Sit potior ſagulis, purpureiſq; togis.
Laetior Ethruſcis, & Pontificalibus extis
Me ſaturet panis buccula parua tui.
Quidnam ingens valeat manuum, linguaeq; poteſtas?
Relliquiјs modicis vis vbi tanta datur?

Marinus Romanus Mart.

Si tenerae vires ſpectas aetatis inanes:
Debuit excidiј fata timere truci.

Cernatur diræ numeroſa frequentia pœnæ:
Conſtantemque excutiunt horrida tela fidem.
Summittere genu, certant amplexibus arctis:
At quæ aliter faciunt, pœnitet eſſe feras.
Proq; ipſo trunco Cælorum militat omnis
Curia, fulmineis fulgura cincta minis:
Et tumuli extinctum qui iuſsit honore carere,
Mox tumulus viuus vermibus ipſe fuit.

Marinus Dalmata.

Quem nulla exciſi laſſarunt pondera montis,
Securum exterrent tartara nulla virum.
Nequicquam metuendarum genus omne ferarum
In rabiem contra me vetus hoſtis agis.
Dire etiam nequicquam onerum ſocium Vrſe voraſti:
Sarcina nunc humero debita tota tuo eſt.
Vos alij fugite hinc, quotquot timor vrget inanis:
Qui Cælum ſequitur, tela pauere nequit.

Leonardo.

Mitior & teneris agnis, & mitior aura,
Qua leuis æſtiuum ventilat hora diem:
Si verum eſt (nam credo libens) quod vincula diri
Carceris, officium eſt, rumpere dura, tuum:
Odi animos, vulgi damnaui vota profani:
Et timeo ſemper, quod volet eſſe, malum.
Hinc abeam: abſtergas pedorem carceris huius:
Et vitæ mortis ſoluere vincla velis.
Illa quidem arridens falſo blanditur amore:
Ante oculos abſens ſed mihi Chriſtus adeſt.

Iacobus interciſus.

Carnificis petit atra manus iam laſſa quietem,
Nec ſatura eſt diri mens furioſa canis.
Ars ſilet: innumerum coijt iam vulnus in vnum:
Iam nullum in toto corpore corpus erit.

Marti

Macte noua feritate mihi: ſic mittis ad aſtra.
Non poteram ſalua ſcandere mole Polum.

Seuerinus Boethus.

Diuina enumeres ingentia ſemina mentis:
Dotibus accedant curia, lingua, lares.
Haud ſatis eſt: appone Polum. pars eſſe Boethi
Cœperit: at nondum munera tota capis.

Hilariis tribus martt.

Te, quem terra tulit, forteis quæ proſpicit Hiſtros:
Cuius ope ingentis Herculis ara iacet:
Et te, quem furor extinxit Sedunius: & te,
Quo caſo rubras Oſtia ſenſit aquas:
Treis veneror trini magno ſub nomine Regis:
Sicque mihi, tenebris Regna negata peto.
Dura via eſt, ſed quæ domini molleſcat amore:
Nam quod non, ſancto ſanguine ſtrauit iter?
Ille hebetes acies faciet: immitia ferri
Vulnera peruigili ſopiet arcta fide.
Quid moror? aut Cæli quæ ſpes inimica moratur?
Quæ me decipiat mens ſtupefacta malis?
Fundere qui merui iuſto ſub iudice vitam:
Fundere pro iuſto iudice monſtra vetent?

Ferreolus & Ferrutius martt.

Corpora quid laceras? non hic iacet, impie, Ieſus.
Si nequeas animo vellere, ſtulte quid es?
Si Chriſtum præciſa canit non murmure lingua:
Hic intus quanta mole ſedere putas?

Mauritio & Sacroſanctæ Legioni.

Quis mihi det numeros diuinos carminis alti?
Quæ tuba veſtrati magna futura tuba eſt?
Unde venis gens inuictis inſtructa maniplis?
Quo geris intrepido Martia ſigna pede?

Rara exempla bonorum, rari mandata decoris.
Quis fortis poterit poſſe perire valens?
Dextera, quæ validum pro Roma ſterneret hoſtem,
Cur pro ſè dominos deſerit ipſa ſuos?
O vere Fortes; cadere eſt ſi vincere. ſine
Eſt potior nulla ſpes temerata fide.

Cleophas.

His oculis vidi, hiſce oculis: hiſce auribus hauſi:
Participes iterum dum facit eſſe ſui.
Abſentem nobis, tecto ſibi numine præſens
Mox aperit. faciunt qualia facta fidem?
Ille etiam rerum antiquas dum euolueret oras,
A ſeipſo in ſeſe cuncta repoſta docens
Exinanivit, & eduxit primordia Mundi,
Inque ſuo qualis numinis finis erat.
O Amor, o Pietas, o quæ ancti incendia cordis?
O qui ignes animis, dum loqueretur, erant.
Tu verum es Domini Verbum: te namque loquente,
Haud potuit ſenſus flamma latere meos.

Remigius.

Ecce autem Francis cognati munera Cæli,
Munera ſceptrigeris ſemper habenda locis.
Perpetuo ſancti capitis ſis termes honore:
Ah ne aliam, quam quæ eſt, experiare domum.
Exigat immenſos clemens Valeſius annos:
Et regat invicta Martia regna manu.
Longævuſque Pater ſobolem ſibi præferat auctam,
Et prælata ſibi præferat illa patrem.

Gothardus.

Aſcendo ad Patrem veſtrum, Patremq; meorum:
Conſenſere novis debita fata choris.
At tu, quæ infeſtans vexaſti limina Templi,
Dicto in iudicium tempore rapta veni.

Metron.

Metron.

Affixi peccata Cruci: quis tollere curet?
Quis? niſi qui huc iidem fixerat illa prius?
Magne Atheſis claues capies, captaſq; lauabis.
Has vbi reddideris, tunc ego lotus ero.

Iob.

Hinc tecum eſt Dominus, hinc tecum ſeruus. Amicus
Hic fouet: hic foras atterit hoſtis opes.
Ingens præſidium: ſed cedunt magna minori:
Tandem ut deterior vis potiore ruat.
Ignoto nimium res eſt operoſa labore:
Si quæteris, quo mox firmior eſſe queas.

Pacomio Abbati.

A te principium, quod nunquam deſinet: ergo
Sint ſimiles, qui non deſinere eſſe volent.
Pars tamen, heu, cum preceptis loca ſacra reliquit.
Et quia non: ſtudet hac viuere peius adhuc.

Simoni & Iudæ Abagarus loquitur.

Quid video? quod ſperaui. quid ſpero? quod ex hac
Vita ima excelſæ ſtant monumenta vie.
A me abeo, & linquo ſtolidis commenta profanis:
Et fio plenus numine verus homo.
Quos non turba dolos, quæ non incendia Plebis
Suſcitat? & cæco Marte cruenta ruit?
Quid tamen hoc? ſi fruſtra aliis tormenta minantur,
Qua ſeipſos pigeat deinde videre pati?
Non ceſſere tamen. miſeranda o pœna proteruis,
Neſcire: o peior diſcere nolle Deum.

Pantaleon mart.

Si verum eſt, quod mi Hermoleos modo dixerat: audi
Quem colit: & puero ſemina redde tui.
Audiſti? & mortis redit vigor obſitus umbra.
Ergo mihi ex teipſo ſemina redde mei.

Eſt ſapiens medicina alios curare: ſed ipſi
Eſſe ſibi auxilio, iam medicina Dei eſt.

Apollinaris Epiſc. & mart.

Concedent Domino vanis ſimulacra figuris:
Terraq; ſub Cæli pondere victa ruet.
Stulte etiam flammæ ſtrepitum minitaris inanem:
Me maiore ignis vrit amore potens:
En cano perpetui ſitientibus inclyta riui
Agmina: fruſtra igitur ſic minitaris aquas.
Quo me trudis? in exilio non exulo. Nanq;
In quo ſum, totum, totus & omne manet.

Nicodemo.

Tune mones monitorem? ah quid fugere illa docebas?
Queis noſtra eſt mortis tota fugata fuga?
Interea nolles Domino ſupereſſe: ſed olim
Mirum erit, in Domino te ſupereſſe tibi.

Iacobum minorem Domino Ieſu comparat.

Effigies ſimilis: ſanguis mortalis ab vno:
Atque immortalis ſpiritus vnus erat.
Huic maior: ſibi enim ipſe capit. minor accipit illinc:
Verum auget, quanto numine ferre poteſt.
Nulla famem caro, nulla ſitim vindemia, nullum
Sudorem, aut oleum candida lympha leuat.
Quinetiam poſtquam terra, terraque redemptis
Indigenis, Dominus tartara dira premit:
Quid vouit? non, inquit, ego ieiunia ſoluam:
Ni hic oculus Dominum viderit ipſe ſuum.
Ecce vides. tibi quid ſupereſt, niſi ſumere panem,
Quem tibi dat? tum ſic munere vtroque frui?
Quid ſupereſt, niſi ſancta ſequi veſtigia: ſancto
Nomine ſic nomen ſanctificare tuum?

Ergo vbi iam ſtatuit Ieſum duriſſimus hoſtis.
In toto mendax orbe daturus opes,
Te ſtatuent. par eſt ſtudium, par turbinis ardor:
Namque hic ex illo ſollicitatus adeſt.
Regna parant, modo regna neges. Ah turba nefanda:
Debuit hic ſolus vertere corda tua.

Phocas Epiſc. & mart.

Excite o veſtras vltricia fulmina flammas:
Vt cedant, non vt differat hora diem.
At tu, qui domitas populos, domitaberis a me:
Inque meo mortis robore laſſus eris.
Vis timidum? ne me facias tua tela timere.
Audaces acuunt ardua facta viros.

Hermagoræ Pontianus loquitur.

Vnde nouum video tam cæco in carcere lumen?
Huc quando admiſit nulla feneſtra diem?
Diſcipulum Hermagoræ me pro cuſtode repone.
Proque vno tene.is dire Sebaſte duos.
O ſemen, cui non æſtus, non obfuit imber:
Quod fouet & ſterili ſordida terra loco.
Iamne vides diſtent quid noſtra incommoda veſtris?
Viuere cum poſſim, malo perire tibi.

Eraſmus Epiſc. & mart.

Ingratas aures, ingrataque pectora: Num tu
Qui te animat, demens exanimare velis?
Ecce abeo: cur non ſequeris? plus ringeris ipſe.
Et maneo, & patiens neſcio tela tua.
Et redeo, vt videas: quam nil ſæuire putemus?
Et quam ſit melius, quam facere iſta, pati.

Paternianus Diſcipulos alloquitur.

Non primum hinc nunc facta fuga eſt. duriſſima terra
Ægypti melior qua locus eſſe queat?

IVLII CAESARIS SCALIGERI DIVÆ.

AD Pedes ſanctiſſ. glorioſiſſ. ac ſemper Virginis Mariæ.

Virgo parens, Nato ſata, Patris candida Mater,
Qui ſine patre homo fit, eſt ſine matre Deus:
Clarior occaſu, radianti clarior ortu,
Quaq; tepens medium fulgurat aura diem:
Cui nitido Cæli faculæ famulantur honore,
Quam roſeus puri Solis amictus obit:
O mihi poſt vnum immenſum ſpes vnica Ieſum,
Pro nobis natus qui tulit eſſe tuus.
Namque pius tecum ille ſuas communicat aras,
Partitus miſeris vota, preceſque reis:
Hunc animum quanquam in ſpeculo tu cernis aperto,
Cui bona nulla noua, quod mala nulla latent:
His viſum tamen eſt modicis intexere chartis:
Vt fierent alijs hæc monimenta viris.
Et quæ virgineo ſunt hic deſcripta cruore,
Virgineo, aut ſi quem fudit vterque torus,
Facta pium, elatam incendant cæleſtia mentem:
Et facias animo tota minora meo.
Magna peto: maiora dabis dulciſſima rerum:
Quæ Natus tibi, tu des pia Virgo mihi.

Annæ

Annæ Matri ſemper Virg.

Carmina prima tibi, quam ſemina Dia ſalutis
Virgine cum genita prima tuliſſe canunt:
Tu ſulcum, fructum illa dedit: tamq; vbere vena,
Vt qui eſt principium, principium inde ferat.
Hinc ergo incipiens poteram hic quoq; ponere finem:
Immenſo ſed me turbine raptat amor.
Nec ſcio, quo ſiſtam. in Domini prædiuite Regno,
Meta cui nulla eſt, non numerantur opes.

Eliſabeth.

Quis tibi cum Virgo ſanctas intrauerat ædes,
Hanc Matrem Domini dixerat eſſe tui?
Anne infans Regem præmonſtraturus Olympi,
Nunc etiam titulos Matris adeſſe docet?
Ille etenim ſacris ſummittens gemina latebris,
Agnoſcit magni numina tecta Dei.
Prædixere alij ſurgentia fata: ſed illi
Nondum etiam nati ſpiritus ora fouet.
O Matrem, quam ſic fecit fœcunda ſenectus!
O Vatem, liceat cui ſine voce loqui.

Maria Magdalena.

Aſpice humi ſtratam, ſolio quæ ſederat alto:
Negligat vt nitidas puluerulenta comas:
Orbis blanditias atro mutauit inani;
Et tetro mœrens aurea tecta cauo.
Pro vino lacrymæ: pro Nardo ſudor. adedit
Non lectus, ſed inops lactea membra lapis.
Ergo etiam ætherijs viuens ſublata cateruis
Impleuit longos nec dape paſta dies.
Vt quem pro ſe olim lacrymis aſperſit amaris,
Sic pro me nunc det oſcula ſancta pedi.

Marthæ

Tantum aufer, vero inuento mendacibus uti.
Quam dederis vitam, malumus eſſe tuam.
Nec tua ſit, nec tu dederis pauperrime vitam:
Sed quam das mihi nunc, mors erit illa tibi.

Brigida.

Ecce perit, quod non dabitur. redit illud, habendo
Quodque tenax rerum poſſidet, ecce perit.
En mores inſueta ſuos animalia mutant:
Iuſſaq; commutant ipſa elementa fidem.
Non ſtupor eſt, ſtudio noſtri illos nolle ſtupere:
Et minor eſt, ſtudio uelle ſtupere Dei.

Seraphia Præſidem alloquitur.

Cerne Dei templum, quod nec corrumpere poſſis:
Sed corruptores quod reparare queat.
Flamma extinguuntur, ſed non extinguitur illa,
Quæ lateri æterno eſt igne futura tuo.

Iuſtina.

Cuſtodi Domine hoc corpus, ne turpibus annis
Vixerit: & maculet ſola tot hora dies.
Hoc ergo intacto, & conſtanti mente retenta,
Cum fuſte, & flamma, lancea ludus erit.

Margarita Virgo & Mart.

Si voret immenſo nunc me draco toruus hiatu,
Teter in infami carcere carcer erit.
Sic viuens tumulata ferar: ſed cortice rupto
Admittent roſeum ſquamea terga diem.
Haud decet obſcuro clauſam pectore teneri,
Quæ nitida lucis libera iura fouet.

Fides Virgo & Mart.

Si nollem, fruſtra quæreretis: tuta latebra.
Terrarum Domino quæ loca terra neget?
Sed volo: quin cupio. fruſtra ergo quæritis inter
Teſqua, & inhumanis per loca ſenta rubis.

Quis vobis metus, at nobis victoria mors eſt.
Quaq; tibi pretium eſt, eſt mihi pœna fuga.

Euſtochio.

O decus æthereis præcepta per ardua vocis,
Virgo digna patre, Virgine digne pater.
Dum tonat eloquio, tum mens tibi fulgurat. illi
Nullus vir ſimilis, nullaq; virgo tibi.

Roſa Virgo.

Candida quæ fueram rigidis obnoxia Cauris,
Quaq; hiemis poteram triſte timere gelu,
Temporibus demum ſuperato limine Mundi,
Et ſemper verno læta nitore fruor.
Diſcite mortales, quid poſſit, velle. volenti,
A domino fiet ſors ſibi quiſque ſua.

Creſcentiam Viti Altricem Angelus alloquitur.

En pelagi tacito tranquilla malacia Cœlo
Sopito placidas æquore ſtravit aquas.
Mox ubi divino capiet vos puppis in alveo:
Quæ Domino placeant, inſtruet aura vias.
Queis mare nunc ſervit; non vobis flamma nocebit?
Summittetque truces torva Leæna minas:
Quinetiam ſubitis accincta tonitrua nimbis
Diſiicient tetri facta nefanda Ducis.
Cuſtodiſne Aquilæ fido ut famulentur honore?
Nec veſtra inſtituant pellere carne famem?
Hoc pretium eſt plus tormentis potuiſſe Tyranni;
Et rerum ſolitas vertere poſſe vices.

Dorothea Virgo & Mart. ad Theophilum de Sororibus.

Quas terrent tormenta, meis iterum auſibus auſæ
Accepere ſua præmia viva necis.
Tu quoque deriſor nunc, mox optator honoris,
Ferre aliis poteris, quas petis inde, roſas.

Mariæ Iacobi & Salomæ Angelus alloquitur.

Quid petitis ſtudioſa animæ? corpuſne magiſtri?
At grauis impediet tam pia vota lapis.
Vos tamen itis adhuc: etiam tamen itis. At illam
Quis tumuli molem voluet ab ore grauem?
Ecce patet: non vt ſurgens hinc exeat. atque
Hac, vbi ſunt nulla, tranſmeat ille, via.
Nox abijt: Mors victa fugit. nunc vita dieſq.
Imperat. Hac noſtris, ite referte, viris.

Iuniperæ.

Te quoque Iuniperam claris natalibus ortam
Stemmata cælicolum nobiliora notant.
Ah, ſtolidus præſens animo metitur inani:
Æternis ſapiens Regna futura modis.

Baſſa martyr.

Magnum, ac terribile eſt Naturæ, amittere vitam:
At quid pro Chriſto, reddere quæ ille dedit?
Eſt ſemel expirare, malis imponere finem.
Vix ea ſit mortis nomine digna via.
Tertia tormentis noſtris exhorruit æſtas:
Hos totidem hiberni diriguere dies.
En ferimus. tamen ipſa ſtupent, ac victa recedunt
Tempora: plus, ſemel eſt non licuiſſe mori.

Daria Virgo & mart. Polemium & Claudium alloquitur.

Non fruſtra quereris, non falſo incommoda narras:
Pœna mihi mea ſit gloria, pœna tibi.
Ecce volo, quem velle iubes. verum ille volenti
Iniecit pedicas, nec male velle ſinit.
Non mutatur, ego mutor. ſimulamus vterq.
Vobis mutatis non ſimulare datur.
En Chryſanthus adeſt, en ſponſa, en corpora veſtra,
En Leo: nec Virgo perdere parta poteſt.

Quam

Quam nil, quod conaris homo: nil eſſe videbis:
Si non certa tibi norma ſit ipſe Deus.

Babilla Virgo & mart. Eugenium alloquitur per Epiſtolam.

Quas custode Patris ſeritas disiunget acerba,
Perpetuus Chriſti nomine iunget Amor.
En tibi virginitas Domino quam reddere debes:
Te decet his votis ſemper adeſſe viris.
Virginitas Domino, vobis exempla Quirites,
Pompeio ſanguis, Regna beata mihi.

Veronicæ.

Impia qui terſit ſceleratis crimina Mundi,
Sudoris terguit lintea ſancta notis.
Impreſſa effigies eſt, quam nulla abluit ætas.
Munera, quæ dexta ſunt o Veronica tibi.
Ah pudeat vacuū hac facie meā pectora ferre,
Si ſibi perpetuam lintea muta ferunt.

Eugenia Virgo & martyr, Diabolum & Melanthiam alloquitur.

O diræ inſidiæ, antiquus quas inſtruit hoſtis;
Nunquamne his probris exaturatus eris?
Quid faciam? predamne, vacat quæ crimine culpæ,
Ut penitus culpæ ſuſpicione vacet?
A Domino cuncta hæc. malo proba nomina noſtris,
Quam me propoſiti iura tenere mei.
Ecce tibi Eugeniam pater inter numina. Sed tu
Viciſti: ut ſancto victa pudore ruas.

Eulaliæ & Iuliæ Virgg. & martt.

O par auguſtum, o Domini concordia felix.
O indiuidui pignus amoris aue.
Nec tua te, nec te terrent aliena pericla.
Ille ferox tamen hæc horreo dura legens.

Horreo, nec tanta eſt animo conſtantia, dicenti
Tormenta ipſa etiam iam dubitare pati.

Amata Virgo.

Egredior: quater vt dextrè me videras aſtus
Ieiunos vigili condere nocte dies.
Te ſequor, o Pater, æterni cui nomine Regis
Perpetua effuſo ſanguine palma data eſt.
En tibi, quas iuſſiſti, epulas. iam lata renouer,
Ædificem vt natas pignora vera meas.
At tu corporei ſoluis qua vincula nodi,
Quam metuenda alijs, tam mibi cara veni.

Placidæ Virgini ſepultæ via Tridentina.

Hinc, vbi terreſtri gaudent tua membra ſepulchro,
Cuius adorato mens viget ancta Polo,
Haud procul immenſi conſpexi lumina Mundi,
Aeris atq; hauſi prima elementa rudis.
O virtute tua felix, virtutis auita
Et ſocia, & ſancto ſemine ſancta comes,
Inter fulminei ſcelerata incommoda belli
Des nomen, des cum nomine facta ſequi.

Iuſta & Ruffina Mart. Hiſpalenſes alloquuntur.

Cur non interitum curatis ſanguine? nobis
Debita erant veſtro fata minora Deo:
Si Deus eſt: verum ecce latet. Si non Deus, ergo
Sic taceat: vobis mens pia facta ferat.
Nec tamen aut Iuſta, aut Ruffina hæc deprecor, imum.
Quem puteum credis, Regna ſuperna puto.

Serena Auguſta.

Heu miſeros, & inundantes heu ſanguine campos.
Heu Urbs, quæ facta es nunc rogus ipſa tibi.
Quid maneam? falſa ſpecioſo nomine vita,
O abeam: & fiat mors aliena mea.

Euphemia Virgo & Mart.

Quod factum eſt, olim populum ne læderet undas
Nunc contra, ut corpus Virginis unda lauet.
Iordanis Natiſe duo nunc exempla ſequute,
Mortis item fatis tertia redde meis.

Secunda virgo & mart. præfectum alloquitur.

Quid fecit cum vis me poſtpoſuiſſe ſorori?
Hocne mihi Cæli Regna negata putem?
Illa quidem moritur: dolui quoque cæde proterue.
Iam nihil eſt unam cædere: tolle duas.

Euanthia liberalis mater.

Ut corpus ſequor, ô Nati ſim fata ſequuta.
Sum vero: ergo etiam præmia nacta fero.
Hoc opus eſt Domini: ſunt hæc commercia Cæli.
Nati non poterat eſſe, neceſſe parens.

Monicæ.

Quid fles? Quid duris phalerata proteruia nati
Damna perpetuo ſæua liquore genas?
Ille quidem ceruicoſi iactator honoris
Subdet adorato ferrea colla iugo.
Sic paria aſpicies magni veſtigia Pauli:
Non niſi de tonitru fulmen habere potes.

Lucia virgo & mart.

Muto animum poſthac: animo ſum tota deinceps.
Quanta fui terra, tanta futura Dei.
Pix, oleum, tedæ, gladius, ſunt munera Chriſti.
Si vis nos, noli ſæue Tyranne, mori.

Marcella & Potamiena virgg. martt.

Tota cohors valida conſtanti robore mentis
Certauit miſeram vincere morte necem.
Vicit: & ante alias tanto pro Numine Virgo,
Proque Dei infracta eſt Potamiena fide.

Ignis adeſt? ignem petimus: Deus ignis in igne eſt.
Extra, quem petimus, poſſumus eſſe Deum?

Othilia Virgo.

Ne ſaui Genitor: iam ſi ſauire iuuabit:
Natura crimen ſic facis eſſe tuum.
Nam quos parua oculos parua Natura negauit,
Magna olim ſolido munere Magna dabit.
Parcere te doceant illarum munera: namq;
Mamma, quæ me aluit, utraque parcet item.

Fuſca Virgo & Maura Nutrix martt. Nutrix Virginem & Carnificem alloquitur.

Hoc eſt, quod te volui. de me ipſa fatebor:
Quæ video in te, nunc poſſe videre peto.
Aut neutram, aut utramque feri. Si hanc cadere fas eſt:
A qua hauſit vitam, perdere velle debet.

Sabinæ martyri.

Cuius? an hæc Mundi ſunt munera? vidit, & idem
Horruit. ah potius pignora vera Dei
Te ſpectaſſe, ferum ſed non metuiſſe furorem:
Optaſſe, & vitæ dona tuliſſe necem.

Cytheriæ Virg.

Quam bene pro nobis antiqui nomina probri
In veri nunc ſunt omnia verſa Dei.
En decus intacti virgo Cytherea pudoris,
Neſcia mortalis virgo ſeuera tori.
Accendit cæcos vetus illa in cordibus ignes:
Hac perit inſanæ vis rabioſa facis.
Illa Iouis mentita genus terreſtria ſenſit.
Hæc genita in terris filia facta Poli eſt,

Agnes

Agnes Virgo & Mart. Procum alloquitur.

Cuius Virgo parens fulgenti Solis amictu
Maxima maiori Sidera vincit ope:
Cui Genitor ſine labe tori, ſine tempore vitæ
Nec Regni toto clauditur orbe ſitor:
Cui Luna, atque humili ſtellæ famulantur honore:
Cui ſeruus magnus Sol iubet ire dies:
Is mihi perpetuo Cæli ſponſalia cultu
Apparat: & mihi me non ſinit eſſe meam.
Quid quæris miſer intactum temerare pudorem?
Haud tanti eſt fracto funeris hora tibi.
Cedit flamma Deo: non cedunt tela furori:
Quamque rapis, reſtat integra vita mihi.

Anatolia Virgo & mart. Audacem alloquitur.

Eſt, qui me damnat, iudex: eſt igneus anguis:
Hinc Ieſus: fato hinc vitaq; morſq; pari.
Præfecto obſequeris: ſerpentem in carcere condis:
Illudis Chriſto: eſt hæc tua vita tibi.
Præfectum linques: fugies exterritus anguem:
Accipies Dominum: viuere morte voles.

Blandinæ & ſociis mart.

Ergo vbi conueniam, nobis ſi tecta vetantur?
Vult nullo Domini turba latere loco.
Quid ſi ſub vacuo prohibet conſiſtere Cælo?
Nos ſupra Cælos eſſe, vetare nequit.
Quid ſi aqua præterea, quid ſi interdicitur ignis?
Mox etiam nimius ignis, & vnda fluet.
O miranda cohors varijs tam diſſita terris:
Quam tamen hic vnum nunc facit vnus amor.
Cum Græcone Italus tanto conſpirat amore?
Cum Ponto Gallus? cum Phryge durus Afer?

Tam variæ gentes, vox vna, vnumque triumphans,
Quæ Ieſum prolem concinit eſſe Dei.

Mercuriæ & ſociabus mart.

Maxima quæ celebrant Crucifixi nomina Regis,
Felices miſeræ tot cecidere manu.
Quam quibus anteferam? ſuperant quæ iudicis iras,
Non ſunt iudicio ſubdita colla meo.

Baſiliſſa virgo.

Vnde mihi inſolito thalamus fragrauit odore?
An tener aucta roſis ſerta parauit Hymen?
O roſa perpetuo floret cui rore iuuentus:
Nullius o felix indige odoris odor:
Sola fruor: non ſola fruar. puriſſima turba
Huc mecum, huc animos ferq; referq; pios:
Te voco nunc, mox me contra ad maiora vocabis:
Poſterior nunc, mox facta priore prior.
At tu, cui duri certaminis acta relinquo,
Dotibus immenſis frete mariti Dei,
Quæris cur ſera ad Cælos ſic morte vocaris?
Iſta gradus vitæ iam ſtupet illa tuæ.

Balbina virgo ipſa, & genius.

Quæ facula hæc? cuius qualeſue canis Hymenæos?
En mea colla, puer, quale monile premit.
Virgo, vides: quæ alios faciunt vincla aſpera ſeruos:
His libertatis iura parata tibi.

Valeria virgo & martyr Martialem alloquitur.

Quam mihi mortalem rapuit manus impia vitam,
Seruat adhuc trunca nunc ſine mole caput.
Perdere ſic decuit partem, ne tota perirem.
Nam Chriſto quod non militat omne perit.

Antoniæ virg. & mart.

Sunt plus, quam mors, hæc varijs tormenta figuris:
Atque horrendæ crucis ſunt ſimulacra noua.
Non tamen hæc noua ſunt huic, qui ſub tempore nullo eſt,
Quique docet tempus tempora nulla dare.

Redegundi reginæ.

Ergò alibi quæ te cecini maioribus orſis,
Dulce decus, vitæ præſidiumque meæ,
Nondum abeo à meritis. Nam quæ infinita celebro,
Spiritus hic quoque te ſic ſine fine canet.

Martiana virgo & mart. Dianæ ſimulacrum alloquitur & ſtupratores.

Corrue tu: vos me ne ſollicitate latrones:
Seruatur muro, dilaceranda feris.
Quid parcis leo? non tecum hæc ad fœdera veni.
Nam pardus, quod tu negligis, aſtra dabit.

Sophia mater Fidem, Spem, Caritatem filias virgg. & martt. alloquitur.

O nunquam miſera lectiſſima pignora matris,
Quas ſapiens vero Spiritus ore nouat,
Ne vos ſæua trucis deterreat ira Tyranni:
Nemo ſimul Cæli, & terrea Regna capit.
Non mors hæc, vita eſt: mortem ſic morte necare:
Quaſque ego bis genui, nec periiſſe ſemel.

Vrſulæ & Cordulæ aliiſq. virgg. ac martt.

Mulcete ætherias Nymphæ oceanitides auras,
Et vada criſpata ſternite lenta viæ.
En tenera admiſſis blanditur luſibus ætas:
Quæque legit pelagus: mox leget aſtra cohors.
At te, quæ latitas, cæleſtia regna latebunt:
Quin vltro mortem, quam fugis, ecce petis.

Euphraſiæ Virgini.

Ipſe puer loquitur: ſuperant quæ facta ſororum,
Hæc etiam matris ſpem ſuperare queunt.
Hic lapis, hic puteus: quæ non patientia? dixit,
Sic alijs totumnes, tu nihil ipſa tibi.

Hilariæ matri Aphræ Filiæ digna Eume- niæ Eutropiæ Ancill. martt.

Iamne etiam ex nihilo eſt aliquid? de crimine Numen?
De probro diſcunt iam mala ferre homines?
Ergo quibus fruitur, reparatur ſpiritus, auris:
Si fuit illæſo corpore pœna minor.

Apollonia Virgo & Martyr.

Immanis populus quid dentes excutis? atque
Gloria non parua eſt, velle carere cibo.
Flamma mea eſt? purgat. ſed Ieſu nomina cantans,
Et celebrans fuerat lingua ſecanda tibi.
Neue ſecas: furioſe, tibi non lingua ſecanda eſt
Mente minor: mentem ſtulte ſecare potes?

Iuliana Virgo & Martyr.

Si fero, quæ tormenta paras: ſi leuia fiunt,
Aſpera: cum plumbo verbera, flamma, rota:
Diſce poteſtatem illius, cuius ſermoq; teque,
Cum non deficiam: qui facis iſta, pati.

Genouefæ virgini.

Non operi calx, non deſit ſitientibus humor:
Atque iterum fruitur lumine dura parens.
Peſſima tabenti ſæuijt quæ corpore peſtis,
Deficit: & nitida lux ope fulta ſubit.
Nimirum domini fuerit qui exempla ſequutus,
Et maiora his, quæ fecerit ille, dabit.

Dionyſii

Dionyſia Datiua Leontia & ſocij martyres.

Diuerſa circumſpicimus diſcrimina mortis:
Sed redit effœtis lætior hora malis.
Quod ſenſus refugit, mulcet clementia Chriſti.
Et pretium eſt, ſemper viuere deinde, necis.

Flauia Domitilla virgo & martyr.

En ego perpetuum patri de corpore templum.
At tu ædes miſerum cur facis eſſe rogum?
Flamma furit: furis ipſe magis. namq; illa pepercit,
Cui nolles. rogus eſt ſed domus ipſa ſibi.
In Venerem expirat ſaltuis ſuis accipit. At ſic,
Nec potis eſt aliter me ſuperare Venus.

Theodora cum liberis mart.

Aucta parens natis, ſi aucta hæc ſunt pignora Chriſto:
Si non, ergo minor nunc ego, & illa nihil.
Aſſiſto: lacera infenſam. nequit vlla dolere
Pœna: niſi quod non præmia tota mihi eſt.
Quin potius metui, ne iam labefacta perirent:
Illis, vt moneam, non mihi poſco moram.

Theodora Monacha Dæmonem alloquitur.

Hoſtis amare, quid increpitas? quæ crimina ſuades?
Tene parum fuerat velle nocere tibi?
Ex vxore facis, ne ſim dehinc amplius vxor.
Ex me Chriſtus aget, vt ſim ego nulla mihi.

Artemia virgo & mart.

O ferrum optatum, o veræ ſacra pignora vitæ.
Nunc demum ciuem ſentio me eſſe Dei.
Quis frater mortem? quis vitam comparat hoſtis?
Quæ nec malorum omnium ſit medicina malum?

Dar-

Darſoſa Bibianam & alias filias Virgines ac martt. alloquitur.

Exilium paſſus patria nunc viuit in aula,
Hæc voluit vobis linquere iura Pater.
Nec qui non Chriſti eſt, ſuus eſſe, vel eſſe, putatur.
Nec, niſi quod Chriſto donat, habere poteſt.

Victoria Virgo & Mart. Anatoliam Virginem alloquitur.

Magna fero ſacra, Virgo, tibi: maiora reporto.
Hinc thalamus fauet, hinc virginitatis amor.
Hoc fœnus lucri dat ſpes amiſſa prioris.
Vincere non poteram, ſic niſi victa forem.

Bona Cordimunda Virgo.

Nec ſtultum, nec inane opus hoc, quod multa relinquo.
Nil equidem videor perdere; plura peteus.
Plura peto: verum bis longe quoque plura recepi.
Quæ rapere haud vnquam poſſit auara dies.
Hæ ſunt diuitiæ. Vero ille eſt nomine diues.
Omnia qui cum dat, nil tamen inde perit.

Agape, Chionia, Irene, Virgg. & Martt. Præfectum alloquuntur.

Hæc tua ſunt tibi nunc ſtolidi quæſita furoris
Munera, quæ meritus præmia ſtultus habes.
Ipſis te decuit ſic oſcula figere labris.
Sic foris, atque intus concolor eſſe potes.
Nec deſiderio veſtis parebit inani.
Diuina humanam vt ſentiat illa manum.
Nec trepida horrendis conſumes corpora flammis:
Sed læta inſanis ſurripis illa minis.

Cyrilla Virgo & Mart.

Cæſaris vt magni decuit ſic viuere prolem:
Sic procul a Decij ſanguine nolle mori.

Vau

Vana tenent Doctos pictæ bibliothecæ mundi:
At mihi pro vero ſtemmate vita venit.

Claræ Virgini.

Ergo etiam longe poſitum ſine corpore templum
Ingrediens alta concipis aure modos?
Ergo etiam ætherios ſine corpore Diua receſſus
Induis: & Domini verbera dura gemis?
O mecum (pia vota) mane: ne me obruat hoſtis:
Ad viſa aut tecum me rape Virgo tua.

Hildegardi Virg.

Unde nouo rapidus crebreſcit ſpiritus igni?
Unde animum verax imbuit aura rudem?
Nam quis te docuit toties ventura profari?
Unde nouas didicit lingua diſerta notas?
Nimirum quæ mortales doctura fuiſti:
A non mortali te didiciſſe decet.

Aureæ Virg.

Quæ nullum præter Chriſti iam ſenſerat ignem,
Sola cui fuerat torrida flamma Deus:
Exijt e rapidis illæſo corpore flammis:
Et prunas gremio ſuſtulit inde ſuo.
Hæc exempla noua, hæc veteris commercia vitæ:
His poterant nobis ſceptra patere Dei.
Verum vbi mens Chriſto ſtudijs refrixit acerbis:
Non flammas ſolum, ſed metuere niues.

Augadriſma Virgo Hymenæum & Elephantiaſim alloquitur.

Qui peteris toties teneris Hymenæe puellis,
Hinc abeas: prope me non locus vllus erit.
At tu dira lues, hominum quæ corpora perdis,
Me ſerua. ergò audis abdita facta Dei?

Siue eſtis mala: ſic demus mala crimina perdit.
Seu bona: ſic docuit tota fœnore bonis.

Mariæ Ægyptiacæ.

Non cedunt latices alto diſcrimine maris:
Aſt obeunt fidi mœnia firma ſoli.
Nec quater huic denis cerealis ſufficit orbis
Solibus: aſt annos connumerare datur.
Sic medicas antiqua ferunt monumenta figuras:
Sic Ieſus poſt ſe maximus auget opes.

Melaniæ maiori & minori.

Hinc auia, hinc neptis præſentis ſordibus æui
Deſpectis, patrias vtraq; ſpargit opes.
Spargit, vt acquirat: nam quod diſpergis Ieſu,
Fœnore multiplici, ſed meliore redit.

Chriſtianæ Virg. & Mart.

Tot Virgo tormenta necis quo robore perfers?
Quæ vel tantum animo vix numerare datur.
Vngues, flamma, lacus, carcer, rota, vipera. lingua
Abſciſſa eloquitur: verbera muta ſilent.
Artibus his venit tanto cum nomine Cælum:
Mortaliq; ſtupet gloria parta manu.

Nicetæ & Aquilinæ ſororib. Martt.

Ter quater o felix captiuus mentibus error,
Qui meruit tanti vindicis ore tegi.
Ah cur non quæris iudex inſane, quid hoc ſit;
Tam ſpreto vita lumine velle mori?
Hinc aurum precium eſt, hinc ingens ſumma poteſtas;
Hinc Veneris illecebris blanda referta ſuis.
At parte ex alia mortis cum carcere pœna.
Ergo aliquid, ſpreto lumine velle mori.

Scholaſticæ Virg.

Inſere nunc digitos inter ſe fulgida Virgo:
Humidaq; e pluuio fulgure bella cie.

Ut tecum hac Domini contempler nocte decorem.
O noctis dona hac iam potiora die.
Hoc vulgus fruitur communis lucis honore:
Hac Chriſti nitidus nil niſi fulget amor.
Quid mirum, modicus ſi immenſo vincitur igni?
Autori cedunt ſi monumenta ſuo?

Romula Virgo.

Quid mihi demulcet diuinis vocibus aures?
Unde nouus ſubito flamine ſpirat odor?
Quæ noua lux in nocte? nouus nitor? omnia? ſane
Omnia nunc noua ſunt, cum noua vita venit.

Paula mater cæteros Liberos & Euſtochium alloquitur.

Vos, quibus aut ridet veſani gloria Mundi,
Aut totus certo eſt numine Chriſtus amor,
Me ſinite, aut vobis, quod vultis linquere Mundi:
Aut partem, quod non diſperit, inde date.
En ego veſtra parens æqua ſub lege paciſcor.
Vos linquo vobis: te mihi duco meam.
Quid mihi nunc thalamos, anguſtaque tecta paratis?
Vix mea ſunt humili pectora digna caſa.
Eheu Roma vetus, heu nec noua, nec vetus audi:
Hinc viſenda procul altera Roma mihi eſt.
O Crux, o veri ſpes inconcuſſa Triumphi:
O victa mortis ſpes rediuiua lapis.
Quid faciam? quid non faciam? quæ infecta morantur?
Quæ facta, & quæ non facta futura manent?
Quæ mihi ſint epulæ? quæ ſint ieiunia? Morbus,
Et ſancti ſuadent, vita recuſat, opem.
O ſit velle tuum, mihi quod tu velle dediſti.
Nam nihil eſſe putem, quod puto velle meum.

Tharſilla.

Cedite vos Domino, venienti cedite Ieſu:
Cur non & vobis iſta videre datur?
O genua aſſiduis durata inflexibus. at nunc
Iam primum vobis otia veſtra patent.
Egredere o anima, & ſponſi cape munera Chriſti:
Et linquas corpus, rurſum habitura, tuum.
At vos quid pro me fletu conſumitis horas?
Seu Natura vocat, ſeu Deus: ergo ſuum eſt
Quam decuit potius deflere incommoda veſtri
Exilij. patriam nam peto certa meam.

Macra Virg. & Mart.

Hem quis tu es? quid me laceram ſperare iubebis,
O quo te agnoſcam nomine ſancte ſenex?
Ergo ego ſupplicijs iam tot redimiua ſuperſum:
Ut longe plura, & aſperiora feram?
Ferre parum, perferre graue eſt. pro nomine Chriſti
Ferre, & perferre eſt omnia tetra, nihil.

Perpetua & Felicitas Martt.

Ne metue inſontem ferro conſumere fœtum:
In nobis Dominum lædere velle, time.
Ecce autem anguſto pertingens tramite Cælum
Nos vocat ad viuas aurea ſcala neces.
Aſcendamus, vt hic nimium ſatis vſque morata:
Nam totum interea perdimus hoc, quod adeſt.

Reparatæ Virg. & Mart.

Non tot multiplici mendoſus corpore Proteus
Diuerſa ad formas induit ora nouas,
Quod mutatus adeſt diuerſus in ignibus ignis:
Atque ignem ſuperat non tamen ille Dei.
Falce vides nixu quantum cruciêris inani.
Iudicio potior parua puella tuo eſt.

Floræ

Floræ & Lucillæ Sororibus Virgg. & Martt.

Qui voluit violare, nouo veneratur honore:
Et valet inuicta vincere bella manu.
Haud ſatis eſt, niſi ſe ſimili quoque vincat amore:
Haud alio Martis turbine victor erit.
Non mirer? ſi Rex; alios qui vicerat, vltro
Ad mortem properans, vincere id eſſe putat.

Natalia Martyr mariti manum alloquitur.

Sancta manus, quæ felicis ſolatia mortis,
Et vitæ exemplum, ſpemq; datura manes:
Hic mecum, mox hinc mecum. qua vindice nobis
Hoſtes terribiles treis ſuperare datur.
Cede mare autori, Sponſo violente Tribune
Cede nouo: Domino cede maligne tuo.

Gala Vidua cum Benedicta Sorore.

Verborum ſtrepitu quid me terretis inani?
Sum mente, haud turpe eſt ore quoq; eſſe virum.
Non transformari Dominus nos iuſſit Ieſus?
Difficile eſt aliis aſtra ſubire modis.

Muſa Virgo.

Immutor, veneror: ſtupido mirantur hiatu:
Vix veni, & celeri tam cito cedo pede.
Et breue, & ignoti momentum temporis hoc eſt:
At prior vt falſa eſt, ſic quoq; vita nihil.

Regina Virgo & Martyr.

Horreſcunt hoc, quod faciunt: conſtantia tanta eſt:
Quæ faciunt, facile & quæ timuere, fero.
O Crux, quæ fulges potioris luce metalli,
Purpurea o tepeas ſanguine facta meo.

Suſanna Virgo & Mart. Procum alloquitur.

Quod petis, haud noſtrum eſt. nam nec tibi tradere poſſum:
Et dare quod nequeo, tu quoq; ferre nequis.
Dum me vis lucrifacere, at tu perdis amicos.
Illos vt lucrer, me quoque perdo libens.

IVLII CAESARIS SCALIGERI EXCESSVS AD DIVAM CONSTANTIAM RANGONIAM.

HÆc quoq; Pindarico tentata ſuperbia cantu
Sublimis veſtro numine fulta volat.
Omnibus ut noſtrum ſuperas virtutibus orbē,
Cui modus in ſanctis metaq; nulla modis:
Quæ patrium ignotis Cælum ſplendoribus aquas:
Altiloquæ tibi ſit debita Muſa lyræ.

Natalia Domini noſtri Ieſu Chriſti Filii Dei viui.

Strophe.

Vade taciti per amica cæli
Silentia ſilentia
Regina nox: cui latera ſtipat aurea
Immortale decus triplex.
Tibi militat omnis hora mundi
Æternas accincta faces.
Tibi ridet hilareſcens ſinus ætheris,
Aligeros igneus oſtentans animos
Patitur natura: ſuiq;
Neſcia fati,
Mole noua premi ſtupet.

Cum ſemel eſset genitus,
Momenta temperans aui,
Æui tractibus paruit.
O Mater æterni patris,
Qui te eſſe voluit matrem:
Ut ipſe qui pater eſſet
Omnium, & patris filius,
Matris filius eſſet.
Vena o perennis hauſtus,
Qui æterno fonte ductus
Te ex ſe ortum fecit ſui.
Qui ipſe noluit naſci,
Niſi tu naſcerere.

Antiſtrophe.

O in lucem caput Diuum
Cœlis expectantibus
Tandem exere: nec onuſtos nos
Speque, metuque exanimes
Torque mora. Iam prodi,
Iam Virguncula naſcere,
Orbemque ſeruatura quæ es
Fœtu virgineo patris,
Nitentium facularum
Igneis præcinctum globis
Oſtende caput: atque
Spes nubiles ſerena.
Firma pacis ſequeſtra
Illuceſce orbi iam: unde nunc
Haurienda ſunt primum
Rudimenta alma vitæ.

Epodos.

O Cœlo parem aluum gerens,
Et Cœlo ſiquid eſt maius.
O latura, qui te extulit:

O captura, quæ te capit:
O parens genitoris, mater filia,
Regnum cui ſeruitus dedit:
Abſque dolore puerpera:
Mater ſine carnis nexu:
Fœcunda Virgo: diem hanc
Illuſtra Sole nouo
Luminis tui.
Extremumque diem meum
Huic parem facias mihi.

Sine tempore: nam temporis imperator ipſe eſt:
Æternus herus, nutu agitans, atque gubernans.
Ille exilio præcipitem in tremenda Ditis
Exactum hominem rettulit ad beata regna,
Nati tepido ſanguine victima expiatum.
Mortem is veniens vicit, & egit in triumphum,
Utranque ſibi ſubdidit, alteramq; nobis.
Cuius reditu fulgida noua ſidera fient,
Noua item facies ætheris, & noui coloni:
Poſtquam ignigeno turbine cuncta iudicarit:
Si crediderit ſancto aliquis nitens lauacro:
Huic vultus erit viuidior micante Sole:
Oculiſque ſuis viderit omne, quod videndum eſt.
Hoc præterea lumine mentis hauriamus:
Se reddat vt altiſſimus in dies fruendum:
Ut pro proprio corpore dat fragmina panis,
Et pro proprio ſanguine vineæ labores.
Quæ deinde bonis præmia, tormenta nefandis,
Æterna malis tormina det, bonis quietem:
Quæ prima Dei Eccleſia, ſpiritu cohærens
Primi liquido numinis, vniuerſa fudit:
Hæc crede, nihil præterea noui volutans:
Nil, dico, noui: tum veteris nihil recudens.
Sic pauca vides, ex quibus alma vita conſtat.
Quicquid reliquum præter id, eſt laborque, morſque.

Initium præceptorum.

Nunc ad ſapientum venio dicta vetuſta,
Miſcens penoris paucula non inepta noſtri.
Quæ quicque ſubit, corripiens colliget vſus.

Noſce te.

Primum iubeo, noſcere ingiter teipſum.
Hæc eſt vetus, & callida ſententia Vatis.
Sic non temere concipies pallida vota.

A te pende, & virtute.

Si commode habes ex patre, ſeu patris parente:
Quare tumidum te faciet mortua bucca?
Sin te duce, teq; auſpice multa poſſidebis,
Virtute tua fretus, & integro labore:
Virtus iubeat tum tibi, non tumere faſtu.

Suſtine & abſtine.

Si non tuus es: cur tua vis eſſe, aliena?
Da te facilem: incommoda multa ſunt ab ira.

Parce lauda.

Iſthoc vitio ſis tolerabilis: tamen ſic
Lauda omnia parce. grauis iactura loquelæ eſt.

Hilaris aſſenſio.

Cari excipe dictum ſocij fronte benigna.
Ne, ſi vitrea ſis cute, nutibus proteruus:
Suſpecta fides ſit tua, videare malignus.
Dum abſoluat, vbi cœperit, huc ſilere te æquum eſt.
Qui præueniunt, nec patiuntur explicare:
Luſi blaterant muccida, futiles habentur.

Taciturnitas.

Nil difficilius, atque tacere pruritientem.
Nullum eſſe bonum ſcio taciturnitate maius.
Elementaque ſtultitiæ, verba caſſa, multa.
Temereq; locuto haud ſatis eſſe, pœnitere.

Amicus paternus.

Quem officia vides perpetuaſſe cum parente,
Theſaurus erit patrius, innocens amicus.

Ne te efferas.

Fugere inuidiam ſi potes, & potes carere:
Si te anteferas nullibi, mortalia pendens,
Quæ remigibus purpureos mortibus æquant.

Anima

Anima non pendet a corpore.

Non eſt, quod ait in ſcholys tarda Vetuſtas,
Pendens animi vigor a temperatione.
Hinc appoſitus a corpore ſeruitus, venenum eſt.

Labor laudatur.

Quæcunque capaci gremio obſidentur orbis,
Quo ſint aliquid, quod faciant. facta videmus.
Fruſtrata ſuo fine putabo nec fuiſſe.
Ignauia crux eſt meræ: laus labor probatis.

Nobilitas in abſtinentia.

Quid nobilitatis eſt tua, quam viuere recte?
Quam magnus eris, tam tibi ſcis pauca licere.

Voluptas noxia.

Fuge lætitiam, cui comes atque aſſecla mœror.
Vbi mella tulit, ſpicula mox cæca reliquit,
Precia exuperans omnia, damnoſa voluptas.

Virtus.

Nutrix animi lactea fidiſſima virtus.
Is diues erit, pulcher is, illa cui fauebit.
Quid diuitiæ, craſtina quas aura laceſſit?
Quod perpetuo permanet, hoc fuiſſe dicam.
Quod abit, nec erat, quod erat: ſi poteſt abeſſe.

Fortunæ fides nulla.

Parce vtere ſortis Zephyris: timenda vtrinque eſt.
Tanta illa poteſt tollere, quanta habenda ferre.
Quidnam eſt, habui, dicere? verba vix ſuperſunt.

Mediocritas vultus.

Toruum refuge ſupercilium: ſperne cachinnum.
Timon ſtabulatur ferus hic, ibi libido.
Riſus moderatus ſoboles certa decori eſt.

Spes.

Spes blanda malos lactat, & eludit biantois.
Spes falſa bonos decipit vtriqueſupinos.

Nil ſemper latet.

Nil crede latere artificem, arbitrumq; rerum:
Quodcunq; domi conſtituet, palam eſſe ducas.

Mentis cultus.

Vt corporis eſt cura: ita mens colatur vſu.
Exercitio mens viget, otio ſeneſcit.

Mortis memoria.

Contemnere mortem leue, cogitare durum.
Leuis eſt ſpecies prima: ſed impreßio vincit.

Prodigus.

Ita des, vti ne non dare ſis coactus olim.
Eſt prodigus omnis cupiens: ergo & auarus.
Sed peius. vtrique huic vitio amentia iuncta eſt.
Dando nihil, huic gloria: at huic nihil habendo.

Nimia familiaritas.

Mirabile nil, tam graue nil, tamque verendum,
Quin lenta aßuetudine molleſcat, & vſu.
Contemptus eo naſcitur, atque inde ſimultas,
Inter ſocios. Quo fit, vt excitata gratis
Ingrata ſatias reſuat ſodalitates.

Popularitas.

Vt te ſeruum habeam: tibi ſeruus eße, fingam.
Piſcator ita eſcam ſibi bene callidus armat:
Non phycidi, non merula, non rubellioni.
Certi dominatus, nota ficta comitas eſt.

Amici electio.

Non eſt tibi, quiſquis ſibi neſcit eſſe amicus.
Verum neque ſit, qui ſibi vult nimis ſe amicum.

Honeſta

Honeſta petere.

Eſt ſat fieri, quod pote: quod ſupra eſt, negandum:
Iniuſta rogare, eſt ſibi denegare votum.

Dignitatis cultus.

Iactura grauis temporis eſt, maior honoris.
Nam vita nihil, ſicubi caſſa dignitas eſt.

Amicos para.

Ne damna tibi fabrices, Cecias monebit.
Ita viue, vt amicos facias ex inimicis.

Cedendo vince.

Luctans equus acer ſtimulo ſæpe feritur:
Et plus ſibi quàm domino ſic facit negotij.
Cadet ira truci, ſi patiens cedere pergas.

Varia ingenia.

Omnes, homines ſunt: ſimilis ſed hora paucis.
Ergo omnibus eſto facilis: tum vtere paucis.

Facilitati modus.

Sic eſto aliorum: vt tuus eſſe rite poſſis.
Sic te eſſe tuum: ſi te alij ſuum eſſe credant.

Labor ſpontaneus ſuperat.

Quæ ſunt mollia, faciet mollitudo, dura.
Si ſponte labores: leniter feres moleſta.

Parua in precio paruis.

Permagna puſilla videntur non niſi paruis.
Lucrum, niſi quod gloria dat probata, damnum eſt.

Seruus voluptatum.

Tibi quæ ratio dictitet, haud ſatis videtur:
Seruire voluptatibus: imperare ſeruis.

Remiſſa ſeueritas.

Sic ſuppliciis vtere, quaſi tu patiaris.
Peccare hominis: parcere, ſed Dei benigni eſt:
Qui plurima differt mala, fundit bona mitis.

Fortitudo

Fortitudo.

Si te ſuperas, non ſuperabit exteri vis:
Sufferre malum fortiter, eſt vincere Fatum.

Ante-malorum memoria.

Cuiuslibet eſt, tempore gaudere ſecundo.
Nos certa recordatio beat ante-malorum.

Specta aliorum incommoda.

Metire tua incommoda maiore ruina:
Planeq; videbis, tibi maiora deeſſe.

Sobria pollicitatio.

Promittere lente. Bene promiſſa tenere.
Promiſſa teneto tua: vel teneto linguam.
Nanque illa fidem, re haud animata, decolorant.

Amici pauci.

Inquit Sapiens: Vna dies pinget amicum.
Heu heu mihi quot horula iam pandidit vna.
Vt ſit tibi veriſſima ſententia vulgi,
Quot vis, tot amicos numera: experire paucos.
Eſt prorſus idem, perdere & experiri amicos.
Ita friget amor mutuus: umbra luce caſſa eſt.
Sic dira fames aurea pectora obſtinauit.

Taciturna fides.

Quantumlicet per tua commoda, & decorum,
Commiſſa tege fideliter: aut ne auribus hauri.

Fides ex promiſſis.

Serua, quaſi iuratus: ubi quid excidit ore.
Iurans alij, non ſibi, ſe reum peregit.

Iudicium in amicitijs.

Ne te puerorum leuibus legibus arma.
Lente para amicum tibi: lentiusque ſolue.

Beneficus eſto.

Ah ah miſeros ne fuge, pauperumq; vultus:

Tibi qui ſpeciem fronte ferunt tui, ac tuorum:
Secumque gerunt præmia cæleſtia regna.
Ubi Roma potens? eius hoc eſt putre cadauer.
Sceptrum quoque nos geſſimus: & modo ſumus quid?
Auram peregrinam trahimus, precariamque.
Mitis Domini munere, Regis optimi, almi.

Dexteritas ingenij.

Pauci quod habent ingenio ſuo paratum:
Socium obſequio, beneficio viceris hoſtem.

Cultus virilis.

Sua quemque decent. Ordinis hæc regula puri eſt.
Mundum nitidum linque alijs: tibi vir eſto.

Caritas.

Quæ non bona, non vtilis, opprimit gerentem,
Pelle invidiam. te bona caritas beabit.

Vſus opum.

Si res petitur ſubſidio, vſuique rerum:
Uſus moderatus facit, haud copia, ditem.

Intempeſtiua opulentia.

Plus multa deeſſe expeto, quam multa cupiiſſe.
Opuleſcere qui vult cito, præceps ruit vltro.

Lites fuge.

Lites fuge, quantum potes: ac tuere parta.
Sine liteque decidere, quam dare aduocato.
Impenſa ſemel hæc erit: illa fine nullo.

Vitium.

Pretium vitiorum, nota publicis periclis.
Abſumit edax ſic vitium ſuos clientes.

Beneficium.

Theſaurus erit gratia, quam debet amicus.
Dando nihil amittitur: aut redibit illud:
Si non redeat: tum tua magnitudo vincit.

Tranquilla diligentia.

Quod habes, ſat habe: ſed meliora quære porro,
Si ſors dederit, ſuſcipe: ſed quietus eſto.

Fors communis.

Nulli miſeras obiice vita inanitates.
Natura parens vnica: Fortuna nouerca eſt.

Beneficium bene collocare.

Sine iudicio ne bona collocare tentes.
Benefacta, malis quæ data ſunt, ſunt malefacta.

Adulatorem fuge.

Si flat quis adulator, abi: peſtis ab illo eſt.
Ne de te aliis crede prius, quam idem tibiipſi.

Reſipiſcere.

Ad te redeas, ſicubi fugiſſe vides te.
Natura ſinum pandit, & euocat fugacem.

Laudem merere.

Ex ore boni quæ fuerit laus profecta,
Si non videaris meruiſſe: fac, mereri.

Vota ſobria.

Magna irrita debent fore vota, parca plena.
Nam tu vnus homo ne bona plurium occupato.

Hilaris dator.

Prout eris facie, atque ore: proinde facta fient.
Verbis premitur gratia, ſitve grata vultu.

Humana & diuina.

Cæleſtia miratus, homo humana recenſe.
Cæli maxima portio ſancta cum minore eſt.

Benigna allocutio.

Paruo precioſiſſima verba multa conſtant.
Conflatur amor laude, perit procace verbo.

Dubia ne aſſeuera.

Ni certa ſcias: cuncta quaſi incerta, relinque:
Et da in medium, quæ ſibi quiſq; vindicabit.
Nec vera tenax aſſere, ſi vultus eorum
Mendacia præ ſe ferat. Hæc eſt fuga culpæ.

Conſulto incœpta.

Mature obita, hac illuc ſemifacta credas.
Mora conſilij lenta, cita expeditur arte.

Illecebræ infelices.

Hæc, quæ prohibet, flere facit, falſa cupido.
Gnauos ſubeuntes labor allenat grauatos.

Noſtratibus non fidere.

Noſtratia cum fluxa ſcias: vtrinq; tutus
Viues. aberit tum dolor, & leuis voluptas.

Seruitus libera.

Non eſt, moderata ordine, ſeruitus bonorum.
Qui legibus obtemperat, hic imperat ipſis.

Digni bona fortuna.

Si ſceptra geris, te decet iis parare dignum.
Perſona decens conuenit apta ludioni.

Mendax vilis.

Mendace nihil tetrius, euiratiusq;.
Nam aut te metuit, non Deum. at ille omnia nouit:
Aut decipere is te cupit, & Deum putat ſe.

Deo plena omnia.

Fortunaq;, caſuſq; ſit, vt nomen inane:
Nil eſt vacuum corpore, ſed minus Dei vi.

Populi inconſtantia.

Ne crede furenti populo blanda, minaſve.
Nanque hic minimo turbine turba diſſipatur.

Innocentia

Innocentia.

Si Scaligeri interfuit occidere ferro:
Ut regna, prius ſanguine quæſita, foueret:
Malo me humilem medicum ſeruare caducos,
Nec propterea ſtemmata viliora fient.
An nobilis, occidere: ſeruare, bubulci?
At queis animis decet ad faſtigia tolli,
Sublimis, & interritus imminebo terris.

Licentia non eſt libertas.

Tu, nolo, putes libera, quæ licentia ſunt.
Parere Deo, & legibus, eſſe liberum, hoc eſt.

Ne contemptor ſis.

Quum quid tumidus deſpicies: tum tua ſpecta.
Nihilo meliora inuenias: ſæpe pudenda.

Gradus ad fauores mutui.

Laudarier a plebe, aditum dat ad Senatum.
Laus ore Senatus dabit imperare plebi.

Cauta fortitudo.

Forti ire retro non licet in feris periclis:
Cauto, neque procedere: ſi quid obſtat acre.

Conſulta locutio.

Nil te ſubito lancinet: aſſueſce morari:
Pars conſilij maxima ſub tempore ſana eſt.
Verbis animi lumina præuenire, ſtulti eſt.
At tu melioris Genij prouida proles,
Lingua in medio turbine, compos, atq; victor,
Audire citus, dicere lentus, atq; cautus.
Qui multa leuis loquitur, multa & obloquetur.
Pauciſſima ſi dixero, pœnitenda vix ſunt.
Cunctatio mentis niſi matura relaxat:
Dat quiſque foras talia, qualis intus eſt mens.

Liberalitas.

Quæ tu nec habebas, & habes, dare haud habentis
Quid quæris habere; idem habitis neſcius [illegible]

Ambitio.

Aut ambitio ſit procul: aut ambitioni,
Seruire decet inde: vel abſtine fritillo.
Indignus erit laureola timens pericla.

AEquanimitas.

Quod fata dederunt, cape: ſperne, quod negarunt.
In ſe blaterat, faciens conuicia cælo.

Deriſor irridetur.

Qui deſpicit artes alias, ſuam dat illis
Ridendam. Hæc igitur mutua, fœnorique ſæpe.

Falſus teſtis.

Male morere prius quam male mendacia dicas.
Tantum hinc aberit, teſtis vt eſſe falſus optes.

Morte amittuntur omnia.

Moriens alijs delitias tuas relinquis:
Tecumque geris, nec geris aridos labores.

Pœnitentiæ fœditas.

Nolis aliquid, quod voluiſſe velle nolis.
Hoc efficiet prouida menſura futuri.
Prudentia, conſtantiæ inexplicata mater.
Conſtantia certiſſima pœnitentiæ hoſtis.

Concordia.

Concordia fratrum, atque tori, ſunt duo rara.
Sed rara duo fœdera firmiſſima cæli.

Pauperis frons.

Deſunt vbi opes, diuitiæ e fronte ſcatebunt.
Pauper ſaturat vota hilarans hoſpitis hoſpes.

Matura ſententia.

Bis, terq; eadem repetita audias, rogeſq;.
Stulto cita ſententia de iudice manat.

Contentio turpis.

Contende parum: fungea victoria iurgij eſt.
Cum ſis homo tu: cur homini imminere certas?

Duo flagitia naturæ.

Spurius bonus, & mula bona, mala duo ſunt hæc.
Adeo, vitium vt verſibus afferant canoris.

Laus ex ore proprio.

Sordet proprio murmure laus: vetus querela eſt.
Nec culpa minor ſit, proprio carmine culpa.

Verſutia.

Generat odia verſutia, ſolitudinemq;.
Optabo procul degere, quem timebo, ſemper.

Aula.

Aulam repetit qui bonam, & vtilem, & fidelem:
Me auctore ſequatur, duce me, meque ſequente.
Si quis quaritur, nec fugit: huius miſerebor?

Par ſocietas.

Ætate, opibuſq;, atq; animo para ſodalem.
Ærea comitatu crepuit fictilis olla.

Credulitas.

Ne crede nihil, nec cito, nec cuncta, nec omni.
Semper vacuus ſit locus ille veritati.

Pauper ſapiens.

Cur recta loquens deſpicitur pauper honeſtus?
Auri proba ſunt pondera ſordida in crumena.

Epichærecacia.

Non inuidiam ſors bona, gaudiumve dura
Aliena creet. Supprime commune periclum.

Pax.

Tranquillus amor pacis, & humilis eligendus:
Non ambitio, quæ trahit atra bella ſecum.

Tori puritas.

Ne flagitio ne macula torum miſelle,
Ritu pecorum: namque animi ruunt decorem.
Immunditiæ corporis, enecantque mentem.

Ne iura.

Nil iura. volet is qui tibi credere, credet.
Sat teſtium id eſt: ſat Deus inuocatus audit.

Piger.

Et vult, neque vult, qui piger: annuit, negatque:
Penituſque morando, penitus fugit ſeipſum.

Nobilis aergia.

Noua nobilitas, ſi eſt nihil agere, male valeto:
Si ruſticitas proderit: illa ſi nocebit.

Alieno iudicio ſapere.

Aliis videaris ſapere, non tibi, tuiſque.
Aut viue tibi ſolus, & in tuis beatus.

Muliebres fuci.

Ne decipiat fœmina blanda te, caueto:
Fictis reſidet ſubdola frontibus venuſtas.

Neque ſpe, neque metu.

Nil deterius ſpe: necat hæc virum virilem.
Hinc abde metum carnificem ſerenitatis.

Ne regere maledicta.

Ride rabidi iurgia contumelioſi,
Audirier indigna, etiam indigna referri:
Nec verba para, quæ te acuant pari furore.

Iudicia corrupta.

Quod iudicium ſubruitur munere, flebit.
Væ iudiciis, muneribus quæ infatuantur.

Hos dira manet tartareis pœna barathris.
Iuſta ut patiantur, male qui iniuſta patrarunt.

Dolus.

Picti inſidias pectoris, oſque ſuberatum,
Recti reminiſcens opifex abominatur.

Reprehenſorem dilige.

Tibi qui tua facta arguit, hunc dilige multum,
Similemq; ſui te cupit: & facit, quod in ſe eſt.

Aſperitas.

Præceps ruet in perdita, qui ſapit ſuperbe.
Clementia homo tollitur ad ſidera cæli.

Amor Dei.

Momenta decori dat amor ſui, Deique.
Qui ſe atq; Deum nouerit, huic omnia nota.

Triſtitia.

Sine triſtitia viuere, ſola vera vita eſt.
Ante interitum concreat illa mille mortes.

Prauitas.

Prauum ingenium ſuſcitat in die tenebras:
Et nigra facit candida, & hæc in illa vertit.

Calumnia.

Recte faciens effugies calumniam omnem.
Nil pertinet ad te, quod is efficit ſuum eſſe.

Dictis facta paria.

Quæ non facias dicere, id eſt, quod es, nec eſſe.
Nec, quæ facias dicere, fortis, aut modeſti eſt.

Inopis ſuperbia.

Eſt ridiculum, incredibile, eſt profecto monſtrum,
Miſeriaque, ſuperbiaq; ſimul tecto in eodem.

Ne cum impiis.

Mi nulla volo fœdera cum Deum negante.
Poſt Numinis alti ſtudium ſtatim parentes
Venerare & ama, ſi faciles i mali ferendi.

Admirator ſui.

Plus dimidio fallitur, exciditque vero,
Mirans ſua, ſoli ſibi comparans ſeipſum.

Pernicioſa.

Morbus, populus, carcer, amor: quatuor orci.
In malitia quinta ſedent tartara rerum.
Nec pura fides, nec pietas, nec horum imago.
Cuncta hec ſuperat maleficiis ſuorum, ac ſeipſum.
Quin hec ſuperantur Ligurum unica triremi.

Liberorum væcordia.

Vt ſe ſerit, vt pater in filio relinquit:
Vita patris eſt mors mala, ſtulta vita nati.

Prodigus & auarus.

Effuſa manus hoc habet: eſurire tanti.
At auara manus hoc habet: eſurire gratis.
Quodq; hic emit, hic vendit, vtriq; quod adeſt, deeſt.

Noſtra vitia.

Legi vitia, ac plurima, contra fœminarum,
Inſcripta libris fatuis, ſordidis, ineptis.
Si flagitia infanda, & abominanda noſtra
Curem ſeriatim numero canenda certo:
Vix illa tibi pars quota centeſima fient.
Tum ſic, qui alios iudicat, is ſeipſe damnat.

Virtus ſibi ſufficit.

Virtus Nemeſis deſpuit, aleamque Virtus.
Nanque eius Acatus haud vehitur flamine ſortis.

Senex

Senex ineptiens.

Mala cura iuuentutis, ineptire, vagari.
Quo iure ſenem abſoluis id ipſum facientem?

Crapula.

Fœdum crapula, fœdius omnibus latrania.
Contenta puſillo ſibi natura quieſcit.

Ignaui vota.

Cur ſole gelu corrigis, aut igne tremorem,
Nec vota facis, quo Deus abs te auferat iſta,
Tum ſi quid eges, abſque opere, id Deum rogabis?
Sua vota fouens abſque opere, abſque pane mandit.

Pueritia imbuit.

Quod tu inſtituiſti puer, haud abibit vnquam.
Tecum tua facta, & tua dicta conſeneſcent.

Ne perſequere vltionem.

Si, quæ meruiſti, referas præmia vitæ:
Quis erit miſer? quid miſero? quid ergo fiet?
Tibi parcit Deus: cur tu alijs parcere non vis?
Mors eſt ſuperi luminis, ardor vltionis.

Faſtus abſit.

Sortis bona nactus, moderare: faſtus abſit.
Contemne nihil. tu quid es? hac lege ſuprema
Contemptibilis a iudice contemptor habetur.
Tabet celeris gloria temporis ruina.

Delator & adulator.

Delator, adulator, hiems erunt, & æſtus.
Illo apud alium nil eris: hoc apud teipſum.

Recte agere.

Tua facta, aliorum mala fac ſoluere dicta.
Cogas bene de te quoque ſentire malignos.

Ætas

AEtas fluxa.

Vultum ſtabilis quis ſibi pollicetur anni?
Fideſne fugaci innumero ruentis anni
Nixus viridis luminis ac flore iuuente,
Qua prius abit, ac preteryt, quam adeſſe ſentis.

Amicitiæ transfuſio.

Serua fides pignora patrÿs amicis:
Ut certa vides integra ſeruaſſe parentem.

Somniorum veritas.

Qui vera negat ſomnia, ſomnians profatur.
Nam non ſemel inuenimus, & nimis frequenter.
Perraraq; nox præterit abſque ſenſione.

Simplicitas.

Laus ſimplicitas: fraus ſimulatio. Elige ergo:
Utrum ingenio dignius, explicatiuſque.

Non facere iniuriam.

Felicius vltro accipere eſt, quam dare damnum,
Quanto leuius ſit, miſerum, quam fore nequam.

Ne pertinax, ne fractus.

Molli nihil eſt pinguius exilitione:
Nihil aridius glutine pertinacitatis.

A temulento.

Vinum tibi conuicia, non virum, putato
Facere, ex epulo quæ tibi fecerit reuerſus.

Placida mens.

Bona ſunt placidæ ſemina cogitationis,
Tranquilla ſeges hinc quoque, meſſis & quietis.

Cor Deum placat.

Non ſtulta Deum copia: pura corda placant:
Qui non eget, & vltro dat hoc, datum quod abs te eſt.

In

In labore laus.

Nullus meruit viuere, qui fugit laborem.
Fucis agilis præſtat apes omnibus vna.

Infimos ne contemne.

Ne deſpice plebis minimum: Deo placebis:
Qui vaſibus es fictilibus ſæpe recondit.

Erga liberos moderate.

Natis facilia ne dato dicta, nec ſeuera:
Namque inde ſolutos facies, hinc malefidos.

Mittė pertinacem.

Fruſtra monitum linquere perge pertinacem,
Impenſa, opera & deſperit: at non minus ille.

Neque fide, neque diffide tibi.

Ne fide tibi, ſed neq; diffide, modus ſit.
Verum eſto aliquid, non nihilum, ſed neque totum:
Illud pecus: hoc bellua: neutrum homo, quod es tu.

Obedire parentibus.

Plane aurea vox cœlitus: audire parentes.
Num cornua dedit agno aries, vt impetatur?

Hoſti mortuo ne detrahe.

Ah parce libens manibus, & laudibus hoſtis.
Ne poſſe modo, non potuiſſe te putemus.

Senectus veneranda.

Quænam ratio rideat aridam ſenectam:
Si currimus omnes ad eam, quæ vltima vitæ eſt?
Longus beat vſus memor, exemplaq; rerum.

Sociorum ſimilitudo.

Prudens ſocios elige. prauitatis orſis
Peccata notam non leuem inurunt aliena.

Phy.

A fornice qui haud abſtinet, is nec eſt monendus;
Sed fuſte abigendus: quaſi brutus & petulcus.

Vetus amicus nouo.

Veteri ſocio ne noua compares amici.
Ignotane notis dabis, incertaque certis?

Noli mutuari laudes.

Ne ſolicitet gloria fœnerata famam.
Nec lauda alium, laudibus ille te vt vicißim
Tollat. Vitio hoc febricitant recentiores.
Muli ſoliti ita rudere mutuum, ſcabuntque.

Amicorum liberi.

Ne gratia cum vita abeat ſuauis amici.
Verum officijs affice liberos eorum.

Caute agere.

Tete, quod agas, conſule: tum conſule doctos.
Nunquam ſciat induſium, quod togæ pararis.

In peius.

Raro in melius facinora mortalia tendunt:
Ætas vitijs ebria, conſeneſcit illis.

Auri atra fames.

Auri atra fames perdidit infimos, ſupremóſque.
Natura docet te vndique abominari auarum:
Quæ ſponte parit, de gremio cuncta refundens.

Opes pernicioſæ.

Ex diuitijs gloria, fumus eſt ab igni:
Quem vt parua aqua deleuerit, exuet calorem.
Sic ſunt generis ſtemmata, veſtigia Codri,
Aut magnanimi Cæſaris impreſſa in arena:
Quæ turbinis inſania vertigine verrit.
Quin ſemper opes legimus, vt pericloſas.

Humilitas noſtra.

Sunt ſordida, quæ dixero, digna ſed relatu.
Quem muſca ferit, collige, quantus, & quid eſſes,
Dormireque qui cogeris, & pati calores:
Algere, cibum ſumere, et locum parare:
Fœtere cadauer; putris eſſe vermis eſca.
Qui ſecum ea conſideret, is nihil tumebit.
Condire ſed hæc omnia conuenit decoro.
Regemne te ais? magnanimum ergo habe, ac beatum
Patrem populi, regis imaginem ſupremi.
Decet hominis onus iungere cum regis honore.

Ruſticus regnans.

Nulla eſt grauior bellua ruſtico potente.
Ignobile ſceptrum cito detegit gerentem.

Beati mites.

Fuſus cruor eſt vndique nobili venenum.
Cæli ingenijs atria mitibus parantur.

Cultus ſacerdotum.

Venerare, ſacros infula quos tegit, libenter,
Doctos ſacra myſteria, conſcioſque fati.

Talis tu qualis ſocius.

Talem fore te dixero, qualis eſt ſodalis.
Vmbra eſt ſocius vel tua, vel tu illius vmbra.

Nocturni cœtus.

Lux eſt operi fulgida dedicata ſacro,
Qui nocte vias it, facit is digna tenebris.

Compara noxas.

Si quid pateris, vel merito, vel immerenter.
Grauiora videns plurima, ſuſque deque habeto.

Bono-

Bonorum malorumque memoria.

Si firma cupis pignora ſtent integra mentis:
Nunquam mala certas adimant notas bonorum:
Veſtigia nunquam bona deleant malorum.

Si non honeſtum, at pœna.

Si luce decoris haud veheris: fulgor honeſti
Si haud monuerit: at pauidum te pœna monebit.
Impune mali. immune boni nihil videtur.

Munus animo metire.

Metire animo munera: quantitate noli:
Quin exiguis addito verba ampla benigne.

Fortunæ dilatio.

Ne verba putato data: dilatio dira eſt.
Fortuna malis parcit, vt acrius perurat.

Vitæ electio.

Ex conſilio ſelige, quam ſequare vitam:
Non omnia nanq; omnibus expedire, certum eſt.

Vegeta vita.

Anima eſt animæ ſtrenuitas gnaua, vigenſque.
Vita caries otium, & hectica ægritudo.

Pleonexia.

Ne credideris fletibus heredis egeni.
Omnes ſibi malunt, quam alijs. Omnia clamant:
Primum mihi: poſthac mihi: ſemper mihi: totum.

Sermo caſtigatus.

Arguta nimis ſunt odioſa, nec placebunt.
Gyro mediocri glomerata dicta paſcunt.
At prætereunt languida laxitate fluxa.

Paucis fidere.

Clariſſima ſententia: confidere paucis:
Sed clarior eſt altera: confidere nulli.

Ni

Ne ſimula, nec diſsimula.

Nil diſsimula, nec ſimula: hoc malis relinque.
Aiunt: ſimulanti ſimulato. Aſt ego contra:
Nunquam ſimula: nec mala te malum eſſe cogant.

Quæ ſatis.

Quantum biberes, vinea ſit ſatis ſuperque: ||
Quantum capiat te, domus: hoſpiti cubile. ||
Quantum poteris, poſsideas arationum. ||
Nulli tamen iniuria, propter hæc, patranda. ||

Vigila.

Intus mulier prouida: vir domi, foriſque.
Primuſ tepido ſurge toro, vltimus cubato.
Dormit vigili te Geta: dormiente fur eſt.

Frons ditat donum.

Ne crede datum, quod dabis: aut dato libenter.
Inuita manus iugulat, gratiamque vidit.

Felix quis.

Felicis vbi quæſieris notas, habeto.
Lex prima bonum poſtulat, adiuncta ſcientem.
Vult tertia ſanum: aſt agilem quarta, vel acrem.
Hanc quæ ſequitur, diuitiis explicat triumphos.
Miſcere queas omnibus id quod eſt Venuſtas,
Sed res penitus maxima gratiam mereri.

Ignauia.

Qui nihil faciendo, ſimulat fallere tempus:
Ipſum hoc, quod habet, non habet: ac fallitur ipſe.

Magnanimitas.

Iuſtum premito nullibi, ſubleuato prauum:
Si forte dabis commoda fomenta ad honeſtum.

Sapiens inſania.

Inſania quam mellea, quam dulce venenum.

Rerum latitans in gremio quærere verum
Creſcit ſitis: extinguit eam inſcitia ſola.
Aſt prodigere huc tempora, tempus eſt lucrari.
Nanque vmbra Dei fulgida ſola dulx perennis.
Non vmbra tamen eſt, niſi caligine cæcus
Humana oculis ſit, quaſi nycticoraceis.

Nequam ſit peior.

Si forte manes, vt malus e malis reſurgat,
Torqueberis vrente mora. Cœnum erit vſque.
Nequam tibi ſit terrior in dies ſeipſo.

De ſtulto & ſapiente.

Partita vices eſt quaſi Natura. Potens eſt
Multum ſapiens dicere: ferre pauca ſtultus.

Sumptus.

Prompte facere, in qua eſt opus, haud verere ſumptum.
Nanque vſus opum terminus, vniuſque finis.
Verum ne egeas, pone operam: parca manus ſit.

Neque fallere neque falli.

Quid turpius eſt, fallier an fallere iuſto?
Falli nequit, at noluerit fallere prudens.

Veritas.

Debet potior vincere veritas amicum.
Ille arctus licet, ambitus omnium capax eſt.

Sapiens ſibi imperat.

Patitur ſapiens ſe faciente, ſe monente:
Faciente alio ne patiatur, & monente.

Occaſio.

Quæ regnat, ei te dato, commodumque præbe.
Occaſio ſic ſeruiet, ac tempora figet.

Fors ſine virtute.

Fortuna repentina vetat fidere ſceptris:
Niſi fulgida virtus comes adſit, & receptet.

Ira ex dolore.

Ignoſce dolori, male qui exarſit in iram.
Ignoſcere & ira docet in verba ruentis.
Non hic loquitur, ſed dolor, atque ira loquentis.
Et gratia, qui non dolet, eſt habenda Fatis.

Diues iniquus.

Nil pauperius diuite colligente, iniquo.
Nil diuitius paupere continente, iuſto.

Victus ratio.

Exple, o gula, deſiderium cibi, merique,
Non delitiis, ſed merito famis, ſitiſque.

Conſtantia mediocris.

Nil tu metuas, & tamen omnia extimeſcas.
Mora ne fuga ſit: nec fuga ſit mora. hoc caue bis.

Mediocre iudicium.

Ne magna puta, quæ videas caduca: non ſunt.
Ne paruum habeas, quod videas perenne: non eſt.

Prouidentia.

Ne quid ſubitum te occupet, hoc præoccupato.
Tendens aciem mentis: ut hoc nouum vetus ſit.
Sic rerum animo proſpice diligente cauſas.
Qui principium nouerit, exitum docebit.

Bene incipe.

Cœptis bene conſilijs cœpta perſeuera:
Sic ne incipe, quæ non tibi ſunt ſequenda honeſte.

Poeta.

Venerare ſacros candidus integerq; vates.
Vitijs bonis inhabitabile pectus eſt poetæ.
Sola a ſe cohors barbara & ebrioſa pellit.

Maledicentia.

Turpis maledicentia, nuſquamque ferenda,

Seſe lacerans conficit, in ſeque redundat.
Quicunque alij detrahit, hoc grauat ſeipſum:
Cum nullus homo ſit ſine reprehenſione.

Suſpicio.

Si ſuſpicio te quatit: ocius periſti.
Nuſquam es, neque apud vel ſocios, vel ipſe tecum.

Fatui vota.

O quam fatuus putida vota dijs ſuſurrat.
Impone Deo quod tibi ſciat eſſe neceſſe.

Tentare etiam ardua.

Eſt ridiculus Siſyphus irruente ſaxo:
Tentare tamen, magnanimi intereſt, futurum.

Vultur Africanus.

Patrem ſenio iam gelidum, ſituque fractum,
Nudo capitis caluitio, atque glabritate,
Ecce reficit munere vultur Africanus.
Hoc idem grata ciconia: cui Græcia verbum
Iccirco nouum condidit hoc, ἀντιπελαργεῖν.
Pro quo Latium det, reciconiare, noſtris.
Hac tot cano verbis: quia quocunque nefanda
Peior Sphacelo oblinio grata recepta eſt.

Ne minitare.

Ne crimina iacta tua: ne minare verba.
Nam ſiue potes perficere: admonere ſtultum eſt.
Seu non potes: es bellua, ſtultiorque ſtulto.

Fortitudo quid.

Vltro nec ouans appete, nec time pericla.
Vtrumque procul fortibus eſt, furor pauorq́;.
Fortis, fugientem temerarios furores,
Contemnere vitam ſimul, & cauere mortem.

Contr

Continentia.

Vſus modicus commodus, extrema recidens:
Solus ſcopus, atque vnica meta continentis.
Natura boni limite contenta quieſcit.
Quodcunque modum tranſilit; id malum eſſe certum eſt,
Quodcunque fluit plus ſatis, & modum quod infra eſt.

Vtile quod honeſtum.

Ne crede, quod aiunt, cadere vtile a decoro.
Qui duo putat, haud vtilis ille, nec decorus.

Animi ſinceritas.

Te ſceptrigeris imperijs dedecet ortum
Strumoſa animi barbara ſubdoli ſupellex.

Bona conſilia non mutare.

Ne te inſtabilem craſtina deprehendat hora:
Si conſilio ſunt ſapiente conſtituta.
Mutare alioqui mala deſtinata, virtus.

Dator tardus.

Potes & facere ingratum, vbi des piger, ſuperbus.
Quo plura precans verbula funditabis: hoc plus
Obſtipa Syri colla tenacis obrigeſcunt:
Ne ſponte volens annuat, ne vota ſecundet.

Lauta parſimonia.

Lautitia rara, ac moderata, omne per auum,
Certiſſimum, & eſt vtile vectigal inemptum.

Fœcunditas.

Nulli ſteriles fas fuit exprobrare lumbos.
Polytecnia non eſt polytechma vlla, verum
Polytychia forſan. Numerum nihil iuuare,
Priamo, Niobe, teſtibus optimis probabo.

Odium, media ad culmina ſunt duo tyranni;
Ut vix hominum hos vnus, & alter exuperet.

Otium negotioſum.

Felix, cui adimunt otia nihil de labore:
Ut, cum ſit opus, ſufficiat, nec opprimatur.

Sui tumidus.

Fouet inuidiam magniloquus ſui, ſuperbus.
Caret inuidia muneris æſtimator æquus.

Auro inhians.

Qui pendet ab auri radiis, pendet ab aura.
Nec ſeipſe meretur, pretium ipſe ipſius auri.
Si non ſatias efficiat modum volendi:
Saltem moneat te, genio iubente, quid ſis.

Laus a laudato.

Solus mea laudet bonus, afferatque vultum.
Hoc præſtiterit mi omnibus vnicum theatrum.

Dilatio.

Dilatio, pigritia moliſſima proles:
Hoc fac hodie: craſtina lucta perdidit rem.

Regis opt. gratiam mereri.

Regem dederit quum tibi ſors, Deuſq; iuſtum:
(Henricus enim maximus, optimus, ſecundus,
Felix moderatur modo Gallicas habenas:
Qui iuſtitia, qui pietate, robore, armis,
Superat veteres, exuperat nouos triumphos)
Hunc fac meritis, officiis, fide, benignum.
Dabit ille propitium tibi ſe, Deumq; mitis.
Stultus ſuperos prouocat, & laceßit vltro:
Illoſq; reos faciens ſe reum propinat.

Solitudo inter vulgus.

Væ ſoli homini. Solus homo eſt pecus, deuſve.
Te animo populis ſubtrahe, non pede: atque diuu.

Mala

Mala meremur.

Noſtro merito quæ patimur, quid execramur?
Electa ſacris victima pacata Deo mens.

Matronæ dos.

Ne iactet aui ſtemmata, ne patris talenta.
Non dote, ſed eſto ardua matrona pudore.

Somnus.

Promptas hebetat ſomniculoſa vita mentes.
Viuum ſepelit nanque hominem hæc mortis imago.

Litium vorago.

Quo conſilio conficias quoque id, videto.
Eme: damnum item emes. Non eme: diſperit moneta.
Sic non licet hoc tempore pauperem eſſe gratis.
O ſancta fides, dic, vbi pauida deliteſcis?
Vbi Simplicitas, tartareis artibus exul?
Heu litigiorum rabies, furens Erinnys.
Heu iudiciorum fera, peſtilens Charybdis.
Eheu remoras luminis, atque veritatis.
Ah iuſtitiæ tormina. Væ foro bilingui.
Vltoris vbi flammea fulgetra Tonantis?
Hic ignis, eritne vltimus ille, ter tremendus,
Horrentia qui ventilet incendia rerum?
Ita nos vorat hæc flamma medullitus miſellos.

Vre ingratum benefactis.

Ingratum animum vince valenter benefactis.
Vres: reliqui nec ſibi fecerit ſeipſum.

Virtus inops.

Virtus in egeſtate, hiemis pulchra dies eſt.
Nudata bonis gloria fumus eſt ſine igni.

Fata illudunt.

Nolito aliena popularis eſſe culpa:
Noſtro quod agit tempore maximum periclum.
Sed fata trahunt omnia, mentibuſque ludunt.

Ne iacta, ne mentire.

Quod tu es, ſtolidi eſt dicere: quod nec es, miſelli.
Iactantia ventoſa mouet friuola riſum.

AEſtimatio pro re.

Quæ vilia ſunt, dicitur, hæc cara putato:
Et contra: vt acerbi fugias nomen auari:
Itidem cupidi quo fugias ſuſpicionem.
At contra ego ſic: Quicque ſuo æſtimare cenſu.
Sic vtere. Da pro meritis, atque negato.

Labor fœcundus eſt.

Lucra labor addit bona: lucrumque labori.
Ignauia putris otia fert famelicoſa.

Mores alieni difficiles.

Forti patria eſt omne ſolum: canit poeta.
Mores tamen admittere, durum eſt, alienos:
Præſertim vbi res artibus antefertur almis.

Satagentia.

Qui plurima captas, capis: vndipiſciturque.
Mentis tamen eſt improba pompa curioſæ.

Circulator.

Secum bona non ruminat vlla circulator:
Sed retia tendit fatuis, hiantibuſque.

Orationis ratio.

Si quando loquentes Eraſmum damus Latine,
De re dubia, ac difficili quod explicemus:
Nuſquam repetita, & breuis, & faceta, ſimplexque
Et pura ſit oratio: fucata moleſta eſt.
Calamiſtrata nocentque; premuntque dignitatem,
Criſpata, modiſque indiga, bracteata verba.
Nec tardiloquum, nec celerem, nec incitatum,
Nec qui lenis in curſibus, impotens tui ſis:
Volo te compoſitum: te iubeo dicere tractim.
Auditor vt & te audiat: audias te & ipſe.
Si ſcribis: vt eſt mos faciliſque, lexque rerum:
Quo quicque cupit tempora propagare vitæ:
Oratio ſit lecta, ſed haud maligna, turgens,
Fragoſa, ſuique inuida, contumax ſibiipſi.
Peior tamen hac ſordida, plebeia, fatiſcens:
In qua nihil eſt vndique, quod mouere poßit:
Suſpendere nil auriculam ſeueram aceto.
Noſtrum hac humili vult ſibi ſæculum placere,
Guſtu inſipido marcidum, inertique palato.
Nanque ante abiens labitur, atque ingrediatur.
Res eligere hinc docta iubent dicta Sophorum,
Pro viribus: vt conueniat tibique & illis.
Ne rideat vnco fera gens Critica naſo:
Nam illi humero ſtridere ſub ſarcina Atlantis.

Lucrum damnoſum.

Damnoſa lucra, incendia cum premunt ruina.
Delere malis nam mala, teterrima res eſt.

Gratis benefacere.

Gratis data ſunt omnia per Deum benignum.

Quantum

Haud tantus labor, ut puto, prodigendi auaro.
Nanque ægrius, exiſtimo, ſiſteres ruentem:
Quam ſi poſſe volueris concitare pigrum.

Sapientia.

Perpaucis inueniunt ſapientiam docebo:
Agnoſce Deum: notum imitare: præter hæc nil.

Aperta fortitudo.

Ne necte dolos, non animo, minus reipſa.
Non cauſa alia vlla leo rex dicitur eſſe:
Non quia vegetus, nec quia præfortis habetur.
Nam multa animalia ſunt fortiora multo.
Sed quia magnanima palam gerit pectora fronte.

Aſtrorum ſcientia.

Quidnam aſtra ferant; ſtulta vetat quærere turbas:
At cur faculæ flammifero arceantur olympo?
Quorſum hæc varijs verticibus rotatur ingens
Immenſa polo machina? quid? grandine ſola
Finitur, & ortu nimis immenſa poteſtas?

Animi altitudo.

Patere indomita ſordida delira turba:
At ſic tamen, vt velle pati te, ſciat, illa.

Aſſueſce malis.

Præſenti animo compoſitus perfer, & inſta.
Aſſueſce malis, quo domites neceſſitates.
Non te mala lædent: niſi te ea lædere dicas.
Aduerſa acuunt magnanimum: proſpera mollem,
Labor ipſe laborem abdicat, & dolor dolorem.

Captator.

Captator, vbi ſpes tua? quis deſeret, æuo
Huiuſce fori labilis excidente, vades?
Metam tibi quis detulit amplioris horæ?

Mortem

Mortem ne opta.

Optare, malum eſt omnibus, vltimum dierum:
Præſto eſt. vbi iam venerit: illum abire velles.

Olitor opportuna.

Verbo veteri mentem adhibe, cautio clara eſt.
Sæpe eſt olitor ſordidus haud praua locutus.
Nec ſeruo animi vim rigidæ auferunt catenæ.

Scripta præcipitata.

Sunt, ſcribere quos gloria nominis futuri
Titillat, agit, faſcinat, angit, vrit, vrget.
Multumque laboris capiunt, quod exprobretur.
Hos tu fuge prudens, fuge cautius, æmulari.
Ego frena do: calcaria ſunt periculoſa.

Ne ſis irriſor.

Te reſpice: quid, quoties obiicis cuiquam.
Irriſio regerit eo ſe, vnde duxit ortum.

Ne ſere verba.

Quis mos ſtolidis: ne ſere verba vana. Quin tu
Nec certa: nec auctor fueris malus, bonusve.

Opes ignobiles.

Refert, quid erat: non quod habere iactat amens:
Quid ſit, populi viſcera qui vorat miſelli:
Æraria qui regia ſuppilat onuſtus:
Cui nullus amicus, niſi qui nihil rogabit.
Nullus Deus eſt, ſit niſi nummularis arca.

Senex, fer iuuentutem.

Fer ſtulta, ſenex, quæ iuuenes patrant, benignè:
Retroque tui reſpice dicta, factaque aui.

Debita.

Debes patriæ, quod dedit: hoc vita vocatur.

Debeſque patri non minus in loco ſecundo.
Debentur item tertia proximis amicis.

Senex auarus.

Recte ſapiens de ſenibus dixit auaris
In fine viæ vaſa viatico parare.

AEquum pete.

Haud vnquam alium poſcere, quod negare poſſis.
Nunquamque neges, alium quod poſcere poſſis.

AEtas magiſtra.

Vita ſapiens plurima pædagogus ætas.
Monſtrare ſed vbi incipit, tibi deſinit eſſe.
Quocunque igitur tempore præcepta recenſe:
Facque vt tua ſint. feceris exequens, quod aiunt.

Senectus.

Mors præueniens mortis acuta tela certe eſt
Ignauia, rigens, ſenta ſitu, blaca ſenectus.
Virtus niſi condiat alma aſperum hoc venenum.

Fuge blanda.

Quæ blanda colorant potius, quam acerba, vitet.
Ingreſſus in his tetrior, egreſſus ab illis.

Aliena errata diſsimula.

Errata tua ex inſidiis identidem hauri.
Aliena prudens diſſimula, nec obloquare.

Doce & docere.

Quæ ſcis, facilis, candidus edoce rogantem.
Neſcisse profiteri pudor eſt. Quære doceri.

Ne malignus.

Simplex tua vox, auris, & in ſimplicitate.
Captare ſonos ambiguos malignitas eſt.

Vitium non hominem odi.

Sic viue tibi, ſic alij; vt dicere poſſit;
Te pacem homini, te vitio indicere bellum.

Noſce & ama.

Poſt iudicium quiſquis amat, diliget vſque.
Non tollet amor iudicium, aut illud amorem.

Tecta odia.

Peiora puto aperta odia, atque aperta multo.
Illis dolis incommodat: hec licet cauere.

Pauper & diues qui.

Quis pauper erit? qui ſibi ſic eſſe videtur.
Non Pythea diues erit: ſi haud eſſe putabit.
Exempla tibi ſomnia ab vtroque parabunt:
Queis diues miſer: etiam pauper eſt beatus.

Ne time, ne timearis.

Ne tu timeas: nec timeare: vtrunq; crux eſt.
Quem multa timent, multa timet. Regula ſana eſt.

Pro bono malum.

Vt propenſa malò, hominum natura rependit.
Non eſt etenim par ratio ingens amoris.
Nam multis beneſecimus, & prodimur illis.

Plebs contumax.

Nutrit capita vrbs plurima contraria vero
Et vero, & honeſto. Magis auerſa, moleſta,
Quo tu rationes magis afferes decoras.
Ne te tamen abſterruerint dicere verum.
Auctore malo publica ne res mala cedat.

Fatum inuictum.

Fatum, Herculis eſt Excetra, pullulabit ingens
Vltro capitum copia, ſi dempſeris vnum.
Quare ſatius vulnera perferre nocentis:
Lucroq; mero apponere, ſi mali quid abſit.

Maligna taciturnitas.

Obſcura aliquis pectora compriment ſilentes:
A te hos penitus, protinus & fuge, & fugato.

Laus a quo cuiuſmodi.

Laudarier a turpibus infamia vera eſt.
Laus eſt homini maxima, diſplicere prauis.

Semper paratus ad omnia.

Attenta ſibi mens tua ſit ſemper vbique:
Ne ſorte nouis turbinibus imparata nutet.

Verſipellis.

Non inter amœna ingenia, eſt locum tenere,
Pellemve ſuam dignus habere verſipellis.

Autarcia.

Qui eſt ſat ſibi, cum diuitijs fuit creatus:
Nec pendet ab inſidijs arrogantis aui.

Luſus pro commodo.

Ludis quibus, & quatenus impendere tempus,
Exercitij commoda te docere debent.

Modicæ ſubſtructiones.

Modice ædifica: hoſpitibus ſat tibi, tuiſque.
Quare, Megara, Græcus dixerit, memento.

Eligere quod loquare.

Conuiua ſile plurimum, & electa loquare.
Etiam ipſis in initijs pœnitere, ſerum eſt.

Iniuria.

Iniuria, quamquam accipias, iniuria non eſt:
Ni illam eſſe factam magnanimo nihil nocetur.
Ne vlciſcere damnum, imo ſatis ſit, potuiſſe.
Ignoſcere, vindicta viro maxime forti eſt.

Tu tibi factorum teſtis.

Te teſte, ſatis, quicquid ages, exige de te.
Haud maior erit teſtis in omnibus teipſo.
Omneſq́ue timere incipe de te ipſe primum.

Humiles nobilitat virtus.

Quem haud accipit altum facit in ſtemmate virtus.
Si iuncta ſimul ſunt duo; pleniſſima ſors eſt.

Blanda ſalutatio.

Quencunq; ſuo nomine de plebe ſaluta.
Magnis iubet vſus ſolidos reddere honores.

Paulatim fit bonus.

Mentis liquida fulgure par Deo potenti
Vulgum ſapiens deſpicit ex loco altiore.
Verum haud cito fit vir bonus, & ſero videtur.

Nil contemnere.

Contemnere magna, eſſe viri magnanimi, aiunt.
Contemnere quicquam, ſed ego, ingenij maligni.
Tum magna ſequi, magnanimi. Sed tamen illis
Hærere: mali deputo, nec ſibi fidelis:
Qui non bene pro fine viaticum recenſet.

Te circunſpice.

Anima miſera, circunſpice te, tueſq; mutus.
Multa accipies prouidus, exueſq; multa.
Portoria mortis puto facta, dicta noſtra.

Dolor tollitur ſapientia.

Mutatio mentis leuat, haud locus, dolorem.
Nemo vt fugere ſe valet, ac linquere ibidem.

Vitia redime virtutibus.

Vitia redime virtutibus, atq; age in triumphum.
Sunt cauenda, vel tegenda, vel recondienda.

Verus homo.

Contempta homo res eſt, niſi cæleſtia curet.
Quin eſſe videtur mihi non homo, non aliud.

Cauillus odium.

Fermentum odij gloria mutuis cauillis.
At ſimplicitate furens extinguitur ignis.

Tui dominus eſto.

Te te capere, effundere te, patiq; diſce.
Te cogere, laxare, repaſtinare. ſic te
Cogens, neque cogis, neq; cogeris coactus.

Gnaua quies.

Quam grata quies eſt: vbi ſe labor peregit,
Ignaua quies temporis eſt merum venenum.

Conſule.

Ne conſilijs alterius regi recuſes.
Eſto illius: atq; eſto tuus: tuumq; ſerua
In poſſe tuo velle, modum in velle alieno.

Dolor.

Admitte dolorem quaſi bono, & quaſi bono vince,
Etiamque ruant omnia: ne cede dolori.

Diligentia.

Inquire: labor prodigus eſt ſui, petenti.
Falſum excutias impiger: exilit. ſitiſque
Sortita vices candida veritas anhelat.

Bono ſæculo naſci.

Opulenta bono eſt ſors bona ſæculo eſſe natum.

Amicum recupera.

Amiſſa recuperare ſtude, ante omnia amicum.
Nec tu maledictis odium irrigare pergas.
Sed de hoſte profiteare animi verba benigni.

Diſce viuere.

Natura ſatis quod voluit ſibi eſſe rerum:
Cur non hominis ſit quoque? Quid quæris inepte?
Orbes alios? prius in hoc viuere tenta.

Gula.

Domino inſidijs imminet operoſa culina,
Tandemque gulæ ſubruet aridis ruinis.

Emba.

Embammata ſuauiſſima ieiuma longa.
Refertq; nihilum, unde ſiti petatur unda.
Sed picta dabit Myrrhina cum puluere ſudor.

Hæres munificus.

Ægro heres agens munera, vultur ad cadauer.
Quandoq; tamen lupus eſt, vulturiſq; vultur.

Prodigi alea.

Cum ſorte ſua prodigus inſolenter amens
Rixatur: amans ludit & ipſa damna damnis.

Arbiter.

Quam ſæpe duos litigijs inter amicos,
Facere officium iudicis, eſt periculoſum.
Tentare poteſt optimus: abſoluere felix.

Haud lugendum.

Vita lacryma aut omnibus, aut debita nulli.
Nam aut æqua quies omnibus: aut labor ſepulcri eſt.

Puer argutus.

Aſtus pueri, præpropere explicata virtus
Segnem, aut fatuum, aut terribilem indicat ſenectam.

Scire viuere difficile.

Nil difficile eſt iam magis, ac viuere ſcire.
Nec quid, viuere ſit, ſcio: nec ſcio, quid haud ſit.

Benignitas.

Hoſti moderatus fueris, comis amicis:
Quocunque loco progenitum, cecum, aut tyrannum,
Clementia vel ſola poteſt Deum creare.

Animi firmitas.

Nunquam, bone, deſponde animum turbine rerum,
Quin dic: mihi da ſors, quod ego vincere poſſim.

Doceri vtilius quam docere.

Aut vt doceam, quæ ſcio, diſputare par eſt:

Aut vt docear. gloria tum vexas inanes.
Vinci vtilius nanq; quia vincere nil eſt.

Contentio vocis.

Vocis modus eſto. Sibi vult licere plenum
Intendere clamore forum, nauta, bubulcus.
Tum non niſi quos futilis inſania verſat.

Ebrietas.

Extinguere me malo ſiti, quam ebrius eſſe.
Stola ſi Iouis eſt ebria; ne Iupiter eſto.

Te rebus, tibi res.

Res conſilijs qui excoquit, is fruetur illis.
Par eſt, tibi res, te quoque commodare rebus.

Virtutis comes gloria.

Eſt gloria virtutis, vt eſt corporis vmbra:
Aſt vmbra ea ſtat lumine fulgentior omni.

Mundi typhones.

Væ turbinibus, væq; Typhonibus quietis:
Belli quibus eſt pax operoſior ruinis.

Vita non venalis.

Turpi precio nullibi noſtra emenda vita.
Nec vendenda. Honor vnicum præmium bonorum eſt.

Debitores.

Quantum poteris, nominis o effuge nomen.
Debere, neceſſe vnde det, inſepulta mors eſt.

Res non opinio.

Perpendere res ordine, non opinione
Natura iubet: nam precium his ordine pendet.

Iuuenis moriens lucratur.

Moriens iuuenis plurima fata dura ludit:
Sed fatis tamen eſt opus hoc bonum, bonisq;

Mundi inquilinus.

Mundi quid agam cogito lentus inquilinus.
Quis me iubet abſcedere? quonam vſque manebo?

Lectio.

Multos prouehit habilis lectionis ardor,
Alit ingenium lectio, nec ſinit putrere.

Sibi pacata mens.

Secum ſibi pacem faciat: pacificata
Poterit dare mens omnia, tunc eris beatus.
Ne tu modo ne ſubtrahe fulcra ſanitati.

Acquieſcendum viciſsitudini.

Nocturna Dei tempora ſunt, atque diurna,
Ver, æſtus, hiems, frugiferi meta caloris.
Cur ergo tibi diſplicet hoc, vel hoc, vel illud?
An tu melius ſcire queas, quod eſt nonandum:
Quam qui facit, & reficit, deſtruit, reducit?

Nouitas auget rem.

Addit nouitas cladibus æſtimata pondus:
Quo tunc animos pondere degrauat potentes.

A te impetra.

A te obtineas, quod foris impetrare non queis.
Vt quo careas, hoc etiam velis carere.

Viciſsitudines.

Hem quid quereris? quando quod eſt, abire cœpit?
Hac mutua, qua ſors dedit, huic reddere ius eſt.

Luxus præceps.

Se luxuria proruit in dies, & horas:
Calcarque ſibi ſubdit ad vltro pereundum.

Item de auaro.

Deſunt inopi plurima, verum omnia auaro.
Detractio in illo nihilum, lucrumque differt.
Si, quod dat, acerno, putat, vt prius, deeſſe.

Curæ hominis exercitium.

Diſtringere curis animum, ſoluere dicam,
Nam quo pecus his differret, atq; homo ſolutus?

Supplicium magnum nequitia.

Ne irata precer numina prauo, atq; maligno:
Haud me decet: & turbida ſunt plus ſatis illi:
Nec ſupplicium tetrius, at viuere nequam.

Fatorum vis.

Tentare parum profuit: abſiſtere certum eſt.
Ducere volentem, retrahent ſata trahentem.

Ludis fortunæ illudamus.

Quos arbitrio ſors facit impotente ludos,
Ludos habeamus quoque nos, & impotentes.
Nam quod ſumus, imperijs illius vacabit.
At ſumus animus: corpus, & hæc bona, umbra tantum.

Nihil ſumus.

Reputanti mihi memori cum mente ruinas:
Quæ fata puer, iuuenis: marcente ſenecta
Perpeſſus: acerbo inuidiæ dente petitus:
Oppreſſus egeſtate, fuga, orbitate, luctu:
Tot cladibus, atque alienis, atque meis iam
Effectum alium, ſtupidum, ac neſcium malorum:
Iam non etenim ſentio ſentire, quid obſit,
Hoc facto habitu, rapido duratus ab æſtu:
In mentem venit: hoc nihil eſſe, quod fuiſſem.

Te cura nunc.

Tecum peregrinabere, negligens teipſum,
Auerſus ab his, quæ tibi dant perennitatem.
Præcidere vitam ſolet is, qui craſtina viuit.

Liuor importunus.

Gaudere nequit, flere negat, merx mala, liuor.

Haud ſe, haud alium ferre poteſt: ſeque grauatur.

Seruitus mors eſt.

Seruus necibus pluribus eſt ſibi ſuperſtes.
Stomachatur eas aulicus, atque odit, & ambit.

Rerum turbo.

Verſatio rerum monet, vt nos moneamus.
Si non moneamus: monet, haud nos monuiſſe.

Vnum age.

Ne te temere diſiice plurimis agendis:
Sed plane opus, & conſilia experire fata.
Diſcurſibus actum varijs, & huc, & illuc,
Oſtendit, ibi haud eſſe, vbi videris eundem.

Alea.

Iocularе lenis mancipium eſt alea lucri,
Venalem operam tempus habet pignora mentis.

Studioſus eſto.

Quod ſurripitur de gremio ruentis aui,
Studijs dederis. Magnanimo turpe putabis,
Marcore diem perdere, tabeſcere noctes.
At deſidijs otia ſunt quaſi tribunal.

Monere quam verberare.

Plus efficient verba ſuauiore tractu,
Quam tu rigidis vultibus, aut minis ſuperbis.
Aſſueta cutis verberibus verbera ſpernit.
Repetitaque conuicia deterunt pudorem.

Nudi naſcimur.

Tibi ne videatur nimium turpis egeſtas.
Nam nemo oritur tam miſer, atque natus olim eſt.

Lenis reſponſio.

Si haud are potes ſoluere, quantum eſt alieni:
At verbo, animo, vultibus excludere culpam.

Qui

Qui ſe fallit.

Is ſe miſere præterit: is fugit ſe ipſum:
Qui ne quid agat, occupat occupationes.

Senectus cata.

Natura tibi cum dederit viuere multum,
Teſtare opere, haud difficili ætate, ſenectam.

Bonorum amiſſio.

Leuius nihil acquirere, quam amittere parta.
Hinc exprobrat vſus, at hinc amiſſa voluptas.

In paupertate animus lautus.

Contracte habitans, læto animo, quietis eſt fur.
At contracto animo habitans lāte, vndique regnat.

Iuſtitia & veritas.

Quod iuſtitia cardine verſatur in alto:
Natura ſuo quod gremio recondit imo:
Sola hæc ſapientis duo ſunt pabula vitæ.

Librorum copia.

Viſenda virum copia tum beat librorum:
Si tu numerum vincere non piget legenda.

Luctu abſtinendum.

Eſt & memorandum: quibus artibus, repoſitis
Rationibus occurrere tum queas dolori:
Qui morte venit coniugis, aut heri, aut amici;
Aut qui te obiens vnicum fecerat parentem.
Hoc perpetuo collige fixus, obſtinatus.
Nil proficiam fletibus, & nihil dolere.
Nunc ille, nihil qui dolet, haud dolere me vult.
Nec, ſi velit, admittere ego volo, decetve.

Conqueſtio vana.

Duro quereris murmure patrias, auitas,
Clauſas tibi ſedes (dolor) hoſtibus patere.

At

At ſcito, tuas haſce aliquando non fuiſſe:
Et qui potitur, huic aliquando non futuras,
Aliquando tua quod fuerint grata Deo vox,
Non dira ſit, hoc qui careas, quod ille donat.

Par coniugium.

Iactatum ab epigrammate luculenter audi.
Καλὰ συνῳδίαι: *maxima concordia lecti eſt.*

Finem proſpice.

De fine vide: principij ſemina falſa
Nec certa ſatis facies, nec ſatis probata.

Clam argue.

Clam tu argue amicum, inde palam laudibus orna:
Sed laudibus iis modicis, quæ tegant pudorem.

Suſurrones.

Omni ſapienti male diſplicet ſuſurro.
Eiectus vbique, vt video, a me eijciatur.

Fides etiam hoſti.

Cantata fides tam meritis laudibus alma
Seruetur & hoſti bene, ſat que velitantur,
Qui tam temere cum Cicerone diſputarunt.

Pietas eſt orbis anima.

Tollens pietatem ſcelus euiſcerat orbem:
Imo examinat verius: imo exuit orbe.

Virtus nullo in precio.

Si Fabritij tempore, Curtij, Camilli
Virtus fuit in precio, virtus in honore:
Mirum tibi, Fabritium, Curtium fuiſſe?
Mirum potius mihi, non extitiſſe plures.
Imo innumeros, imo etiam fuiſſe cunctos.
Hinc Apicium, & emergere potuiſſe Nepotes.

Nunc Æmylius, Curius, atque ipſe Metellus
(Si forte remuiſcere dent ſecula noſtra)
Ni ſecum habeant pondera lutei metalli:
Nil gloria profuerit, nil candida virtus.
Sed tecto ſine, frigoreque & fame peribunt.

Animus exercitatus.

A ſe omnia, & a temporis impetrabit ætas:
Inuito etiam pleraque tum extortis parabit:
Rerum qui animus valido concalluit vſu.

Mortalitas noſtra.

Cras eſuriet: ſi hodie cibum non capeſcet
Ille, elogiis conſpiciendus & triumphis:
Æneis titulis, laudibus ille marmoratis,
Fultus triplici præradians caput corona.
Qui terra onus eſt, huic oneri terra futura eſt.

Tardum quam præcipitem.

Noſtrum eſt, fateor, iudicium pigrum, atque inane:
Lentuſque animus, mens quoque tardior podagra:
Spiſſum ingenium, craſſius exprobratione.
Hoc malo tamen, quam temerarios vapores:
Inſtant ſibi, qui, qui ſe onerant, premunt, ruuntque.

Leues cogitationes.

Turrim ſtruit in puluere, tum volat ſine alis:
Cuius tum ſine principio, tum ſine fine
Fallunt vacua tempora cogitationes.

Libera voluntas.

Quæ fata minantur, ſapiens multa cauebit.
Nam iudicij libera ſunt munia noſtri.
Qui ſerua putauit, Genio eluſus inani
Ventoſa canit turbidus, inſolens, ineptus:
Ah ah, qua opifex ſupplicia horridus minatur?

Ni iuſſa miſer feceris. Ergo quod iubebat:
Ego ſi facere hæc non queo? plector impotens? cur?
Facere [illegible] facerem, debuit. Eſt ergo poteſtas;
Non facta, Deo qua liceat mihi exprobrare.
Hæc cum penitus ſint ſapidò execranda nutu:
Sacra iudicij munera liberi canamus.

Dei conſilia ignota.

Cur mors miſeris ſurda ſedet, vocata fruſtra?
Natum patris & ſuſtulit vnicum beatis?

Amiſſum tempus.

Hæc, quæq; videnti mihi, quæq; ſentienti,
Nec quicquam aliud, quam aliud, quam nihilq; agenti
Labuntur acuto cita deſtinata motu:
Ah quæ nimis incompoſito gradu, atque curſu
Ingrata vacillant ſibi: iam quibus miſellus
Iuſtis repetam iudiciis tempora retro?

Aduerſa omnia infelici.

Ignis miſeri haud eſt calidus, niſi ipſum vt vrat:
Ipſum dominum, vel domus hoſpitem, nec hoſtem.
Si hoſtem tetigit; illico fiet vnda mitis.

Cur ſuperbi ſumus.

Si regna cadunt, flammea cur pectora turgent?
Quid te proaui faciunt? quorum ardua virtus
Nunc eſt cinis, obliuio. Tu, otioſe, demens,
Qui luce frui diſcupias negotiorum:
Vis geſta aliena tuis appingere vinclis:
Libertatis & addere iura ſeruituti,
Quæ Scaligerum nomina dedecus figurant.
Quid vita tua eſt Scaliger? arra certa mortis.
Quid mors? perpetuæ aditus, forte & via mortis.

Subdola verba.

Mollis nimis oratio fit parum virilis.

Ver.

Verbis teneris ſubdita fimbriata mens eſt.
Quæ non aries integer expiare poßit,
Liboue bidens hoſtia ritualis herus.

Mens ſibi ſe reſtituat.

Poſtliminio mens rediens libera longe
Inſcitia quam turbida prauitatis hoſpes
Captam tenuit compede, vinculiſque diris,
Amiſſa paret tempora duplici labore.
Aut id, patria quod procul exulauit, vltro
In ſeipſa etiam amiſerit: a ſe ut exulabit.

Breues preces.

Multis precibus qui iubet extendere vota:
Nondum putat intelligere hic Deum precantes.

Litigantes ſacrifeti.

Vel Thuſca, vel Ægyptia dic Aruſpicina,
Quo thure, aut thymiamate, quo ſceloce poſsim
Placare Iouem: vt me eruat e criminiuulgis.
Vncinata manus quibus, hamataque mens eſt.
Hæc quinta profecto mihi nunc videtur ætas:
Ferro poſito qua ſua edat viſcera ſaccis.

Ah.

Fors cur poſuit pacis in artibus quietum
Me Martis item non minus artibus timendum;
Inter populum turbine litium rapacem?
Si iura dolis perdita diſsipata falſis
Conſtringere nulla ratione, & arte poßum,
Tanto minus imperio vindicare, & armis.

Spes in mala fortuna.

Fortuna fidem ſi mihi porrexerit vnquam:
Quæ porrigere vnquam fera dexteram negauit:
Spem ſpe tamen etſi ſuſtineo ſolum:
Vſura tamen falſa fauebit: has fruemur.

Non

Nam dulce, loco, tempore, ſe fallere, multum eſt.

Inania omnia.

Decret[illegible]ſirens gloria, fama, res à baſtris,
Multo mihi diſcrimine, ſummoque labore
Quæſita, minus dulcis, an & magis videtur?
An ſunt potius ſomnia, ſpectra ſomniorum,
Nummi, ſoboles, prædia, decurſus honorum
Quæ vana ſolent pectora commouere ſola?

Facere, non dicere.

Qualis tener ætate iuuencula catellus,
Cauſſa vacuus, murmure baubatur acuto.
Contra vetulus non niſi præſenſa reſignat:
Sic eſt ſtolidus. ſic ſapiens. Ille minatur
Cunctis, ſine cauſſa, temere, ſemper, vbique.
Sapiens faciet vulnera: poſt facta loquetur.

Facies liuida.

Vultus color ignobilis ignobile clamat.
Pectus: pectora plumbea plumbei eſſe vultus.

Aulicus.

Sodes quotus es? cum ſociis veni. paratum
Vel pluribus. Anguſtia me excuſet apud te
Aulæ. Hoſpitij ſed ſatis eſt mihi, tibique.
Eſt lectulus, eſt ſtragula curta, militaris:
Communis erit: commoda communia vtrique:
Dixi. hinc abeundum. ades ad tertiam, aut ſecundam,
Venatio nam ſub decimam lecta parata eſt.
Ientabimus. Vt te, optime, nouimus, quieſces:
Luxatio ne te occupet, vt mi obtigit ipſi.
Vtinamq; liceret mihi: ſed coactus vltro
Inſanio. Reddam: ſcio te fidere amicis.
Curſore mi equo nunc opus. hinc meum ſodalis
Abduxit. ades dum, atque tuum commoda amice,

Rex hoc ſciet: & feceris in me hoc tibi gratum.
Peruerſe, negas? Ruſtice, nouimus, quid hic ſit:
Rerum quid agas. reſciret atrij magiſter.
Faxo, barbare, turpiter exulabis aula.
Sic artibus his viuitur: hoc viuere ſi ſit.
Si des; dederis. munera, commodata dicunt.
Vah quid? metuis, ne tibi tantulum reponam?
Non des: benefacta omnia fiunt malefacta.
Sic, vt veteri carmine carmen hoc feratur:
Si fecero, periero: non faxo, vapulabo.

Veritas laceratur.

Antiqua tenebris ſolidis capta, vagando
Quæ turba deerrabat in vltimo receſſu,
Primum impoſuit tum ſibi, tum deinde nobis.
Caliginis huius nebulam primus opaca
Diſcuſſit inanem: & refugi affinia veri
Solus Ariſtoteles ſuſtinuiſſe videtur.
Quem nunc lacerant in triuiis Sardanapali.
Quos ſpiritus e gurgite borbori profundi
Agit inque culinam, inque ſpecus libidinoſas:
Quibus licet id, quod libet: & placet, quod ambit.

Non quit eſſe, quod mens oſcitat.

Nunquam fuit, & nunquam erit, at nec eſſe poſſit:
Qua vana volutatio, turbinatioque
Mentis vaga circumuolat oſcitationes.
Perſtat tamen, & pulſa retro ruit ruentem.
Et vita mihi tempore computetur iſto?

Sui adulator.

Mihi ſic ſtudio putidus aſſentor inanis
Vt ſi ſim alius, iudicio coactus acri:
Sim talpa mihi, lynx tibi. mi haud tollo trabalem
Clauum ex oculis: cur tua feſtuca videtur?

A vulgo pendens.

Qui pendet ab errore, & opinione vulgi:
Pendet magis, atq; arbore qui pendet ab alta:
Nam quod ſemel euenit, & abiit, id nocet nil.
At quod dubiis articulis ſtat, inſtat, vrget,
Vaneſcit, adeſt: eſſe malum id putabo ſolum.

Quære optimum artificem.

Morbo obſitus, aut litibus, aut ſi ædificabis,
Ne quære minoris precij obuium miniſtrum,
Vmbras medici, leguleiq;, & architecti.
Sibi par precio eſt, arteq; vicanus aruſpex.

Ignauia mea.

Terram ſterilem Grecia, mortuam, facete,
Quum tamen elementum ſibi vineret; vocabat.
Sterilem me aliis, & mihi, quo nomine noſcet?
Haud me, haud alios audio: defraudo me & illos.
Mandataque menti a Sapientibus ſupina.
Sulciſque animi ſemina ſeminina putrent.

Quod queas diſce.

Dictu facile: hoc fac, & hoc: hoc, & hoc omitte.
Aſt hoc facere, & hoc: & hoc dimittere, durum.
Quantum tamen hac hominum caligine cæca,
Cæci Labyrinthi licet anfractibus atris,
Animæ æthereo ſemina qui ducis olympo:
Et particulæ portio qui Dei ſupremi es:
Hauri placida lumina ſemiliber aura.
Sit ſat tenuis paruula ſemihora vitæ:
Si tota nequis hæc tibi momenta referre.

Puſillum lucis nobis.

Germana boni lux latet, expreſſaque veri.
Verum vice nos luminis, hac vtimur vmbra.

Quicum partiri ſtudia?

Noſtrum ſtudium ſit nihil, aut cito recedat
Ni certum habeamus ſocium, parem labori.

Ingenium excultum.

Vſu nitidus, cote vel artis expolitus
Vir, vel Genio compoſitus ſibi ſermo:
Vir na ille virorum eſt merus, aut decus puſillus.

Nil præcipita.

Quid diſcupis, aut quid rennuis? prius videndum,
Quid diſcupias: quid rennuas. vbi liquebit:
Si vrget, facito: ſi induciæ, differ & aufer.
Non, ſi temere facias, mutare licebit.
Aut ſi liceat: non liceat dicere, recte eſt.

Alium ne iudica ante te.

Tu ſi ad rationem meriti exquiris honores:
Huic ſi quereris, præmia inæqualia poni:
Qui ſis, videas: quantus: & hinc texe querelas.
Ne te potius detegat hora tecta culpis.

Maturæ ætati venia nulla.

Ætatula multum veniæ prima meretur:
Quam ſecum orientem vehit. At gratia tandem
Perit hæc, ſimulatque exuerit ſimplicitatem.

Inexplebilis cupido.

Haud ſemper onuſtus glacialibus pruinis
Vrit Boreas frugiferos boum labores.
Semperve ſinus Ionij, aut Libyſſa Syrtis.
Atris hiemat flatibus impotentis Auſtri.
Cæli, maris, atque aeris eſt viciſſitudo:
Sed dira cupido hominem non deſerit vnquam.

Experientia conſtantiam.

Rerum vſu, habitu, conſiliis vita ſubacta,
Ratioque metu trepidos offirmat inani.

Ne cede timori.

Si forte aliquando mala præſagia captans,
Fortunæ animus præuius obnunciat æſtum:
Ne tum, quaſi ſis in laqueis mali impeditus,
Amens trepides. tam bene te tene paratum,
Ut nec modo, nec tunc patiare pœnitenda.

Artium cultus.

Fama eſt, ſuauiloqua fide, numeriſque canoris
Mutata prius, quæ ſteterant robora ſurda,
Auritaque facta illicem, rupeſque ſequutas.
Moles rudis, incondita, mortalia. priſca
Tum ſæcla fuere. artibus expoliuit ille hæc.
Sed nil prohibet, quin tibi ſis maximus Orpheus.

Rerum inconſtantia.

Qui quanque ſuo limite ſol temperat horas:
Ducitque, reducitque vagi lumina cæli:
Laxans tenebras, cohibens momenta dierum:
Cuncta inſtabili, nos docet, hæc ludere vultu.

Odi vitium, non hominem.

Si muſica grata eſt mihi, muſicos quid odi?
Si fortis amatur, quianam prælia ſordent?
Studioſi quia vitium eſt virtus vitioſi.

Falſa recti ſpecies.

Cœpta meditandi male nauigatione,
Curſum callidus inhibe; ſuſtineve remos.
Nam mens habitus induit obſtinatione,
Ex quo iſpecie ſuppoſita boni, atque recti,
Actus inboneſti faciles eliciuntur.

Ardor plus habendi.

Squallentia trux tempora cum Sirius urgens,
Triſti ſitientes quatit uredine terras,
Letumque, rogoſque ſtruens mortalibus ægris,

Kk 3

Laeuo nitidum lumine contriſtat Olympum:
Sic vrit atrox pectora cura plus habendi.
N[illegible]nquit acutum prius appetentis aeſtum:
Q[illegible]s has incinerem diſſipet occupationes.

Merita Domini Ieſu.

Si pro meritis accipiam praemia vitae:
Vix ſupplicij quit ſatis eſſe puniendo.
Sic vita putreſcit, quaſi vitta menſtruata:
At qui me aliquid de nihilo, fecit, vt eſſem,
Primo vitio qui patris in nihil relapſum,
Qui nequitus, atque mea proteruitate
Lapſum toties in nihilum, reſtituet me:
Dulcis ſonus in pectore mi nomen Ieſus,
Merita obiiciet tum ſua, cum noſtra requires.

IVL.

IVLII CAESARIS SCALIGERI EPIDORPIDVM LIBER TERTIVS.

PRimum Pater alte leuat: alterum laborans
Clemens ſoboles. Tertius, vtriuſque ſancte,
Non genitus, neq; generans, productus ab illis
Vnicus, at non poſterior, ſed Deus vnus,
Te, Spiritus, almum petit; & rogat fauere,
Ut te audiat his numeris Caumontia proles,
Lingua, manibus, pectore, Gotofridus acer,
Largus, pacificus, pius, integer, benignus.
Quem ex omnibus articulis eligimus vnum,
Ut certa foret magniloquo regula cantu.

Auara militia.

Formica, & apes, vtraque deponit in annum.
Hanc ſedulitas, hanc ſtudium facit virilem.
Huic alueus, illi ſatis eſt cauum puſillum.
Aſt vni homini non ſatis, & dies, & annus:
Nec terra ſua propria, vicinave circum:
Sed protinus vlterius prorogare fines,
Conatur. Erit tamen huic inuenire finem.
Fortaſſe ſuis artibus hic erit ferendus:
Ni ſe miſere, ni populetur ipſe ſeſe:
Ni in militiam ſe tribus aßibus propinet.

Suus cuique ſtatus.

Eſt ingenui cedere. cui ſorte potenti
Par eſſe nequis, hoc ſuperior eſſe ne negato.

Arma imi ſummi.

Dira arma, vltio contra inopem potentiorum.
Miſera arma, preces ſunt inopum ad potentiores.

Inanis gloria.

Quos falſus honor non meritis laudibus implet,
Pulſis leniter flatibus eſcitant inanes.

Minima iuuare poſſunt.

Ne deſpice quenquam. Nihil eſt in omni tempus,
Quod non aliquid poſſit in vltimis periclis.
Fortunaq; ſeruat precium benignitati.

Fraus recurrit.

Illo, vnde venit, ſæpe reuertitur doloſa
Fraus: exitio auctoris atrox nobilitatur.

Liber quis.

Qui liber erit, rex erit, atque rege maior.
At liber erit, qui ſe habet, vt ſui potentem.
Seruire homines hominibus, eſt neceſſe, cunctos,
Te rex quoq; plus excubat, & laborat armis:
Imbres patitur ſordidus, & vigil pruinas,
Hæc vt tibi ſint otia tuta dormienti.

Amor vulgi.

Non durat amor, ſi pereat fructus amoris.
Fabricatus amor deſtruitur ruente fulcro.

Metus ſine cauſſa.

Non ſemper habet, fato aliquo imminente cauſam: at
Temere, ex nihilo ſæpe parit metus ſeipſum.

Præuenire ætatem ſapientia.

Ne ſit minor annis tua nobilis tuis mens.
Antegrediatur cita: præluceat illis.

Pugna cum fortuna.

Si triſtis hiems, horrida fortuna quatit te:
Contra quate eam, te excute. liberum timebit.

Lædi, quam lædere.

Chriſti ſobolem læſio delectat, aliquæ
Hoc, ipſe quod haud fecerit: ac perficiatur.

Verba & res.

Quod lingua ſerit, res fateatur ipſa ſeſe.
Quod res ſerit, & ſic fateatur ipſa lingua.
Ita perpetuo fueris verus, & fidelis.

Dare quam accipere.

Priſco proba ſententia collucet in æuo.
Sortis, dare quam accipere, eſt commentioris.
Nam qui dat, emit: qui accipit, is ſe, & ſua vendit.

Famam merere.

Sibi fama fauet, ſe fouet, eſt ſui ſuperſtes:
Si, quem populus prædicat, is ſtudebis eſſe.
Fama tamen eſt potius, famam meruiſſe.

Prius diſcere.

Te diſcere oportet prius, atque inde docere.
Solus Deus haud didicit, ſoluſque docebit.

Veræ opes.

Illas puta opes, quas alijs, tibique ſeruans
Marceſcere non videris, at creſcere dando.
Reliquas mihi ne quærere ſit furens libido.
Languore capis: das labor: eſt timor tenentem.
Heu quis dolor, & qualis; vbi amittere cogor?

Vita marcida.

Quem muccor edit mentis, & ignauia torpens,
Vitæ faculam extinguit inertiæ veterno.

Mutua officia.

Is, qui nihil affert, merito nihil reportet.

Sancta hoc ſocietas hominum uſque, & uſque conſtat.
Stetque ut officiis mutua mutuis viciſſim.
At quos ſtudioſos videas ſui, ac ſuorum:
Partemque aliis ponere de triente nullam:
Ne quæſo hominem dicere, neu velis putare.

Lingua præceps.

Lingua nocumentum cito fit, citoque creſcit:
Sed facta cito vulnera non cito recedunt.

Vince te.

Vincens alium, ſuperat ſic quaſi minorem.
Vincens bene ſe, de omnibus ille agit triumphum.

Naturæ cultu ſapientia.

Natura parit: tum colitur perpete tractu.
Sapientia perfecta fit a luminis uſu.

Prodigus ſui eget.

Fama vitium eſt prodigus, & ſui venenum:
Primumque ſui ſic eget, ac deinde rerum.

Cauſſæ ſoli Deo notæ.

Patitur ſine culpa bonus, at non ſine cauſſa.
Quis facta, Deus quæ probat, improbabit amens?
Qui ſolus agit, ſolus & ille ſcit, quod egit.

Familia nimia.

Plures famulos hunc qui alit, ac ferat facultas,
Tandem famulum, vel famulorum eſſe, neceſſe eſt.

Sponte facias, quod cogereris.

O quam aurea, quam plurima ſunt dicta vetuſta.
Aſt illud erit fulminea ſeveritatis.
Ultro facias, quod facere eſt tibi neceſſe.

Mercenario ſolue.

Mercede libens affice, qui tibi laborat:
Vita pars fuit ille tua: tu illius eſto.

Vicinia.

Vicinia qualis fuerit, ferre neceſſe eſt.
Si corrigere haud ipſe queas, iungito amicos.
Qui ſi nequeant, officio vltro prouocandi.

Potentiores reuerere.

Reuerenter habe, quos ſuperi dant ſuperiores.
In ſe ſpuit is, qui ſpuit aduerſus olympum.

Propoſita perfice.

Proponere, nec perficere, eſt ludere gratis
Ullis ſine nummis; vacua illudere menti.
Finis, veteri carmine, non pugna coronat.

Vaſtæ cogitationes.

Grandes ſtrabeatas fuge cogitationes:
Quæ ſæpe ſolent nectere regibus catenas.

Tolerantia victrix.

Faſtidia ſæuæ, miſerum eſt, ferre nouercæ.
Verum tolerando Styga, Cerberumq; vincam.
Sic, vt feritati ſtupor additus ſileſcat.

Ex luxu nequitia & egeſtas.

Luxus generoſa eſt ſoboles opum potenti:
Eſt nequitia: mater egeſtatis inertis.

Prædi præſto ſolutio.

Quaſi res tua agatur: agas ſponſione in omni,
Prædique, vadique miſera, vel moleſta ſors eſt.

Quare viator quam ciuis.

Ha qui fit: vt in turbine ſæuiente, nauta
Malim mare, quam lenis amica tuta portus?
Ubi nulla fames, nulla ſitis, quies perennis,
Ætas viridis, florida, ver perpetis æui?

Vtranque fortunam.

Nec plauſu bona, nec mala iactare querelis.
Aut diſſimula: aut te ſimula diſſimulare.

Obedientia.

Obedientia.

Qui non metuunt, quæ metuenda ſunt, timebit,
Quæ non metuenda. Hæc mala præpoſteritas eſt.

Nil carius precaria poſſeſſione.

Si regnum emitur ſanguine, merx profecto cara eſt:
Sed nil emitur carius, atque quod precamur.

Amicus, qui amittitur, non fuit.

Si perdis amicum cito, per leuemque cauſſam:
Nil perdis: amicum neque tuum fuiſſe dicam.

Mens diſtracta.

Mens obſita curis varijs, diſſita marcet.
Nec multa poteſt conſilijs eſſe, nec vna.
Tum ſpes metuit: tum odit amor: tum fuga torpet.

Infamia.

Infamia, mortis ſpecies fœda profanæ,
Horrenda necat non ſemel, ac pullulat vltro
Creſcenſque ſui fœnoris exigit tributum.

Accommoda te amico.

Teipſum in ſocium transfer, & hac arte propaga
Regno vtilior dicitur exiſtere amicus.

Pædagogi.

Sera videas mancipia eruditionis,
Quam qui ſapiunt certius, obſtinatiora:
Quia trita alijs, vix modo primulum recepta,
Iſtis miſeris ſunt noua, & electa videntur.

In fortuna infida quid nos.

Seruare poteſt quiſnam eadem lumina vultus:
Verſuti vbi non ſunt eadem lumina fati?
In difficili ſed viget adamantina virtus.

Sodalitates.

Contemptibiles non penitus ſodalitates
Sunt. Nempe animos exhilarant labore fractos.

Modo ne hac animos exhilaratio reſoluat.
Amitti animus nam ſolet hac remiſſione.

Frui diis iratis.

Si me coquat iniuria fortuna laceſcens:
Me, illamque viciſsim excoquam: & imminebo vtrique.
Iraſcitur? ira fruar: & diſsimulabo.
Ringetur ita, & cedet: & audacia vincet.

Deo te committe.

Nec viuere, nec velle mori, ſtat ſapienti.
Hoc linque Deo: tu quid es: vt ſcias, quod ille?

Virtutis victoria.

Certet vitiis, qui volet. huic cedere certa eſt
Victoria. virtutibus experire felix.

Egenos ſubleua.

Fortuna tibi qua dederit volens, libenſq;,
Largaque manu ex vbere copia refundens:
Illis in miſeros facilis dependere debes.

Garrulus venditor.

Qua venditor auro inhians mendacia fudit,
Tractus orientis relegens, nouoſque ſoles,
Ride tacitus: nec cumulare verba pergas.
Confuſus abibit, referens pramia falſi.

Ne ſis geſtuoſus.

Ne geſticulatim loquere: aut caput, manuſque
Iacta. Nimis hec optima dicta deuenuſtant.
Sed nec ſic, quaſi cum quo alio leuis loquare,
Spectes aliorſum: tua frons ſit acta fronti.
Sed vtrumque modeſte dabis, alterna reponens.

Dignitas caſtigat extrema.

Squallorem animi, quem generat dira cupido,
Et molle vehiculum fluidi otij voluptas,

Detergit amorque, ſtudiumque dignitatis.
Quæ ſola viro regula non ſeneſcit vnquam.

Inſcitiæ fœcunditas.

Inſcitia ſeſe recolens, ſuique fidens,
Infanda parit conſilijs monſtra pudendis.
Fœcundius illa nihil. Hydra Herculis ipſa eſt.

Famam eme virtute.

Famam benefactis eme: tibi ſeruiet vltro:
Humeris geret: adque ardua tota nobilitabit.

Nullius vultum imitare.

Non triſtis eris, non hilaris: ſtato, decoro
Vultu, medio, compoſito, tuo, virili.
Ita dico tuo: nanque imitans ridiculus fit:
Nec tam eſſe ſui: nec ſua perſona videtur.

Indigna Philoſopho loquacitas.

Procul ab procul a Philoſopho loquacitas ſit,
Schemataq; rotans nænia temporis voratrix.
Schola ſed ſchola ſit ſobria: ſed forum forum ſit.
Nec deeſſe videbis, quibus arridet ineptis,
Oris ſtreperi murmure, ferreaque lingua,
Bardi tumidas fundere dictionis offas.
Quos ſcrupea tum gloria riſui propinat.
Aſt ego miſeros deputo: ridere nec auſim.
Stomachum potius faciant, ſi velim moueri.
Ita quiſque ſibi miſcere prorſus placet. Huius
Sæcli Leguliverbula ſunt ſcopa ſoluta.

Veritas detergit.

Haud ambigo, quin aſpera ſæpe veritas ſit.
Verum aſperitas hæc odioſa pertinaci
Scabris abolet mentibus æruginis hircum.

Plebis opinio futilis.

Cruſtata fimo plebis, id eſt opinione

Mon

Mens, orba, ſui & profugaeſt: & cuncta requirens
Nil quærit: nihil aut videt, aut ipſa videtur.

Ne corpus officiat.

Laterna animæ corpus hoc eſt, malum, & caducum.
Ergo cauē, ne plumbea, neu ferrea lumen
Clarum obſideat: quominus eluceat intus.

Tu tibi amicus & hoſtis.

Nemo tibi te maior amicus, & viciſſim
Infeſtior hoſtis ſit: vt in neceſsitate
Ponas operam ſedulus; exigaſq; penſum.

Puſillanimi.

Puſillanimes inuidiam timore placant:
Fracti recoquunt. Stet ſibi virtute trophæum.

Vulgi iudicium bulla.

Quid vulgus iners ſentiat, occinatque de te,
Pax. Bulla tumens futilis, & tippula rumor.
Miranda tamen ſors cluet; omnibus placere.

Iniqui ſagina.

Quocunque lucri polline pingueſcit iniquus.
Sed ſpongia fit; legibus vt prematur almis.

Ex opibus inſolentia.

Patiuntur opes ſtultitiam: canit poeta.
Quin nos patimur nequitiam ex eis creatam.

Ludus auari eſt.

Eſt ludere, nummis poſitis, auarioris.
Illex auia mentis, & obliuio vita hac.
Sed ludus ad exercitium aſpiret honeſtus.

Dicacitas odioſa.

Dicteria iacere in ſocios, periculoſum eſt:
Ne tela reuertantur ab iis miſſa retrorſum.
Quod liberius fiet ab hoſte, Sed tacendum eſt.

Iactator.

Iactator.

Iactator, erit ſtultitiæ ſuæ deſertus
Hiſtrio: ſiquidem ipſo illa tacente, neſciebam.

Rerum varietas.

Cui multiloqua hæc, miniaque præcepta videntur,
Quam multiplici cardine ſtent noſtra, memento.

Parſimonia & opulentia.

Mihi parca manus, parcaq; ſpes, parcaque vota,
Sint rerum opulentiſſima commodiſſimarum.

Ariſtoteles, Plato, Iſocrates.

Eſt Macedonis oratio matrona pudica.
Academicus huic addit inane purpuriſſum.
Illa Iſocratis ſit meretrix, pudore pauca.

Cæſar, Ariſtoteles, Virgilius.

Geminas aquilas rebus in arduis notatu.
Corui legio cætera comparata ſunto.
Cæſar creperi gloria fulmen atque belli.
At Ariſtoteles altera natura loquendi.
Phœnix Maro fert tertia ſibi præmia rerum.
Corui legio cætera comparata ſunto.

Viatica.

Opulentia, inopia, odium, amor, ira, pax, quies, crux,
Otiaq;, furorq;, inſidiæq;, iuſq;, viſq;.
Farrago viæ eſt, quam placuit vocare vitam.
Tam diſſona ſibi monſtra, quis expianda ſumat?

Curæ.

Curas fuge tu, nec fuge. mordacibus horis
Angunt nimiæ: contra, animum ignauia ſoluit.

Forum fuge.

Depelle latrantem. alium ne prior laceſſe.
Damnoſa fori eſt alea: victoria Cadmi.

Somnus.

Somnus.

Eſt ſomnus adulator, & atra aſſecla mortis:
Fur temporis, atq; oſcitantis negotiorum.
Noli hoſce dolos tractibus imputare vitæ.

Gula.

Malim me hominis habere nihil, quam eſſe guloſus.
Vita leo edens conſulit, haud libidinatur.
Cur ſolus homo, vt deſpereat, reperit artes?

Vſui ac decori.

Rerum ſapiens proſpicit vſui, ac decori:
Quantum bona ſors, & cata natura repoſcit.

Moroſo.

Si multa nimis hæc videantur otianti:
Alterna tibi quæque dabunt carmina finem.

Sere bono ſolo.

Quod ſementi ager calitus vligine lætus
Exceperit, id fœnore centeſima fundet.
Nactum lapides haud ſteterit nixibus vllis.
Aut agrum alio germine ſentibuſq; opertum.
Ad glabra viæ præda auibus, cibuſque fiet.

Piger vmbram metit.

Ruri ſaturi delitias, amœnitates,
Fructus quaſi veros poterit carpere diues,
Præſulens opum vi. Nam aliunde ſat, ſuperque eſt.
Ignaua pigri falcula ſolam metet vmbram.

Seruos eſſe nos cupiditatum.

Heu ſperne nihil. Sed meminiſſe te decebit:
Natura vt iners, muccida, lenta, bruta viſci
Pigro teneat glutine præpetes volucres.
Leporem vt laqueus ceperit, atque oſtrea murem.

Bona otia.

Quam dulcia ſunt otia, quæ labore parta.

Quam triſtia ſunt otia, quæ ſinunt laborem.
Felixque dies ille, ius qui eſt pater anni.

Egeſtas ſenium affert.

Ætate bona fert ſenium ruens egeſtas.
Sunt dolere, & eſurire, preſcentia mortis.

Bonorum ordo.

Priſcis ſapientibus hic ordo ſtat bonorum.
Primo ſtatuunt limine, qui ſciat docere.
Qui diſcere vult, huic tribuunt locum ſecundum.
Qui non doceat, quæ ſciat, aut velit doceri,
Nec iura loci, nec numeri dicantur illi.

Matura opus.

Fac, quod facis. in tempora differre malorum eſt.
Miſerumque, dies craſtina ſi voret, quod inſtat.

Diæta difficilis.

Quam fœdus inerti male cum diæta initur:
Nam lucta ferox cum miſera eſuritione eſt.

Perpenſio negotiorum.

Tu ſi quid es acturus: vt eſt, vt eſſe poſſit,
Eſſe, & fieri, ſedula diſputabit hoc mens.
Nunquam faciens ſic, miſere amiſſa dolebis.
Fractos calices, & fragiles, idem putandum eſt.

Res vt ſunt exopta.

Ne quære tibi res fieri, vt velis, & optes.
Optes potius, res tibi velle quomodo ſunt.
Non illa movebis? nec ea ipſa te movebunt.

Imaginatio aggrauat.

Virtute leuantur grauia, ac ſæpe premuntur.
Augentur mala pondere imaginationum.

Vita noſtra tragœdia.

Eſt dira tragœdia miſerum hoc vivere noſtrum.
Orcheſtra fera ad dramata tota vita fati.

Meditatio.

Meditatio, & exercitium cuncta domabunt.
Nam nemo repente bonus, aut malus fit vnquam.

Venalis homo.

Venalis homo proſtat, & omnis & ſub omni,
Hunc vulpea fraus, hunc licitant opiniones.
Hunc ambitio ſuffodicat latus miſello.
Quin philoſophus gloriolæ ſpretor inanis
Cuncta ad ſegetem ſemina gloriæ profatur.
Atque impoſito nomine vindicat libellos:
Queis gloria fertur, quaſi collybum moneta.

Labor pater fruitionis.

Formica & apes nos operaria docebunt
Pro parte laborare, dein frui labore.

Æenus de tyranno.

Immiſſulus vncis pedibus gemens Alaudam
Arcebat. auis fundere miſerabile carmen:
Orare: pius parceret odica volucri.
Contra ille: modis, & numeris ſatura Cicada eſt.
Iccirco perit cum numeris ſuis, modiſque.
Aſt ego Iouis ales tepida carne paciſcor.
Sic frendet, & euiſcerat, & vorat precantem.
Nil tetra calet bellua virtute Procruſtes.

Tempus.

Lubrica fluxio temporis, eſt & ipſa tempus:
Sed fluxio temporis eſt mors temporis. Ergo
Mors temporis eſt tempus, vt incitatione
Momenta noua veterem vim retro relinquunt.
Et tu tempore tractus, abactus, obuolutus,
Æterna putaſti fore ſtipendia vitæ?

Fœneramus donatis.

An nos, niſi egeremini ad hæc munia vitæ,
Vino, tritico, carnibus, ædibus, moneta:
Portanda Deo munera victima daremus?
Nequaquam. Vbi is eſt penitus gentium, ac locorum,
Qui nil ſibi habens, æger, & exul in triremi,
Tanquam beneficiarius, his Deum ſalutet?
Peruerſum adeo eſt ingenium, genuſq; noſtrum.

Vita ſupplicium eſt.

Semper merito viuere debet huius auctor
Sententiæ: acerbum nimis excedere vita.
Quiſquis ſubodoratus inanias tremendas,
Audet trepidus hiſcere de timore mortis:
Huic nil poteris tetrius arido precari:
Quam vt pro perpete ſupplicio, vita ſit illi.
Nam mortis metus, haud metus, at plurima mors eſt.

Vſus rem variat.

Res eſt ſine diſcrimine multa: at vſus ipſam
Differre facit. tu elige. præponderet æquum.

Amor e ſtudio.

Vt amor generatur ſtudio: ita procreat illud.
Attentio opus perficit in reciprocando.

Inſipientis ſolitudo.

Populo in medio inſcitia vera ſolitudo eſt:
Fiducia denſa ſui, moreſq; ſiniſtri.
Vnus ſapiens eſt populus, vel vniuerſus,
Sibiq;, & populo, ſi populus ſibi ipſe non ſit.

Potentiam tempera.

Quo plus poteris, hoc minus, & minus potentem,
Ius, faſq; niſi qua vocet, vſe te decebit.

Labaſcimus alia fortuna.

Non ſeruitio aſſuetus & inſolens malorum,

Et ſi ſapiens, & catus, & fortis, & [illegible],
Percellitur alio tamen ingruente vento.

Inſtitutio.

Multum genus, & natio fert boni, malive:
Sed vis ſuperat protinus inſtitutionis.

Honeſtum a natura.

Quid turpe ſit, hoc regula deſignat honeſti
Natura ſuo quod facilis penu remittit.

Tempeſtiua.

In tempore res paruula, nixuſque puſillus
Potiora parit commoda, momentaq; plura,
Præpoſtera quam ſubſidij vaſta ſuppellex.

Bonitas naturæ & artis.

Rerum bonitas cum ſe habeat facillima omnium
In moribus: artibus at difficillima omnium:
Quare citius reperias virum, bonus qui
Sit medicus, quam qui medicus bonus ſiet vir?

Corrupta iudicia.

Quis non putet: hæc omnia fortuita caſum
Miſcere? videns candida ſubiugata nigris:
Tenebraſque diem, tum fieri diem tenebras.
Deſcende polo, aut æthere flamma deuoratrix,
Et purifica pectora iudicum nocentum.

Mitte imperium.

Parce nutibus vtere, viribuſq; ſceptri.
Violenta Deo pectora diſplicere, certum eſt.

Euripidæ diuina ſententia.

Ridet temere Momicus, & ſat infacete,
Admiror ego quod ſapienter eſſe dictum.
Quis nouit: vtrum viuere mors, vita mori ſit?
Hic hoſpitium eſt, & via: ibi patria læta.

Damnata criminis ne foue.

Damnata res criminis ire per tribunal
Tu ne foueas conſilio, aut opinione.
Nam participem te facis, innocens, & expone.

Sedulitas ad Dei cultum.

Accitus ad hæc munera, quæ Deo dicantur:
Quæ dans bona, mortalibus, & ſibi dicauit:
Rebus reliquis ignauus anteuerte cunctis.
Nam bos piger, aut indomite trahens aratrum,
Mactabitur ad viſcera ſordida ciuium.

Verus amor.

Non eſt amor, inſania, quam ciet Cupido,
Is, qui Veneris filius eſſe prædicatur.
Sed quem Deus in mentibus excitauit, ardor,
Pietas alio nomine, caritaſque dictus.

Draconis leges neceſſariæ.

O ſancta Draconis ſolidi dogmata viri:
Qui dictus erat, non liquido ingrere leges,
Sed purpureo ſanguine ſcripſiſſe cruentus:
Huc noſtri agite innaditæ ſeculi furores.
Sic vlcus ad unum reſecandum cacoethes,
Quamuis vomica, Telephiq; vlcere peius.

Ne deſpera.

Si quando hodiernæ acer incommoda dies:
Specta celer, an craſtina corrigant priora.
Quin ne in pelago, aut Gorgidiis feri Dryphacti;
Deſponde animumque: aſt omnibus immanique ferenda.

Homo fera, non homo.

Homo lupus, homo vulpes, homo ſus, homo camelus,
Quid vis adeo, quam quod homo eſt, miſer, miſerque.

Vota contraria.

Qui ſeuit, ab alto pluuiam ſatis precatur,

At

At iter faciens imbribus imprecatur atris.
Non ſæpe Deus placet: & tu placere credis?

Solus Ieſus victima.

Non nunc ſuo veſaniribbus eſt opus precanti,
Non hirci abolent crimina, non ouis interitus,
Aut ſacra timens bucula, buculaue proles:
Ut ſanguine crimen vetus expiauit Agnus:
Cui cor tenerum victima gratiſſima fiet.

Mercator aleator.

Mercator æquum gurges, & aleator idem eſt.
Mercator habet flamina, teſſeram aleator.
Uterq; animum vendidit, atq; emit pericla.

Choreæ.

Vidiſſe puto me nihil orbe in uniuerſo,
Quod ſtultitia vincat ineptias choreæ.
Certus gradus hic ad Corybantas, & Sabazum:
Queis nil hominum fœdius alma vita conſtat.
Gadibus niſi ſaltatio ducta te decoret.

Bacchanalia.

Noſtratia Carnalia ſpeculare parumper:
Ut poſtridie lacrymas, pœnitentiamq;
Inſania componat, & oſcitet dolores.

Mors haud timenda.

Non ſi ruat ex ætheris orbita ſuprema
Quicquid rutilo ſidere flammeum coruſcat:
Quicquid rapidi fulminis igniunt Cyclopes:
Mihi cor pauor expectoret, exuatque mentem.
Fracti ferient impauidum poli ruina
Qui non timeo viuere, cur mori timebo?
Hæc principium fabula, finis hac malorum.

Te, non me, reſpice.

Tibi ſi videor dicere, quæ haud dicta faceſſam,

Haud propterea deſere languidus teipſum.
Mihi quæ pereunt arripe, te ſicque lucrator.

Alienis conſiliis ne te ingere.

In conſilio cum videas duos loquentes,
Abſcede libens: nec niſi tum accitus adibis.

Amicum mone.

Erroris amicum moneas volens volentem.
Si nolit, es illi, ſibi quod debuit eſſe.

Benefac maleſacientibus.

Benefac maleſacientibus. hoc Deo ſupremo
Fies ſimilis, qui reficit bonos, maloſq;.

Nemo ante obitum iudicandus.

Nemo ante obitum quit miſer eſſe nec beatus.
Vita vltima mors regula, veſper vt diei.

Conſulto commoda.

Cui mutua des diſpice: commoda roganti,
Quantum dederit quis, cumulatiuſque redde.

Curæ commendabiles.

Sunt vendibiles, & popularibus receptæ
Curæ merito plauſibus: in quibus bonus ſim.
At ſunt reliquæ carnifices ſerenitatis.

Maxima vitæ pars perit.

Morbos, pueritiam, otia, teſſeras, ſenectam,
Lites, ſyßitia, itinera, compedes ſoporis,
Vitæ ſi adicis tempora: furta addere fas eſt.

Bonis ſcribimus.

Præcepta quot hæc aurea legerint, latet me.
At quot videantur bene ſcabra, dura factu,
Aut ridicula, aut putida, caſca, non latebit.
Ita cum ſpe delitias Pandora reuinxit.
Sed nos animis ſcribimus a Deo vocatis.

Voluntaria ſeruitus.

Si quid tibi cum religione conſtitutum eſt,
Quam nobilitas, atque animi tuetur æſtus,
Ut ferre queas ſtultitiam potentioris:
Accede, quaſi ſeruus, & impotens tuimet.
Quod ſi nequeas, o procul, o procul ſedato.
Nanque hæc ſcabies altius, atque in cute ſerpet.

Medicus ſine Philoſophia.

Infamia ſunt naufragij apluſtria diri:
Sunt quiſquilia, cantio ſalgamariorum:
Quaſi viſceribus, indicijs hernia ruptis:
Quæ fert medicus philoſophi parum renidens.

Benefacta ſunt auctarium vitæ.

Auctaria vitæ benefacta ſunt ruentis.
Nam viuimus in poſteritatis ore, mente.

Diues pauperum ſanguine.

Differt nihil a paupere, cui pigro oſtiatim
Buccella rogatur, datur, exprobratur atra.
Is, quem video paſſibus ambulare largis:
Cui torque tument colla, nitent manus pyropis:
Si ille eſt patiens: diuitiis ſi hic inſolens eſt.

Tria monſtra.

Tria monſtra tuæ ſunt tuæ dignitatis hoſtes:
Linguæque typho, caudaque, ventriſque Charybdis.
Quæ mancipia infamia vel morte coerce:
Tria dedecoris pignora, nauoſque pudoris.

Mane accinge, veſpere examina.

Quæ roriferis aurea ſubnixa quadrigis,
Matuta colores redit effundere mundo:
Quaſi principium te moneat tum adeſſe rerum,
Te tum incipias noſcere, & apparare vitæ.
At blanda vbi nox, faculis accincta coruſcis,

Curis Labyrinthos abolet laborioſis:
Acta recolens reſpice facta, dicta lucis,
Tanquam extremus aduenerit, vltimuſq; finis.

Otio marcet natura.

Cur ingenio, viribus, argutata lingua
Qui præditus eſt, omnia præſtare valenter
Qui poſſit, iners, vt pecus, otia putreſcat?
Captiuus eo ſpiritus in carcere marcet?

Fatum tyrannus.

Vt tempus adit, ſic proficiſcitur recedens:
In ſeque volutum replicat, quod explicarat.
Nos vmbra leuis, nos fuga, & obliuio noſtri
Fato laceri linquimur, heu, præda tyranno.

Vitæ miſeria exitum indicat.

In veſtibulo quæ miſera eſt videre vitæ,
Præſagia ſunto medij, oſtentaq; finis.

Noua hæc aut noue.

Ne deſpice tanquam vetera hæc. pauca vetuſta.
Cuncta inuenies vel noua, vel noue repexa.

Fractus animus ignobilis.

Qui perdit amicos cum adſtu ad principis aures,
Aut conſilium cum re, animumve cum ſecundis:
Nec ſe vegetus ſuſtinet, aut roborat inſtans:
Digne patitur, nec patitur ſatis malorum.

Noſmet digni noſtris expoſtulationibus.

Promptius gemitus lacryma, luctus, eiulatus,
Inſanaq; ſuſpiria, gnauaq; querela:
Fas præter, vt hæc ſic patiamur immerentes.
Cur non animus promptus ad has cruces cauendas,
Quas artibus eliguimus Cerberi nefandis?

Tempe-

Temperatio cogitationum.

Aliena tua putans, tuaq; putans aliena,
...mere haud cupies: & bona ſeruabis amicis.
...c quod facile eſt, difficile hoc eſſe putabis:
...uod difficile eſt, hoc facile eſſe: temperatus,
...on diruuens, nec male fractus in periclis.

Nil ſubitum.

Subitum nihil eſto. mala dementia preceps
...e facti adigit limite pœnitere ſtultos.

Inſtabilis ſtoliditas.

Deſidero: compos data negligo, vel odi.
...tolidos, quod abeſt, vellicat infituat: quod adeſt,

Athenienſibus nihil exitialius.

Nulla eſt, puto, Reſpublica, natioue vera,
...ommentitia, ficta ve cogitatione
Aut ſtultitia, aut nequitia, Attica priores.
...ta conſilijs, flagitiiſque Demagoges
...etris nugivoram excruciaſſe cerno plebem:
...æcem, pelagi turbine turbulentiorem:
...uſtos opibus, patria, & exuiſſe vita.

Ne foue ſectas.

Ne decipiat nomen, & hac ducta per æui
...ractum varias fama trahens opiniones.
...n verba magiſtri rue nulliuſque iura.
Sed ſola tibi candida veritas placeto.

Ad ſummum aſpira.

Ad ſumma boni culmina pertinax anhela.
Tum ſi nequeas, quod meditaris, indipiſci:
Aſt ſaltem aliquo in limite conſiſtere, honeſtum eſt.
Quin imo quoque in margine ſubſiſtere, ſummum eſt.

Cole animum.

Cultus patiens vltro animuſque, & auris eſto,

Heum

Homo ſi perhiberi cupis, & cupis beatus.

Medici ignari.

Mera colluuies ſcutica, ſubſellia linquens
Olida puerorum calefacta ſeſsione,
Statim vbi tetigit vel pede Peſſuli tabernas,
Et duo modulo, atque ordine formulas docentium
Olfecit: ab his illico temeraria regnis
Seſe in penetrale induit Æſculapiorum.
Prauis in nouitatibus ergo deprehenſi
Toruum tumido gutture ſic vociferantur,
Quantum Pharicus Perſica iam caſtra ſequutus
Clamauit ad Iſtrum: neque Stentorive cedunt,
Marti Diomedis manibuſque vulnerato.

Vitæ diſpendio emuntur opes.

Cenſum exiguum quo fugias, peris labore.
Tanti neque credis fore diſpendia vitæ.
Hac morte animi ſatius comparare vitam.

Vulgum habe pro exemplo.

Diſconuenientis ſibi ludibria vulgi
Tibi diſsimulanti cape vt exempla decori.
Nanque eſt vitiorum fuga, virtutis imago.

In ſeceſſu tui ſis comes.

Mutare canora fide, muſico receſſu,
Ruris viridi lumine, laxitate cœli,
Languentis edaces animi ingeniique curas
Sane eſt licitum. Sed facit hæc omnia belle,
Qui ſeſe abiens conſequitur, ſeque reuiſit.

Ingenium comparatur agro.

Pacatus ager vomere, ſemente peracta
Fert multiplici fœnore. mordacibus ante
Odioſus alebat fera ſenticeta dumis.
Sic ſedulitas ignibus excitata ſacris,

Fœcundaque virtus domat inculta veterno,
Ferat vt ſegetem de ſapientia beatam.

Qui ſibi parcunt.

Non reperient otia mollia, otiando,
Sibi qui veniam dant, vacuique ius ſoperis,
Ignem vbi Nemeſis ſubdidit, & calcar inerti.

Spem opera adiuua.

Spe deterior ne fueris tua. quod optas,
Accinge te ad id: viribus excute & tuis te.

Tu conuenias opibus, illæ tibi.

Sint diuitiæ tam nitidæ, tamque opulentæ:
Sint denique tantæ, domini vt lumina fallant.
Fallant rationes quoque: furibus ſuperſint:
Quorſum bona tot vel tibi, vel bonis tot his tu,
Si non quis ea ferre, nec illa te referre?

Tibi ne place neu diſplice.

Tibi ne placeas, diſpliceaſve. diſplicere
Æqua placeat, diſpliceat placere & æque.

Felix inſipiens.

Aſſuetus auitis opibus, ferox ſecundis
Votis. modico murmure ſi reflarit aura,
Ilicet ille foras quatietur a ſeipſo.

Mirare pauca & parum.

Mirare parum, & pauca, nec amiſſa dolebis:
Illis nec adulabere, quandiu potiris.

Libera pauperies.

Meus eſſe volo, haud alterius, quoad licebit.
Longe leuior pauperies hero inſolenti.
Nitor eſt generoſis, ſub ephippio, moleſtus.

Loca non tollunt curas.

Si prudentia, ſi ratio, non loca curas
Delent: decet haud loca, ſed mutare teipſum.

Amittere grauius quam non habere.

Tanta eſt hodierna frequens annona malorum,
Ut pars ſit opum maxima, nihil habere.
Ne amittere plus doleas, quam non habuiſſe.

Tu tibi maxime opes.

Si poſt placidi numinis aureum fauorem,
Fortuna nouat prælia diſcolore vultu:
Res illius eſſe ſcias: te tibi teneto.

Conueniat tibi & rei.

Si quantum ſatis habeas, pluſque habere nolis:
Tibi conueniet res tua, tu tuaque rei.

Percontator ne ſis.

Quiſnam foret, aut unde veniret, ecquo abiret,
Me nemo ſalutante rogatus eſt viator.
Quid ſi neget? aut oderit, & iure, rogantem?

Amici qui fuit, arcana tege.

Olim tibi qui credidit arcana ſodalis,
Si ſors inimicum faciat, nulla recludes.

Laus ſine ſuſpitione.

Tua ſtudia verecundus amor tui ſilebit:
Aliena parum, ne videare factioſus,
Laudabis, idipſum tamen ut fides probetur.

Somnus diludium vitæ.

Cui ſomnus iners eſſe quies vera videtur,
Diludia vita rogat inuidens ſibiipſi.

Nimis vulgaris facilitas.

Ne da facilem te cuicunque poſtulanti,
Nam plenus amor, cum ſatur eſt, illico languet:
Contemptus item, qui ſequitur, parit duellum.

Segnitia.

Fœda gerit incommoda mortis ante mortem,
Ægris, animo, corpori, inertia veternuſque.

Amico

Amicos para beneficiis.

Furare benefica dexteritate ſodales.
Fortuna, opibuſq; omnibus hos præfer amicos.

Impurus honeſtum a turpi non ſegregat.

Homo durus, & attentus, & omnium vorator,
Fuligine nigranti oculos cacus opacat:
Ne poßit honeſti ſpeciem auellere turpi.

In peius omnia.

Momenta prius tenuia quæ dabant malorum,
In deterius præcipiti ruunt furore.
Defuncta malis tempora non videbis vnquam.
Radicibus ita germina conuenire, par eſt.

Poeſi expolitur animus.

Animi vitia, atque æris inuidum venenum,
Urgente precum carmine decedere credunt.
Tum tergi animos carmine, & ambiges poliri?

Sortis virtus domina.

Fiducia concedere de ſtatu vetabit:
Virtuſq; poteſt feruida mancipare ſortem
Inſtatam: eadem æque ſibi negligere rebellem.

Non mortis metu bonus.

Mortem præ oculis omnia nos iubent habere,
Quæcunq; docent nos iter ad viam beatam.
Eius metum in officio continere poße.
Ego vero aliter cenſeo. Non mortis imago,
Non terriculum ſuadeat ex neceßitate.
Se oſtentat honeſtum: ſibi præmium, metuſq;
Quia viuo, haud quia moriar, nunc Deus eſſe volo.

IVL.

IVLII CAESARIS SCALIGERI EPIDORPIDVM

LIBER QVARTVS.

Glotia fatua.

QVem ſolicitat gloria ventoſa, renidens,
Actus vario flamine pendebit inanis,
Modo flens, modo ridens, modo ſtans, mo
relabens.

Caluum fuge.

Si vera cupis proſpera, ſi cupis ſecunda,
Feliciter & viuere, & imperare vita:
Pars hac fuerit maxima nunc, & in futurum:
Scurra fuge dicteria temulenta Calui.
Fœdis coopertam fuge ſordibus Lauernam:
Cui fumida periuria lite conſtituta,
Notulas at iuſſere: ita ius ſeruat iniuſtus.
Super omnia medicus tibi ne empiricus eſto:
Præſertim vbi Naccæ fuerit ſucta lagena.

Ingenia ſiniſtra.

Sunt ingenia, fera, quaſi bruta, fulgurita:
Iuſtos quæ fugere, a quibus abſtinere iuſtum eſt.
Ingrata bonis, ad mala crudelia, dira.
Illis ſi male, ſi benefeceris, peribis.

Luxus ægrius tollitur, quam auaritia.

Si in te uacuo callida poſſeſſio laxum
Teneat: ſocios ſume tibi ardui negotij.
Emince. Res medica ſtrenuus eſt iunctus:
Sed magnæ, opulentaq; magis luxurioſus.
Ipſis etenim haud imperatis domantur illis.

Inconſiderata ambitio.

Expecto, ut ab hoc, & ab illo reddantur honores:
Ni prius aperitur caput a cliente, tauri
Obliquo oculo deſpiciam. Quid? hem ſuperbus.
Hem cur ego huic par videor? Barbarus iſte
Me? Scaligerum? haud auferet ille ſic: nec illi
Nunc, ſi pote, abibit: modo ſim ſi bene noni
Me, bene colluuiem iſtius popelli.
Hæc, talia fundens abeo. mi obuius es tu,
Aut rex. facies paululum ab heſterna aliena.
Rumpor. Quid ego egi? mihi mutatus! at unde?
Sic ſic reſpicio nimis, & nimis parum me.
Minimum quenq; officijs præuenire, magnum eſt
Vel nobilibus: quibus in faſtu omnia regnant.

Nihil exprobrare.

Cuiuis generi, tum cuicunque nationi
Quicquam vitij, aut criminis imputare noli.
Non ſi Turca, vel hybrida Celtiberus, & fur:
Aut ſtultitia Bigero leucophlegmatias:
Aut Batauus, aut Callaicus ſititor auri
Quos buccella panis male conducit ad omnia:
Non ſi Ligur in perfidia optima recoctus,
Mauri ſoboles, alba cutem, pectore nigro.
Paſſim inuenies aliquid cum malis bonorum.
Sic artibus ullis vitia exprobrare, durum eſt:
Vel carnifici medico, vel crumenimulgis.

Subſelliola quibuſq; calent, quibuſq; ſellæ:
Nam reſpublica patitur tetras meretrices.
Et ſepe neceßarius vſe fœneratur.

Difficile ſatisfacies egeno.

Infarci inopem: te ſtomacho impetum ingluuiem.
Neglige: tum properantem audacter damnas:
Mediocria fac: eſſe paruum, exprobrans latrabit.
Dictu miſerum, ſed miſerum magiſq; factu.
Si cum (ſit honor) ſtercore certauero: victus
Et victor, ero fœtidus, atq; atra latrinæ.
Dabis tamen, & tanquam homini, & tanquam bo
quod ſat.

Purus homo, pluſquam homo.

Cui pura manus, puraq; mens, benignaque puris
Exuit hominem: quin hominem induit, Deumque.

Ambitio.

Ludente penes te ambitione, te ſub ipſa,
Actum eſt, ſuperat funditus ægritudo curantem.
Quin aſſerit ac te tua cauſa liberalis?
Quin ſtas animo? quam manicis, compedibuſque,
Te ad patria cæleſtia ſubuehis ſolutus?

Bona bene vtenti.

Si commodi amici tibi, facileſque parentes:
Nati incolumes, teque piis mentibus erga:
Bona ſunt, bene ſi ſis vteris: at non bona, ſi male.

Mens compoſita ad conſulendum.

Qui ſe facili ſurrigit aure ad audiendum:
Tum compoſitus mente ad imaginationes:
Fit conſilij monitis aſſiduus honeſti.

Ingrati homines.

Quædam ſpecies eſt hominum mala, ac maligna:
Cui quod dederis beneficium, ſtatim perbibit.

Fera

Terrium hoc nihil eſt, præ abominabile illud.
Fient inimici taciti, aut diſſimulabunt
Te noſcere: nequid tibi debere uideantur.

Prudentia tempeſtiua.

Rerum ſatagit pectore prouido ſuarum,
Non qui omnia ſugit, vorat, occupat: ſed ille,
Qui temporibus, quique locis cate obſecundat.

Ex metu ferocia.

Sunt qui miſere, ac magnopere expetunt timeri,
Seq; artibus his concipiunt, ſe fore magnos.
Contra ego, tumidos hos puto terrore minaces.
Nolent metui, ſed amari, niſi timerent:
Terroreque ita præueniunt, quia extimeſcunt.
Taleſque fuiſſe inuenies truces tyrannos.

Plus intus.

Diſcurre parum: plus ſtatuas domi manere,
Niſi vis dura foras rapiat negotiorum.
Nanque inſtabilis hic nebulonis, hoc potentis.

Ne abutere potentia.

Cum ſe tibi fortuna pararit, vt potens ſis:
Tu rem caue ne feceris impotentiorem.
Iniuria, contemptio, contumelia, abſint.
Magnuſque tibi ſis potius, quam iniquus illis.

Pietas.

Pupillus, egenus, vidua, hoſpes, & viator:
Turba hæc aliis omnibus eſt anteferenda.

Fames habendi.

O ingluuies, o ſitis, o fames habendi,
Nos quouſque feres tu? ferimus quouſque nos te?

Nemeſis cubitus.

Pro cenſu alere, impendere, ludere, otiari:
Nemeſis cubitum præque oculis habere ſemper.

Deo gratiam habere.

Morbo implicitus, proditus, exeſus acuto,
Ne luctificis aſtra Deum tu querelis:
Sed gratiam habe de potiore ſanitate.
Quod ſi, ut decet, & conuenit, & neceſſe fracta
Plebis horribilis te euocat vltimus dierum:
Hoc eſt Domino reddere creditum petenti.
Quare cumulate, potiuſque fœnerato
Videaris ei reddere gratus, & libenter.

Venatio.

Venatio quanta afferat incommoda ſulcis,
Haud difficile eſt dicere. Sed tamen videtur
Natura parens hunc homini dediſſe ludum,
Sua obire manu retia, deſigere varos
Nos cum docuit, cum accipitrem redire in ſuum,
Iucunda canes cum leporarios creabat,
Nunquam faciens fruſtra aliquid carenſve fine.
Damnoſa tamen tum loca, tum tempora vites.

Dele ſuſpitionem ratione.

Si ſuſpitio fert quid inepta: reprehende
Te: & ibi rationem cape: quam fides ſequatur.

Natura dat, vt accipiat.

Moderatio, prudentia, fortitudo, iuris
Cuſtodia, frenum rigidi æquitas tenoris,
Sunt mentis ſacra pignora celitus micantis.
Rerum genius nomine Natura vocatus
Dat depoſita hæc, reddere pura quæ teneris.

Propoſiti mutatio.

Quæ prima putaris, aliquando vltima cernes.
Ita propoſiti multa virum mouent tenacem.
Et res aperit tempore, quod prius latebat.

Fac.

Tu ſi ex animo forte velis cui benefactum:
Addas operam ſola cadauer eſt voluntas.

Te quoque in iniuria.

Errata aliorum iniuria noxia rependens,
Ne te eximium conſtituas, quaſi bonis lex.

Infamia ex opinione.

Multi veniunt immerito in crimen, onuſti
Vulgo tenui ſuſpitione prauitatis.
Famaque refert exuuias feris cadentis.
Populator, iniquus populus, Chimæra, Sphinx, Styx.

Amor mutuus.

Nullam oderis, at quæ te amat, hanc amare te æquius eſt.
Quæ non redamat, dixero te hanc amare ſtulte.
Perdes operam, res amataq; erit moleſta.

Sui fidens.

In ſe ſita cui ſpes, erit ille ſomnium, aut rex.
Nam aut ſe potitur firmiter, aut fallitur amens.
Lucro eſt tamen, vt vixerit vndecunq; liber.

Peccata.

Peccata notis omnibus, atque omnibus actis
Damnum fabricant: diſcruciant tempore in omni.
Vt operta metum parturiunt, aperta probrum.

Mali nuncius.

Quod quiſq; malum obnunciat, id tibi tua ſi
E re ſit, vt ad commoda reſcire neceſſe
Videatur, ei non furioſius ſtrependum,
Stulti vt faciunt: ſit quaſi cauſſa nunciator.

Senecta ipſa ſuauis.

Si ineunte, voluptatis amor perit, ſenecta,
Noſtra horribilis in turbine nauigationis,
Quæ eſt prouidus ancipitis portiſculus æui,

Et lex reſipiſcentis & auſpicatæ vitæ:
Plane eſſe voluptatem olidum docet venenum.

In aduerſis ne ſis ferox.

Turgente ſalo hoc turbida iactatio ſi quem
Ita ſuccutit, vt protinus haud ferre potis ſit,
Nec quas metuit nauſea fluctuationes:
Incendat is ægrumq; animum, ac Deos querelis
Expoſtulet? obtundat inaniter queritans?
Aufer. Nihil hic proficis. Haud tibi eſt ab illis.
Malicia ea: tua ferocia at exprobretur illis:
Si debita conſtantia non poteſt locari.

Vita ſine lite.

Eſt vita carens litibus expetenda vel Diis.
Res nanq;, Deos excipio, eſt tota ſub illis:
Noſtro quibus it turgida fera Lerna cruore.
Homini generoſo, alti animi, bene inſtituto
Jam vera ſit aut vita, nec eſſe, nec fuiſſe:
Huic niſi ſe altera ſuppleat æterna vita.
Ne vera putem, blaterat quæ ganea clamans:
Mortalis homo funditus ex vtraque parte eſt.
Hos flamma manet miſeros. Sic tamen nefandos
Tolerabiliores reor, ac canes forenſes.
Hos cæcat enim inſcitia: agit ſciens libido hos.

Inuitus nil recte agit.

Quæcunq; animo tumido non facis libenter:
Mendoſaq;, curtaq;, & eſſe obſtita neceſſe eſt.

Odia ne redintegrato.

Inconciliati nebulonis, & proterui eſt,
Odia veteris inimicitiæ redintegrare.

Hoſtis nulli.

Is qui hoſte caret, primus erit hominum beatus.
At quo hoſte carent omnia, flos beatiorum.

Utrunq; cui contigit; eſt pene Deo par.

Quæ latent, teſte non carent.

O Sol, oculus qui merito vocare mundi,
Num ſcis, utra nam ſint grauiora: quæ videris,
An quæ latitant, quæ mala contegunt tenebræ?
Teſtis grauior quaſi ſit, quam quiſque ſibiipſi.

Negas, quæ peteres.

Voces quoties pauperis exigue negando:
Bona tu retines, quæ tibi non velis negari.

Abſtine a dicacitate.

Non omnes ſales ingenium admittit amaros,
Hos ergo iocos ſupprime mordacis aceti:
Urentes liti qui unguine ſunt dicacitatis.
Se hoc ſcurra licet nomine vernaliter inflet.

Locorum dignitates.

Plerunq; locorum loca concitant temulenti:
Primaria cui, cui media attributa ſedes.
Tu, ſi omnium fueris maximus, omniumq; primus:
Concede libenter tibi tu numeris ſecundus.
Alias potioris decet attendere nutum.

Acceptum & expenſum.

Si anni videris circuitum explere voluti
Summas rationes, tabulas diariorum:
Et paria ſimul conferri; æquare viciſſim:
Sumptum potes admittere. præſtare tamen, ſi
In ſubſidijs eſt aliquid tibi repoſitum.

Malorum frequentia efferat.

Incommoda triſtis repetita ſæpe vitæ,
Præcontinuataq; periclitationes,
Obſeſſum animi carcere lumen efferarunt.

Monachatus monſtrum inexpiabile.

Ex vulpe doloſa genita, hircoq; ſalace,

Raptore lupo bellua, porcoq; vorace,
Miro agmine, glutine ferruminata miro:
Quæ ridiculè populum nundinetur ægrum:
Noſtris animis ingluuiem quæ expleat altam.
Hi ſe a plateis, porticibuſq; ſegregarunt,
Falſa vt tegerent otia, ſolitudinemq;,
Cauta cauea, diſſimulantibuſq; clatbris,
Ex inſidys ad ſcelera atra prodeuntes.
Atq; his operoſi inguinis, & ventris inertis
Villum vehere heu cogimur e labore noſtro:
Vt ſcorta, canes, & alant, quod dicere nolo.
Fultos igitur hos Gabalos pegmate cali,
Hæc proſtibula infamibus obſeſſa cloacis,
Non conſilio, non opibus iuuare, ſanctum eſt.
Flammis potius, ſi eis ſtudeas, purificare.

Indicatura æqua omnibus.

Paucis precium ſtatuens, vnicoq; verbo,
Et qui indicat, & qui empturit, explebit honeſtum.
Cur quantum aly ſit ſatis, hunc pluris habebo?

Decori contemptores.

Multos placidi qui bona rideant decori,
Multoſq; tuam qui lapident ſimplicitatem,
Paſſim inuenias. Hos meritis ſuis relinque.
At tu tibi conſtans nihilominus tuus ſis.

Pauca parce ſcribere.

Caſſy rapidi viſcera fœcunda cerebri
Mirare: potes te quoq; ſi fallere: lauda.
Tu pauca parum ſcribito: per pauca probato.
Moroſius habe: perfice lentius otioſe.
Inducta, reducta, oblita lentiſſimus ede.
Rerum, atq; eloquy ſolidis vacua medullis,
Gratia nouitatis ſimul intrat, ſimul exit.

Ingenia iuuenum irrigata.

Tellus velut aſpergine compluta beata,
Sub ſole omne fundit opes optima mater:
Sic ſe e minima ſubijcit, immenſaque creſcit
Mens in iuuenis pectore ſub voce magiſtri.

Ex veteri elogio.

Sunt iſta ſitu de populis prompta vetuſto:
Sunt digna, noua qua, & memori mente recondas.
Odioſa Deo, inuiſa homini, improbata mundo,
Hæc ſunt: luxurioſus egens, diues auarus,
Iniuria magni, ſenium libidinoſum,
Horumque, aliorumque anima omnium ſuperba.

Cantillatores & triſtes fuge.

Captiua caue guttura cantiuncularum.
His nil leuius, contra etiam, magiſque triſtes
Hos, nil quibus eſt perfidioſius, caueto.

Acquirere & ſeruare.

Acquirere, fati animo; ſeruareque fati.
Illud malitia ſæpe dat. hoc non niſi virtus.

Nauta miles.

An nauta poteſt eſſe bonus, bonuſque miles
Abſque dolo, abſque metu, ſineque ſuperſtitione?
Quis ſponte celox currere, & occidere telum?

Caupo & alia duo monſtra, cauſidicus & monachus.

Non ſi omnes ſibi ſpecies Vertumnus adaptet:
Seſeque ſupinet, prius obſtinata, prona
Natura: retorto vagæ ſtent ſidera curſu:
Caupone aliquid terrius excitabis vnquam:
Ni Tiſiphone e pectore linguaca monſtra,
Vncto monachoque excutiat caput cucullo.

Fœmina leuius malum quam nos.

Nil audiet hæc fœmina, vel omni, malique.
Nihil eſt etenim. Sed nihil hoc: minimumque quam nil.
Noſtro eſt potius, compoſitumque magiſque ſuo:
Malum, ſiue bonum: leuium, ſiue malum ſit.

Bonæ artes quam opes liberis.

Vendam citius prædia, cum corpore mentem:
Vt nati aliqua nobilium [illegible] arte:
Quam regna parentum ſui integra perdito lucellar
Atque illi, aſini more, ſopiantur inertes.

Vxor.

Uxor proba ſi contigit, integraque mente,
Formaque ſtata, exorta parentibus modeſtis:
Quid maius haberi queat, [illegible] eſt.
Quod ſi (prohibe Fors bonum perverſa ſuaſu
Dicam: tamen his [illegible] Phœbus adhibet)
Ceruice rigens, perpetuata opinione:
Quid tum? ſimulo lædere fortunam ibi iniquam.
Modo ſi ſobole te augeat, ſibi cætera habere.
Tum ſi improba ſit corpore, mente proſtituta,
Quando occidere non licet, expellere fas eſt.
Si hoc eſſe palam ſcire videberis, patique,
Mitte repudium. Tum minus hoc malum eſſe credas:
(Taliter fortibus animis eſſe perſuaſum eſt)
Talem eſſe tibi: talis homo, quam ei ſit rata,
Non me eſſe, at eam cupiam in noxia, atque culpa.
Sed iudicio populi qui ſeruit, ineptit.

Pone curas ſomnum capturus.

Depone cubaturus in interno receſſu
Curæ onus acidæ: pronue pectoris tyrannum.
E ſomnis vbi poſt fueris recogitaturus:
Ah quam cito te vt lancinet, haud inſcia recurret.

Ignobilis

Ignobilis ſecundis turget.

Vulgum bona res adueniens facit ſuperbum,
Aduerſa humilem. Nobilibuſque, ac generoſis
Natura alia eſt. nam ſimul ac deos ſecundos
Habuere, animi compoſiti æquabilis aura eſt.
Aduerſa acuunt magnanimum, efferantque fortem,
Medium ſapiens elicit, obtinetque ſemper.

Pythagoræ ſymbola.

Quæ Pythagoræ ſymbola dicuntur: eorum
Partim ſapidam ambagibus obtegunt medullam,
Partim ſubolent quid puerile, & obſoletum.
Verum illa tuetur hominibus ſacra vetuſtas,
Vt inane ſepulchrum putrido ſitu cauendum.

Viue, vt diu ſtudeas.

Atterere dies, atque ita diſpendia vitæ
Arceſcere, propter ſtudia arcta literarum,
Dubito an faciundum: quia florentis id æui
Deſiet; vbi iudicio acriter valemus.
Sic contrahit horas grauis ærumna laboris:
In floreque primo aduehit vltimam ſenectam.
Feſtina opera hæc, atque alia inchoata nil ſunt.
Puerilis mihi diſplicet vir, puer virilis.
Sat ſat cito, ſi ſat bene: ſententia priſca.
Nil, quod bene fiat, nimium ſero paratur.
Quanto ſatius, viuere, quo ſtudere poſſis?
Et perficere hos, quæ melior vita paretur?

Stolida iuuentus.

Laſciua iuuentus fugiens dicta ſenectæ,
Facilem ſtolide vendit inauſpicata riſum:
Mœroris emit ſemina, pœnitentiamque.

Cur ſtulta oblectent.

Quidnam eſſe putem, quid memorem fuiſſe cauſſa,

Vt

Ut fabula nos plus moueat ſeueritate?
Quis dixerit, aut quis ratione ſupputarit,
Appoſita lucro tempora, quæ perdimus, eſſe?
Cur ſolicitent ſeria, mendacia alant nos?

Vetus religionis ſcabies refricatur.

Diuina ſciendi ratio, via, inſtitutum,
Cum ſe eximiam ſentiat, omnibus ſuperſit:
Vt cætera quæque relegens retro relicta
Examinet, ac diſcutiat, fluxaque firmet:
Cur inter inacceſſa, repoſta religionis;
Prærupta, refecta redimita bona vita,
Elementa ſcholæ perdita refricat prioris,
Subigitque ſubactum reliquiis; atque agit actum.

Si mihi placeo, cur aliena appeto?

Cum quiſque ſibi tam placeat, ſibique ſat ſit,
Cur tam cupide inuadimus in res alienas?
Nam ſi deerat, cuius ea acceſſio facta eſt,
Non ipſe tibi, tuaque placere debuiſti.

Facimus, vt reficiamus.

Exurgere lecto, ut item decumbere quæras:
Sumereque cibum, de integro ut eſurire cœpies:
Facereque, quo ea quæ feceris, infecta quærare:
Quidnam eſt aliud, quam nihil eſſe, nil fuiſſe?

Inedia.

Cur mente volutamus inepta, caſſa, nulla?
Cur plus placet error pueriliter vagantis?
Nunquam fuit, & nunquam erit hoc, quod otiamur.
Illudere nobis ne adeo eſt dulce venenum:
Deliria cum vera putamus eſſe regna?
Præter lacrymas, tu tibi promittere quicquam
Audes, doliturus? cupere, exiturus audes?
Te audeſve fateri, moriturus, eſſe quicquam?

Homi-

Hominem potius non eſſe, quam non hominem.

Si ſpes hominum deſpicias, ſtultaque vota:
Actum eſt. propere te ex numero hoc exime ſodes.
Immo ex hominum numero ſi ſecus nequires.

Sophiſtas elude ſilentio.

Buccis tumidos neglige ſpumeis ſophiſtas,
Bullas ſtolidæ nebulæ, ſomniique plenas,
Inſanticrepis cymbala rauca facta nugis.
Quorum ſtreperos, ſi potes, tu vlciſcere bombos:
Reddas neque gry inſtantibus, & taceto ridens.

In altiſſimis operam ponere.

Quanquam ſuperi notio clariſſima cæli
Sic noſtri animi lumina perſtringit hiantis
Æſtiuus vti ſol oculos nycticoracis.
Minima at minimæ portio notionis huius
Cuiuis aliarum cumulo eſt anteferenda.

Inſania ſepulcrorum.

Inſana ſepulcri ametria, æquataque cælo
Moles, hominis te nihil eſſe, nil fuiſſe,
Oſtendit: vbi te facis in puluere viuum.
Non viuo aliquam marmore vindicare vitam?
Caſſa ſpolia hæc igitur lecta opinionis,
Ex inſidiis horrida prodiens tremendis,
Summa ima metens, quæ Nemeſis torua miniſtra eſt,
Vltrixque ſui, pellacia detrahit æui.

Faſtus nationum.

Cur nulla ſibi natio diſplicet, ſed vltro
Laudans alienis opulentiora terris,
Damnans præſterilis patriæ barbara teſqua,
Se præfert tamen, vt potiore conditam aſtro?
Non quem borea ſaxificus quatit tumultus

Grunt-

Gruntlandus, aut aquicola Moſcouita prado,
Aquicola, meribibulus, vbi dabitur anima Brunijs
Non qui Hyperionium aridus execratur ortum,
Hirſutum animum inducet; vt anteponat vllum
Sibi Gallum, Italumve, duos virtutis honores:
Orbis duo flores, duoque faſtigia rerum.
Vt ſic videantur temere putare Ronchi,
Sibi deeſſe aliorum bona: ſe bonis deeſſe.

Incauti quatiuntur.

Vt vere parum corpora cauta mane mordet,
Siquando tepori ſuperingruit pruina:
Sic laxa opibus pectora, deprenſa ſupina,
Tantilla vel incommoda male protinus vrunt.

Scribe vacuus curis.

Siquid libet ex ingenij penu repoſtum,
Depromere: tibi viuere, ſeruireq; famæ
Eſto vacuus. Denique non tuus, caueto
Quicquam accipias, aut videare comminiſci:
De malis magis libera, puriorque mens eſt.
A ſole leuis ſpiritus excitatur alma.
Cum quo, ſimulac præpetis orbitam dies
Afflauit equis ignicomis oriens anhelis:
Genitale caput tum Venus exerens profundo,
Atlante ſatuſque ingreditur. blanda leporem
Hæc conciliat. hunc vaga verſatilis ambit
Suadela. Nitoris Hermes, arbiterq; lucis
Aſpirat. Ibi qui careas fauente cælo?
Hæc digna legi, digna ſemel lata referri.

Frugalitas.

Stat res tibi, tu rebus, vtrinque ſit, videto.
Nam parcus opes generat, prodigus laborem.

Iniuria ius barbaris.

Iniuria ius. Hac Scythica ſcata furore:
Hac Biſtony fulgore lex ſacrata ferri.
Hanc Roma vetus iam coluerat adeo, vt ab ipſo
Latrone genus ducere ſe Marte putaret.
Hac fata canit Tameſis: hac fata Choaſpes,
Tagus, Eridanus, Rhodanus, Nilus, Iſter, Indus:
Graſſatur ita hæc rabies, multa poſſidendi.
Et quamplurimum vt habeas, plurimum tibi ſat.

Sobria ſapientia.

Te dede Deo. quæ capere haud potes, remitte.
Intenſio ſuas iſta remiſſio, vel acris.
Id ſat tibi ſit, ſcire: quod hoc ſcire, negatur.
Quo ſumere fruſtra temerarium laborem
Captare, quod vnquam haud capias, ſitis bibendo eſt.

Quid horrea plena, animus inanis.

Si quantum opera ponitur ad tuenda membra,
Ad cultum animi dimidium impendere curem,
Quam nunc valeo corpore, plus mente valerem.
At corpore pleno vacua eſt illa. polita
Nitet area foris, carbo ſed intus eſt loco auri.
Bis, ter, quater, & amplius, e penu in culinam;
Inde in vapidum obſonia conclaue feruntur.
Mens fluctibus vdis natat immerſa Lyæi.
Pluſquam otia, pluſquam facis hæc negotioſa:
Miſeri articulatim minuens membra diei vt
Noctis quoque veſtigia deleantur acta.
Quid profuit agrum domitare contumacem
Raſtro, trabea, vecte, bipalio, ligone?
Quidnam elicibus luculentum expiare ſulcum?
Gemere horrea ſub pondere, pandare prius quæ
Audere videbantur: inanire te illis,

Quæ Elegographus exhauſta Eryſichthonis cœnabit?

Fortuna ſerua virtutis.

Lautos animos, magnificis artibus altos
Fortuna timet. Nam imperium hi penes ſeipſos
Ita habeant; vt eam ſeruitij iugo fatigent.

Coloramur a ſociorum animis.

Potante aliquo ſæpe ſitis paratur inde:
Comedente fames. Riſus obambulat cachinnum:
Oſcitatio ciebit oſcitationem.
Virtutis imago ſuam imaginem creabit:
Vitijq; color tibi vitij parit colorem.
Commercia tales homines talia reddunt.

Roſomachæ cucullatæ.

Saturum ex epulis ſurgere, belluina quam ſit
Res vero homini, digna famelica triremi:
Incredibili illuuie Roſomacha monſtrat.
Eſt hoc animal Sarmaticis idea gulonum;
Felis facie, ornatibus expetita pelle.
Hæc beſtia nidore procul cadauerum acri
(Hinc vulturem ego quadrupedem vocare ſueui:)
Illecta, vbi vbi in ſaltibus eſt prædam nacta:
Se infercit eis deliciis magis, magiſq;
Adeo, atq; adeo, vt pene nimis viſcera tenta
Rumpantur. Ibi captitat arbores propinquas,
Turgentia queis pondera diſtringat omaſi:
Atque redeat ad relliquias, ventre leuato.
Sic ſunt monachi, turba alijs onus, ſibique:
Strigoſa cibi quos mora, ieiunia torquent.
Menſæ appoſiti inedia præmetu futura,
Lances adeo nitidas, adeoque patellas
Reddunt, recipi, & reddier vt poſſit imago.
Cum pro tribus & ventriculum impleant diebus:

Pro ſemiſſe notantibus impenam, Deoq;.

Bellum ex cupiditate.

Pars maxima mundi rapitur furore Martis.
Paucis ratio recta dat, aut ſuadet honeſtum:
Inſana cupido vt ſtudium extorquet habendi.

Deus odit vltionem.

Non vult Dominus temporis, Imperator eui,
Memoreſq; notas odij, memoreſq; querelas:
Nec viuere veſtigia contumeliarum.
Oditq; ſuper cætera cunctatalionem.

Sortes tres.

Audit mare ventos: furit, efferatur illis,
Curuatur ddiſto Libe, protruditur Auſtris,
Toruum fremit horrens Aquilonibus ſuperbis.
Tellus ſtabili pondere vim ſubmouet omnem.
Vim nec patitur, nec prohibet machina cali.
Prima eſt ſtolidi turbida fluctuans imago.
Terra ſapiens pingitur immobilitate,
Sortem penitus ſupra hominus tertia ſors eſt.

Fluida omnia.

Bis flumen idem ſapiens tranſire negat te:
Curaſq; ædificas, quaſi manſurus in æuum.

Nec flere, nec ridere.

Alij Abderita, ſibi Heraclitus, iniqui
Pinxere oppoſitis miſerum vultibus orbem:
Nil eſſe boni, nil ſolidi: euanida cuncta
Ante ruere, quam conſtiterint, noxia vero
Inimicaq; vitæ omnia, quæ profore credas.
Vt verq; bonus, ſic bene neuter explicauit.
Mala, quæ nequeas corrigere, eſt flere Bacelli
Damnataq; fato bona ridere, maligni.

Quid tu? quid ego? fuero, ut eſt, quod eſt, ita eſt.
Nec fœmina flebo: neque ridebo minùs vir.

Cinereſcit animus cura.

Ignis cineres conficit ex arbore cæſa:
Cura ex animo, putrida ſit trabes madore:
Torpore animus. Vomer iners ſitu ſcabreſcit:
Lentitia animus. Hic, & hic ſplendeſcit ab uſu.

Bona fama.

Æs eſt alienum bona fama: quod petenti
Paruo facile eſt tempore diſſoluere vulgo.
Ullis ſine damnis, capital modo tibi ſtet.

Abſtemius.

Abſtemius a vino erit haud ebrius unquam.
Sed inebriat hæc gloria, gloriaque fumus.

Homini arma, ratio, manus.

Ungues, corium, cornua, curſus, ala, dentes,
Sunt præſidij pignora, cardineſque vitæ
Bruto pecori. Sed tibi de parente eadem
Hæc omnia dictat ratio, manus reponit.
Ut flebilibus iam ſtatuas modum querelis,
De debilitate, exilitate, nuditate:
Quæ Plinius incommoda declamat ineptus.
Quin in truculentaſque feras, pecuſque mite,
Gratum imperium, vel dolus, aut aperta vis eſt.
Homo ſis modo: nec hominem mutaueris illis.

Medicus & leguleius.

Quærunt; medicus, an agoræus, nobilior ſit.
Hic viuere dat: hic beneviuere edocebit.
Hoc eſt hominis: hoc quoque commune iuuenco.
Magis ille neceſſarius: hic ſuperuacabit,
Fruſtraque dolos quæret; ubi dolus recedit:
Niſi ſi ipſe dolos fabricet, & nectat apertos.

Fin

..is medici materia eſt, finis honeſtus:
..ateria vt honeſta alterius, finis inanis.
..um a Philoſopho iura boni, haud plebe petenda eſt.
..s leguleis ruſticus nihil ſupinis.
..cetta quorum rationis omnis expers.
..um numero vincere vult opiniones.
..uod ſi ſolidi iudicij ſemina queris:
..An leguleus, vel medicus nobilior ſit:
..i nempe canes ſunt duo, os vnicum latrantes,
..is ſimplicitas ſuadet, amare, obire recte:
..ama hic nimio corrigit excuſſa labore.
..ama inueniunt iſti, vbi nulla prauitas eſt.

Veritas etiamnum latet.

Ne nunc alma quidem obſita veritas tenebris,
..xerere caput poterit, vel poſſe fatetur:
..epreſſa humili, condita caligine caeca:
..ed nos docet ex hac miſera neceſſitate,
..alſos radios luminis extitiſſe veri,
..fans philoſophia, quae balbutijt olim.

Caduca voluptas.

Vix orta, ſimul diſperit, vt bulla, voluptas:
..irtutis in aeuum opus immortale perennat:
..ec ſenium patitur, nec obit morte ſolutum.

Si amicus mutatur, muta.

Fortuna ſi amici faciem, ac pectora mutat:
Fortunae animiq; tui ſic tempora muta.

Tege infortunia.

Siquid tibi Sors fecerit inimica ſiniſtri:
Prudens tege: ne certa ſit hoſtibus voluptas.

Oculorum modeſtia.

Diſces oculorum acie promptiſſimus vti.
Sed tardiſſimus appete, quae viſa placebunt.

Lis, ſpes, miſeria.

Lis ſpem generat: ſpes alit vlceroſa litem:
Miſeria prope conſequitur: quæ finis earum eſt.

Salutatio.

Inter ſapidos homines, tu nihil putato
Similius eſſe ſalutatione blanda.
Semilis tamen eſt fugienda peius angue.

Canos revereri.

Pars eſt hominis nobilis, & cati, & pudentis,
Canos revereri: etiam ſi parum niteſcant
Obſcurum genus in ſenio haud parum refulget.

Quomodo ſumptus faciendus.

Impende quaſi lux tibi nunc vltima ſurgat:
Parcens, quaſi nunquam moriturus, & reponens.

Indulgentia ſalutaris.

Ætati ſua tempora ſunt cuique. quare
Da illis quoque, qualia competunt cuiq.

Inertia.

Morti nihil eſt ſimilius, ac vita nocentum.
Vixiſſe tamen, ſi pote, dicentur. At illum
Qui nil agit, hunc penitus nec viuere dicam:
Qui tempus, iners ſimul & præterit ſeipſum.

Opes cito partæ, cito dilabuntur.

Inſide Ligur, vis cito diteſcere. Quod vis,
Et quod non: cito diues eris, citoq. egenus.

Coniugium non ex opibus.

Ne pro affinibus, aſinos compares ſuperbos.
Optabile coniugium eſt, optabile damnum.
Fœtura gregem quæritur vt ſuppleat. ergo
Generoſa parens ducitur vltimis ab oris,
Niſaa cui gramina pabulum pararunt:
Et potum Tagus aurifer, aut Thracius Hebrus.

Tu coniugij cupidus liberis creandis,
Illis ducere pateris ſordidam parentem,
Spretaque proba paupere, diuitem cloacam?
Aurum tibi ſic quæritur, haud fœmina coniux.

Paupertas & ſenectus.

Paupertas, ſeniumque, duo ſunt mala vitæ:
Niſi frugi comes animum conſtantia fulcit.

Vanæ cogitationes.

Eſt hoc vitium vitiis omnibus pudendum,
Ut falſa ædificemus imaginatione,
Quæ haud nos capere, & nos quibus haud capi queamus.

Auro probantur homines.

Aurum lapide, aſt homines iudicantur auro.
Aurum ignis coquit, exprimit, efficitq; purum.
Auro coquitur, ſoluitur, impurus homo fit.

Pax.

Nil pace eſt precioſius, aut magis ſequendum.
Felix, cui peperit ſine lite vita finem.

Pythagoræ monſtra.

Hæc Pythagoras exilio fugare iuſſit:
A corpore morbum: ex animo imperita ſigna:
E ventre famem quæ abſque fame appetit hoc quod habet:
Ex vrbe malos ſeditionis inſitores:
Ex ædibus inuidiæ mutuos remorſus:
Intemperiem omnibus, incontinentiamque.

Philautia.

Soli ſibi qui placeat, cæteroſque ſpernat:
Is ſi a reliquis ſpernitur: hic vendit, emitque.

Liuor.

Recte inuidia eſt refugo comparata telo.
Telum, ſolidi ſiquid ei ſe obiicit, inde
Retro reſilit: nec nocet huic, cui in natur.

Quin & redit, & vulnerat ipſum arcitenentem.
Sic liuor edax tela, reciproco recurſu
Emiſſa, ſibi recipit vulnere ſub proprio.
Angues beneficiis cicures efficiuntur.
Liuor quibus impenſius efferatur atrox:
Iniuſtiſſima, ſimul & iuſtiſſima labes.
Hæc nanque bonis peſtis vt incommodat: æque
Auctorem quatit: atque ſui vltio parata eſt.

Euphrone.

Noctes adhibe in conſilium, ſi quid anhelas.
Nam præcipitat res cita ſe præcipitantem.

Corpus nitidum, mens putrida.

Sum marmoreus carcer: at intus impius fur,
Intra Parium tumulum eſt putridum cadauer.
Bellicrepum equum Balium ſalgamator vrget.
Cur lora ſitu vitiat gemmeam lagenam?
Aut quomodo corpus premit, aggrauatque mentem?

Fortuna vigilat pro felicibus.

Fortuna vigil ſtertere dat negotioſo,
Si dormiat hæc, ſomnia ſunt mei labores.

Incuria curas parit.

Si te ratio non valet, ac beata Virtus
Armare ita, vt ignauia diſſuatur abs te:
Saltem metus hoc efficiat. Videbis ergo
Quam ſæpe malas fundit et incuria curas.

Vultus animum tegat.

Concuſſo animo ſaltem eadem ſit mera vultus.
Diſſimulatio ſola Hera ſtat neceſſitatis.

Veterum dicta caſtigantur.

Eſt inſipientum mera vox diſſita vero:
Quæ felicem ait hunc, cui non contigit eſſe.
Nam quæ nihilo ſtare poteſt beatitudo?

Eſt altera vox etiam ſic iners inertis.
Fœlix, ſi modo natus hic illico periſſet.
Hæc eſt fuga, non vegeta expugnatio Sortis.
Contra audeo ſic dicere: quam vita ſit ingens
Primi munus opificis: qua queam referre
Illum, & noſcere, & expetere, & frui: eſſe & ille:
Et, ſi qua videntur mala, ni malis mala eſſe:
Quin omnibus embammaque, miſcelaque vita:
Si commoda ſpectes, male: ſi incommoda, recte.

Miſce te & verſa.

Eſto tibi mater: & eſto tibi nouerca:
Ne præda voluptatibus, in vitia tendas.

Miſerum quam turpem.

Inter ſobria, turpe fit, ebrium ſedere.
Interque ebria, miſerum eſt, ſobrium ſtudere.
Hæc ebrietas plurima, multiplexque: non tam
Vini: ſed opum, ſed amoris, ſtultitiaque:
Quin, heu dolor heu, ſanguinis, & carnificinæ:
Me malo tamen miſerum, quam videre turpem.

Diſtractio animi.

Qui multa agit: hunc multa ſimul pati neceſſe eſt.
Nec paßio ceßat, licet actione ceſſet.

Sapiens non fruſtratur.

Fruſtra ſapiens verba facit deſipienti.
Fruſtratur tamen inſipiens, nec ille fruſtra,
Nam verba ſibi redeunt, ipſa ſi repellas.

Fortuna eſt impoſtura.

Ne quære, quid hoc nomine, Fortuna, feratur:
Si noſſe, quid eſt leuis impoſtura, potis ſis:

Nil caſu, ipſe caſus eſſet Deus.

Nil, nil temere fit: ſed ab inſolente dictum hoc,
Quod ſi ſtulta temeritas omnia hæc gubernat:

Caſus, Deus ipſe erit, & prudentia eius.
Utique lex ſit ea, omnia ſine lege mouere.
Quare temere nil erit, eſt, fuitve quicquam.

Turpis relapſio.

Lapſus ſemel, hinc te erige: turpe poſt relabi.
Deleta iterum repetens, reduniua repõnis.

Quies ex labore.

Quicunque ſua ex opera victitant, beati
In eo inuenient opere, & ſudore quietem.
Væ quorum otia in alienis actibus hærent.

Amici pocularij.

Multi ad cyathum faciles, prodigique amici;
Quos immemores efficit vna umbra pericli.

Tempus labitur.

Cœli curſus oboriens, occidens ſibiipſi,
Verſatilis indomita circuitione,
Perdens perpetuo reparabilem rotatum,
Precedit, euntem ſubiens, ſequens ſequentem.
His anfractibus implicat omne, quod ſub ipſo eſt.
Tantum vt liceat dicere verbulum hoc, fuiſſe.

Gratia perit non iniuria.

Cum flore ſimul gratia pene nata flaccet.
Contra, haud perit iniuria, ventilatq; ſeſe.

Suauis vita inſcitia ſui aliqua.

Quid ſis modo, quid fueris, quidque ſis futurus:
Tum quærere, tum ſcire neceſſe pluſq; pluſq; eſt.
Sic quære tamen; ne nimium tibi innotereris.
Nam vita ſui neſcia, non parua voluptas.

Nec emax, nec vendax.

Nec vendax, nec emax fueris. Monſtrat auarum
Hoc, hoc cupidum. Pauperis illud, hoc procacis.

Aut vita quieta, aut mors.

Aut vita ſine vrente moleſtia expetenda:
Aut mors, plus etiam omnibus eligenda vitis:
Quæ ſubdola ſola animi ludibria ſoluit.
Nec turpe mori: ſed erit turpiter mori mors.

Iuſtitiæ oculus.

Ne clam ſtruito inſidias: nec palam noceto,
Nanque eſt oculus iuſtitiæ, qui omnia cernit.

Peregrini modeſtia.

Peregrine, nihil ſatagens, cuncta ages. moleſtum
Eſt officium, occaſio quod nulla requirit.

Literæ ſine iudicio.

Sine iudicio, ſtudia incompta literarum
Vergunt ſemper ad inſidias deteriores.
At ad omnia duplex, homo bene inſtitutus:
Si mite caput teneris moribus coronat.
Precium miræ perpetuum eſt ſapientia vitæ:
Quæ non recipit, niſi ſeſe, æſtimationem.

Pauper munificus.

Qui diuitibus temere dat munera pauper:
Aut deſipit: aut caput hoc, quod dare huic videtur.

Peregrinatio.

Fruſtra peregre, nec ſine ratione vageris;
Multis hominum vt moribus excudere mores,
Tibiq; ingenium ex ingeniis parare cures.

Mali omnes infelices.

Bona fortuna malis mala fit: nec hac beati
Illi eſſe queunt. Onus hoc, non honor, putandum.

Quæ dies ſuggerit, nocte expende.

Quæ veſper anhelis iuga detrahens iuuencis
Tibi ſuaſerit, impoſitis in pectore curis:
Hac concubia nocte reuoluenda relinque.

Quæ nox tibi ſuggeret intempeſta quiete:
Ne actus teneri ruat inconſulta dies.
Nil præcipiti turbine productum diu ſtat.

Vidua, pupillus, hoſpes.

Accepta Deo vidua, & pupillus, & hoſpes:
Iſta tibi loco ſint tria ſacra liberorum.
Quum malim, aliquanta meis liberis deeſſe:
Quàm viduæ, & hoſpiti, & ætate minori.
Non quantum aberit, tantum aderit. Deus reponet.
Quod das, ſolum id habes: quod habes, deeſtque ſolum.

Malus odit dici, non odit eſſe.

Nec peſſimus ipſe ſeipſum malum fatetur,
Quodque eſſe nec odit, factus dicier odit.

Ex bono bonum.

Litis ſoboles lis erit, & dolor doloris:
Concordia concordiæ erit parens perennis.
Felix, qui ſerit, unde metat, quod expetebat.

Ne luctare cum potiore.

Contra Rhodanum ne ſtolide natare tentes:
Contra Boream ne temere flare ruentem:
Contra pelagi ſtreperum clamare tumultum:
Contra enſiferum rabie certare tyrannum.

Frugalitas vectigal.

Ne ſegnis fine perdere parua negligendo.
Certa eſt opulentia frugalitate ſola.

Magia, Alchymia, Cabbala.

Rimans maga ludibria, chymicoſque folles,
Inflabis, & inflaberis. hos effuge ventos.
Porro fuge deliria Cabbaliſticorum:
Quorum labor eſt, decipi: & hunc decipere æque.
Quorum ſcopus eſt nil: iter extra omnia quæ ſunt.
Quorum eſt animus penſilis a nigra fauilla,

A ſomniolis, nugiſati vertice fumi.
In nihili ſeruntq; ſpem, metuuntq; fraudis vmbras.

Sermo caſtus.

*Verbis acidis ne truculenter inuehari*s.
Hoc remigibus, medicisq;, rabulisq; linque,
Et mancis: quibus iſta progymnaſmata feruent.
Hiſce lanius, his leno odium omnium bonorum
Seſe oblectet Hiberus in vrbis angiportu:
Qui ſanguine ſcorticuli (hic auribus honor ſit)
Ex funiculis ſoleas in ſerica mutat.
His inflauerit olidas, horridaſq; buccas
Artocrearum venditor, atque iſſitiorum
Fætida tomaclis vendula lingulaca turba.
Turpes lachanopolides, artopolideſq;,
Flore Liberi impudentia ebria rubeta.
Hæc ſunt miſeræ putida ientacula plebis:
Quæ porticibus ſordida porrecta ſub altis,
Ex vlcere dira facit conuicia cælo.
At nos ſoboles alta Deum magnanimorum,
Vita articulos nitido nectimus decoro:
Metimur & omnia virtute: nec videmus
Solum his oculis: auribus vtimurq; cordis,
Cognata polo pectora ſine labe gerentes.

Innocentia.

Loquitur taciturnus ſatis animus innocentis.
Excuſatio maxima ſit pudor ſilentis.

Conſcientia.

Cuicunque Deus ſit ſibi conſcientia ipſa.
Illa eſt teſtis, & illa furoris vna vindex.

Minis potius quam verberibus.

Ne verbere ſæui, ſonitu increpans flagelli,
Pallente tenus ſatis eſt prodire pauore.

Et aſperrima, puto, caſtigatio: lenta
Si torquet mora: necat expectatio pœna.
Pulſatus abit: ſuccutit, vt puluere ſparſa;
Sicut canis, e flumine quando exit vdus.

Aut ars, aut arx.

Fortuna nouerca bonis ſiquando reflarit:
Tunc portus erit tutior, ars, & arx remota.

Platonis canes.

Quæ, dic Plato, viuida cuſtodia regni
Abs te poſita eſt, canibus comparata fidis:
Laudata meo iudicio, probata verbo,
Firmata operibus, experientiaque longa:
Scito in perniciem miſerabilem excidiſſe.
Sunt nanque canes in rabiem furore verſi:
Et iam pecudes dilacerare, ludus illis.
Nec carne luporum, aſt omnium cruore paſti,
Tendunt ſcelus excidijs mutuis paciſci.

Ratio & valetudo.

Ratione mera nihil, & ſanitate maius.
Nanque eſt anima hæc corporis: hæc animæ eſt anima.

Somnus docet nos mori.

Curæ domitor ſopor, exterminator almus:
Aſſuetudine nos docet haud timere mortem.

Præcepta, iuſſa, minæ, ſupplicium.

Excuſſa Dei pectore præcepta benigni
In iuſſa ſtatim merito verſa ſe colorant.
Hæc ſpreta minarum faciem induunt ferocem.
Nil proficiunt? Quid reliquum furoris ergo,
Quam ſupplicium, pœna ne quæſita moretur
Seſe? Intrita tibi allia ſunt tibi exedenda.

Fabella.

Fabella tegit cortice nectaris medullam,

Quam

Quem cuique ſibi frangere, cum velit, licebit.
Vnam hic igitur ponere me, iubet voluntas.
Craſſa pondere nauigium anchora grauatum
Curſu medio placidas abiecit in vndas.
Turgente dehinc aquore, turbantibus Auſtris,
Cum ponere vela iuberent caca pericla:
Tutoq; loco inſtabilem fundare carinam:
Amiſſa gemens miſero retinacula damno,
Senſit tempore quiq; ſuo ferre, quod optes.

Iactabo quod metuam.

Abſentia leniter fero : præſentia curuant.
Fioque alius iam mihi tam magna ſonanti.

Fac cuſius non pigeat.

Si conciliare velis, & quærere famam:
Omnia factaque, dictaq; ſpectabis ad vnguem.
Ne poſtmodo ſic, aliter, cogitaſſe dicas.
Quid quis cogitet, haud ſcio: quid faciat video.

Natura patria eſt.

Nemo exulis in nomine vir bonus dolebit.
Natura etenim patria, non terra, bonorum.

Iracundia ratio.

A me extorqueas placido ſi trucem meipſum
Iracundia; ſubiget me ſibimet ipſi.
Si me extorqueat habilem de truci meipſo;
Reddet ratio libera me mihimet ipſi.
Qua nil melius, nil propius bonum, ac beatum.
Nil affinius eſt magis opifici ſupremo.
Quoq; eſſe queat citius fictus homo, homo verus.

Malorum & bonorum mors.

Mors dira timenda malis, eſt bonis petenda.
Illis mortem aliam parat: his bonam quietem:
Afflans monumenta noua intermortua vita.

Perpen-

Perpende diaria.

Ne ſomnum cape nocte nigra ineunte, priuſquam
Quæ facta diei fuerint, ter pendere cures.

Homo homini vaſtitas.

Cur vita bonis, breuior ſeſe, ipſa fatiſcit?
Cur ampla malis? omnia cur malis ſecunda?
Cur conquerimur grandinis impetum? locuſtas?
Brucum? Eruca quid eſt tibi? aut rubiginis aura?
An non homo ſit homini hoc, peioraque multo?

Factiones fuge.

Non te Venetus, nec Praſinus, nec Incitatus:
Sed mens aureaque, animuſque auriga gubernet:
Cui fatum flagra: vis rationis eſt habena.

Manu coacta pura mens.

Humanis mihi cædibus abſtinere, ſanctum eſt:
Si cogitur ipſa manus: pura mens maneto.

Iuuentus parta perdit.

Detergit auorum miſerabiles labores
Captiua ſui, leuis, inconſulta iuuentus:
Gurgeſque vorax. abeunt quaſi bulla repentè
Uncta. vncta hæc patrimonia, quæ vorat libido.

Prouidentia.

Compoſita poli perpete vertigo rotatu:
Quæque altiſono cardine ſubnixa trionum:
Quæque inferiore plaga deuexa latet nos:
Hæc omnia monſtrat agi prouidente nutu:
Et nil temere conſieri: ſed expediri
Sub lege ſua quæque, ſuo quæque tenore.
Qui forte regi credidit: is forte regit ſe.

Gloria præſtamus.

Vitam vides quam pigra ſunt pignora? quam ſunt
Communia, cum pecudum brutitate nobis?

Quam

Quare eſt reliquum, quam pene, comparare quæ ſunt.
Suſpecta corollaria: laus, gloria, fama.

Inania phantaſmata.

Coagmentatio vanida, copulatioq;,
Phantaſmataque quas pariunt, cogitationum:
Quam multa parat miſere, tam pauca reportat:
Se farcta, ſuique iacens erroris inanis.

Audere & perſequi.

Si cum cortice natites, ſine cortice nabis.
Si ſæpe bene incipias, nec perficere auſis:
Bona principium debile fortuna ſequetur:
Plenaque manu dabit id, quod viſa negare eſt.

Abſtine a potentiore.

Ne cum ſpinigero ſtolidus luſeris Ere:
Neu tu ſtreperà ſtrigile deſrica leonem.
Nec, ſi conqueritur equus de pondere caude,
Illi cupias vellere. Maximo in periclo es,
Ne oblita tui officij calcitronis ira,
Queis carere vellet, illa te tollere nolit.

Laborum comparatio.

Qua, quot patitur mali peronatus arator,
Si diſpicias, faciles tunc erunt labores.
Iactatur in alto pelago quibus periclis
Infame caput Ligeris, ſiue Luſitani,
Triplex, quadruplex ludus erunt tibi labores.
Orcum tibi militia propone videndum:
Iam tum labor, haud labor eſt, ſed quies, voluptas.
Sic digere, ſic ardua momenta volutans
Haud vnquam minus eris, atque vbi eris in labore.

Cæleſtium obliuio.

Qualis ſcatebroſa piger e rupe viator:
Viridante cui tacito blanditur in vmbra

Arguta

Arguta ciens modulos philomela canoros:
Sudore, ſitis perditus ore excipit vndam,
Oblitus iter: celeri nocte deprehenſus,
Quem fugerat, vltro nouum duplicat laborem:
Cæleſtia ſic qui recolit, mente maligna,
Hoc melle acido, lumine delinitus atro,
Interueniente tenebra opprimetur amens.

Repetita de cupiditate.

Quicunq; ſibi ſatis eſt, is diues habetur.
Cur vnus homo pluribus auferat ſibi vnus?

Malorum præuentio, & occupatio:

Cur conſenui citius, quam iuuenta venit?
Cur ſum puer ingenio, non moribus infans?
Oculatior in tenebris, in lumine talpa?
Vento ocior ad flagitium, & fulminis alis:
Aſt ad bona Callipides, ſomnium, podagra?
Quem non habui, quomodo perdidi meipſum?
Si ſum quippiam, ab vbi ſum? quis me iſta docebit?

Portus poſt hanc nauigationem.

Quam dulce ſit, & ſuaue, procul abeſſe periclis
Nam quæ Boreoſum mare diſcrimina puppi
Molitur, ab alto ſcopulo cernere tutum.
Diſcrimine quod careas, eſt ſumma voluptas.
Ah nos etiam, atque etiam turbidis procellis,
Quos fert rigidum mare, tempeſtatibus actis
Hic malumus eſſe, & procul hinc cernere portum?
Quem ſola poteſt mors dare, & illa altera vita.

Cuculliones.

Lingua ignea: pigra manus, niſi ſit rapiendum:
Ventres ſaturi ſemper, hiatibus parati:
Plena Veneris turgida flammeæ libido:
Mundi inſidiæ, mera corruptela ruentis.

Crepi

Crepitacula rancida: tintinnabula rauca:
Qui regna Dei non niſi pollicentur auro:
Scena Tragica ſomnia, ſunt cuculliones.

Duo mundi ſunt unus bonis.

Mundus unus eſt bonis: his hic, & alter ille:
Cui ſe ſpecie, pectore, mente configurat.
Hic illius eſt porticus: huius ille portus.
Prauis hi duo ſunt duo. Primus, eſt voluptas:
Alter pœna. Ita habent, nec habent hos, ſed habentur.
Et ſunt nihil his: nihil hi ſunt eis viciſſim.

Morbus animæ non ſentitur.

Qui morbus ineſt corporibus, mouere ſenſum
Eſt aptus. At ille, animam qui affligit, & angit:
Cur non potis eſt animæ ſenſum item mouere?
Sed blanditur, & alit hoc melleo veneno?

Boni omnes ciues inter ſe ſunt.

Ne crede iugis, atq; crepidinum receſſu,
Neu fluminibus, neu maris æſtuante tractu,
Rerum patrias, ſemina noſtra diſſipari.
Natura parens principium, omniumque finis,
Vna, atque eadem eſt omnibus, eadem omnibus vna.
Odit Batauum, qui fore ſe negat Britannum:
Et qui Italia nomine contemnit Hiberum:
Et cui titulus Gallia deſpicit Moloſſum,
Eſt ciuis vbicunque ſit, undecunq; ciuis,
Is qui bonus eſt. At malus eſt hoſpes vbiq;.

Immortalitas.

Si Mars furibundum facit, & Venus procacem:
Si compoſitum Iuppiter, & Luna vagantem,
Vultuſque meus vultibus eſt ſubditus illis:
Cæli ſoboles ſumus immortales: ut ipſum
Nempe haud moritur, neq; corrumpatur ſub aura,
Æuum potius parens, & ſæcula condens.

Somnus vitæ populator.

Vitam mora dimidiam ſibi dencia ſomni
Sic lenificis lapſibus abradit ab annis:
Ut quam minimum tunc tibi ſentias fuiſſe.
Tum quod reliquum eſt, vigili ſunt ſomnia morti.

Chorea virum dedecet.

Si decet virum chorea: ſic nere decebit.
Sardanapale colum cape: cape tela Camilla,
Sitq; hic mulier tibi, tu vir clara virago.

Repetita.

Cur fabula plus moueat, pluſq; ficta veris?
Aſt hoc ſapiens haud facit: at debilis ætas.
Natura ſui ſimiles colligit, ligatq;

Mundus diſtinet.

Ut flumina ſtultus ſtupefactus vda ſpectat
Donec penitus fluctibus exhauſta peractis
Siccum ſibi dent iter. Aſt ea perpete tractu
Seſe ſubeunt, repetunt, fugiuntq; ſequunturque.
Illum noxq;, fameſque domat, vota fatigans.
Sic nunc metuenda mihi vis negotiorum,
Complexu implicita innumero, in ſeque voluta,
Verum impediunt iter ad ſecreta Tonantis:
Utraque fame torqueor, & premor tenebris.

Virtutis repræſentatio.

Ne ſic teneram vegeto gaudere marito,
Sub flore putes nitidam primulo puellam:
Nec ſic redeunt nobilis, vnicique nati
Spe ſimul, atque metu ancipiti anxiam parentem:
Quam cum ſpecies aurea virtutis amatur,
Æternaque lux ſeculi, vitæque futura
Offert æqualis animi, ſpirituſque noſtri.

He

Hæc Muſa mihi dictat: hic eſt noſter Apollo:
Hæc eſt Elice: cuius ab imminente luce
Nox diſcutitur: Nec pelagus timet carina.
Illa abſque quod eſt, nihil eſt. eſt omnia Virtus.

Cupio diſſolui, & eſſe cum Chriſto.

Iam iam ſatur hinc abeo. Iam tetra venena
Me ſolicitant, ocius exilire vita.
Hic quid faciam; cui nihil hic poteſt placere?
An qui mihi diſpliceo, cæteris placebo?

Excuſatio.

Si pro meritis bene, pro dignitate rerum,
Quærenda mihi plena forent verba: fuiſſet
Vix una, puto aut altera linea exarata.
Sunt implicita, atque ardua ſenſa, ſunt repoſtæ
Sunt difficiles mutteri: neque cuncta ſuperbi
Admiſſa volunt. Patior: me exerceo: mitto,
Siquid nequeo: nec mihi diſplicet repulſa:
Sic aſſueſcere diſco ſub infimis ad alta.
Patientia nam gradus eſt, fortitudo ſedes.

IVLII CAESARIS SCALIGERI EPIDORPIDVM

LIBER QVINTVS.

Viuæ facula, fulgidulæ ætheris micula,
Flammata Cherub, fulgurib. cohors corusc:
Et vos aliæ, rapidos quæ rotatis orbes:
Quæque ingenijs hominum facta susceptum:
Mecum generis commiserescite, o, tuentis
Succenturiatus vt hic ordini ordo veſtro
Tandem vacuas expleat in culmine ſedes.
Spirate, quot ad populos præcepta feramus.
En nobis ſua pectora Gotofridus offert,
Viuida vegeto flamine Trinitatis almæ,
Spirans Dominum mente, animo, cordeq; Ieſum,
Veſtrum numerum aucturus in arduo receſſu:
Inter facies varias, fera fœdera mundi,
Hic tutus ab inſidijs inuidi tyranni,
Cliuum flammiuomi rapidus anhelat Olympi.

Exceſſus.

Audite elementa ardua myſteria cæli,
Quæ Spiritus almus Patre demiſſus ab alto
Dictat mihi ſublimia ſublimibus orſis.
O fulgida lux æthere lucentis aperto

Verſanti-

Verſatiliter rapido machinæ rotatu,
Mihi pande ſinus flammigeros tui receſſus.
Quibus incenſus & ardeam, & ardore coruſcans
Mentem renouem, nitida mutemq́; iuuenta.
O mi animæ recantate bis, in ſanguine Christi
Semel, & ſemel in flamine Spiritus vigentis,
Tetrum excute nobiliſsima tibi nubis amictum:
Atq́; hauri noua ſemina felicia lucis.

Peruerſitas.

Peruerſum genus hominum, ſententia ſiqua
Apte poſita eſt, laudibus haud probabit vllis:
Aut ridens canere etiam mortuis iubebit:
Sibi tempora, & in tempore ſe amittere gaudens,
Fœdo ſaturum carmine, fabulisq́; fiet.

Nulla fides.

Sic nulla fides hodie, caritaſque nulla:
Vt ſermo frequens miſeris mortalibus hic ſit:
Ne fide tibi, ne alÿs. qui fidit amicis,
Non fidit ſibi: qui ſibi, non fidit amicis.

Fortuna.

Quæ Principis a nutibus aura blanda pendet,
Rationem ea habet cum nitido, horridoque Sole.

Sycophanta.

Qui hæc dixit mea Stoica præcepta referre
Partim, partim Epicurea (vt illa, quæ poeta
Scripſit, caneret) ne miſere is ſibi eſt beatus,
Qui poſſe adamanta putat conuenire aſello.
Sed rhetor inanis, nebulo, allatrator orci
Id ſchema ſibi placitum noluit tacere.

Liuor.

Liuor tacitum ſubuiridi colore pingit:
Sermonem acuit, rabidis armatque venenis.

Contemptor.

Contemptor ſibi quod facile eſt & expedit, quam
Pro nihilo habet in reliquis mortalibus ater:
Quodcunq; ſupra eſt ingenium, ſuumq; captum,
Tanto magis eliminat: ergo ſemper excors.

Maledicus.

Si quem maledicta iuuant, maledicta comedat:
Paſtus nomine, nomina paſcet is viciſſim.

Captator.

Qui principibus munera mittit, ille non dat:
Sed quomodo quis vapida mente fœneratur.
At ſæpe laros auceps eluſit hiantes:
Et ſæpe gripum polypus ſubdolum feſellit:
Captans aliena itidem captabitur ipſe.
Tanto rapiens iuſtius ipſe erit rapina.

Dare & accipere.

Non eſt, accipere lucrum, aut ſemper dare damnum:
Sed temporis atq; loci vultus iſta mutat.

Clam facta.

Quod quiſque latere velit, cum fecerit: illud
Inter mala qui numeret, recta iudicabit.

Imitare, ne inuideas.

Qui proximus eſt apibus, gratiaque regi,
Liuore malo carpere, fœdiſſima res eſt.
Quin te ergo paras ſimilem, ut ſimilem te amet ille?

AEmulari bonos.

Laudare bonos, ſapientia prima videtur.
At quanto imitari melius, politiusq;?
Verum ſuperandi quibus eſt occaſio nata:
Qui non fecerit, exulet e limine mundi.

In peius ruere.

Quis non videt, ut ſcelerum pleniſſima vita

Se flagitijs ſuperans exuberes atris,
Nec ſe capiat, aut capiatur uniuerſo?

Vulgus.

Attonita Deo pectora deſpuit prophanus:
Præ ſeque omnia conſpuit, & putat cloacam.

Otium caue.

Si linea ducta eſt hodie, cras altera curret.
Quod ſi heri vacuus fueris, depende hodiernum:

Miſeria quæſita.

Annos patimur: ſidera trudunt q; trahuntque.
Alterinſecus opprimimur hoſtium ruinis.
Cur noſmet iniqui etiam prodimus libere,
Quos tartarea carcere ſeruitutis vrat?

Eripe te ex affectibus.

Mortalibus incendia mentis e ruinis
In portum Sapientia ſi ſuum receptet:
Felicem hominem fecerit, & Deo propinquum.

Fraus Liguris.

Quot ſpicas Libya metit ſub ſidere cancri:
Quot ſunt tacito ſidera lucentia cælo:
Quot fluctus maris Ionij, Liguſticique:
Struit inſidias Ligur ad peiora paratus.

Medicus.

Diſcrimine nullo medicus bonus maluſq;
Æque profitetur, eis & creditur æque.
Stultos ſic leuis homines inſania verſat.

Immanitas.

Si qua iniuria facta ſit, hic ſilere durum eſt.
Si non ſileas, durior eſt parata noxa.

Simplicitas & opes.

Diuitias Deus abſcidit a ſimplicitate:
Diueſque, bonuſque, ſimul vix manere poſſunt.

Dei regnum & mundi.

Fruſtra quereris, rugis, eiulaſque fruſtra,
Prauis quod bene ſit penitus, boniſque praue.
Non regna Dei ſunt hic, atque regna mundi.

Dies atri plures.

Si candidis enumerabis dies lapillis,
Qui commoda vitæ placido ſole redeunt:
Nullus niger in litore lucent lapillus.

Cautio.

Eſt, quod caueas: eſt, quod & haud credas dolis:
Ne ſuſpitio maculet pectoris quietem.

Adlatratores.

Gaude quoties canibus adlatrare ſentis.
Haud ima quatit lauor. at excelſa liquantur.

Charybdis ciuilis.

Inconditus eſt animus, barbarus feruſque:
Sua qui prodigit, atque aliena concupiſcit.

Mundi fraus.

Multum varius me timor exercet manens:
Cum cerno, quid orbis mihi pollicetur: & quid
Ex pollicitis aliud molitur acerbum.

Caritas.

Quicunq; videret maledicta, facta priſca,
Vere poterat dicere, caritas refrixit.
At iam qui nunc videt addita crimina criminibus:
Vere poterit dicere, caritas ſepulta eſt.
At tu ſoboles cælitus electa, triumphans
Summitte tibi crimina caritate viua.
Solum haud perit hoc, quod dabis, & fœnore reddit,
Tanquam acceperit, qui dedit, vt tu dare poſſis.

Conſilium ab omnibus.

Audi iuuenum conſilia, audiaſq; ſerui:
Si ſunt ſenibus præſtituenda, liberiſq;.

Iuſtitia

Iuſtitia.

Huc reſpice, quicunque rotans aureus orbem
ſtan agitat flammiferas citus quadrigas:
enctiſq; locis, quibus intempeſta ſilet nox.
s iuſtitia euanuit: an redibit unquam?

AEſopi Charybdis.

Æſopica ſententia fabulas frequentat:
erram coopertam pelago fuiſſe quondam:
ontiq; trientem abſorptum impetu Charybdis:
xorptum ab eadem iterumq; alterum trientem:
i tertia vis ingruat, nil ſuperfuturum.
unquam euenerit id tamen. Id timet Charybdis,
Ve dira Charybdis fori at exorbeat ipſam.

Microcoſmus.

Qui mundum hominis ſpeciem dixit eſſe paruum,
Norat cuncta animalia continere ſolum:
ulpemque, leonemq;, aſinumque, ſcorpiumq;,
ormicam, atq; canem, roſimachamq;, cicadamq;.
gnauia quos, ſedulitaſve, diritaſve
itillauit, & illecebre voracitatis.
ola aſt probitas hominis ſunt pignora veri.

Supinitas.

Cui Tantalus eſt fabula, culpatur auarus.
Ego vero puto veterem hanc conuenire formam
Ei, qui leget hæc carmina, nec ſequetur illa.

Conſilium.

Etſi haud egeas conſilio, tamen decorum eſt
Tuiumq;, quid & cætera turba noſſe poſſit.

Grauitas.

Eſto grauis haud vultibus, haud fronte ſuperba,
Sed moribus, & iuſtitia, atque puritate.

Conſtantia.

Dic ſic, quaſi iuraueris: vt dixeris, hoc ſit.
Nanque vnus vt es tu tibi, cæteris hoc eſto.

Beneficentia.

Regnes beneficiis bene, non procacitate.
Nam virtutibus homines ſeruiunt libenter:
Formidabilis animi magnitudine alti,
Non horrore ſupercilij, maliſque factis.

Sapiens ſemper laborat.

Vitam facilem ſapiens comparat labore.
Ignauia in induciis inuenit laborem.

Poetæ vtiles.

Lenocinium, & numeros auſer a poeta:
Quid tum niſi quiſquilia, ac difformia membra?
Fabella tamen allicit, & tenet aſellos.
Quas fabula Troia capit, & detinet aures:
His Troia eſſe facit miſerabiles ruinas.
Si e ſeſe aequinus miſeros transformat in ignes.
Sirenum puto blanditias eſſe poetam,
Queis captus amans animus conſeneſcit æger.
Nec me ſcio quid faciam, cum ſemel recepi.

Pulchritudo.

Inuicta tyrannis, violentaque eſt venuſtas.
Seruire libet magis huic, quam iubere turpe.

Virtus exulat.

Matuta age præ te nitidos aurea currus:
Vt me videas in tenebris flere gementem:
Non eſſe locum exulibus virtutibus vllum.
Tanto magis enitere mens pura nitere:
Et Marte tuo miſeras fulcire ruinas.

Affectibus impera.

Si percitus ira placidam ſecas quietem,

e re ſobitas exige pœnitente pœnas:
Inimicque ſalo vegetus contraria tenta:
Affectus uti ſeruiat, imperare turgens.

Crimina vindicanda.

Irrupente mihi crimina procedere poſcens,
Pœna ſic alius ſupplicium non dedit ante,
Ero. ſupplicium quia ſi dediſſet ille,
Non crimen ego crimine, culpamve foverem.
Exemplo alius ne igitur hoc deinde peccet,
Pœnas dare me convenit, & cedere recte.

Odimus monitorem.

Anguis vice ſtat monitor, reprehenſor ignis.
Natura hominis eſt rota: vix tenere poſſis.
Sic in ſe ruit, irruit, involuitur, urget.

Animæ immortalitas.

Noſtris animis ſi interitum fata pararunt,
Ut vulgus iniquum ſibi ſomnians vacillat:
Quis non Tracbili ſorte frui malit inerti,
Quam cum hoc miſere turbine confligere vitæ?

Idem.

Natura dabit corpora ſi neceſſitati,
Virtus animos feret ad cæleſtia regna.

Metus, ſpes.

Vita œconomis eſt metus odioſa ſupellex:
Omnis tamen eſt ſpes odioſior timore.

Mors non timenda.

Eſt exilium vita miſella noſtra cœli:
Quo patria nos evocat ad pios penates.
Optare pium eſt igitur hæc ſoluere vincla:
Mutareque pacificis ſeruilia regna.

Idem.

Nunc eſurio, nunc ſatur et ucto culinam

Nunc

Nunc dormio, nunc vigilans deuoluor eodem:
Neque finis, neque principium reciprocandi.
Atque hinc dubitem ſoluere, tot flatibus actus?

Aſtrologi.

Non eſt penitus notio ſemota futuri.
Haud pauca videmus prius euenire dicta,
Aſt hoc nebulonum vitium eſt ſceleſtiorum,
Quorum ſeſſibus etiam ſubſellia callent,
Vbi literulas miſeri primulas docebant,
Scriptis temere publica mendacia mandant,
Queis creditur attamen, & cum laude probantur.
Tanta eſt ſtolidi plumbea vecordia mundi.

Nitiobriges.

Scis cui, quibus hanc libeat componere turbam,
Quam miſera penes popularia iura labaſcunt?
Scis ergo cui liceat comparare tandem?
Morti. Cur ita? dixeris: num te trucidant?
Haud hoc. ſed velut omnia mors æquat acerba;
Sic colluuies ſordibus hoc inquinat æternum
Atque æquat equis aſinos, & regibus ortos
Componit agaſonibus, & ſacra profanis.

Patientia.

Si non pateris, hoc animi eſſe mollis aiunt:
Quid ſi patiar? aſelli duritia vera eſt.

Canis inter lupos.

Vulgi in medio quid agam, turbaque nefanda?
Cui præter opes cætera ſic omnia ſordent:
Mihi præter opes colitur ſic vnica virtus.
Olim ſocij quatuor obtigere menſæ.
Quorum tres nitidi fuerunt flore Lyæi.
Quartus ſobrius extitit, atque vapulauit.

Rota.

Furni ſoboles, lanij, ſalgamarijque,

nt impoſiti miſere ceruicibus iſtis,
ua nobilibus fortibus imminere ſuerant.
ec tu, Nemeſis, cœlitus otioſa ſpectas:
ua non rumpis hoc, vtinam rumparis ab illis.

Rusticus in ſolio.

Nil ridiculum magis eſt ruſtico potente:
ltus ſibi cum fingit, & os nobilis ore.
m thuribulo ſimius eſt verus ad aras.

Honeſtum.

Fallacibus in iudicijs torpet honeſtum,
quando vtile prodijt, exeritque vultum.
ſt vtilitas vbi ſit, ſi dedecus affert?

Peruerſitas.

Quam multa Deo poſſumus auctore probare,
Quæ reijcimus: nec patimur bene eſſe nobis.
Quam multa male conſilio praua probamus,
Quæ nos prohibent homines eſſe poſſe dici.
Nec cura tamen illius, huiuſue momordit:
Sed turget ſua cuique malo bruta voluntas.

Fatum virtute ſuperandum.

Fatis acidis, acribus, horridis, minutis
Eroſus, laceratus, obuſtus, enecatus,
Rurſus rediuiua vigeo, nitens, iuuenta:
Nec cedo, niſi vt fortior exurgere poſſim.

Sordes ciuitatum.

Toties populo cum mare comparatur acti
Cur non populi ſordibus euoluitur achme,
Sed ſumma tenet funditus, ac cuncta gubernat?

Pecunia pecudum eſt.

Si dicitur a pecude ipſa pecunia: recte
Fiet, pecus vt habeat, quod iuuum vocauit.

Medio-

Mediocritas.

Hæc una vides tenuis magalia plebis
Immitis iniqua rabie prodita fati?
Ne ſublimia faciant te quærere regna:
Queis nulla quies epulas, ſomnumve miniſtrat:
Sed quæ ſitis indomito lacit impete rerum.
Extrema cave: medius tranquilla triumphant.

Similes vita & libri.

Audens inhoneſtis numeris fundere verſus:
Muſiſque pudicis maculas dare impudicas:
Laſciva quaſi pagina ſit, vita probata:
Impurus erit. quod habet vas, fundere ſuevit.

Humanitas Deo proxima.

Affabilitas ingenij pignus amœnum
Eſt, aſperitas cerebri vena bellvini.
Eſſe qui volet homo, homo erit, poſt deuſque fiet.

Vita hæc tenebræ.

Purpurea dies tenebris ſi cedit opacis,
Vt cæci animis noctibus obruimur atris:
Cur cedere nox nitidis cum iubetur auris,
Non inſedit in animis lux ſacra noſtris;
Sed carnifices remouent, incubantque curæ?
Prorſus vita nihil niſi perdita tenebræ.

Fati iniquitas.

Si me quærere forte quis intenderit vſquam,
Non inueniet. Quomodo me inuenerit ille,
Si non egomet ſum potis inuenire memet?
Sic diſsimilis ſum mihi, ne agnoſcere poſſim,
Commeminiſſeve quod eram, quodve ſim videre.

Iuſtitia corrupta.

Dirrumpere terra gremium: tota dehiſce.
Ac forte ſatis non erit immane barathrum,

e iuſtitia ſorbeat putridum cadauer:
meius horribilis odor iam nubilas aſtra.

Fatum inexorabile.

Orat tenerum ver philomela ne recedat:
Et ſurdum abit, atque æſtibus urenda relinquit.
Orat rapidum fluminis impetum viator,
Ne ſe impediat, dum properat videre ſponſam.
Eſt ille ruit lapideſque in fluctibus vrget.
Orat pelagus nauta, remittat vt furorem.
At ſæuit magis, ac magis, & ſpirat acerbum.
Quid profuit aras liquido thure calere?
Quid ſupplicibus ſidera cumulare querelis,
Si barbara fax me necat, & dolis venenat?

AEtas irreparabilis.

Iactat cancer, aranea, vernatio tergo
Diſtricta, nouo tergora ſuffecta nitore,
Effœtaque in annum melius, commodiuſque
Vita reficit ſemina reparata ſupellex.
Nos quid ſequitur? quid comitatur? aut quid antecit?
Pueritia primum, puerilitas ſupremum,
Medium ſcelus, aut ſomnia ſomniique imago.

Comparatio mentis cum ſole.

Phœbus viridem radiis illuminat orbem:
Momenta viri candida veritas loquentis:
Virtutis amor pectoris illuminat auram.

Probroſa vita.

Ignominia perpetuis notis inuſta
Eſt vita probroſis. mihi nulla vita probrum eſt.

Mens conſtans tentatur aduerſis.

Quanquam bene munita, bene inſtituta, firma
Compagibus, & ſubſcudibus carina mentis,
Tentata tamen fluctibus, appetita nimbis:
Alliſa miſeria ſcopulis, feſſa fatiſcit.

Naturam

Naturam ſtudiis augere.

Iſtos animi igniculos, ſeminaria iſta;
Queis ſerunt agros ingenij beata, rerum
Natura parens; ſtudijs augeſcere par eſt.
Aut ſplendor abit, perditus ærugine tetra.

Væcordia veterum poetarum.

Si ſic quoque per ſomnia matricida Oreſtes
Formidine tetra quatitur, pugna Deorum eſt;
Quod iuſſit Apollo, fera ſi plectit Erinnys:
Tantum potuit veterum væcordia lingua.

Temporis Dominus.

Certis animus ſeruus & alligatus horis;
Mutatio ſi qua obtigit, illicò labaſcit.
Fortis, dominus temporis, imperabit horis.

Cura irrequieta.

Odioſa quietis fuga, liberique motus
Cura eſt: tetricus ianitor atque ſeruitutis
Mera pernicies excubat, incubatq; menti:
Sed nec minus ignauia, & incuria torquet;
Primum facie compoſita: inde hoſtis acerbus.

Hercule adhuc opus.

Erymanthus, & Antæus, & Orcus, & [illegible];
Binique biformi agmine, trinique triformi:
Scylla gemina: plurima Nebulonia proles,
Cum Geryone, Capra, ſororibus Meduſæ,
Nondum perierunt, neque victa conciderunt;
Si deſpicias monſtra ea, quæ dicere nolo.
Poſſunt etenim cædibus ant[illegible]ſcidere.
Hanc da Latium: Græcula noluit ſequi vox.
Monſtroſa mihi fuit excogitanda monſtris.

Dib

Dibaphi & Libertini literarum contemptores.

Dudum, haud ita pridem mala turbella coorta eſt;
Quæ artes vario crimine clamaret inanes:
Sed cuncta, data a Flamine, ſuggeri repente.
ene omnis ibi concidit illa circularis,
A ſe incipiens, ſe ſubiens, in ſeque recurrens.
Calcata Stagira: Lycæum exulans urbe:
Academia quaſi Nænia gloſſaria veri
Delira habita eſt, & quaſi ludibria vitæ.
Quæ flagitia, hæc quot mala monſtra perpetrarint;
Turpe, & miſerum eſt ſcribere. erunt turpia verba,
Et fœtida: quæ turpia, fœtida exarabunt.
Nunc ex dibaphis tribaphi ſubſiſtere facti.
Nec tot poterant ſatis eſſe lotiones:
Quin ſpurciſſima foret hæc ſic mortua ſordes.
At nunc reſipiſcit meliore turba fato:
Ut deſita deferbuit a calore tetro.
Artes redeunt: redeunt diſputationes:
Florenſq; frequentatur imago veritatis.
Nanq; in medio turbine conſtituta rerum,
Excuſſa niſi ex acere, & ventilata ſurget.

Flagitium mors.

Digna facere morte, eſt miſere eludere vitam:
Saturum eſſe fame: vel patria exulare in urbe.

Simplex & prudens.

Quod ſimpliciter fecerit ille, aut hic doloſe:
Ne vero aliorſum accipe, verum indue utrunque:
Ne te hic fatuum, ne te ibi iudicem malignum.

Exitus redarguit ſtultitiam.

Rerum exitus oſtendit agentibus ſæpe
Prius abdita diſcrimina, diſcrepantiamque.

Mentes culpa exercuere. Tum ſumus ad tribunal
Mea vita me nec capere rerum cadunt.

Malis artibus vltro perimus.

Artes aliæ mater, & hanc rapinam comminiſcunt,
Proh quæ vna eadem candida, ſimul atra monſtra,
Permulta, tamen præcipua intereſſe certe hæc.
Vltro hac prædamur, & ſpoliamur, & perimus.
Iam ſi alijs traduntur, quæ ſtatim necamur.
Quis naufragium ſponte adit, ægritudinemque?
Nemo ædificat tecta ſibi, niſi cautus.
Alia inueniunt difficile impedita ſalebris
Itinera: veluti vel medicus, vel alchymiſta:
Sed ab hac perituræ, elucitque, difficultate.
Heu lolliginis, heu polypi cholas ſugentes, heu
Bis, terque Corycæum, vt ſemel prehendas.
Eheu veteratrix, placida, æterna quietis,
Omniumque bonorum crudelis peſtis, & ruina.

Hiſtorion de harpyia.

Therinus moriens, quem maleficia ſæpe quondam,
Ita habebant animo dubium, ſollicitumque,
Nulla vt penitus morte, nec hac, nec hanc ſequente,
Vllus crederet artibus expiare poſſe:
Comminiſcitur facetiſſima Mimis.
Compoſitum iubet in trabes ſuum cadauer
Abſciſſo humeris capite, & brachijs reſectis,
Fractis itidem cruribus deinde oſtiatim,
Exempla ſui talibus editurus actis.
Quo ſic populares ſimul tota periſſet
Auerteret a fœnore, & nepijs rapinis.
Hac eadem etiam lege ſancit damna acerba:
Quæ quiſque bona poſſideret, vt (bona modo non
Iurandum daret ille fide) redderet omnia:

Qui

...naſe bona ſua ſuis, ſerpta bona haud bene vt pereant.
...eu caſi tuſſa ab ea nulla ſit extrema volantas.
... hæres adit tum bona: ſic de male partis
...ba conſtituit præda: caſtella parantur.
...cit regulus imperio mero, atque miſto,
...ne ... pecori opilio: qui cæruus aratro
...apem & rigidam e caſtanea eſitabat offam.
...ius ſoboles nunc ſedet in throno curuli:
...ſflatus auitis pecoraria ora buccis.
Nos regia proles, genus inclytum deorum,
...leſtre ſolum vertimus: infame tenemus,
...t laribus, & teſtibus impatibulatis:
...t furibus, & ſacrilegis, ueneficiſque:
...ot Cæſaribus progenitis, tot adeſturi,
...i ſtare bono ſic licetum fuiſſet aſtro.
Nunc Aldebaram, Fomahant, Cingulum Orionis,
...um Mercurio Faleifer, enſiferque Mauors,
...nfeſta potentis facientes loca cæli,
...ſtendere faſtus, animique firmitate
...larum: hec miſerum ſed fore claritudo monſtrat.
Quid profuit igitur atauos habere magnos
Heroas: vtrumque & ſimiles diis parentes,
Si memoria earum facit hæc acerbiora,
Quæ, non mala, pluſquam mala moliuntur Erinnys?

IVLII CAESARIS SCALIGERI

EPIDORPIDVM

LIBER SEXTVS.

AGe nunc animorum vaga lux ignea veri
Rectique: duo quæ vnica ſunt pignora cæli:
Deſcende libens, ſidereis cincta manipłis:
Mecumque propago ardua Chommontia quæ ſe
Oſtentat ad immenſa poli regna paratam:
Flammata Dei fulgure te cælitus infer.
Iam non miſeri quæ ſapiunt ſœdera mundi
Hic ima canes, liquidis per inania cæli
Subuecta, vehens animum hunc, calcabis olympum.
Procul hinc, etiam atque etiam procul eſte profani.
Hic veſtra lues, veſtra ſalus, neutra placebit.
Ni corda domet Dominus, ac molliat furores.
Ieſu bone, qui tenebras diſcutis teipſo:
Spirantis acerba, innocui cruoris æſtum
Saulis reuocaſti animum: miſerere precantis;
Mecumq; vagas relliquias voracis Orci
Lectorum pius aſſero ſedibus piorum.

Inuocatio Spiritus ſancti.

In principio principium pronus adoro:
Patrem in genito: hunc in eo: vtrunq; veritatem.
Ab vtroq; Deus, Spiritus vnus, vnicuſq;
Productus, vtrunque eia animis indue noſtris.

Qui cuncta foues, viuificas, inſinuatus,
Inſertus, amor lætitiæ, bonæq; ſpei,
Verax, opifex fidei veræ, caritatis:
Te plenus vt hæc cælitus audeam profari.
Fallor? miſer vt generis primordia noſtri
Contemplor? data munera vt abiecta recordor?
An non fallor? vt ſe obtulit immenſus Ieſus:
Vt me erigat: vt me expleat: impleat canentem.
Quæ nulla modo ſæcula priſca compararentur.

Ad præſepe.

At tu mea mens faculis cæleſtibus ardens,
Hinc aligeris radijs auecta Tonantis,
Duc me per agros, per mare, per rura, per vrbes:
Vbi ſunt Domini flammea veſtigia Ieſu.
Me donec ab imis, pia, ſordibus reuulſum
Poſſis teneris cingere præſepibus Agni:
Ille vrbe procul poſtibus excluſus iniquis,
Regni auſpicia hac agitat ſub talibus orſis.
Rex ſordidulo Dauid ex paſtore creatur.
Ex rege, ſalutem gregis hic paſtor anhelat.
O, qua te igitur maxime quæritabo rerum?
Mens vno agitata loco conſiſtere neſcit.
Hic primum vbi lætitiam vagitus ouantem
Abs te ortam creet: & tenerum fletus iſte riſum.

Diſcordia Chriſtiana.

Defleta vetuſtis, iterum nouis querelis,
Regina poli, ſponſa Dei, regula rerum,
Ieſu domus olim, modo ſpelunca latronum,
Quondam iacuit lacerata hoſtico furore:
Rurſusque reſurrexit ab impijs ruinis.
Nunc vnde ſalus, denuo dua ſpeſque ſalutis:
Quænam Panace Aſclepia, qualis Hygiea
Tollat corpore vulnera purulenta ſanctæ?

Non nunc alieno cadis impetu: ſed eheu
In ſua viſcera, non ſua, ſua dextera ſæuit.

Tædium miſeriarum.

Ridere mihi cur ſidera, cur gemmea prata,
Tracto lacrymis, & ſtupido? quod immerenti
Nullæ precibus cælitus impetrationes
Poſſunt ſenium diluere imminentis horæ:
Quæ ſpem iugulat: quæ ſpeciem Dei fruendi.

Opus gratia perfuſum.

In Gazophylacis gremium æra quæ minuta
Depono quaſi in cumeram granulum melinum,
Certe vilius atomo pulueris puſilli,
O Chriſte pater, ſtructor opum, author, & auctor,
Perfunde tuo lumine, gratiaq; ſancta.
Cœloque tuo æqualia, maioraq; fient.

Ieſu nomen dulciſsimum.

Quis me irradiat ſplendor, vt audeam profari?
Quis præit, ego quem ſequar, & præeam ſecutus?
Quænam inſonuit mentibus, auribuſq; noſtris
Vox, e ſupero lumine ſpiritus profuſa?
Nomenq; nouum, os quod Domini vltro nominauit?
Accede, anima, atq; vide: conſpicare gaudens
Dilectumq; tibi, bona, teq; diligentem.
Surrexit quaſi virgula Libani decora,
Surrecta: cui nullus ineſt vndique nodus:
Radiceque abyſſum occupat, & vertice olympum.

Caritas refrixit.

Sancta e Solyma, ſed trepidans, in Hiericunta
Deſcende. Ibi reperies plurimos latrones,
Vnde accipias vulnera, forſitanq; mortem,
Verum tibi ſolatia nulla vulnerato.

Non Samaritum inuenies, & minus Leuitam:
Nec verba animum, neque res alienabit vlcus,

Domine Ieſu ad te vt veniam.

Immenſe opifex, ſiderei rector olympi:
Qui das, adimis, quicquid in orbe, ſub, ſupraque eſt,
Fauſtum mihi ſit, ſi modo ius, piumque, faſque:
Spretis, alij quæ bona nitrantur inanes,
Falſo titulo, ac nomine cognito doloſo,
His exuuijs, hac fame, & eſuritione,
Patriſq; ruina domicilij relicta,
Morbo, illuuie, exilio, vaſtitate, luctu:
Spirans loca perpetua ſperata quietis,
Seram petit hæc hoſtia ſui miſſionem.

Cohæredes Domini Ieſu.

Num te exilium finiet hoc fine carentem?
Auerſa bona mens mala te auertet ab ipſa?
Sed nec manus iſta eſt breuis, & vides me vbique.
Et ſtat pietas eadem, qua mori cupiſti:
Denique Deus es. Sic ego ſum Dei propago.
Hæres patris es, ſic ego ſum datus cohæres.

Purpura Domini Ieſu e ſanguine.

O purpura regis, quibus expetita conchis,
Herbis quibus, aut vermiculis, quibusue coccis,
Hac luce noua, lumine fulguras verendo?
Ah, ab alia es: ſanguinis ut micas nitore.
Certe e ſanguine. Sanguinis o benigna vena.
O ſanguine viuiſti latices, quibus lauacris
Natura ſtupet, tartara victa, mors necata eſt.
O qui maculas letiferas meas lauiſtis,
Eheu lacrymas lympidi itote meas lauare.

E ſuperbia humilitas Nabuchodonozor.

Eiectus, inanis, comitum comes ferarum,
Mea paſtio fœnum: mea laquearia cælum.
Amentia tantum meruit ferox, ſuperba,
Ut rex Babylonis gregibus miſtus oberret,
Ut Scaliger inter pecudes, feraſq; ſudet.
Miſerere pater. verbulum hoc unicum relictum eſt.

Præſidium a Domino Ieſu.

Si me furor in caveam miſerit leonum,
Precludet eorum Deus ora devorantum.
Si ſexta dies radians me invenerit intus,
Præſto eſt Abacuc cum epulis, ſacciperioque.
Quicquam deprecer, ut faciam, vel extimeſcam,
Ne deiiciar de grege veritatis alumne?

Nunc vero princeps ſum in Ieſu.

Deſiderij comites inquietioris,
Curæ; quibus ad culmina me ſubuehis cæli:
Quæſo vigiles animum ſuſcitate noſtrum.
Efficite Dei memorem memoranda parantes.
O ſancta manus, o pietas manus miniſtræ,
Quæ ferrea duri exilij vincula rupit.
Tandem mutilum, ſubrutum, ab impiis revulſum
Lapidem, reprobatum, caput anguli recepit:
Ubi fulgeret in perpetuis tractibus ævi.

Ego cæcus, Ieſus lux.

Sum cæcus ab ipſo utero, pluſque cæcus, amens.
(Quæ culpa parentis) veteris criminis hæres.
Tute ipſe dies es. tu operare, dum dies eſt.
Ergo bene, ſemperque operaberis: graviſque
A lucerna diſciſſa cæcitas recedet.

Cum

Cum Ieſu puero diſputante.

Te quærimus, o ſancte puer, foris vagantes.
At tu intus eras obſequio patris ſupremi.
Perculſa ſtupet ſolicitis obruta curis
Turba ſenum. quis hic? Vnde puer tot alta nouit?
Ignota alijs, ardua ſibi nota profatur.
Fabri hoc ſoboles? Nazareth hoc poteſt referre?
O neſcia veri, ſcelerata, cæca turba,
Quæ cernis nihil, aſpiciens: auribus hauſtu
Haud intelligis in medio lumine veſtri
Seruator Ieſus ſtetit: & quæritis ipſum?

Paleas comburet igni.

Ah non paleas, non acus hoc vorabit ignis:
Aut mox cumulo miſere putreſcet inerti.
Sed nos tritici, fac Deus, eſſe manus almi:
Lectumque tua in horrea congregetur alta.

Tolle grabatum tuum.

Dic: tolle grabatum tuum, & ambula, ſimulq;
Dic: me ſequere: o qui via, veritaſq;, vitaq;
Es, Patris Ieſu ſoboles omnipotentis.
Tum torpor iners ex animo abſcedet inani:
Tum te ſequar. In his tenebris niſi manum des:
Quis monſtret iter? quis latus alleuet grauatum?
Si vſu veniat: miſerum quis leuet cadentem?
A retibus, a fœnore, publico telone,
A fornicis atri macula, a crucis cruore,
A cædibus atrocibus, & ſanguine Saulem:
Quot? quos, non placuit reuocare, nec volentes?
Nemo tam procul abfuit. omne tempus, omnis
Me ſceleris locus heu monet: orcumq; minatur.
Magnum eſt, præmia ponere ſed dediſſe, maius.

At

At iudicijs ſupplicium omnibus tremendum,
Iuſtum immeritum vertere, maximum, tuumque.

Sibi quiſque Deum fecit.

O quando tuum non populum, tuum vocabis?
Cum te tuus hic deſeruit, nec eſſe curat,
Sibi quiſque Deum fecit, in anguloque cordis
Templum poſuit: ſe, & ſua dedicant illis.
Hic delicijs vndique delinitus almis
Feriatur. hic amore turget, hic rapinis,
Vt promoueat melius pomœria rerum.
Stertit ſemipecus hic: hic dat thura crumenæ.
Non eſt pietas, non pietatis vlla imago.
Stant turpia mendacia. veritas ſepulta eſt.
Fit cauda caput; & caput eſſe cauda deſcit.
Fiunt epulæ mors fera, mortiſque miniſtra
Diris Scordiopharmaca ſuffulta venenis.
Illuſa fides. omnia venalia proſtant.
Vt quenque rogem: vir bonus es ne tu? inquiet, ſum.
Aſt Ilias is, aſt erit is Lerna malorum.

Cum Magis ſtellam ſequar.

Solis radijs lumina ſiderum ſileſcunt.
Hæc ſtella nitens inque die, inq; nocte fulgens
Quod ſignat iter ſolis ad occidentis oras?
O Perſa, Magi nomina cui conſcia fati
Dant ſidera: cui fata futuri ardua pandunt:
Iam carpe viam: iam tenebræ victor inanis
Sol ortus adeſt. Præuia Solis illa veri eſt.
Illam ſequere: & vel prope, vel procul ſequutus
Solem inuenies, fulgidulum, nouum, puſillum,
Solis veteris Dominum, principemque rerum,
Cui dona vehis? cur triplici diſſita ſepto?
An trina Dei munera ſunt parata trino?
Num pro venerando redolens funere myrrha?

Hinc

Hinc regis honores rutila explentur ab auro?
Tum thura Dei pinguibus altaribus halant?
Ergo ego quid agam? quidve feram? pectora pura,
Genuaque; lacrymaſque, atque ſui conſcia corda:
Miſtas lacrymas lætitia metumque ſpei:
Vt, quem optem, ſimul hunc verear, tremamque, timeamque;
Atque omnibus anteferam præſepia regnis.

O Ieſu, non ſum dignus attollere oculos.

Templo procul, aut etiam extra limina templi
Aude. Quid enim meruit Publicanus ille?
Vectigal an exegerat acrius negatum?
Quid tum poſtea? an haud licet exequi imperata?
Fraudare licet? ſubſidium negare regi,
Armis, ſat uro qui vigil excubat popello?
Vix oblitus hoc crimine Publicanus ecce
Vix audet adire oſtia, vix adire ſacra.
Sed ſtans procul, & pronus in anguli receſſu,
Nec cornua Tholi fornicis audet intueri.
Ah ah quid ego? quid? ſceleris cui nefandi;
Pluſquam omne genus obſidet inquieta corda.
Polluti oculi: fœda manus: cætera, quid non?
O Chriſte deus, vera Dei ſola propago:
Qui talia nobis pius exempla canebas:
Miſerere: tuque aperi mihi limina templi:
Sola iſta manus hoc valet. Vt quid ima poſcam?

O me reſtitue rediuiuum.

Cernens miſera mœnia cæcæ Ciuitatis,
Quæ neſcierit tempora viſitationis,
Quid fles? Rapidæ, te Pie, ſi mouent ruinæ:
Hi ſunt lapides, hoc opus, hæc manus nocentum.
Quid porro homines ſunt, niſi portenta nefanda?

Rurſus paries hic rediuiuus integraſcet.
Quin reſpicis hoc? hoc manuum eſt opus tuarum.
Quod ſi ſemel obduxerit obrutum ruina,
Actum eſt. Iterum quis reparabile eſſe credat?
O dulciſſime nominis accentus amœni:
O dulcis amor, dulce mei decus decoris,
Nate omnipotens, ſuboles Patris omnipotentis,
Deſiderij meta mei, meta laborum,
Lapſum allena, & hoc pondere ſuſtine ruentem.

E ſignis maior fides, quam e ſcriptis.

Heu monſtra rebelli animo, ceruice proterua:
Dicis Moyſen eſſe tuum Deo loquutum:
Id ſcireque te. quis tibi dixit hoc fuiſſe?
Sane legis hoc. Vera ea cur ſcripta videntur?
Peruerſe vides: quodque vides, negas id eſſe.
Cæco reddere munera quis poteſt videndi?
Quis? quiſve die corpora defuncta ſupremo,
Terra obruta, fœtentia ſuſcitare putri?
Nos nox ſiccine letiferis accincta tenebris
Te amentem animi bellua circumuolat atra?

Domine Ieſu, tuo nutu ſolo: & viuam.

Quæ tecta ſatis magna vel ornata ſatis ſunt,
Vt te accipiant, maxime, puriſſime rerum?
Qua digna ſatis hoſpite, quæ digna tonante?
Te cuncta Pater vnigeno, vnicoque Verbo,
Cuncta ex nihilo maximus, optimus creauit.
Verbo, ſatis eſt, dic pie, mitiſſime Ieſu,
Et mi omnia fient ſatis, & ſatis, ſuperq́.

Filius hominis in me reclinet caput.

Vulpi fouea eſt, qua catulos regat, parata.
Nidum volucris qua ſtruat, arbor arcet hoſtem.
Solus filius hominis, rex, paterque rerum,

Unam nec habet segetem, quo caput recondat.
O ſi mihi vis, vis aliqua in pectore anhelat,
Audebon'? ades. tota tibi hæc pectora, quanquam
Immunda patent. minimo mundiſſime nutu
Pura efficies: facta, quaſi tecta parabis.
Non ulla quies ut tibi, ſed mihi quies ſis.

Heu donum tuum eſt veſtis nuptialis.

Veſtem haud habeo rigida lege nuptialem,
Ergo eſuriens cœtibus excludar ab iſtis?
Quin tu mihi das? quin volo diſcumbere tecum,
Vel nudus, egens. Frigore nunquid impotenti,
Ditiſſime, veſte tua non teges peruſtum?
Haud ſic ſuetus es. O facies Dei ſerena,
Qua quanta dabis, tanta habeas tibi, ſuperq;
Poſtquam dederis pluribus, omnibuſq; plura.

A Palinuro maius periculum, quam a tempeſtate.

Iactamur atrocis Boreæ fluctibus atris.
Aſt ipſe ſoluto animo, ſecurus amoris,
Somnum capiens, in medijs iacet periclis.
Rapido viden' ut turbine, turbinumque gyro
Inuoluat opertum mare caligine Caurus?
Tamen ille minas aliquando, animoſq; furentes
Ponet: placidum & ſe dabit, aut forte remiſſum.
At deterius perpetimur. Vide ipſe quanta
Rector Palinurus modo moliatur arte,
Ut letiferis miſeri ſubruamur undis.
Et ceſſant tua fulmina? nec licet dolere?
Mutireque mors precium: mors perire nolle?

Si tetigero fimbriam.

Si non potero accedere: at audire licebit.

Si tangere tuum non liceat, premente turba:
At ſimbria tantum fuerit tacta: valebo.

Feram, ſi tu impones.

Impone crucem. nanque vbi ſit, neſcio: nec quid.
Impone. feram. leue ſit, quodcunque probabis.
Si te ſine, quis pondere me leuabit illo?
Promiſſa Petrus pectore firmare calente
Annon eualuit? tumidis in fluctibus audax,
Idem pauidus factus, & impotens pericli,
Clamauit: & hærente manu perculit vndas.
Natura pauens obſtupet, haud cedere fluctui.
Ad te veniam? quomodo, tu niſi vocaris?
Quis me doceat, quid fueris, quid eſque eriſque,
Niſi tu? niſi cui tu dederis modum viamque?
O mite iugum: o libera colla ſubiugata.
Nunc libera vere eſtis, & imperare fas eſt.
Regnum modo ſit, quod erat ſeruitus tremenda.

Cruce mors victa.

Arbor, folijs quæ viduata, delibrata,
Celſo capite ad ſidera cognata reſurgis:
Quo ſemine, quaue inſitione pullulaſti?
Radice carens, frondibus, & cortice nullo,
Fructum vt tuleris, qui patrium calcat Olympum?
Pars infima terram capit. ad ſidera vertex
Affectat iter. brachia diſperſa per orbem
Motus referunt, amnis & oſtenta quietis,
Componens quibus omnia natura coercet.
Hæc Thenſa Deis aurea præferenda priſcis.
E carceribus protinus inſtat his quadrigis
Agnus, non ſine ſanguine, de morte triumphans.
Orci trahitur regia ferreis catenis:
Captiuaque mors ſequitur, mortua, interempta:
Sciſſaque furens liuida Diſcordia palla.

Caritas

Caritas in me ex caritate Ieſu.

Ecce ut locus hic vix capit hæc millia quinque:
Eſcaſque capit ſportula, quam puer ferebat.
Ecce ut ſaturi nunc ſumus. Ecce quæ ſuperſunt,
Longe pluraque, quam puer illa quæ gerebat.
O qui omnia de nihilo cum Patre creaſti,
O me ſatura. faciem mi oſtende benignus,
Tuam non ſitiam, aut eſuriam: ſaturque viuam:
Sed ſic, alios ut ſaturos reddere poſſim.

Etiam ſi mori oportuerit, non te negabo.

Procul arma vibrant tremulum, criſpantque nitorem.
Lucet facibus tectus ager colore noctis.
Creber fremitus hoſtica veſtigia pandit.
Adſunt properi, incompoſiti, ruuntque telis.
Dira facies vincula, mortemque minantur.
Orat Dominus. hos domitor grauis laborum
Arctis ſuper aggreditur prægrauare vinclis.
Quid me? maneam? fugiam? pernegem magiſtrum?
Me noſſe? prius terribilis portitor Orci
Tollat medio e gremio telluris amatæ.
Stat enim mihi conferre manum cum omnibus iſtis,
Petro duce: vel veniam ſatis omnibus vnus.
Sin mitior Agnus vetat expedire tela,
Sitiens animarum reparabilem ſalutem:
Patiendum, obeundum eſt. ſiue ſtructos, in ignes,
In tartara, quocunque meus ſe inferet Agnus.
Me ſpiritus huc. mundi mors quid hinc reuellet?
Terram, Dominus quam ſibi penſabat Olympo.

Ego ſum lux mundi.

Pare manus olim mea, nunc Dei vocantis
Mens rapido fulmine ſpiritus citata
Parete oculi: fundite lacrymæ fluentum:
Quod crimina ſordentia ſit potens lauare.

Mens libera vinclis, celer, acrior ruente
Vel fulmine, vel fulminis impetu coruſci,
Duc me per inanem vaga fulgurantis aulam,
Afflata Deo, Flamine ventilata ſancto.
O cedite nubes mihi, cedite o tenebræ.
Quonam feror? in qua loca? iam patent receſſus:
Quos cor prius exhauſerat igneos anhelum.
Hac ſiſte puer me aliger. At tu iniqua iuſtis
Iam terra vale, iam mare: iam valete noctes.
O lux mera ſalue, pede quam peto ſecundo.
Hos ſanctifica verſiculos Pater quietis:
Quos dat lacrymoſæ tibi filius parentis,
Proſtratus ad aras tepidas cruore ſancto,
Dulciſſime fons pacis, Ieſu, Ieſu, Ieſu.

Dum lucem habetis.

Animalia nunc egelida noctis in vmbra
Mulcent grauis incommoda lucis æſtuoſa,
Quæ Sirius impegerat igneis procellis.
Tum bos ab aratri operis, a cobo ſolutus
Quam dente totondit, latere quieſcit in herba.
At cura ſedens vrit in vltimo receſſu
Mentis, vigili turbine concitata corda,
In luce perenni redimina, fonte puro
Lucis: mera lux qui micat immenſus Ieſus.

Pacem meam do vobis.

Qui pace ligaſti omnia diſcordia blandis
Litibus, vt amore nouo compoſita coirent:
Cui pacis bona placide ſeruanda relinquis?
De iuſtitia dicitur, vt ſe abſtulit exul.
De pace nihilominus: extat illa nuſquam:
Non in medijs vrbibus, ædibuſve priuis.
Quin diſſidet intus ſibi, qui foris quieſcit.
Sic ambitio, ſic rabies cupiditatum.

Contundit animos, corpora torta contrucidat.
Mundus hic igitur quod dare non poteſt iniquus,
Da tu pater: & miſeris aſſuete vocari,
Aſsiſte vocatus mihi, pax dulcis, Ieſu.

Vnus e catellis ſim.

Pluſquam canis, ac tetrior omnibus Moloſſis
Heu ſumque, fuique: amplius ab ne ie eſſe pergam.
Oro miſerere optima maximi propago.
Non miſſus es ad barbarici greges tumultus.
Scio. verum & ſcio: te Domine vt tui catelli
Deiecta cibi fruſtula colligant minuti:
Vel mica ſatis: vel ſi etiam ſit vmbra mica:
Ieiunumne me abegeris hinc, famelicumque
Ah ne facias. Deficiam: ex via priuſquam
Me collegero: tu mihi ſiſque cauſſa mortis.
Tantum reſpice: nec lacrymas ſperne precantis,
Sacroſq; pedes, ſacra veſtigia oſculantem
Admitte libens: nec vacuas preces miſelli
Dimitte, Deus nanque, Deus maximus es tu.
Nec te melius, mitius, altiuſve quicquam
Eſt, fuit, erit, omnipotens mitiſsime Ieſu.

In transfiguratione.

Solis facies, texta nimis luce coruſcant.
Vox terribili cælitus intonat fragore.
Tu filius, æterna Dei vera propago:
At non genitore minor, maiorve parente.
Sed nec prior, aut poſterior: Patri coæuus:
Par, ſimilis, & æqualis: ab illo alter & idem.
Immenſe Deus, ſine parens, principioq;:
In tempore factus, dominus maximus æui.
In virgine pura mora: de virgine pura
Eſt exitus. in dubio Natura pependit,
Quærens, quomodo poſsit hoc eſſe, nec fuiſſe.

Eadem ante, eadem inq; exitu, ab exituq; virgo.
Et nunc patrij propior confinia cæli
In monte, roventi igneus ardore niteſcis.
Nec ferre noua poſſumus incendia mentis.
Ita nos ſubiens excutit obliuio rerum,
Hac ut reliquo nunc loco præferamus orbi.
Hic trina tabernacula conſtruenda Cephas
Orat, precibuſque monet, neſciens quid oret.
Sit ſero paratam ille poli præripit aulam.
O Petre, Petre, incolumis quid potis nunc geſtire;
Decreta tibi præmia, feſtina reponi?
Heu quam aſpera, quamq; alta videbitur via illa!
Quanto tibi cum ſanguine ſuperanda repoſta eſt!
Felix, quem mora promouet, haud tædia conflat.
Id, tantum aberit, ego ut fugiam, vel expaueſcam,
Deſiderio ut percitus incendar inani,
Vitam miſeram fundere pro nomine Chriſti,
Toties temere expoſitam furialibus auſis.

Da tributum pro te & me.

Quiſnam ille, cui ſe pedibus ſternit euntis
Solideſcens mare? flamina cui iuſſa ſileſcunt?
Miroq; modo pelagus ſuggerit tributum?
Accede. creator iubet. O diſce caput, quo
Det pro capite as, quem geris in ventre ſtaterem.
O magne Deus, ſic omnis hoc caput verendum,
Mundi precium? hoc precio at vendetur acerbo.

In tuo nomine mecum me con-gregari.

In nomine Ieſu, quoties duove, treſue,
Pluresue volunt pariter conuenire: certo
Horum in medium interuenit, & perſtat Ieſus,
Mecum o liceat iam mihi conuenire, ſancte

In nomine veſtro pie, mitiſſime Ieſu.
Mediumq; mei pectoris infuſus anhela.

Purifica me domine Ieſu.

O fons pietatis, dator omnium bonorum,
Plena patris imago, patris imaginem reflectens.
Concordia, quæ ſimilis, & æqualis in vno
Conflata Deo: atque vnica ab vtroq; voluntas,
Eſt ſpiritus almus, anima, portitorq; rerum:
Quo cuncta vigent, habili compage cohærent.
O Chriſte tuum vegeti Spiritum decoris
Infunde mea tenebris, turbinis; mentis:
Lentumque ſitu deſidia excita veternum,
Ignauam animi marcidi, & otiantis vmbram.
Extingue rapinæque faces, faceſque rixa,
Ipſique ſibi inuidia fomites nocentis,
Plus ſemper habendique cupidinem calentem:
Turgentia faſtu tetrico corda ſuperba,
Incenſaque prurigine curioſitatis.
Mitem rigidis effice, mitibus benignum:
Pro te neque ſceptrigeros horrere tyrannos:
Flentum neque contemnere pauperum precatus:
Grato, ac facili munere ſubuenire egenis:
Spirare mera denique dona caritatis
Et, quæ ſancto in animo eſt dura difficultas:
(Nam quid tibi difficile eſt, omnium creator?)
Auerte reciprocantis ab vltionis æſtu, &
Dimittere da debita cuncta debitori.

Deſtitutum a mundo ne deſtitue.

Quid me faciam? ſi niſi ſum puluis, & vmbra:
Si flat Boreas: ſi neque ſol adire curat:
Iam differar: & tenebris inuoluar amaris,
Æternus vbi gemitus, ſtridorque nocentum?
O vena perennis radij, patris Ieſu

Splendor, tenebroſi nitor, altiſſime, mundi,
Solus potes, & (ſic puto) vis ſolus, in vmbra,
Horrereq; cæca cooperta corda noctis
Fulgentia compone tuæ lucis amictu.

Da & mihi, domine, qui ſero veni.

Hic mane ſub imo excutiens munera ſomni,
Vrente die ſuſtinuit pondus, & æſtum.
Ille meridie ſubſtitit: hic luce ruente.
Æquale tamen dominus præmium reponit.
Spes eſt igitur ſic, quaſi peſſimo latroni,
Lentum quoque nunc quem patris ignauia vincit
Adhibere manus qui nequeo velle labori,
Sic, quaſi in opere adfuerim: ſic, quaſi in labore,
Mitemque, piumq; mihi repoſiturum Ieſum.

Admirabilis conuerſio Pauli.

Quiſquam potuitne, imperio fruens ſupremo,
Princeps operis, conſilij, potens poteſtas,
Demittere ſeſe, atque gradus periculorum,
Adq; necis acerbum ſtimulum, probriſque plenum?
Quo, Saule, ruis? cur Domini iura relinquens,
Fis ſeruus? vbinam didiciſſe te docebis,
E re eſſe tua? in melius vertiſſe tuam rem:
Si pro iis pereas: tu quibus imperare mortem
Solitus fueras? Quis id vllo credet in æuo?
Ah ab tenebras diſcutit ipſa lux Ieſus:
Vt regna, ſua oſtenderet: illa ſeruitutem.

Nolentem ſeruare tuum vnius.

De me tibi, de te mihi, quæ dicere poſſum,
Te ſuggere: nanq; ego mi promittere quicquam?
Cum me memini: cum tua promiſſa recordor:
Quæ conciliat ſpes, timor hæc diſſipat amens.
Hinc iuſtitia, hinc pietas, hinc facta nefanda,

Vixi

Vincat tamen id, quod potius, potentiuſq; eſt.
Seruare, Dei proprium eſt: at perdere, mundi.

Qui maior eſt veſtrum.

Maior volui: maximus eſſe concupiui.
Quid reſtat? niſi minimum me velim, ac miniſtrum,
Vt ſic doceas creſcere me, diminuendo?

Fili Dauid, miſerere.

Haud corporeis oculis, corde, mente capti,
O fili Dauid, o miſerere caecitatis.
Quid vociferari prohibes inuida turba?
Tibi nil adimit: nihil hinc de tuo recedit
Demenſo. Ille tibi iuſſerit, illico tacebo.

Eccleſia venalis ſacrificulorum.

Oſanna, Dei filius, imperator orbis,
Pacis pignus, initium ſaeculi futuri?
Altiſſimus, acerrimus aſſertor olympi,
Ah nonne vides, vt tua venalia templa
Spernunt rigidi funiculi tui flagellum?
Et, ſi liceat, denique iam tibi minantur.

Quomodo ſicut meipſum.

Quo pacto fieri queat, vt quaſi meipſum,
Sic alterum amem? denique non poſſe videtur.
Sane non, vacuiſque fide, rebellibuſq;,
Quid? ſe vacuefaciens, exinanienſq;,
Non Agnus amauit miſeros magis ſeipſo?
Si membra hic ſumus illius: ille omnibus vnus:
Nos corpus in vno ſumus vndecunq;, vt vnum,
Non vna putans, ſed ſua, non vnus abibit.

Zizania.

Inter ſegetis legitima germina dia,
Heu quae ſata ſunt magnifici tui laboris:

Sunt ſemine aut vacuas conſurgit ariſtas,
Infelix lolium, & facies triſtis auenæ?
Frumenta iacent: vix caput exeruntque ſulcis,
Fraudata ſole genio, liberoque ſucco.
Seſe lolium porrigit, euocatque in altum,
Spretis operis, potius his, potentiuſque.
Quæ ſarcula, quæ marra, biſpalium, ligones
Hoc tollere poſſint? niſi radicibus imis
Vulſis etiam tritici. tanta ſunt auenæ,
Sunt tanta feri lolij incrementa profunda.
Hoc ſancta manus, Chriſte: tuo, benigne, verbo
Verbi ſeminiumque tui, tuique natus
Obſeſſa mala loly ſata perditione
Semiſti vnus, & eadem vindicabis vnus.
Rex omnipotens, amor, expectatio, meta,
Mea ſpes, meus ignis, meus ardor, mea vita.
Altiſſime, fortiſſime, ſanctiſſime Ieſu.

Pernicies pullulaſcens.

Precium ex vitio, ex odio gratiam requiro:
Pro ſupplicio veniam, duritate amorem:
Vulnera vulneribus repoſita, ſcelera ſceleribus.
Saniem ſanies occupat. Ergo vnde cicatrix?
Obducta quidem occalluerat, te opem ferente.
Ego, ego aperui, vomitum hunc, vt canis, frequentans,
Vt ſcroſa volutabrum, vt adactus aſtus vndas,
Conſtringe manus: ſcabies ne rupta cruore
Crudeſcat: Ieſu bone, ſpes vna bonorum,
Fulcrum vnum, miſerabilis vnicum ruinæ.

Reuoca me domine Ieſu.

Promiſti optime (nec tibi fas fallere quenquam)
Mecum ab initio fore ſub vltimo futurum.
Quare ergo relictus, oberro horrenda viarum?
Me neſcio: te non memini: vtrunque feſelli.

Sicut,

Siccine, bone Ieſu, pie, mitiſſime Ieſu, (quæ ben
(Vt credo) vocatum haud reuocas, verum abycis: at-
Triſte tui deſiderium, ac mei relinquis?

Ad Ieſum conuertere hypocrita.

Albata ſepulchri facies, quid intus arces?
Hic horribilis fœtor, abominabilis nox.
Admitte ſolem mea pectora imminentem.
Ne forte ſi eum admittere poſtea velitis,
Auerſus agens alio flammeas quadrigas,
Vos deſtituat. tum planÿs, typhonibuſque
Sitis præda gelida tempeſtatibus atris.

Ingrati querelæ.

Non eſca tibi præbita, cum fame perires?
Non potus aquæ gelidæ, cum ſitis necaret.
Non hoſpitium peregre deuio paratum.
Non tecta tibi vel miſeris pectora pannis.
Infirmus eras, nec tua vota viſitaui.
Pædore, ſitu carceris obſitum reliqui.
Quorſum ergo ſcelerato animo arduo querela?
Lamentatio, lacryma, fletus, eiulatus?
Ingratus, iners, tumidus, ſermonis amari
Iudex iudicis omnipotentis impotens tui?
Coopertus atroci cumulo exprobrationum
Audeſne rogare, roganti quod obnegaſti?

Ioannis baptiſmus cum Ieſu gratia comparatus.

Hæc eſt aqua, quæ ruit hinc: poſt nulla recurret,
Qua nec fœtida crimina Sodoma lauabit:
Extinguere nec potis eſt incendia dira.
Illa omne genus flagitÿ tollet ab orbe
Qua terrà necabit rapida murmura flamma.
Ab ſe exÿt, in ſe habitans, ad ſeque reuertens,
Quam Spiritus acer, ſuperi culmine cæli

Fuſus,

Fuſus, perpetuo comitabitur triumpho.
Hanc hanc cito oportet minui: at creſcere fontem
Qui cælitus alto gremio Patris profuſus,
Non imbris egenum ſitientem eluet orbem.
Qualis fons ab initio, qui rigabat arua:
Cuius ſcatebris viuificus perennis hauſtus
Terrarum ſola frugifera prole nitebant.
O egredere e ſcatebris, ſanctiſſima Lympha.
An nonne vides ſceleratis peruſta flammis,
Enecta ſit ut facies vniuerſa terræ,
Fructus gremio ſe negat amplius daturam:
Ni rore pluas de ſupero, benigna, iuſtitiam?

Suſpenſus animus ex conſcientia.

Quid parturit hoc iudicium? diſſimulanſne,
An pollicitus veniam tandiu ſileſcit?
Aſt ego grauius, grauiuſq; in dies laboro.
Creſcuntq; vlcera, vermiculantque negligendo.
Quin addita ſunt & noua, fœdiora fœdis.
Si nullus venia eſt locus, & perire oportet:
Quanto melius ſit periiſſe, quam perire?

Contemplatio primæ creationis.

Puncta ima vagi, minimi momentaq; lapſus,
Maiora mea qualibet explicatione,
Quis comprenderit, animo conceperit audax?
Solus tibi tu notus, & illa nota ſoli.
Hæc cuncta potens, cuncta ſimul Pater creaſti,
Non temporis in ſpatio, ductilive tractu,
Quæcunq; igitur legimus de creatione,
Digeſta fuere ordine viſionis almæ:
Quam mentibus aligeri ſuſtinent miniſtri.
Finita cohors, tractibus obnoxia rerum,
Simul haud potuit capere id, quod fine carebat,
Et principio. Quanto igitur minus ſub ima

Hac caligine nos, quibus illa ſcripta conſtant?

Hic te video temporis hæc regna creantem:
In te video poſtea, quod tempus habetur:
Et quod temporis ancipiti nomine fertur,
Poſt hinc refluo reditu, circulo reflexo
Mens nondum ſatura in tua veſtigia torquet.
Te concelebrat, colit, admiratur, anhelat.
Huc ſpiritus ardens, vagus, immenſus, opimus,
Agitans omnia, cuncta fouens, tota miniſtrans,
Perducit, vehit, expedit, atque explet inanem.
Qua præſentia numinis hoc pio fauore
Ventura tui gaudia præuenire fecit.
Non Ætna voracis vomit incendia flammæ
Maiora. minor de Lipare furit tumultus,
Quam quibus ardeo facibus, quam quibus peruror
Deſiderioq; tui, languidoq; amore.

Magni ſoboles, bone Ieſu, vera Tonantis
Diſſolue pius carceris hanc benigne molem.
Vt quam faucibus horribilis feræ diei
Exempſti, eruta ſubuolet in ſinus beatos
Gelidula animula, vagula, miſerula ciuis olympi.

Da fidem. donum ea tuum eſt.

Cur te foris hic quærimus? aut quid hic biantes,
Intus ſaturans alios, ſpe ludis inani?
Mater tua, fratreſq; tui, tuiq; ſerui
Expectamus, vt exeat hoc lumen ab ore.
Quod ſi ille tuus frater, & illa mater eſt, quæ
Præſcripta Dei ſequitur, paretque iubentis:
(Donum alma fideſque tuum; caritasq; donum eſt)
Nos fac (liceat, liceat ſi mihi precari:
Aures liceat precibus reperire promptas)

Fratres

Fratres. Erimusq; & faciemus id, quod inſtat.
Ne nos modo, ne deſere, firmitatis auctor,
Conſtantia cui, quidquid habet, debet id omne,
Ieſu petra firmiſſima, ſolidiſſima teſta.
Tu ſcala Iacob. Scaligera innixa propago,
Tellure relicta, poterit ſcandere cœlum.

Solius Dei vocatio.

Quem compoſito ficta, ſedens ardua, vultu
Falſo leuis ambitio ſupplantat honore:
Quem torquet atrox ignigenæ ultionis æſtus:
Quem luxuria mollia ſubruunt venena:
Ex hocce luto iam quibus artibus, quibus Dijs
Quo denique conamine ſubtrahet ſe ipſe?
Mutabit enim quid, quod ibi inſitum ſit illi?
Nil eſt ſolidi ſubtus: vbi innixus, inhærens,
Poſſim excutere pondera criminum prementum.
Si nullum mihi tenebris ſit lumen in atris:
Vnquamne meo de gremio emicabit illud?
Non fiet. neque enim eſt ibi. Qui prima dediſti
Elementa rudi, me ad tua qui regna vocaſti,
Quem ſcimus ita, atque ita nos ſcire prædicamus:
Sauli abſtuliſſe cæcitate cæcitatem:
Solus reuocabis, renouabis quoque ſolus.
Solus Deus es: ſolius hæc Dei poteſtas.

De ſolo Ieſu Patrem agnoſcimus.

Patrem inuoco. quis me docuit, Patrem inuocare,
Niſi ſola Patris ſoboles, & Patris imago?
Quo fulgure mentis famulus cernere quiuit,
Qua fulgura mentem ignibus obruunt coruſcis?
Cuius lumina ſunt tenebræ, perinde craſſæ,
Ac Cimmeriis populis fabuloſa nox eſt.
Cuius lumina tam bona, tanquam acuta ſunt, quam
Criſpis radijs lumina noctuina ſolis.

Unicum ſpeculum ſpeculi eſt illius, pari par:
Uno e ſpeculo poſſumus, at parum, videre.
Sunt ænigmata cætera, Sphingea figuræ
Quas unus luet OEdipus in nomine Ieſu.

Signa nolo, fidem peto.

Si credulus ipſe poteſt cuncta ferre de te:
Quod ſæpius Euangelium tuum recantat:
Ut motum etiam montibus imperare poſſit:
Iſthæc alij faciant: cedimus libenter.
Tantum mihi ſat credere, quod Dei propago es
Quod me, veniens, moriens, & morte reſurgens,
Sola pietate tua motus & parentis,
Æterno obitu victima ſancta liberaſti.
Miracula quid faciam: aut facienda repoſcam?
Mirum mihi quid magis, ac ſurrexe cadauer,
Quod putruerit, quod erat iam in faucibus Orci:
Et perpetuo viuere cæloq; reponi?

Omnis lætitia a Domino Ieſu.

Si triſtitia pro te animus meus laborat:
Hæc vera mihi gaudia, ſed maxima, ſunto.
Nam gaudia, quæ te ſine ſunt, mœror acerbus:
Uberrima lætitia vera vena Ieſu.

Ieſus mihi omnia eſt.

Quo me orbis magis, ac magis inuoluit procellis,
Hoc te, bone Ieſu, magis, ac magis relinquo.
Te ſicque relinquens, video a meipſo abeſſe.
Mundi illecebra hinc me quatit, excutitque quaſſum.
Excuſſus amorem excutio, excuſſus amor me.
Tu nil niſi amor es merus. Alta vis amoris
Ad ſeruilia patrio deduxit olympo:
Cum pro me morereris, ut inde viueremus.
Hinc hinc. Omnia ſunt mihi nil præter Ieſum.
Ipſe eſt omnia: & omnia ſunt nihil ſine ipſo.

Ne

Ne iudicio, Domine, ſed miſericordia.

Ne iudicio famulum confunde ſeuero:
Pro iudice qui factus es, ater aduocatus.
Aureſq; tuæ precibus ſint meis apertæ:
Aureſq; meæ iuſsibus hic tuis fideles:
Veriſsima vita, animæ lex, regula Ieſu.

Ieſu nomen.

Non eſt aliud gemino ſub fornice cæli,
Sub vtroque poli cardine, quam nomen Ieſu,
Quo certa ſalus maneat, ſpes certa ſalutis.
Ergo mihi te da, Pie, ſic poſſe vocare:
Humani generis amor, ſarta tecta, portus,
Aſſerta quies, præmia gratuita mundi:
Ieſu pie, Ieſu bone, mitiſſime Ieſu.
Nil addo. Capis omnia. Sat Ieſu, Ieſu, Ieſu.

Ieſus liberator, ſeruator.

O cunctarum adamantina concordia rerum,
Compone mei murmura fluctuantis æſtus.
Pacaſti omnia veniens, quæ ſuperna cæli
Quæq; infima erant tartara, quæ ſuperque terram.
Exit Barabas ne? quid es? nonne liberator?
Hoſtes, Caiphas factus amicus, & Pilatus.
Solus populo ſufficis vnus vniuerſo:
Tandem denique quid, niſi ſeruator, Ieſu?

IVLII CAESARIS SCALIGERI EPIDORPIDVM

LIBER SEPTIMVS.

NOua mens, noua lux, noua vis, immenſa volũtas
Quam ciet, acta Dei ardua ſpiritu ſupremos
Audebis inacceſſibilem, fine carentem
Et principio, numeris aſtringere ſanctis?
Cui eſſe ſibi ſufficit, efficitque cuncta.
Nuſquam ambitus eſt: medium nullibi, & vbiq;.
Dices: eſſe bonum ſine qualitate. fuſo
Extenſio nulla eſt. Sine quantitate magnus.
Cuius velle, potentia: cui opus voluntas.
Intra omnia, ſed non tamen incluſus in ipſis.
Extra omnia, ſed non tamen excluſus ab illis.
Sic, intimus hæc, quæ regit. extimus creauit:
Iſtiſque ſuum, atque ſui induens ſigillum,
Differre facit, quæ facit omnia a ſeipſo.
Vſura placet. non tamen vllius auarus.
Nullius egens, gaudet: vbi ſibi lucratur.
Vt ſuſtinet omnia: fert, nec ſubtus habetur:
Excedit ita, & ſupereſt, nec libratur illis.
Regnat vbique ſine loco: ſine tempore ſemper.
Immobilis abſque ſtatu; pernix ſine motu.

Extra omniaque omnis, ſine partibuſq; totus
Immutabilis, etiam cum cætera mutat.
Sibi conſimilis, diſsimilis huic, & illi.
Abſque labore regens. ſine litibus patronus.
Sine merce opifex. ſine diſpendio creator.
Sine nocte dies. Sol ſine limite occidentis.
Inuictus ſapientia: Ineſtimabilis vi.
In conſilijs terribilis: pius rogatus.
Mitis ſupplicibus: patiens. ſero ſeuerus.
In quem nulla cadit penitus neceſsitudo.
Principium ſine principio, abſque fine finis.
Cui præteritum non abit, aut adit futurum.
Ante omnia, poſt omnia, totus, unus. Ipſe.

Non poteſt alia victima.

Sanctiſsima tetri hoſtia puriſsima mundi:
Non vitulus obit, non aries, nec hircus aras:
Fœdumve pecus crimina fœditatis aufert.
Carnes pro anima? nidor is an Deum probabit?
Nequaquam. Animam pro animis ſed dari neceſſe eſt.
Æqualis erit reddita pœna talioni.
Pro ſtipite ſtipes: pro homine homo, nouus vetuſto.
At non ſatis, offenſa Dei pectora quiſnam
Placare poteſt alius, quam Deus benignus?
Ut ſeruum redimat pater; obtuliſse natum?
Purum ſine turpi macula, ſine macula vlla.
Cui nec dolus inuentus in ore veritatis.
Coram ſe tondentibus obmutuit Agnus,
Caſus ſtreperis alapis, conſputus, onuſtus
Onere, heu cui onus fuerit mox futurus ipſe,
Rex regum, Dominus dominantium, creator.
Lacer, heu, regia tempora ſpinea corona:
Fixuſque cruci, ſcelerati more latronis,
Nullum gemitum, nullaq; veſtigia iræ

Ex ore dedit: pectore & immotus subasit.
Oblatus, quia voluit, ſuſtulit pericla.
Quoſque ego merui, pertulit innocens dolores.
Vibice ſua a me rigida arcuit flagella.
Tendens ſua brachia, pendens inter iniquos,
Ad regna ſua hinc nos vocat, orba ſeruitute.
Surrectus in altum mihi ſuſtinet ruinam.
A terra editus omnia traxit ipſe ſecum.
Anima, quid attonita ſtupes? Haud potes iacentis
Telluris amare ingutus ſordidum doloſa:
Amplexuque (quod expetis) apprendere caro
Affixa cruci pectora, ſublimis leſa.
Quod ſi nequeo tollere terreſtria membra,
Natura ſuo ſed iacet implicata nexu:
At me lauet illa beati ſanguinis vnda,
Cuius liquidum ſubiens mens vſta fluorem,
Mole noua ſuperevolet: & ſe inſerat aſtris.

Vre me ſancte Spiritus rore tuo.

Concordia patris, vnica concordia nati,
Immenſe vens ſanctificator, expiator,
Producte reciproce communicatione.
Paraclete, tui iaculi mucrone coruſco
Conſaucia: amoris & igni incende gelatum,
Ardor celeberrimus agre illabere menti
Conſolator, & hoſpes pie, flamma caritatis.
Me rore voluptatis inaſtimabilis, me
Torrente riga perpetui vena fluoris:
Vnda, ignis, ſimul omniaque, omniumque, fomes.
Nato, & Genitore fruar Spiritu recepto:
Tres, vnus Deus eritis, qui eſtis, & fuiſtis.

Ne me excuſem monitus.

Si fructificandi fuerint tempora fico:

Quaeras: dederit. tempora ſi talia non ſunt:
Quod fructum petis: aut ſterilis accuſaueris ira?
Ignotum tibi non fuerat: tempore verno
Nondum imperium veris in aeſtatis honores
Tranſiſſe, nec ex arboris eſſe lege fructum.
Exemplum mihi potius comparas inerti,
Quocunque aderis tempore, ne ceſſer. Hiems eſt.
Summ aeſtus. Oleam, atq; nucem gelu momordit.
Sum tenerus adhuc. cras faciam. Rogo, morare,
Non, non: ſicubi lentus, & ignauus, inanis,
Quod debuero ponere, deſinam parare.
Areſcam miſer ocius, illicoque. Nanque
Si non habeam, quodque habeo, auferetur a me.

Domini mei mater venit ad me.

O Bos aliger, ardua Bos lumina pandens,
Mirabilia o Domini Bos loquens theatra.
Tecum liquidis ſubuehe ſuper aetheris oras:
Vnde ora ſenis deſpiciam muta loquentis.
Agnoſcam propere loca virginis petentem
Montana cui conditus in viſcera matris
Summittit in atris latebris genua Ioannes.
Pro voce dat hoc? Dominum ſine voce ſalutat.
Eliſabeth ergo Domini te eſſe parentem
Sic nouit, & impleta Deo ſperat, & audet
Praedicere, quaecunque videbat adfutura.
Quae o Bos, niſi ſic omnia tuus ille dediſſet
Mugitus: abeſſent animo haec lumina noſtra.
Queis ego prope ſolis animatus, incitatus,
Renouatus, Ieſu, alijs tellure relicta,
Vita hinc abigam ſenium, ingrateſque labores,
Qui ſunt, quaſi ſoli nebula obiecta coruſco:
Eaque arida: ſine pluma: ſed futilis umbra.

Concilia me, Domine, fratri meo.

Si depoſita memoria vetus maleficiorum
Debet cedere ſpiritui quieti amoris:
Ah ah rigidum, quomodo diligemus hoſtem?
Ni te inſinues: in te abeam deniq; totus.
Heu tolle pius, quæ animis hoſtiliter actis
Me diuiduum ſemina fecere nocentem,
Cum tu omnibus vndiq; communicabilis ſis,
Idemq; manens Deus indiuiſibilis, vnus.
Vnus potes hæc omnia facere, & dare ſolus.
Meque ex homine eximium tibi condere diuum.

In Ieſu ſolo renouatio.

Ieſu noſtra redemptio, non neſcio quantum
Longe abſum, vbi me comparo comparare tecum.
Indignus ego te diligere; at dignus amari es.
Indignus ego vita: at es ipſa vita vitæ,
Indignus ego dare; ſed dignus es accipere.
In te ego renouor: me renouas tu inſitus in me.
Tantum dic, volo. Nil mihi poſtea nocebit.

Præmia Domini non hic tota.

Haud hoc, Petre, opus ſanguine, qui manat ab aure,
Non hic te lauet. alio de vulnere fuſus,
Commiſtus aqua, patrio te ſiſtet olympo.
Quin tu vulneris iſtius, auctorque cruoris,
Quid ſit gladius, quidque acies, experire,
Qui patre tuo, coniuge, liberis relictis,
Chriſtum Dominum voluiſti ſequi vocantem:
Quod ſperas tibi precium, aut gratiam reponi?
Cum compedibus ferrea premium catena:
Ceruicis onus reliquum de corpore demptum.
Horum auctor ego. tu mihi teſtis his, ſequere.
Vis ergo ſequi me, qui ero certa cauſſa mortis?

Certe volo te, nullum alium, Deum deorum
Verum futurum, Dominum, ducem, datorem
Vitæ alterius. Hæc tua tibi redditur vna.
Sic illa tua eſt, quæ mihi reddetur ab vna.

Soli Deo genu & cor.

Tibi quære alium Sathana, qui genu recuruet.
Vnus Dominus, cui animus meus paratur.
Hic hic illius vt fuit, illius futurus.

Eiice trabem ex oculo tuo.

Me purifica: facito iudicem mei me.
Me ſolum, alios minime, iudicare tutum eſt.
Si cum rationis vegeto, grauiq; vultu,
Cum philoſophorum ſale, artibuſque, acumq;
Euangelio flagitioſa reprehendam:
Me culpa ſtatim deiicit, occupatq;. nempe
Feci, aut fecero, quæ malefacta reprehendam.

Parate viam Domino.

Ecce Deus, & Agnus, ſcelerati hoſtia mundi.
Hæc, quæ genita eſt ante me, ego ante factus illam:
Vox clamantis; vbi auia deſerta queruntur,
Deſiderio ſolicita arentia lympha,
Quæ ſola poteſt arida, fœcunda referre.
O quando dabit Deus, vt germinemus illi,
Et fœta ſeges tumida flaueſcat ariſta,
Curuata parens fœtibus ingraueſcat arbos?
Tum forte noua viridi delinitus vmbra,
De ſole, via, puluere defeſſus, anhelans,
Somni capiet mollia momenta viator,
Fotuſue cibo, frigora captabit opaca:
Et dicet: Vbi læta, ferax, vbere gleba
Luxuriat modo terra parens, teſqua fuere,
In queis clamor ad omnia, ſpiritusq; Heliæ,

Audit

Audite o ſola, quodq; aniſtim leni volatu,
Et quod ſquammigero grege ſulcare natantum:
Tum quodq; bipes, quadrupeſq;, & reptile verrit,
Munite viam Domino: ſemitas parate.
Non caſa olea ſatis eſt, non ſternere veſte.
Terra haud repetit munera, qui donat olympum.

Dic, Domine, veni & vide.

Magne magiſter, vbi habitas? dic mihi. venite.
Dic venite, dic videte, dic manete mecum.
Te dicente manebo: dehinc iubente, fratri
Dicam: inuenimus, ocyus expedire, Chriſtum.
Eſt a Nazareth, eſt aliquid boni Philippe.
Eſt Nathanael. vnde tibi vox fluat illa.
Tu Rex, Dominus Solyma: Filius Dei tu:
Finis meus. in te abiens nil cætera quæram.

Vinum Chriſti eſt eius teſtamentum.

Vino deficiente, aqua nunc mihi bibenda eſt.
Unde inualido intercutis imminet periclum.
O certa ſalus, præſidium, ſubſidiumq;.
Et pateris, vt hoſtis ferus exprobare poſſit
Amiſſa ea, quæ dederas, nec dediſſe dicens.
Mutata meri munera ſentio. quid hoc eſt?
Primum vinum, Adam, Abraham, Moyſes Propheta.
Phariſeus aqua eſt. Laticis vera vena ſancte
Tu, in te omnia vertis, & exhibes teipſum.

Ego cum Samaritana.

Huc huc, populares, propere exite, videte.
Hic eſt Dominus: Domini verus iſte Chriſtus.
Mea ſcelera omnia, væ miſera, arcana reuelans.
Non qui videat clarius illa abdita pandet.
Numquid Deus hic? ipſus, quem quærimus, iſte eſt,

Ego cum Apoſtolis.

Modo qui ſitiebas: neque propter hoc bibiſti:
Quin vltro tuum laticem viuidum offerebas:
Cur non veſceris epulis, quas ferre iubebas?
Aut nos meliore cibo impartire benignus:
Quem dicis habere alium de penu paterna.

Domine, hominem non habeo.

Sexageſimus in decimum prope exit annum
Cum me necat atrox cruciatibus grabatum.
Et cura mihi parua mei, minor propinquis.
Eheu hominem non habeo domi paratum,
Piſcina vada quoties turbulenta bullant.
Qui poſſim ego ſic mutilis artubus, retuſis?
An ſi ille prior, ſtudio fretus, occuparit,
Non eſt praterea alterius locus ſalutis?
O vera, locus pecudum, piſcina, gregiſque:
Que in tempore, non omnibus hoc habes paratum.
Iam iam abiycio conſilium, ſpemque priorem.
Non, non opus eſt hominis, ſed Dei ſupremi,
Qui cuncta ſimul homine ſeruabit eodem.
Non hunc ille, & hic impedit: aſt omnibus vnum eſt:
Vario licet in tempore, & vna omnibus hora.

O Domine Ieſu, tu es omnia.

O prima Patris, media, atque vltima o voluntas.
O Ieſu bone, ſpes, amor, omnium redemptor,
Quos certos Pater operis deſtinat colonos.
Tu viua Dei ſoboles viuentis in æuum,
Iudex hominum, teſtis, & aduocatus idem:
Idem oſtium, & idem ſtabulum, paſtor, & Agnus,
Rex & populus qui populum vnus expiaſti.
Seruus, Dominus: ſimul & victima: & ſacerdos.

In ſolo Ieſu copia.

Toties recreat Spiritus, & creat Pater, vt,
Patri vnanimem quoties contemplor Ieſum.
Hinc magnus ego, diuitijs clarus opimis.
Orbem ſupero, cedit & opulentia terræ.
Qua copia non eſt Deus, eſt turpis egeſtas.

Sapientia creata.

O lumen, ab inuiſibili lumine, noſtrum:
Quod luminis illius es comprehenſione:
Ne, ne a iubare iubar eo tu tuum perenni
Deflecte. Patris tu ſapientia es creata:
Eſq; illud, quod in lumine redditum reluces.
Tu certa mea ſpecies cogitationis,
Infuſa repræſenta animo meo teipſam.
Tu gluten eris fluido: tu mihi ſequeſtra:
Tu portitor, vt opifici hinc vniamur alto.
O ſancta domus, qui colit hæc atria veſtra,
Felix ſpecies non eget intueri inanes.
Coram fruitur, quod ſpeculo in lumine fulget,
Atq; ipſe fit illud idipſum lumen in æuo.

Ad vitam hanc.

Incerta, caduca, peruſta ignibus furorum,
Immunda, inhoneſta, rigens horridis pruinis,
In falſa patria hoſpes, & exul a teipſa,
Sentina malorum, miſerabilis cloaca,
Infida, rebellis tibi, ſerua prauitatis,
Tardis laqueus, ſubidis flamma, foßa cæcis,
Tu delitium carceris, & carceris illex,
Deſultoria fabula, ſomnium ebrioſum,
Non vita. Quid auſim, fera, te dicere vitam?
Quid me hic fallis, inepta? quid & teipſa ludis?

Tu mors potius, mors potius vocanda. Nempe
Nos mors liberat: at facis eſſe morte dignos.

Ad alteram.

Te nunc voco, teq; inuoco nunc vita perennis,
Vita altera, vita aurea, vita vera vita:
Quæ ſtatuis, vt hæc vita ſit: ipſa ſi parauit
Tibi principium prouida, finis eius vt ſis.
Electa Deo, condita, conſtituta, firma:
Non vlla vbi ſuſpicio, non timor, nec angor,
Aduerſarius vbi nullus, dolor, laborve.
Hunc fontem arida mens ſitit, vt malum quod vſta,
Mœrentem acuit mœrore perditi decoris.
Ciues, animæ rutilæ, cælites ſereni,
Qui prælia fœdi memoratis hoſtis atra:
Secura cohors turbinis, oblita pauoris:
Agno duce perpetuans lauream triumphi:
Oſtende mihi mœnia ciuitatis almæ:
Rectarum aurea me trahe per ſtrata viarum.
Sine merce triumphalia commercia cerno:
Pigmenta traho naribus: opobalſama ſpirant.
O quænam iſta ſilentia, quæ modis canoris
Animata haurit anima ſibi, non cognita mundo:
Geſtu ſine lætitiam: ſine voce loquelam.
Perſtant perpetuo omnia: ſtatus omnibus idem.
Æterna dies vera dat, haud eximit æuo.
Nunquam præteritum fuit: haud erit futurum,
Nequeunt neſcire ſciunt abſq; diſciplina.
Quanquam meritum varium det cuiq; ſedem.
At notitia ſplendor, & aura caritatis:
Seſe vt nouit: in alio nihil inuidet vllo:
Sed pro ſuo habet candidus: in ſuo reponit.
Vniq; quod eſt proprium, commune fit omni.
Deſiderat hoc, quod habet: eſurit, ſaturq; eſt.

Quis crederet ambagibus hic vera capi? fert
Nec faſtidia ſatias, nec fames laborem.
Felix anima o, limina quæ premis ſuprema:
O quæ radium luminis intuens reluces:
Et te ex alio extrinſecus intimam figuras.
O Chriſte dator meriti, præmijq; largus:
Dicam tibi quæ prælia, bella quæque geſſi?
Quibus acer tuus hoc caput impetiuit hoſtis?
Vt quid? Nonne tibi omnia nota ſunt videnti?
Tu ſcis, Domine: & tu prior es, quam ego videns me.
Et vincente te ego fui victor ad triumphum.
Non emeritum me audeo militem referre.
Paganus ego: vix quoque nomen hoc inhæſit.
Quum victus, & ignominia notatus, eheu
Deſerta acie fugio: vexilla relinquo:
Unde horreo terribilem fuſtuarij vim.
Quo me conferam, ut obſidet hoſtis, unda, ſaltus?
Ad ſigna reuertar malus, imbellis, inermis?
Quis me accipiet? num mea monſtrata cicatrix
Excuſabit, ut ad veniam excitet fauorem?
Quæ ſi via ſola poteſt me reddere ſignis:
Victor ſine me, o te mera victoria ſola,
Oſtende tibi maxime tua vulnera Ieſu.

Ieſus ad animam.

Non eſt pulchrior e pelago Aurora reſurgens:
Non Lucifer oceani perfuſus in undis:
Non ſol medio fulgidus, altiſſimus, æſtu:
Quam quæ de tenebris anima excuſſa profundis,
Fracto veteri carcere cælum hauſit apertum:
Cui delicias ſponſus in auribus ſuſurrat.
Surge, & propera candida, dilecta, decora,
Auro omni precioſior, ardentior aſtris.
Iam tranſijt hyems: abijt iam imber, & receſſit.
Ver turget: ager parturit: en lucida prata

Candida

Candida luteola decorant ſilia caltha.
Electa venis, ſuperans candore columbam:
Hic nidus ubi, requies ubi certa laborum:
Quam nulla tibi ſors, ſeuus auferetve caſus.

Petra eſt Chriſtus.

Ieſu mea ſpes, lux mea, dux meus, meus Rex,
Viuus Deus, & verus homo, pius redemptor,
Meus in tenebris pes, venerabilis magiſter,
Mea vita, iacentiſque reſurrectio mundi,
Paſtor bonus, agnus ſacer, integer ſacerdos,
Rerum ſator, æternaque cuſtodia rerum,
Iuſtitia via, ſimplicitas pudoris almi,
Fomes fidei, lactea vena caritatis:
Incerta, vacillantia, nutantia corda
Stabilire velis, maxima ſolidiſſima rupes:
Cui credere tuta queam fundamina turris;
Quæ ducta tui ſiderea ad culmina cæli,
Bitu ſcopuli valeat contemnere ventos,
Latrantiſque minas pelagi, & feras ruinas.

A ſolo Chriſto fides.

O dilectio vera, ſerena, firma Ieſu,
Te te inſinua mi, ingrediens intima cordis:
Vt ſit mihi te ſancta, vigens, plena roganti,
Mandata tuis edita, ſeruare poteſtas.
Quando Patris abiturus ad alta regna cæli,
Seruare animi pignora mutui iubebas.
Oro, da te amare, tibi obſequique Chriſte:
Ad cuncta ſequi: prompte animam ponere pro te.
Quanquam quid egeſt tu tamen hoc eſſe iubebas,
Ut teſtis ego fierem cum fratribus ipſis.
Aſt quantum opus eſt, Fidei ſi munera, tua ſunt?
Non crediderint (merito) pro ſanguine fuſo:
Fuſo toties alias infamibus auſis,

Sed

Sed quia tu dabis. Hoc mihi da maxime Ieſu,
Qui cor petis. a corpore nil tibi petitum eſt.

Ad Angelos & animas beatas.

Mentes nitidæ, celeres quæ rotatis orbes:
Mentes alitæ, vacuas mandata per auras
Quæ fertis Patris, ad genus hoc inutile noſtrum:
Summi, Gabriel, te voco fortitudo Patris:
Vere Euangele præmia nuncians ſalutis.
Tu maxima terrigenum ventura Ioannis
Oſtenta, Dei populo Sancta nunciaſti.
Te Spiritus in Bethleem præmiſit iturus:
Ut virgo nouum Domini praeſciret amorem:
Quo ſeruam ſobolem facit, ut liberet hoſtem:
Teque inuoco medicina Dei: teq; potentem.
Et vos alios Genios, cuſtodia quorum,
Noſtros animos prohibet peccare monendo:
Flammata cohors nitidis conferta manplis:
Exercitus innumerus radiantibus alis.
Et vos animæ: germina defuncta periclis:
Queis nunc facie facies intuenda lucet.
Quanquam pia vos, & bona caritas monebat:
Ut noſtra placeret prece ſubleuare veſtra:
Audite tamen memores hæc paucula, noſtri.
Quodq; ſe velle nos decebat in priore vita:
Nobis, facite, ut faueat tam firma voluntas.

A Chriſto victa mors.

Si fœtet, ut a quatriduo obſitum cadauer:
Speret ſua quis tollere nunc pignora morti?
Hoc credo tamen te potuiſſe præuenire:
Si ægroto abeunti officioſus affuiſſes.
Quanquam, Domine, o nunc quoq; non neſcio, quicquid
Patrem, Nate, popoſceris, id tibi daturum.

Dictum

Dictum factum. abeuntibus illico ad ſepulchrum
Fit clara Dei gloria: Lazarus reſurgit.
Mors victa ſtupet, ſemel hic pro tempore parum:
At mox mortua protinus, & magis ſepulta:
Quam vita ſuum maxima ducet in triumphum.

Et credere & facere.

Tecum ſedula Martha ego, Magdalena tecum,
Hinc verbum audiam: opus faciam hinc frequens miniſtri.
Eſt, eſt animus: ne modo me linquas Ieſus.
A quo datus eſt animus: detur & voluntas.
A quo que voluntas data: detur & poteſtas.
A quo que poteſtas, data: conſtantia detur.

Dic, Lazare, quid videris.

O quæ rigidis ſomnia filijs gehennæ,
Contumacibuſque, pertinacioribuſq;:
At promiſſa pio generi præmia, non iam
Vides, propria at lumine non teſtis inanis:
Narrabis, ab imis tenebris, Lazare, ſurgens:
Nam quæ aſpiciunt oculo, nec videre poſſunt:
Quæ non videant, quomodo credere incitentur?

O Ieſu, tuam videam claritatem.

Hoc verbum, volo, quis valet ita dicere Patri?
Æqualis niſi fuerit vis, idemq; Patri?
O ſancte Pater, hi volo, quos mihi dediſti,
Mecum ſint: videant quoq; claritatis auram:
Quam ante orbis apud te habui conſtitutionem,
Nunquid, Chriſte, datus ego? Nunquid o dediſti
Nato Pater: vt videam, quod videre me vult?
O Ieſu bone, data ſunt in manus tibi omnia:
Si ſunt data, quiſnam auferet? O benigne Ieſu,
Nec me auferam egomet: neq; me abs te auferat hoſtis
Ille inferior te: ego nil. Tu maxime rerum,

Qui

Qui potes, etiamq; velis: es qui omnia gratis.
i diligo plus alijs, plus diligar abs te:
Et diligar a Patre: & in vtroque manebo.

Cruci confige cum veteri nouum chirographum.

O Chriſte opulentiſſimè, certiſſime rerum
Theſaure: Patris munifici dextera aperta.
O participabilis, impartibilis idem.
O quem exhibuit maxima plenitudo inanem:
Ut nos efficeres deitate vaſa plena.
Quæ ebinanimerat hoſtis, vt exhauſta repleret
Seſe. Quod vt auſus, ita eſt exequutus acer.
Et nunc etiam ſordibus occuparet atris,
Ni tu laueres ſanguineq;, undaq; miſertus.
Reddis debita, reſecans nil, nihilq; debens.
Donas debita, referens nil, nihilq; perdens.
Soluiſque Patri debita, quanquam omnia habenti.
Inter miſeri nomina ſordentia libri
Ne me inuenias ſedulus, inuentaq; dele.
Et cui volo me aſſigere, tu niſi vetabis:
Confige cruci chirographum recens vetuſto.

Qui es omnia & vbique.

Qui facis omnia, patiere in nihil me abire?
Qui capis omnia, quianam me excludis ab omni?
Qui das omnia, cur quoq; non dabis mihi me?
Quare qui es vbiq;, alibi te quærere pergam?
Quare qui es vbique, haud ego te inuenire poſſum?
Quare qui es vbique, habeam non & in meipſo?

Solus Ieſus bona omnia.

Ieſu, ſine te cadimus, tollente leuamur:
In te ſiſtimur. ad moniti quærimus. acti
Admittimur: inſolito renouamur amore.

Te noſſe Deum, eſt viuere: ſeruire iubentis,
Regnare: ſalus vltima laudare potentem.
Seruator Ieſu pie, conditor, redemptor,
Cuſtos, doctor, amator, adiutor, imperator,
Semen, paſtor, agricola, merces, vitis, aruum,
Ros viuificans germina, meſſor, atque meſſis,
Salientis aquæ fons, ſcatebra luminis aui:
Æternæ via tu via, tuq; vita vitæ,
Lux lucis, amoris amor, tuum decor decoris:
Tabenti mihi te ingere: quo mihi ego eſſe poſſim.
Nam non ego meus ſum mihi: ſi tuipſe non ſum.

Quod Deus non eſt, nihil eſt.

Effunde animam te ſuper o meam benigne,
De puluere, deq; via, de labore laſſam:
Ut cera ſuper tabulam feruidam liqueſcet:
Formamque ſibi accipiet, quamcunq; dabis tu.
Exi, extende meſella te ad illius figuram,
Informis, inanis globus, in teipſa contecta:
Nulla tuus capiens bona, nil feriſq; tangent.
Quod non Deus eſt, nihil eſt, quam nihil minuſq;.

Non eſt terribilis nihil deſperantibus.

Guſtabo: videbo. quoniam ſuauis es tu.
Audebo etiam. nam quia mitis, & benignus:
Carpam, fruar. es Dominus quippe liberalis.
Sordes (fateor) vitium, (non negabo) mortis
Ira filius, & pater, auctor & patronus.
Eſt terribilis Dominus, pluſque quam timendus.
Sed tantum mihi: tamen haud Filio precanti
Ne perdat eos, quos dedit. Acer aduocatus
Interpellat hic, vndique, ſemper, atque vbiq;.
Hoc ego clypeo tectus, ad hac bella profectus,

Regi placeam. Fulgure cæcabitur hoſtis,
Qui hunc horribilem fecerat, a quo eram vocatus.

Quod poſſum, non quod debeo.

Hoc quod valeo. Non queo, quod debeo. Quid tum?
Menſura mea es tu, Domine, immenſa poteſtas:
Non ego tua: quodq; habeo, tu mihi dediſti.
Quodq; do, non do, ſed accepi. hoc enim dediſti.
Tu ſolus tibi ſatis es, tu mihi, tibiq;.
Nec te laudo, vbi laudo: ſed ipſe teipſe laudas.
Me perficiens, non tua, ſic laudibus ornans,
Queis me ad te trahis. haud ego te traho ſuper me.
Me præueniens hic ades, vt mihi ſuperſis.

Ad te vnum naufragus, Domine Ieſu.

Me mortifica: aut viuifices, magne Sacerdos,
Oblata tuis ignibus vt ſim hoſtia viua.
Quicunq; ſibi moritur, tibi viuit, & in te.
Et qui ſibi viuit, moritur tibi, ſibiq;.
Ne me labefactet metus, exerat cupido.
Ne me alliciant dulcia, diritasve frangat.
Quæ diſſimili ſunt ſimiles nocte tenebræ.
Quæ ſunt eadem, haud eadem, diuerſa venena.
Tu meus es Polus: ad te adigam meum Celeuma.
Tu portus, vbi turbida iactatio ceſſat:
Quam naufragus aſpicio ſublimis ab vnda.
Hac per pelagi crimina, triſteſque per ignes
Curarum, abeam in te, Deus o noſter Ieſu.
Sperata ſalus: vnica ſpes certa ſalutis.
Quod non eſt mihi, quicquid es, eſt puluis, & vmbra,
Et puluis, & vmbra, horror, & erroris imago:
Erroris imago, mala morſq; morte peior.

Age Magdalena, vtinam tecum.

Illi hinc abeunt. Aſt ego, & vſq;, & vſq;, & vſq;
Hic flebo ſedens. lacryma, luctus, atq; planctus,

Dulcis cibus, & potus erunt, vbique ſomnus.
Anne has quoq; teterrima turba tolles a me?
Certe hæc mea ſunt pignora, ſolaque vltionis.
Si non datur, vt lumine perfruar ſereno,
Ut tangam pia pectora, figam oſcula plantiſue
Aſt hic locus, hic ipſe vices ſupplet amoris.
Ah ah lapis vt me quoque felicior extes?
Non tangam, quod is attigit? heu vbi es magiſter,
Præceptor, pater optime? deſiderat ecce
Te, dulcis Ieſu, anima pupula intueri.
At tu hinc vbi abes? Bone vir, tune ſuſtuliſti?
Dic, vbi poſuiſti: vt enim iam tollere curem.
O pondera felicia ſarcina beata.
O brachia felicia. Me ne preuenire
Non potuiſſe? animam potius depoſuiſſem:
Quam deſererem me, apud illum, in ſuoque Regno
Non eſſem: facie faciem illius viderem.
Ah me Domine, ah Domine, heu diſtines quouſque?
Cur hic me moror? vnde abeam ſcio, & quo abibo:
Aſt quomodo, nondum ſcio. Solue me ſepultam
Hoc corporeo tumulo: qui impedire euntem
Ad te me valet. Igitur hinc ire volenti
Quis monſtrat iter? abijt, abeſtque qui docebat.
Pax. Maria: non is abeſt. ecce me: tibi adſum.
Dilecta Deo fœmina, primaria quondam,
Nunc ad tumulum vacuum præ dolore marcens:
Conuerſa, ſtatim Dominum tu vocas Magiſtrum.
Auerſus ego quoties, reuocatus ab illo,
Promiſſis oneratus, ab inferis reductus,
Neglexi reperiri ouis amiſſa miſella?
Quærentem fugiens, fugienſque me viciſſim.

Ego ſemper vobiſcum ſum.

Te ſingultibus anima mea, o miſella, paſces

Quin te videas peregrinam, exulem, atque egentem.
Vbi ſponſus abeſt? Dominus tuus? ubi requires?
Dilectus tuus abfuit: aberit ille ſemper?
Dilectus meus aderat tum, cum ego creabar.
Aut quomodo amitis abeſſet, me ubi redemit?
Ne nunc quidem abeſt. maximus ille nanque Patri
Par, omnia complectitur, omnium miſertus.
Æternam mihi pollicitus mihi coronam,
In lætitiam lacrymas vertet, & dolores.

Iudicio tuo ne acquieſce.

Mens, quæ te miſera facis plurimi nocentem;
Heu neſcis, ubi trutina eſt hæc, altera ab iſta.
Momenta tua ut iudicio appendat acuto,
Abducta receſſus loca ſcrutatus Ieſus,
Cordiſque tui reſerans intimos penates,
Vanas igne ſuo excoquat æſtimationes.
Nutu eius ut horribili tua vota liquentur.
Haud nix veluti candida: nam tua omnia atras
Sed lenta picis vis, domita ab ſole coruſco.

Ouilis miſera vaſtitas.

Atque ecce draco. en ſpecies rugiens leænæ
Quis me eripiet, tertia portio nitentium
Si ſiderum acuta cecidit retracta cauda?
Si fretus eadem ſinuoſiore cauda,
Orbi inſidias varias callidus parauit?
Quiſnam effugiet ſolicitus? quiſve cauebit?
Quas excipulas, quos laqueos ferus tetendit?
Non ullus vacat ab eo iam locus. nam ubi non?
In diuitijs, in egeſtate, opinione,
Sermone, fuga, ſede, ſilentio, quiete
Agit excubias peruigil, ut voret cadentem.
Quod tu niſi paſtor bonus, optimuſque cuſtos
Obieſſis ab ouilibus horridos furores

Pietate tua domitos fortiſſimus arcus:
Grex interijt. pro grege fœtida leæna
Præſepia rumpunt catuli. Igniti dracones
Herbarum vice lurida rumınant venena:
Qui fœtor & ipſum male vexabat olympum.

Cum Ieſu nequeo perire.

Niſi ſemper amares, odio ſemper obirem.
Niſi ſemper adeſſes mihi, mihi ſemper abeſſem.
Ego ſum, quia tu. ſemper ero, tu quia ſemper.
Si ſemper ero, tu quod es, & ſemper es in me.

Solus Ieſus vera vita.

Quæcunque poli fornice ambiuntur orbe,
Sunt infra animæ iura, potentiam, eſſe regnum
Ut quodcunque vagos ſuperum ciet rotatus,
Quicquidq; Deo propius ſupereminet axem,
Aliquando noua fieret poſſeſſio vitæ.
Quam quis dabit, aut quis potis eſt tibi parare,
Si non dederit, qui dedit, & ſibi parauit?

Sola vmbra coronæ tuæ Ieſu.

Ieſu precium fides, ſpes ſpei, & corona:
Quæ texta tuæ fulgure gloriæ niteſcit.
Tu certaminis huius, & huius, illiuſque:
Ubi certamus Olympia vera, non Achæa:
Et conditor, & victor, & vnus Æſymneta,
Impone tuo Cotini vertice coronam.
Cur illam ſine puluere mi petam parari?
Quæ parta tibi eſt ſanguine. Nam ſatis futurum eſt,
Si noſtrum caput attigerint illius vmbra.

Datur a Deo liberæ voluntati.

Non eſt hominis poſſe, quod ille velle poſſit.
Nec velle, quod ipſe velit. a te vtrumq; Ieſu.
Omnino quid ego velim, ſi neſcio quid ſit?
Qua lege ſciam, niſi tu omniſcius docebis?

Sit libera tamen homini cum Deo voluntas.
Nanq; opus ut faciam mihi mandatur vbiq;.
Et, ni faciam, exilium, mortemq; minatur.
At quæ iuſſo, quod nequeo implere, ſubebit?
Quid? ſi nequeo, non faciens ne vapulabo?

Tecum ſim, bone Ieſu.

O Ieſu bone, maxime, mitiſſime princeps,
Ne quid præterea cupiam, protinus exple.
Si hæc extima deſidero, non intimus es tu.
Solus, qui omnia ſolus es, his me omnibus implës,
O mecum tu vbi fueris, me fac eſſe tecum.
Ne tu intus vbi extiteris, te foris requiram.
In ſublimibus ædibus, atriiſq; regum:
Quæ ſunt, omnia, niſi tu, ſed nec eſſe curant.

Non oranda mors tædio vitæ.

Si vermis ego, fœtor, & horror audienti:
Si morte recordatio tetrior reuertens:
Si in crimine conceptio: ſi ortus in labore:
Occaſus in horrore: tremenda pœna vita:
Ad iudicium hæc omnia deſtinata durum:
An me eſſe velim dubito: cogitoq; quid ſim:
An ſim quoque. Nam neſcio me eſſe: ni quod hic ſum;
Quod ſentio me miſerum ſenſus hic docet me.
Nec vulneribus locus eſt, vix mi ipſe ſuperſum,
Durata tamen mens manet immota tumultu.
Nec propterea miſſio flagitanda nobis.
Ne mollitia potius feciſſe ferar, quam
Deſiderio Dominum gloria videndi.

Tartareum ſupplicium.

Totus rigeo, vt memini: totus intremiſco,
Vt iudicis os horreo. me terret hiatus,
Nunquam ſatur, acer, inexorabilis, exlex,
Atrox ante oculos cruciatus, ignis aſtat.

Flammæ crepitum, ſonitumq; verberis flagelli.
Non hic, ibi ſum: quoties intonantur iſta.
Ah ah locus horribilis, ah ah locus tremendus.
Se ſemper vbi viuidior, ſemper adhortans
Se tortor adeſt, nullibi fractus a labore.
Semperq; nouis ſupplicijs reus paratur.
Miſer a præteritis lacer, integer futuris.
Moriénſq; ſit innumeris mortibus ſuperſtes.

Solus Ieſus iungit hominem Deo.

Ecquando mihi contigerit, Deum videre?
Ecquando mihi viuere de Deo benigno?
Quando eſſe mihi eueniet cum Deo potenti?
O quando mihi det Deus, cum Deo morari?
O quando frui poſſe Deo, Deumq; habere?
Ille in me, ego in illo inſitus, intimus quieſcam?
Athleta potens: domitans monſtra omnia Ieſu,
Altiſſime, mitiſſime, fortiſſime princeps,
Qui corpus ita, animamq; tuam deificaſti:
Tua ſola Deo poterit me iungere dextra.

Omnia ſupplicia non ſunt ſatis.

Quali mea ſupplicio commiſſa luentur?
Quæ pœna manet, omnium, ab omnibuſq; dignum?
Ignéne furor tartareus flammeus iræ?
An frigidior frigore ſocordia: quanta
Arctoo fera glacies concreſcit ab axe?
Contra ne ſub oppoſito plectemur amictu?
Sub mole ferox plumbea: ſub gelu furorque
Ignauia flammiuoma punietur æſtu?
Vtcunque: ſibi quoniam ſe ſufficit ipſas
In pœnas, neque teritur reparabile corpus.
Vita eſt data ſupplicio: quo viuere mors ſit.
Votum ſupereſt hoc: nihil eſſe, nil fuiſſe
Fruſtra. Si igitur volumus, ex amore Chriſti,

Nos ad meritum ducere pœnitentis hora.
Saltem pœna coerceat id, metuſque pœna.

Cibus admirabilis.

Quantum, quoties, quomodo ſumpſero, cibabor:
Si verſa mea in viſcera partietur eſca.
Sed ſi Dominum ſumpſero, tum cibabor ipſo:
Si inuertibilem fuero conuerſus in illum.

Ad ſanctam ciuitatem.

Felix ter quater, vndique ciuitas beata.
Quippe in qua animæ aligeræ ſunt, eruntque ciues.
Rex eſt pater altitonans, Filiuſque templum.
Sol eſt ſpiritus vnus, in vtroque quieſcens.
Hic tres vbi ſunt, cardine tripliciqne, porta.
Prima, oratio perpete concitata motu.
Hinc ieiunium, ab omnibus abſtinere prauis.
Id quod facere vt commodius rite queamus:
Fomenta gulæ ſunt mala ſubtrahenda dira.
Tum tertia, ſed maxima, caritas recludit
Decumana etenim ampliſſima pretoria porta.
O manſio ſecura, ſalubris, & quieta
O viſio, quæ vera potes ſola videri.
Quæ reflectio percipit in Deo ſeipſam.
Nam quæ hic ſit, vbi hunc exijt, haud redit reuertens:
Sed tota aboletur, ſibi nec redditur ipſi.
O viſio, perpetuæ es quæ vnionis auctor.
O vnio perpetua vena viſionis.
Ex Patre poteſtas: ſapientia ex Ieſu:
Ex Spiritu adeſt viuida clementia ſancto.
Vnumque tria æqualia trinitate in vna.
In delitijs illius vnionis, inque hoc
Torrente voluptatis, in hoc mari quietis,
Quis ponet ab his tenebris veſtigia lucis?
Qui mitis ſibi, & alijs imitator Ieſu.

Et præteritis maculis hauriens dolorem.
Quidnam inſtans geras agitansq; quid paret futurum.
Nam quem pœnitet, ut ipſe pœnitenda cudat,
Non ille Deum ludit, at occupat ſeipſum.
Depone tuum velle ſub vmbra optimi Ieſu.
(Vmbra e ſole nitidior. Sol meus quid ergo?)
Non ſicut agens aliud, ſed tibi paratus:
In procinctu: aciem vigil, ordinemque ſeruans:
Nectenſque ſuperiora, trahens inferiora.
Poſſeſſus ab illo, facile iſta poßidebis.
O lucida mirifico de lumine lucens
(Præſente tenebreſcere quid luce videbis?)
Turba deificata, ebria ciuitatis igni,
Vnius amore, ignibus vnionis ardens,
Extorrem, impium, inanibus obſitum tenebris:
Quem ſat peregre diſtinuit dira voluptas,
Inſana ſui pœna, periculum pericli:
Decepta, volens decipi: (heu dulce venenum)
Me recipite conſanguineum in ſanguine Chriſti.

Mali offendunt ad ſcopulum, boni ſeruantur.

Mundo implicitus, cum illaqueante cuncta mundo,
Quæ vana tacens fabulor, hæc benigne Ieſu
Solideſcere fac, mollia: firmiſſima rupes,
Firmus ſcopulus, quo mala, fit naufraga puppis.
In quo reſidet naufragus, vndiſque viator,
Expectans temere alium, qui tollat iturum.
Talis lapis es: talis es altiſſime Ieſu.

Semper orare & vbique.

Cur non peto: ſi me facere hoc, iußit Ieſus?
Aut accipiam: aut ſi mihi præbere negabit:
Hoc ipſum mihi melius ſpero dein futurum.
Audireque, dulce, Dei ſpiritum negantem.

Qui

Qui neſcio, quid me decet: quid mi opus miſello.
Sunt ergo preces, vndique, & vndecunque lucrum.
Stant templa tibi commoda? ſtent templa precanti.
Tibi vbi deerunt templa, Dei tu ipſe templum es.
In te ora, tibi vacuus cæteris negotijs,
Plenuſque Deo. temporis haud quære receſſus.
Omne tuum tibi tempus erit. Cætera deſint:
Non ipſum deerit. Caue te prodere rebus:
Non deeſſe ſat eſt. Animum colligens vagantem,
Tecum habita. ſpatiare per ambulacra cordis.
Ita cælum tibi tute, ita te Deum videbis.

Fac cum Ieſu, ſi vis ab eo fieri.

Ignauus, & in delicijs ſatur ſupinis,
Tendatur vti cuticula, ſplendeatque curans:
Stertens otia, neſcius operis, ac laboris:
Tanquam illi omnia fecerit, omnibuſque Chriſtus;
Ructat vigilans ſomnia ſemiſomnus iſta.
Si filius es, frater es, in fratre cohæres.
Si frater, opus facito iam fratris Ieſu.
Ignoſce inimicis: benefac hoſtibus: vre
Vindicta animum tenera caritatis igni.
Tunc ille aderit, cum Patre tum Spiritus almus.
Te gratum faciens ſibi. ſi negligis iſta,
Tibi væ, væ vbi perrexerit imminere vindex.
Imo tibi væ, ſi tibi nolit imminere.
Cui non imminet ille ſeuerus, vt flagellet:
Is corruet in fine, nec eruetur a ſe.

Tecum expoſtula.

Naturam onero cur temerarijs querelis?
Cum cælo aliorum vitia expoſtulo? prauum
Hoc, illud, voco: ſolus ego noxius ipſe,
Mihi culpa, mihi pœna, mihi tormina ſolus.
Nam quid calor, & frigus, & imber, & ſerenum,

Meruere, quibus tot mala ſunt precatus olim?
Illa bona Dei munera ſunt omnia. prauus
Ego ſolus mihi, & alijs: ego mi hoſtis iniquus.
Me me fugio: ſarcina ſum mihimet ipſi.
In ſegnitie labor, & torpor in labore.
Optaui quoque, ne Deus (ah pudor, nefaſque,)
Me noſſet, & vt me etiam punire nequiret.
Aut ſi noſſet, & etiam poſſet, attamen (heu)
Nollet. Tria quæ quomodo ſit Deus ſupremus?
Aut inſipiens, aut omnis impotens, iniquus?
Eheu eheu pietatis amantiſſime Ieſu,
Miſerere fatentis, fugitantis, latitantis.
Ad quem reſpiciam, niſi te, Chriſte, vocantem?
Soluentem mea debita, Patrique litantem?
Si cognitio criminis eſt iter ſalutis:
Confeſſio culpæ, veniæ impetratio ſit.

Similis ſum molæ piſtrinariæ.

Cor, Caure procelligena cogitationis.
Anime inſtabilis, lubricus, æſtuans, recurrens,
Tibi fidens temerarie, proditor tuique.
Tibi tu fuga, tu mora: quid moliris, inepte?
Quonam vſque vigil, perdite, dormies, miſelle?
Cui, larua tui lurida, comparabo rerum?
Piſtrino bene ſapiens te contulit olim.
Piſtrini mola ſimilis tibi viſa ruentis.
Quodcunque mola intuleris, nil reſpuit vnquam.
Vel tu triticum, vel lolium, aut indis auenam:
Nihilominus vrgens ruit, & rotat quod infers.
Siue infers nihil: illa ruens terit ſeipſam.
Sic tu, ſubiens, rediens, curris, & recurris;
Mutas facta, refectaque verſares ab illis.
Renouas, nouaque inueteras, antequam figures.
At pro tritico paleam, vel picem, aut ſaburram

Supponit

Supponit (vide?) inſidiatus hoſtis atrox:
Illa impedit, hac maculat: hac terit terentem,

Ieſu exaudiente viuam.

Si neſcio me; quomodo ſcire extera quaeram?
Si haud inſpicio, neſcio. Si me ergo requirens
Tunc inſpicio, haud tolero, nec ferre potis ſum.
Tot me coopertum vitijs, totque cloacis
Immerſum horreo, fœteo, nec ferre potis ſum.
Ægroto, neque ſentio. Mors ergo propinqua eſt,
Aut tabes. Neq; mors procul, & procul ſalus eſt.
Ah ah depoſitumne peregrinationis
A me repetam? nudus adiuero tribunal.
Iudex exiget: huc opus, huc ocius. Eia
Quid ſtas? auſus eras facere? oſtendere item aude.
Ibi cuncta liquere. perendinatio nulla.
Nec dilatio ſuſcitat ampliationem:
Aut rethoricus ſtatus, aut forma qualitatis,
Aut tranſlatio. tantum age deprecatione:
Si Ieſus obaudiuerit: ilicet, periſti.

Caro, mundus, hoſtis.

Hec ſunt tria praelia: corpus, mundus, & hoſtis.
Heret corpus, & unigeno carcere me arcet.
Ipſum fugere hinc nequeo, nec fugare poſſum.
Me cum reliquis omnibus amplectitur orbis.
Ex quo quibus artibus auolo, vel quibus alis?
Inuiſilis inſidijs circumuolat hoſtis,
Quem non video, quomodo depellere detur?
Hac pignora ſunt exilij mei tremendi.
Æternae rigidaeque duces fabrique mortis.
Quorum ira ſatelles, gula ſtipator, Achilles
Ambitio, gula corporis, ambituſque mundi:
Ira trucas truculenta, feri ferox tyranni.
Ergo moribundum, pie, ne deſpice, Ieſu,

Factum me hominem ex homine, atrumque cadauer.
Fuliginis atrum cinerem, atramque fauillam.
Et quem, niſi tu, haud alius cognoſcere poſſit.
Tam diſſimilis ſum mihi: tam mei tuique.
Niſi me mihi reddis, tibique inuectus Ieſu.

Solus tu deſignabis te mihi.

Quæram te, mea vita ſalus. verum vbi quæram?
Quis te mihi monſtrabit, ei ſi ipſe negaſti
Tute aperire? oculum rogitemne curioſum,
Ante viderit? En rogo. Dic nitens ocelle:
Quem fecit Deus ipſum etiam videre cælum:
Num ſit Dominus notus, & an videre poſſim.
Reſpondit. Niſi dominus tinctus eſt colore,
Non hac tranſit. Ergo & hoc auribus ſuſurro.
Audiſtin'? At ille: Niſi ſit ſonus, negamus.
Quid nares? neque nos, niſi is halauit odorem.
Guſtus, cui data ianua certiſſima vitæ.
(Nam vita Deus dicitur) an tibi ille notus?
Non, inquit, niſi ſit ſapor, hunc ſe induat ille.
O ſenſus datus omnibus ampliſſimus omnium,
Nunquam tetigiſti? Haud ego: ni mole coactus,
Sicut cætera corpora, corpulentus extet:
Quæſitum alio hinc ibimus. inuenire certum eſt.
Nam conſtantia par precium feret labori.
Dic, Terra, parens omnium, & omnium receptrix,
Num tu Deus es? Nam, puto, firmiſſima rerum
Tu ſola videre agmina ſuſtinere cæli.
Non ſum: ſed baſis illius, & portio mundi.
An tu, Mare, mole grauis concitans teipſum?
Tot, tanta vehens, flumina dans, atque reſorbens.
A te pluuiæ, concipit vnde fœta tellus:
Atque inde animantes creat, atque alit creatas.
Non. Quære ſupra me aliud. Tunc arduus aer,

Alti fremens fera fulmina, tonitruſq; coruſcos?
Spirantia debent tibi nanque cuncta vitam.
Non. terriculis ſed tua perculſa meis mens.
Mirata Iouem neſcio quem, Deum putauit.
Quid tu, Ignis? calor omnis, & omnis vnde motus:
Qui ſurſum ſubit, & vehit. huic ſemina vitæ
Debentur: eique officia, ac munera mentis.
Nempe es tu Deus. O Deus, o benigne, ſalue:
Me ſedibus atque tuis colloca ſupremis.
Ah deſine: ceſſa miſerande. Non ego ſum,
Qui viuifico. potius conſumo. vorator.
Sed tolle oculos altius: & regna videbis
His longe meliora, tibi paranda quondam.
Intelligo. Cœlum eſt mihi iam dehinc rogandum.
Nanque hinc omnia pignora deſcendere certum eſt.
Ne me, neque nos ſidera, flammeoſque vultus
Inſane, roga: ne prece, neu thure fatiga.
Non. non ſumus hoc, quod petis, & blatis vagando:
Nec mundi quoque totius vniuerſa moles.
Verum ex nihilo qui omnia, te, noſque creauit.
Te inquiras. tua ſunt tibi compendia mundi.
Te huc duxit, & huc pertulit: hoc dedit rogare,
Inuiſibilis, intactilis: & trinus, & vnus
Inperſcrutabilis: innominabilis mens:
Altiſſimus, & ſupereſſentialis ardor:
Inperſenſilis, & ſupereſtimabilis lux:
Superintelligibile lumen, ſuperbeatum.
Hæc omnia cum dixeris, & ſuper, ſuperque:
Hæc tanta coagmenta alioſque cogitatus:
Incomprenſibilis toties tibi vocatus,
Sola hac notione poteſt vnica apprehendi.

Cum Luca & Cleopha.

Quis ſermo placet, & tamen vrget eſſe triſteis?

Ergo,

Ergo, hoſpes, adhuc publica miracula rerum
Vni inuiſa, latent tibi? quæ plurima fando
Audire potes, patribus ignota vetuſtis,
Præuiſa tamen veridicis picta prophetis,
A Nazareth incredita quæ fecit Ieſus:
Sermone potens adeo, vt ſimul opus ſubiret;
Quo credere adegit. Merito ille viſus eſſe
Promiſſa Dei ſoboles, demiſſaq; cælo.
Euenta tamen nos duo perculere triſtes,
Simul & ſtupidos. Alterum, vt eſt mortuus ille;
Speratus populi habitus perditi redemptor.
Et nunc mulier ſedula, ſpiritu citata;
Surrexe ait, & viuere: vidiſſeque vero
Ipſum, penitusq;, &, vt olim, audiſſe loquentem.
O tarda hominum germina duritate cordis
Qui vera tot audiſtis; & eſt datum videre;
Nec cætera veriſſima credidiſtis eſſe.
Nam ſi illa nequit facere, niſi Dei propago;
Et vera Deus ſemper, vbiq; veritas eſt:
Cur non penitus cætera credidiſtis æque?
Quare agite ab Adam concipite id, quod eſt paratum.
Nonne ille Dei iuſſibus iniuſſus abactus?
Iniectusq; Deo, ſe miſer abiunxit ab illo?
Quem fœmina falſum habuit: falſa & ipſa ab hoſte,
Allexit miſerum vetito vulnere ligni.
Ex quo inuidus ille draco lætus, & triumphans.
In ligno igitur merito hæc victoria victa eſt.
Quæ abducta Deo fuerant, a Deo reducta:
Vt victus in hoſte miſer, victor in Deo eſſet:
Et mortuus in famulo viueret in Domino.
Et quod fœmina ſuſtulerat, fœmina ferret:
Lignoque ſuum redderet, habuit vnde, fructum:
Fructus plena ſcientia qui boni, maliq; eſt.
Nam quis homo poſterior redderet ſalutem,

Si primus homo ſuſtulit? Hoc triſte cadauer
Anima vt homo viuificet? Quis Deum reducet?
Quis? ni ipſe Deus, ſapientia Dei, & poteſtas?
Hinc vos vehite hinc per vada, quæ canunt prophetæ.
Noſcetis in vno omnia coordinata Ieſu.
Quare ſidite: vera quia omnia hæc. Valete.
Ne luce ruente abeas, hic manere te æquum eſt.
Ah ah fractio panis, ineſtimate panis:
Quem nulla fames ſequitur, nulla mors ſubibit:
Si pura ſemel pectora dignabis amore.
Agnoſcimus, o Domine, o veriſsime Ieſu,
Quondam verus homo: etiam nunc verus, & idemque
Idemque Deus maximus, optimique proles,
Vbi nos abiens deſeris? O candide Lucas,
Vobiſcum, o Cleopha, aderam, cum magnus Ieſus
Seſe ipſum eloqueretur. Eram. Ille iuſsit eſſe:
Ille iuſsit: ille duxit: ille ſcripſit iſta.
Flammant mea pectora ſpiritu canoro:
Quo vectus animus ardua ſupervolat aſtra.
Vbi ſanctis ego genubus prouolutus eius,
Hac depoſita illuuie, ſcabritate, luctu,
Immenſo Patre perfruar, vnitus Ieſu.

IVLII CAESARIS SCALIGERI EPIDORPIDVM

LIBER OCTAVVS.

SUnt quidam oculis teneris, & lumine læſi,
Quos candida torquet nitidæ lucis imago.
Iſtis oculis inuiſus hæc Stromata viſus eſt,
A ſole meo tenebras gramiamque paſſus.
Qui diſſeret hac varia farragine farta
Alieni operis furta, ſuperuacaneique:
Et poſſe peti de quibus ante petiſſem.
Sed liuor edax lumine priuauit amarum.
Nam ſunt compoſita libris ſic cuncta vetuſtis;
Et de vario rorilega flore meliſſa
Flauentis in vnum luteis dona reponunt.
Eſt & varijs gratus epulis cylibantum.
Ex omnigena floriferi graminis herba
Puro capiti Charites legere corollam
Non inuidiæ turbinis igne febriente.

Miſeria humana.

Nox curas alit, atque eadem delet opacas.
Clauo clauus abigitur, cura pulſa curis.
Morbis ita ſors alio morboſa medetur.
Sic nil hominis cernitur æquabile quicquam.

Inſignia militaria.

Inſignia quæ miles habet, fortia facta,
Si non referunt, nec agunt virtutis honores,
Non ſunt metuenda viro Martialis aſtri:
Sed ſunt tumidi lubrica diſcrimina faſtus.
Nullum clypeus verberat, at cor, manus, enſis.

Fœmina.

Prudens mulier, proq; domeſticis parata,
Intus inuoluta fluctibus negotiorum:
Quæ fiunt foris ancipiti ſorte pericla
Bella, pacis, amicitia, atq; inimicitia,
Debet tacito pectore ferre, nec mariti
Aures tundere, & acidis litigare ronchis.

Moderata æquanimitas.

Quæ cuncta vorat terribili peſtis hiatu
Accincta Megera furialibus colubris
Mortis ſi acuit ſpicula diuinitus vltrix:
Cur tollit honorata capita, fœda relinquit?
Ne conſilij limina ſcrutare Tonantis.
Audire Dei fulmina, non docere, noſtrum eſt.
Inculpata homini ſapientia eſt tacere.

Tempus.

Immenſa ætheris ignea menſura citati
Seſe relegens, in ſua veſtigia voluens,
Ruit orbe ruente: ſt inexorabile tempus.
Poſt ſibi rediens rurſus, euntibuſq; nobis
Nos ſic miſeros redeuntibus relinquit.

Homo pro ſua natura malus.

Inconſiliatos animos plebis iniquæ
Semper videas peſſima quæq; comminiſci.
Tum ſimplicitas ruſtica plerunq; doloſa eſt.
Inculta feris pectora ſic ſentibus horrent:

Noſtriſq; ingenijs ſumus deteriores.
Artes homini ſunt animus, pudorq; recti.

Ira.

Iraſcitur & ſapiens, & fortis, & excors,
Et ſtultus, & inſanus, & imbellis, & audax.
Quis conuemens tot pedibus calceus hic eſt?

Ignaua nobilitas.

Audi Nemeſis: ſancta vide: qualia monſtra
Immanibus ingenijs ſtatuere triumphos?
Iactant otia parta negotijs paternis:
Ac ignauia nobilitate gloriatur.

Ad tentatorem.

Ohe quid ais borbore fœdiſſime rerum?
Quidnam tibi cum lumine ſpirituq;, cui tu
Oſtendis egeſtatis onus, ſi det egenti?
Quid, vane, putas blaterans inflare docendo,
Promus quaſi ſim muneris, atq; auctor habendi?
Non do: quid enim dem, cui nil, minuſque nil eſt?
In me Dominus dat, mihi qui dedit daturo.

Tolerantia.

Secura dies præteriti, eademque futuri
Vultu rigido mollibus immota querelis
Fert principio, quod tibi deſtinauit hora.
Quam vincere tu non poteris, niſi ferendo.

Sæculi huius fœditas.

Conuerte, conuerte ſimul verſa retrorſum,
Et præcipiti turbine diſiecta malorum
Infamia iam ſecula, peioraque longe,
Siquid fore peius pote peiora ſeipſis,
Qui pollicitus nolle relinquere inuocantem
Paraclete, Dei filius age victima mundi.
Ades age, pie Pater, humilia cape vota precantum.
Heu tetra quidem ſanguine fœdiora ſpurco,

Si reſpicias ea: ſi te aſpicis ipſum,
Elota tuo ſanguine mundiſſima facta,
Et rutilo radiantia puriora ſole.

Petrus eductus e carcere.

Puer ignee, quo me rapis e corporis huius
Eductum olido carcere, putrique lacuna?
Alaſue quid haſce mihi das pectora circum?
Io quo feror? vbi ſum? quæ porticus hæc eſt?
Quæ turba, tumultus, fremitus, clamor in vno?
Oh mi ſaturatne oculos ambulans Ieſus?
Voto quoties heu miſer expetiui inani!
Quin audio me monitis ad Patrem vocantem,
Miſerande veni. Porrige dexteram timenti,
Pelagi domine, domine tempeſtatis amare,
Hoc in pelago ne furioſa obruar vnda:
Pluſque hoſtis in hoc valeat, de meque triumphet.

Nomen Ieſu.

O omnibus, o nomen ineffabile titulis:
Nominis aura, ſalutiferi lumen amoris:
O vitæ ſtabilia fundamenta renata,
Unum bona concilians nomen, ima ſummis:
Nos irradia numine ſplendentis Ieſu.

Hiſtoriæ de vendito Ioſeph allegoria.

A dente fames populus ſubtractus inanis
Non eſſet, niſi potuiſſet vendere fratrem,
Ut panem daret eſurientibus paratum.
Quanam ſeries hiſtoria hæc ſancta figura?
Nonne eſt dominus venditus a fratre vocato,
Ut ſe ipſe daret munera cæleſtia, panem,
Ne dente fames animas abſumeret Orci?

Iniuſti tremor, Iuſti ſecuritas.

Quem terret tuba iudicis vltimi tremenda,
Cum ſurget genus omne hominum morte ſolutum,

Miriſq; modis machina renouabitur orbis?
Cui Chriſtus ab ore exulat, à mente redemptor,
Soli ſibi qui vixit intus, vnus vni.
Quod inſi us? is æthereis plenus amoris
Signata crucis ſanguine vexilla ſequutus,
Umbra ſub ea perpetua luce fruetur.

Inanitas gloriæ humanæ.

Si laude mea creſcit onus laudis amatæ,
Qua laude leuetur onus laudis inane
Quod ſe premit, atq; oneri eſt, dum leuare debet?
Mundi gloria fumus, & abſq; igne fauilla:
Ignis ſtipula, aut nix, rapido puluis in Euro.
Solus gloria ſolidis es, o dulcis Ieſu.

Cæcitas in præſenti vitâ.

Heu ex vteri tenebris alias in tenebras
Circumſpicio, nec video. diſſipat horror
Incompoſita terribilis mortis in vmbra.
Hoc ſole quidem cernitur ipſe motus; ipſa
Quæſita quies mobilibus, finis eorum
Aut motum animæ quis videt, aut corrigit arcto
Gyro, vaga ne ruat, aut patefacta vacillet?

Caritatis commendatio.

Siluas vbi frondigeras, colleſq; ſupinos
Seris gelida canitie ſparſerit annus,
Signo lucicolæ alitis excitus canoro
Lignator ſua membra rudi leuat cubili.
Mox cum Boream fortius piger hauſit apertum,
Somni nebulam, atq; quietis gnauus inertis
Excuſſit: & inde abiens frondentia quondam
Nunc brachia dura ſuo ſpoliata decore
Morſu decutit vmbriſeca pulſa ſecuris,
His vt frigora ſæuitia primet opaca.
Quid nos agimus præterea, aut deinde meremur?

Nos

Nec tartareos frigora mutantia hiatus
Extinguimus ignigenis caritatis æſtus?

Peruigil mens ad Deum.

Nunc ira maris placidi ſopita quieſcit:
Nunc aſtra ſilenti pede nox iuſſa vagari
Fulgentia cælo tacitis obruit alis.
Iam cætera quæcunque tenent humilia terras,
Quæcunque ſecant prapete ſublimia penna
Somni illecebram conciliant rore quietis.
Vni irrequieto mihi mens fluctuat æſtu.
Quorſum immineant nubila diſcrimina vitæ.
Mundi faculæ peruigiles, peruigil Arctos,
Arctos culmine diſſita vertiginis alta,
Nunquam Oceani gurgite ſummerſa profundo,
Audite preces, feruida ſuſpiria planctu,
Et ducite, quo properant, ad iuſſa Tonantis:
Et ſiſtite, quod ſitiunt ad pedes Ieſu.

Caritate & veritate conſtat vita.

Non eſt opus ambagibus. his tota duobus
Conſtat iſta, veritate, caritate, vita.

Eliſeus.

Nempe hac fluuium compede (mirabile) vinxit,
Ne vergeret ad lubrica depreſſa volutus,
Et mole graui flumina ſuſpenſa tumenti
Momenta ſui rapidi diſtulere curſus?
Nunc quid prohibet quominus hac item ſequatur?
Heus heus vbinam Deus eſt Heliæ magiſtri?
Currus vbinam rapidi, flammea quadriga?
Ibo. fidei cedite vertices ruentes:
Mecumq; traham talia ſpiritum canentis.

Non nocere nocenti.

An dicimus, vt cælitus ignita coruſcis
Abſumat eos flammaq; nubis ore voraci?

Ut nos minime lumine cenſuere dignos.
Abſiſtite perniciem conflare nocenti.
Sed reddite pro crimine, pro mente maligna
Plenam veniam, plenaque diſcrimina pacis.
Venit hominis Filius haud perdere gentem,
Sed munera componere durabilis aui.

Verbum caro.

Verbum ſuperis ſedibus effluxit ad imas,
Ut luce ſua tenebras diſſolueret atras.
Verbum eſuriit, frigora, ſputa, flagra paſſum,
Nos ut ſaturos redderet, expleret inanes.
Verbum Agnus ſine labe cruci ſe obtulit ultro,
Nos ut crucibus luctifici ſolueret Orci.
Verbum e tumulo patria ſurrexit ad aſtra,
Victa ut traheret tormina mortis in triumphum.
Verbum caro factum fuit, in carneq; vixit,
Ipſum ut fieret poſt caro, viveretque in illa.

Vel minimum fidei multum.

O adde fidem fidei, qui fidem cadentem
Firmare potes, qui dare ſolus haud habenti.
Nam dona fides ſunt tua, non alius uſquam.
Non eſt opus augere fidem fidem tenenti.
Fretum ſed ea dicere monti, Abito: abibit,
Vel ſi minimo ſemine ſit minor ſinapi.
Non eſt minimum, minimum quod tibi videtur,
Si quid Domini fuerit ſine fine potentis.

Myſterium carnis Chriſti.

Rorate poli deſuper, & nube coruſcet
Iuſtus dominum, terraq; germinet ſalutis
Incognita myſteria, principemq; pacis.
De ſede quidem victima fluxit illa cœli.
De terra quibus artibus exeat ſupremus
Puncti vice terram quatiens conditor orbis?

Annæ eſt vterus virginis illa terra ſancta,
Fulgentis vbi faculis perfuſus amoris
Summusue Deus hic homini iungeretur imo?

Perſeuerantia in fide ab ipſo Chriſto.

Cur iuro tibi me fore paruumq; piumq;,
Obeundaq; ad euangela præcepta paratum,
Ponti ſola ſi lubrica ſpiritu iubente
Calcata prius pede ſubſidere timenti,
Præſente meo Domino me vocante Ieſu?
Cur turgeo ego magniloquus meique plenus,
Si fœmineo territus ore te negabo,
Præſente meo Domino me vidente Ieſu?
Atque feruida manus hæc eduxerat enſem,
Tecum vt morerer victima pro me moritura.
Cur verſa retro trepidum ſententia vertit?
Tu velle dediſti mihi poſſe, poſſe velle.
Sed ſunt tenebræ hæc omnia, niſi lux tua luſtret.

Quid optemus.

O porticus, o porticus, in qua ambulabat ille
Vnus omnibus omnia, qui eſt, erit, fuitque.
Mundo ego toti confero præferoque toti
Te, meque ſimul, ſi videam ambulantem Ieſum.

Diues metuens mortem.

Quid tecta ſtruis marmoreis fulta columnis.
Vel nocte renidentia laquearibus aureis?
Memphitica cruſta placet gemmeo nitore,
Et ſerica texta viris aulæa vetuſtis.
Ergo Aſſyrios plena domus halat odores.
Lychnuchis tua, fuſilibuſque aula relucet:
Cui fœtens, inamabilis, impacabilis horror
Affert perpetuæ Stygis aula noctis umbram?

Choreæ lymphaticorum exercitatio.

Miſtas choreas ſaltibus, in ſeque volutas

Spectes aerij procul e vertice montis,
Quo nulla ſoni veniat tibicinis aura,
Nonne hæc videatur tibi lymphatica turba?

Bonis priuatus malis ſuperſum.

Tot, tantis ſocijs, tot amicis, inimicis
Fortuna rotans varia vertigine mundum,
Priuauit, & his eſſe iubet ſuperſtitem me.
His vt miſer inuideam, non item mihi illi.

Omnia aufert ætas.

Succedit hiems temporibus triſtibus apertis,
At non ſterilibus dentibus, nam poma recentum.
Spes eſt ſegetum condita ſub tempore brumæ,
Aſt ætas mala ſterilis, triſtiſque ſenectus
Inuecta victo pede florentibus annis
Nil fert, nihil parturit, allata ſed aufert.

Propter Barbariem ſæculi, non deſpondendum.

Non credita poſthac, & illætabilis hora
Deflebilis interitus ſorte literarum:
Vt iam nihil ad perniciem vltimam ſuperſit,
Quam Mars truculentus ciet horridis ruinis.
Quod ſi ingenia barbara turbulenta plebis
Non propterea ſordibus exempta profanis,
Æſtu ambitionis ſtrepera abſorpta trahuntur:
Electa Deo pectora laureis coronis.
Deſpondere animum decet, ignobilis vmbra
Obſeſſa quietis iners otium paciſci.
Sed ſcena ſibi ſint ſua, plenumque theatrum,
Curſus, ſtadium, præmia, carcer, æſymneta.

Bono vince malum.

Si verus amicus deerit tibi fidelis,
Ne ſis ideo miſero non fidus, & aſper,
Sic, quaſi repetantur bona talione triſti.

Sed

Sed vince bono crimina, non crimine culpam.

Malus ridet futurum iudicium.

Quos iuſtitiæ limina ſeruare decebat,
Ne ſe auſpicijs ſceleris ſcelus inſinuaret.
Queis pallentia pondera potiora metalli
Fuerint, aut odium, aut amor, aut factio dura,
Peruerſa furens, cæca, ſui prodiga cordis:
Hos fama boni nominis aſpellet ab aura.
Tum iuſtitiæ limina diuina futura
Ad tartara præcipites vltricia trudent.
At tibi Furia flammiuomis crinita colubris
Diro facinus vulnera ſonat vlta flagello.
Perſtat malus, atq; hæc, quaſi ſint fabula ridens,
Paſtus viduæ ſanguine, & orphani miſelli,
Vllos eſſe Deos negat, ad cætera purus.

Tibi primum, deinde operario.

Vt villica, vel villicus aluearia caſtrat
Partim ſibi, partim apibus dans, atq; relinquens:
Sic te ex opera quod reddit, hoc tollere fas eſt.
Tum pro meritis plene operario repones.

Pupillum & viduam foue.

Pupillum & viduam foueas pignora cæli.
Cum tibi habueris, habeant te dante carentes,
Tibi quos Dominus ſuaq; & tua membra reliquit:
Expreſſa docens perpetua elementa ſalutis.

Conare & tu aliquid, nec inuideas.

Quem liuor edax lacerat, cur inuidet ater,
Quaſi, ſiquid huic ceſſerit, abſceſſerit illi?
Non eſt cumulo diuiſili gloria vitæ.
Tu fac meritis digna tuis præmia tollas.

Nullum a miſeriis perfugium.

Morbi, fuga, pauperies, bella impia, luctus
Indagine ſæcula circumobſidere tremenda.

Quonam fugiam? perfugium quod eſt vocandum?
Si non vlla fuga fugam ſibi ſiſtit anhelam.

Optat hac vita exolui.

Ex caligine tenebroſa lucis opaca,
Ex inſidioſis latebris, dolis apertis,
Ex fraudibus inuiſibilis, viſibiliſque
Mundi, fragilis qui ſepelit humana mentes,
Quando repetet me Deus ad quieta regna?
Quando ex oculis eximet atra vela mortis?
Oblituſque ſua amor obliuionis atra
Nollet velle placere ſibi ipſe diſplicenti.

A ſeipſo exigere rationem.

Quantum ambitioſa illecebra dulcis amaror,
Et gloriole pectora pruritus adurit,
Ut qua fuerant libera ſe ſerua fatigent:
Tantum auehor, atque excutior imagine triſti,
A me repetens quod abeſt, ſeruanſque quod abſit.
Me in meque repono mihi: biſque fio viuens.

Præſentis vitæ tædium.

Ut meßis habet ſolicitum lenta colonum,
Quem torquet inanem famis impetus procacis,
Noctique diem turbidus aſſuit precando,
Vota increpitans irrita; ſoleſque morantes:
Sic deſiderium mora cruciatibus vrit,
Cui vita iſta famelica pigra tempora ſordent,
Et ſpes ſaturi ſecula poßidere celi.

Et viui quoque laudandi.

Querenda latentis conditio moduſque rei,
Quando artifices inuidia pari laborant.
Flagrant quoque liuore potißimum poeta.
Cur viua fere nomina, non mortua rodunt?
Stulte meritis putrida turgetne vetuſtas?
An ſunt ea nobis vice iam functa parentum,

Quæ deſierint eſſe, nec iam amplius pateſcunt?
An nuda pudor ſacrat & hoſtium ſepulchra?

Bonus Iudex rarus.

Hæc conditio plena fieri cuncta requirit:
Primo cauſſa loco bona, diſcuſſa, diſerte,
In tempore legitimum ducta ſub tribunal,
Bene cognita, ſub iudice ventilata iuſto.
Unum deerit: cetera diuulſa labaſcunt.
Sed iudex bonus eſt pice nunc rarior alba.

Deprecatio.

Hæc paucula magno e ſapientia theatro
Prompſi lepido carmine, difficilimoque:
Numeroſa vetereſque, nouoſque lege ſenſus,
(Opera hæc operoſiſſima) perpeti labore:
Quæ Spiritus, alto veniens polo, profatus
Radiata ſuo magniloquo lumine fudit.
Igitur veniam orantia, non præmia poſcunt:
Numenque ſalutare legentibus precantur.

IVL.

IVLII CAESARIS SCALIGERI

De Regnorum euerſionibus.

QVam credas ſapiens, dubiaq; ſidere regni,
Rerum ſtabiles quam locant ſiſtere vultus:
Cũ multa alias, tum hæc oĩa exẽpla docebunt:
Ut ſceptrum eat e ſordibus, exeatq; ſordes.
Licet tuam veritas perſpicua ipſa Luſitania:
Cui principium fecerit inclytum puſillo
Humilisq; nota natum, & nomine nullo,
Sarrana prius colluvies quondam occupabat,
Quæ Alphonſi fuit aureum opimum triumphus.
Hiſpania quam tota multis regibus orta,
Nedum eſſe nona dicitur. At Francica virtus
Superat memores temporis anfractibus annos.
At Aremorica, at Vaſconia, Prouinciaq;
Ubi ſceptra? Ubi Nortmanicus imperium tremendus?
Omnia abolita hæc: meritoq; unica corona
Conſuetudine, legeq; iuſſione parent.
Qui nunc Sueciæ ſceptra tenet, verendus
Virtutibus eſt, at meritis nouis creatus,
Poſtquam Daniæ ſubruit has opes tyrannus.
Porro ad Italiam nunc properemus impudicam,
Quæ proſtituit ſe omnibus, ultimus aura,
Amore, quod eſt peius, & immido furore.
Hæc, ut ſibi ne ſeruiat, exteriſne ſeruiet?
Idcirco vetera omnia mutata videmus:

Ext-

Exortaq; de fœnore, vel proditione
Terra capita, infanda, odiosa Deoq; & orbis.
Vel ſic Ligurum bellua, teterrima peſtis,
Genua, parens, & alumna procax ſeditionum,
Vento lenior, fulmine terrior ruente,
Cui nulla fides, relligio nulla decori,
Pulchræ Heſperiæ gramina, dira lippitudo,
Circum omnia rodens, data quandiu poteſtas,
Et qua Tuſca ſuperbia iure arcet, & armis,
Et qua inſuber ater colit, et Corſica Cyrnus.
Nunc turpe iugum tacito anguſtatur honore.
Poſt inde Fluentina ſibi dãſſita plebes
In tot varij diſſidij ſpurca pericla.
Flebit, Domus ſtulta nouis vincta catenis.
Quis neſcit itaque cætera? Placentia cui ſtet?
Cui Mantua pulſis repetenda Paſſarinis?
Heu gens vbi Carraria, quæ Antenoris urbem
Sacram moderabatur, anus ſubdita noſtris?
Ferraria magnis titulis ſeipſa tuetur,
Ab Ateſte Phryge condita regulo Iliense.
Non ſunt tamen hac ſtemmata, nunc quibus ſuperbit.
Tot parturit, & tot parit illa, ducta cælo
Cæli filia, ianua, ſponſa, comminiſtra,
Numen Nemeſis numinum montibus caducis,
Miracula terris. Humiles vidimus ipſi
E colluuie, ſordibus obſita triremi,
Noſtro fieri tempore Bariona tyrannos:
Qui de Ligurum portubus, hoſtibus timendus,
At ciuibus hoſtis ferus, infeſtus amicis,
Piraticus exercuerat maris tumultus,
Cepas Genuam, atq; allia vexerat Saona
Venum puer, idem iuuenis latro ſuperbus
Euectus ad id, quod triplici tumet corona,
Cum nulla ſibi inſignia de parente haberet,

Inde

Inde tulit, vbi iam dederat ſuam ſororem
Nuptum. Reliqua attingere me vetat decorum.
Hi ſunt, tumidi veterum qui pegmata regum
Spernunt, putridis mancipia eruta e ſentinis,
Cathedraque ſues, turgida hirudineſque Petri,
Qui de Chriſti viſcere caſtella pararunt:
Nihil vt facere, & vt nihil eſſe, poſſe poſſent,
Niſi tueare per eam inertem nobilitatem.
Sic monſtra nefanda nefandis edita monſtris,
Omnem ſceleris quæ faciem exercet & ambit.
Et nos ferimus? nos patimur? nec execramur?
Quid? quid patimur? participes eſſe decorum eſt,
O Iupiter, & o Ionis Rhamnuſia virgo:
Non nunc quid eſt, quod reliqui vociferantur:
Verum Eccleſia quod tua, quod tuus cohæres,
Cuius ſpurius ſacra nunc Iſmael profanat.
Proles legitima hic, ibi mendicat egena.
E ſtercore, Calliope, hoc eſt tibi exemendum.
Nunc deſpiciamus, quot abhinc tempore pauco
Sunt diruta regna, ſteterant quæ prius, arma.
Primum imperium ſeſe orientis inclytum offert,
Quantis pelago ſanguinis, aut quibus procellis
Euulſa cadunt. funditus euerſa iacebunt.
Exterta Aſia a principio eſt aduſque Pontum,
Vaccæque fretum, Cimmeria & limina ſaucia.
Ipſum caput hoc imperij. Bulgaria omnis,
Omnis Thracia. Quæ Macedum gloria claret.
Quondam horribilis Græcia, multiſque timenda,
Modo cuncta metuens. iacet Epirus inanis,
Myſi, Iazyges, Illyriique, Dalmatæque,
Et Seruia cum Vualachia, Croatiaque.
Obſeſſa Rhodos, Dambuſio tuente, fruſtra,
Et præſidio Scaligeri optimi parentũs,
Repetita ruit: ſegnitiis, diſſidijſque

Noſtris, dolor heu, prodita. Vaſtauimus illam
Nos, non prohibendo lacrymabilem ruinam.
Hinc Hungaria funditus exciſa poteſtas.
Seruit canibus Danubius, iubere ſuetus.
Tentata Vienna ſacra pomeria magna,
Et capta, niſi præſidio Deus fuiſſet.
Mortalibus illam manibus conſiliisque
Seruatam etenim relligio eſt mihi fateri.
Soliſque minus Nauplium & Epidauria rupes
Eſt dedita, muta prece, mutoque pauere.
Vbi te tacitam Leucas? vbi Eubœa relinquo?
Quis me Cephalenus, vel ego quem Cephalenum
Conſoler? vbi? quo reuocas o Mitylene?
Exaudio fletum: video: vulnera ſicco,
Sed non lacrymas. iudicium o Dei ſupremi,
Sic nos ne lates, vt ſatius ſtare putemus
Fœdum Mahumeth, flamina quam tua ſalutis?
Me dedo. Habeo, quod volui. Nihil requiro.
Tua ſunt: tua ſunt, quæ haud potes amittere, nec vis.
Flectamus ad Ægyptia nunc prælia curſum.
Hinc Aſſyrius, hinc Syrus, hinc Arabs domatur.
Inde tepens Afer, inde rigens Caucaſus audit.
Hyrcana tremunt æquora. Præcopenſis errat
Extra illa, ſibi foderat quæ, limina foſſa:
Quo nomine vetera abolet nunc nomina Tauri.
Et nunc Tripolis diruta: captiuaque facta
Pene eſt Melite, ſancta cohors niſi obſtitiſſet,
Flos Martis amœnus, fideique Chriſtiana.
Reſtabat & id, quod faceret proteruiora
Momenta poli, perpetuo inimica quietis,
Autorata malis, miſeris ſueta ruinis.
Ecce ſuprema ex colluuieque Tingitana
Seruile trahens agmen ab intimis Seriffus
Quot erant, totidem euertit inaugurata regna.

Ecce

Ecce poſt tenera mox rudis elementa ludi;
Septem decies quæ ſubiere ſolis orbes,
Pax eſt renunciata imperio occidentis ora.
Nam & Tartarus in Sarmaticum vagus profundo
Irrupit, abijtq; ſpolijs victor onuſtus.
Extremo rediit aureus Hiſpanus ab orbe.
Terminumq; minans pelagus, terminiſq; montem;
Radit, petit, urget, domitat ille Luſitanus,
Qui primus in occiduo ſe aſpexit Eoum.
Pro capite tamen omnia, pro req; ferendabat
Annum ſapientis. Mihi quid cum æquore & auro?
Terram, ac pelagus qui volet, age, age illius eſto.
At cœli loca, patriæ ſedeſq; quietem
Mihi quis prohibet? Solus ego laudis vocabor ille?
Iam vocabor: & aderit gratuita ſedes.
Ut gratiis bonus eſt, ſine mercede pacificus.
Miſerere, potens miſereri ſolus, & unus.
Miſerere pius: cætera me & duce profaris:
Ut Scaligeris opibus quondam Itala virtus,
Et Germanica ſteterit gloria facultas.
Nunc ut familia regibus olim æquiparata,
Et regibus orta, parens, auctor usq; regum,
Miſere iaceat tetrico ſordidata luctu.
Primum aſpice: quo robore, quo favore cœli
A Scaligero eſt Attila depulſus Alano
Tum Carniole principe, totiuſq; tractus,
Qua Tirolæ rigidis cervicibus Alpes,
Et Feltria tenet borealibus primus.
Quando Hunnos ab ignobilibus rursus Iugris,
Dirus Venetum agrum eſt populatus vaſtatorum;
Verona quibus tum vetus accrevit muris.
Servata tamen corpora civium potentum
In valle Polyzeliaq;, Anauniaq;,
Urbi renovande ſaxiſq; muniende

Pia

Pleno populi dogmate principem crearunt.
Theodoro pater erat hic, Theodoricus illi.
Quanquam ambigitur, filius an pater ſit iſte.
Nam Paulus vtrunque Æmylius monet referri,
Deprompta libro, quem, vt retulit, fide vetuſta,
Incude Latina, igneque, Noricum recoxit.
Nam Torellius omiſerat iſta Saraina,
Blonduſque aliena ex alijs ſtamina texens,
Nacti carie monumenta exeſa procaci,
Venalis item penna Sabellij latronis,
Qui dat, adimitque, vt libitum, cuiq; quod vult,
Falſa qui rogatus vndenam tot eſſet auſus,
Monſtrans Venetum perditus aureum nomiſma,
Te, inquit, quoq; lux hæc faceret loqui; ſi haberes.
Sic quidam mera monachus fax cucullionum,
Alberto cui pecori nomen eſt Leandro,
In gratiam, opinor, eorum, quibus ſtudebat,
Defeciſſe blatit genus hoc Scaligerorum.
Cum multos alat etiam Germania, partim
Noſtros patrueles, alios minus propinquos,
In montibus ijs, Carnia queis turget; & illis,
Queis gens Italos Norica diſterminat agros.
Iam ceſſet, rogo, qui timet in metu eſſe, nequis
Noſtrum repetat militijs ſceptra vetuſta,
Queis, ægre peregrina, precarioque nutu
Patet aura. humilem trahimus ſpiritum miſelli,
Hoc quod ſum, eſſe ſatis: ſatis illud eſt fuiſſe,
Hoc in ſenio, his articulis debilitatis,
Ad bella trahar. ſapiens vnde me recepi?
Defeſſus inani, dubiaq; opinionum
Et congerie, & murmure, mutuaq; ſtrage,
Cum Philoſophi de nihilo vſq; velitantur,
In ruris amœni nemora, anguli beati
Abdo. ſepelit mens tepido calore curas,

Fundens ſaturas otio ab imminente nugas,
Addens Anapaſtis metra Syzygichorei.
Et Scaligeros ſanguine comparem penates?
Me iam ad reliquum hiſtoria conuerto vetuſta.
Eſt Dalmatiæ non noua ciuitas Salona,
Quam feruida ſucceſsibus elata ſecundis
Bello auſa ferox Gotica tentare libido.
Ibi Mauritius vi temerarius iuuentæ
Cecidit, pater e præſidio euocans propinquo
Ortum ex minima filia Abellia Alaricum,
Et Scaligero Antenore, vicit acer hoſtes.
Mundus fuit is nomine filius Quiriei.
Polonia, cui planicies nomina fecit,
Sub duce ſteterat nomine Zelio, priuſquam
Acer regia ſtemmata Miſca vindicaret.
Is Zelius Agnetem habuit piam ſororem,
Quæ Scaligero nupta ferociori Olao,
Et Nicoleon peperit cognomine fortem,
Deſiderij qui ad vada fudit Adriana
Secus Eridanum exercitum. & extulit trophæum:
Huius ſoboles Marticola Albertus atroci
Horas animo interritus, infractus ad omnes,
Turmas, pedites, agmina Taxili ferocis
Siſtit, cohibet, præpedit, hactenus retardat,
Donec Carolus adueniens reapſe Magnus
Palmam dubiam ſuſtulit, ediditq; certam.
Virtutis itaque impauidæ, atque amoris ergo,
Bulzanum imperij ex patrimonio vetuſto,
Præter vetera ſtemmata, ſibi iuſsit habere.
Veronæ vt hoc tempore præfixa videntur.
Hæc munera ita a principe prærogata Magno
Berengarius vt labefecit, haud ita poſt
Ab Othone fuerunt meliora reſtituta,
Deſponſa Emero coniuge Saxone Emetildi,

Hinc Trebellius, Hungariæ e ſorore regis
Petri, eſt genitus, quæ fuerat nomine Balda.
E Dalmatia Zolomeri huic filia regis
Nubit. patris hinc indole Cazimirus alta
(Nomen genitricis poſuere ſcripta nullum)
Anſaldum, & Othonem generat: deficit ille.
Hic quatuor illuſtribus, integerrimiſque,
Specie, moribus, animo, liberis tremendus,
Chriſtophoro, Clemente, Geargio, atque Marino
Vinxit ſtabili fœdere Noricum Bohemo.
Hinc Chriſtophori ſoboles Nicolaus alter
Exemplar honoris genuit ſibi Albericum
Ex eximia virgine, nobili, vetuſta,
Quæ proxima conſanguinitate Barbaruſſæ,
Ioanna vocabatur, ab vltimis Suenis.
Is fortiter vnus agens, tot rettulit armis
Belli præmia, propoſuit quot inter omnes
Certiſsima militiæ lima Barbaruſſa.
Multi interea belligeri extitere noſtri:
Andrea, & Alexander, Adolphus & Philippus
Et Vuolphus, & inſignis Amanilaus oris.
Polaca ſoboles genitricis Edimundæ,
Alter facie & robore viſendus Achilles:
Qui Cocles viri, Sarmatici in ponte Tibiſci,
Turmas Bulgariæ repulit, diſtinuitque,
Ad ſigna ſui quoad iterum colligerent ſe:
Palante metu quos male diſsiparat hoſtis.
Quos fama tamen immerito obſcura recondit.
Nam traxit eos Italici gloria Martis
Retro, pectora barbarico illuſa tumultu,
Inſenſaque magnopere Græculis ſuperbis:
Byzantiacus quos Latiæ induxerat oræ,
Hexarchi titulo, animus factiſque tyrannos.
Alberti hinc duo, treſque Canes, duo Viſelli:

Quorum alterum habebat ſibi Caſtrinctus amicum
Longe intimum in omni acie, atque expeditum.
Alter Baſilio duce iuſſa Moſcouia,
Et contra ſecutus Nouigradia Liuonum
Fregit populumque, & proceres reppulit armis.
Unus Bartholomæus (anus inclytum ex Bauari
Vuilelmum habuit coniuge, prole Ludouici:
A quo Ianus ales ſedet in vertice Scalæ:
Quæ cum imperij retinent inſignia totum.
Te, Maſtine, canam, & duo ſub nomine eodem,
Quorum puer unus tener anteuertis annos.
Alter genuit conſilij ſeri, ferocem,
Et barbarico in pectore ſpiritu Ioannem.
Similem hoc Phrygepore Mariæ, igneæ parentis.
Fœcundus huic iuſſit ubi exprobrationem
Morum uterus: ut illi legio Martia luxit,
Nazarius, Andrea, Simon, Petrus, Ioannes,
Olaus, Americus. ab his plurima ſeſe
Fundit natio. Chriſtophorus maximus heros,
E Tirolijs nuper ut optimas cohortes
Taurinorum in agrum, qua ſita Cereſolia vicus,
Duxit. Cecidit fortiter: hocque morte vincit.
Maſtinus ab alta tenerum arce Sitzenoffen
Uxorem habuit, nomine reque Margaritam,
Ex qua filia nomine naſcitur Beatrix,
Quæ propter honeſti decus, atque lumen oris,
Regina vocata eſt. hanc varijs procis petitam
Dant mollia fata duci Barnabe Inſubrorum.
Hæc quinque mares peperit, terque tres puellas.
Quarum talia nomina, fortunaque talis.
Natu placuit Viridem maximam vocare
Leupoldi ducis Auſtriæ & inclyta Bauara,
Claram merito coniugio, utroque amore.
At fratribus, & principibus Vindelicorum,

Sit-

Stephano Thadæa, Magdalena Friderico.
Frontemq; Valentina operit corona Cypri:
Coniux etenim ducitur illa Faderico.
Agnes facibus clara, canenda Mantuanis,
Franciſcus fuit etenim Gonzagua maritus.
Vuirtembergia ducibus fratribus ſuperbit.
Conrado ſoror unaq;, & una Friderico:
Illi Antonia, at huic datus Angleria nuptum.
Angli ſoboles regia nobilis eluebat
Edemundus. huic Lucia particeps thori fit.
Cathatina Ioannis Galeacij Inſubrorum
Fert ducis auſpicio bono, & aucto nomine tedas.
Nanque illius e ſanguine bona fata beato.
Duxere Valentinam. ab ea lumina regum,
Et rerum exierunt, quibus ora tota paret,
Quæ Francigenis debita virtutibus, audet
Decus imperij ad alios promouere fines.
Ex hoc tempus erit tibi deſcendere cælo,
Felicis memor Erato ſeculi prioris
Nunc huius miſeri, pia, bene conſcia fati.
Quare hinc propius noſtra referre non pigebit:
Vuilhelmum ſobolem eſſe Canis Bartholomei
Supra diximus. hic ſeries redordienda eſt.
Vuilhelmo Bona Nicoleon parit, pium quem
Debere vocari iubet haud iniqua fama,
Sterlinia proles ducis. Hic dat Benedictum.
Nullis animo regibus, actiſq; ſecundum
Ex Bartholomæa genitum optima Oſtericea
Leupoldi veteris ducis aurea pronepti.
Huic Titum parit, & eum cui dictat Apollo hæc
Libris eruta pluribus, & reddita famæ,
Lodronia, flos muliebris ſplendor honoris,
Comite Paride ſata vetere Berenica mater.
Hinc quatuor, acris totidem fulmina belli,

Dicam rapido numine, verſibus canoris,
Fratres genitoris, ſed eo ætate minores:
Quorum nomina, quæ inuida nulla tollet ætas,
Bonifatius, & Hieronymus, atq; Titus, atq;
Franciſcus, honor Martis, item regula pacis.
Ex quo ſatus eſt Marcus. ab aureo colore
Rufinus erat dictus is: hoc nomine clarus,
At Scaligeri nomine, nec numine tutus,
Extincta cupit dum Venetus ſemina noſtra.
Hunc Vincius aggreſſus in vrbe Mantuana,
Notus publico nomine latro Martoloſſus,
Aliorumque duorum ope, Iannarÿque,
Sicarius obtruncat in intimo cubili
Ipſum. dolor heu filiolos ſemiſopitos
Ambos iugulant, Mauritiumq;, Iuliumq;.
Pro quo a Veneto præmia rettulere nummos.
Ferrum hic. Regibus addita Cyprÿs venena.
Zacchi ſoboles Tuccius, illiuſq; frater,
Vbi nunc? vbi nunc eſtis? Vbi indoles ſerena,
Comis, lepida eſt? noſtra vbi ius ſodalitatis?
Me vieta, nitentis fuga ſeculi, ſenectus,
Quæſiſſe necem olim, modo ſed timere mortem:
Fixiſſe nouos Nitiobrigum ſolo penates:
In ſpe dubia, dedecoris metu procacis,
Luces trahere immeritas: exprobrare poßit.
Quanquam, vt diximus, & piget audire rapaces:
Montana etiam plurima nunc noſtra propago
Regnat. mihi ſunt quatuor: hæc gratia Dÿs eſt.
Nati, indole auita: meliore, quis ſcit? aſtro.
Quorum vnus, & alter poterit faber eſſe ſui,
Si, quæ hactenus eſt barbara bacchata furore,
Fortuna reſorbens refluum reducat æſtum.

VERSVS QVOS IVLIVS CAESAR SCALIGER ANIMAE SVAE profecturæ dixit.

Egredere, o miſeris multum defuncta ruinis,
Egredere: & ſeruis ſeruilia regna relinque.
Aude, hoſpes, tenebris horrendis imponere finem,
Exilij, & patria ſperatas quærere ſedes.
Triſtes exuuia, falſaque incommoda lucis,
Iſthic nunc fera turba iace. nos libera cæli
Pignora promiſſo iam iam potiemur olympo.
Tu modo, nate Deo, rerum pia victima Ieſu,
Aſpice nos, qui cuncta animas ſpes vnica: mortem
Exue morte noua, atque noua vita indue vitam.

EIVSDEM SCALIGERI EPITAPHIVM A ſe compoſitum.

Extulit Italia: eduxit Germania: Iulij
Vltima Scaligeri funera Gallus habet.
Hinc Phœbi dotes, hinc duri robora Martis
Reddere non potuit nobiliore loco.

SOPHOCLIS
AIAX LORARIVS,
ſtylo Tragico

A

IOSEPHO SCALIGERO

IVLII F.

tranſlatus.

EIVSDEM EPIGRAMMATA quædam, tum Græca tum Latina, cum aliquot ex Græco tranſlatis.

In bibliopolio Commeliniano.

1600.

ΙΩΑΝΝΟΥ ΓΑΡΔΕΣΙΟΥ

εἰς Ἰώσιππον Σκάλανον τὸν τοῦ Σοφοκλέους
Αἴαντα μεθερμηνεύσαντα.

Οἴστρῳ ἀμετροπόθῳ πληγεὶς ποτὲ θούριος Αἴας
Νυκτιμανεῖ κρεμοῖς ἔνθορε βουσὶ ποδί.
Αὐτῷ δ' ἀντιβίους ἔμεναι δὴ πάντεσσιν ὀΐετ'
Κείνους αὐτοῖσιν τοῖσι βολῆρσιν ἕλε.
Τὸν ῥα οἱ ἐν νόσοι ὦρσε γλαυκῶπις Ἀθήνη
Ἔγκυον ἀφροσύνης ὄμμασι χεῦσα νέφος.
Ἡ τ' αὐτὴ δὲ θεὰ μανίης Σκάλαν' ἔμφρονος ἦτορ
Σεμνομανὲς κέντρῳ ὀξυσόφῳ σε τύπεν
Ὧ μὲν ἐνὶ στρατιῇσι παῖς μάλα ἔβαλ' ἐριθ-
Δαιμόνι' οὔτε βόας, οὔτε βοτῆρας ἕλες (θὶς
Ἀλλ' ἀΐδος δεινολέρταο θρασυκάρδιος ὁρμαῖ,
Χ' ἅτερος Ἡρακλέης κερβερόνικος ἐών,
Χειρὶ φερεσβίῳ ἄμμιν ἀνήγαγες Αἴακιον εἰς φῶς
Μὰψ δὴ ὑληκτοῦντος σοι μετόπισθε κιόντος.

Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ αὐτό.

Ἔα τί τοῦτο; τί χρέος θαύλατον;
Ἐνθουσιασμοῦ συγγλυκῦς καὶ σύντροφον
Οὕτος γ' ἐλευθερία, Σκάλανε, πῶς δ' οὔτ' ἔτι
Ἑκάστ' ἑκάστοι ἀνταμείβεις τὴν ἔπαιν;
Καὶ πῶς ἀνάγκης τοῦ μπαλιν δεσμοῖς δεθεὶς
Σὺ μηδὲν ἐκφαίνεις ἔπος ἀνελεύθερον;

SOPHO

SOPHOCLIS AIAX LORARIVS.

Perſonæ fabulæ:

Minerua, *Nuntius,*
Ulyſſes, *Teucer,*
Aiax, *Menelaus,*
Tecmeſſa, *Agamemnon.*
Chorus Salaminiorum ſociorum.

ACTVS PRIMVS.

Minerua, Ulyſſes, Aiax.

Mi. IAm video, Ulyſſe, ſæpe te venaticè
Captaſſe, ut aries hoſticas præuorteres.
Teq; adeo ad ipſum commodum claſſem ultimam
Aiacis, ubi poſt principia tendit, tuor
Ruſpantem, & olim metientem ſedulo
Notis adulta nuperis veſtigia,
Ut intus, an foras ſit, oculis aucupes.
Bene autem es aſſectatus, ut canis ſagax:
Nanque intus ille eſt haud diu, caput
Sudore manans atq; carnuſices manus.
Quare intus inſpectare, nec tibi integrum eſt,
Omitte: tantum fare, quoius gratia
Tam ſatagis, omne ut, quicquid huius eſt, loquar.
Ul. *O mihi Dearum cara maxume omnium.*

Mi At non videbit te quidem, quamuis prope.
Vl Cur non, ſi idem oculis lumen vſurpat, poteſt?
Mi Faxo te vt oculis vel videns non viderit.
Vl Mutare magnum ſas neſaſq; Dijs leue eſt.
Mi Tace, & quieſce, teq; in hoc ſtatu tene.
Vl Certum eſt tenere. ſed foris mallem tamen.
Mi Heus te, audin'? Aiax rurſus appello. huc ades.
Cur numen auxiliare tam parui facis?
Ai Salue Minerua, maximi proles Iouis.
Bene ades, & opportuna. te ſpolijs ego
Mactabo opimis, propter hanc prædam quidem.
Mi Sapis. ſed illud quod rogo narra mihi.
Haſtam imbuiſti ſanguine Argiuo tuam?
Ai Et gloriari fas mihi eſt, & non negem.
Mi Aduorſum Atridas nempe moliuis manum eſt?
Ai Non ſiat illis ludus Aiax amplius.
Mi Actum eſt, vt inquis: occiderunt ilicet:
Ai Nunc auferam mihi arma mortui mea.
Mi Quid vero Vlyſſes ille Laerta ſatus?
Quo res loco illi eſt? an tuam effugit manum?
Ai Sacramne volpem quo ſit in ſtatu rogas?
Mi Ipſum, inquam, Vlyſſem male tibi infeſtum caput.
Ai Gratiſſimum intus aſſidet ſpectaculum
Captiuus, ipſum quod mori nondum velim.
Mi Quidnam priuſquam aggredere? quid facies lucri?
Ai Priuſquam ad alta columen eminetius domus,
Mi Quodnam miſello grande moliris malum?
Ai Caſus flagellis efflet animam denique.
Mi Ne miſerum, amabo, ne hunc ita accipias male.
Ai Sperare in alijs, Diua, te iubeo bene.
Supplicium ad iſtum is, nec ſecus, dabit modum.
Mi Poſtquam hoc in animo eſt ſat tibi acceptum, ilicet,
Ne parce dextra, cogitata perſice.
Ai Accingor ad rem: cæterum mando tibi

Vt

Vt tale præſtes ſemper auxilium mihi.
Mi. *Vides, Vlyſſe, vim Deorum, quanta ſit?*
Hoc homine rerum quis fuit conſultior,
Vel melior antehac cœpta mature exequi?
Vl. *Nullus quidem antehac, eiusq; miſeritudine*
Commouit animum, quanquam inimicus mihi eſt,
Quod tali inhærens ipſe conflictet malo.
Nec illius rem, quam meam, ſpecto magis.
Nil certius aliud eſſe nos, quam ſomnia
Imaginantum, aut corpora vmbræ inania.
Mi. *Ergo cauebis hæc videns, temerarium*
Dictum, prophanumue in Deos effutias.
Nec inſoleſcas, ſi vel ille præuites
Virtute belli, ſiue vaſtis copiis.
Nanq; vna tollit, vna deprimit dies
Mortalium res, & boni ſemper viri
Curæ Deis ſunt, contra at inuiſi mali.
Ch. *Telamoniada, qui fundamina*
Salaminis habes firma marina:
Bene cum tibi ſit, bene lætor.
Cum te inimico languere Ioue
Differt Danaum fama maligna.
Mens mihi refugit, totuſq; tremo,
Trepida vt terrore columba.
Vt præterita nocte tumultus
Nos famigerant rumore malo,
Te pede rabido perſultantem
Vbera prati prædatitias
Danaum pecudes,
Quæ ſuper ipſis fuerant reliqua,
Ferro vaſtaſſe cruento.
Talia fictis probra ſuſurris
Omnium in aures ſpargit Vlyſſes.
Creditur illi: nec ſine multa

Suada excipitur: ſuaſus & ipſe
Suaſore magis ſtrepit auditor.
Tua viſu facta laceſſens.
Qui magna petit corpora telo
Nullus aberrat. Dixerit in me
Quis tale, fidem nullus habebit.
Nam felices petit inuidia
At ſine magnis ipſi parui,
Intutum arcis ſunt præſidium.
Nam cum diuite bene plebs rem gerit,
Diues cum plebe ſumetur.
Verum talia ſenſa docere
Non poßis corda ſupina,
Ea circum ſtrepit hominum turba.
Nec nos contra conferre pedem
Poſſumus, abſente modo te.
Ut conſpectum fugere tuum,
Strepitant, qualis defunctam mortem
Vulturis, auium turba volantium,
Quod ſi ſubitis citus exſtes,
Muti fugiant trepidanter.

Strophe x 1.

Anne Diana taurorum ſoboles Iouis
(Ah fera fama, fera,
Mater ah probri mei)
In vulgus armentorum animum furiauit,
Aut orba fructu debito victoriæ
Aut ſpoliorum aliquo
Fruſtrata honore, aut hinnulei exuuijs?
Bellonane an Mars ſupplicium rabida
Porrecto calen-
-te ſanguine, noctiuagis vindicis
Furoribus ira.

Antiſtropha x 1.

Non te adeo vſque ſiniſter agit furor,

O Telamoniade,
In greges vt tu irruas.
Hac caleſtium vis eſt mage Iuppiter nuntia-
rumeato volgi, & Phœbe, rumores malos.
Seu ſua compoſito
Commenta fingunt arte mala procores,
Aut acre casti Siſyphidæ genus:
Ne, ſi ſapis,
Ad hæc, rogo, caſtra manens deſide,
Probro tibi ne ſit.

Epodus VII.

Linque ſedilia: ſurge: vbi plus ſat longi
Lenta exercitus immoratus otio,
Dira incendia ventilans.
Impune proterua vis lingua
Ventiq; ſecura laſciui
Iniurioſe miſces di-
cta cachinno. At dolore ego conficior.

ACTVS SECVNDVS.

Te Socij Aiacis, claſsica pubes,
Nobile priſci germen Erechthei,
Quantis verſat fluctibus animus
Telamoniaci nos cura heris.
En ferus Aiax, pectore crudo,
Perditus, æger
Æſtu conflictat iniquo.
Ch Quod præterita nocte quietem
Mutauit onus,
Filia Phrygij Teleutantis?
Dic: nam ſeruam te ferus Aiax
Socia lecti parte recepit,
Vt te neſcire nefas ſit.
Te Ardua dictu dicta profabor.
Leti ſimilem morbum audite.

Efferus iris, animiq; vagus
Infandum Aiax auſus in umbra eſt.
Talia iam licet intus cernere
Patrata manu ſacra cruenta,
Pulchra viro geſta furentis.

Strophe XII.

Ch Mira indicas, mira terui
Facta refers hominis
Iniqua, inexplicandas
Quæ proceres Danai
Male famigerant.
Quæque procax rumor acerbat.
Heu quem exitum res habitura eſt?
Habet hoc. furore
Sibi iam afferat ille
Manus: quippe qui tot
Opimos gladio greges
Impetijt, gregumque duces.
Te Me miſeram: [illegible] inde ipſe foris
Captiua manu traxit paſcua.
Partem in nuda iugulauit humo.
Partem mediam male diſſecuit.
Duo lanigeri proceres pecoris,
Illum capite, & lingua truncat.
Hunc deſtituit rectum ad medij
Columen tecti.
Et fera quaſſans vulnera, lori
Sæuus habena mulctat equini.
Atque oggannit non bona dicta,
Non humanitus ea doctus.

Antiſtrophe XII.

Ch Iam tempus obnubere eſt ca-
-put, timide & propero
Fugam parare furto,

Curri-

Curriculumque citi
…ene remigij in-
ſcendere, nec parcere naui,
Tantas minas, totq; voluntant
Proceres Atridæ
Duces, Saxipetas nam.
Populi vereor
Manus, ne cum eo in malis
His iacente condoleam.

Te Minime vero. namque ſileſcit
Vt, non vehemens qui venit, Auſter.
Quin noua compos vulnera ſentit.
Nam ſua ſibi cum quis mala ſpectat.
Et ſocius in eos nemo accedit,
Ea magis eſt cauſſa doloris.

Ch Hominem beatum ſi malo defungitur.
Abſente morbo nam remittitur metus.

Te Harum placeret vtra conditio magis:
Cum per te amicis eſt mala, eſſe tibi bona,
Aut cum iis doloris paria munia exequi?

Ch Quod duplicatur, maius eſt, mulier, malum.

Te Morbo caremus, & laboramus tamen.

Ch Quid dicis? hac me dicta ſuccutiat magis.

Te Vir ille morbo cum teneretur, graui,
Geſtibat ipſe, qua premebatur, lue.
Angebat & nos mentis impos compotes
Poſtquam reſedit, ac recepit ſe a malo;
Et maior illum mentis exercet dolor,
Et non minus nos nunc dolemus quam prius.
Non ergo ſimpla hæc, dupla bis tanto mala?

Ch Verum eſt, fatemur ac veremur, ne Deum
Inceſſat ira hunc: nam leuatur non magis,
Defunctus illa peſte, quam ægrotans prius.

Te Ergo diſertim commonendus es mihi.

Ch. Enim

Ch. *Enim unde cœpit gliſcere hæc moles mali,*
Nos condolentes, & metus ſocios doce.
Te. *Ergo ut doloris ſocius, omnem rem tene.*
Nam nocte prima nondum adhuc micantibus
Aſtrorum ocellis, ille vanos ancipe
Inſtructus haſta tentat exitus ruens.
Ego increpo hominem. nam quid, inquam, cogitas
Aiax? quod iſtuc iter incertum paras
Nullo evocatus nuncio, aut tuba excitus,
Cum placidus omnes mulcet in caſtris ſopor?
Brevi ille dicto inſequitur, at vulgario:
Mulier, mulierum ornamen eſt ſilentium.
Perculſit animum: comprimo me: ille exijt.
Verum quid interuenit interibi haud ſcio.
Poſt, cum ni frontes intrat armenta agens,
Mutaſq; pecudes, atq; cuſtodes canes.
Hinc capite truncat, inde reſupinat, necat,
Iugulatq; quadam, his compeditis verbera,
Tanquam viri ſint, non greges, uſq; ingerit.
Tunc neſcio quod exiens, ſpectrum appetens
Orationem duriter dictis dedit
In Ulyſſem, Atridas, perperam & iocularitèr,
Indigna eorum facta ſeſe ultum probe.
Ad nota rurſum tecta regreditur gradum,
Tandemq; mentis in poteſtatem redit.
Ut novit omnem errore completam domum,
Frontem ferit, quiritat, in commiſcuam
Iacentium ſe proijcit ſtragem gregum,
Manu prehenſam identidem ſcindens comam:
Diuq; muto conſtitit ſilentio.
Exinde grauia comminatus eſt mihi,
Ne ediſſeratur omne, quicquid eſt mali.
Ac eſſet in quo, ſciſcitabatur, ſtatu.
His territata, quo geſta ſit modo,

t quo ſciebam rite rem pando ordine.
unc ipſe queſtus rumpere eiulabiles,
lmic prius inauſos, atque inauditos mihi.
xpetere tales nanque cenſebat ſonos
gnauitati mentis, atque imbelliæ.
t voce peracutas atque lamentis prius
emitus premebat, taurus et mugens ſonitu,
Nunc hoc in quo conſtitutus in ſtatu,
n ſtrage pecorum, Cereris & Bacchi carens,
erroque caſis gregibus incubat ſedens.
Ac neſcio quod facinus accæptat graue:
ales querelas miſcet eiulitans ſonis.
At vos, amici, nanque ea me gratia
Huc contuli, ite, ferte opem, tutamini,
acsles amicos ſunt amici vincidi,
Ch Indigna vero mihi, Telamonis genus,
Proloqueris hominem expectorariter malis.
Ai Hei hei
Te Quin nunc magis videtur. an ſentiſcites
Quas fundit Aiax ore voces flebiles?
Ai Hei hei.
Ch Mirum ni homo aut ægrotat, aut offenditur,
Verbi prioris pænitudine anxius.
Ai Hei puer, hei puer.
Te Heu miſera quid agam? te, puto, Euryſaces vocat:
Nam quid agis Aiax? heu vbi es, fili? occidi.
Ai Teucrum voco. vbinam Teucer? aſsiduon' volet
Ductare prædas? aſt ego intereo miſer.
Ch Homo eſt apud ſe, vt ſentio. aperite ocius:
Reuerebitur fortaſsis aſpectis mei.
Te Aperimus, ecce. Cæterum licet tibi
Hominis tueri geſta, & eiuſdem ſtatum.

Stropha VI.

Ai Sodales maris remiges,

Amici vnici omnium, &
Æquitate ſtantes pia
Videte me eſſe, qualis eſt
Vbi recens ab æſtibus
Fluctus adhuc mouetur.
Ch *Vah quam euidenter vera teſtatus modo es,*
Quod comprobatur ſatis inornato hoc ſtatu.

Antiſtropha v I.

Ai *Amici, marinum genus,*
Rei nautica ſciens,
Bene exhibens ratis palmulas:
Modo vnici, modo vnici
Super mi eſtis adiuna, ac-
-cidite: ferte opem mi.
Ch *Bona verba: ne malum reſarciens malo,*
Maiora triſti damna facturus effice.

II. Stropha IIII.

Ai *Ego ille acer, ille fortis, ferox*
Duelli, atq; prælij interritus,
Pecudum in imbecille volgus ruo:
Pudet cachinni: contumelia pudet.
Te *Hæc verba fari, domine, compendi fac.*
Ai *Excede. ceſſas? i directe foras.*
He hem he hem.
Te *Deſiſte, amabo, per Deos. ad te redi.*

III. Stropha v.

Ai *Heu me miſerum. manus*
Remiſſe me hos ſacerrumos,
Bobus vt in triombus,
Et in capellis, auidum
Retingerem cruorem.
Ch *Nam quid dolere hæc facta profuerit tibi?*
Infecta facta non erunt tuam vicem.

II. Antiſtropha IIII.

Heu omnium ancter omnium

Malorum

Malorum faber puer Laërta,
Leueq; publicamq; mendicimo-
nium: ut triumphas: ut cachinnas: ut crepas.
Ch *Rident volente flentque mortales Deo.*
Ai *Vtinam viderem illum obrutus licet malis.*
Hei me, heime.
Ch *Compesce verbis. quo in ſtatu ſis non vides.*

III. Antiſtropha V.

Ai *Meorum o atauum pater,*
Quanam arte, Iuppiter, vafrum,
Vndiq; circiterem ini-
micum vlixum, atque ambo duces
Malam oppetam ipſe mortem?
Te *Si hæc imprecaris imprecator & mihi*
Mortem: quid opus eſt vita mihi, te mortuo?

IIII. Stropha XVI.

Meum o mihi iubar tenebræ, & orte,
Lux nitida, lucida?
Habete me veſtri incolam,
Habete. nec Deorum enim,
Neque mortale hominum
Mihi genus videre
Fas, inutili cuiquam.
Sed ferox Iouis gnata, perpete
Dea cruce me mulctat.
Qua fuga viam
Quemlocum eligam?
Poſtquam, amici, & hoc, & hoc
Interit ſimul,
Vanamque capturam agitans,
Statimque volgus armis
Omne confodient me.
Te *Vah miſera: tales maxumum voces virum*
Efflare, quas nec auſus eſſet antehac?

IIII.

1316 Antiſtropha XVI.

Ai Fluvij mariflui, & maritima antra,
Et litoreum hoc nemus.
Diu diu me plus ſatis,
Tenetis ante Troiam.
At enim haud lumine com-
potem amplius licebit.
Credere hoc neget nemo.
O Scamander, qui proximus fluis
Beneuolus Argiuis:
Non tuebere
Amplius virum hunc
(Dicere non verebor) ex-
ercitu, omnium,
Quos Troia vidit, optimum
Graecanici: at ſine ullo
Nunc honore iacentem.
Ch Nec comprimendi, nec remittendi tui
Ullum modum habeo: tanta te incumbunt mala.
Ai Ai ai, quis unquam tot meum cognomento
Meis putaſſet concinere nomen malis?
Ai ai licet nunc proloqui bis, ter mihi.
Nam me malorum tanta circumſtat cohors.
Cuius pater reuerſus ab Troia hoc ſolo.
Domum rediuit mactus omni adorea,
Ego autem eodem natus, ad eundem locum
Profectus, iiſdem viribus non indigens,
Qui nec minora patre patraui munia,
Heu pereo ad iſtum inhonorus Argiuis modum.
Sed hoc ſcio haud obnoxie: ſi de ſuis
Viuens Achilles captus armis arbiter
Palmarium virtutis alicui addiceret,
Nemo abſtuliſſet illa tunc meam vicem.
Sed hæc doloſo addixe potuerunt viro

Graci meam illi poſtputantes gloriam.
Quod ni mihi omnem euerſa mens ſapientiam
Expectoraſſent, & oculus, nunquam amplius
Iudicia in alium iudicaſſent talia.
Iam peruico animo, Ioue ſata, implacabili,
Me, cum iam in illos verterem infeſtam manum,
Repreſsit obiecta impotente inſania,
In gregibus iſtis vt cruentarem manum.
Verum cachinnis nunc mihi illudunt, vbi
Fugere me nolente. enim Deus nocet
Vel fortiorem euadere ignauo eſt facul.
Quid ergo faciam, quem diſertim omnes Dei
Odere? quem odit omnis Achiuum exercitus?
Et omnis odit Troia, & omne iſthuc ſolum?
An domitionem ergo his relictis portubus,
Soliſq; Atridis, trans & Ægeum parem?
Sed qua potis ſim fronte Telamonem patrem
Contra obtueri? quomodo me inglorium,
Virtute caſsum ſuſtinebit cernere,
Quarum ipſe rerum honoribus ſummis cluet?
Non ſic abibit, non. quid ergo? an vir viro
Congreſſus ad Troum alta propugnacula
Clare oppetam aliquo facinore illuſtri edito?
Sed facerem Atridis rem bonam & gratiſſimam.
Non ſic abibit. aliqua tentanda eſt via,
Qua iam ſenectis obſito membris patri
Profitear, haud hoc patre me ignauum ſatum.
Nam turpe longum poſtulat ſe viuere,
Cui nulla detur a malis interquies.
Nam quid habet in ſe volupe de die dies
Hinc ſummouens vitam, inde mortem promouens?
Nihili quidem hominem fecerim quem ſpes alit,
Vitamq; vanis ſperibus lactat ſuam.
Sed nempe pulchre viuere aut pulchre mori
Expetere honeſtis & viris verum eſt. tenes.

Ch *Aliena dicta hæc te loqui nemo autumet*
Nec dixit, Aiax, ſenſa ſed mentis tuæ.
Te reſpice ergo: da locum ſententiæ,
Tuis amicis, atq; miſſa hæc ſis face.
Te *Nullum eſt, here Aiax, omnibus mortalibus*
Neceſſitatis legibus maius malum.
Ego quidem ſum creta libero patre,
Eoq; dite, ſi quis alius eſt Phrygum.
Nunc ſeruitutis compotiuit me Deus,
Et tua domitrix dextra. poſtquam ergo in tuum
Cubile conueni, ex eo ſtudeo tibi.
Quod obſecro te perq; communem larem,
Sociumq; lectum, in quem optume conuenimus,
Ne, dum me iniquis tradis in manum tuis,
Committe, ut iis infamiæ in cauſa ſuam.
Si moreris, ac nos morte deſtituis tua,
Illicet eodem raptam ab Argiuis die,
Tractamq;, meq;, paruolumq; diriter,
Famularem ad unum degere ætatem autumo.
Oratione tum quis incallans malus
Dominus amara; aſpicite coniugem inquiet,
Aiacis, argiuum omnium fortiſſimi,
Quæ ſeruitute quale mutauit decus?
Hæc dicet aliquis. me quidem inceſſet Deus.
Inhoneſta vero hæc & tibi & tuis erunt:
Sed reuereatur te patris, quem in exita
Ætate linquis: ſed ſit & quidem pudor
Parentis annis obſita, quæ ſæpius
Redire te optat viuum, & incolumem domum.
Miſerere gnati paruoli: ſiquidem cibo
Caſſus nouello te ſine ætatem exiget
Ut orbus, at non carus. oh quantis malis,
Si moreris, illum, meq; compotem facis.
Te præter aliud præſidi nil reliquum
Video. tua nam patria deleta eſt manu.

Genitrix

Genitrixq; genitor occidit fato ſuo,
Et mortuales incolunt orci domus.
Quam queſo dulcem comparem patriam tibi?
Quam opulentitatem? nanq; ego in te tota ſum.
Sit & mihi reſpectus aliquis. nam bonos
Memores prioris eſſe benefacti addecet:
Et gratia alia gratiam ſemper parit.
Si quem beneficij ceperint obliuia,
Non eſt quod ille fortis aut bonus fuat.
Ch Vtinam, tui vt me miſeret, Aiax, te quoq;
Miſereret: huius verba laudares; ſcio.
Ai Atqui illa nobis affatim laudabitur,
Si ſtrenue auſit noſtra mandata exequi.
Te Parebo, mi Aiax: cuncta properabo exequi.
Ai Arceſſe puerum nunc mihi, vt videam, meum.
Te Atqui foras eduxeram, metuens ei.
Ai Dum fluctuarem in his malis ego, aut vbi?
Te Ne ſcilicet periret occurſu tuo.
Ai Hoc deſit vnum nempe fortune mea.
Te Ego vindicaui: quod quidem ſuffecerit.
Ai Et laudo factum, & perſpicaciam tuam.
Te Sed quid iuuare te queam hoc facto meo?
Ai Vt alloqui poſſim, vtq; conſpicarier.
Te Famularis illum aſſeruat hic cuſtodia.
Ai Sed qua mora eius diſtulit praſentiam?
Te Heus puer, adeſdum: te pater vocat: veni.
Huc, ſis, age illum quiſquis ex famulis regis.
Ai Venitne iuſſus, anne iuſſa negligit?
Te Producit illum famulus huc ex proximo.
Ai Age huc age illum: non enim externabitur
Stragis recentes hos aceruos intuens,
Si quidem ille vero patre me ſatus fuit.
Sed eum paternis inſtitutis aſperis
Domitari oportet: atq; mores exequi,
O gnate, fortuna eſto diſſimilis patri,

Aſt alia ſimilis omnia: ita malus haud fuas,
Quanquam vnicum iſtud hoc bonum inuideo tibi,
Quod iſta nondum percipis ſenſu mala:
Nil ſapere quippe vita iucundiſſima eſt.
Nil ſapere prorſus eſt malum carens malo.
Mœrore, donec gaudium interuoneris.
Quod aſſecutum, qualis ex quali patre
Satus es, te oportet ſpecimen inimicis dare.
At interim auris veſcitor lenibus, alens
Mentem nouellam, volupe matris gaudium.
Nemo te Achiuum differens probris malis,
Torue increpabit, vel liceat careas mei.
Talem relinquam ianitorem acerrimum,
Alimoniæq; præſidem Teucrum tibi:
Siquidem is redibit hoſtium inſeſſor procul.
Aſt o ſodales armites, marina gens,
Mandata primum nunc ſuprema & vos mea
Accipite, & illi nuntiantes reddite:
Iſtum puellum ducat ad lares meos,
Eribœa vt illum videat, & Telamo pater,
Et eis ſenecta dulce lenimen fuat,
Vel donec orci tecta ſint nacti inferi.
Ulli nec arma premiatores mea
Ponunto Achiuis, nec meum magnum malum.
At ipſe vero Euryſace, tu cognominem,
Et crebriloris penſilem amentis quatens
Apprende clypeum hunc pregrauem, & ſeptemplicem.
Sed arma mecum concremantor cætera.
Heus tu properiter manibus hunc puerum cape,
Et ianuam obde, nullaq; hic palam iace
Lamenta. valde eſt fletuum mulier lubens.
Operi forem, inquam. haud bene medens ſe poſtulat
Carmen ſecando vulneri incantaſſere.
Ch Properantiam iſtam inaudiens metuo male.
Nec me aſperata lingua delectat tua.

Te

Te *Quod iſtud, Aiax, mente moliris malum?*
Ai *Ne me rogaſsis. pulchra res modeſtia eſt.*
Te *Quam pendeo animi. Sed per ego te liberos,*
Et per Deos obteſtor, haud nos proditis.
Ai *Vah enicas me, mulier: an neſcis, Deis*
Debere nullum iam me honorem obnoxium?
Te *Bene ominare.* *Ai.* *Affare quos perſuadeas.*
Te *Non credis autem?* *Ai.* *Iam nimis loqueris diu.*
Te *Nam timor adegit.* *Ai.* *Intus hanc includite.*
Te *Reprime te, amabo.* *Ai.* *Stulta vero es fœmina*
Si nunc mouere cogitas animum meum.

Stropha VIII.

Ch *Illuſtris Salamis, beata*
Tu nunc habitaris, & felix
Cunctis, celebriſq; cunctis.
Ego autem, ego, imma-
ne tempus abyt, miſer
Ex quo hic Idæis
In paſcuis, inque vbere
Nutrice gregum perenno herba,
Morarum impatiens,
Malam ſpem refouens,
Si quidem erit, vt agam hic
Procul animam
Inhonorus, exſpes.

Antiſtropha XIII.

Quin & perditus, æger Aiax
Mi cura ſecunda inhæret, proh
Diuino agitatus æſtu,
Profectus ex te
Antehac, prius inclytis
Præpollens armis:
Nunc anius mentis ſua
Suis dolor extitit magnus.
Priora omni domi
Viri geſta manu

Memoriter animo
Profuga malis
Cecidere Atridis.

II. Stropha XIIII.

Sed cum vetuſtatis
Obſita tempore,
Canis & annis
Audibit anus parens hunc
Rabere mente captum,
Luſcinia ilicet
Lamentabile
Carmen volitantis
Non illa occinet:
Aſt luctificum integrabit
Leſſum. pectora palmis
Atris tonſa ſonabunt:
Incanamq́; manus
Comam lacerabunt.

II. Antiſtropha XIIII.

Praſtaret extinctum
Hunc, quam efferarier,
Vbi paternon-
-tiſtans celebres Achiuos
Genere, & inclyto ortu,
Cognita non tenet
Se intra ſepta ani-
-mi, aſt exulat extra.
Infelix pater,
Heu qualia & audies tu
Infortunia nati:
Qua antehac Æacidarum
Ætas non tulerat
Quidem vlla, niſi iſta.

ACTVS TERTIVS.

Ai *Omnia reflexis ſeculorum anfractibus* *Occulta*

Occulta tempus aperit, & aperta occulit.
Nihil eſt ſupra ſpem. tempore etiam contumax
Deprenditur mens, iusq; iurandum Iouis.
Ego peruicaci mente, inexorabili,
Qualis rigeſcit dura ferri acies aqua,
Demulctus huius ore ſum. inimicis eam
Linquere miſertum eſt viduam, & orbum filium.
Sed ad lauacra & prata litoralia
Eo, vt expiatus februis luſtralibus
Iram ferocem deprecer grauis Deæ.
Mox aliquem adibo inhoſpitum & teſcum locum,
Telumq; ibi inimiciſſimum hoc, enſem meum,
Vt videat illud nemo, defoſſum obruam:
Sed creditum orcus, noxque ſeruaſſint ſibi.
Nam denique ex quo muneratum tempore
Ego illud hoſtica Hectoris cepi manu:
Exinde adeptus nil ſum ab Argiuis boni.
Scitum eſt in ore hoc omnium dictum vetus:
Infauſta munera hoſtium, nec munera.
Diſcamus ergo in ceterum Deis locum
Cedere, & honorem debitum Atridis dare.
Nam principes ſunt, obſequendum eſt: quippini?
Et grauia quæ ſunt, quæque ſunt immania
Cedunt honori. cedit & vis ninguida
Hiemis, vbi æſtas macta frugibus venit.
Cedunt & ipſa noctis obſcura vices
Luci albicanti lumen almum accendere.
Et maria tumidis intonata flatibus
Poſuere fluctus. victor omnium ſopor
Deuincta laxat membra, nec ſemper tenet.
Et ego modeſta facta dubitem perſequi?
Quare, vt reapſe nuper expertus fui,
Hac fine ſemper, cenſeo, inimicum oderis,
Tanquam idem amicus ſit futurus. indidem
In tantum amico munifex morem geram,

Tanquam nec idem ſit futurus. plurimi
Appellere ipſum portum amicitiæ timent.
Sed velle habebunt iſta. tu vero interim
Intus precare perpetim, mulier, Deos,
Succedere illa, quæ ſedent animo, omnia.
Et vos ſodales pariter comprecamini.
Mandata verbis hæc meis Teucro date:
Uti nos amaſſit, ut velit vobis bene,
Proficiſcor illuc, quo profecto opus mihi eſt.
Vos iuſſa perpetrate. forſit de mea
Salute inaudietis, etſi perieram.

Stropha XIIII.

Ch Amore tremiſco: vitulo gaudio vagus.
Io, Io, o Fau-
-ne, o pervage Faune:
Cyllenæ ſpecula iuga
Age, o, ninguida linque ſcrupea, adſis
Deum ſaliſubſule: atque geſtus
Gnoßiacos age
Mecum, indocileſque pede
Quate hic choreas.
Nunc mihi ſaltitare cura eſt.
Icarium ſalum ſuperans, transf-
-marine Diue Apollo,
Apertus & apparens
Adeſto placabilis, atque felix.

Antiſtropha XIIII.

Remotus enim acer ab oculis mali labor.
Io, Io, nunc o nunc
Accedere Iuppi-
-ter, fauſta, candida lux ſinit
Citas fluctiuagas rates, quia Aiax
Furore leuatus, & Deorum
Iuſta operatus eſt,
Et nunc pietate colens

Pia benigna.
Omnia tempus acre delet.
Nec fieri omne poſſe, negandum eſt.
Vbi ipſe reſtitutus
Aiax modo Atridis in-
-opinus eſt ex graviore lite.
Nu Hoc primum, amici, vos ego edoctos volo:
Recens ab altis Myſiæ Teucer iugis
Adeſt; is autem media caſtra permeans
Petitur acerbis omnium Argiuum probris.
Venientem enim illum ſciſcitabundi procul
Circumſteterunt: hinc & hinc conuitiis
Lacerant, laceſſunt. non fuit qui non eum
Vecordis, inſidiatoris exercitus
Fratrem vocaret: nil vetare quominus
Saxorum aceruo obrutus mortem oppetat.
Eoque res rediret vt gladios ſuis
Vagina eburna liberarent dexteris.
Sed verbo amico repremit gliſcens malum
Senum ſenex ætate prouectiſſimus.
Nunc vero vbi Aiax eſt, vt illi hæc indicem?
Dominis negotium omne pandere expedit.
Ch Non eſt is intus, verum abiuit iam modo,
Conſilia nectens moribus nouis noua.
Nu Heu heu.
Qui miſit iſtam me viam, aut me tam viam
Tarde ille miſit, aut ego tardus fui.
Ch Quid eſt quod hac in re exequendum omiſeris?
Nu Teucer vetabat, ne domo Aiax antea
Prius, quam adeſſet ipſe, prodiret foras.
Ch Sequutus eſt meliora: nempe maximis
Pacem Deorum precibus expoſcens abeſt.
Nu Hæc verba plane plena ſunt dementia,
Et ſtulta, ſiquid augurans Calchas ſapit.
Ch Quibus iſta tandem fretus indiciis ais?

Nū Ego ſuperſtes aſſui, atque interſui.
Nanq; e corona, & regijs comitijs
Calchas reſurgit: ſeorſum Atridas deſerit.
Teucrum prehendit: copulatur dexteras.
Inſit: recenſet: mandat omnibus modis,
Aiacem vt hodie ſedulo coercitum
Intus teneret, nec foras emitteret:
Si vellet illum ſoſpitem, ac ſuperſtitem.
Nanq; hanc, neque vltra (ſic enim autumat) diem
Illum Mineruæ dirus exercet furor.
Nam molem inanem corporum, atq; inutilem
Miſſa ruina cælitus procumbere
Perhibebat augur. ſi quis humanum nihil
Quamuis creatus corpore humano, ſapit.
Sed ille & olim primitus domo exiens
Demens, monente patre bene, deprenſus eſt.
Nam ſic monebat: Gnate, bellica clue
Virtute victor: vince cum Deo tamen.
Contra ille torue affatur ac ſuperbiter:
O genitor, etiam ſi quis eſt nulli rei,
Virtute diuum vincet: aſt ego hanc ſacul,
Etiam ſine illis indipiſcar gloriam.
Adeo ſuperbe eſt eloquutus. Denique
Diua Minerua, dum illum in effortiſſimos
Hortatur hoſtes vertere infeſtam manum,
Dictum obloquutus perperum eſt & impotens:
O Diua, Græcos cæteros præſens ope
Tutare: nam in nos nulla vis pugnæ ingruet.
His ille verbis ſibi Deæ implacabiles
Aſciuit iras, homine ſpirans altius.
Sed ſi diem iſtum veſcitur vita: ilicet
Eius ſalutem cum Deo confecimus.
Hæc augur. at me ex ſeſſimonio ſtatim
Tibi iſta miſit perferentem ſedulo
Mandata Teucer. Si nec adſumus tempori,

Non

Non ſuperat ille, ſiquid hic Calchas ſapit.
Ch *Tecmeſſa, miſera mulier, infelix genus,*
Accede, & audi, qualia hic verba obſtrepit:
Quæ gaudium omne expectorant animo mihi.
Te *Quid me miſellam vix quieſcentem a malis*
Meo recenter excitatis de ſtatu?
Ch *Tibi ergo dicat iſte: nam me de tuo*
Aiace quæ narrauit, exanimant metu.
Te *Hau mi homo, quid ais? an penitus ego occidi?*
Nũ *De te nihil promitto. de Aiace attamen,*
Si eliminauit ille, non ſperem bene.
Te *Eliminauit is quidem, vt metuam: quid eſt?*
Nũ *Includi aperte iuſſit illum intra domus*
Conſepta Teucer, nec foras amittere.
Te *Vbi ipſe Teucer? cur is hæc adeo iubet?*
Nũ *Iam mox redibit ille, cæterum exitum*
Hominis ad aliquod tendere exitium autumat.
Te *Perij. quis illi hæc indicat mortalium?*
Nũ *Theſtore creatus vate vates, hoc die,*
Quo certa vel ei vita, vel mors expetit.
Te *Heu caſum, amici, præuenite præcipem.*
Pars ite, Teucrum conuocate huc ocius.
Pars occidentis, pars & orientis plagam
…uſtrate, quo ſe cunque proripuit male,
…am ſentio olim me a viro delimer.
…ngrata iam ſunt, quæ benigne fecimus.
…leu, gnate, quid agam? non enim mora locus.
…ertum eſt & ire qua pote, & quantum pote.
…amus, accingamur: haud ceſſato opus,
…rruare volumus ſi virum certum mori.
…h *Paratus ire nec quidem tantum ore ſum,*
…ed operis aderit, & pedum properantia.

ACTVS QVARTVS.

…i *Stat culter illa parte, qua ſit maxime*
…cuta ſi cui experirier vacat.

Mi…

Munus quidem ille olim Hectoris virum empiùm,
Et omnium mihi hoſpitum inuiſiſſimi.
In Troade autem pactus eſt terra hoſtica:
Cui bene cruentæ cote acumen redditum eſt:
Fixi bene illum, & apparaui ſedulo,
Vel vt properiter non mihi inuideat mori.
Prouiſa nobis iſta ſunt in cæteris:
Tu primus, & fas, adiuuame, Iuppiter.
Fac impetraßim munus hoc a te breue.
Exiſtat aliquis nuntius: quicquid mali eſt
Teucro eloquatur, moneat vt me iſthinc humo
Super cruento hoc enſe procidua efferat.
Ne deprehenſus hic ab inimicis prius
Proyciar, & præda auibus, & canibus fuam.
Hæc, ſancte, venerans te rogo, atq; idem obſecro:
Deponat vt quiete me placidißuma,
Poſtquam enſe primum hoc tranſadegerim latus,
Primo pedatu dextra Mercury inferi.
Deinde ſemperuirgines prece inuoco,
Quæ ſemper intuentur humanas vices,
Sanctas Dearum præpetes Furias: ſciant
Vti me Atridæ principes adigunt mori.
Eoſq; in exitium vltimum malos male
Rapiant. & vt me mox tuebuntur mea
Cæſum manu iacere, ſic nepotibus
Pœnas nefanda cæde poſtumis luant,
Agite, ite celeres, ite Furiæ vindices.
Tentate volgus omne, ne compercite.
Sol, qui ſuprema templa curriculo citus
Luſtras, paterna inſtiteris vt terræ mea,
Strigans, parumper inhibe habenas aureas
Vtriſq; miſeris funus ac caſus meos
Ætate cana nuntia parentibus.
Vbi fama miſera matris aures accidet,
Totam per urbem vlulabit, eiulabitur.

Nec fructus opera eſt iſta fruſtra conqueri.
Age, ordiendum eſt facinus actutum mihi.
O mors age, o mors age, veni, ac me viſita.
Quanquam alloquendi tempus olim erit ſatis.
Te lucis almæ candidiſſimum iubar:
Te, ſol, & almæ lucis aurigam alloquor
Poſtremum, inquam, vt poſtea nunquam amplius.
O lumen, o domeſtica ſacrum ſolum
Salaminis, o mei penates patrij:
Vos claræ Athenæ, voſq; gentiles mei,
Fonteſq;, fluuij vos valete. Troici
Campi valete, & vos mei nutricij.
Hæc verba vobis edit Aiax vltima,
Reliqua apud orcum fabor infernatibus.
Se *Labor duplex grauis labor.*
Quem non adiui ego locum?
Nec, qui docere poßit, vllus eſt locus.
Tace, tace fallor? an ſonum audio?
Se *Vero. ſodales claſſicos nos ſcilicet.*
Se *Quid ergo?*
Se *Latis occidentis omne veſtigauimus.*
Se *Habeſne?*
Se *Multum laboris: nihil mihi vltra ſe obtulit.*
Se *Nec, vſpiam ipſam ſolis orientis plagam*
Exiſtit vllus rite qui monſtret mihi.

1 Stropha XIII.

Ch *Quis ergo, quis mihi,*
Quis hominum vigilibus
Mars ſpeculis ſedens.
Calinagiſve vijs
Solens qua Dea,
Fluminibuſve freten-
ſibus ferum virum inde
Sicubi vidit pa-
lantem, vbi eſt, nuntiet.

Graue

Graue fuerit enim, ſi
Poſt tot labores vagos
Curſu non potui aſſequi.
Aſt me hominem imbecillem, vbi eſt non cernere.
Te *Heu me, heu me.*
Ch *Heu quoia vox hæc proxime e nemore exijt?*
Te *Heu me miſeram.*
Ch *Sponſam miſellam bellica captam manu*
Video Tecmeſſam paribus affinem malis.
Te *Perij. occidi: actum eſt: vita, amici, exacta ſum.*
Ch *quid eſt noui?* Te. *Aiax cæde confectus nous,*
Iacet cruentus enſe furtiuo incubans.

II. Stropha V.

De reditu actum eſt me.
Interficis iſtum.
Tuum ſodalem, inquam,
Aiax. o miſer,
O miſer fœmina.
Te *Vt ipſa res eſt nata, nunc gemere addecet.*
Ch *Sed quoia ad hanc rem eſt vſus infelix manu?*
Te *Sua ipſe dextra, vt res docet. quod & quidem*
Hærens, humoq; fixus enſis arguit.

III. Stropha VIII.

Ch *Heu miſerum caſum.*
Tene cruentaſti
Amicorum carens?
Egone eo vſq; ſtipes: ego
Ita negligens fui huius?
Hic, hic
Pernicus, atq; ſui
Iacet ominis Aiax.
Te *Nefas videre verum ego iſthoc pallio*
Totum obuolutum corpus amicto obtegam.
Nanq; illum, amicus ſi quis eſt, contra obtui
Non queat anhelis ſollicantem naribus,

Et

t ex crúento vulnere atrum ſanguinem.
Heu miſera, quid agam? quis te amicorum efferet?
Vbi Teucer? adeſſet, ſi quidem adeſſet, tempori,
ut cadauer fratris ut componeret.
Qualis vir Aiax, qualiter miſer iaces,
Miſerandum & ipſis hoſtibus ſpectaculum.

I. Antiſtropha. XIII.

Labore ergo improbo
Volueras, miſeriiſ-
que fungier, & quidem
functus es. uſq; adeo
Mihi talia
Perdidus acri animo
Gemendo ſigna iam dabas
Hoſtifica, & pernox
Erga Atridas duoas.
Ea fuit, ea labis
Princeps dies: quæ dedit
Iudicium acre vir-
tutis & ergo Achillis arma tradidit.

Te Eheu.

Ch Generoſa cura penita tranſit viſcera.

Te Eheu.

Ch Nil mirum &, iterum, mulier, eiularier,
Orbata tali quæ modo careas viro.

Te Opinio ad te, ſenſus ad me pertinet.

Ch Fatemur.

Te O gnate: quod nos ſeruitutis nunc manet
Iugum? quibuſve premimur inſeſſoribus?

II. Antiſtropha V.

Ch Ah geminum ſenſi
Te facta profari
Nefanda imperato-
rum huic magno malo,
Sed repellat Deus.

Te Non accidiſſent hec Deis nolentibus.
Ch Sed mole nimium nos graui premunt malis.
Te Tales ruinas creta ſupremo Ioue
Minerua Ulyſsis ſaua molitur vicem.

III. Antiſtropha VIII.

Ch Quam tacite ſecum
Mente doloſa vir
Renidens, obſtrepens
Cachinnat, & ſuper dominis
Rabie, & furore ridet.
Heu, heu.
Tum autem & vbi audierint hec
Duces duo Atridæ.
Te Atqui cachinnent, hominis inſultent malis,
Fortaſsis &, ſi viuo honorem non dabant,
Flebunt peremptum Martio in diſcrimine.
Nanq; homo ſiniſtra mente poſſeſſum bonum
Nunquam prius percipere, quam amiſit, ſolet.
Mors eius illis dulcior, gratior mihi,
Ipſi ſuauis: nanq; habet quorum arſerat
Amore, mortem, cuius expetens fuit.
Ch Quid vero in illum riſerunt tantum? neq;
Occubuit illis ille: non: verum Deis.
Ad hec Ulyſſes perperam ergo rideat:
Iudicio eorum periit Aiax: at meo
Defunctus abiit lacrymis & luctibus.
Teu Heu, heu.
Ch Audita Teucri vox, mihi vt videtur: tace:
Porro quiritat carmen affine huic malo.
Teu O frater Aiax, o mihi carum caput.
Itane alea omnis iacta, vt omnes autumant?
Ch Actum eſt, vir ille, quod ſcias, Teucre, occidit.
Teu O aſperam, grauemq; fortunam meam.
Ch Ut nata res eſt. *Teu.* Heu ego miſer, miſer.
Ch Plane gemendum eſt. *Teu.* O grauiſsimum malum.

Ch Heu,

'h Hoc, Teucre, verum eſt. Te. Heu miſer: quid? ſilius
'lius in quo Troadis ſitus loco eſt?
h Ellum intus. Teu. Illum quam poteſt celerrume
Iuc intus educ. ne quis vt catulum vpicus
'rba leana maleuolus rapere occupet.
Abi: moue te: curre. nam iacentibus
'mnes ſtudent ſe mortuis illudere.
h Sed adhuc & idem viuus illi ſedulo
'urare tibi mandauit, vt curas quidem.
'eu O omnium vnquam, quæ quidem oculis viderim,
'pectaculum horridiſſumum & grauiſſumum.
) præter omnes, quas profectus ſum antehac,
.adens meum cor maxume hæc profectio,
'oſtquam tua, Aiax, mortis atrum nuntium
'enſi, inſequens cuncta, atq; veſtigans cate.
Vam citus Achiuum caſtra peruolgauerat
'e iam periſſe rumor, vt Dei, frequens.
Quæ cum miſer longinquus audirem procul,
Abſens gemebam: nunc videns pereo male.
Me miſerum.
'elum aufer, omne vt quicquid eſt, videam malum.
) dira ſpecies perpetrata atrociter,
Quot corde curas obſerens moreris, mihi?
Quæ nunc adibo regna? quos homines petam?
'ui non tua in re crepera, amice, iuuerim?
'elamon meus, tuuſque communis pater
.atus me, & hilari fronte reducem ſcilicet
'ine te recipiet? quippini qui vel neq;
'n re ſecunda gaudio diffunditur?
'uinam ille dicto parcet, aut conuitio?
Me ſpurium, & ipſa bellica præda ſatum
'gnauiæ mentis, an metu, an dolo
'e prodidiſſe, frater Aiax, vt tuas
Domos, & omnem poſſiderem habentiam.

Talia ſeuerus perperam profabitur
Aſper ſenecta, iurgijs atrox homo.
Solo paterno eliminabor denique,
Sermone patris ſeruus, & liber tamen.
Et hæc quidem domi. aſt me in aruis Troicis
Odere multi, ſed fauent pauciſſimi.
Iſthuncque fructum morte percipio tua.
Perij quid ergo? quomodo te, inquam, eximam
Diriſſumo iſthoc enſe? ſub quali heu [illegible]
Carnufice vita perijt? Hector denique,
Necne ſciebas, te peremit mortuus.
Videte caſus per Deos duum virum.
Illo, quod Aiax munerarat, balteo
Traiectus Hectore curulibus rotis,
Raptatus vſque eſt donicum expiraſceret.
Contra iſte capiens munus illius manu,
Incubuit illi, morte peſſuma cadens.
Mirum, ni vtrunque munus, enſem hunc ſcilicet
Furia, & id Orcus fabricarit balteum.
Ego cenſeo iſta. & talia pleraque omnia
Deos ſupremos in homines molirier.
Diuerſa ſed qui ſentit, aut alia omnia,
Sententia ſua ſtet ille, ego mea.
Ch Orationem comprime, atque vt hunc virum
Mandes ſepulchro, quidve dicas, promide.
Adeſt parum vir æquus: & forte aduenit,
Vtpote malignus, noſtra vt inſultet mala.
Teu Quis eſt, ab ipſo quem vides exercitu?
Ch Menelaus: is, cui claſſis iſta militat.
Teu Video: propinquus cum ſit, agnoſci poteſt.
Me Heus te volo: iſtud manibus efferas caue
Tuis cadauer: verum vt eſt, miſſum face.
Teu Quoia iſta verba funditaſti gratia?
Me Viſum mihi, & cui paret ipſe exercitus.

Teu Quod nomen iſti rei prætexitur?
Me Quod quem putaui eduxe patria domo
Amicum Achiuis, auxilij fidiſſimi,
Deprenſus ille Phrygibus eſt inimicior.
Totis ſtatuis nanq; molkens necem
Impreßionem noctu, vt occidat, facit.
Quod ni Deum aliquis impetum intercepſet hunc,
Omnes ad vnum nos quidem illius vicem
Internecino funere expoſiti illico
Eſſemus, aſt is viueret. verum Deus
Hominis furorem auertit in pecua, & greges.
Nemo ergo tantis viribus pollens homo
Exiſtat, illum condere vt tumulo audeat.
Proiectus atenim flaua arena littore
Circummarinis pabulum alitibus ſuat.
Ne ad hæc ſuperbos tolle nimium ſpiritus.
Nam ſi manus nil potuit in viuum mea,
In mortuum ergo poterit: etiam ingratijs
Vim faciam vbi is ſe comparare noluit,
Præcepta viuus vt capeſſeret mea.
Quanquam illud animi eſt improbi, cum plebs homo
Parere nil ſe poſtulat melioribus.
Nam ſancta iura perperam ac leges vigent
In vrbe, cui non conſtat obſequij modus.
Exercitiq; nulla ſunt moderamina,
Cui nulla vis eſt nec pudoris nec metus.
Sed ſi quis vſquam eſt mole crementa artuum,
Is ruere ſeſe ſperet & minimo malo.
Nam qui timoris & pudoris compos eſt,
Hunc poſſe ſpera ſoſpitem conſiſtere.
Sed vbi licentia omnis eſt iniuria:
Tunc & ſtatum vrbis poſt modo tandem illius
Curſu e ſecundo peſſum iturum exiſtima.
Tamen timoris & mihi conſtet modus.

Nec eſt, quod vbi quid egerim, vt mihi ſit bene
Non & rependam tantidem, vt mihi ſit male.
Viciſsitates hæc habent: iſte antea
Faſtu tumebat: nunc ego faſtus gero.
Ita funerare hunc opere maximo veto,
Ne & ipſe, dum iſtum funeras, funus ſuas.
Ch Menelae, ne poſt dicta ſapienter tua
Videaris ipſe iniurioſus mortuis.
Teu Nil mirum, amici, ſi quid errare aſſolent
Homines nec vllis incluti natalibus.
Quandoquidem & errant talibus verbis viri
Propage celebres, atque nobiles domi.
Primum hoc mihi inque, dicis iſthuc te virum
Adduxe, Achiuis ſocium armorum vt foret?
Non ipſe per ſe venit, imperio ſuo?
Tune imperator eius es, qui gentibus,
Quibus fuit dux ille, nullus imperas.
Non noſter es dux ipſe, ſed Sparta imperas.
Nec eſt quod id ſit attributum ius tibi,
Vt imperares potius ei, quam vt is tibi
Obnoxius, non imperator omnium.
Veniſti, vt Aiacem obſequi tibi poſtules.
Quorum ipſe rex es, hos rege: imperia in eos
Magnidicus inhibe grauia. ego hunc, ſeu tu vetas,
Seu prætor alius, rite tandem & ordine
Condam ſepulchro nil tuas veritus minas.
Non fœminæ tuæ ergo is huc profectus eſt,
Vt grauibus auctorata gens periculis,
Sed obſacratum ius, Iouiſq; ſagmina,
Non ob te: vt qui & nihili inanes penderet.
Stipare ad iſta plurimis præconibus,
Nec non duce ipſo: tu ſtrepens nil me mones.
Per me quidem tibi eſſe eum, qui ſcis, licet.
Me Perieuloſum eſt talia in malis loqui.

Teu Acerba, quamuis æqua, verba vellicant.
Me Et gloriari plurimum arcitenens ſolet.
Teu Illiberalem non enim artem exerceo.
Me Si ſcutum haberes, gloriares ſcilicet.
Teu Congrediar, etiam veles, armato tibi.
Me Quam paſcit acres lingua ſpiritus tua.
Teu Fiducia æqui tollere animos fas mihi.
Me Fas nempe & illum me perempto viuere?
Teu Huic perempto? viuis ergo mortuus.
Me Me ſoſpitarunt numina: huic vero occidi.
Teu Dijs ſoſpitatus ergo ne temnas Deos.
Me Egon' ſupremas temnerem leges Deum?
Teu Ita ſi vetares mortuos tumularier.
Me Meos vero hoſtes ipſe: non enim addecet.
Teu Unquam tibi Aiax pectore aduerſo obſtitit?
Me Fuit hoſtis hoſti. quod tibi & gnarum fuit.
Teu Nam quem doloſe clepſeris ſuffragio.
Me Hæc arbitrorum lata culpa, non mea.
Teu Perplura fraude frauſus es volens mala.
Me Alicuius animum pungit hæc oratio.
Teu Non tam, vt videtur, quam te ego pungam mea.
Me Vnum eloquar. tumulandus hic nullo modo eſt.
Teu Audi viciſſim & tu iſtud: hunc tumulabimus.
Me Vidi tolutiloquente lingua præditum,
Qui nauigare ſuaſſet inſano mari,
Stupere eundem, quando tempeſtas eum
Turbaret, ac ſeſe inuolutum pallijs
Cuiuis terendum calce vectori dare.
Sed te, impetumq; incicurem lingua tua,
E nube parua magna tempeſtas ruens
Reſtinguet, & clamore compeſcet graui.
Teu Ego autem inanem & perperum vidi virum.
Aliena propter inſoleſcentem mala.
Quem cum videret moribus quidam mihi,

Formaq; ſimilis, talibus præſens monet:
Amice, ne fis mortuis iniurius.
Aliter manet te, me vide, infortunium.
Iſtis monebat nullius rei virum.
Quin tuear illum. non is alius, ut reor,
Fuerit, niſi tu, nonne conieci bene?
Me Abſcedo. nam quæ turpitudo, velle eum
Sermone caſtigare, qui cogi poteſt?
Teu Abſcede. nam quam turpe & inhoneſtum eſt mihi,
Attendere homini effutienti inania?
Ch Atrox litis certamen erit.
Quantum potis es, propera Teucer,
Foſſamq; cauam citus huic cura.
Ubi perpetua celebrem cunctis
Tumulum cum laude tenebit.
Teu At ecce præſto tempori adſunt proxume
Et gnatus huius atque particeps tori,
Ut exequantur rite funus mortui.
O puer, adeſdum. age accidas ſupplex patri,
Qui te in ſupernas lucis oras ediderit:
Illi aſſide ſuppliciter, & manibus tene
Meas, & huius, & tuas itidem comas,
Supplicia velamenta. quod ſi exerciti
Quidam aggrediatur mortuo te auellere.
Tollatur inſepultus e medio male:
Et eruatur genere toto ſtirpitus,
Qualiter ego iſtum præſico crinem manu.
Puer, tene illum: ſerua, habe. nec te ſtatu
Demoueat aliquis: aſt inhære huic accidens.
Nec, o ſodales, pro viris muliebriter
Vos gerite: ſed innuate, donec venero
Tumulum huic procurans, nullus id ſinat licet.

Stropha VII.

Ch Reciprocifuga temporis ætas

Numeroſiq; voluminen aui,
Quando deſinet miſeri
Tot ærumnas belli
Nobis duplicans
Reſidens ad Troiam, Troiam inquam,
Probrum maculamq; Græcorum?

Antiſtropha VII.

Utinam is, utinam in ætheris oras
Prius ipſum aut penetraſſet orcum,
Quiſquis unquam funerea
In Argiuos primus
Belli arma tulit.
Criminum heu caput omnium.
Is nanq; homines trucidauit.

II. Stropha XI.

Is corollarum epulas,
Dulceq; delenifici
Omne meri proluuium idem,
Idemque ſonos flexanimos
Abſtulit: is noctiuaga
Furta voluptatum amoris,
Amoreſq; aboleuit, heu, heu.
Nunc hic iaceo otioſus,
Aqua pluuio caput
Rore madens, iniqua Tro-
-ia monumenta.

II. Antiſtropha XI.

Ante mihi noctipetas
Inſidias propulerat,
Atq; ſagittas ferus Aiax.
Nunc ipſe iacet luctifica
Sorte. quis ergo mihi amor,
Quæve voluptas placebit?
Uti eſſem, o vtinam eſſem, vbi vnda
Rupes lauitur marina

Sub æquore Sunij:
Alloquerer ſacras uti
Tutus Athenas.

ACTVS QVINTVS.

Teu. *Pedem citaui, cum viderem Agamemnonem*
Ducem huc nec æquis incitatum paßibus.
Siniſtra quædam velle præ ſe fert loqui.
Ag. *Tune ille, quem ſuperba dicta, & aſpera*
Impune dixe fertur in noſtrum caput?
Tibi dico, captæ matris ancillæ genus.
Ingenua quod ſi ſuſtulißet te parens,
Quantum tumeres, teq; celſum attolleres,
Cum litiges nulla in re, homo nulli rei?
Veniſſe nec nos claßi rectores, neq;
Duces Achiuum, iureiurando autumas.
Sed iuris Aiax, vt probas, venit ſui:
An iſta tu eſt dicta ſernos prologui?
Quis ille, cui tu, tanta vociferans, ſtudes?
Quo contulit pedem, vbi ſtetit, vbi & non ego?
An præter illum, nullum habent Græci virum?
Ergo, vt videmur, iniqua promulgauimus
Armorum Achillis publice certamina;
Si Teucer & nos ore conuincit malos:
Nec ſat probantur illa ne victis quidem,
Hæc ſtare, quæ tot cenſuere iudices:
Verum probris nos vndiq; incillabitis,
Furtim aut petetis, impotes victoriæ.
Iſtis ab animis moribuſq; eimodi
Nunquam aſſeretur legibus ſuus ſtatus,
Si exigemus iure vincentes loco,
Et poſtputandos ante collocabimus.
Sed comprimenda hæc, non lacertoſi viri,
Vaſtoq; virium impetu, ij tutißimi.
Sed vbiq; vincunt, mente qui ſana cluent.

Flagri

Flagro admonentur pollulo glebarij
Validi triones rectum iter inſiſtere,
Cui generis in te remedium video cito
Expetere, ni te ſapere poſtules bene.
Qui natus illo, qui vmbra inanis, non vir eſt,
Geſtis petulce, loqueris & proteruiter.
Non ſapere diſces? non tuorum conſcius
Natalium, hominem liberum adduces mihi,
Orationem qui dabit tuam vicem?
Nam te loquente dicta me incertant tua,
Vt qui loquelam barbaram haud intellegam.
Ch *Vtriq; veſtrum Dij bonam mentem duint.*
Nil melius, e re quod ſit amborum, precer.
Teu *Heu quam citatim mortuorum gratia*
Ingrata cedit, atq; partes deſerit.
Si quidem hic nec etiam ob parua dictu munia
Meminit tui, Aiax: cuius olim gratia
Tuo pericle tot pericla exhauſeras.
Sed omnis iſte fluxit ingratus labor,
O proloquute perpera, atq; inania:
Oblitus adeo es, quando nos in prelio
Periculoſis impeditos caſibus,
Nulla ſalutis ſpe, atq; verſos in fugam,
Eripuit iſte vos ſuo aduentu: foris
Cum fureret ardens ignis in naualibus,
Flammis adultus, inq; claſſem nauticam
Irrueret Hector varicans vallum impete.
Quis hec repreſſit? non is eſt, qui fecit hec,
Quem contuliſſe nuſpiam pedem autumas?
Veron' is ille fecit hec, & ſedulo?
Cum nec vocatus, ſorte ſed ductus manum
Conſeruit, acri comparatus Hectori.
Nec enim fugacem iecerat ſorticulam
Glebe madentis vber, aſt quá primitus

Educta caſside impetum citaſceret.
Hac ille fecit, atq; ego una interfui,
Ego ſeruus, atq; matre barbara editus.
Hac verba, ſtulte cum ſtrepis, quo reſpicis?
Neſcis, tui qui proſator patris fuit,
Pelops vetuſtus, cum fuiſſe barbarum?
Tuum ſatorem autem Atreum ſacerrimum
Fratri vorandos appoſiſſe liberos?
Te mater autem Creſſa protulit, ſuus
Quam deprehendit cum viro alieno pater,
Mutiſq; iecit pabulum natantibus.
Taline talis obiicis genus mihi?
Telamone qui ſum patre prognatus, meam
Qui premium virtutis ex exercitu
Habuit parentem concubinam: regio
E ſtirpe Laomedontis: eximiamq; ei
Preda olim ab omni munerauit Hercules?
Ergo optumus, duobus optimatibus
Satus de honeſto generis auctores mei,
Quos inſepultos, in laboribus ſitos
Iſtis, repellis: nec pudet iactantia?
Sed certus eſto, ſi virum hunc repellitis,
Omnino nos tres & ſimul repellitis.
Nam pro hoc mihi periclitanti, nobilem
Oppetere mortem melius eſt, quam pro tua
Uxore: quam pro fratre germano tuo,
Ad iſta, cura non meam rem, ſed tuam.
Si noxis aliqua re mihi, ignauiſsimus
Fortaſſe malis eſſe, quam audaciſſumus.
Ch *Adeſſe, Ulyſſe, te putato tempori,*
Niſi hos nexis dirimere, ſed committere.
Ul *Quid eſt, amici? vox Atridarum procul*
Super hoc valente mortuo mihi accidit.
Ag *An non, Ulyſſe, verba dictu infamia,*

Et

Et probra ab iſto nuper exaudiuimus?
Vl Quæ probra? culpam haud commeret, me iudice,
Si quis male audiendo, reſpondet male.
Ag Male audijt: nanq; ille me affecit male.
Vl Affecit adeon' vt tibi ſiet male?
Ag Nam qui inſepultum ſe hoc omiſſurum neget
Cadauer, vt non tumulet iniuſſu meo.
Vl Licetne amico proloqui verum tibi
Tua haud minore, quam prius, cum gratia?
Ag Licet nam & eſſet cæteroqui iniurium:
Præcipuum amicum cum te in Argiuis putem.
Vl Audi. per ego te cælites, ne proiici
Virum inſepultum hunc ſiris inclementius,
Nec eo vſque te odij prouehat licentia,
Vt omne iuſq; faſque proſubigas pede.
Mihi omnium ille peſſume infenſus fuit,
Ex quo arma Achillis lite noſtra euicimus.
Sed tamen ego illum tam male animatum mihi
Non vſque nauci fecerim, quin omnium
Illum virorum, poſt Achillem, accerrimum,
Quicunque Troiam acceſſimus, vocauerim.
Vt flocci & illum facere, cauſſa non ſiet.
Nam non viro illi, ſed Deorum legibus
Iniurius ſis. cæterum virum bonum
Inceſſere haud ius mortuum, licet oderis.
Ag Hæc iſto, Vlyſſe, pro viro iurgas mihi?
Vl Plane ſed odi, odiſſe cum licuit mihi.
Ag Non & iacenti te quoque inſultare fas?
Vl Inhoneſta, Atrida, lucra ne placeant tibi.
Ag Vbique regem colere pietatem haud facul.
Vl Scitum eſt, amicis gerere, nomen & obſequi.
Ag Parere oportet regibus virum bonum.
Vl Quieſce. victus ore viciſti tuo.
Ag Memento, quali gratiam hanc confers viro.

Vl Fuit

Ul Fuit mihi hoſtilis ille, ſed fortis tamen.
Ag Quid fiet, vbi ſic mortuo hoſti honorem habes?
Ul Virtus monet me, quam ſimultates, magis.
Ag Sunt, qui ſolent hoc facere, vecordes viri.
Ul At, qui boni fuere, poſt fiunt mali.
Ag Tales amicos eſſe poſtules tibi?
Ul Non laudo duram mentem, & intractabilem.
Ag Tu nos probabis hoc die ignauiſſimos.
Ul At nos tu Achiuis omnibus iuſtiſſimos.
Ag Iubetis, iſtud funus exequi ſinam?
Ul Iubemus. idem nam manet nos exitus.
Ag Vt rebus homines omnibus ſatagunt ſui.
Ul Cuiuſne potius, quam mei, ſatagerim?
Ag Ita vt tuum hoc ſit, non meum quicquid eſt rei.
Ul Omnino, vtrumuis feceris, bene feceris.
Ag Verum mihi iſtud autumanti, creduas:
Vel maius iſto munus attribuam tibi.
At vel ſepulchro affectus, inimicus mihi
Erit iſte, tu fac omne, quod facto eſt opus.
Ch Quicunque, Ulyſſe, ſapere te non dixerit
Talem virum, & tantum, ille vero deſipit.
Ul At ego interim prædico Teucrum in poſterum
Tantum paratum amare me, quantum oderam.
Meamque opem iſti funerando conferam,
Meum laborem: nilq; omittam, quod viris
Præſtare cunctos addecet fortiſſimis.
Teu Generoſe Ulyſſe, & omnia hæc dixti bene,
Et laudo, quanquam me fefelliſti ſpei.
Nam qui huic Achiuum olim omnium inimiciſſimus,
Iuuiſti amice ſolus hunc, & mortuo
Viuus iacenti noluiſti illudere,
Ut ille vecors imperator, ac leuis:
Ipſe, inquam, & alter frater, illum proiici
Studuere lacerandum inſepultum, inconditum.

Qui illos Olympi rector huius Iuppiter,
Diraq́; memores, atq́; perfica vltio,
Lacerandum uti iſtum proyci immerito virum
Studuere, ita omnes perduint malos male.
Sed, o propages clara Laerta ſenis,
Non ſinerim te funus hoc contingere,
Ut nequid axim mortuo huic ingratijs.
Quod potes, in alijs nos iuua. & ſi quem exercitꝰ
Abducere animo eſt, me lubente feceris.
Ego apparatum cætera ibo. tu interim
In nos fuiſſe memineris munem virum.
Vl *Velim quidem. at ſi munia iſta me exequi*
Tibi non amicum eſt, laudo conſilium. vale.
Teu. *Sat. tempus enim iam multum agitur.*
Sed foſſam pars, ite, capacem
Properate manu, pars tripes autem
Et luſtralibus vndis tepidum
Ponite labrum: pars vna domo
Efferat intus duri inſignia
Arma duelli.
Sed tu, quantum potes, alme puer,
Patrios artus mecum amplexus.
Attolle, leua. namq́; cruoris
Salientis adhuc tepidi tubloq́;
Efflant, age ſis, quiſquis amicus
Ades hic præſens, propera, curre.
Impende viro forti officium.
Ac nemo quidem, quos loquor, horum
Aiace fuit melior vir.
Ch. *Quam multa viris licet expertis*
Temere diſcere. ſed inexpertus
Præſagus nemo futuri eſt.

IOSEPHI

IOSEPHI SCALIGERI

IVL. CÆS. F. AD

Veronam.

O Celle mundi, ſidus Italis cœli,
Flos vrbium, flos, corculumque amœnarum,
Quot ſunt, eruntve, quot fuere, Verona
Brenni ſmaragde, tranſpadane berylle,
Gallorum iaſpis, margarite Benaci:
Apex ſupremus elegantiæ rerum,
Et meta ſumma, Dædalæque naturæ.
Quam fronte prona faſcibuſque ſubmiſſis
Urbes adorent, & lubenter agnoſcant
Sublime maieſtatis arduæ lumen,
Niſi orba lucis viueres ſaluti ſque,
Iniurioſa ſeruitute prædonum,
Qui nidulantur Adriaticis ſtagnis,
Et inde ſemper imminent nouæ prædæ,
Thetidis nepotes, & Salaciæ ciues:
Heu Spartacorum traduces venenati:
Heu transfigurarum tot propagines ſacræ,
Et perditorum ſeges adulta latronum,
Queis ſumma laus eſt poſſidere de rapto,
Peculium feciſſe de malo, virtus.
Quorum vrbs ab atris quantacunque, quæcunque eſt,
Iſaurica ſodalitate, piratis
Conflata: ab atris aucta, fota piratis,
Auget, fouetque nunc amica piratas:
Taberna ſceleris, officina Cyclopum,
Intus recondens copiam improbæ mercis,
Dolique aceruos, flagitique theſauros:

Erga

rgaſtulum cruoris, & venenorum.
'bi maxima mercede ſanguinum ſeruis
ropola toxici, inſtitor mali ſucci:
ium quiſquis & clam, non palam nefas audet,
icariuſque, qui palam nefas audet.
Jam lictor audax, publicuſque graſſator,
iumque horrido lanista ſpiculatore,
iurpi fide auctoratus, & ſacramento,
tipendiorum ſpe ſuperbit, & ſumit
A crimine animos, a licentia ferrum:
Jbi peierator, atque funerum manceps,
ocijque capitis atque ſanguinis ſector
Jiuis, ſuorum triſte præſtinat letum,
Quocunque precio, quot licent, amicorum.
Qui nulla iuſto vrbs Marte ceſſit, aut bello.
Sed quali ahena clauſtra moliebatur
Arte, & ſeras Philippus vrbium, & vectes.
Hac propter ipſo eſt in mari ſita, vt magnas
Piſcetur vrbes vndique aureo reti.
O Diua, nam qua vorticoſa tempeſtas?
Quis turbo? quæ æſtuantis aura fortunæ
Te mutat aliam, quiſue caſus affligit?
Quæ triſtis, expes, caſſa lucis, atrata,
Squallentis obſoleta ſordibus luctus
Mœres, vt orba, quæ flet vnicum mater?
Regina tot rerum, & tot vrbium princeps,
Vbi tuorum eſt lux vetuſta ſceptrorum,
Et aureo ſplendore fulta maieſtas?
Totoque maior orbe, par polo faſtus?
Illique magni gloria tuæ faſces?
Vbi Quirites heu tui, tui ciues,
Delecta pubes, floſculus iuuentutis?
Vbi diui alumni principes, Iouis ſemen,
Proceres beati, debitum genus cælo,

Fulmen

Fulmen duelli, terror Adriæ magni,
Opum hoſticarum martiale tormentum,
Tutela patriæ, ſpes labantium rerum,
Pacis ſequeſtri, ciuibuſque deuoti,
Scaligera ſoboles, quæ Feretrium tantis
Tot olim opimis, teque, Diua, mactarunt.
Queis tot triumphos, tot trophæa, tot laurus:
Queis ſceptri honores, atque nomen Auguſtæ
Accepta debes, quæque modo ſublimi
Educta Mauſolea prouocant cælum!
Proh ſortem acerbam: proh volubilem caſum.
Quanta e ſupremo culmine e ſtatu rerum
Quanta excidiſti? non tibi obfuit tantum,
(Nec poſſe credam) nauta Iapidis ripa,
Quantum vna, ſudos quæ tibi dies, quæque
Fortuna præter propter inuidet lucem.
Aſt o venuſta mater, o parens ſalue,
O mea creatrix: voſque rite maiorum
Saluete manes. Ille ego nepos veſter,
Pila atque luſus, ludicrumque fortunæ:
Currens parentis exul exulis curſum:
Pro farre ſalſo, proque adoreo libo,
Pro ture, proque februo parentali,
Hic vos ſaluto lætus. Eſte felices,
Pioque manes, o, nepote gaudete.
Vt, quam ruinæ me ſuperſtitem veſtræ
Par eſt dolere, tamen lætor, vt reſto
E meſſe tanta ſemen: e procelliſque
Tantæ domus tabella naufragij tanti.

Prouerbiorum XXXI.

Τίς πότ' ἀριστεύουσαν ἐν ἀνδράσιν εὗρε γυναῖκα;
Ἡ δὲ χλιδῆς πάσης ἀντάξιος ἀντερύεσθαι.
Ἐν ταύτης γὰρ χερσὶ φίλον κέαρ ἀνδρὸς ἑοῖο
Ἔλπεται.

Ἔλπεται. εὐκτεάνη δὲ ἀτέμβεται οὔποτε λοιῆς.
Καὶ ἡ γυνὴ προφέρουσα φιλοφροσύνῃσι νόοιο
Οὐ κακὸν ἀλλ' ἐσθλόν τι ἀμείβεται ἤματα πάντα.
Ἥτε μετερχομένη τὴν ἐν φρεσὶν ᾗσι μενοινᾷ,
Ἢ λίνον, ἢ ἔριον φιλερίθοις χερσὶ πονεῖ.
Τηλόθι δ' οἱ βιότοιο πορίζεται ἤϊα πάντα,
Οἷά τις ἐμπεράμου φιλοκερδέος ὠκυάλη νηῦς.
Καὶ γὰρ ἐρημολεχῆς κοίτης ἄγχαυρον ἀνέστη
Ἐννυχίη, ἀταλὰς μυλοεικέος ὄφρα κυρέσσῃ
Υἱέας ἁρμαλιῆς, καὶ δμωΐδας ἔνδον ἐρίθους.
Καὶ τινὰ πού πυκινῇσι προμηθείαις ὀρόκασα
Ἀγροῦ σὺν χόρτοιο τιτύσκεται ὀργάδα γαίην.
Ἐκ δ' ἐμὲν ἐργολαβεῖ, φίτυσε τε θέσκελον ὄρχον,
Θαλόπεδον ἐριθηλὲς ἑοῖς κομέουσα πόνοισι.
Ἂν δὲ μὲν ὀτραλέη ἐζώσατο εὔσταλον ὀσφύν.
Ἂν δὲ πόνῳ κάρτυνε βραχίονα καρτερόμοχθον,
Οὐδ' ἧς ἐμπορίης χρηστὴν ἐπιμέμφεται αἶσαν.
Ἀμφοτέρῃσιν ἔμαρψεν ἀτρακτίδα τ' ἠλακάτην τε,
Ἠλακάτην λαιῇ, καὶ ἀτρακτίδα δεξιτέρηφι.
Λιμαλέοις, πενιχροῖς τε ὑπείρεχε χεῖρα βοηθόν,
Λιμαλέοις θρέπτειρα, πενιχροῖς ὀλβοδότειρα.
Πάντα οἱ ἐν μεγάροις εὔτυκτοις νήπια τέκνα
Οὔτ' ὄθεται Βορέαο δυσαέος, οὔτε ἀτύχθη
Ψυχροβελυμνιφάδος ῥιπῆς δυσπέμφελον ἦμαρ.
Οὐδὲ πόνων συνέταιρος ἐν ὄρφνῃ λύχνος ἀπίσβη.
Διπλοΐδας γὰρ πάντες ἐπαλέας ἀμφιέννυνται.
Καὶ οἱ ἅλις γλαφυροῖς χηλοῖς ἔνι σιγαλόεντα
Πορφυρέοισι τάπησιν ἐπήτριμα ῥήγεα κεῖται.

'D 'D

Πᾶσιν ἀριστογάμοιο περικλυτὸς ἀνδρὸς ἀκοὶ
Ἡ μὲν ἐν ἀγορῇ πολιοῖς παρὰ δημογέρουσι.
Ἡ δὲ παλιμπράτησιν ἀφ' ὧν κάμε χερσὶν ἔησι
Δαιδαλόεν ἑανὸν ζωστῆρά τε πέρνατο κεστόν.
Πάντα δὲ τιμήεντα, καὶ ἄρτια φάρε' ἔεσο.
Οὔτε ἐνὶ κραδίῃ ἐμπάζεται αὔριον ἦμαρ.
Ἢ καὶ ἀπὸ στόματος νημερτέ' ἀμύμονος αὐδῆς
Ἴθυνει σοφίην, καὶ θεσμὸν ἀγάνορα πειθοῦς.
Πάντα δ' ἐπευτύνουσα ἐπαρτέα ἔνδον ἐν οἴκῳ,
Οὔτι μεθημοσύνῃσιν ἑὸν βίον ἀργὸν ἀέξει.
Τόῤῥα μιν εὔθυφρων τε ἀνὴρ, καὶ παῖδες ἀγαυοὶ
Σεμνοῖς δειδίσκοντο παρηγορέοντες ἔπεσσι.
Δῖαι γυναῖ, πολλαὶ μὲν ἀριστεύσαντο κατ' αἶσαν
Ἡλικίδες· σὺ δ' ὑπείρεχες ἔξοχα πασέων.
Τηΰσιον μορφὴ, πανετώσιον ἔπλετο κάλλος·
Θεοσεβέος δὲ γυναικὸς ἐτήτυμος αἶνος ἐτύχθη.
Δεῦτ' ἄγε εὐΰμνοις μιν ἀμείψατε πάντες ἀοιδαῖς
Ὄφρα μιν ἐν ἀγορῇ κλείῃ ἐὰ θέσκελα ἔργα.

Ἡρώων παῖδες κάκ' ἐλέγχεα. τοῦτ' ἄρ' ἀληθῶς,
  Ὅστις ἀφ' Ἑλλάνων εἶπε παροιμιάων.
Οὐχ ὁράας ὡς παῖς μέγ' ἀριστεύσαντι σεξύχει
  Γύννις ὅδ', ὡς πινυτῷ φωτὶ χαλιφρονέων;
Δράστῃ ἀμβολιεργὸς; ἀπαυδήμων ταλαεργῷ;
  Ταχτῷ ἀκοσμόβιος; σώφρον' ἀκαιροβόας;
Σεμνῷ ἀτιμογέλως; καὶ μαψιλόκης ἐχεμύθῳ;
  Τῷ τε γαληνοφαεῖ σκυθριμετωπονεφής;
Τῷ ῥαδινοῖς μελέεσσιν ἀρηρότι, γαστρὸς ἐφολκὸς,
  Ἀντιβαθύκνημος, καὶ πλατύπους πιθάχνα;

Ἡρώων παῖδες λῶβαι. τί κε θαυμαθήσαιμεν,
  Εἰ χ' ἥρως λώβαι τῶνδ' ἀνέφυσε πατήρ;

Τεύχε' ἐπαλλοτριβῆ, πυριχύμονος ἔμπορα τέχνης,
  Χαλκὸς μὲν λιθότριψ, χαλκοτριβής τε λίθος,
Καὶ τάδε θειοβαφῆ φέγγους θηρήμονα κάρφεα,
  Καὶ φλογὸς ἁρπαλέης τῆτ' ἄλιβες δέλεαρ,
Καὶ σὺ φιλαγρύπνοιο συνίστωρ λύχνε μερίμνης,
  Νυκτιφαὲς πινυτῆς ὄμμα περιφροσύνης,
Χαίρετέ μοι. τότε γὰρ πολλὴ χάρις ἔσσεται ὑμῖν,
  Ὅτ' ἢν μάχης, καὶ Ἄρεος ἔσσεται οὐδ' ἐμίν.

Idem Latine.

Arma ſuo attritu excudendis ignibus apta,
  Quodq; terit ferrum, qui territurque ſilex:
Et quod ſulfureum venatur lumina lignum:
  Uſtilis &, celeris que perit eſca rogo:
Tuq; mihi vigilis ſtudiorum conſcia curæ,
  Illuſtrans noctes parca lucerna meas:
Ite procul: veſtri uſus erit vel maximus olim,
  Si neque bellorum, ſi neq; Martis erit.

In Aquas caldas Bearnenſis principatus ad Pyreneos.

Aſpice quanta, quibus vitijs, quibus obſita morbis
  Turba, diu lenta decolor ora lue,
Per rigidas cautes, & inhoſpita Teſca Pyrenés,
  Teſca, vel humano vix adeunda pede:
Pæonij laticis vaſtis obſeſſa ruinis
  Dona petit. tanti poſſe valere putat:
Vt pene ipſius vita diſcrimine vita,
  Vtque ipſa conſtet pene ſalute ſalus.
Ergo difficilem quæſtum Natura ſalutis
  Non ſine difficili parta labore dedit.

Illa ſalutiferum theſaurum hoc carcere ſepſit,
Carius ut ſcires eſſe ſalute nihil.

Idem Græce.

Πόστος ὄχλος, πόσσῃσιν ἀρημένος ἄψεα νούσοις,
Καὶ λύμαις χροιῆς ἄνθος ἀμειψάμενος,
Ἂν στυφέλους κνημοὺς, ἀν' ἀπανθρώποιο Πυρήνης
Ὀκρίας ἀνδρομέοις ἴχνεσιν ἀστιβέας,
Τὸν πόδ' ὅτον ἀλθήεντα μετέρχεται ἀμφὶς ἐν ὄχθοις
Εἰργόμενον. τόσσου μὴ νοσέειν πορίεται,
Ὥστε μάλα περί τε τῆς ὑγιείης τὴν ὑγίειαν
Ἀντιπαραρρέπειν, τόν τε βίον προβίου.
Ἦ ῥα φύσις πάλαι ἀργαλέην κομιδὴν βιότοιο
Φεισαμένη καμάτῳ θῆκεν ἐπ' ἀργαλέῳ.
Ζωαρκὴς δὲ τόση κειμήλιον ἀμφιπέπει εἱρκτῇ.
Ὄφρ' οὐδὲν ζωῆς κτῆμα περιεσσότερον.

Idem Iambis Tragicis.

Πόσος, πόσαισιν ὄχλος ἐμπλακεὶς νόσοις,
Ποίαις ἀλύων γυῖα συντρόφοις δύαις,
Καὶ δυσπρόσωπον βλέμμα χαλκαίνων χροᾷ,
Διὰ τῶν ἐρήμων, τῶν δυσαμβάτων βροτοῖς
Στιφρᾶς Πυρήνης θηροδειμόνων πάγων
Κόλποις φαράγγων ἐγκροβέντα τῶν πόνων
Ἀλεξιτῆρα, τὸν βιοσταγῆ πότον
Διζεῖ. τοσαύτης προικὸς αἱρεῖ μὴ νοσεῖν,
Ὥς τ' ἀσφαλείας ἄντι κινδυνεύεται.
Βίον τε θηρῶν τοῦ βίου μὴ φείδεται.
Ἀνόσου δ' ἀεργῆς θῆκεν ἡ φύσις πόρον
Τὸν δυσπόριστον ἐν τρόποις ἀμηχάνοις.
Ὡς δ' ἔστιν εἱρκταῖς πλοῦτος ὑγιείας ὅδε

Τοσοῦτος

Τοσοῦτος ἐν τόσαυτῃ ἐγκεκλεισμένος,
Ὥς οὐδὲν αὐτοῦ χρῆμα τιμαλφέστερον.

Ad Briſſantellum, & F. Chriſtianum.

Ὦ δίπτυχα φιλίας ἐντελοῦς ἀγάλματα,
Σύ μοι μὲν ἄρτι, σὺ δὲ διὰ χρόνου φανεὶς
Χαίροιτ' ἂν ἄμφω πρῶτα φιλτάτων ἐμοί,
Ἔναυλον οἰκούρημα τῆς ἐμῆς φρενὸς,
Δισωμάτου τε τῆς μιᾶς ψυχῆς ζύγος,
Χαίροιτ' ἄν. ὡς ὑμᾶς μὲν ἀσπαστῶς χρόνῳ
Παρόντ' ἀπόντας κοὐκ ἰδὼν προσπτύσσομαι,
Μνήμης ἐναργὲς ψηλάφημα τῆς ἐμῆς.
Ἐξαίρετ' ἄμφω δ' ἔξοχ' αἰτοῦμαι, σὲ μὲν
Χάρισμα Βριοσάντελλε σῆς παρουσίας,
Σὲ δ' αὖτε, Χριστιανὲ, φίλτατον κάρα
Χαλδαϊκοῦ λειμῶνος ἀνθεμοβρυές,
Ἁδρόν τε θησαύρισμα Μουσῆρος σοφοῦ,
Μελισσομίμοις ἐκλογαῖς ἀκρόδροπον.
Ὥς ἐμέ γ' ἀνάγκη τῶνδε περιουσίᾳ φίλων,
Εἰ καὶ φίλων πρωτεῦμα σοὶ πάντων ἐγώ.

Οὐ σκόπον εὐμαθίης ὑπερτέα πουλυμαθείη
  Ἔλλαχεν, οὐδὲ νόου δόξαι ἀδηλογίη.
Ὅς γὰρ ἀμετροεπὴς ἀνεμοτρεφὲς αἰὲν οἴημα
  Αἰόλλει, κούφοις πηδαλίοισι νόου,
Πάντας ὑποβλήδην λαβρηγορίαις ὑποτέμνων,
  Οὐδὲ τέκμωρ μανίης οἶδεν ἀπειρολάλου,
Τοῦτον ἐπιπαιρέχουσ' ἀεσίφρονα θύρας ἀέλλη
  Ῥίψε δ' ὀκνησισόφου μήτεος εἰς σκοπέλους.

Ὃς δ' αὖ πολυκαλίμου ψυχῆς οἴηια νωμᾷ
 Εὐκραεῖ περιπλείων πείθετο νηνεμίῃ·
Τόνδε γαλήνιόωντι νόῳ πλωτίσιος οὖρος
 Ἤγαγεν ἀεὶ πινυτοῦ ὅρμον ἐς εὐσοχίης.

Idem Latine.

Iſtud non ſcire eſt, quamplurima ſcire videri.
Iſtud ſentire eſt non bene, multa loqui.
Sed quicunque loquax ventoſa mentis habenis
Verſat agens animum turbidus inſtabilem,
Obloquiturq; alijs, interpellatq; loquentes,
Nec certum morbo ſcit poſuiſſe modum:
Illum tranſuerſum rapido celer impete turbo
In vanæ ſcopulos credulitatis agit.
At qui tuta regens animi moderamina caſti
Aura tranquilli paruit ingenij:
Illum compoſita placidum lenis aura quiete
Egit ad optati litora conſilij.

Ex Italico, ex tempore.

Ψυχὴ, καὶ Χάρων.

Ψ. Χάρων, Χάρων. Χ. τίς οὗτος αὐθάδης βοᾷ;
Ψ. Πιστός γ' ἐραστὴς τοῦ πέραν χρῄζων ὁδοῦ.
Χ. Φεῦ τῆς ἀνάγκης. καὶ τίς αὐθέντης ἔφυ,
Τίς αὐτόχειρ σοῦ; Ψ. δεινὸς, ὦ Χάρων, ἔρως.
Χ. Ἄλλην ἄπελθε. τοὺς ἐραστὰς οὐ περῶ,
Ψ. Ταύτην περάσω κἂν θέλῃς κἂν μὴ θέλῃς,
Ταύτην περάσω. καὶ γὰρ αὖ τόσους ἔχω
Στεῤῥοὺς ὀϊστοὺς κῆρι, καὶ γλήναις λίβας,
Ὥστε σκάφος, κώπην τε, καὶ λίμνην ποιεῖν.

Certamus cum epigrammate Italico
rotundiſsimi argumenti,
ex tempore.

Ἤδη φροῦδον ἔλω ψυχῆς ἐπὶ χείλεσιν ἆθμα.
Κἂν μακρὴ ἀπειλῇ τῆδε θύραζεν ὁδός.
Ὁ τλῆμος μαλακαῖς ὠδίνεσι φλέγουσα
Ἄλλη δυσπότμῳ ψυχῇ ἐπηντίασεν.
Ὦ γλυκεραὶ σύνοδοι, ὦ συμβολίη ἐρατεινή·
Διοσῶν γὰρ ψυχῶν ζεῦγος ἐναρμόδιον
Διατὴν ἡμετέραις ζωὴν κραδίῃσιν ἔθηκεν
Σὺν τῇ ἀμοιβαίῃ κηρὸς ἐπηβολίῃ.
Καί τε δοκοῦν θανέειν διοσὰς ψυχὰς μάλ' ἐπέασον.
Καὶ δοκέοντα ζῆν μοῖρα κίχε θανάτου.
Ἔμπης συντυχίῃ ἀλλοκότῳ περ ἔχαιρον.
Ὦ ἱερτοὶ πόλεμοι, αἵτε διχοστασίαι,
Αἵτινες ἀσπασίως ψυχὴν σὺν διπλαχ' ἕνωσαν,
Διπλῆν τε ζωὴν, διπλάσιον τε μόρον.

LIB. PRIMO ΑΝΘΟΛΟΓΙΑΣ.

Titulo εἰς θεούς.

Antipatri.

Mercurius, pueri, minimo placabilis. Illo
Lacte, vel agreſti melle litatus erit.
Non ſic Alcides. Aries, aut agnus opimus
Poſcitur: aut aliquo de grege lecta pecus.
Dicis: At ille lupos arcet. quaſi referat, vtrum
Cuſtos, anne rapax perdat ouile lupus.

LIBRO TERTIO,

Titulo εἰς ἀγαθοὺς ἄνδρας.

In Platonem.

Iuſtitia ante omnes præſtantior atq; pudore
Diuus Ariſtocles hac requieſcit humo.
Si cui ſupra alios magnum ſapientia nomen
Fecit: maius habet, nec comes inuidia eſt.

Titulo εἰς νέυς καὶ νέας.

Simonidis.

Ah ah dira lues nam quæ iuuenilibus annis
Inuidia, ætatis perpete flore frui?
Nam prius orbaſti Timarchum lumine vitæ
Quam nuptæ potuit ora videre ſuæ.

Titulo εἰς φιλοσόφυς.

Antipatri in Platonem.

Terra ſinu magni complectitur oſſa Platonis:
Aſt anima ordinibus ſancta recepta Deum eſt.
Cuius Ariſto pater, fruitur qui luce Deorum:
Quem bonus admirans vel procul omnis amat.

In eundem.

Cuius age inſidis tumulo regina volantum?
Curve Deum æternam ſuſpicis aſtra domum?
Vmbra Platonis ego: cæli hic ad templa volauit:
Terrenum tellus Attica corpus habet.

Diogenis Laertii in eundem.

Ni Plato de Phœbo Græcis foret editus, ecquis
Qui morbos animis arte leuaret, erat?
Nam veluti morbos ſatus hoc Æſclapius omnes
Corporeos, animæ ſic leuat ipſe Plato.

Eiuſdem in eundem.

Eſt Plato de Phœbo ſatus, eſt Æſclapius, ambo:
Hic animi vt medicus, corporis ille foret.
Connubiale epulum celebrans migrauit in vrbem,
Quam Iouis in patria condidit ipſe ſibi.

LIBRO QVARTO.

Titulo εἰς εἰκόνας ἀρχαίων καὶ ἡρώων τινῶν.

Gemini, in ſtatuam Salmonei.

Salmoneus ego ſum, Polycleti opus: ille ego magnus
Salmoneus, telis qui Iouis obſtrepui.

Ruſus

Rurſus apud manes vexor. mutamq; peroſus
Formam, fulmineo calitus igne petit.
Parce animis, fulmen preme Iuppiter, en ego inane
Signum. cum muto bella quid are geris?

Titulo εἰς θεῶν καὶ θεαινῶν ἀγάλματα.

Democriti.

Cum Venus æquorei ſpumis ſalis vda capillos
Edita purpureis nuda nataret aquis:
Vuidulos roſeo crines collegit ab ore,
Et ſalſas guttas ſtrinxit vtraq; manu,
Hactenus extando qua fas. Si talis in vnda
Viſa fuit, Martis pectora turbet amor.

EX LIBRO SEPTIMO.

Meleagri.

Dulce ſonant, mea Zenophile, tua carmina, docto
Pollice, ſic faueat Pan mihi, dulce ſonant.
Quo fugiam te? me cingunt indagine amores,
Nec reſpirandi tempus & hora datur.
Unde mihi forma hæc aura appulit: aut ea Muſa eſt,
Aut Charis eſt: eheu quid loquor? vror, amo.

Eiuſdem.

Iam florent violæ, atque imbri narciſſus amicus:
Quæque altis gaudent lilia cana iugis.
Et tempeſtiuis iam florum floſculus annis
Zenophile Suada floret amœna roſa.
Prata quid o vano florum gaudetis honore?
Suauior eſt ipſis ſancta puella roſis.

Eiuſdem.

Connectam violas, connectam mollia myrta,
Narciſſum & patulo lilia hiulca ſinu,
Coryciosq; crocos, & purpureos hyacinthos,
Inſuper & verna florea ſerta roſæ:
Ut tibi ab vnguento caput Heliodora fragranti
Halet odoratis apta corona comis.

Incerti.

Me niue, me flammis, me fulminis igne laceſſe:
Per iuga, per freta me, ſi lubet, alta trahe.
Non vincar. nam qui rapido terretur amore,
Non queat, infeſto cum tonat, igne peti.

Poſidippi.

Te per ego noſtra ſupplex rogo carmina Muſa,
Heliodora, meo pectore cedat Amor.
Perque tuas arcus, qui iam petiere nec vllam,
Tantum in me dociles mittere tela ſua.
Si pereo, vocem teſtantia carmina linquam:
Aſpicis, vt morti me dedit, hoſpes, Amor.

Agathiæ Scholaſtici.

Quiſquis amas, caue ſis delecto pectore fractus
Supplicibus ſoluas flebilis ora modis.
Propoſiti ſolidi tibi cura ſit, & tibi conſtent
Lumina contracto parca ſupercilio.
Nam nimis elatos contemnit fœmina faſtus,
Et nimis abiectum ridet amica virum.
Ille peritus erit, quicunque hæc miſcet, amator:
Et modico in faſtu pectora fracta gerit.

Pauli Silentiarij.

Quemcunque appetijt rabida canis acre venenum,
Hic videt in medijs ſpectra canina vadis.
Forſan & infregit genuinum percitus in me.
Senſibus & totis me ſpoliauit Amor.
Nam mihi ſalſa tuos referunt maris æquora vultus,
Fluminaq́, & pleno pocula plena mero.

Eiuſdem.

Illa tui vultus quondam præſentis imago
Quam prius in noſtro pectore ſculpſit Amor,
Expuitur tibi: me miſeram: verum vna decoris
Corde meo ſpecies ſtat mihi ſcripta tui.

Scilicet hanc Orco hanc oſtendam barbare Soli,
Criminis vt vindex Creſſa ſit vrna tui.

Eiuſdem.

Vt ceſſat Cleophantis? adhuc iam tertia cœpit
Lumine languidulo parca lucerna mori.
Ah pereat cordis ſic flamma, vt flamma lucernæ:
Nec me peruigili terreat illa face.
Ah, quoties Venerem iurauerat affore, primo
Veſpere? nil homines, nil facit illa Deos.

Eiuſdem.

Dum forte heſterno titubans veſtigia potu
Veſtibuli primas induo ſerta fores,
Hermonaſſa ſcyphi lympha me ſpargit: & illas
Turbat, quas vix lux ſtruxerat vna, comas.
Sed magis vſtus aqua magis arſi: nam ſcyphus ex hac
Mellito tacitas duxit ab ore faces.

Eiuſdem.

Ceruice elata, contracta fronte, ſeuerus,
Nunc eſt virginei ludicra cura ioci.
Ante ratus teneram tumidus leſiſſe puellam,
Colla dedit: nunc ſpe decidit ipſe ſua.
Is modo fœmineas ſupplex iacit ore querelas:
Illa mares animos lumine toruo gerit.
Virgo ferox, quamuis ira eſt iuſtiſſima cauſſa,
Parce animis: Nemeſis tela propinqua time.

Macedonii Conſulis.

Enſis vagina cur ſtringitur? haud vt iniqua
Sit Venus: adiuro teq; tuumq; caput.
Sed Martem vt, quamuis immani pectore, noris
Sub veneris molli ponere colla iugo.
Iſte mei deſiderij eſt comes. haud opus vllo
Eſt ſpeculo. hunc verſans conſulo ſemper ego.
Pulcher in hoc videor mihi. ſed ſi linquis, amica,
Nos prius, hic enſis induet ille meum.

Agathiæ

Agathiæ Scholaſtici.

Non ſum vinoſus: vin' me deponere vino?
Hac, ſi tu libes pocula, lege bibam.
Admoris tua labra, nequibo ſobrius eſſe:
Nec fas temeto poſſe carere mihi.
Nam tranſmiſſa tuis ad me fert ſuauia labris
Ille calix, narrans dona ſuperba ſua.

Eiuſdem.

Forte duas inter ſolus, mediuſq; ſedebam:
Illam ardebam, hanc non lædere certus eram.
Meque trahebat amans: ego furabundus at iſti
Non totis labris oſcula parca dabam:
Alterius fallens ardores ſcilicet, eius
Diſſidij cauſſas æmula verba timens.
Ingemui, dixique ſimul, Fortaſſis amari
Vndique ſupplicium par, & amare mihi eſt.

Eiuſdem.

Illa prius faſtu turgens, iactare capillos
Sueta prius, pexus illa ſuperba comis,
Sueta meis deſiderijs illudere: formam
Perdidit: huic digitos ruga ſenilis arat.
Vbera ſubſidunt, cecidit frons, lumina marcent,
Annoſo titubant balba labella ſono.
Canitiem vindex voco numen amoris. & æquum
Iudicat, & tumidis ſtrenua pœna venit.

Eiuſdem.

An deſiderio mea tangeris ergo Philinna?
Langues exhauſtis tabida luminibus?
An placidos carpis ſomnos, & nullus amoris
Reſpectus? cura, cura, nec vlla mea eſt?
Expectant te ſæua vices, flentemque videbo
Imbre per indignas vſque cadente genas.
In multis Venus eſt varium & mutabile. ſolo hoc
Eximia: elatis ſemper iniqua fuit.

Philodemi.

Philodemi.

Malum ego me iecit qui te perit. amor amanti.
Xantippe. noſtrum flos vtrinq; perit.

Eiuſdem.

Nempe ambo alterno iurauimus ordine pactam,
Teſtis eris tu nox, tuq; lucerna fidem:
Vt neutri neutrum fas eſſet fallere, vobis
Teſtibus, accepta eſt, & data vtrinq; fides.
Irrita quæ rapidis iactare dicit in vndis:
Alterius gremio hûpt ecce lucerna vides.

Eiuſdem.

Virginea nec pubis hiat dum flos tibi: nec dum
Autumni linet primitus vua tui:
Cum tamen acer Amor acuit iam cote ſagittas
Lyſidice, & tacito ventilat igne faces.
Ah fugite, o miſeri, dum non ſerit arcus, amantes:
Quam magnos mox eſt flamma datura rogos.

Rufini.

Muneribus formæ Rhodope tumet: huic ego ſalue
Dixi, cum faſtu me reſalutat ea.
Floriferis quoties intendi lumina ſertis,
Calcat, inhumano proſubigitq; pede.
O ruga, o ſenium, citius properate, venite:
Et vobis Rhodopen flectere poſſe datum eſt.

Item

EX LIBRO PRIMO.

Antipatri.

Seu tibi fundatam puppim tenet anchora, ſiue
Portus habet, noli credere, nauta, mari.
En portu ſubmerſus Ion perit: ille natando
Ducere non potuit brachia vincta mero.
O qui nanc vehis, potum fuge: pontus Iacchum
(Tyrrhenis ius hoc inſtituere) fugit.

Incerti

Incerti autoris.

Ille prius Bromio titubans veſtigia rore,
Ille comes Bacchis ſemicaper Satyrus,
En paria erata deuinctus compede crura,
Nunc nato Thetidis fabricat arma deæ.
Non quidem honorato defungitur ille labore,
Sed miſeram hac vitam ſuſtinet arte ſuam.

Incerti autoris.

Nunc vbi ſunt calices, vbi quos iaculare ſolebas
Thyrſos, & potus, Faune petulce, tui?
Quis lima admonuit? quis vinclis induit artus?
Quem Bacchi cunas conuoluiſſe ferunt.
Paupertas, duriſq; vrgens in rebus egeſtas;
Vulcano fumum me bibere illa dedit.

EX LIBRO SECVNDO.

Incerti autoris.

Pernices calicum Baucis, dum forte iaceret
Ægra, Ioui tales concipit ore preces:
Si morbi dura hæc incendia fugero, centum
Soles de puro non niſi fonte bibam,
Sobria, temetiq; carens. poſt functa periclo
Luce illa tali cogitat arte dolum:
Quod verſat manibus, per crebra foramina cribrum
Inſpicit, & ſoles callida mille videt.

EX LIBRO TERTIO.

Incerti autoris.

Mortua anus, quæ tot duxi, dum vita manebat,
Ad ſacros Bacchi pocula plena lacus,
Puluere non condor. tumuli vice ſana peractæ
Vitæ argumentum doliolum impoſitum eſt.

Antipatri Sidonij.

Longæua ſunt buſta Maronidos: inq; ſepulcro
E ſilice eſt fabra ſculptus ab arte calix.

Multibibus

Multibibax & multiloquax anus hæc neq; natis,
Sed neq; natorum paupere patre gemit.
Hoc vnum eſt, quod flet vel buſto condita: Baccho
Vas habile hoc, Bacchi quod ſit inane, gemit.

Leonidæ.

Nex doliorum, temulenta hic conditur
Anus Maronis. ſculptus eſt tumulus ſuper,
Cunctiſq; noſcitandus Atticus calix.
Nunc vel ſepulta non viro aut natis ſuper
Flet, quos reliquit rerum egenos omnium:
Illud flet vnum, quod calix inanis eſt.

Argentarij.

Quæ Bacchum, quam quæ nutrix lactauerat Ino,
Plus dilexit, anus garrula, Ariſtomache,
Poſtquam mandata eſt tumulo, terramque ſubiuit
Mortua iam, multo iamq; operata mero:
Huc minos, ait, huc vrnam mihi defer inanem,
Vt rores hauſtos ex Acheronte feram.
Nam perijt mihi virginitas. Hæc falſa locuta eſt,
Dolium apud manes nempe videre volens.

Antipatri.

Ergo vtrum accuſem, Bacchumne, incertus, an imbrem,
Neſcio. lapſantes fallit vterque pedes.
Ecce, redis potus dum rure, Polyxene, funus
Condere, luboſo præcipitate iugo.
Æolide & Smyrna ſitus es procul. ebrius ergo
Quiſquis erit, pluuium nocte veretur iter.

Dioſcoridis.

Hic Hieron amitam Silenida, pocula dura
Vincere quam duro non potuere mero,
Rure ſuo ſepeliit functam: vt vel mortua, Bacchi
Nunc propius gratos ſtet tumulata lacus.

FINIS.

Errata.

ig. 2. verſ. 33. Privaruſve. p. 3. v. 28. inſerat. p. 32. v. 25. incudi.
3. *inter* 8. & 9. *verſum pone*: Fruſtra receptis ſpiritus ſacri notis.
.v. 18. perpulit. p. 68. v. 10. rigentes. p. 75. v. 28. eat. p. 90. v. 7. ri-
p. 109. v. 23. cervus. p. 112. v. 11. periit. p. 114. v. 12. conſepta.
.o. v. 29. flamina. p. 126. v. 10. cordis. p. 146. v. 10. Incipiam. p. 167.
me. p. 258. v. 1. E. ibid. v. 28. arcebit. p. 259. v. 8. fluctus. p. 260.
..fœtat. p. 262. v. 34. bruma. p. 269. v. 23. dicet. p. 289. v. 4. plau-
t. p. 303. v. 20. veræ. p. 305. v. 11. auras. p. 313. v. 20. putet.
14. v. 4. aſpirate. p. 320. v. 6. mulces. p. 363. v. 21. opima. p. 392.
3. optimè. p. 406. v. 13. mente *delendum*. p. 407. v. 32. fruebatur.
08. v. 6. An ut. p. 423. v. 34. quas. p. 434. v. 19. ſaturant. p. 436.
3. invicto. p. ead. v. 22. protenta. p. 449. v. 21. expetant. p. 451.
3. metipſum. p. 465. v. 13. Refert. p. ead. v. 18. Offers. p. 472. v. 10.
ictem. p. 490 v. 24. *Prodiderit*. p. 497. v. 29. meas. p. 504. v. 7. de-
es. p. 594. v. 9. mollicula. p. 598. v. 20. depeculatus. p. 599. v. 2.
numenta. p. 610. v. 24. pervigili. p. 612. v. 26. poſitus. p. 677. v. 19.
aris. p. 682. v. 30. Rictu.

Parte altera.

Pag. 5. v. 12. Illum. p. 6. v. 3. è. p. 12. v. 19. Dignaris. p. 13. v. 20. quæ
tota. *delendum* te. p. 26. v. 27. diſcrimina. p. 54. v. 15. numine.
88. v. 25. nubilas. p. 91. v. 3. uritque. ibid. v. 6. conſtituta. p. 116. v.
Diis. p. 119. v. 14. putris. p. 125. v. 25. Humeros. p. 130. v. 11. ibi.
131. v. 5. operta. p. 138. v. 7. ac. p. 160. v. 5. nimiaque. p. 161. v. 22.
uris. p. 165. v. 24 Mite. p. 202. v. 9. Nam. p. 204. v. 1. Eſt. p. 207.
20. mala. p. 225. v. 14. ſubſiſtere. v. ſequente, potuerunt.

7609